PSALMIŲ KNYGA

VERTIMAS LOTYNŲ KALBON

iš pirmyksčių tekstų

parūpintas

BIBLINIO POPIEŽIAUS INSTITUTO PROFESORIŲ

ir

VERTIMAS LIETUVIŲ KALBON

su paaiškinimais

Parūpino

Dr. JUOZAPAS SKVIRECKAS,

KAUNO ARKIVYSKUPAS METROPOLITAS

LUX

STUTTGART

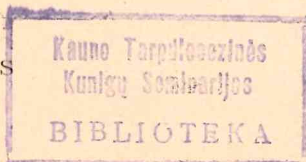
st.

IMPRIMATUR

Datum p t Zams, die 1 mensis Novembris 1947 an

÷ *Joseph Skvireckas*
Archiepiscopus Kaunensis

L S

Išleido „LUX“ leidykla 1949
Spaudė Schwabenverlag AG., Stuttgart
Tiražas 1500 egz.

G.M.Z.F.O.
Visa No 6.873/DV
de la Direction de l'Education Publique
Autorisation No 5.170
de la Direction d l'Information

Žodis skaitytojams

Malda yra pasireiškimas tikėjimo į Dievą. Kas meldžiasi, tas tiki

Naujojo Testamento davėjas Jėzus Kristus pats pamokė savo sekėjus, kaip jie turi melstis. Jis sakė: „Jūs melsitės taip: Tėve mūsų, kursai esi danguje; tebūna šventas tavo vardas: Teateinie tavo karalystė: Tebūnie tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje..." (Mt 8, 9...)

Šita malda yra žinoma visame pasaulyje jau kone du tūkstančiu metų. Jos žodžiais meldžiasi visose pasaulio šalyse visokiomis kalbomis milijonai tikinčių į Dievą žmonių

Per ilgą laiką krikščionijoje daug buvo sudėta kitų, ir tai labai gražių, maldų; bet nė viena jų nėra lygi Viešpaties maldai. Ji yra nepalyginama, nepavaduojama, nes ji yra paties Dievo Sūnaus duota; todėl ji yra mums ypatingu būdu Dievo žodis, kurs pasilieka amžinai

Jėzus Kristus davė tą naują maldą, bet jis anaiptol neatmetė, nepaniekino maldų ir giesmių, kurios buvo sudėtos pirm jo atėjimo, kuriomis Dievo išrinktoji tauta, laukdama Kristaus atėjimo, meldėsi ir garbino Viešpatį ir kuriomis meldėsi atėjęs į šį pasaulį pats Dievo Sūnus, meldėsi vienas, meldėsi kartu su savo tauta

Kristaus laikais žydų tauta turėjo jau nuo senų laikų vartojamas maldas ir giesmes. Žymiausią jų rinkinį jie vadindavo sepher tehillim — šlovinimų knyga, arba tiesiog tefilloth — maldos. Visi tie šlovinimai, maldos, giesmės, buvo sudėtos įvairiais laikais Šventosios Dvasios įkvėptų šventų Dievo žmonių. Todėl jos visos buvo ir yra taip pat Dievo žodis. Mes jas vadiname psalmėmis, o jų rinkinį — psalmynu

Psalmyne yra 150 trumpesnių ir ilgesnių atskirų maldų — giesmių. Savo turiniu tos psalmės labai žymiai skiriasi vienos nuo kitų. Apskritai imant, psalmių žodžiais žydai pareikšdavo visus savo santykius su Visagaliu Viešpačiu. Psalmėmis jie

išpažindavo savo tikėjimą ir garbindavo Dievą. Psalmėse dažnai sutinkami dejavimai dėl visokių vargų, kurių tiek daug būna žmonių gyvenime, — dejavimai visų pirma paskirų asmenų. Pamaldus psalmių autorius, skausmų, ligos, senatvės, nelaimių varginamas, priešų persekiojamas, šaukiasi graudžiais žodžiais į Dievą, išdėsto jam tuos savo vargus, prašo pagalbos. Su malda jungia dėkojimą, daro gerus pasižadėjimus ateičiai

Bent kiek rečiau sutinkami psalmėse dejavimai dėl visos tautos nelaimių ir prašymai Dievo pagalbos arba dėkojimai už jau gautas geradarybes

Kilnios yra psalmės, kuriomis apraudami doroviniai žmogaus negerumai, t y nuodėmės ir prašoma nuodėmių atleidimo, malonės. Žymiausios yra vadinamosios septynios atgailos psalmės: 6. 31. 37. 50. 101. 129. 142

Gana daug psalmių yra tai himnai Dievo šlovei. Giriama juose ir augštinama Dievo didybė, išmintis, nuostabi galybė, pasireiškusi pasaulio sukūrimu, apvaizda tautų valdyme, teisingumas, gailestingumas ir maloningumas žmonių atžvilgiu

Yra psalmių, kuriomis išreiškiamas troškimas Dievo, šventovės, kurioje Dievas gyvena, švento Jeruzalės miesto

Dievo gailestingumas, ištikimybė pažadams šlovinama mesijinėmis psalmėmis, tomis, kuriose kalbama apie žadėtąjį Mesiją arba apie visuotinį jo viešpatavimą. Kaikurias jų tenka tiesiog laikyti pranašystėmis apie pasaulio Išganytojo atėjimą. Žymiausios mesijinės psalmės yra 2. 15. 21. 44. 72. 109

Yra dar psalmių, kuriomis mokoma išminties, svarstoma klausimai teisiųjų ir nusidėjėlių likimo. Kaikuriose psalmėse prisimenama Dievo malonės ir teisingumas, pasireiškęs Izraėlio tautos istorijoje

Be galo įvairus yra psalmių turinys, ir nenuostabu, kad kas tik giliau į jas įsižiūri, jų turinį pasvarsto, geriau gali visokiose gyvenimo salygose suprasti Dievą ir žmogaus santykius su juomi, gali pasisemti savo gyvenimui ir veikimui

naudingų nurodymų, o savo sielai gauti paguodos

Išganytojas savo pasielgimu ir pavyzdžiu ypatingu būdu pašventino psalmių vartojimą. Iškilmingiausiomis ir svarbiausiomis savo gyvenimo valandomis jis psalmių žodžiais reiškė savo santykį su dangiškuoju Tėvu. Paskutinėje Vakarienėje su apaštalais kalbėjo „Hallelu" vadinamas psalmes ir, mirdamas ant kryžiaus, psalmės žodžiais šaukėsi į savo Tėvą

Kaip Kristus ir Apaštalai vertino religiniame gyvenime psalmes, taip lygiai jos buvo vartojamos ir Kristaus įsteigtoje Eklezijoje

Naujasis Testamentas — naujas Dievo Žodžio šaltinis — stojo šalia Senojo Testamento. Psalmėms teko žymiausia vieta religiniame katalikų Eklezijos gyvenime. Jos buvo priimtos į Eklezijos liturgiją. Psalmės buvo tikinčiųjų skaitomos, atmintinai išmokstamos jau pirmaisiais krikščionijos laikais; jų žodžiais buvo meldžiamasi

Psalmės sudarė žymiausią dalį katalikų kunigijos kalbamo Brevioriaus

Taip pat tebėra vertinamos psalmės ir šiandien viešose mūsų pamaldose

Nepalankios aplinkybės paveikė, kad mes, Lietuvos katalikai, gana toli esame atsilikę nuo tinkamo pasinaudojimo psalmėmis mūsų religiniame gyvenime. Mes permaža jas težinome, išskyrus gal vieną kitą psalmę

Tiesa, psalmės buvo parašytos ebrajų kalbą, bet jas jau labai seniai išsiversta į visas pasaulio kalbas

Pirmas lietuviškas psalmių vertimas buvo padarytas XVI amžiaus pabaigoje. Katalikams psalmes buvo išvertęs a a vyskupas Motiejus Valančius — vieną kartą proza, kitą kartą eilėmis

Psalmės yra išverstos lietuvių kalbon ir nemažo Šv Rašto leidinio III tome, kurs buvo atspausdintas 1923 metais

1945 m yra paskelbtas naujas Šv Tėvo Pijaus XII užgirtas psalmyno vertimas lotynų kalbon iš originalinio ebraiško teksto, parūpintas Biblinio Popiežiaus Instituto profesorių Romoje. Tas nau-

jas vertimas visais atžvilgiais prašoka senąjį vadinamosios lotyniškos Vulgatos vertimą. Ebraiškų psalmių prasmė naujame vertime yra žymiai paryškėjusi. Jas skaitančiam jau nebėra didesnio vargo suprasti, ką Šv Dvasia norėjo pasakyti psalmių žodžiais per įkvėptus autorius

1923 metais išleisto vertimo autorius, atsimindamas visą psalmių svarbą ir vertę, mano, kad, nežiūrint visų laiko ir aplinkybių sunkenybių, jis gerai pasitarnaus savo vientaučiams, padarydamas taip pat naują psalmyno vertimą pagal tą naują Šv Tėvo Pijaus XII aprobuotą lotynišką tekstą

Jis mano, kad šitas naujas lietuviškas psalmių vertimas padės visų pirma patiems Gerbiamiems jo Broliams Kunigams, kai jie paskaitys vieną kitą vertimo psalmę, gyviau pajusti prasmę ir kitų psalmių, kurias jie kasdien skaito lotyniškame Brevioriuje, „kad, taip atlikdami savo dievišką Maldos Tarnybą, jie semsis sau nuolat vis daugiau šviesos, malonės ir paguodos ir jausis paskatinti eiti tikru pamaldumo keliu." (Žr Pijaus XII Motu proprio)

Bet dar daugiau jis siekia ir tikisi pasitarnauti savo broliams Kristuje, visiems tikintiems lietuviams, kad jie galėtų pasinaudoti visu tuo, ką psalmės gali duoti žmogui įvairiausiose jo gyvenimo aplinkybėse

Jis trokšta, „kad jie psalmių skaitymu (ir giedojimu) būtų labiau apšviesti ir padrąsinti, ypač šiais sunkiausiais Eklezijos ir Tėvynės laikais, laikytis gyvo, gilaus tikėjimo ir pasitikėjimo Dievu, krikščioniško šventumo pavyzdžių, kurie mums taip skaičiai šviečia iš psalmių, kad vis labiau būtumėm į juos panašūs

Jis trokšta, kad visi psalmėmis būtų paskatinti palaikyti ir gaivinti savyje tuos jausmus meilės Dievo, ištvermės ir pamaldžios atgailos jausmus, kuriuos Šv Dvasia sužadina skaitančiuose psalmes" (Žr Pijaus XII Motu proprio)

Šalia lietuviško psalmyno vertimo čia dedama ir pats lotyniškas tekstas, nes jis dar maža tebėra

žinomas ir kunigijai. Lietuviškas vertimas papildomas gana plačiais, atitinkamai pritaikintais psalmių paaiškinimais, žymiausia dalimi paimtais iš anksčiau minėto 1923 metų leidinio

Knygos gale dar dedama lentelė, iš kurios kiekvienas galės matyti, kaip psalmės yra paskirstytos kunigų kalbamame Brevioriuje atskiromis savaitės dienomis ir valandomis

Vertimo autorius ir jo leidėjai trokšta, kad šitas psalmynas galėtų rasti sau vietos kiekvienoje lietuvių šeimoje, krikštasuolėje, ant stalo senu papročiu prie Kristaus kančios kartu su Naujuoju Testamentu ir kad pasidarytų viena mylimiausių, lietuvių knygų, kad lietuviai turėtų progos kuo dažniausiai psalmėmis naudotis savo tikėjimui sustiprinti, Dievui šlovinti ir savo išganymui siekti

+ Juozapas Skvireckas
KAUNO Arkivyskupas

p t Zams
VISŲ ŠVENTĖJE
1947. XI. 1

TURINYS

Pusl.

Pusl.

ANTROJI KNYGA

Pusl.

PSALMYNAS

PSALMIŲ KNYGA

Įvadas

Religinė žydų poezija

1. Šv Rašte yra septynios knygos, kurios ir savo turiniu, ir išviršine forma žymiai išsiskiria iš visų kitų. Dėl savo turinio, kurs daugiausia susideda iš skelbiamos žmonėms Dievo išminties ir pamokymų, ko reikia laikytis gyvenime ir kaip rasti išganymo kelias, tos septynios knygos yra vadinamos išminties, dorinėmis, mokslinėmis knygomis (libri sapientiales, morales, doctrinales); dėl savo gi išviršinės išvaizdos jos gauna poetinių veikalų vardą

2. Imant žodį poezija plačia prasme, visas Šv Raštas reiktų pavadinti vienu didžiausiu poetiniu veikalu; nes gražių poezijos žiedų galima rasti kiekviename jo puslapyje. Kiekviename žingsnyje, net istorinėse knygose, o dar labiau pranašų raštuose, žavėja skaitytoją prozos skraiste apvilkti ilgesni ir trumpesni straipsniai, kurie ar išreikštų jausmų galingumu ir kilnumu, ar savo neįprastais, puikiais vaizdais iškyla į augštas poezijos sritis

Bet ir siaurai suprantant poeziją, daugelyje Biblijos vietų galima rasti įmaišytų į prozą poetinių straipsnelių, giesmių ir pranašysčių, kuriose visos poezijos taisyklės griežtai išlaikytos. Tačiau, žiūrint išviršinės išvaizdos ištisų knygų, poetinių

veikalų vardas yra teisingai priskiriamas tiktai Jobo, Psalmių, Patarlių knygoms, Giesmių Giesmei, Pamokslininko, Išminties ir Ekleziastiko knygoms

3. Žydų tautos gyvenime, kaip pasirodo iš Šv Rašto, poezija turėjo labai žymią sau skirtą vietą. Giesmės žodžiais dėkojo Dievui už suteiktą sau sūnų Samuėlio motina Ona (1 Kar 2, 1...). Jaunikaičiai ir mergaitės dainuodavo šokiuose (Raud 5, 14...). Vestuvėse mėgdavo duoti vieni kitiems atspėti poetiškai sudėtas mįsles (Teis 14, 12...). Keršto jausmus išreiškia eilėmis seniausias tarp poetų Lamekas (1 Moš 4, 23...). Giedodavo žydai, išsikasę sau naują šulinį (4 Moš 21, 18). Nugalėtoją, grįžtantį iš karo, sutikdavo moterų ir mergaičių būriai su giesmėmis ir šokiais (1 Moš 15, 20; Teis 11, 34... 1 Kar 18, 6...). Nestigo ypač muzikos ir giesmių pokyliuose (Am 6, 4; Iz 5, 12; Job 21, 12; Išm 2,8... Pam 11, 9). Net paleistuvę moteriškę išjuokdavo dainos žodžiais (Iz 23, 16...). Mirusio atmintį pagerbdavo raudomis (2 Kar 1, 19... 2 Kron 35, 25). Karaliai savo rūmuose turėjo giesmininkų ir giesmininkių būrius (2 Kar 19, 35; Pam 2, 8)

4. Bet visų daugiausia vietos rasdavo sau poezija religiniame žydų gyvenime; ir kiek jos liko iki mūsų dienų, ji kone visa yra religinė. Šv Rašto poezija-tai didesnio ar mažesnio laipsnio šventos giesmės. Ne istoriniai atsitikimai, ne karžygių veikla, ne nuostabūs gamtos reginiai yra patys savaime pagimdę tas giesmes, bet religiniai įspūdžiai

Labai dažnai, ypač psalmėse, pats jų turinys religinis. Jose giriama Dievo savybės, jo visagalybė, malonumas, jo apvaizdos veikimas pasaulyje ir labiausiai išrinktojoje tautoje, jomis išreiškiama religiniai jausmai sielos, kuri garbina Dievą, stebisi, meldžiasi, dėkoja

Kitos giesmės, kurių turinys pasaulinis, darosi religinės dėl to, kad autorius į rašomą dalyką

žiūri *religijos atžvilgiu*. Kalbėdamas apie pasaulio sutvėrimo stebuklus, apie neįprastus gamtos prajovus ar apie kuriuos kitus svarbius atsitikimus, jis kuo labiausiai kelia aikštėn *garbę Dievo*, kurs visa tai yra padaręs

5. Šv Rašte veltui kas nors ieškotų visų pasaulinės poezijos rūšių; nėra jame nei epopėjos, nei tikros dramos. Užtatai daug jame pamokslinės, arba didaktinės, poezijos. Jos sričiai priklauso ištisos Patarlių, Pamokslininko, Išminties, Ekleziastiko knygos ir labai didelė Jobo knygos dalis. Bet ypatinga biblinės poezijos žymė-tai jos *lyrizmas*, išreiškimas autoriaus jausmų, kurie tačiau dažnai būna bendri daugeliui kitų žmonių. Tą žymę galima rasti daugumoje Biblijos giesmių, bet visų dažniausiai — lyriškose *Psalmyno* giesmėse. O jausmai, išreikšti psalmėse tokie yra *visuotiniai*, kad visa žmonija lygiai gerai gali jomis išreikšti savo maldas

6. Nėra tikros poezijos be ritmo; bet ritmas gali turėti nevienokią išvaizdą. Jis padaromas taip parenkant ir sustatant sakinio žodžius, kad ilgi ir trumpi skiemenys, arba turintieji kirčius ir jų neturintieji, eina tam tikra eile vieni po kitų

Taigi, šiandien tyrinėtojai, apskritai sakant, visi sutinka, kad tokio ritmo, tik dar paįvairinto buvimu žydų kalboje labai trumpų skiemenų, žydų poezijai nestigo. Bet visų didžiausia jos savybė ritmo atžvilgiu yra vadinamasis *sąnarių paralelizmas* (parallelismus membrorum). Ji geriausiai išliko iki mūsų dienų ir pačiame originaliniame tekste, ir jo vertimuose

Tas sąnarių paralelizmas atsiranda išreiškiant mintį ne vienu, bet dviem, trimis ar ir keturiais bemažko visai lygaus ilgumo sakiniais, papildančiais vienas kitą ir susidedančiais iš tokių pat dalių, kurių žodžiais išreiškiama pilniau ta pati idėja. Pav eilutėse (1 Moš 4, 23)

Ada ir Sela, klausykitės mano balso;
Lameko moterys, įsidėmėkite mano žodžius —

yra dažniausiai sutinkamas žydų poezijoje

dviejų sąnarių paralelizmas. Juo išreikšta viena mintis dviem lygaus ilgumo sakiniais; tik antruoju iš jų paaiškinama pirmasis: nes kas pirmame sakinyje pavadinta „Ada ir Sela", tai antrame sakinyje vadinama „Lameko moterimis"; žodis „įsidėmėkite" išreiškia tą pačią mintį, kaip ir „klausykitės"; taip pat žodžiais „mano žodžius" paaiškinama pirmojo sakinio išsireiškimas „mano balso"

Vengdami monotonijos, žydų poetai įvairindavo savo paralelizmus; iš to radosi sinonimų, antitezių ir sintezių paralelizmas. Sinonimų paralelizmu, kurio pavyzdys duotas augščiau, taip išreiškiama du arba tris kartus viena mintis tą pat arba bemažko tą pat reiškiančiais žodžiais, taip, kad antras paralelizmo sąnarys pilnai arba nors dalimi atitinka pirmąjį. Kaip pavyzdį trijų sąnarių paralelizmo galime imti šitas eilutes (Ps 7, 6):

Tegul neprietelis vejasi mano sielą ir tenutveria,
tesumindo į žemę mano gyvybę
ir tepaverčia mano garbę dulkėmis

Antitezių paralelizme keliama labiau aikštėn tiesa, pasakyta pirmame jo sąnaryje kontrastu, koks yra tarp tos tiesos ir priešingo jai dėsnio, išreiškiamo antrame sąnaryje. Antitezių paralelizmai labai tinka aiškinti doros įsakymams; todėl jų daugiausia randama pamokslinėse knygose, ypač Patarlėse; pav (Patarl 10, 27):

Baimė Viešpaties pailgina dienas,
o bedievių metai sutrumpinti

Sintezių paralelizme mintis, išreikšta viename sąnaryje, tęsiama, papildoma, patvirtinama, paaiškinama įvairiu būdu kitame ar kituose; čia sąnariai panašūs vienas į kitą tik ilgumu ir sąstatos išvaizda. Pav Ps 3, 5. 6:

Aš šaukiaus savo balsu į Viešpatį,
ir jis išklausė mane nuo savo šventojo kalno.
Aš atsiguliau ir užmigau:
aš atsikėliau, nes Viešpats palaikė mane

Kad rastųsi dar daugiau įvairumo paralelizmuose, žydų poetai vartoja dažnai ne vieną kurią nors jų rūšį, bet rūpinasi jungti vieną su kita, pav sinonimų paralelizmus su antitezių ar su sintezių paralelizmais, susidedantį iš dviejų sąnarių su sudėtu iš trijų, išleidžia pigiai atspėjamą veiksnį ar tarinį, įveda klausimus, palieka sakinius nevisai pabaigtus ir tt

Kiekvienas paskirai paimtas paralelizmas jau padaro trumputę strofą; bet žydų giesmėse dažniausiai sujungiama keletas paralelizmų į vieną ilgesnę strofą. Kur ji baigdavosi, kaikada nurodo įterptinė eilutė, nesirišanti su paralelizmais. Kaikuriose alfabetinėse giesmėse, kuriose keletas eilučių prasideda ta pačia iš eilės einančia žydų alfabeto raide, paskiros strofos prasideda paskiromis raidėmis; kitur ebraiškame tekste randame strofos gale žodį selah, bet visų dažniausiai pati prasmė parodo, kur baigiasi viena strofa ir prasideda kita

Taigi, paralelizmas yra tikrai esminė žydų poezijos žymė, ir tose poetinėse Šv Rašto vietose, kur jo dabartiniame tekste nebėra, dažnai betyrinėjant galima susekti, kad jis žuvo, nes senoviniai perrašinėtojai bus šiek tiek iškraipę patį tekstą

Psalmių knyga

1. „Nė viena senovės religija nepaliko mums tokių įvairių ir tokių gražių šventų giesmių, kaip Izraėlio tautos religija. Kone visos tos Senojo Testamento giesmės, jau keletas amžių pirm Kristaus gimimo, yra surinktos į vieną vietą ir sudaro vadinamąją Psalmių knygą

Ta psalmių knyga susideda iš 150 nedidelių religinių giesmių, kurios ebrajų kalba paprastai vadinamos t^ehillim (laudes, hymnai), šlovinimai, arba t^efilloth (preces, proseukhai), maldos. Graik Aleksandriečių (G. „Septuaginta virorum“) vertime tos giesmės, yra vadinamos „psalmoi“ — giesmės, giedamos skambinant stygomis, nuo žodžio „psallein“ — skambinti

pirštų galais į muzikos instrumento („psalterio") stygas. — Gr žodžiu „p s a l m o s" yra išverstas ebr žodis „m i z m o r" — stygomis giedotina giesmė. Tas žodis randamas 57 psalmių antraštėse. — Visas psalmių rinkinys gavo vardą „b i b l o s p s a l m o n", L i b e r P s a l m o r u m, (V), Psalmių knyga, Psalmynas. Vadinamas jis taip pat graikiškai „p s a l t e r i o n", lot (cTrident) Psalterium (nors šitas žodis iš tikro reiškia stygomis skambinamąjį muzikos instrumentą, kurį mes galime vadinti psalteriu)

2. Nors Vulgatoje (V) ir ebraiškame tekste (TM) yra tas pat psalmių skaičius, tačiau kaikurios iš jų yra kitaip padalintos: taip 9 Vulg psalmė ebraiškame tekste (TM) yra padalinta į dvi: Ps 9 ir Ps 10; Ps 113 Vulg yra lygi Ps 114 ir Ps 115 ebr t; dvi Pss 114 ir 115 Vulg yra lygios Ps 116 ebr t ir Pss 146 ir 147 Vulg lygios 147 ebr t. — Be to, kaikurios psalmės yra tik pakartojimas kitų psalmių ar jų dalių; taip Ps 13 ir Ps 52 yra ta pati; Ps 69 lygi Ps 39, 14—18, o Ps 107 yra sudėta iš Ps 56, 8—12 ir Ps 59, 7—14

Visas psalmių rinkinys yra dalinamas į penkias knygas, kurių pirmoji apima Pss 1—40 (41), antroji Pss 41 (42)—71 (72), trečioji Pss 72 (73)—88 (89), ketvirtoji Pss 89 (90)—105 (106) ir penktoji Pss 106 (107)—150. Viena knyga nuo kitos yra atskiriama doksologija: „Tebūna šlovinamas Viešpats, Izraėlio Dievas ... Amen", kuri priduriama prie paskutinės kiekvienos knygos psalmės. Tas padalinimas remiasi ne psalmių turiniu, bet daromas žiūrint psalmių surinkimo meto; nes sakoma, kad pirmosios knygos psalmes surinkęs į vieną vietą karalius Dovidas, antra knyga esanti surinkta karaliaus Ezekijo laikais, trečia „Ezekijo vyrų", o ketvirta ir penkta — žydams sugrįžus iš Babelės nelaisvės

Arčiau į psalmyną įsižiūrėjus, galima spėlioti, kad dar prieš šitą padalinimą į penkias knygas, kurs, rodosi, jau buvo žinomas Kronikų knygų autoriaus laikais (plg 1 Kron 16, 36: Ps 105, 48),

greičiausiai turėjo būti keletas mažesnių psalmių rinkinių, į kuriuos buvo įtraukiamos ar tai to paties autoriaus, ar tos pačios rūšies psalmės ir kurie ilgainiui pamažu vieni su kitais susijungė. Pav pirmoje knygoje yra rinkinys Dovido vardu vadinamų psalmių (Ps 3—40), taip pat ir antroje (Ps 50, 64). Antroje knygoje, be to, yra Korės sūnų vardu vadinamų psalmių (Ps 41—48). Trečioji knyga pradedama Asapo vardu vadinamų psalmių rinkiniu (Ps 72—82). Penktojoje knygoje „Pakilimų psalmės" sudaro ypatingą rinkinį (Ps 119—133). Asmuo, kurs antrosios knygos gale padėjo prierašą: „Baigiasi Jėsės sūnaus Dovido psalmės" (Ps 71, 20), rodosi, dar nežinojo apie 3—5 knygas, kuriose yra vėl 18 Dovidinių psalmių. — Be to, Korės sūnų ir Asapo psalmių rinkiniai turėjo anksčiau susijungti su antrąja Dovidine knyga į vieną didesnį rinkinį, kuriame, priešingai kitų psalmių įpročiui, vieton šventojo vardo Yahweh yra vartojamas vardas Elohim („jahvistinės" ir „elohistinės" psalmės). Taip pasidarė, kad esant 13 psalmėje vardui Yahweh tos pačios psalmės pakartojime (Ps 52) buvo įdėtas vardas Elohim. Panašus skirtumas pastebimas palyginant Ps 39, 14—18 su Ps 69

Dalinant psalmes į k n y g a s (p e n k i a s), matyti, pasekta Pentateucho padalinimu (plg Liber Psalmorum cum Canticis... Pusl XV. XVI)

3. Psalmių daugumas turi trumputes antraštes, arba titulus, kuriuose nurodoma arba kas buvo psalmės autorius, arba psalmės rūšis, arba kuriomis istorinėmis aplinkybėmis ji sudėta, arba jos pritaikymas Liturgijoje, arba melodija, kaip psalmė reikia giedoti. Tos antraštės nevisados aiškios; tikra kaikurių iš jų prasmė buvo nebežinoma jau ir seniausiems Šv Rašto vertėjams

A u t o r i u s daugelyje psalmių pažymimas prepozicija l^e („lamed auctoris"), pav l^{e}David — 73 psalmėse

Psalmės r ū š i s nurodoma titulais m i z m o r (giesmė, giedotina pritariant muzikos instrumento

stygomis), š i r (giesmė). Tikroji prasmė kitų titulų: m a s k i l, m i k t a m, š i g g a y o n buvo nebežinoma jau ir seniausiems Šv Rašto vertėjams

Dar kitais titulais nurodoma, kaip psalmė reikia giedoti. Vienur įvardijama muzikos instrumentas, kuriuo reikėjo pritarti giedant (pav „stygomis"); kitur gal nurodoma žinomos giesmės gaida, melodija, kurios reikėjo laikytis. Taip daugelis aiškintojų mano, kad, sakysim, Pss 44. 68 žodžiais alšošannim (kaip lelijos) nurodoma, jog tiedvi psalmi reikia taip giedoti, kaip giedama kita žinoma giesmė, prasidedanti žodžiu „lelijos . . ."; kad Pss 56—58. 74 žodžiais a l t a š k h e t pasakoma, jog tos Pss reikia giedoti, kaip: „negriauk" . . .

Daugelyje psalmių antraštėj yra žodis lamnatstseah (G eis to telos, V in finem — į galą), kurs reiškia: tam, kurs diriguoja, arba „choro vedėjui" (plg 1 Kron 15, 21. 22). Šituo žodžiu gal dar pažymimos psalmės, kurios, vadovaujant chorvedžiui, turėjo būti giedamos Liturgijoje

Nedaugelis titulų liečia liturginį psalmių naudojimą: Ps 91 — „šabato dienai"; Ps 37. 69 — „atsiminimui" (žr paaišk Ps 37, 1); Ps 99 — „l^{e}todah, „dėkojimui", gal skirta dėkojimo aukoms. Ps 29 skirta dievnamio pašventinimo iškilmei. Čia gal priklauso ir titulas „šir hamma'alot" — „pakilimų giesmė" (žr paaišk Pss 119—133)

13-kos psalmių titulai nurodo aplinkybes, kuriose tos psalmės buvo sudėtos. Visos jos yra Dovido, ir tų pss titulai yra paimti iš 1 ir 2 Karalių knygų

Nežiūrint šiokio tokio neaiškumo, titulų vertė yra tokia pat, kaip ir kitų Šv Rašto dalių, ypač kai jų turinys yra toks pat ebr tekste, kaip ir svarbiausiuose vertimuose; nes, anot šv tėvų ir senovinių aiškintojų liudijimo, teisingai tikima, kad tas antraštes yra padėję patys įkvėpti psalmių autoriai

4. Senovėje buvo gana paplitusi nuomonė, esą visų psalmių autorius buvęs vienas Dovidas; bet

ta nuomonė neturi tvirtesnio pagrindo, nes iš daugelio psalmių antraščių ir turinio pasirodo, kad jos parašytos ne Dovido ir ne Dovido laikais. Todėl šiandien paprastai ir teisingai sakoma, kad psalmių autorių buvę keletas. Kas gi ir kurią psalmę iš tikrųjų yra sudėjęs, nevisados pigu pasakyti

Anot ebr teksto (TM) antraščių Dovidą tenka laikyti 73 pss (G — 84, V, — 85) autoriumi. Nauj Testamente aiškiais žodžiais paliudijama, kad Dovidas buvęs autorius Pss 2. 15. 31. 68. 109; taip pat senovinė žydų tradicija kalba apie Dovidą kaip apie psalmių autorių. Kad karalius Dovidas turėjo žymių poetinių gabumų, patvirtina jo sudėtos giesmės žuvus Sauliui ir Jonatui (2 Kar 1, 19—27) ir kai buvo užmuštas Abneris (2 Kar 3, 33 . . .). Todėl būtų visai neišmintinga neigti, kad Dovidas buvo svarbiausias Psalmyno giesmių autorius

Be Dovido, psalmių antraštėse yra paminėta dar keletas kitų asmenų, kurie taip pat laikomi psalmių autoriais (atitinkamų). Minimi visų pirma „Korės sūnūs" ir Asapas. Korės sūnų sudėtomis laikoma 11 psalmių (Pss 41. 43—48. 84. 86. 87). Korės sūnumis čia, be abejo, vadinama Korės palikuonys, gyvenę įvairiais laikais (žr 4 Moš 36, 11. 58; 1 Kron 6, 37). Tas pat tenka pasakyti ir apie Asapą, kurio vardas yra 12 psalmių antraštėse (Pss 49. 72—82). Pats Asapas buvo giesmininkas karaliaus Dovido laikais (1 Kron 6, 39; 15, 17). Bet jam priskiriamos psalmės priklauso įvairiems laikams; todėl jų visų autorius negalėjo būti tas pat asmuo; labai gi gerai galėjo būti Asapo palikuonys, įvairiais laikais priklausę jo šeimai

Dviejų psalmių (Pss 71. 126) autorium laikomas Saliamonas, vienos (Ps 89) — Mošė, vienos — Ezraitis Eamanas (žr 1 Kron, 6, 33; 15, 17) ir taip pat vienos (Ps 88) — Ezraitis Etanas (1 Kron 6, 44; 15, 17)

Kas yra sudėjęs kitas psalmes (50 pss TM),

kurių antraštėse nėra suminėta jokio asmens vardo, pasakyti negalima. Jų kalba ir turinys leidžia apytikriai spėlioti, kuriuo laiku jos galėjo būti parašytos. Vien jų turinio ir rašymo būdo žiūrėdami, nemaža aiškintojų, ypač nekatalikų, nukelia daugelio psalmių atsiradimą į vėlyviausius amžius, į Makabajų laikus. Abejonės nėra, kad ir tais vėlyvais laikais galėjo būti Dievo įkvėptų rašytojų, kurie galėjo sudėti ir psalmių, bet įrodymai, kuriais remiasi aiškintojai, kad labai daug pss priklausą tiems vėlyviems amžiams, yra persilpni. Daug tokių psalmių tikrai nebuvo

5. Kiekviena psalmė turi savo turinį, tikslą ir savo pavaizdavimo būdą; todėl šiais atžvilgiais jos viena nuo kitos žymiai skiriasi. Žiūrint turinio psalmes galima paskirstyti į keletą skyrių. Taip vienose psalmėse ypatingu būdu garbinama Dievas ir jo savybės, skelbiamos jo geradarybės, suteiktos visai tautai ar pavieniems žmonėms (dėkojimo imnai); kitose meldžiama Dievo pagalbos viešuose reikaluose, atskiriems žmonėms ar išganymo pavojuose (maldos); kitos, primindamos istorinius išrinktosios tautos įvykius, giria maloningą Dievo apvaizdą Izraėlio vaikams (istorinės giesmės); kitos, pavaizduodamos teisiųjų ir neteisiųjų likimą ir girdamos dorybes, moko doros (didaktinės, pamokomos giesmės); kitose išreikšta gailestis už nuodėmes, meldimas Dievo pasigailėjimo ir bausmių linkėjimas išganymo priešams (atgailos ir keršto psalmės); kitose pagaliau kalbama apie ateisiantį Mesiją ir pranašaujama apie jo gyvenimą, kančią ir garbę (mesijinės psalmės)

Dalinant psalmes skyriais, reikia pažymėti, kad yra nemaža tokių, kurių turinys nėra vienoks, kurios todėl gali būti įskaitytos į du ar į tris paminėtuosius skyrius

Svarbiausiomis psalmėmis reikia laikyti mesijines; bet kiek jų yra, nepigu pasakyti, ypač kad nevisose vienaip kalbama apie Mesiją. Yra psalmių (2. 21. 44. 71. 109, anot kai kurių aiškin-

tojų, taip pat 15 ir 86), kuriose kalbama vien apie ateisiantį Mesiją ir kurios žodine prasme gali būti išaiškintos tik apie Mesiją; kitose gi, ir tokių yra daugiau, betarpiškai, žodine prasme kalbama apie kurį nors Sen Testamento asmenį ar dalyką, apie Mesiją gi nestačiai, dvasine (tipine) prasme, ty tarpininkaujant aniems aprašytiems asmenims ar dalykams, žiūrint to, kiek jie yra Kristaus ar jo karalystės figūros. — Norint susekti, kurios psalmės yra mesijinės, reikia laikytis šių taisyklių: tikrai mesijinės psalmės yra tos, kurios Nauj Testamente yra aiškinamos apie Kristų ar kurias tokiomis pripažįsta vienu balsu šv tėvai; mažiau tikras yra žydų padavimo liudijimas, palyginimas vienų psalmių su kitomis mesijinėmis ir paties turinio apsvarstymas

6. Visos psalmės buvo parašytos ebrajų kalba; seniausias gi jų vertimas į graikų kalbą vadinamasis Aleksandriečių (versio Alexandrina, „Septuaginta virorum", LXX). Tas vertimas žymiai skiriasi smulkmenomis nuo dabar esančio ebr „Masoretų" teksto (TM). Katras tačiau tų dviejų tekstų yra tikresnis, nevisur pigu pasakyti. Aleksandriečių vertimo autoriai, kurie gyveno ne vėliau kaip pusėje antrojo amžiaus pirm Kr gimimo, be abejonės, turėjo geresnį ebraišką tekstą negu tas, kurį dabar turime, ir jei tas jų vertimas būtų buvęs gerai atliktas ir vėliau niekur nebūtų pakeistas, tai jis būtų žymiai tikresnis už Masoretų tekstą (6 ir 7 amžiuje po Kr gimimo). Bet tas, kurs pirmas išvertė psalmes į graikų kalbą, deja nelabai gerai mokėjo ebr kalbą ir todėl nevisai tiksliai ir aiškiai išreiškė švento teksto prasmę. Be to, per ilgus amžius kaikurių smulkių permainų įvyko taip pat Aleksandriečių vertime, kaip ir pačiame ebraiškame tekste. Todėl tik įvairūs palyginimai ir tyrinėjimai gali liudyti apie didesnį ar mažesnį kiekvieno psalmių teksto tikrumą

7. Iš graikiško Aleksandriečių vertimo buvo padarytas (maždaug antrojo po Kr gimimo amžiaus

pusėje) pirmas lotyniškas vertimas (dažnai vadinamas Itale), kurs vėliau buvo šiek tiek taisomas, ypač šv Jieronimo. Jieronimas, viso Senojo Testamento vertėjas iš ebr teksto į lotynų kalbą, buvo išvertęs iš to paties teksto ir psalmes; bet tas jo psalmių vertimas Vakarų Eklezijoje, taip sakant, neprigijo. Roma pasiliko prie senesniojo lotyniško psalmių vertimo iš LXX, antrą kartą Jieronimo taisyto. Tas pataisytas vertimas, pradžioje dažniau vadinamas „Recensio Gallicana", buvo priimtas į Vulgatą

Lotyniškasis Vulgatos vertimas paveldėjo visus graik Aleksandriečių vertimo netobulumus. Vėlesniais laikais buvo jau pradėta vis dažniau kreipti daugiau dėmesio į originalinį ebr tekstą (TM). Iki šiam laikui buvo jau padarytas nevienas psalmių vertimas iš ebr t į vadinamąsias naujas kalbas. Juo buvo naudojamasi aiškinant Vulgatoje esantį lotynišką psalmių tekstą

8. Taip buvo atėjęs lakas turėti visai katalikų Eklezijai savo kiek galima geriausią psalmių vertimą iš originalinio ebr teksto (TM). Toks vertimas buvo padarytas Šv Tėvo Pijaus XII nurodymu Biblinio Popiežiaus Instituto profesorių Romoje. Jis buvo Apaštaliniu to paties Pijaus XII laišku „Motu proprio", paskelbtu 1945 metų kovo 24 d., užgirtas, ir buvo leista juo naudotis vietoje senojo Vulgatos vertimo visam klerui ir vienuoliams, kurie turi prievolę kalbėti kasdienines „Valandų Maldas", vadinamąjį Breviorių

9. Psalmės į lietuvių kalbą buvo pirmą kartą išverstos kartu su kitomis Šv Rašto knygomis Bretkūno šešioliktojo amžiaus pabaigoje. Dažniau jomis naudojosi Lietuviai, nutolę nuo katalikų Eklezijos vienybės. Pilno katalikiško psalmių vertimo teko laukti gana ilgai. Pirmas išvertė jas Žemaičių Vyskupas Motiejus Valančius, ir tai vieną kartą pažodžiui, proza, o antrą kartą eilėmis

Darant Lietuviams katalikams skirtą naują viso Šv Rašto vertimą, kartu su kitomis jo knygomis buvo išverstos iš lotyniško Vulgatos teksto,

lyginant jį su ebr originalu, ir psalmės su pridėtais platesniais paaiškinimais. Tas psalmių vertimas buvo atspausdintas Kaune 1923 m III viso Šv Rašto vertimo tome

Paskelbimas naujo lotyniško psalmių vertimo iš originalinio ebr teksto, Pijaus XII aprobuoto visos katalikų Eklezijos reikalams, paskatino, nežiūrint sunkių laikų aplinkybių, ir viso lietuviškojo Šv Rašto vertimą papildyti, išverčiant lietuvių kalbon Pijaus XII aprobuotąjį lotynišką Psalmyną, kurs čia ir duodamas su jo lietuvišku vertimu ir pridėtais platesniais paaiškinimais

10. Psalmės yra viena svarbiausių Sen Testamento dalių. Istorijos žvilgsniu nė viena kita knyga nesupažindina mūsų taip tobulai su vidiniu žydų tautos gyvenimu ir jos religija. Iš tų jos lyrinių giesmių galima tikrai nuodugniai ištirti žydų pažiūros į Dievą, jų tikėjimas, jų meilė, jų dievotumas

Psalmių knygoje, kaip sako šv Bazilius, randama visa teologija. Joje surinkta, kaip kokiame visiems atvirame ižde, pranašystės apie ateisiantį kūne mūsų Viešpatį, gąsdinimai teismu, viltis prisikėlimo, baimė bausmės, grasymas bausme, apreiškimas paslapčių

Teologinė psalmių svarba pasirodo ypač iš jų pranašysčių apie Mesiją ir jojo Ekleziją. Tos pranašystės tokios gausingos ir aiškios, kad labai gerai padeda sekti plėtojimąsi apreiškimo apie tą gražiausią ir svarbiausią dalyką

Psalmyne randame ne tik tokią Mesijo idėją, kokia ji buvo paveldėta iš seniau duotųjų apreiškimų, bet čia ta idėja augte auga ir darosi vis tikslesnė ir aiškesnė. Todėl nereikia stebėtis, kad iš visų Sen Testamento knygų psalmių žodžiai dažniausiai minimi Nauj Testamente

Psalmės turėjo visuomet ir turės didžiausią svarbą žydų ir krikščionių Liturgijoje. Ne visos jos buvo sudėtos liturginiu tikslu; bet ir tos, kuriomis pradžioje buvo išreikšti tik asmeniniai

paskirų žmonių jausmai, labai gerai buvo pritaikytos Liturgijoje

Jau žyduose psalmės buvo žymiausia ir labai svarbi viešų pamaldų dalis — kaip pirm Babelės nelaisvės, taip ir po jos. Iš viešos žydų dievmeldystės psalmių vartojimas perėjo į krikščionių pamaldas nuo pat Eklezijos atsiradimo pradžios. To reikėjo tikėtis, nes Apaštalai ir pirmieji krikščionys, kilę iš žydų, buvo pripratę prie tokių maldų; juo labiau, kad Psalmyne nėra nieko, kas vien žydams būtų nuosava; jo maldavimo ir Dievo garbinimo būdas tiko dar geriau naujajai religijai nekaip senajai

Viešas ir iškilmingas vartojimas psalmių Eklezijoje paragino ir atskirus krikščionis naudotis jomis dažnai. Jose jie rasdavo neišsemiamą šaltinį šventų pamokymų, dangiškos paguodos ir padrąsinimų, kurie tiko visiems laikams, visoms šalims, kiekvienai paskirai sielai, visokiai gyvenimo aplinkybei. Psalmynas yra tikrai knyga, kuri niekuomet negali pasenti

PSALMĖS

PIRMOJI PSALMIŲ KNYGA

1—40 (41) psalmės

1 psalmė. Teisiųjų ir bedievių likimas

1 Palaimintas žmogus, kurs neseka
bedievių patarimu,
Ir nestoja į nusidėjėlių kelią,
ir nesėdi išjuokėjų sueigoje;
2 Bet priešingai, jo pasimėgimas yra Viešpaties
įstatymas,
ir apie jo įstatymą jis mąsto dieną ir naktį
3 Jis yra kaip medis,
pasodintas šalia vandens upelių,
Kurs duoda vaisių savo metu,
kurio lapai nevysta,
ir ką tik jis daro, jam gerai sekasi

---

1 psalmės autorius neįvardytas. Kone visų katalikų nuomone, jis buvo Dovidas; nes Dovido buvo parašytos visos kitos pirmojo rinkinio (1—40 pss) psalmės, gal tik 32 išskyrus. Be to, šita 1 ps seniau buvo sujungta su 2 ps, kuri tikrai yra Dovido (plg ApD 4, 25 . . .)

1 ps yra lyg įžanga į visą psalmių knygą, nes ji turi savyje trumpai suglaustą kitų psalmių turinį: ji būtent moko, kad tikra žmogaus laimė pasiekiama tik esant vienybėje su Dievu ir vykdant jo valią, nutolimas gi nuo Dievo yra didžiausia žmogaus nelaimė. 1 psalmė susideda iš dviejų dalių: pirmoje aprašoma gyvenimas ir laimė teisiojo (1—3 e), antroje dalyje skelbiama nelaimė ir amžina bedievių prapultis (4—6)

1 Palaimintas žmogus: tikrai laimingas. — Neseka... Palaimintu vadinamas žmogus aprašomas visų pirma žiūrint to, ko jis vengia, paskui gi to, ką jis daro. Palaimintas tas, kurs saugosi pikta. Tas saugojimasis išreikštas trimis sakiniais: neseka... nestoja... nesėdi, nurodančiais tris laipsnius santykių su nusidėjėliais ir nuodėmėmis: palinkimą į nuodėmes, pasilikimą jose piktais įpročiais ir savo širdies sukietinimą, su kuriuo eina kartu paniekinimas religijos, pragariškas platinimas klaidingo ir pikto mokslo, kurs užmuša sielą. — 2 Viešpaties įstatymas. Toliau aprašomas palaimintas žmogus, nurodant, ką jis daro. Įstatymas čia reiškia visą Dievo duotą apreiškimą. — Mąsto. Kas myli Dievo įstatymą, tas taip pat rūpinasi vis geriau jį suprasti. Taip daroma, ką jau Mošė yra pasakęs apie įstatymą Izraėlaičiams: „Šitie žodžiai... bus tavo širdyje... Mąstysi juos, sėdėdamas savo namuose ir būdamas kelionėje, guldamas ir atsikeldamas" (5 Moš 6, 6. 7). — Dieną ir naktį: visuomet. Laimėje ir nelaimėje (Aug). — 3 Jis yra kaip medis... Teisiojo žmogaus laimė aprašoma dar palyginant jį su medžiu, augančiu geriausiose sąlygose. — Pasodintas: tvirtai, taip, kad joks vėjas jo neišraus. — Vandens upelių: neišdžiūstančių upelių, ar šaltinių. Palyginimas paimtas iš Palestinos sąlygų, kur medžiai dažnai džiūsta didelių karščių metu dėl stokos drėgmės. Tekąs vanduo yra figūra apsčių malonių, kurias teisusis semia iš savo nuolatinės vienybės su Dievu. — Vaisių. Tie vaisiai teisiame žmoguje yra jo geri darbai. — Savu metu: neperdaug anksti, nepribrendusius, ir neperdaug vėlai. Teisusis turi visur pasisekimo, nes jo darbus laimina Dievas

LIBER PRIMUS

(Psalmi 1—40; hebr. 1—41)

Psalmus 1. Iustorum sors bona, impiorum mala

1 Beatus vir, qui non sequitur
consilium impiorum,
Et viam peccatorum non ingreditur,
et in conventu protervorum non sedet;
2 Sed in lege Domini voluptas eius est,
et de lege eius meditatur die ac nocte.

3 Et est tamquam arbor
plantata iuxta rivos aquarum,
Quae fructum praebet tempore suo,
cuiusque folia non marcescunt,
et quaecumque facit, prospere procedunt.

4 Ne taip bedieviai, ne taip;
bet kaip pelai, kuriuos sklaido vėjas
5 Todėl bedieviai neatsilaikys teisme,
nė nusidėjėliai teisiųjų taryboje,
6 Nes Viešpats rūpinasi teisiųjų keliu,
o bedievių kelias žus

2 psalmė. Tuščios žemės valdovų pastangos pasipriešinti Kristui ir jo karalystei

1 Kodėl triukšmauja pagonys
ir tautos galvoja tuščius dalykus?
2 Žemės karaliai sukyla
ir kunigaikščiai daro sąmokslą išvien
prieš Viešpatį ir prieš jo Kristų:
3 „Sutraukykime jų grandines
ir meskime šalin nuo savęs jų kilpas!“

---

4 N e t a i p . . . Pradedama aprašinėti neteisiojo likimas. —
K a i p p e l a i . . . Palyginimas paimtas iš rytiečių papročio
vėtyti javus augštesnėse vietose atvirame ore. Taip vėtant,
vėjas visai nuneša šalin smulkius pelus. Šituo palyginimu dar
išreiškiama neteisiųjų nepastovumas. — 5 N e a t s i l a i k y s,
t y bus atimti šalin, pražus. — T e i s m e: Dievo teismo
dieną. — T e i s i ų j ų t a r y b o j e. Nusidėjėliai bus paša-
linti iš teisiųjų tarpo, kai tie paskučiausią dieną bus draug
su vyriausiuoju visų Teisėju Plg 1 Kor 5, 2. — 6 V i e š p a t s
r ū p i n a s i: pagiria, rūpinasi su dideliu malonumu. — K e-
l i a s ž u s. Neteisiųjų gyvenimo kelias nuves juos į baisias
amžinąsias tamsybes, ir tenai pražus

2 psalmė yra viena iš tų, kuriose pranašaujama apie Me-
siją. Joje kalbama žodine prasme apie Kristų ir jo dvasinę
karalystę. Taip šitą psalmę suprato senovės žydai; taip ji
aiškinama Nauj Testamente (ApD 4, 25 . . . 13, 33; Rom 1, 5;
5, 5; Apr 2, 27; 19, 15) ir šv tėvų raštuose. Tą pat patvirtina
ir įsižiūrėjimas į jos turinį. — 2 ps autorius Dovidas. Žr ApD
4, 25. Jis sudėjo ją gal tuo metu, kai jo paties karaliavimas
atsirado pavojuje. Todėl geriausios paguodos tomis sunkiomis
valandomis jis galėjo rasti mesijiniuose pažaduose. — 2 ps
Psalmės forma dramatinė. Joje atsiliepia vieni po kitų pats
autorius, maištininkai, Mesijas, Dievas ir vėl autorius. — Jos
turinys toks: Karaliai su savo tautomis veltui mėgina kelti
maištą prieš Dievą ir jo Pateptąjį (1, 1—3); Dievas juokiasi
iš savo neprietelių pastangų, nes jis yra pastatęs karalių
Sione (4—6); Mesijas skelbia, kad jam Tėvo suteikta vieš-
patavimas visiems kūriniams, ir jis turi teisę nubausti maiš-

4 Non sic impii, non sic;
sed tamquam palea, quam dissipat ventus.
5 Ideo non consistent impii in iudicio,
neque peccatores in concilio iustorum,
6 Quoniam Dominus curat viam iustorum,
et via impiorum peribit.

Psalmus 2. Messias rex Sion omnisque terrae

1 Quare tumultuantur gentes
et populi meditantur inania?
2 Consurgunt reges terrae
et principes conspirant simul
adversus Dominum et adversus Christum eius:
3 „Dirumpamus vincula eorum
et proiciamus a nobis laqueos eorum!“

---

tininkus (7—9); Psalmės autorius ragina maištininkus pasiduoti Viešpačiui ir duoti pagarbą jo Sūnui, kad išvengtų prapulties (10—12)

1 K o d ė l . . . Psalmininkas pažvelgia dvasios akimis į tolimą ateitį ir mato žemės karalių ir jų tautų sąmokslą ir jų keliamą maištą prieš Dievą ir jo Kristų. Nustebęs jis klausia, kam jie tai daro; juk Dievo viešpatavimas yra žmonėms tikra geradarystė; juk visi turi jam pasiduoti; todėl nėra paikesnio dalyko, kaip toks maištas. — T u š č i u s d a l y k u s: dalykus, kurių jokiu būdu negalima įvykdyti. — 2 S u k y l a: kad pasipriešintų. — P r i e š V i e š p a t į: Yahwę. — K r i s t ų. Ebr. Ma š i a k h. Iš jo yra padarytas žodis Mesijas. Kristus reiškia: Pateptasis. Sen Testamente buvo patepami šv aliejumi karaliai (Teis 9, 8; 1 Kar 9, 16; 16, 12 . . .) ir vyriausieji kunigai (Kun 8, 12; Sk 3, 3). — Jėzus Kristus buvo pateptas Šv Dvasios pilnybe. — Visas pasaulis kelia maištą prieš Dievą ir prieš tą, kurį jis siuntė į žmonų tarpą, kaip savo atstovą. Tie maištininkai mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus laikais buvo Erodas, Pilotas, kunigų kunigaikščiai ir didelė žydų daugybė (plg ApD 4, 25—28); vėliau visi persekiotojai, ciesoriai ir karaliai, minimi Eklezijos istorijoje; jų eilė eina vis ilgyn ir ilgyn, kolei pasibaigs tais budeliais, apie kuriuos pranašauja Apreiškimo knyga 20, 7. 9. — 3 S u t r a u k y k i m e . . . Taip kalba sąmokslininkai. Jie yra Viešpaties ir jo Pateptojo valdiniai ne tik dėl to, kad visas pasaulis priklauso Dievui, bet taip pat ir dėl to, kad jis suteikė savo Pateptajam viešpatavimą juose. Bet jie jaučiasi taip Dievo ir jo Kristaus įstatymų suvaržyti, kad vadina juos su panieka grandinėmis ir kilpomis ir nori jų nusikratyti

4 Tas, kurs gyvena danguje, juokiasi,
Viešpats tyčiojasi iš jų
5 Tuomet jis kalba jiems savo rūstybėje
ir savo narse išgąsdina juos:
6 „Juk aš pastačiau savo karalių
Sione, mano šventajame kalne!“
7 Aš paskelbsiu Viešpaties nutarimą:
Viešpats man tarė: „Tu mano Sūnus, aš šian-
dien pagimdžiau tave
8 Reikalauk iš manęs — ir aš tau duosiu tėvo-
ir tau paveldėti žemės galus [nystėn pagonis
9 Tu valdysi juos geležine lazda,
sutrupinsi juos kaip puodžiaus indą“

---

4 *Kurs gyvena danguje...* Nuo sąmokslininkų psalmės autorius kelia akis į tą, prieš kurį maištas kreipiamas. Jis mato jį neprieinamoje dangaus augštybėje ir amžinoje garbėje ir girdi baisų jo balsą, kuriuo atsakoma į sąmokslininkų grūmojimus. — *Juokiasi... tyčiojasi.* Antropomorfizmai, kuriais kalbama apie Dievą žmonių būdu. Psalmininkas jais sako, kad Visagalis pradžioje atsako į sąmokslininkų pasikėsinimą ramiu paniekinimu. — 5 *Tuomet:* jo teisybės paskirtą valandą, kai pritrūksta kantrybės ir nprietelių nuodėmės reikalauja, kad jo rūstybė pradėtų veikti. — *Kalba:* savo darbais, kurie šituo atsitikimu yra bausmės. Žodžiais: *rūstybėje... narse* nurodomas bausmių didumas. — 6 *Aš pastačiau...* lotyniškoje Vulgatoje jau čia pradeda kalbėti Mesijas. Ebr gi tekste tie žodžiai yra Dievo. Jis sako apie Mesiją: Juk aš pastačiau savo karalių mano šventajame Siono kalne, kaipgi tat be galo neišmintinga maištą keliančiųjų drąsa priešintis tokiam karaliui, kurs paties Dievo pastatytas ir yra jo atstovas. — *Šventajame Siono kalne.* Siono kalnu visų pirma vadinama vienas iš kauburių, ant kurių yra Jeruzalės miestas. Dovidas buvo jį atkovojęs iš Jebuziečių (2 Kar 5, 7) ir pasistatė sau čia karališką rūmą ir savo miestą. Siono kalnas buvo pašvęstas tuo, kad ten buvo pastatyta sandoros padangtė, kolei nebuvo pastatytas šventnamis. To kalnelio vardu kaikada vadinama ir visa Jeruzalė. Siono kalnas yra taip pat figūra visos Eklezijos.

7 *Aš paskelbsiu...nutarimą.* Tas Dievo nutarimas, kurį skelbia Kristus, yra tikra, neatmainoma Dievo ištarmė, kuria buvo suteikta Mesijui amžinas karaliavimas dėlto, kad jis yra Dievo Sūnus. — *Viešpats:* Dievas Tėvas. Pirmoji ir svarbiausioji skelbiamojo nutarimo dalis liečia amžiną Mesijo gimimą: *Tu mano Sūnus.* Mesijas

4 Qui habitat in caelis, ridet,
Dominus illudit eis.
5 Tum loquitur ad eos in ira sua,
et in furore suo conturbat eos:
6 „At ego constitui regem meum
super Sion, montem sanctum meum!“
7 Promulgabo decretum Domini:
Dominus dixit ad me: „Filius meus es tu,
ego hodie genui te.
8 Postula a me et dabo tibi gentes in hereditatem
et in possessionem tuam terminos terrae.
9 Reges eas virga ferrea,
tamquam vas figuli confringes eas“.

---

yra Dievo Sūnus tikra to žodžio prasme, Sūnus prigimtimi, o ne įsūnis. Tai rodo tolesnieji žodžiai: *pagimdžiau tave.* Taip juos suprato Nauj Testamente šv Povilas (žr Žyd 1, 5; plg ApD 13, 33), o taip pat ir senovės žydai. — *Aš šiandien pagimdžiau.* Praeitas laikas, *pagimdžiau,* parodo, kad Kristaus gimdymas yra baigtas, žodis gi *šiandien* — kad tas gimdymas visuomet pasilieką; todėl Kristaus gimimas, tobulai baigtas ir draug visados pasilieką, yra amžinas, tai yra toks, kurs iš tikrųjų neturi nei praeities, nei dabarties, nei vakar, nei rytoj. — Tie patys Ps žodžiai taikomi taip pat kitiems to amžino gimimo pasireiškimams tam tikru metu, Kristaus gimimui iš Dievo Motinos Marijos silpname žmogaus kūne ir ypač jo prisikėlimui pagarbintame, peršviestame kūne (Žyd 1, 5; ApD 13, 33). —
8 *Reikalauk...* Kristus kaip žmogus yra mažesnis už Tėvą. Kaip Dievas jis turėjo viešpatavimą; kaip žmogus jis turi gauti jį iš Tėvo. Tėvas nori pavesti karalystę savo pastatytajam karaliui; reikia tik ją imti. Kadangi Tėvas yra viso pasaulio Sutvėrėjas ir valdovas, todėl Mesijas, kaip jo Sūnus ir tėvonis, turi teisę gauti visuotinę karalystę, jis turi viešpatauti „*nuo jūros iki jūrai, nuo upės iki žemės pakraščių*“ (Ps 71, 8). Kokią gi valdžią gauna Mesijas toje visuotinėje karalystėje, parodo žodžiai: *Tu valdysi juos...* Ebr MT yra pažodžiui: daužysi... suprask: jei jie bus atkaklūs. Kokį palaiminimą suteikia Kristaus viešpatavimas geriesiems, čia nebuvo reikalo minėti, nes kalbama apie jo valdžios pasireiškimą prieš maištininkus. — *Geležine lazda:* skeptru, kurs yra karališkos valdžios ženklas. — *Sutrupinsi...* Nebepataisomas žuvimas išreiškiamas palyginimu su sudaužytu indu. Puodžiaus indo paminėjimu draug nurodoma, kaip pigiai Mesijas sunaikins maištininkus

10 O dabar, karaliai, supraskite;
duokitės pamokomi, jūs, kurie valdote žemę.
11 Tarnaukite Viešpačiui baimėje ir džiūgaukite jam;
su drebėjimu 12 reikškite jam klusnumą,
Kad jis nesusirūstintų ir kad nepražūtumėt iš [kelio,
kai greitai užsidegs jo rūstybė
Palaiminti visi, kurie bėga glaustis prie jo

3 psalmė. Malda esančio tarp priešų, bet pasitikinčio Dievu

1 Psalmė. Dovido, kai jis bėgo nuo savo sūnaus Absalomo

2 Viešpatie, kaip daug tų, kurie vargina mane,
daugelis sukyla prieš mane!
3 Daug tų, kurie sako apie mane:
„Nėra jam išsigelbėjimo Dievuje“
4 Tu gi, Viešpatie, esi mano skydas,
mano garbė, kurs pakeli augštyn mano galvą

---

10 O d a b a r . . . Iš to, ką ps autorius matė ir girdėjo, jis daro išvadas ir kreipiasi savo žodžiais į visus šios žemės galiūnus. — S u p r a s k i t e turėkite išminties. — K u r i e v a l d o t e ž e m ę. Paralelizmas rodo, kad jie yra tie patys, kaip ir karaliai. Su įspėjimu kraipiamasi tik į žemės valdovus, nes paskui juos eina tautos, kai jie eina blogu keliu; jos eis ir paskui atsistojusius į gerą kelią. Ką turi daryti visi kiti, pasakoma toliau. — 11 Tarnaukite . . . Jie turi pasiduoti Dievui, garbindami jį ir vykdydami jo įsakymus su baime dėl begalinės jo didybės ir valdžios; jie turi su džiaugsmu girti jo didybę, tobulumus, gerumą, bet su nuolankia pagarba ir šventu drebėjimu prieš tokią Dievo augštybę. — 12 R e i k š k i t e j a m k l u s n u m ą. Ebr MT galima išversti: „pabučiuokite sūnų“. Todėl maištininkai pasirodys tarnaują Dievui, jei duos pagarbą, pagarbins Sūnų, nes Rytų tautose pagarba valdovams buvo išreiškiama pabučiavimu jų veido, rankos ar kelio. — K a d n e s u s i r ū s t i n t ų . . . Kas nepriims įspėjimo ir nepasitaisys, to laukia Dievo rūstybė ir bausmė. Bausmė pasireikš tuo, kad neklusnieji pražus, nes kelias, kuriuo jie eina, nuves juos į amžiną prapultį. — K u r i e b ė g a . . .: kurie jieško tikros prieglaudos Dievuje

3 psalmės autorius Dovidas. Jis parašė ją tuo metu, kaip jo sūnus Absalomas buvo sukėlęs prieš jį maištą. — Psalmėje Dovidas, priešų apsuptas, visų pirma dejuoja dėl tų

10 Et nunc, reges, intelligite;
erudimini, qui gubernatis terram.
11 Servite Domino in timore et exsultate ei;
cum tremore 12 praestate obsequium illi,
Ne irascatur et pereatis de via,
cum cito exarserit ira eius.
Beati omnes qui confugiunt ad eum.

Psalmus 3. Oratio confidentis inter medios hostes

1 Psalmus. Davidis, cum fugit a filio suo Absalom.

2 Domine, quam multi sunt qui tribulant me,
multi insurgunt adversum me!
3 Multi sunt qui de me dicunt:
„Non est salus ei in Deo“.
4 Tu autem, Domine, clipeus meus es,
gloria mea, qui erigis caput meum.

---

priešų daugumo ir prašo Dievą pagalbos (2—4), bet tuojau pažadina savyje tvirtą pasitikėjimą Dievu, iš kurio laukia išgelbėjimo (5—7); pagaliau jis kreipiasi į Dievą maldos žodžiais prašydamas gelbėti jį ir prašo tautai palaiminimo (8. 9)

1 P s a l m ė. Ebr m i z m o r. Tuo vardu 56 psalmių antraštėse vadinama lyrinės giesmės, giedamos pritariant muzikos instrumentais. — K a i j i s b ė g o . . . Žr 2 Kar 15, 13 . . . Dovidas, bėgąs nuo savo sūnaus, yra, anot šv tėvų, figūra Išganytojo, Judo įduoto Getsemenės darže, anapus Kedrono. — 2 V i e š p a t i e . . . Dovidas, gavęs žinią apie maištą iš pasiuntinio, kurs atėjęs jam tarė: V i s a s I z r a ė l i s e i n a v i s a š i r d i m i p a s k u i A b s a l o m ą (2 Kar 15, 13), bėga nuo maištininkų. Jis gerai mato pavojų, kreipiasi visa širdimi į Viešpatį ir išdėsto jam su skausmu savo liūdną stovį. Jis žino, kad, Viešpačiui leidžiant, visa tai įvyko, ir iš jo laukia pagalbos suspaudime. — 3 S a k o a p i e m a n e. Dovido širdies skausmą padidina jo palydovai, nes ir jie sako, kad jam nebėsą išsigelbėjimo, kad ir Dievas jį palikęs. — Šitos eil gale ebr t yra žodelis s e l a h. Jis sutinkamas Psalmyne 71 kartą. Spėjama, kad tuo žodeliu nurodoma vieta, kurioje vienas giesmininkų choras pasikeisdavo kitu, arba žaisdavo vien muzikos instrumentais, arba kad čia reikėjo giedoti ir žaisti smarkiau. — 4 E s i m a n o s k y d a s. Juo didesnis priešų ir vilties nustojusiųjų būrys, juo kilnesnis yra Dovido pasitikėjimas Dievu. Jam Viešpats yra skydas, kurs apdengia jį iš visų pusių; ir ne tik skydas,

5 Aš šaukiaus savo balsu į Viešpatį,
ir jis išklausė mane nuo savo šventojo kalno.
6 Aš atsiguliau ir užmigau:
aš atsikėliau, nes Viešpats palaiko mane.
7 Aš nebijosiu tautos tūkstančių,
kurie sustoja aplinkui prieš mane
8 Kelkis, Viešpatie!
Gelbėk mane, mano Dieve!
Nes tu užgavai žandą visų, kurie man prieši-
sutrupinai nusidėjėlių dantis. [nasi,
9 Išsigelbėjimas yra Viešpatyje:
Ant tavo tautos tebūna tavo palaiminimas

4 psalmė. Malda pasitikinčiojo Dievu ir paraginimas nusidėjėliams pasitaisyti

1 Choro vedėjui. Stygomis. Psalmė. Dovido

2 Kai aš šauksiuos, išklausyk mane, mano teisumo Dieve,
tu, kurs sielvarte pakėlei mane;
pasigailėk manęs ir išklausyk mano maldą

---

bet ir jo garbė, kuri daug daugiau verta, negu karaliaus vainikas ir sostas, trumpam laikui iš Dovido atimtas. — Pakeli augštyn. Dovidas ėjo į Alyvų kalną iš Jeruzalės apsigaubęs ir galvą nuleidęs (2 Kar 15, 30), bet Viešpats vėl ją pakels. Pakelti kieno nors galvą augštyn reiškia suteikti jam garbės, šlovės, padaryti iš jo nugalėtoją

5 Aš šaukiaus... Pamaldžiam karaliui atsiminimas praeities geriausiai patvirtina jo viltį. Kiek kartų jis maldavo Viešpatį, tiek kartų buvo išklausytas. — Nuo savo šventojo kalno. Dovidas buvo palikęs sandoros skrynią Jeruzalėje (2 Kar 15, 25), taigi buvo priešų atitolintas nuo Dievo buveinės vietos. Bet Dievui nėra nei tolumo, nei kliūčių. — Po šitos eil ebr t vėl yra selah. — 6 Aš atsiguliau ir užmigau. 7 Aš atsikėliau. Nors priešų buvo daug, bet Dovidas buvo ramus ir be baimės, nes Viešpats laikė jį savo globoje ir išėjusį iš Jeruzalės. — Tūkstančių. Kodėl Dovidas nebijo, jis paaiškina maldos žodžiais, pasitikėdamas, kad nebus neišklausytas

8 Kelkis... Viešpats atrodo besiilsįs tol, kol gausime iš jo pagalbos. Malda, sakytum, pažadina jį. — Nes tu užgavai. Viešpats jau nekartą išgelbėjo Dovidą nuo jo priešų. Jis Dievo išrinktas karalius. Kas jį puolė, tie buvo labai pažeminti; iš jų atimta galia kenkti, taip, kaip, sutrupinus dantis laukiniams žvėrims, jie pasidaro nebekenksmingi. — Nusidėjėlių. Savo priešus Dovidas vadina nusidėjėliais, nes, sukildami prieš jį, jie nusideda Dievui, kurs

5 Voce mea ad Dominum clamavi,
et exaudivit me de monte sancto suo.
6 Ego decubui et obdormivi:
exsurrexi, quia Dominus sustentat me.
7 Non timebo milia populi,
quae in circuitu contra me consistunt.
8 Exsurge, Domine!
Salvum me fac, Deus meus!
Nam maxillam percussisti omnium adversan-
dentes peccatorum confregisti. [tium mihi.
9 Penes Dominum est salus:
Super populum tuum sit benedictio tua!

Psalmus 4. Oratio fidentis inter peccatores incredulos

1 Magistro chori. Fidibus. Psalmus. Davidis.

2 Cum invocavero, exaudi me, Deus iustitiae meae,
qui in tribulatione me sublevasti;
miserere mei et exaudi orationem meam.

---

paskyrė Dovidą karaliumi. — 9 Išsigelbėjimas... Dovidas baigia psalmę nugalėtojo žodžiais. Daugelis jam sakė: Nėra jam išsigelbėjimo Dievuje. Bet jis pats turi tvirčiausią viltį, kad jo išsigelbėjimas yra Viešpatyje; todėl jis įgauna pasitikėjimo, kad Dievo palaiminimas ateis tautai ir taip pasibaigs jos suskilimas; to palaiminimo jis jai meldžia

4 **psalmė** parašyta Dovido gal tomis pačiomis aplinkybėmis, kaip ir trečioji. 4 psalmėje jos autorius visų pirma meldžia Dievą pagalbos (2); toliau ragina savo priešus nebenusidėti (3—6); ir padrąsina bailius bičiulius savo pavyzdžiu, pareikšdamas pilną pasitikėjimą Dievu (7—10)

1 Choro vedėjui. Ebr lamnatstseakh — tam, kurs vadovauja, diriguoja, todėl choro vedėjui. Tokia antraštės pradžia randama 55 (lot Vulgatoje 56) psalmėse. Jos visos, matyti, buvo skiriamos liturginiams tikslams. — Stygomis. Psalmė reikėjo giedoti drauge skambinant muzikos instrumento stygomis

2 Kai aš šauksiuos. Psalmė pradedama pilna vilties malda į Dievą, kurs žino Dovidą esant teisų, nekaltą. — Sielvarte. Didelis susirūpinimas, vargai mus slegia, spaudžia žemyn; nuo jų mums darosi sunku ir angštu. Dievas padeda sielvarte ir suspaudimuose arba visai juos pašalindamas, arba suteikdamas kantrybės, arba net džiaugsmo. — Pasigailėk: būk man maloningas

3 Žmonės, iki kolei jūs būsite sunkios širdies?
Kodėl jūs mėgstate tuštybę ir jieškote melo?

4 Žinokite: Viešpats padarė savo šventąjį nuostabų;
Viešpats išklausys mane, kai aš šauksiuos į jį
5 Sudrebėkite ir nenusidėkite,
apsvarstykite savo širdyse,
savo miegamuosiuose ir nutilkite
6 Aukokite teisingas aukas
ir turėkite vilties Viešpatyje
7 Daugelis sako: „Kas parodys mums gėrybių?“
Iškelk viršum mūsų savo veido šviesą, Vieš-
8 Tu davei linksmybės į mano širdį [patie!
didesnės, kaip turima apsčiai kviečių ir vyno
9 Ramybėje, kaip tik esu atsigulęs, aš užmingu,
nes tu vienas, Viešpatie,
suteiki man saugumą

---

3 Ž m o n ė s: kilmingieji, didžiūnai, galiūnai (plg Ps 48, 3; 61, 10). Pasitikėdamas Dievo pagalba, Dovidas įspėja galingus priešus dėl jų užsispyrimo, su kuriuo jie priešinasi Dievo nustatytai tvarkai. — S u n k i o s š i r d i e s. Širdis Šv Rašte laikoma jausmų organu, neretai taip pat minčių. Sunkios širdies yra tie žmonės, kurie sunkiai pasiduoda, kad priimtų (mintimi) tiesą ar siektų gero (savo valia). — K o d ė l j ū s m ė g s t a t e . . . Lyg kad būtų pasakyta: jūsų mėginimai tušti; jūs geidžiate to, kas negali įvykti, jūs siekiate dalyko, kurio niekados nebus. — Ebr t šita eil baigiama s e l a h. — 4 P a d a r ė . . . n u o s t a b ų: nuostabiai išaugštino, nes iš piemens padarė karalių. — S a v o š v e n t ą j į. Ebr ž K h a s i d reiškia: pamaldus, atsidavęs Dievui, Dievo prietelis. Todėl veltui priešai kelia maištą prieš tokį Dievo išrinktąjį; jie turi žinoti, kad Dievas išklausys to savo išrinktojo maldą. — 5 S u d r e b ė k i t e . . .: jei jums ir nepatinka Dovido viešpatavimas, jums vistiek nevalia būti maištininkais, niekinti tą, kurį Dievas apdovanojo savo malonėmis. — Maištininkams verčiau reikia ramiai apsvarstyti, esant toli nuo minios triukšmo, visas savo slapčiausias mintis ir sumanymus, gailėtis dėl pikto pasielgimo ir pasitaisyti. — Ebr t s e l a h. — 6 A u k o k i t e . . . Tai geriausias būdas grįžti į Dievą. — T e i s i n g a s a u k a s: tokias, kurios

3 Viri, quousque estis graves corde?
quare diligitis vanitatem et quaeritis mendacium?
4 Scitote: mirabilem facit Dominus sanctum suum;
Dominus exaudiet me, cum in vocavero eum.

5 Contremiscite et nolite peccare,
recogitate in cordibus vestris,
in cubilibus vestris, et obmutescite.
6 Sacrificate sacrificia iusta,
et sperate in Domino.
7 Multi dicunt: „Quis ostendet nobis bona?“
Extolle super nos lumen vultus tui, Domine!
8 Dedisti laetitiam in cor meum
maiorem, quam cum abundant tritico et vino.
9 In pace, simul ac decubui, obdormisco,
quoniam tu solus, Domine,
in securitate me constituis.

---

atnašaujamos su gerais jausmais ir teisingu būdu. Tokiomis aukomis gaunama Dievo palankumas ir galima turėti vilties, kad jis suteiks savo pagalbos, savo geradarysčių

7 D a u g e l i s s a k o . . . Bailūs, nepasitikį prieteliai sako abejodami: Kas mums duos pamatyti geradarysčių, susilaukti laimingų valandų. Tiems Dovidas atsako, kreipdamos į Dievą. — I š k e l k . . . Dievo veido šviesa yra Dievo palankumo, malonumo simbolis, arba vėliava, kuri mus veda. Plg 4 Moš 6, 24—26; 21, 8. 10. — 8 T u d a v e i l i n k s m y b ė s . . . Dievo palankumas jau yra suteikęs Dovidui daug tikros linksmybės. Ta jo liksmybė didesnė nekaip džiaugsmas žmonių, kai jie gauna daug žemiškų gėrybių, negu tuo metu, kai padaugėja jų javai ir vynas. — Pjūties metas, ypač javams gerai užderėjus, o taip pat vynuogių rinkimo metas buvo žyduose paprastai didelio džiaugsmo dienos. Bet Dovido linksmybė iš Dievo palankumo ir nelaimėje yra didesnė už aną žemišką džiaugsmą. Kokia didelė yra sielos ramybė ir pasitikėjimas, jis paaiškina tolesniais žodžiais: 9 R a m y b ė j e . . . Nežiūrėdamas priešų maišto ir draugų svyravimo, Dovidas ramiai gula vakare ir tuojau užminga. Tos ramybės priežastis yra: n e s t u v i e n a s, V i e š a t i e . . . t y nes tu vienas, Viešpatie, padarai, kad aš gyvenu be baimės

5 psalmė. Malda prieš klastingus priešus

1 Choro vedėjui. Su vamzdžiais. Psalmė. Dovido
2 Priimk ausimis mano žodžius, Viešpatie,
išgirsk mano vaitojimą,
3 Klausyk mano maldos balso,
mano karaliau ir mano Dieve!
Nes aš maldauju tave, 4 Viešpatie,
rytmetį tu girdi mano balsą;
rytmetį aš pareiškiu tau savo prašymus ir laukiu
5 Nes tu neesi Dievas, kuriam patiktų neteisybė,
piktavalis nepasilieka pas tave,
6 nė bedieviai neišsilaiko tavo akyse
Tu nekenti visų, kurie daro neteisybes,
7 tu sunaikini tuos, kurie kalba melą;
Žiauraus ir klastingo žmogaus
bodisi Viešpats.
8 Aš gi per tavo malonės daugybę
įeisiu į tavo namus,
Parpulsiu prie tavo šventnamio
tavo baimėje, 9 Viešpatie

---

5 psalmės autorius Dovidas psalmės pradžioje karštai prašo Dievą išklausyti jo maldą (2—4); nes Dievas neapkenčia nusidėjėlių (5—7); toliau jis žada eiti į Dievo namus, kad Viešpats parodytų jam tikrąjį kelią (8. 9) ir nubaustų bedievius (10. 11), laikytų gi savo globoje pamaldžiuosius (12. 13)

Šitoje psalmėje gerai išreikšta jausmai Eklezijos (taip pat ir kiekvienos pamaldžios sielos), kuri, dalimi prašydama, dalimi gi kratydamasi nuodėmių, maldauja savo dieviškąjį Sužadėtinį apginti ją nuo jos priešų užsipuolimų ir nuvesti ją į amžinąją buveinę

1 C h o r o v e d ė j u i . . . Žr Ps 4, 1. — S u v a m z d ž i a i s. Ebr ž e l - h a n n e k h i l o t h reiškia: su vamzdžiais, t y kad šitą psalmę giedant reikėjo pritarti vamzdžiais

2 I š g i r s k . . . Ps autorius pasako savo karštą troškimą, kad Dievas išklausytų jo maldą: kad teiktųsi išgirsti maldos žodžius, kad išgirstų šaukiančiojo balsą, kad išklausytų. Nors Dievas girdi ir pastebi kiekvieną maldą, bet nekiekvieną jis išklauso, nes nevisuomet ją lydi nuolankumas ir pasitikėjimas. Todėl ps autorius maldauja Dievą, kad duotų jam melstis taip, kaip reikia, kad galėtų būti išklausytas. — 3 M a n o k a r a l i a u. Meldžiasi karalius, bet ir jis yra tik paprastas

Psalmus 5. Preces matutinae iusti ab inimicis circumdati

1 Magistro chori. Ad tibias. Psalmus. Davidis.
2 Verba mea auribus percipe, Domine,
attende gemitum meum,
3 Adverte voci orationis meae,
rex meus et Deus meus!
Te enim deprecor, 4 Domine;
mane audis vocem meam;
mane propono tibi preces meas et exspecto.

5 Tu enim non es Deus, cui placeat iniquitas,
malignus apud te non commoratur,
6 neque impii consistunt coram te.
Odisti omnes qui patrant iniqua,
7 perdis omnes qui loquuntur mendacium;
Virum cruentum et dolosum
abominatur Dominus.
8 Ego autem, pro multitudine gratiae tuae,
ingrediar domum tuam,
Prosternar ad templum sanctum tuum
in timore tuo, 9 Domine.

---

valdinys augščiausiojo Dievo Karaliaus akivaizdoje. 4 R y t m e t į a š p a r e i š k i u. Ebr t pažodžiui: tau paruošiu. Čia gal turėta galvoje rytmetinės maldos. Plg Jobo 13, 18; 32, 14. — L a u k i u: kad išklausytum

5 N e e s i D i e v a s, k u r i a m . . . Dievui nepatinka, jis nenori to, kas pikta, bet leidžia piktui įvykti, kad žmogus, jei būtų iš jo atimta laisvė, nepasidarytų lygus dalykams, neturintiems proto ir laisvos valios; be to, Dievas, kaip augščiausias visų kūrinių Viešpats, padaro, kad ir pikta patarnauja tam, kas gera, ir praverčia gerumui platinti. Dievas, būdamas šventas, bodisi bedievių ir myli teisiuosius. Tuo remdamos Dovidas pasitiki, kad jojo malda bus išklausyta, nes jo priešai žmonės nedori, o jis pats jaučiasi esąs teisus. — P i k t a v a l i s . . . Nusidėjėlių elgesys aprašomas šešiais sakiniais, nurodant įvairius jų nusikaltimus Dievui

8 P e r t a v o m a l o n ė s . . . Dovidas gali stoti Dievo akivaizdon, pasitikėdamas ne tiek savo nekaltumu, kiek Dievo gailestingumu. — Į t a v o n a m u s . . . Dievo namais čia vadinama sandoros padangtės vieta, o šventnamiu-pati padangtė, ties kuria buvo daromos aukos (plg 1 Kar 1, 9; 3, 3); į padangtės vidų įeidavo tik kunigai, o į švenčiausiąją

Lydėk mane savo teisybėje dėl mano nepriešlygink mano kelią ties manimi. [telių;
10 Nes nėra tiesos jų burnoje;
jų širdis rengia spąstus.
Jų gerklė atviras kapas;
savo liežuviais jie suvedžioja.
11 Plak juos, Dieve,
tegul jie nukenčia savais sumanymais;
Dėl daugelio jų nusikaltimų išvaryk juos,
nes jie kelia maištą prieš tave.
12 O tesilinksmina visi, kurie bėga glaustis prie
tegul jie džiūgauja nuolatos. [tavęs,
Ir globok juos, ir tesilinksmina tavimi,
tie, kurie myli tavo vardą.
13 Nes tu laiminsi teisųjį, Viešpatie:
apsupsi jį palankumu, kaip skydu

6 psalmė. Nubaustojo maldavimas, kad Dievas pasigailėtų

1 Choro vedėjui. Stygomis. Viršum oktavos, Psalmė. Dovido

---

jos dalį-tik vyriausias kunigas. Plg Kun 1, 3; Žyd 9, 6. — 9 Viešpatie, lydėk... Kadangi Dovidui valia artintis prie Dievo, todėl jis jau pasako savo prašymo esmę: lydėk mane, kad vaikščiočiau ir gyvenčiau tavo įstatymo nurodytoje teisybėje, kad pikti mano priešai, kurie tykoja manęs, negalėtų man nieko prikišti, kad gyvenčiau nesuteptas tavo akivaizdoje ir nereikalaučiau bijoti pavojų. Kaip labai jam reikia tokio vadovavimo, pasirodo iš priešų piktumo

10 Nes šitų burnoje... t y jie yra melagiai. — Gerklė: kaip kalbėjimo organas. — Atviras kapas: iš kurio eina dvokimas ir sugedimas. Tokios yra piktų priešų kalbos. — Suvedžioja: kalba meilius žodžius, kad juo lengviau pražudytų neatsargiuosius. — Prieš tokiuos priešus Dovidas šaukiasi į teisųjį ir šventąjį Dievą: 11 Plak juos, Dieve: tinkamai nubausk juos. — Išvaryk juos: iš po savo akių į pragarą. — Nes jie kelia maištą prieš tave. Šitie žodžiai paaiškina tikrą priežastį sutinkamų ir kitose psalmėse linkėjimų nelaimės ir bausmių priešams: Tie priešai yra kartu ir Dievo nepriteliai. Nors jų darbai kreipiami prieš Izraėlį ar prieš jo karalių, bet tais savo nusikaltimais piktieji įžeidžia taip pat Viešpatį, kurs yra tikras savo tautos valdovas. Nekęsdamas to, kas pikta, psalmininkas negali žiūrėti į piktą ir nelinkėti jam teisingos bausmės; jis gina teises įrūstintojo Dievo, kurį myli. Linkė-

Deduc me in iustitia tua propter inimicos meos;
complana viam tuam coram me.
10 Nam in ore istorum non est sinceritas;
cor eorum insidias molitur;
Sepulcrum patens est guttur eorum;
linguis suis blandiuntur.
11 Castiga eos, Deus,
excidant consiliis suis;
Propter crimina eorum multa expelle eos,
nam contra te rebelles sunt.
12 Laetentur autem omnes qui confugiunt ad te,
in perpetuum exsultent.
Et protegas eos et laetentur de te,
qui diligunt nomen tuum.
13 Nam tu benedices iusto, Domine:
benevolentia, velut scuto, circumdabis eum.

Psalmus 6. Hominis a Deo castigati precatio

1 Magistro chori. Fidibus. Super octavam. Psalmus. Davidis.

---

jimai nelaimių yra taip pat pranašystės apie bausmes, laukiančias nusidėjėlių (Auks, Teod, Aug, Tom). Be to, tie linkėjimai skiriami tiems, kurie atstumia nuo savęs Dievo gailestingumą

Kaip Dievas padarys teisingą savo teismą, tuomet laisvi nuo persekiotojų teisieji galės tikrai džiaugtis: 12 O tesilinksmina, kurie... — Tavo vardą: tave, Dieve, ir visus būdus, kuriais tu pasireiški. — 13 Nes tu laimini... Teisiųjų džiaugsmo priežastis yra Dievo palaiminimas. Tas gi palaiminimas, palyginamas su skydu, yra Dievo malonumas ar palankumas

6 psalmėje: Dovidas, būdamas dideliame varge, karštai meldžia Dievą pasigailėti jo (2—4), gelbėti jį nuo mirties (5. 6), aprašo savo nelaimės didumą (7. 8); įsitikinęs, kad Dievas išklausys jo maldą, jis skelbia priešams sugėdinimą (9—11)

6 psalmė yra viena iš septynių vadinamųjų atgailos psalmių (Kitos atgailos psalmės yra 31. 37. 50. 101. 129 ir 142). Spėjama, kad 6-ji parašyta po sunkių Dovido nusikaltimų, svetmoterystės ir nužudymo Urijo, bet progą ją rašyti davusios tų nuodėmių pasekmės, Absalomo maištas

1 Choro vedėjui. Žr Ps 4,1. — Viršum oktavos. Kaikas mano, kad šitaip nurodoma, jog ps reikėjo giedoti žemu balsu (ottava bassa)

2 Viešpatie, nekaltink manęs savo rūstybėje
ir nebausk manęs savo narse.
3 Pasigailėk manęs, Viešpatie, nes aš esu silpnas;
pagydyk mane, Viešpatie, nes mano kaulai
sukrėsti;
4 Ir mano siela yra labai sujaudinta,
bet tu, Viešpatie, iki kolei...?
5 Grężkis, Viešpatie, gelbėk mano sielą,
išgelbėk mane dėl savo gailestingumo,
6 Nes mirtyje nėra, kas atsimintų tave;
mirusiųjų buveinėje kas tave šlovina?
7 Aš pailsau bevaitodamas,
kiekvieną naktį verksmu aš laistau savo guolį,
savo ašaromis aplieju savo patalą.
8 Nuo gilaus liūdesio temsta mano akis,
ji sensta dėl visų mano nepritelių.
9 Eikite šalin nuo manęs visi, kurie darote ne-
teisybę,
nes Viešpats išgirdo mano verksmo balsą;
10 Viešpats paklausė mano maldavimo,
Viešpats priėmė mano maldą.
11 Teparausta ir tegul smarkiai nusigąsta visi
mano neprieteliai;
tegul eina šalin ir tegul greitai parausta

---

2 V i e š p a t i e . . . n e b a u s k. Psalmės autorius jaučiasi esąs sunkiai Dievo rankos baudžiamas. Bausmę jis priima, tik nuolankiai meldžia, kad nuodėmės įžeistas Dievas nedidintų jos savo rūstybe. Nes yra dvejopas baudimas; vieną skiria Dievo rūstybė, o kitą jo meilė. Pirmasis baigiasi amžinu pasmerkimu, jei baudžiamasis nesigręžia į Dievą ir nepermaino jo į meilės baudimą. — 3 N e s a š e s u s i l p n a s. Norėdamas išmelsti bausmės sumažinimą ir pasigailėjimą, autorius nurodo, koks menkas dabar jo stovis; jis sakosi esąs ligonis, nebeturįs jėgų, kad jo k a u l a i, kurie yra viso kūno ramstis, s u k r ė s t i ir kad jo s i e l a l a b a i s u j a u d i n t a (4 e). Tokioje nelaimėje jis nebegali ilgiau pasilikti ir, lyg nustojęs kantrybės, sušunka: 4 B e t t u, V i e š p a t i e, i k i k o l e i? Kaip ilgai dar man rūstinsies, iki kolei dar leisi kentėti tą tokį didelį vargą

5 G r ę ž k i s: būk man vėl maloningas. — D ė l s a v o g a i l e s t i n g u m o: ne kad aš pats būčiau vertas, bet dėlto, kad tu gailestingas. Tą Dievo gailestingumą Dovidas labai nori šlovinti; bet jei jis mirtų, jis nebegalės tai daryti: 6 N e s m i r t y j e n ė r a, k a s . . . M i r u s i ų j ų b u v e i n ė j ė (ebr š e o l). —Apie sielos būvį po mirties

2 Domine, noli me arguere in ira tua,
nec me corripere in furore tuo.
3 Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum;
sana me, Domine, quoniam conturbata sunt
ossa mea,
4 Et anima mea conturbata est valde;
sed tu, Domine, quosque...?
5 Revertere, Domine, eripe animam meam,
salvum me fac propter misericordiam tuam
6 Quoniam non est in morte qui recordetur tui:
apud inferos quis te laudat?
7 Defessus sum gemitu meo,
fletu per singulas noctes rigo lectum meum,
lacrimis meis stratum meum perfundo.
8 Caligat maerore oculus meus,
inveterascit propter omnes inimicos meos.
9 Recedite a me omnes qui facitis iniquitatem,
quoniam Dominus audivit vocem fletus mei;

10 Dominus audivit precationem meam,
Dominus orationem meam suscepit.
11 Erubescant et conturbentur vehementer omnes
inimici mei;
recedant et erubescant velociter.

Sen Testamente žydai neturėjo tokių aiškių žinių, kaip tos, kurios suteiktos Nauj Testamente. Sen Test apreiškimas nebuvo davęs paaiškinimų, koks yra tikras likimas mirusiųjų, kuriems dangus pasilieka laikinai uždarytas; kas yra miręs, tas nebegali dalyvauti viešose pamaldose. Limbas, arba, mirusiųjų buveinė, buvo įsivaizduojama kaip tamsi vieta po žeme, kurioje laukiančių visuotinio prisikėlimo sielų gyvenimas buvo gana liūdnas, nepilnas. Plg Ps 29, 10; 87, 11; Ekl 9, 10; Jobo 10, 21

7 A š p a i l s a u . . . Dovidas vertas, kad Dievas jo pasigailėtų, nes jo suspaudimas yra didelis ir ilgai tęsiasi. — A š l a i s t a u . . . Ir naktį jis neturi poilsio: tokia didelė yra jo atgaila. — 8 T e m s t a m a n o a k i s: silpnėja; pažodžiui: įdumba. — S e n s t a: nebegali gerai matyti, kaip senatvėje

9 E i k i t e š a l i n . . . Sustiprintas viltimi Dovidas jaučiasi esąs nugalėtojas ir drąsiai įsako savo priešams pasitraukti, mesti šalin savo tykojimus. — 11 T e p a r a u s t a . . . Priešai turi gėdytis ir nusigąsti, nes pikti jų sumanymai yra paversti niekais, nes Viešpats išgelbėjo Dovidą

7 psalmė. Neteisingų priešų kaltinimų prislėgto žmogaus šaukimasis į Dievą teisėją

1 Dovido rauda, kurią jis giedojo Viešpačiui dėl Benjaminaičio Kušo

2 Viešpatie, mano Dieve, prie tavęs aš bėgu;
gelbėk mane nuo visų mano persekiotojų ir išlaisvink mane,
3 kad kas nenutvertų, kaip liūtas, manęs,
kad nesudraskytų ir nebūtų kam atimti
4 Viešpatie, mano Dieve, jei aš tai padariau,
jei yra neteisybė mano rankose,
5 Jei atsilyginau piktu savo prieteliui,
aš, kurs išgelbėjau tuos, kurie man priešinosi neteisingai;
6 Tegul neprietelis vejasi mane ir tenutveria,
tesumindo į žemę mano gyvybę
ir tepaverčia mano garbę dulkėmis

7 Pakilk, Viešpatie, savo rūstybėje,
stokis prieš pasiutimą slegiančiųjų mane,
ir kelkis mano naudai teisme, kurį esi paskelbęs.
8 Giminių sueiga teapstoja tave,
o tu sėskis augštai viršum jos.

7 psalmėje Dovidas meldžia Dievą gelbėti jį nuo neteisingų kaltintojų (2. 3) ir su priesaika tvirtina, kad jis nekaltas (4-6); toliau maldauja, kad Dievas būtų jo teisėjas ir padarytų galą jo neteisingų kaltintojų piktumui (7—10); pasitikėdamas gi Dievo teisybe, laukia sau jo pagalbos, o priešams graso jo bausmėmis, jei nepasitaisys (11—14), nes jie patys kris į duobę, kurią kasa Dovidui (15—18)

1 Rauda: dejavimas. Ebr ž sigaijon gal reiškia rūsčią giesmę. — Benjaminaičio Khušo. Kas buvo Khušas, nežinoma; gal vienas iš Sauliaus tarnų, kilimo iš Benjamino giminės. Jis, matyti, neteisingomis kalbomis kurstė Sauliaus pyktį prieš nekaltą Dovidą. Žr 1 Kar 24, 10 . . . 26, 9

2 Viešpatie... Psalmė pradedama pareiškimu pasitikėjimo Dievu, kad jis juo maloningiau klausytų prašymo. — 3 Kaip liūtas. Čia autorius turi prieš akis jau vieną priešą, gal patį Saulių, galingesnį už visus kitus — Manęs: mano gyvybės

Psalmus 7. Hominis calumniis oppressi ad Deum iudicem appellatio

1 Lamentatio Davidis, quam cantavit Domino propter Chus Beniaminitam.

2 Domine Deus meus, ad te confugio;
salva me ab omnibus persequentibus me et libera me;
3 Ne quis rapiat ut leo animam meam,
discerpat, nec sit qui eripiat.
4 Domine Deus meus, si feci istud,
si est iniquitas in manibus meis,
5 Si attuli amico meo malum,
qui salvavi adversantes mihi iniuste:

6 Insequator inimicus animam meam et apprehendat,
conculcet in terram vitam meam,
et honorem meum in pulverem prosternat.
7 Exsurge, Domine, in ira tua,
erige te contra rabiem opprimentium me,
et surge pro me in iudicio, quod indixisti.
8 Et coetus nationum circumdet te,
et sede super eum in alto.

4 Jei aš tai padariau: ką man prikiša ar ką apie mane kalba. — Jei yra neteisybė...: jei aš ką prispaudžiau, apiplėšiau ir tt Plg 1 Kar 24, 4 . . . 26, 18. — 6 Tesumindo: teatima mano gyvybę, tenužudo mane. — Tepaverčia mano garbę, todėl visų brangiausią žmogui dalyką, dulkėmis: niekais

7 Pakilk, Viešpatie... Jausdamas savo nekaltumą, Dovidas kreipiasi į vyriausiąjį teisėją Dievą ir prašo, kad jis pakiltų su didele rūstybe prieš neteisius užpuldinėtojus, sustabdytų piktus jų darbus ir parodytų jiems visą savo galybę. — Kelkis mano naudai teisme. Dovidas laukia, kad Dievas apgins jo nekaltumą savo teisme, nes jis buvo įsakęs ginti nekaltumą ir bausti piktadarius. — 8 Giminių sueiga... Dovidas prašo, kad jis būtų teisiamas viešai 12 Izraėlio giminių sueigoje; jos turi matyti, kaip Dievas keršija piktadariams. Dievas, darydamas tą teismą, turi sėdėti savo teismo krasėjo dangaus augštybėje, augščiau jį supančių giminių. Plg 1 Moš 17, 22. Jei Dievas neveikia

9 Viešpats yra tautų teisėjas.
Daryk man teismą, Viešpatie, pagal mano teisumą
ir pagal nekaltumą, kurs yra manyje †
10 Tegul liaujasi bedievių nedorumas, ir sustiprink teisųjį,
tu, teisusis Dieve, kurs tyrinėji širdis ir inkstus.
11 Skydas yra man Dievas,
kurs gelbsti tiesiaširdžius.
12 Dievas yra teisus teisėjas,
ir yra Dievas, kurs graso kasdien.
13 Jei jie nesigręš, jis galąs savo kalaviją,
įtemps lanką ir atgręš jį,
14 Ir paruoš jiems mirtingus smūgius,
padarys savo vilyčias degančias
15 Štai, jis pradėjo nedorumą ir yra nėščias piktumo,
ir jis gimdo klastą.
16 Jis taisė duobę ir iškasė,
bet įkrito į tą duobę, kurią pats padarė.
17 Jo piktumas gręšis prieš jo paties galvą,
ir jo smurtas sugrįš ant jo paties viršugalvio.
18 Aš gi šlovinsiu Viešpatį dėl jo teisingumo
ir giedosiu augščiausiojo Viešpaties vardui

---

kaip teisėjas, jis rodosi palikęs teismo krasę; jei jis teismą darys, jis turės į teismo krasę grįžti. — 9 Viešpats yra... Dvasia Dovidas jau mato įvykstantį teismą: giminės susirinko, Dievas teisėjas sėdi savo teismo kraséje. Tam teisėjui jis paveda savo bylą. Teismo sprendimo jis nebijo, nes jis jaučiasi nekaltas. Tokiame teisme pasmerkiami piktadariai ir žūna, o teisieji padrąsinami ir sustiprinami. — 10 Kurs tyrinėji... Dievui nesunku atskirti teisusis nuo piktadario, nes jis mato visas žmogaus sielos paslaptis. Širdis Šv Rašte dažnai laikoma minčių ir valios, o inkstai-jausmų buveine
11 Skydas yra... Dovidas gali su pasitikėjimu laukti pagalbos ir paguodos iš Dievo. — 2 Kurs graso kasdien. Jei Dievas baudžia nusidėjėlį ne tuojau, tai nereiškia, kad jo visai nebaus. Jis laukia pasitaisymo kantriai, bet teismu ir bausme graso kasdien. — 13 Jei jie nesigręš. Arba: jei kas nesigręš paminėjęs Dievo rūstybę prieš pik-

9 Dominus iudex est populorum:
ius redde mihi, Domine, secundum iustitiam meam
et secundum innocentiam, quae est in me.
10 Desinat nequitia impiorum et confirma iustum,
scrutans corda et renes, Deus iuste. †

11 Clipeus mihi est Deus,
qui salvat rectos corde.
12 Deus est iudex iustus,
et Deus comminans cotidie.
13 Nisi convertantur, acuet gladium suum,
tendet arcum et diriget eum.
14 Et eis parabit tela mortis,
sagittas suas faciet ardentes.
15 Ecce, concepit iniquitatem et gravidus est malitia
et parit dolum.
16 Fossam fodit et excavavit,
sed incidit in foveam quam fecit.
17 Convertetur malitia eius in caput ipsius,
et in verticem ipsius violentia eius redibit.
18 Ego autem laudabo Dominum pro iustitia eius,
et psallam nomini Domini altissimi.

---

tuosius, psalmininkas skelbia ir bausmes. Bausmės panašios į ūmai suduodamus smūgius kariniais pabūklais, gerai pagaląstu, aštriu kalaviju, įtemptu ir į priešą nukreiptu lanku, iš kurio bežiūrint gali būti paleista vilyčia, ne paprasta, bet padegamoji, nes senovėje neretai buvo vartojamos tokios padegamos vilyčios

15 Štai, jis: priešininkas. Nubaustas priešininkas ar nusidėjėlis galės dejuoti tik pats ant savęs: bausmę jis nusipelnė savo pasielgimu. Jis norėjo padaryti tai, kas yra nedora, jis apsvarstė pats vienas, augino savyje piktą sumanymą, kaip galėtų geriau varginti kitus, ir pagimdė klastą, kuria jis stengiasi sunaikinti teisųjį. — 16 Jis tais... Kaip kad daroma laukiniams žvėrims sugauti. — 17 Jo piktumas: blogybė, kurią norėjo padaryti kitam. — 18 Aš gi šlovinsiu... Matydamas tokį Dievo atsilyginimą nusidėjėliams, teisusis džiaugiasi ir šlovina Dievą

8 psalmė. Dievo didybė ir žmogaus vertė

1 Choro vedėjui. Kaip „Spaustuvai . . .“ Psalmė. Dovido

2 Viešpatie, mūsų Viešpatie. Koks
nuostabus yra tavo vardas visoje
žemėje!
kurs iškėlei savo didybę augščiau už dangų.
3 Iš kūdikių ir žindomų burnos tu pasidarei sau
šlovinimą prieš savo priešus,
kad sudraustumei neprietelį ir priešą.
4 Kai aš žiūriu į tavo dangų, tavo pirštų darbą,
į mėnulį ir į žvaigždes, kurias tu padarei:
5 Kas gi yra žmogus, kad tu jį atsimeni?
arba žmogaus sūnus, kad juo rūpinies?
6 Tu padarei jį maža ką mažesnį už angelus,
garbe ir šlove apvainikavai jį;
7 Davei jam valdžios ant visų savo rankų darbų,
visa pavergei po jo kojomis:

---

8 psalmėje Dovidas šlovina Viešpaties didybę; ji taip aiškiai pasireiškia visame pasaulyje, kad net kūdikiai ją mato ir šlovina Dievą, o žmogus, palygintas su dangaus žiburiais, atrodo perdaug menkas, kad Dievas juo rūpintųsi (2—5); ta didybė pasirodo taip pat žmogaus išaugštinime, nes jam suteikta viešpatavimas visoje žemėje ir visuose jos kūriniuose (6—10)

8 psalmė mesijinė (plg Žyd 2, 6 . . . 1 Kor 15, 27); kalbama joje apie Mesiją ne žodine prasme, bet dvasine. Psalmės žodžiai tinka žmogui apskritai imant, bet pilną ir tobulą prasmę jie įgauna, kai juos taikome Mesijui

1 Kaip ,,spaustuvai . . .'' Kas čia norėta pasakyti šitais antraštės žodžiais, nėra tikrai žinoma. Daug aiškintojų mano, kad taip nurodoma psalmės gaida, kad psalmė reikia giedoti taip, kaip buvo giedoma kita gal visiems žinoma giesmė, prasidedanti žodžiu ,,spaustuvai''. Spaustuvais buvo išspaudžiamas iš vynuogių vynas. Spėjama, kad psalmė reikėjo giedoti Padangčių šventėje. Bet ebr ž al-haggit-thith duoda kaikam progos manyti, jog psalmė reikėjo giedoti pritariant ypatingoms kanklėms, kokias Dovidas buvo atsinešęs iš Geto šalies. Plg 1 Kar 27, 2 . . . 2 Kar 15, 18 . . .

2 Viešpatie . . . Įsižiūrėjęs į dangaus gražumą, psalmininkas nustebęs pradeda šlovinti Dievo didybę. — Tavo vardas. Dievo vardu vadinama kiekvienas Dievo didybės pasireiškimas. — 3 Iš kūdikių . . . Dievo didybė taip aiški, kad ir kūdikiai ją mato ir šlovina Viešpatį. Šituos žodžius minėjo pats Jėzus. Žr Mt 21, 11. — Prieš savo priešus: kad kūdikių šlovinimu kaltintumei savo priešų

Psalmus 8. Maiestas Dei et dignitas hominis

1 Magistro chori. Ad modum cantici „Torcularia . . .“. Psalmus. Davidis.
2 Domine, Domine noster, quam ad-
mirabile est nomen tuum in uni-
versa terra,
qui extulisti maiestatem tuam super caelos.
3 Ex ore infantium et lactentium parasti laudem
contra adversarios tuos,
ut compescas inimicum et hostem.
4 Cum video caelos tuos, opus digitorum tuorum,
lunam et stellas quae tu fundasti:
5 Quid est homo, quod memor es eius?
aut filius hominis, quod curas de eo?
6 Et fecisti eum paulo minorem Angelis
gloria et honore coronasti eum;
7 Dedisti ei potestatem super opera manuum tua-
omnia subiecisti pedibus eius: [rum,

---

klastingumą ir juos nugalėtumei. Plg 1 Kor 1, 27. — Kad sudraustumei . . .: kad pasiliautų stabmeldystė ir visi pažintų tikrąjį Dievą — 4 Kai aš žiūriu . . . Begalinę dangaus gražybę ir platumą geriausiai galima matyti, kada dangaus augštybėje, ypač Palestinoje, žiba nesuskaitoma visokio šviesumo žvaigždžių daugybė; todėl ps autorius naktį stebisi blizgančio žvaigždėmis dangaus gražumu ir gyvai jaučia, koks mažas ir menkas yra žmogus. — Tavo pirštų. Pirštų paminėjimu pasakoma, kaip nesunku buvo Dievui padaryti visą tą dangų su jo žiburiais. — 5 Kas gi yra . . . Psalmininkas stebisi, kad Dievas nors turi tokį gražų ir didelį dangų, tačiau neužmiršta menko žmogaus. Juo tad didesnis ir brangesnis pasirodo iš to rūpesčio Dievo gerumas

6 Už Angelus. Ebr me Elohim, už Dievą (Jier). Palyginimas daromas su pačiu Dievu ar su dvasiomis (Angelais), kurios yra arčiausiai Dievo danguje. Sutvertas pagal Dievo paveikslą, apdovanotas protu ir nemirtinga siela, žmogus savo verte labai prašoka žvaigždėtą dangų ir arčiau už jį stovi prie Dievo. Dievo paveikslas pasireiškia žmogui suteiktoje garbėje ir didybėje, nes dalykų sutvėrėjas Dievas pastatė žmogų žemės dalykų valdovu: 7 Davei jam . . . Plg 1 Moš 1, 26. 28. Todėl Dievas lyg kad atidavė žmogui savo viešpatavimą ir savo garbę ir tuo priartino jį prie savęs. Kadangi ps autorius daro čia aiškią aliuziją į Prad knygos žodžius, tai jis, matyti, turėjo galvoje tą vertę ir garbę, kuri buvo suteikta žmogui edene (rojuje), taigi idealiam žmogui, kokį Dievas sutvėrė ir norėjo, kad toks jis

8 Visas avis ir jaučius,
be to, ir laukinius žvėris,
9 Dangaus paukščius ir jūros žuvis:
kas tik plaukioja jūros takais.
10 Viešpatie, mūsų Viešpatie, koks nuostabus yra tavo vardas visoje žemėje!

9 A psalmė. Dėkojimas už nugalėjimą priešų ir maldavimas pagalbos prieš bedievių neteisybes

1 Choro vedėjui. Kaip mut „labben" (apie sūnaus paslaptis). Psalmė. Dovido
2 Aš šlovinsiu tave, Viešpatie, visa mano širdimi,
papasakosiu visus tavo nuostabius darbus.

---

pasiliktų. Ta pirmajam Adomui skirta garbė dar labiau yra nuosava antrajam žmonių giminės tėvui, Kristui. Todėl šv Povilas spalmės žodžius laiške Žyd 2, 6—9 pritaiko Kristui žmogui, kuriame jie tiksliai buvo įvykdyti. — Visa pavergei po jo kojomis. Šitais žodžiais atsiliepia šv Povilas apie Kristų 1 Kor 15, 27. — 8 Visas avis... Žmogus pasidarė valdovas, jo karalystė — visa žemė su Dievo išminties darbais. Žmogaus valdiniai įvardijami minint smulkius ir didesnius naminius gyvulius, laukinius žvėris, oro sparnuočius ir jūros gyventojus. — 10 Viešpatie... Tobulai parodęs Dievo didybę, autorius baigia psalmę tais pačiais nustebimo žodžiais, kuriais ją pradėjo. Tokių svarbią psalmės mintį išreiškiančių ir keletą kartų kartojamų žodžių randame ir kitose psalmėse. Pav 41 ps ir k

9 psalmė dabartiniame ebr tekste yra padalinta į dvi, 9 ir 10; ir lot Vulgatoje antrosios jos pusės eilutės turi atskirą skaičiavimą; bet iš tikro yra tai viena psalmė. Viena psalme laikė ją senovės vertėjai ir aiškintojai. Psalmė yra neabejotinai alfabetinė, t y jos posmeliai prasides iš eilės einančiomis ebr abėcėlės raidėmis, nuo aleph iki thau; trūksta tik dviejų raidžių, daleth ir samekh; bet jų eilučių tekstas, matyti, yra sudarkytas. Todėl pats ps autorius yra sujungęs abi ps pusi neatskirtinai. Tiesa, viena ps pusė skiriasi nuo kitos savo turiniu. Kadangi ps yra alfabetinė, tai tikro ryšio tarp jos posmelių negalima nė ieškoti turinio atžvilgiu, kurs daug priklauso nuo pirmos posmelio raidės. reikėjo giedoti taip pat, kaip buvo giedoma kita visiems Bet arčiau į turinį įsižiūrėjus, pasirodo, kad ir turinio atžvilgiu yra nemažas sąryšis tarp abiejų pusių: ps autorius pirmoje pusėje už suteiktą priešų nugalėjimą ir geradarybes

8 Oves et boves universos,
insuper et pecora campi,
9 Volucres caeli et pisces maris:
quidquid perambulat semitas marium.
10 Domine, Domine noster, quam admirabile est nomen tuum in universt terra!

Psalmus 9 (hebr. 9 et 10)
A (9, 1—21; hebr. 9). Gratiarum actio pro devictis gentibus

1 Magistro chori. Ad modum cantici „mût labbên" Psalmus. Davidis.
2 Celebrabo te, Domine, toto corde meo,
enarrabo omnia mirabilia tua.

---

praeityje, o antroje pusėje prašo pagalbos prieš dabarties nedorų bedievių prispaudimus

9 ps turinys yra toks: Pradžioje psalmininkas sakosi noris šlovinti Dievą, kurs yra jam suteikęs pagalbos ir sunaikinęs jo priešus (2—9), o taip pat ragina savuosius, kad ir jie šlovintų Dievo teisumą (10—13). Kadangi tačiau dar nevisos blogybės yra pašalintos, todėl ps autorius maldauja, kad Dievas dar pilniau išlaisvintų jį nuo priešų (14—21). — Antroje ps (9b) dalyje jis dejuoja, kad tą valandą nejaučia reikiamos pagalbos (1—2), aprašo piktumą bedievių, kurie džiaugiasi, sakosi esą laimingi, niekina Dievą ir jo nebijo, skriaudžia visokiais būdais teisųjį ir mano, kad Dievas visai užmiršęs juos (3—11); todėl psalmininkas šaukiasi į Dievą, kad jis gintų prislėgtą nekaltąjį ir sustabdytų bedievių piktumą (12—14); pagaliau jis pareiškia tvirtą pasitikėjimą, kad jo malda bus išklausyta (15—18)

1 Kaip „muth labben". Sekant lot Vulgata, šituos žodžius būtų galima versti taip: apie sūnaus paslaptis. Aiškintojai ėmė šituos ps antraštės žodius dvasine prasme ir suprato juos arba apie Dievo Sūnaus kančios ir prisikėlimo paslaptis, arba apie slaptingą vadovavimą, kurį pats Jėzus Kristus suteikia savo Eklezijai. Bet ebr žodžiais al muth labben, apie sūnaus mirtį, tikriausiai pasakoma, kad ps žinoma giesmė, kurios pirmieji žodžiai čia primenami, lyg kad būtų pasakyta: gaida kaip muth labben

2 Aš šlovinsiu... Dėkingas už jau suteiktas geradarystes psalmininkas nori šlovinti Dievą visomis savo jėgomis. — Pirmas šitos ir trijų tol eil žodis (Papasakosiu... linksminsiuos... giedosiu) ebr t prasideda pirmąja žydų abėcėlės raide aleph. — Nuostabius

3 Linksminsiuos ir džiūgausiu dėl tavęs,
giedosiu tavo vardui, o Augščiausias;
4 Nes mano neprieteliai pasitraukė atgal,
jie sukniubo ir žuvo tavo akivaizdoje
5 Nes tu padarei man teismą ir vedei mano bylą;
buvai atsisėdęs soste, teisusis teisėjau.
6 Tu sudraudei pagonis, sunaikinai bedievį,
išdildei vardą amžių amžiams.
7 Neprieteliai žuvo, paversti amžinais griuvėsiais;
ir miestus tu sugriovei: jų atsiminimas dingo.
8 O Viešpats sėdi per amžius;
jis padarė savo sostą pastovų, kad teistų.
9 Ir jis teis pasaulį pagal teisybę,
darys teismą tautoms pagal lygybę.
10 Ir bus Viešpats priebėga prislėgtajam,
patogi priebėga suspaudimo laikais.
11 Ir pasitikės tavimi tie, kurie žino tavo vardą,
nes neapleidi ieškančiųjų tavęs, Viešpatie †
12 Giedokite Viešpačiui, kurs gyvena Sione,
skelbkite tautose jo darbus,
13 Nes kraujo keršytojas atsiminė juos,
neužmiršo beturčių šauksmo.
14 Pasigailėk manęs, Viešpatie: pažvelgk į skriaudą, kurią kenčiu iš savo neprietelių,
iškeldamas mane iš mirties vartų,

---

darbus: Dievo visagalybės ir gerumo stebuklus. — 4 Nes mano neprieteliai... Ps autorius šlovins Dievą už suteiktą jam nugalėjimą priešų. — Ebr t pirmas šitos eil žodis prasideda antrąja žydų abėcėlės raide beth. — 5 Nes tu padarei... Priešai buvo nugalėti, nes Dievas parodė savo teisybę ps autoriaus reikalu. Jis darė teismą jam ir jo priešams iškilmingai: Buvai atsisėdęs soste, teisusis teisėjau. Pritaikant šitos eil žodžius Kristui, jų mintį galima išreikšti taip: Tu padarei galą bylai, buvusiai tarp žmonių giminės ir šėtono. Jis sakėsi teisingai laikąs žmones savo vergijoje ir kankino juos budeliškai. Bet Kristus pabaigė tą ginčą, atlygindamas Dievo teisybei už žmones. Jo sostas buvo kryžius. — 6 Tu sudraudei... Dievo teisme priešai buvo pasmerkti ir turėjo žūti. — Šitas posmelis ebr t prasideda trečiąja žydų abc raide ghimel. — Pagonis: pagonių tautas, kurios buvo užpuolusios Dievo tautą. Plg 2 Kar 5. 8. 10. 12 ir k skyr. — Bedievį: visą priešų daugybę — 7 Neprieteliai... 7 e prasideda ebr t penkta žydų abc raide he;

3 Laetabor et exsultabo de te,
psallam nomini tuo, Altissime,
4 Quia cesserunt inimici mei retrorsum,
corruerunt et perierunt a facie tua.
5 Nam suscepisti iudicium meum et causam [meam,
sedisti super solium, iudex iustus.
6 Increpasti gentes, perdidisti impium,
nomen eorum delesti in aeternum.
7 Inimici defecerunt, in ruinas sempiternas acti,
et urbes destruxisti: periit memoria eorum
8 Dominus autem in aeternum sedet,
stabilivit ad iudicandum solium suum.
9 Et ipse iudicabit orbem cum iustitia,
ius dicet populis cum aequitate.
10 Et erit Dominus refugium oppresso,
refugium opportunum temporibus angustiae.
11 Et sperabunt in te qui noverunt nomen tuum,
quia non derelinquis quaerentes te, Domine.†
12 Psallite Domino qui habitat in Sion,
annuntiate in populis opera eius,
13 Quia ultor sanguinis recordatus est eorum,
non est oblitus clamoris pauperum.
14 Misere mei, Domine: vide afflictionem quam patior ab inimicis meis,
extollens me de portis mortis,

---

eil gi su ketvirtąja raide daleth dabartiniame tekste nebėra. — Jų atsiminimas... Kaip nuskamba garsas ir nieko iš jo nelieka, taip dingo atsiminimas priešų. —
8 O Viešpats... Aprašoma begalinė Dievo nugalėtojo didybė ir teisybė. — 8. 9. 10 ir 11 eil prasideda ebr t šeštąja abc raide vav. — 9 Jis teis... darys teismą... Teisti, daryti teismą psalmėse dažnai reiškia Dievo viešpatavimą tautoms. — 10 Priebėga. Ebr misgab pilis. — Patogi... Dievas padeda, kai atsiranda tinkama proga. O tokia proga būna, kai ateina prispaudimas. — 12 Zain. Giedokite... Psalmininkas kviečia savuosius šlovinti Dievą, kurs atkeršijo už savo tautą. — Sione. Jeruzalė, kur buvo pastatyta sandoros padangtė, lyg kad Dievo sostas žemėje; per jį buvo gaunama gausiai Dievo malonių. — 13 Kraujo: nekaltai išlieto kraujo. Plg 9, 5... — Beturčių: prislėgtųjų. — 14 Kheth. Pasigailėk... Anot šv Jieronimo: Viešpats pasigailėjo manęs, pažvelgė... — Iš mirties vartų. Pavojus buvo toks didelis, kad psalmininkui rodėsi, lyg kad jis būtų jau atsiradęs pačioje

[15] Kad galėčiau skelbti visus tavo girtinus darbus
Siono dukters vartuose
ir džiūgaučiau dėl tavo pagalbos
[16] Pagonys nugramsdinti į duobę, kurią patys padarė;
jų koja buvo sugauta sląstais, kuriuos jie buvo paslėpę.
[17] Viešpats apsireiškė, padarė teismą;
nusidėjėlis įsipainiojo į savo rankų darbus
[18] Tegul pasitraukia nusidėjėliai į pragarą,
visi pagonys, kurie yra užmiršę Dievą.
[19] Nes ir neamžinai bus užmirštamas beturtis,
nelaimingųjų pasitikėjimas nežus amžinai.

[20] Pakilk, Viešpatie: tegul negauna viršaus žmogus;
tegul būna teisiami pagonys tavo akivaizdoje.
[21] Įvaryk, Viešpatie, jiems išgąsčio;
tegul žino pagonys, kad jie žmonės ††

9 B (10 psalmė ebraiškame tekste)

[1] Kodėl tu, Viešpatie, stovi toli,
slepies suspaudimo laikais,
[2] Tuo tarpu kad bedievis keliasi puikybėn, o nelaimingasis kankinamas,
sugaunamas klastomis, kurias anas sugalvojo?
[3] Nes nusidėjėlis didžiuojasi savo geismu
ir plėšikas piktžodžiauja, niekina Viešpatį.

---

mirusiųjų buveinės angoje, iš kur nebegrįžtama. Vienas Dievas galėjo sugrąžinti jį iš ten. — 15 Siono dukters vartuose: Jeruzalės gyventojų. Miesto vartuose buvo daromi gyventojų susirinkimai ir teismai; todėl tai buvo labai lankoma vieta. — 16 Teth. Į duobę. Plg Ps 7, 15—17. — 17 Į savo rankų darbus. Po šitų žodžių ebr t pridėta higgaijon selah, kuriais gal nurodoma, jog toje vietoje reikėjo smarkiau žaisti muzikos instrumentais, o giesmininkams nutilti. Plg Ps 3, 3. — 18 Jod. Tegul pasitraukia... Kadangi Dievas daro teismą ir išgelbi savo tarnus, tai nusidėjėliai turi laukti bausmės: jie žus, eis į mirusiųjų buveinę. — 20 Qof vietoje laukiamo kaf. — Žmogus. Ebr ž enoš labiausiai pabrėžia žmogaus silp-

[15] Ut annuntiem omnes laudes tuas in portis
filiae Sion,
et exsultem de auxilio tuo.
[16] Demersae sunt gentes in foveam quam fecerunt,
laqueo, quem absconderunt, captus est pes eorum.

[17] Manifestavit se Dominus, iudicium fecit;
operibus manuum suarum irretitus est pec-
[18] Recedant peccatores ad inferos, [cator.
omnes gentes quae oblitae sunt Dei.
[19] Neque enim in perpetuum oblivioni dabitur pauper,
fiducia miserorum non peribit in aeternum.
[20] Exsurge, Domine: ne praevaleat homo;
iudicentur gentes in conspectu tuo.
[21] Incute, Domine, terrorem eis;
sciant gentes se homines esse. † †

B (9, 22—39; hebr. 10). Contra oppressores iniquos

[1] Quare, Domine, distas procul,
abscondis te temporibus angustiae,
[2] Dum superbit impius, vexatur miser,
capitur dolis quos ille confinxit?

[3] Nam peccator gloriatur de cupidine sua,
et rapax blasphemat, Dominum spernit.

---

numą. Augustinas ir Euzebijus supranta čia tą žodį apie Antikristą. — 21 Tegul žino... Išgąsdinti pagonys nusikratys savo didžiavimos, supras, kad jie yra tik enoš, silpni žmonės. Ebr t šitos eil gale yra selah

9 b. 1 lamed. — Kodėl... Kreipdamas akis į dabartinį vargą ir atsimindamas seniau gautą pagalbą, ps autorius ima nuolankiai dejuoti, kad dabar jis jaučiasi paliktas be pagalbos. — Stovi toli... Sakoma apie Dievą, kad jis esąs toli, nebežiūrįs, esąs pasislėpęs, kai jis ne tuojau suteikia matomą pagalbą. — 2 Kankinamas: baimės, nuliūdimo. — Sugaunamas: žūna. Anot Jieronimo, čia esąs išreikštas linkėjimas: tebūna sugauti (bedieviai) klastomis... — 3 Geismu: nuodėmingu geiduliu, kuriam pasiduoda. —

4 Bedievis sako minties puikybėje: „Jis nekeršys;
nėra Dievo“; tai visa jo mintis.
5 Laimingi jo keliai visuomet;
toli pasilieka tavo teismai nuo jo minties;
visus savo priešus jis niekina.
6 Jis sako savo širdyje: „Aš nebūsiu pajudintas;
per visas kartas aš nebūsiu nelaimingas“

7 Jo burna pilna prakeikimo, ir apgaulės, ir klastos;
po jo liežuviu vargas ir kankinimas.
8 Jis sėdi tykodamas arti kaimų,
pasislėpęs nužudo nekaltąjį;
savo akimis jie ieško beturčio
9 Jis tykoja iš pasalų kaip liūtas savo oloje;
tykoja nutverti nelaimingąjį;
nutveria nelaimingąjį ir velka į savo tinklą.
10 Jis susilenkia, išsitiesia žemėje,
ir jo smarkumu beturčiai krinta.
11 Jis sako savo širdyje: „Dievas užmiršo,
nugręžia savo veidą, niekados nemato“ †
12 Pakilk, Viešpatie Dieve, pakelk savo ranką!
Neužmiršk beturčių!
13 Kodėl bedievis niekina Dievą,
savo širdyje sako: „Jis nekeršys“?
14 Tu gi matai; tu žiūri į vargą ir skausmą,
kad imtumei juos į savo rankas.
Tau paveda save beturtis,
našlaičiui tu esi padėjėjas.
15 Sutrupink nusidėjėlio ir piktadario petį:
tu atkeršysi už jo piktumą, ir jo nebebus

4 Jis: Dievas. — 6 Aš nebūsiu... Nusidėjėlis laiko savo laimę tokia pastovia, kad mano, jog ne tik jam pačiam, bet ir jo ainijai negali atsitikti jokia nelaimė. — 7 Jo burna... Čia minimos bedievio burnos ir liežuvio nuodėmės, t y tos blogybės, kurias jis padaro artimams savo žodžiais. — 8 Jis sėdi... Antroje vietoje nurodomi pikti bedievio darbai, kurie palyginami su iš pasalų puolančio galvažudžio ir liūto elgesiu. — 11 Jis sako... Bedievis pats sau įsikalbinėja, kad Dievas nekeršys jam už bedieviškus darbus. Anot jo: Dievas visai nesirūpina menkais žmonėmis, jis užmiršo juos ir visą pasaulį, Amžinasis nie-

4 Ait impius in superbia mentis: „Non vindicabit;
non est Deus“: haec est omnis cogititio eius.
5 Prosperae sunt viae eius omni tempore;
longe distant iudicia tua a mente eius:
omnes adversarios suos contemnit.
6 Dicit in corde suo: „Non commovebor:
a generatione in generationem non ero infelix“.
7 Maledictione os eius plenum est et fraude et dolo,
sub lingua eius labor et vexatio.
8 Sedet in insidiis prope vicos,
in occultis occidit innocentem;
oculi eius pauperem speculantur.
9 Insidiatur in latebris sicut leo in spelunca sua;
insidiatur ut rapiat miserum:
rapit miserum trahitque in rete suum.
10 Incurvatur, prosternit se humi,
et violentia eius pauperes cadunt.
11 Dicit in corde suo: „Oblitus est Deus,
avertit faciem suam, non videt unquam“. †
12 Exsurge, Domine Deus, extolle manum tuam!
noli pauperum oblivisci!
13 Quare spernit impius Deum,
dicit in corde suo: „Non vindicabit“?
14 Tu autem vides: tu laborem et maerorem consideras,
ut ponas ea in manibus tuis.
Tibi se pauper committit,
orphano tu es adiutor!
15 Contere bracchium peccatoris et maligni;
vindicabis malitiam eius, nec subsistet.

kuomet nematė visų dalykų ir nematys; aklas likimas valdo pasaulį. — 12 Qof. Eil, su raidėmis mem, nun ir tol dabartiniame ebr t nėra. — Pakilk... Prieš tokią bedievystę psalmininkas šaukiasi į Dievą. — Pakelk...: kovok su visu smarkumu; parodyk savo jėgą. — 14 Reš. Tu gi matai... Toks yra psalmininko atsakymas į bedievio žodžius 11 eil. — Tu žiūri: ne tik pažvelgi, bet nuolat matai prislėgtojo kentėjimus, kad tinkamu metu atsilygintumei ir vargintojui, ir varginamajam pagal jų darbus. — Kad imtumei...: kad vargintojus nubaustumei. — 15 Šin. — Petį: jėgą. Jei Dievas sutrupins bedievių galybę,

16 Viešpats yra karalius per amžių amžius,
pagonys pražuvo iš jo žemės.
17 Tu, Viešpatie, išklausei nelaimingųjų troškimą,
sustiprinai jų širdį, atkreipei į juos ausį,
18 Kad gintumei našlaičio ir prislėgtojo teises
ir kad žemės žmogus daugiau nebeįvarytų
baimės

10 (11) psalmė. Nepalaužiamas teisiojo pasitikėjimas Dievu

1 Choro vedėjui. Dovido
Aš bėgu glaustis prie Viešpaties; kaipgi jūs sakote man:
„skrisk į kalną kaip paukštis".
2 Nes štai nusidėjėliai įtempia lanką,
deda savo vilyčią ant stygos,
kad šaudytų tamsoje į tuos, kurie yra tiesios [širdies
3 Kai griaunami pamatai,
ką gali padaryti teisusis?"
4 Viešpats yra savo šventnamyje;
Viešpats turi savo sostą danguje,
Jo akys žiūri,
jo akių vokai tyrinėja žmones.
5 Viešpats tyrinėja teisųjį ir bedievį;
kas mėgsta nedorumą, to nekenčia jo siela.

---

bedievystė visai pražus, ir jos nebebus galima rasti. — 16 *Iš jo žemės*: ir iš visos jo karalystės. — 17 *Thav. Tu... išklausei...* Psalmininkas mato, kad jo prašymai patenkinami, nes Viešpats išklauso prislėgtųjų troškimą. Koks yra tas troškimas, pasakoma toliau: *Sustiprinsi jų širdį...*

Kunigo lūpose pirmoji 9 ps pusė yra dėkojimo malda už tai, kad Kristus nugalėjo šėtoną ir krikščionystė paėmė viršų ant pagonystės, o Eklezijoje tas laimėjimas tęsiasi visuomet. Antroji ps dalis yra nuolanki malda, kad Eklezija nugalėtų bedievystę ir kad tikintieji būtų nugalėtojai visuose savo išganymo pavojuose

10 psalmėje Dovidas pareiškia savo tobulą pasitikėjimą Dievu, nors bailūs jo prieteliai pataria jam bėgti, nes esąs visai tikras pavojus jo gyvybei (1—3). Pasitiki gi jis Dievu, nes Dievas visa žino ir yra teisingas teisėjas, kurs apgins nekaltąjį, pasmerks gi nusidėjėlį (4—7). — 10 ps gal sudėta Dovido tuo metu, kai jis buvo Sauliaus persekiojamas

16 Dominus rex est in saeculum saeculi,
perierunt gentes de terra eius.
17 Desiderium miserorum audisti, Domine,
confirmasti cor eorum, aurem praebuisti,
18 Ut ius tuearis orphani et oppressi,
neque ultra terrorem incutiat homo terrenus.

Psalmus 10 (11). Iusti imperterrita in Deum fiducia

1 Magistro chori. Davidis.
Ad Dominum confugio; quomodo dicitis animae
meae:
„transvola in montem sicut avis!
2 Ecce enim peccatores tendunt arcum,
ponunt sagittam suam super nervum,
ut sagittent in obscuro rectos corde.
3 Quando fundamenta evertuntur,
iustus quid facere valet?"
4 Dominus in templo sancto suo;
Dominus — in caelo sedes eius.
Oculi eius respiciunt,
palpebrae eius scrutantur filios hominum.
5 Dominus scrutatur iustum et impium;
qui diligit iniquitatem- hunc odit anima eius.

---

1 *Aš bėgu...*: pavojus man nebaisus, nes aš turiu kur saugiai prisiglausti; juk mano priebėga yra Dievas. — *Skrisk į kalną...* Judo kalnuose buvo daug vargiai prieinamų olų. Joje Dovidas ir kiti persekiojamieji galėdavo tikrai gerai slapstytis persekiojimo metu. Plg 1 Kar 14, 22; 23, 14; 26, 1 ir k. — 2 *Įtempia lanką...* Pavojus yra visai arti. Priešai jau laiko savo šaunamąjį lanką, paruoštą šauti ir nukreiptą prieš persektiojamąjį. — 3 *Kai griaunami...* Kai nebesilaikoma pagrindinių dėsnių, kuriais rėmėsi karalystės tvarka ir teisybė, tokiomis aplinkybėmis teisusis (Dovidas) nebegali nieko padaryti; lieka jam bėgti nuo pavojaus. Taip mano bailūs patarėjai

4 *Yra savo šventnamyje*: šventoje dangaus buveinėje. — Dovido atsakymas bailiams: Be Dievo argi aš galiu būti kur nors saugus, o su Dievu ko aš turiu bijoti? Jei priešai galingesni už mane, tai Dievas yra Visagalis; jei jie klastingi, tai Dievas visa mato, visa žino. Jie tikisi, kad jiems pasiseks jų sumanymai, bet Viešpats yra teisingas ir pavers juos niekais. — 5 *Jo (Dievo) siela*: kitaip sakant,

6 Jis lydins ant nusidėjėlių ugningomis žarijomis ir siera,
ir karštas vėjas jų taurės dalis.
7 Nes Viešpats yra teisingas, myli teisybę;
tiesieji matys jo veidą

11 (12) psalmė. Malda prieš klastingus ir puikius neprietelius

1 Choro vedėjui. Viršum oktavos. Psalmė. Dovido
2 Gelbėk, Viešpatie, nes nebėra dievo laimingųjų
sumažėjo ištikimybė žmonių tarpe.
3 Kiekvienas kalba savo artimui melagingus žodžius,
kalba klastingomis lūpomis ir dviveide širdimi.
4 Viešpats tesunaikina visas klastingas lūpas,
didžiakalbį liežuvį,
5 Tuos, kurie sako: „Mes esame galingi savo liežuviu;
mūsų lūpos yra mūsų naudai; kas mums yra Viešpats?“
6 „Dėl pažemintųjų skriaudos ir beturčių vaitojimo
aš pakilsiu dabar, sako Viešpats:
suteiksiu išgelbėjimą tam, kurs jo trokšta“
7 Viešpaties žodžiai yra tikri žodžiai,
išmėgintas sidabras, atskirtas nuo žemės, septynis kartus valytas.

---

nekenčia Dievas, rūstinasi. — 6 Jis lydins... Dievo rūstybė pasireikš bausmėmis. Bausmės persekiotojams bus tokios, kokių susilaukė kitados nedoriausi miestai, Sodoma ir Gomora. — Karštas vėjas: vadinamasis samumas. Plg Iz 5, 17. 22. — Jų taurės dalia: jiems skirta dalis. Taurės paminėjimu daroma aliuzija į senovinį įprotį skirti kiekvienam svečiui prie stalo jo vyno dalį — 7 Teisybę: teisybės darbus. — Matys jo veidą. Tiems, kurių širdis tiesi, neklastinga, bus leista stoti Dievo akivaizdon ir džiaugtis jo malonėmis

11 psalmės autorius, matydamas įsigalėjusį dorovinį sugedimą, meldžia Dievą sunaikinti piktųjų klastas ir puikybę (2—5). Gavęs Dievo pažadą išgelbėti, jis šlovina Dievo žodžius ir pareiškia linksmą viltį dėl ateities (6—9)

1 Dovido. Psalmė galėjo būti sudėta Dovido tuo metu, kad jis buvo neteisingai kaltinamas Sauliaus akyse ir jo

6 Pluet super peccatores carbones ignitos et sulphur;
ventus aestuans pars calicis eorum.
7 Nam iustus est Dominus, iustitiam diligit;
recti videbunt faciem eius.

Psalmus 11 (12). Contra hostes dolosos et superbos

1 Magistro chori. Super octavam. Psalmus. Davidis.
2 Salva, Domine! Nam deficiunt pii,
desiit fidelitas inter filios hominum.
3 Fallacia loquuntur unusquisque ad proximum suum,
labiis dolosis loquuntur et duplici corde.
4 Exstirpet Dominus omnia labia dolosa,
linguam magniloquam,
5 Eos qui dicunt: „Linguâ nostrâ fortes sumus;
labia nostra pro nobis sunt: quis nobis est dominus?“

6 „Propter afflictionem humilium et gemitum pauperum,
nunc exsurgam, dicit Dominus:
conferam salutem ei qui desiderat eam“.
7 Eloquia Domini sunt eloquia sincera,
argentum probatum, separatum a terra, purgatum septies.

---

persekiojamas. Plg 1 Kar 23, 11. 19 . . . 26, 19. — 2 Dievo baimingųjų. Ebr chasid. Žr Ps 4, 4. — Sumažėjo ištikimybė: ištikimų, sąžiningų žmonių skaičius, kuriais galima pasitikėti. — 3 Kalba melagingus... melagingais žodžiais, kalbomis apgaudinėja savo artimą. — Klastingomis lūpomis: sako prisimeilinimo žodžius, stengiasi parodyti gerą širdį, nors ji yra pikta ir pilna neapykantos. Tokie žmonės yra tikri veidmainiai, todėl prieš tokiuos veidmainius Dovidas šaukiasi į Dievą ir sako: 4 Viešpats tesunaikina. . Didžiakalbį liežuvį: pasididžiavimus, pasigyrimus. — 5 Mes esame... Veidmainiai giriasi esą vienatiniai savo liežuvio valdovai ir nepripažįsta sau jokio autoriteto. Plg Jobo 21, 15

6 Dėl pažemintųjų... Dievas išklauso maldavimą ir žada išgelbėti skriaudžiamuosius, nes jau atėjo jo veikimo valanda. — 7 Viešpaties žodžiai... Dievo pažada

8 Tu, Viešpatie, išlaikysi mus,
saugosi mus nuo šios kartos per amžius.
9 Aplinkui vaikščioja bedieviai,
kai keliasi puikybėn menkiausieji žmonės

12 (13) psalmė. Dievu pasitikinčio teisiojo rauda

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Iki kolei, Viešpatie, tu būsi visai užmiršęs mane?
iki kolei slėpsi nuo manęs savo veidą?
3 Iki kolei aš kentėsiu skausmus savo sieloje,
kasdien liūdesį savo širdyje?
4 Iki kolei kelsis virš manęs mano nepritelis?
pažvelgk, išklausyk mane, Viešpatie, mano Dieve
5 Apšviesk mano akis, kad neužmigčiau mirties miegu,
kad mano nepritelis nesakytų: „aš nugalėjau jį“;
6 Kad mano priešai nedžiūgautų, jog aš sukniubau:
tuo tarpu kad aš pasitikiu tavo gailestingumu.
Tedžiūgauja mano širdis dėl tavo pagalbos;
tegul aš giedosiu Viešpačiui, kurs suteikė man gėrybių

ps autorius priima su dėkingumu ir šlovina jį, palygindamas su tyriausiu sidabru. — 8. 9 *Tu, Viešpatie...* Kadangi Viešpaties žodžiai verti pilniausio pasitikėjimo, tai psalmininkas turi geriausą vitį dėl ateities. Jis lyg kad sako: Tu išlaisvinsi mus nuo priešų, kurie daro mums pikta, kurie mus apstoja, kurių skaičiui tavo neištiriama išmintis leido padaugėti, įsigalint niekšystei žmonių tarpe

12 psalmėje priešo prislėgtas psalmininkas graudžiai dejuoja, kad Dievas jį užmiršęs, nors jis daug kenčia, o tas jo priešas keliasi puikybėn, (1, 1—4 a), todėl su pasitikėjimu prašo Dievą pagalbos (4 b—6)

1 *Dovido.* Tokią, kaip šitą psalmę, Dovidas galėjo sudėti Sauliaus viešpatavimo pabaigoje, kada persekiojimas Dovido jau buvo ilgai užsitęsęs, jis gi nebežmatė sau išsigelbėjimo. — 2 *Iki kolei...* Nelaimės vargino psalmininką jau seniai; jam nešviečia jokia skaistesnė viltis, taip, kad jam pradeda rodytis, jog pats Dievas užmiršo jį arba

8 Tu, Domine, servabis nos,
custodies nos a generatione hac in aeternum.
9 In circuitu impii ambulant,
cum se extollunt vilissimi hominum.

Psalmus 12 (13). Lamentatio iusti in Deum fidentis

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Quousque, Domine? obliviscéris mei omnino?
quousque abscondes faciem tuam a me?
3 Quousque volvam dolores in anima mea,
maerorem in corde meo cotidie?
4 Quousque se extollet inimicus meus super me?
respice, exaudi me, Domine, Deus meus!

5 Illustra oculos meos, ne obdormiam in morte,
ne dicat inimicus meus: „devici eum“;

6 Ne exsultent adversarii mei, quod corruerim:
cum confisus sim in misericordia tua.
Exsultet cor meum de auxilio tuo;
cantem Domino, qui bona tribuit mihi.

tyčiomis nusigręžė nuo jo. Jo sielos skausmai dideli, jie tęsiasi ilgai. Jis nebežino, kaip atstumti nuo savęs pavojus, tuo tarpu priešas eina vis drąsyn. Todėl pagaliau išsiveržia iš jo širdies skaudūs dejavimai *iki kolei...* ir graudūs prašymai: *pažvelgk, išklausyk...* — 5 *Apšviesk...* Nuo ilgo nuliūdimo akys aptemsta. Plg 1 Kar 14, 27; Ps 6, 7. Pašalindamas nuliūdimo priežastį, Dievas apšvies akis. — *Kad neužmigčiau...* Nuliūdusį, nuvargusį žmogų pradeda imti miegas. Psalmininkas pradeda bijoti, kad jį gali apimti mirties miegas. — *Aš nugalėjau jį.* Yra pavojus, kad piktas priešas didžiuosis savo nugalėjimu ir tyčiosis iš žūnančio. Kadangi tas pasitikėjo Dievu, todėl priešo pasigyrimai ir pasityčiojimas bus nukreipti ir prieš Dievą, nesuteikusį pagalbos savo tarnui. — 6 *Tedžiūgauja...* Bet ne, Viešpats neleis sukniubti savo tarnui. Jam galų gale teks ne liūdėti, bet džiūgauti ir giedoti Dievui, davusiam savo pagalbos

13 (14) psalmė. Didelis dorovinis žmonių sugedimas. Pagalba Dievuje

1 Choro vedėjui. Dovido
Neišmintingasis sako savo širdyje:
„Nėra Dievo“.
Jie sugedę, darė pasibjaurėtinus dalykus;
nėra, kas darytų gera.
2 Viešpats žiūri iš dangaus į žmones,
kad matytų, ar yra, kas išmano ir ješko Dievo.

3 Visi kartu paklydo, sugedo:
nėra, kas darytų gera, nėra nė vieno.
4 Argi neatsipeikės visi, kurie daro neteisybę,
kurie ryja mano tautą kaip ėda duoną?

Jie nesišaukė į Viešpatį:
5 tai jie drebės iš baimės,
nes Viešpats yra su teisiąja karta.
6 Jūs norite išjuokti teisiojo sumanymą:
bet Viešpats yra jo priebėga.

---

13 psalmėje jos autorius aprašo bjaurų ir visuotinį dorovinį žmonių sugedimą, kurio priežastis yra paneigimas Dievo (1—3). Bet Dievas, kurs yra teisus ir prislėgtųjų viltis, nubaus kaltininkus; jis padės Izraėliui ir grąžins jam ramybę ir laimę (4—7)

Kada šita psalmė buvo sudėta, nežinia. Jos turinys tinka Absalomo maišto laikui, kai tauta buvo nusigręžusi nuo Dievo jai skirto karaliaus. 13 ps labai maža kuo tesiskiria nuo 52 ps. Jon (į Vulgatos tekstą) yra vėlesniais laikais įdėtas ilgesnis posmelis (po 3 eil: Jų gerklė atviras kapas; savo liežuviais jie elgiasi klastingai; angių nuodai po jų lūpomis; jų burna pilna keiksmo ir kartumo; jų kojos greitos išlieti kraujo; sunaikinimas ir nelaimė jų keliuose, o ramybės kelio jie nežino; nėra Dievo baimės jų akivaizdoje), paimtas iš Rom 4, 13—18. Tenai šv Povilas, norėdamas parodyti, kad visi žmonės esą nusidėjėliai, pradžioje primena 13 ps žodžius ir sujungia su jais išsireiškimus, paimtus iš kitų pss 5, 11; 139, 4; 9, 28; 35, 2 ir iš Iz 59, 7. 8. To priedo nėra 52 ps, ir jis nepriklauso šitai 13 psalmei

1 N e i š m i n t i n g a s i s. Ebr n a b a l — žmogus be iš-

Psalmus 13 (14). Omnium corruptio eiusque castigatio

1 Magistro chori. Davidis.
Dicit insipiens in corde suo:
„Non est Deus“.
Corrupti sunt, abominanda egerunt;
non est, qui faciat bonum.
2 Dominus de caelo prospicit super filios hominum,
ut videat num sit, qui intellegat et quaerat Deum.
3 Omnes simul aberraverunt, depravati sunt:
non est qui faciat bonum, non est nec unus.
4 Nonne resipiscent omnes qui faciunt iniquitatem,
qui devorant populum meum; sicut comedunt panem?
Dominum non invocaverunt;
5 tum trepidabunt timore,
quoniam Deus cum generatione iusta est.

6 Consilium miseri vultis confundere:
sed Dominus est refugium eius.

---

minties ir be doros, bedievis, nusidėjėlis. — S a v o š i r d y j e. Į širdį žiūrima kaip į protavimo ir norėjimo buveinę. — N ė r a D i e v o. Neišmintingieji paneigia Dievo buvimą savo darbais (plg Tit 1, 16), nors to nedaro savo burna ar aiškiu proto nusistatymu. — J i e s u g e d ę . . . Tokie yra darbai, kuriais paneigiama Dievo buvimas. — 2 V i e š p a t s ž i ū r i . . . Vaizdas paimtas iš žmonių gyvenimo ir pritaikytas Dievui. — 3 V i s i k a r t u . . . Teisiųjų liko tiek maža, kad jie yra tik išimtis. Plg Ef 4, 14. Žmonių sugedimui apibūdinti autorius naudojasi poetinėmis iperbolėmis

4 A r n e a t s i p e i k ė s . . . Ar nesusipras, kad savo elgesiu jie pelnosi Dievo bausmę. — K u r i e r y j a . . . Ryti tautą reiškia ją naikinti savo naudai. Tie, kurie buvo galingesni tautoje, matyti, skriaudė ir kankino be jokios drovos silpnesniuosius. Plg Ps 30, 14; Mik 3, 3. — Šitos eil ebr t nėra visai aiškus. — 5 J i e d r e b ė s . . .: kai Dievas parodys savo visagalybę, kai jis pradės veikti kaip teisus teisėjas būsimame teisme, piktieji drebės iš baimės ir bausmių laukimo. Tuomet teisiesiems nebus ko bijoti, nes pats Dievas yra jų priebėga. — 6 S u m a n y m ą: pasiryžimą pasitikėti

7 Kadgi ateitų iš Siono Izraėlio išgelbėjimas,
kai Viešpats pakreips savo tautos likimą,
Jokūbas džiūgaus, Izraėlis linksminsis

14 (15) psalmė. Kas vertas pasirodyti Dievo akyse

1 Psalmė. Dovido
Viešpatie, kas pasiliks tavo padangtėje,
kas gyvens tavo šventajame kalne?
2 Tas, kurs vaikščioja nesuteptas ir daro teisybę
ir mano savo širdyje kas tiesu,
ir nešmeižia savo liežuviu;
3 Kurs nedaro savo artimui pikta
ir nepuola išniekinimais savo kaimyno;

4 Kurs laiko nedorėlį paniekos vertu,
gerbia gi bijančius Viešpaties;
5 Kurs, kad ir su savo nuostoliu prisiekęs, nemaino,
kurs neduoda savo pinigų dėl palūkanų
ir neima dovanų prieš nekaltąjį.
Kas tai daro,
nebus pajudintas per amžius

---

visados Dievu, kurį teisusis laiko savo prieglobą. — 7 Kadgi ateitų... Karštas linkėjimas, kad ateitų Izraėliui išganymas iš Siono. — Tautos likimą. Lot Vulgatoje paminėta nelaisvė nėra būtinai Babelės nelaisvė; ji gali būti suprantama apie bet kurį sunkų tautos likimą, kurio pakitėjimo prašoma iš Viešpaties. Plg Oz 6, 11; Am 9, 14. — Jokūbas: Jokūbo ainija, palikuonys

13 ps yra mums dejavimas dėl pradinės nuodėmės pasekmių, kad didžiausioji žmonijos dalis išsižadėjo tikrojo Dievo, ir kartu malda į Viešpatį, kad jis teiktųsi vis labiau ginti mus nuo kilusio iš netikėjimo piktumo, kolei nuodėmė su visomis jos pasekmėmis bus visai nugalėta

14 psalmės autorius, pastatęs klausimą, kas vertas būti Dievo šventovėje (1), nurodo dešimtį sąlygų, kurias turi atitikti vertasis: pirmoji sąlyga teisumas Dievo atvilgiu, kitos devynios — pareigos artimo atžvilgiu (2—5). Psalmė baigiama pažadu atsilygini (5 c)

1 Dovido. Spėjama, kad psalmė buvo sudėta tuo metu, kada sandoros skrynia buvo perkelta į Siono kalną. Plg 2 Kar 12, 6 . . . Ps 23. — Viešpatie... Su klausimu kreipiamasi į Viešpatį, nes tik jis tikrai žino, kas yra vertas

7 Utinam veniat ex Sion salus Israel!
cum verterit Dominus sortem populi sui,
exsultabit Iacob, laetabitur Israel.

Psalmus 14 (15). Quis dignus est qui appareat coram Domino?

1 Psalmus. Davidis.
Domine, quis commorabitur in tabernaculo tuo,
quis habitabit in monte sancto tuo?
2 Qui ambulant sine macula et facit iustitiam
et cogitat recta in corde suo,

3 nec calumniatur lingua sua;
Qui non facit proximo suo malum,
neque opprobrium infert vicino suo;
4 Qui contemptibilem aestimat improbum,
timentes vero Dominum honorat;
5 Qui, etsi iuravit cum damno suo, non mutat,
pecuniam suam non dat ad usuram
neque accipit munera contra innocentem.
Qui facit haec,
non movebitur in aeternum.

---

būti ten, kur Dievas pasirinko sau buveinę, padangtėje ...šventajame Siono kalne. — 2 Nesuteptas. Ebr thamim, nepaliestas, nekaltas, tobulas. Pirmoji psalmininko nurodoma sąlyga yra nekaltas žmogaus gyvenimas ir vykdymas teisybės, todėl laikymas Dievo įstatymo. — Pirmoji sąlyga artimo atžvilgiu: nusistatymas širdyje laikytis tiesos. Antra — 3 nešmeižia... nekaltina neteisingai artimo. Trečia — nedaro...pikta. Ketvirta — nepuola išniekinimais... Penkta — 4 Laiko nedorą... nepataikauja piktui ir neveidmainiauja. Šešta — gerbia gi... Septinta — su savo nuostoliu... t y kas, padaręs Dievo akivaizdoje betkurį įžadą ir patvirtinęs jį priesaika, neišsisukinėja, nekeičia įžado, ištikimai jo laikosi, nors atitesėjimas būna sujungtas su nuostoliu. Aštunta sąlyga — 5 Neduoda savo pinigų... Sen Testamente žydams buvo kietai uždrausta imti iš savo vientaučių palūkanas už paskolintus dalykus. Žr 2 Moš 22, 25; 3 Moš 25, 35; Lk 6, 35. Devinta sąlyga — Neima dovanų, neima kyšių, kad už gautas dovanas pasmerktų nekaltą. Plg 5 Moš 16, 19. — Kas tai daro, nebus pajudintas: bus amžinai laimingas. Toks bus žadamas atsilyginimas

15 (16) psalmė. Dievas augščiausias gėris, prisikėlimo ir amžinojo gyvenimo šaltinis

1 Miktam. Dovido
Saugok mane, Dieve, nes aš bėgu glaustis prie tavęs,
2 Aš sakau Viešpačiui: „Tu mano Viešpats;
nėra man gera be tavęs“.
3 Šventųjų atžvilgiu, kurie yra jo žemėje,
kokius nuostabius jie padarė visus mano jausmus!
4 Daugina savo skausmus tie,
kurie eina paskui svetimus dievus.
Aš neliesiu jų liejamųjų kraujo aukų
ir neminėsiu savo lūpomis jų vardų.
5 Viešpats mano tėvonystės ir mano taurės dalis:
tu esi, kurs laikai mano likimą.
6 Virvės man krito į malonias vietas;
ir mano tėvonystė man labai patinka

---

15 psalmėje jos autorius, bodėdamos savo amžininkų stabmeldystės, pareiškia savo ištikimybę Dievui, kurs yra augščiausioji ir vienatinė tikra gėrybė, ir taip pat šventiesiems, t y pamaldiems Dievo garbintojams (1—6); kaip dabartyje jaučia, kad Dievas yra visuomet su juo, taip žino, kad ir miręs nebus atiduotas sugedimui, bet dalyvaus prisikėlime ir amžinoje laimėje (7—11)

1 M i k t a m. Ką reiškia šitas antraštės žodis, jau ir senoviniai aiškintojai nebežinojo. Spėliojama visaip; anot kaikurių, jis reiškiąs ypatingą svarbaus turinio giesmių rūšį. — D o v i d o. Kad šitos ps autorius Dovidas, liudija Apaštalai švv Petras ir Povilas. Žr ApD 2,25—32; 13, 35—37. Juodu aiškina 10 ps eil apie Kristaus prisikėlimą ir kartu neigia, kad jos žodžiai ras savo įvykdymą Dovido asmenyje, kurs yra ps autorius. Todėl šita 15 ps yra m e s i j i n ė, ne tik imant ją dvasine prasme, bet ir tiesiogine. Kadangi visoje psalmėje kalba tas pats asmuo, todėl ir kiti ps žodžiai teisingai suprantami apie Kristų. Apie Dovidą ps suprasti galima tik nepilna prasme, kiek Dovidas dalyvauja mesijiniuose pažaduose. Psalmė sudėta tuo metu, kada Dovidas jau buvo gavęs svarbiausią pažadą apie Mesiją. Žr 2 Kar 7, 1 . . . — S a u g o k . . . Karštas širdies atsiliepimas, kad Dievo pagalba visuomet pasiliktų su ps autorium, nes vienatinis tikras ir vyriausias jo gėris yra Dievas: 2 N ė r a m a n g e r a b e t a v ę s. — 3 Š v e n t ų j ų. Šventaisiais čia ir kitose pss vadinami žuonės, atsidavę Dievui, dievo baimingi, pamaldūs, Dievo garbintojai. — Šitų 3 ir 4 eil ebr t yra gana neaiškus, todėl ne visų vienaip aiškinamas. — J o ž e m ė j e. Išrinktajai tautai, kuriai buvo duota Žadėtoji Palestinos žemė, Dievas pasirodė be galo palankus ir meilingas. — Kas buvo kitados Dievo žadėtoji žemė išrinktajai tautai, tai yra dabar Eklezija išrinktajai žmonijai. — 4 D a u g i n a . . .: daug vargo susilaukia tie, kurie pakeičia Viešpatį dievaičiu. — K u r i e e i n a p a s k u i. Ebr m a h a r, „data dote obtinere sponsam“, todėl ieškoti kieno nors palankumo. Visai lietuviškai būtų: kurie peršasi svetimiems dievams. — A š n e l i e s i u . . .: nedalyvausiu jiems reiškiamoje pagarboje. — 5 M a n o t ė v o n y s t ė s . . . t y man tekusi dalis, mano tėvonystė. Čia vaizdai paimti iš aplinkybių, kuriose Žadėtoji žemė buvo padalinta Izraėlaičiams. Ji buvo išmatuota virvėmis, suskaldyta į nedidelius plotus, kuriuos paskui burtais dalinta atskiroms šeimoms. Taip gautą Palestinos plotą kiekvienas žydas vadino savo tėvonystės dalimi. Tokios tėvonystės negavo tik Levio giminė. Žr 4 Moš 18, 20; 5 Moš 10, 9; 18, 1. Ta pati tėvonystė vadinama dar t a u r ė s dalimi. Plg Ps 10, 7. Tėvonystė gaunama iš Viešpaties; jis pats yra ta tėvonystė; nuo jo priklauso ir gaunamoji dalis, ir pats gavėjas. — Čia Dovidas savo vardu, bet dar labiau Mesijo vardu iškilmingai išsižada viso to, kas nėra Dievas arba kas gaunama ne per Dievą. — Šitos eil žodžius ištaria kiekvienas, kas pašventinamas klieriku. Kaip Sen Testamento kunigai ir levitai buvo ypatinga Dievo tėvonystė, taip tolygiai Dievą pasirenka Nauj Testamento tarnai kaip ypatingą tėvonystę vieton žemiškų dalykų šiame gyvenime ir ypač anapus kapo, už ką jis iš savo pusės pripažįsta juos savo išrinktaisiais, sau visai priklausančiais. — 6 V i r v ė s . . .: matininkų

Psalmus 15 (16). Deus, summum bonum, fons resurrectionis et vitae aeternae

1 Miktām. Davidis
Conserva me, Deus, quoniam confugio ad te,
2 dico Domino: „Dominus meus es tu;
bonum mihi non est sine te“.
3 In sanctos, qui sunt in terra eius,
quam mirabilem fecit omnem affectum meum!
4 Multiplicant dolores suos
qui sequuntur deos alienos.
Non libabo sanguinem libationum eorum,
nec pronuntiabo nomina eorum labiis meis.
5 Dominus pars hereditatis meae et calicis mei:
tu es qui tenes sortem meam.
6 Funes ceciderunt mihi in amoena;
et hereditas mea perplacet mihi.

7 Aš šlovinu Viešpatį, kad man davė patarimą,
kad net per naktį įspėja mane mano širdis.
8 Aš visados statau Viešpatį savo akivaizdoje;
kadangi jis yra mano dešinėje, aš nebūsiu pajudintas.
9 To dėlei linksminasi mano širdis ir džiūgauja mano siela,
be to, ir mano kūnas ilsėsis saugiai,
10 nes tu nepaliksi mano sielos mirusiųjų buveinėje,
neleisi savo šventajam matyti sugedimą.
11 Tu man parodysi gyvenimo taką,
džiaugsmų gausingumą pas tave,
malonumus tavo dešinėje per amžius

16 (17) psalmė. Nekaltas teisusis maldauja Dievo pagalbos prieš galingus neprietelius

1 Malda, Dovido
Išgirsk, Viešpatie, teisingą bylą,
kreipk dėmesį į mano šauksmą,
išgirsk ausimis mano maldą iš neklastingų lūpų.

---

virvės, kuriomis buvo matuojama tėvonystė. Čia Dovidas skelbia didelę gautos tėvonystės vertę

7 Davė patarimą: pamokė pasirinkti tą, o ne kitą tėvonystę, suprasti žemiškų gėrybių tuštybę ir laimę paveldėti vien Dievą. Taip čia išreiškiama dėkingumas už gautąją tėvonystę. — Mano širdis. Pažodžiui: mano inkstai; kalbama gi čia apie giliausius sielos jausmus. Plg Ps 7, 10. — 8 Aš visados statau... Brangiausios tėvonystės, Dievo, psalmininkas niekados neužmiršta; jis visados į jį žiūri. Žr ApD 3, 25. — Mano dešinėje: man padeda, laiko mane savo globoje. — Nebūsiu pajudintas: mano laimė nebus iš manęs atimta. — 9 Kūnas ilsėsis saugiai: be baimės. — Visas žmogus su siela ir su kūnu turės džiaugsmo. — 10 Nepaliksi mano sielos... Mirusiųjų buveinėje nebešlovinama Dievo; tenai nebesinaudojama dieviškomis gėrybėmis. Žr Ps 88, 11—13; Iz 38, 18. O kadangi Dievas yra didžiausia psalmininko gėrybė, jis pradeda suprasti, jog jo siela negali būti amžinai pavesta, atiduota mirusiųjų buveinei, bet turi pasiekti tokias sąlygas, kuriose vėl iš tikrųjų pasidaroma dieviškųjų gėrybių dalyviu. — Neleisi savo šventajam matyti sugedimo. Ebr ž šachat reiškia ne tik duobę, kapą, bet ir sugedimą, kaip šitoje vietoje. Ps autorius čia išreiškia laiminggo po

7 Benedico Domino, quod dedit mihi consilium,
quod vel per noctem me monet cor meum.
8 Pono Dominum in conspectu meo semper;
quoniam a dextris meis est, non commovebor.

9 Propter hoc laetatur cor meum et exsultat anima mea,
insuper et caro mea requiescet secura,
10 Quia non relinques animam meam apud inferos,
non sines sanctum tuum videre corruptionem.

11 Ostendes mihi semitam vitae,
ubertatem gaudiorum apud te,
delicias ad dexteram tuam in perpetuum.

Psalmus 16 (17). Iustus innocens implorat auxilium Dei contra inimicos praepotentes

1 Precatio. Davidis.
Audi, Domine, iustam causam,
attende clamorem meum,
auribus percipe orationem meam ex labiis non dolosis.

---

mirties gyvenimo viltį. Save jis vadina šventuoju, ebr khasid, t y žmogumi, apdovanotu Dievo malone, teisiuoju. — 11 Gyvenimo taką: kelią, kurs veda į tikrą, amžiną, laimingą gyvenimą — Džiaugsmų gausingumą. Juo didesnis bus priartėjimas prie Dievo, juo daugiau bus patiriama džiaugsmo. Bus pilnas pasisotinimas, kai bus matomas Dievo veidas (Vulgata). — Malonumas... Dievas amžinas gėrybių davėjas. Kieno jis yra tėvonystė, tas turės būti taip pat per amžius laimingas. — Taip čia išreiškiama viltis ir tikras pažinimas amžino laimingo gyvenimo Dievo akyse. Plg Iz 25, 8; 26, 19; Dan 12, 2. Bet aišku, kad išreikšta psalmėje viltis pilnai ir tobulai įvyko tame, kurs miręs nebuvo paliktas mirusiųjų buveinėje ir kurio kūnas nepatyrė sugedimo, t y Jėzuje Kristuje. Žr ApD 2, 32; 13, 35

16 psalmėje Dovidas maldauja Dievą būti jo teisingos bylos gynėju ir sustiprina tą maldą priminimu savo nekalto gyvenimo (1—6); toliau, tęsdamas maldą, aprašo didelį piktumą priešų, prieš kuriuos jam reikia pagalbos (7—12); prašo Dievą sudrausti priešus, nevertus Dievo jiems duodamų gėrybių, kuriomis jie piktai naudojasi, ir išreiškia linksmą viltį geros ateities (13—15)

1 Malda. Ebr thefillah reiškia maldą tikra to žodžio prasme. — Teisingą bylą. Dovidas kreipiasi į Viešpatį

2 Iš tavo akivaizdos teišeina sprendimas apie
tavo akys mato, kas yra tiesu. [mane:
3 Jei tyrinėsi mano širdį, jei lankysi naktį, jei
mėginsi mane ugnimi,
nerasi manyje neteisybės.
Mano burna nenusikalto, 4 kaip kad žmonės
daro;
pagal tavo lūpų žodžius aš sergėjau įstatymo
kelius.
5 Mano žingsniai tvirtai laikėsi tavo takų,
mano kojos nešlubavo
6 Aš šaukiuos tavęs, nes tu, o Dieve, išklausysi
mane;
pakreipk savo ausį į mane, išgirsk mano žodį.
7 Parodyk nuostabų savo gailestingumą,
tu, kurs gelbsti nuo priešininkų bėgančius
prie tavo dešinės.
8 Saugok mane kaip akies lėlelę,
savo sparnų šešėlyje paslėpk mane
9 nuo nusidėjėlių, kurie daro man prievartą
Mano neprieteliai supa mane su įtūžimu,
10 uždaro savo nutukusią širdį,
kalba išdidžiai savo burna.
11 Jų žingsniai dabar apstoja mane,
pastatę savo akis jie žiūri, kad ištiestų žemėje,
12 Panašūs į liūtą, kurs tykoja grobio,
ir į jauniklį liūtą, kurs tupi lindynėje
13 Pakilk, Viešpatie, stok prieš jį, parblokšk jį,
atimk savo kalaviju iš nusidėjėlio mane,

---

su teisingu prašymu prieš savo priešus. — Iš neklastingų lūpų: iš tikros, neveidmainingos širdies. — 2 Iš tavo akivaizdos...: tu, kurs visa matai, kuriam patinka teisumas, paskelbk mano nekaltumą, patvirtink mano teises. — 3 Naktį. Naktis yra gundymo ir nelaimės vaizdas (Aug). — Nerasi manyje neteisybės. Dovido sąžinė neprikaišioja jam jokios kaltės, todėl jis nebijo jokio tardymo. — 4 Pagal tavo lūpų žodžius: taip, kaip buvo tavo pasakyta. — Įstatymo kelius: laikiausi Dievo įstatymo. — 5 Žingsniai...kojos...: visas elgesys atitiko įstatymo reikalavimus

2 A conspectu tuo iudicium de me prodeat:
oculi tui vident quae recta sunt.
3 Si scrutaris cor meum, si visitas nocte, si igne
me probas,
non invenies in me iniquitatem.
Non est transgressum os meum 4 hominum more;
secundum verba labiorum tuorum ego custodivi
vias legis.

5 Firmiter inhaesit gressus meus semitis tuis,
non titubarunt pedes mei.
6 Ego te invoco, quoniam exaudies me, Deus;
inclina aurem tuam mihi, audi verbum meum.

7 Mirabilem ostende misericordiam tuam,
qui ab adversantibus salvas confugientes ad
dexteram tuam.
8 Custodi me ut pupillam oculi,
sub umbra alarum tuarum absconde me
9 a peccatoribus, qui vim inferunt mihi.
Inimici mei cum furore me circumveniunt,
10 crassum cor suum praecludunt,
ore suo loquuntur superbe.
11 Passus eorum nunc me circumdant,
oculos suos intendunt, ut in terram prosternant,
12 Similes leoni, qui inhiat praedae,
et catulo leonis, qui in abditis sedet.
13 Exsurge, Domine, occurre illi, prosterne eum,
eripe a peccatore animam meam gladio tuo,

---

6 Aš šaukiuos... Prašančiojo malda darosi vis karštesnė. Maldaujamas Dievas turi padėti, nes jis gailestingas ir galingas. — 9 Mano neprieteliai... Dievas turi padėti, nes prašančiojo neprieteliai yra labai žiaurūs. — 10 Nutukusią: nejautrią, sukietėjusią. Tokie priešai negailestingi. — Kalba išdidžiai: užpuldinėja pasididžiavimo pilnais žodžiais. — 11 Jų žingsniai... Neprieteliai jau eina artyn, jie saugo mane, kad nebegalėčiau ištrūkti, jie nori parblokšti mane žemėn
13 Pakilk... Tik greita Viešpaties pagalba išlaisvins prašantį nuo baisaus pavojaus, kurs jam gresia gal iš Sau-

14 savo ranka iš žmonių, o Viešpatie;
Iš žmonių, kurių dalia yra šis gyvenimas
ir kurių pilvą tu pripildai savo gėrybių;
Kurių vaikai pasotinami,
ir kas jiems dar lieka, jie palieka savo kūdi-
15 Aš gi matysiu tavo veidą teisybėje; [kiams
būsiu pasotintas, pabudęs, tavo regėjimu

17 (18) psalmė. Karaliaus Dovido dėkojimas už išgelbėjimą ir pergalę

1 Choro vedėjui. Viešpaties tarno Dovido, kurs kalbėjo Viešpačiui šitos giesmės žodžius, kai Viespats išgelbėjo jį iš jo neprietelių galios ir iš Sauliaus rankos.

2 Taigi jis tarė:
Aš myliu tave, Viešpatie, mano stiprybe.
3 Viešpatie, mano uola, mano pilis, mano gelbėtojas,
Mano Dievas, mano uola, prie kurios aš bėgu,
mano skydas, mano išganymo ragas, mano tvirtovė!
4 Aš šauksiuos į šlovės vertąjį Viešpatį
ir būsiu išgelbėtas nuo mano neprietelių

---

liaus pusės. Ta pagalba čia vadinama kalaviju ir ranka. — 14 Iš žmonių, kurių dalis...: kurie vertina tik žemiškas gėrybes ir šį žemišką gyvenimą. Dovidas tos laimės jiems nepavydi. Todėl jis sako: 15 Aš gi matysiu... Dovido sieloje kilsta skaisti viltis, kad sielvarto naktis bus pašalinta, kad jis matys laimės dieną ir tuomet bus pasotintas Dievo paveikslu; Dievas parodys jam savo malonų veidą, ir taip atsimuš jo sieloje Dievo paveikslas, pripildydamas ją laimės jausmo. Žodis pabudęs rodo, kad čia išreiškiama panaši mintis, kaip ir 15 psalmėje, kad turima galvoje pabudimas iš mirties miego (Plg Ps 75, 6; Dan 12, 2), kad laukiama didžiausio ir pilno išsilaisvinimo, kada šventieji gauna regėti Dievą

17 psalmės turinys susideda iš dviejų dalių ir pabaigos. Pirmoje dalyje (2—31) bendrais posakiais šlovinama Dievo suteiktoji pagalba. Ji prasideda įvadu, kuriame psalmininkas pareiškia savo meilę Dievui ir šlovina jį kaip savo padėjėją (2—4); toliau aprašo, kokiuose pavojuose būdamas jis šaukėsi Dievo pagalbos (5—7), kaip Dievas nužengęs dideliame žemės drebėjime, smarkioje audroje, tirštuose debesyse tarp žaibų, ant kerubų ir vėjų sparnų, kaip griausmu ir žaibais

14 manu tua ab hominibus, Domine:
Ab hominibus, quorum portio est haec vita,
Quorum filii saturantur
et relinquunt, quod eis superest, parvulis suis.

15 Ego autem in iustitia videbo faciem tuam,
satiabor, evigilans, aspectu tuo.

Psalmus 17 (18). Gratiarum actio regis David pro salute et victoria

1 Magistro chori. Davidis, servi Domini, qui locutus est ad Dominum verba huius cantici, quando Dominus eum liberaverat e potestate omnium inimicorum suorum et e manu Saul.

2 Dixit igitur:
Diligo te, Domine, fortitudo mea,
3 Domine, petra mea, arx mea, liberator meus,
Deus meus, rupes mea, in quam confugio,
clipeus meus, cornu salutis meae, praesidium meum!

4 Laudabilem invocabo Dominum,
et ab inimicis meis salvus ero.

---

išgąsdinęs priešus, atsidengus žemės gelmėms (8—16); o jį patį išgelbėjęs nuo pavojų ir galingiausių priešų (17—20), nes Dievas žiūrėjęs jo nekaltumo ir klusnumo savo įsakymams, taip, kaip paprastai elgiasi su žmonėmis, pasirodydamas geras geriems rūstus piktiems, padedąs nuolankiems (21—31). Antroji dalis (32—46) susideda iš aprašymo atskiru Dievo suteiktų geradarysčių karaliui: kaip Dievas paruošė jį kovai (32—35), kaip padėjo pačioje kovoje (36—39), kaip privertė priešus bėgti (40—43), kaip padarė jį taip pat kitų tautų valdovu (44—46). Pabaigoje vėl trumpai šlovinamas Dievas ir jam dėkojama už suteiktą pagalbą (47—51)

Šita pati psalmė su labai nedideliais skirtumais atskiruose žodžiuose yra 2 Kar 22. Ir tenai ji turi tiek pat eilučių. Ir ten yra visai aiškiai pasakyta, kad ją sudėjęs Dovidas

2 Aš myliu tave... Psalmė pradedama pareiškimu meilės Viešpačiui. Toliau Viešpačiui duodama keletas įvairių pavadinimų, kuriais ypač apibūdinama pagalba, Dievo suteikiama karaliui. — 3 Mano uola. Ebr selah ir tsur. Pavadinimas Uola ypač dažnai duodamas Dievui išreikšti minčiai, kad Viešpats tobulai ir ištikimai apsaugo savo tarnus nuo pavojų. Plg 5 Moš 3, 4. 15. 18. 30; 2 Kar 22, 2... Iz 17, 10 ir k

5 Mirties srovės apstojo mane
ir žalingi upeliai gąsdino mane;
6 Pragaro virvės apipynė mane:
mirties spąstai apipuolė mane:
7 Savo sielvarte aš šaukiaus Viešpaties
ir šaukiau į savo Dievą;
Ir jis išgirdo iš savo šventnamio mano balsą,
ir mano šauksmas įėjo į jo ausis
8 Ir buvo sukrėsta ir sudrebėjo žemė,
kalnų pamatai buvo pajudinti, nes jis degė rūstybe.
9 Pakilo dūmai iš jo nosų
ir naikinanti ugnis iš jo burnos,
jo padegtos anglys.
10 Jis palenkė dangų ir nužengė,
tamsūs debesys buvo po jo kojų.
11 Jis buvo nešamas ant kerubų ir skrido
ir sklendeno ant vėjo sparnų.
12 Jis apsivilko tamsybėmis kaip apsiaustu,
kaip dangalu tamsiu vandenimi, tirštais debesimis.
13 Dėl jo žvilgsnio žaibavimo
užsidegė ugningos anglys.
14 Ir sugriaudė iš dangaus Viešpats,
ir Augščiausias paleido savo balsą.

---

5 Mirties srovės... Palyginimais aprašoma didumas pavojaus, kurs grėsė Dovidui. Mirtis ir mirusiųjų buveinė norėjo sugauti karalių savo virvėmis ir žabangais, kaip kad medžiotojai virvėmis ir kilpomis gaudo žvėris. Plg 2 Kar 22, 7. — 7 Iš savo šventnamio: iš dangaus

8 Ir buvo sukrėsta... Kaip Dievas išklausė Dovido maldą, pasakoma aprašymu Dievo pasirodymo (teofanijos), kuriame Dievas nužengia smarkiausioje audroje ir žaibais bei kruša priverčia neprietelius bėgti. Tokių Dievo pasirodymų yra buvę išrinktosios tautos istorijoje iš tikrųjų (žr 2 Moš 19, 16—18; Joz 10, 11; Teis 5, 20 ir k); bet dažnai aprašymas būna tik idėjinis; toks jis yra ir čia, nes Dovido gyvenime nerandame papasakotų panašių atsitikimų. Labai paprastas yra dalykas įsivaizduoti sau, kad dangus, žemė ir visi gaivalai sujunda, dreba Sutvėrėjui prisiartinant ir tarnauja jam kaip įrankiai kaltam žmogui nubausti. Ebr tekste yra pastebėtinas gražus žaidimas panašiai skambančiais žodžiais: vatthir'aš... vatthir'aš. Toliau ps autorius, pasakęs,

5 Circumdederunt me fluctus mortis,
et torrentes perniciosi terruerunt me;
6 Funes inferni circumplexi sunt me,
invaserunt me laquei mortis:
7 In tribulatione mea invocavi Dominum,
et ad Deum meum clamavi;
Et audivit de templo suo vocem meam,
et clamor meus introivit in aures eius.
8 Et concussa est et contremuit terra,
fundamenta montium conturbata sunt
et concussa sunt, quia flagrabat irâ.
9 Ascendit fumus e naribus eius,
et ignis ex ore eius consumens,
carbones ab eo succensi.
10 Et inclinavit caelos et descendit,
et atrum nubilum erat sub pedibus eius.
11 Et vectus est super Cherub et volavit,
et ferebatur super alas venti.
12 Induit tenebras ut velamentum,
ut tegumentum aquam tenebrosam, nubila densa.
13 Ob fulgorem in conspectu eius
exarserunt carbones igniti.
14 Et intonuit de caelo Dominus,
et Altissimus emisit vocem suam,

---

kad jis (Dievas) degė rūstybe, tą rūstybę aprašinėja: 9 Pakilo... Rūstybė paprastai pasireiškia smarkesniu kvėpavimu, lyg kokiais garais, veido įkaitimu ir liepsnojančiomis akimis. Tai ir pasakyta 9 eil, tik dar su žymiu dalykų padidinimu. Žr 2 Kar 22, 8. 9; plg 5 Moš 29, 20; 32, 22; Iz 15, 7; Ps 96, 3 ir k. — 10 Jis palenkė... Audroje debesys rodosi nusileidžią žemyn. Dievas slepiasi juoduose debesyse, kad nebūtų matomas, ir iš jų leidžia savo žaibus ant piktadarių. Ties rūstybės uždegtu ir apšviestu Dievo veidu laikas nuo laiko prasiskiria debesys, kad praleistų žaibą ir krušą, tuo tarpu gi griaudžia Dievo griausmai. Žr 22, 10. — 11 Jis buvo nešamas... Vaizdas paimtas iš debesėlio, kuriame kaikada apsireikšdavo Dievo buvimas viršum sandoros skrynios dangčio ant kerubų sparnų. Kadangi Viešpats ir čia turi sostą ant kerubų, tai ženklas, jog jis yra sandoros Dievas, ateinąs savo neprietelių teisti. Žr 2 Kar 22, 11. — 13 Dėl jo žvilgsnio... Žaibavimas yra lyg spinduliai, einą su Dievo žvilgsniu ir pavirstą ugningomis žarijomis. — 14 Paleido savo balsą. Griaustinis yra

15 Ir leido savo vilyčias ir išsklaidė juos,
daug žaibų, ir išvaikė juos.
16 Ir pasirodė jūros dugnai,
ir buvo atidengti žemės skritulio pamatai
Nuo Viešpaties sudraudimo,
nuo jo rūstybės vėjo papūtimo
17 Jis ištiesė ranką iš augštybių, paėmė mane,
ištraukė mane iš daugelio vandenų.
18 Išplėšė mane iš mano galingiausio neprietelio
ir iš nekenčiančiųjų manęs, kurie buvo stipresni už mane.
19 Jie puldavo mane nelaimingą man dieną,
bet Viešpats pasidarė man tvirtovė
20 Ir išvedė mane į erdvų lauką,
išgelbėjo mane, nes jis myli mane
21 Viešpats atsilygino man pagal mano teisumą,
atsiteisė man pagal mano rankų švarumą,

22 Nes aš sergėjau Viešpaties kelius
ir neatsitraukiau nuo mano Dievo nusidėdamas,
23 Nes turėjau prieš akis visus jo paliepimus
ir jo įsakymų neatstūmiau nuo savęs,
24 Nesuteptas aš buvau jo akyse
ir nuo kaltės saugojau save.
25 Ir Viešpats atsilygino man pagal mano teisumą,
pagal mano rankų švarumą jo akyse.

26 Tobulam žmogui tu pasirodai tobulas,
su nekaltu tu elgies nekaltai,
27 Nesuteptam žmogui tu pasirodai nesuteptas,
su apgaulingu tu elgies atsargiai.

Dievo balsas. — 15 Savo vilyčias... Tie patys žaibai veikia prieš neprietelius kaip vilyčios. Žr 2 Kar 22, 14... — 16 Jūros dugnai... Smarkus žemės drebėjimas ir audra taip sujudino vandenį, kad jis išsiliejo iš savo krantų, ir pasirodė jūros dugnas ir tenai esą žemės skritulio pamatai; audra buvo tai Dievo rūstybės papūtimas, vėjas. Plg 2 Kar 22, 16. — 17 Jis ištiesė... Dievui veikiant Dovido priešai buvo išsklaidyti, grėsęs jam pavojus pašalintas. To negana. Viešpats ištiesia savo ranką ir rūpinasi tuo, kurs

15 Et misit sagittas suas et dissipavit eos,
fulgura multa, et profligavit eos.
16 Et apparuerunt alvei maris
et nudata sunt fundamenta orbis terrarum
Ab increpatione Domini,
a flatu spiritus irae eius. †
17 Extendit manum ex alto, prehendit me,
extraxit me de aquis multis.
18 Eripuit me de inimico meo fortissimo,
et ab osoribus meis, qui erant me validiores.

19 Invadebant me die mihi funesto,
sed Dominus factus est praesidium mihi,
20 Et eduxit me in campum spatiosum,
salvum me fecit, quia diligit me.
21 Rependit mihi Dominus secundum iustitiam meam,
secundum puritatem manuum mearum retri-
22 Quia custodivi vias Domini [buit mihi,
nec peccando recessi a Deo meo,

23 Quia omnia mandata eius prae oculis habui,
et praecepta eius a me non removi,
24 Sed fui integer coram eo,
et a culpa servavi me.
25 Et retribuit mihi Dominus secundum iustitiam meam,
secundum puritatem manuum mearum coram oculis eius.
26 Erga virum pium ostendis te pium,
erga integrum integre agis,
27 Erga purum te monstras purum,
erga versutum te praebes prudentem.

---

buvo patekęs į didžiausią nelaimę, lygią daugeliui vandenų. — 20 Į erdvų lauką: į vietą, kur nebebuvo pavojaus. Plg 2 Ka 22, 20...

21 Viešpats atsilygino... Dievo suteiktoji pagalba buvo nusipelnyta ištikimu Dievo valios vykdymu. — Rankų švarumą. Rankų švarumas yra vaizdas darbų ir pasielgimo nekaltumo. Plg Kar 22, 21 ir tt. — 26 Tobulam žmogui... Čia nurodoma dėsniai, kurių Viešpats paprastai laikosi santykiuose su žmonėmis: geriems jis rodosi

28 Nes pažemintą tautą tu išgelbsti,
o išdidžias akis nubaudi.
29 Nes tu, Viešpatie, suteiki spindėjimo mano žiburiui;
Mano Dieve, apšviesk mano tamsybes.
30 Nes su tavim aš įbėgu į priešų būrius
ir su savo Dievu aš peršoku mūrą.
31 Dievo kelias nesuteptas,
Viešpaties žodis ugnimi išmėgintas;
jis yra skydas visiems, kurie bėga prie jo †
32 Nes kas yra kitas dievas be Viešpaties?
arba kokia kita uola mūsų Dievo?
33 Dievas, kurs sujuosė mane stiprybe
ir padarė nesuteptą mano kelią,
34 Kurs padarė mano kojas greitas kaip stirnų
ir pastatė mane augštumose,
35 Kurs išlavino mano rankas kovai
ir mano petį variniam lankui įtempti
36 Tu davei man savo gelbstintį skydą,
ir tavo dešinė palaikė mane,
ir tavo rūpestingumas padarė mane didelį.
37 Tu padarei platų kelią mano žingsniams,
ir mano kojos nesvyravo.
38 Aš vydavaus savo neprietelius ir sugaudavau juos,
ir negrįždavau, kolei nebuvau jų sunaikinęs.
39 Aš sulaužiau juos, ir jie negalėjo atsikelti,
krito po mano kojų
40 Tu sujuosei mane stiprybe kovai
ir sulenkei man besipriešinančius
41 Ir privertei bėgti mano neprietelius,
ir išsklaidei tuos, kurie manęs nekentė.

---

geras ir maloningas, teisiems rodosi teisus, su tuo, kurs savo elgesiu rūstina Dievą, erzina jį, Dievas pasielgia rūsčiai, baudžia kaip teisingas teisėjas, nesiduoda suklaidinamas. — 28 N e s p a ž e m i n t ą t a u t ą: prislėgtuosius, neteisingai nedorųjų varginamus. — 29 S u t e i k i s p i n d ė j i m o . . . Daug šviesos duodąs žiburys yra laimės ir linksmybės vaizdas, o tamsybė yra nelaimės simbolis. — 30 Į b ė g u į p r i e š ų b ū r į: ir nežūnu. — 31 V i e š p a t i e s k e l i a s . . . Viešpats elgiasi visur tobulai

28 Nam tu populum humilem salvum facis,
oculos autem elatos affligis.
29 Nam tu splendere facis lucernam meam, Domine;
Deus meus, illuminas tenebras meas.

30 Nam per te incurro in turmas hostiles,
et per Deum meum transilio murum.
31 Dei via est integra,
eloquium Domini igne probatum;
ipse clipeus est omnibus confugientibus ad [eum. †
32 Quisnam est deus praeter Dominum?
aut quae petra praeter Deum nostrum?
33 Deus, qui praecinxit me fortitudine
et fecit integram viam meam,
34 Qui celeres fecit pedes meos ut pedes cervarum,
et super excelsa statuit me,
35 Qui exercuit manus meas ad proelium,
et ad arcum aereum tendendum bracchia mea.
36 Et dedisti mihi clipeum tuum salvantem,
et dextera tua sustentavit me,
et sollicitudo tua grandem me fecit.
37 Latam fecisti viam gressibus meis,
nec vacillarunt pedes mei.
38 Insequebar inimicos meos et apprehendebam illos
nec revertebar, donec confeceram eos.
39 Confregi illos nec potuerunt surgere,
ceciderunt sub pedibus meis.
40 Et praecinxisti me fortitudine ad proelium,
et resistentes mihi sub me curvasti,
41 Et inimicos meos in fugam vertisti,
et, qui oderunt me, disperdidisti.

---

32 K a s y r a . . . Antroje ps dalyje šlovinama Dievas už jo suteiktas atskiras geradarystes, visų pirma, kad tinkamai paruošė jį kovai su priešais. — 34 P a s t a t ė m a n e a u g š t u m o s e: augštoje ir saugioje vietoje. Plg Ps 60, 3; Hab 3, 19. — 35 V a r i n i a m l a n k u i. Tokiam lankui įtempti reikėjo turėti daugiau jėgų

36 T u d a v e i . . . Dievas padėdavo Dovidui jo kovose

40 T u s u j u o s e i . . . Dovidas buvo toks stiprus kovoje, kad jokie neprieteliai neįstengė jam pasipriešinti

42 Jie šaukėsi — ir nebuvo kas gelbėtų;
Viešpaties — ir jis jų neklausė.
43 Aš išblaškiau juos kaip dulkes prieš vėją,
sutrypiau juos kaip gatvių purvą
44 Tu išgelbėjai mane iš tautos prieštaravimų,
įstatei mane tautų galva.

45 Tauta, kurios nepažinau, tarnavo man,
kai tik išgirdo, klausė manęs;
46 Svetimtaučiai meilinosi man,
svetimtaučiai išblyško, drebėdami išėjo iš savo
pilių.
47 Tegyvuoja Dievas ir tebūna pašlovinta mano
Uola,
ir tebūna išaugštintas giesmėmis Dievas, mano
48 Dievas, kurs už mane atkeršijo [gelbėtojas,
ir pavergė man tautas;
49 Tu, kurs išlaisvinai mane nuo mano nepriețelių
ir iškėlei mane viršum besipriešinančių man,
išgelbėjai mane nuo žmogaus smurtininko.
50 Todėl aš šlovinsiu tave, Viešpatie, tautose
ir giedosiu tavo vardui psalmę,
51 Tau, kurs davei savo karaliui dideles pergales
ir padarei pasigailėjimą savo pateptajam,
Dovidui ir jo ainijai per amžius

18 (19) psalmė. Gyrius Dievo sutvėrėjo ir įstatymleidžio

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Dangus pasakoja Dievo garbę,
ir tvirtuma skelbia jo rankų darbą.

---

44 *Tu išgelbėjai*... Dievas padėjo Dovidui pašalinti savo tautos nesutikimus; ir svetimos tautos buvo priverstos jam pasiduoti. — 45 *Meilinosi*: skubėjo pasiduoti, dėdamiesi, esą jie pasiduoda savo gera valia

47 *Tegyvuoja*... Ps baigiama šlovinimu Dievo Gelbėtojo ir dėkojimu. — 51 *Savo pateptajam*... Aliuzija į karališkąjį Dovido patepimą. — *Ir jo ainijai*... Kaip buvo žadėta 2 Kar 7, 15; Ps 88, 4. 27—38; Iz 55, 3. Dovidui buvo žadėta amžinas sostas ir draug buvo jam pasakyta, kad gailestingumas nebus atimtas iš jo ainijos. Tie žodžiai vedamus iki Jėzui Kristui, tikram ir amžinam Dovido ainiui,

42 Clamaverunt — neque erat qui salvos faceret;
ad Dominum — neque eos audivit.
43 Et disieci eos ut pulverem ante ventum,
ut lutum platearum contudi eos.
44 Eripuisti me de contentionibus populi,
caput nationum me constituisti.
Populus, quem non noveram, servivit mihi,
45 ad primum auditum oboedivit mihi;
Alienigenae blanditi sunt mihi,
46 alienigenae palluerunt, exierunt trementes ex
arcibus suis.

47 Vivat Dominus, et benedicta sit Petra mea,
et laudibus extollatur Deus, salvator meus,

48 Deus qui dedit ultionem mihi
et populos mihi subiecit;
49 Qui liberasti me ab inimicis meis,
et super resistentes mihi extulisti me,
a viro violento me eripuisti.
50 Propterea celebrabo te in nationibus, Domine,
et nomini tuo psalmum dicam:
51 Qui magnas victorias dedisti regi tuo
et misericordiam fecisti uncto tuo,
David et semini eius in aeternum.

Psalmus 18 (19). Laus Dei creatoris et legislatoris

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Caeli enarrant gloriam Dei,
et opus manuum eius annuntiat firmamentum.

---

kuriame viename pilna įvyko Devo pažadas apie amžinąjį Dovido sostą

18 psalmėje Dovidas išdėsto, kaip nuostabiai visur ir visados skelbia Dievo šlovę jo kūriniai, dangus ir saulė, kuri savo šiluma pasiekia visaką (2—7); taip pat jo duotasis įstatymas, kurs yra tobulas, apšviečia ir linksmina, gaivina. Psalmė baigiama meldimu atleisti nusikaltimus ir karštu troškimu, kad autoriaus žodžiai ir mintys galėtų visados patikti Dievui (8—15)

2 *Dangus*... Dievas davė kūriniams savo šlovės at-

3 Diena pagarsina dienai tą dalyką,
ir naktis duoda nakčiai žinią.
4 Tai ne žodis ir ne šnekos,
kurių balso nesigirdi;
5 Jų garsas išeina į visą žemę
ir jų žodžiai iki žemės pakraščių
Tenai jis padarė saulei jos padangtę,
6 Ji išeina kaip jaunikis iš savo miegamojo,
džiūgauja kaip milžinas, bėgdamas keliu.
7 Nuo dangaus pakraščių jos išėjimas,
ir jos apėjimas vėl iki dangaus pakraščiui,
ir niekas nepasislepia nuo jos karščio †
8 Viešpaties įstatymas tobulas, jis atgaivina sielą;
Viešpaties nuostatas yra tvirtas, jis pamoko bemokslį;
9 Viešpaties įsakymai tiesūs, jie džiugina širdį;
Viešpaties paliepimas yra tyras, jis apšviečia akis;

blizgį. Tuo matomu atblizgiu jie veda žmogų prie Dievo ir duoda apie jį žinių. Plg Rom 1, 20. — Tvirtuma: matomas dangaus skliautas. — Diena pagarsina... Autorius dieną ir naktį įasmenina. Kiekviena diena einančiai po jos dienai ir kiekviena nakts sekančai nakčiai garsiai skelbia, ką jos yra patyrusios apie Dievo veikalus. Taip dangaus pradėtas šlovinimas Dievo Sutvėrėjo tęsiasi nuolat be jokios paliaubos. — Duoda... žinią: moko pažinti. — 4. 5 Tai ne žodis... Niekados nesiliaujanti šlovinančios Sutvėrėją gamtos giesmė — tai ne neaiški tyli šneka, kurios negalima pastebėti ir suprasti. Jos liudijimas tai pamokslas visus pasiekiančia, visiems girdima ir suprantama kalba. — Rom 10, 18 šv Povilas daro iš šitos 5 eil žodžių išvadą, kad turėjo išgirsti Evangeliją. Jis lyg kad sako: ką Dovidas pasakė apie Dievo apsireiškimą gamtoje, tai dar labiau reikia pasakyti apie Kristaus apsireiškimą Izraėlyje. — 5. 6 Saulei... Tarp visų dangaus žiburių saulė visų garsiausiai skelbia Dievo šlovę. Saulė yra gavusi sau padangtę danguje. Iš tos padangtės ji išeina kiekvieną rytmetį, kad, apibėgus dangų, vėl pasislėptų į ją vakare. Jos pasirodymas palyginama su išėjimu rytmetį iš miegamojo kambario jaunikio, kurs tuomet pasijunta lyg kad naujo gyvenimo pradžioje, kurio veidas atrodo linksmas ir kurs pasiryžęs bėgti savo keliu kaip koks karžygys, visa nugalėdamas

8 Viešpaties... Antroje ps dalyje autorius šlovina Dievą dėl jo duotojo apreiškimo, kurs žmogui yra antgamtinė šviesa. Todėl čia Dievas, kaip apreiškimo davėjas, vadina-

3 Dies diei effundit verbum,
et nox nocti tradit notitiam.
4 Non est verbum et non sunt sermones,
quorum vox non percipiatur:
5 In omnem terram exit sonus eorum,
et usque ad fines orbis eloquia eorum.
Ibi posuit soli tabernaculum suum,
6 qui procedit ut sponsus de thalamo suo,
exsultat ut gigas percurrens viam.
7 A termino caeli fit egressus eius,
et circuitus eius usque ad terminum caeli,
nec quidquam subtrahitur ardori eius. †
8 Lex Domini perfecta, recreans animam;
praescriptum Domini firmum, istituens rudem;
9 Praecepta Domini recta, delectantia cor;
mandatum Domini mundum, illustrans oculos;

mas vardu Yahweh, Viešpats (žr 2 Moš 3, 14), kai tuo tarpu pirmoje ps pusėje jis, kaip Sutvėrėjas, buvo vadinamas El. Dievo apreiškimas, apie kurį čia kalbama, apima ne tik duotąjį Sinajaus kalne įstatymą, bet visus Dievo valios pasireiškimus išrinktajai tautai, randamus lygiai Pranašuose, kaip ir Mošės knygose. Apreiškimui duodama šeši vardai-sinonimai, kurių kiekvienas gauna po du aptarimu, taip parinktu ir sustatytu, kaip tarp pirmojo ir antrojo yra toks santykis, koks yra tarp priežasties ir pasekmės. Plg Rom 7, 12—14. Pirmas vardas įstatymas, ebr thorah (pamokymas). Viešpaties įstatymas nesuteptas, tobulas, be jokios ydos (ebr ž themimah sakomas apie aukas, kuriose nebuvo jokios kliaudos); todėl jis atgaivina sielą, grąžina nykstančią gyvybę. — Nuostatas. Tas pat įstatymas gauna nuostato vardą, nes iš jo pažįstama šventą Viešpaties valią (plg 2 Moš 25, 16. 21). Tas nuostatas yra tvirtas (ebr ne'emanah, kuriuo galima pasitikėti), tikras savo grasymuose ir savo pažaduose; todėl jis pamoko bemokslį (ebr pethi), neklastingą, kurio siela yra atvira visokiems įspūdžiams ir kuriems jis yra tikras ramstis. — 9 Įsakymai. Trečias Viešpaties apreiškimo vardas įsakymai, ebr piqqudim, paliepimai, kuriuos Dievas duoda žmogui. Jie tikri, pilnai sutinka su amžina teisumo ir neteisumo taisykle, įrašyta į žmogaus sąžinę, todėl jie džiugina širdį, pripildo ją švento džiaugsmo. — Ketvirtas vardas paliepimas, ebr mitsvah. Jis tyras ebr barah nesuteptas kaip saulės šviesa, todėl jis apšviečia akis, suteikia tikrą dieviškų dalykų, Dievo valios

10 Baimė Viešpaties nesutepta, ji pasilieka per amžius;
Viešpaties nutarimai tikri, jie visi kartu teisingi,
11 Jie geistini labiau kaip auksas ir kaip daug tikrojo aukso
ir saldesni už medų ir medaus syvą
12 Nors tavo tarnas jų žiūri
ir jų sergėjime yra labai uolus,
13 Kas tačiau pastebės visas klaidas?
Nuo man nematomų nuodėmių apvalyk mane.
14 Gink taip pat nuo puikybės savo tarną,
kad ji neviešpatautų manyje.
Tuomet aš būsiu nepaliestas ir apvalytas
nuo didelio nusikaltimo.
15 Tegul patinka mano burnos žodžiai ir mano širdies mintys
tavo akyse, Viešpatie, mano Uola ir mano Atpirkėjau

19 (20) psalmė. Malda už karalių prieš karą

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Teišklauso tave Viešpats sielvarto dieną,
telaiko tave globoje Jokūbo Dievo vardas.

---

pažinimą. Plg Rom 12, 2. — 10 Baimė... Dievo įstatymas vadinamas dar baime, nes sėkmingai ragina laikytis viso dorovinio ir religinio įstatymo. Ta baimė yra nesutepta, ebr tehorah, apvalyta, nieku nesutepta, todėl ji pasilieka per amžius. — Paskutinis įstatymo vardas Teismai ar nutarimai, nes jie yra vyriasiojo teisėjo, Dievo, valios išreiškimai. Tie teismai yra tikri, arba tiesa, nes jie visi kartu yra teisingi, t y jiems negalima nieko prikišti. — 11 Jie geistini... Viešpaties įstatymo vertė yra labai didelė. Jis brangesnis už paprastą auksą (ebr zahab) ir už tyriausią auksą (ebr paz). Jis meilesnis už paprastą medų (ebr debaš) ir už geriausios rūšies medų (ebr nofet tsufim), savaime varvantį iš korio. 12, 13 Nors tavo tarnas... Net ir dievo baimingas žmogus, kurs rūpestingai stengiasi laikytis įstatymo, pats to nepastebėjęs, peržengia jį; todėl psalmininkas prašo, kad būtų apvalytas nuo šitų jam nematomų nuodėmių. — Klaidas. Ebr šegi'oth reiškia klaidas, nusikaltimus, daromus dėl nežinojimo. Jos labai dažnai pasitaiko dėl žmogaus prigimties

10 Timor Domini purus, permanens in aeternum;
iudicia Domini vera, iusta omnia simul,

11 Desiderabilia super aurum et obryzum multum
et dulciora melle et liquore favi.

12 Etsi servus tuus attendit illis,
in iis custodiendis sedulus est valde,
13 Errata tamen quis animadvertit?
a mihi occultis munda me.
14 A superbia quoque prohibe servum tuum,
ne dominetur in me.
Tunc integer ero et mundus
a delicto grandi.
15 Accepta sint eloquia oris mei et meditatio cordis mei
coram te, Domine, Petra mea et Redemptor meus.

Psalmus 19 (20). Pro rege ante bellum precatio

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Exaudiat te Dominus die tribulationis,
protegat te nomen Dei Iacob.

---

silpnumo. — 14 Nuo puikybės... Žmogui dažnai gresia dar didesnis pavojus; jis kilsta iš puikybės nuodėmės, nusikaltimų, daromų laisva valia. — Nuo didelio nusikaltimo: nuo maišto prieš Dievą, nuo apostazijos. — 15 Tegul patinka... Psalmininko linkėjimas: jei jis bus laisvas nuo nusikaltimų, tuomet jo žodžiai ir mintys galės patikti Viešpačiui. — Mano Uola. Ebr tsuri. — Atpirkėjau. Ebr go'el, tas, kurs atkeršija. Žr Jobo 19, 25

19 psalmė. Pirmoje jos dalyje, prašoma Dievo pagalbos karaliui, einančiam į karą, kad jo valdiniai galėtų džiaugtis pergale (2—6); o antroje psalmininkas pareiškia savo tvirtą pasitikėjimą Dievu, nuo kurio vieno priklauso pergalė, kad jis galingai padės karaliui (7—9). Psalmės pabaigoje tauta kartoja savo maldą (10)

1 Dovido. Spėjama, kad Dovidas sudėjęs šitą psalmę ir 20, kai jis turėjo stoti į kovą prieš Amonitus ir Sirus. Plg 2 Kar 10—12 sk. — 2 Sielvarto... kilus karo pavojui. — Jokūbo Dievo: kurs apsireiškė patriarkui Jokūbui,

3 Tesiunčia tau pagalbos iš šventovės
ir tepalaiko tave iš Siono.
4 Teatsimena visas tavo duonines atnašas
ir telaiko malonia tavo deginamąją auką.
5 Tesuteikia tau, ko tavo širdis trokšta,
ir teįvykdo kiekvieną tavo sumanymą.
6 Tegul mes linksminsimės tavo pergale
ir mūsų Dievo vardu iškelsime vėliavas;
teįvykdo Viešpats visus tavo prašymus
7 Jau žinau, kad Viešpats suteikė pergalę savo pateptajam,
išklausė jį iš savo švento dangaus
savo nugalinčios dešinės stiprumu.
8 Anie kariškais vežimais, o šitie žirgais,
mes gi stiprūs esame Viešpaties, mūsų Dievo, vardu.
9 Anie sukniubo ir parpuolė,
mes gi stovime ir pasiliekame.
10 Viešpatie, suteik karaliui pergalę
ir išklausyk mus tą dieną, kurią šaukiamės tavęs

20 (21) psalmė. Dėkojimas ir maldos už karalių

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Viešpatie, dėl tavo galios linksminasi karalius,
ir kaipgi smarkiai jis džiūgauja dėl tavo pagalbos!

---

vedė jį ir gynė. Plg 1 Moš 35, 3. — 3 Iš šventovės: Siono kalne, kur buvo sandoros skrynia, žemiškas Dievo sostas. — 4 Duonines atnašas...: tepriima maloniai ir telaiko davėją geroje atmintyje ir tepažvelgia meiliai į jo aukas: nekruvinas aukas, kurios buvo atnašaujamos kartu su kruvinomis deginamosiomis. 3 Moš 211 . . Šitos eil gale yra ebr t selah. Žr Ps 3, 3. 6 Teįvykdo... Tauta meldžiasi kartu su savo karaliumi, kad Dievas išklausytų karaliaus prašymus

7 Jau žinau... Psalmininkas kartu su maldaujančia tauta tiki, kad malda jau išklausyta, nes buvo melstasi už paties Dievo pateptąjį karalių. — Iš savo švento dangaus: iš tikrosios savo šventovės, iš dangiškosios buveinės. — 8 Anie kariškais... Pagonys. Plg 2 Kar 10, 18. — Mes gi... Tikroji Izraėlio pergalės priežastis — tai jo

3 Mittat tibi auxilium de Sancto,
et de Sion te sustentet.
4 Memor sit omnium oblationum tuarum,
et holocaustum tuum habeat gratum.
5 Tribuat tibi quae optat cor tuum
et impleat omne consilium tuum.
6 Laetemur de victoria tua,
et in nomine Dei nostri extollamus vexilla;
impleat Dominus omnes petitiones tuas!
7 Iam novi Dominum tribuisse victoriam uncto suo,
exaudisse eum de caelo sancto suo
fortitudine victricis dexterae suae.
8 Illi curribus et isti equis,
nos autem nomine Domini, Dei nostri, fortes sumus.
9 Illi collapsi sunt et ceciderunt,
nos vero stamus et permanemus.
10 Domine, victoriam tribue regi
et exaudi nos, quo die te invocamus.

Psalmus 20 (21). Gratiarum actio et preces pro rege

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Domine, de potentia tua laetatur rex,
et de auxilio tuo quam vehementer exsultat!

---

pasitikėjimas vienu Dievu. Plg 1 Kar 17, 45. Izraėliui buvo uždrausta sekti pagonių pavyzdžiu, dauginti karinius vežimus ir raitariją. Žr 5 Moš 17, 16. Nevienodas buvo vienų ir kitų pasitikėjimas, nevienodas ir likimas: 9 Anie sukniubo ...Ps baigiama maldos pakartojimu 10 Viešpatie, suteik...

20 psalmės pirmoje dalyje dėkojama Dievui už suteiktas karaliui geradarystes, pagalbą, galią, ilgą gyvenimą, džiaugsmą (2—8); antroje dalyje kreipiamasi į karalių ir išreiškiama linkėjimas, kad neprieteliai, Dievui padedant, būtų visai nugalėti ir sunaikint dėl jų piktų sumanymų, kad Dievas būtų išaugštintas ir visų šlovinamas (9—14)

1 Dovido. Šita Ps, matyti, sudėta tomis pačiomis aplinkybėmis, kaip ir 19. 2 Dėl tavo galios. Dievo galia

[3] Ko troško jo širdis, tu suteikei jam
ir jo lūpų prašymo neatmetei.
[4] Nes pasitikai jį gerais palaiminimais,
uždėjai jam ant galvos tikro aukso karūną.
[5] Jis prašė tave gyvybės: tu suteikei jam
ilgą gyvenimą per amžių amžius.
[6] Didelė yra jo garbė dėl tavo pagalbos,
tu padėjai ant jo didybę ir šlovę.
[7] Nes padarei iš jo palaiminimą per amžius,
linksminai jį džiaugsmu tavo akivaizdoje.
[8] Nes karalius pasitiki Viešpačiu
ir dėl Augščiausiojo malonės nebus pajudintas

[9] Teateina tavo ranka ant visų tavo nepritelių;
teranda tavo dešinė tuos, kurie tavęs nekenčia.
[10] Padėk juos kaip ugnies krosnyje,
kai pasirodys tavo veidas.
Viešpats tesunaikina juos savo rūstybėje,
ir ugnis tepraryja juos.
[11] Jų vaikus išnaikink nuo žemės
ir jų ainiją iš žmonių tarpo.
[12] Jei jie bandys prieš tave pikta,
rengs klastą, jie nenugalės;
[13] Nes tu priversi juos bėgti,
įtempsi savo lanką prieš juos.
[14] Pakilk, Viešpatie, savo galioje!
mes giedosime ir šlovinsime tavo stiprybę.

pasireiškė duodant karaliui pergalę. Tai buvo didžiausia geradarystė; toliau įvardijamos kitos. — 4 Tikro aukso karūną, Gal čia daroma aliuzija į atsitikimą su atimtu iš Amonitų karaliaus auksiniu vainiku, kurs buvo uždėtas Dovidui ant galvos. Žr 2 Kar 12, 30. — 5 Ilgą gyvenimą... Ilgas žemiško gyvenimo amžius buvo laikomas viena iš didžiausių Dievo geradaryscčių. Gyvenimą per amžių amžius galima laikyti dažnai sutinkama iperbole. Pav 3 Kar 1, 31: tegyvuoja mano valdovas Dovidas per amžius. Plg Dan 3, 9; 5, 10; Ps 60, 7. 8. Bet gali čia būti aliuzija ir į pažadą amžinojo sosto (2 Kar 7, 16); tuo atveju Ps žodžiai pilnai įvyko tik Kristuje. Plg Žyd 5, 7. — 7 Palaiminimą per amžius: padarei jį patį labai laimingą arba, anot kitų, darai, kad jis pats turi palaiminimą iš augštybių, kaip kitados Abraomas, ir yra palaiminimo tarpininkas kitiems. Pilna prasme šitie žodžiai tinka vėl

[3] Desiderium cordis eius tribuisti ei,
et petitionem labiorum eius non denegasti.
[4] Nam benedictionibus faustis praevenisti eum,
imposuisti capiti eius coronam de auro puro,
[5] Vitam petiit a te: tribuisti ei
longitudinem dierum in saeculum saeculi.
[6] Magna est gloria eius auxilio tuo,
maiestatem et decorem posuisti super eum.
[7] Etenim fecisti eum benedictionem in saeculum,
laetificasti eum gaudio in conspectu tuo.
[8] Nam rex confidit in Domino,
et propter gratiam Altissimi non commovebitur.

[9] Superveniat manus tua omnibus inimicis tuis;
dextera tua inveniat eos qui te oderunt.
[10] Pone eos ut in fornace ignis,
cum apparuerit facies tua.
Dominus in ira sua consumat eos,
et ignis evoret eos.
[11] Prolem eorum perde de terra,
et semen eorum e filiis hominum.
[12] Si intentaverint in te malum,
moliti sint dolum, non praevalebunt;
[13] Nam in fugam convertes eos,
tendes arcum tuum in faciem eorum.
[14] Exsurge, Domine, in potentia tua!
canemus et celebrabimus fortitudinem tuam.

tikrai Kristui. — Tavo akivaizdoje: pažvelgdamas į jį maloningai. — 8 Nebus pajudintas: gautoji laimė nebus iš jo atimta

9 Teateina... Linkėjimas karaliui, kad jo neprieteliai visai žūtų, kad juos visus pasiektų jo jėga ir sunaikintų — 10 Kaip ugnies krosnyje: bus jiems taip, kaip įmestiems į liepsnojantį krosnį. — Viešpats tesunaikina... Keršys neprieteliams taip pat Dievas. Pasipriešinimas pateptajam karaliui yra pasipriešininmas Dievui. Žudymas žmonių karo metu Sen Testamente, taikant keršto įstatą, buvo įprastas dalykas. — 12 Rengs klasta... Nurodoma priešų sunaikinimo priežastis. — 13 Lanką prieš juos: tiems, kurie nesuskubs pabėgti, taikysi savo vilyčiomis tiesiog į veidą. — 14 Pakilk... Ps baigiama malda, kaip ir 19

21 (22) psalmė. Pranašystė apie Kristaus kančią ir jos vaisius

1 Choro vedėjui. Gaida kaip: „Stirna auštant". Psalmė. Dovido

2 Mano Dieve, mano Dieve, kam tu mane palikai?
Toli tu esi nuo maldų, nuo mano šauksmo žodžių.
3 Mano Dieve, aš šaukiu per dieną, o tu neišklausai,
ir naktį, o tu manęs neklausai.
4 Tu gi gyveni šventovėje,
Izraėlio šlove.
5 Tavyje turėjo vilties mūsų tėvai,
turėjo vilties, ir tu išlaisvinai juos;
6 Tavęs šaukėsi ir buvo išgelbėti,
tavyje turėjo vilties ir nebuvo sugėdinti.
7 Aš gi esu kirminas, o ne žmogus,
pasityčiojimas ir žmonių atmata.
8 Visi, kurie mane mato, išjuokia mane,
kraipo lūpas, judina galvą:

---

21 psalmė yra viena iš labai žymių pranašyčių apie Jėzaus Kristaus kančią ir apie jos vaisius. Ps prasideda žodžiais, kuriuos Kristus ištarė ant kryžiaus, 7—9 eil aprašoma išjuokimai ir išniekinimai, kokiuos padaryta Kristui, kybančiam ant kryžiaus; 16 eil žodžiais išreiškiama kitas jo atsiliepimas ant kryžiaus (trokštu); kalbama dar apie rankų ir kojų perdūrimą, apie drabužių pasidalinimą ir apie burto metimą dėl jupos; visa gi tai padaryta mirštančiam Kristui. Evangelistai ir Apaštalai taiko šitos psalmės žodžius Kristui. Plg Mt 27, 35. 39. 43. 46; Jo 19, 23. 24. 28; Žyd 2, 11. Šv Eklezijos Tėvai (Justin, Iren, Auksab, Jieron, Aug) laiko šitą psalmę mesijine. — Psalmėje randamas aprašymas netinka niekam daugiau taip tik Kristui. Netinka jis nei Dovidui, nei Ezekijui, nei Jeremijui, nei visai Izraėlio tautai, drauge paimtai. Nėra kito žmogaus, kurs būtų kentėjęs kankinimus, lygiai baisius ir turėjusius lygiai garbingus išganymo vaisius visam pasauliui; kurs būtų sujungęs savo asmenyje ir didžiausias kančias, ir tobuliausią šventumą, kaip tik Dievas-Žmogus

Pirmoje psalmės dalyje Dovidas, kalbėdamas Mesijo vardu, dejuoja, kad jis visai paliktas Dievo ir paniekintas žmonių (2—12); toliau aprašo pasielgimą asmenų, dalyvaujančių Kristaus prikalime ant kryžiaus, ir Išganytojo maldą (13—22). Antroje dalyje psalmininkas to paties Kristaus vardu dėkoja Dievui už išgelbėjimą ir nurodo geriausius ir gausingiausius kančios vaisius; jie bus suteikti Kristaus įsteigtai Eklezijai,

Psalmus 21 (22). Messiae extrema passio eiusque fructus

1 Magistro chori. Ad modum cantici: „Cerva diluculo". Psalmus. Davidis.

2 Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti?
Longe abes a precibus, a verbis clamoris mei.
3 Deus meus, clamo per diem, et non exaudis,
et nocte, et non attendis ad me.
4 Tu autem in sanctuario habitas,
laus Israel.
5 In te speraverunt patres nostri,
speraverunt et liberasti eos;
6 Ad te clamaverunt et salvi facti sunt,
in te speraverunt et non sunt confusi.
7 Ego autem sum vermis et non homo,
opprobrium hominum et despectio plebis.
8 Omnes videntes me derident me,
diducunt labia, agitant caput:

į kurią įeis visos tautos; visos būsimos kartos skelbs Dievo teisybę (23—32)

1 *Kaip: „Stirna...* Gal šitaip nurodoma, jog psalmė reikėjo giedoti kaip kita labiau žinoma giesmė prasidedanti žodžiais: *„Stirna auštant..."* — 2 *Mano Dieve...* Ebr 'Eli, 'Eli. Mt 27, 46; Mk 15, 34. — *Kam tu mane palikai?* Ebr *lamah 'azabthani.* Kadangi Kristus kalbėjo siro-kaldaiška tarme, ant kryžiaus jis ištarė: *lammah sebagthani.* Kristaus klausimas, kreipiamas į Dievą Tėvą, yra ne nekantrumo ar nusiminimo ženklas, o tik troškimo, išsiilgimo. Jis žino, kad meilė jį riša su Dievu; bet dabartinis jo stovis nesutinka su esme jo santykių su Dievu. Kaip pasireiškė palikimas, pasakoma toliau: *toli tu esi...* t y kaip aš bešaukčiau, vistiek pagalba toli nuo manęs, aš esu paliktas vienas. Žyd 5, 7. — 3 *Per dieną ...per naktį:* visuomet. — 4 *Gyveni šventovėje:* Jeruzalės šventnamyje, kurs yra dangiškosios buveinės atvaizdas, ir danguje. Nors aš ir netuojau išklausomas, tačiau Dievas, Izraėlio šlovė, kurs gyvena danguje, yra visados pasiryžęs padėti. — 5. 6 *Tavyje turėjo vilties...* tu visados išklausydavai mūsų tėvus, tai kodėlgi tu neturėtumei išklausyti manęs? — 7 *Aš gi esu...*: aš patekau į tokią padėtį, jog išrodau lygus kirminui, kurį kiekvienas gali mindžioti koja, jog man nebepripažįstama žmogiškos vertės. Šitas aprašymas turi pagreitinti Dievo pagalbą. Plg 49,7; 53, 3. — 8 *Juokiasi iš manęs.* Lk 23, 35. —

9 „Jis pasitikėjo Viešpačiu: tegul išlaisvina jį,
teišgelbėja jį, jei jį myli“.
10 Juk tu vedei mane nuo pat motinos įsčios;
tu padarei, kad aš buvau saugus prie mano
motinos krūtų.
11 Tau aš esu atiduotas nuo pat pradėjimo,
nuo pat mano motinos įsčios tu esi mano
Dievas.
12 Nestovėk toli nuo manęs, nes aš sielvartauju;
būk arti: nes nėra padėjėjo
13 Daug veršių stovi aplink mane,
Basano jaučiai supa mane.
14 Jie išsižioja prieš mane
kaip plėšrus ir kriokiantis liūtas.
15 Aš išsiliejau kaip vanduo,
ir išsinarstė visi mano kaulai:
Mano širdis pasidarė kaip vaškas,
tirpsta mano viduriuose.
16 Išdžiūvo kaip šukė mano gerklė,
ir mano liežuvis prilipo prie mano gomurio,
ir tu nuvedei mane į mirties dulkes.
17 Nes aplink mane stovi daug šunų,
piktadarių gauja supa mane.
Jie perdūrė mano rankas ir mano kojas,

K r a i p o l ū p a s: piktžodžiauja. — J u d i n a g a l v ą: pasityčiojimo ir paniekinimo ženklai. Žr Mt 27,39. — 9 J i s p a s i t i k ė j o . . . Pasityčiojimo ir piktžodžiavimo pavyzdys: jis pavedė save Viešpačiui, gyrėsi savo viltimi Dievuje; dabar pasirodo, kaip veltui gyrėsi. — 10. 11 Iš ko priešai tyčiojasi, tuo Kristus didžiuojasi: Dievas jį vedė, Dievas jį saugojo; jam visados priklausė, nes yra jo Dievas. — M a n o m o t i n o s. Išganytojas mini net du kartu savo motiną. Niekur Sen Test nėra kalbos apie Mesijo tėvą-žmogų, o tik apie jo motiną ir dieviškąjį Tėvą. Plg Iz 7, 4; Mik 5, 3. — 12 N e s t o v ė k . . . Visados globojamas laukiu pagalbos ir dabar

13 B a s a n o . . . Išganytojas jaučiasi lyg pamestas laukinių žvėrių tarpe. Neprietelius dėl jų piktumo ir įnirtimo jis lygina su veršiais, jaučiais, liūtais, o toliau su šunimis. Basano kraštas į šiaurę nuo Jakobo upelio iki Ermono šlaitų, kitados karaliaus Ogo, vėliau Manaso giminės nuosavybė (4 Moš 32, 1), buvo labai derlingas ir garsus savo ganyklomis. Stiprūs Basano jaučiai yra nekartą minimi Šv Rašte. — 14 J i e: neprieteliai. — 16 A š i š s i l i e j a u . . . visai nebeturiu jėgų; kūnas nustojo savo tamprumo, ištižo, kaip apal-

9 „Confidit in Domino: liberet eum,
eripiat eum, si diligit eum“.
10 Tu utique duxisti me inde ab utero;
securum me fecisti ad ubera matris meae.

11 Tibi traditus sum inde ab ortu,
ab utero matris meae Deus meus es tu.

12 Ne longe steteris a me, quoniam tribulor;
prope esto: quia non est adiutor. †
13 Circumstant me iuvenci multi,
tauri Basan cingunt me.
14 Aperiunt contra me os suum,
sicut leo rapax et rugiens.
15 Sicut aqua effusus sum,
et disiuncta sunt omnia ossa mea:
Factum est cor meum tamquam cera,
liquescit in visceribus meis.
16 Aruit tamquam testa guttur meum,
et lingua mea adhaeret faucibus meis,
et in pulverem mortis deduxisti me.
17 Etenim circumstant me canes multi,
caterva male agentium cingit me.
Foderunt manus meas et pedes meos,

---

pusio žmogaus; sąnariai nebesilaiko vienas kito, kaip vanduo nesilaiko savaime vienoje vietoje be indo. Ir kaulai nepasiliko nepaliesti, rodėsi atskirti vienas nuo kito. Taipgi įvyko, kai Išganytojas buvo prikaltas ant kryžiaus. — M a n o š i r d i s . . . Vaizdas didžiausio suspaudimo ir išgąščio. Plg Joz 2, 11; 5, 1; 7, 5; Iz 13, 7; 19, 1; 2 Kar 17, 10 — 16 I š d ž i ū v o . . . Kentėjimas, nuliūdimas, baimė, lyg koks karštis, išdžiovino gyvybės sultis, taip, kaip ugnis ištraukia iš molio drėgmę. — Troškulys buvo viena iš didžiausių kančių prikaltojo ant kryžiaus. Plg Raud 4, 4; Jo 19, 28. 29. — Taip sunaikintam, regisi, nieko kito nebeliko, kaip tik mirtis. Bet neprieteliai nebūtų turėję prieš jį jokios galios, jei Dievas nebūtų jiems jos davęs. Plg Iz 53, 1 . . . — 17 D a u g š u n ų . . . Neprieteliai lygūs išalkusiems šunims, kurie pasiryžę pulti savo suką ir draskyti dantimis; jie piktadariai be pasigailėjimo. — J i e p e r d ū r ė . . . Aiškiausia pranašystė apie perdūrimą vinimis Kristaus rankų ir kojų, prikalant jį ant kryžiaus. — Dabartiniame ebr tekste šitoje vietoje yra žodis k a ' a r i, kurs reiškia: kaip liūtas; bet jis visų pirma netinka į kontekstą, nes juk negalima sakyti: ,,piktadarių gauja supa kaip liūtas mano rankas ir mano kojas''; toliau visi

18 aš galiu suskaityti visus savo kaulus,
O jie žiūri ir matydami mane džiaugiasi;
19 dalina sau mano drabužius
ir dėl mano jupos meta burtą.
20 Tu gi, Viešpatie, nestovėk toli;
mano pagalba, skubėk man padėti.
21 Išgelbėk nuo kalavijo mane
ir iš šunies rankos mano gyvybę;
22 Gelbėk mane iš liūto nasrų
ir mane nelaimingą nuo vienragių ragų †
23 Aš skelbsiu tavo vardą savo broliams,
susirinkimo viduryje aš šlovinsiu tave.
24 „Jūs, kurie bijote Viešpaties, girkite jį;
Visa Jokūbo ainija, šlovinkite jį:
bijokite jo, visa Izraėlio ainija.
25 Nes jis nepaniekino ir nesibodėjo nelaimingojo nelaimės;
ir nepaslėpė nuo jo savo veido
ir, kai šaukėsi jo, girdėjo jį".
26 Nuo tavęs eina mano šlovinimas dideliame susirinkime,
savo įžadus aš atitesėsiu tavęs bijančiųjų akyse

senoviniai vertėjai (LXX, Vulg, Sir, Aq, Sim, Jieron) deda šitoje vietoje arba žodį perdūrė, arba kitą panašią prasmę turintį veiksmažodį, o ne daiktvardį; todėl jie visi turėjo skaityti ne k a ' a r i, bet k a a ' r u. Pakeitimas ebr tekste padaryta, matyti, vėlesniais laikais, kada prasidėjo ginčai tarp žydų ir krikščionių apie įvykimą šitos pranašystės Kristaus asmenyje. Daugelis net kritikų racionalistų pritaria Vulg vertimui prieš dabartinį ebr t. — 18 A š g a l i u . . . Kristaus kūnas taip buvo ištemptas ant kryžiaus, kad, jausdamas per ilgas valandas didžiausius skausmus visuose kaulų sunėrimuose, būtų galėjęs juos visus suskaityti. — O j i e ž i ū r i . . . Ebr ž r a ' a h reiškia žiūrėti su pasimėgimu, lyg gardžiuotis. — 19 D a l i n a s a u . . . taip, kaip paprastai buvo daroma su pasmerktojo mirti drabužiais. Žr Mt 27, 35; Mk 15, 34; Lk 23, 34; Jo 19, 23. 24. — 20 T u g i, V i e š p a t i e . . . Kristus ant kryžiaus nenustoja vilties ir meldžiasi toliau. — 21 M a n o g y v y b ę. Ebr t pažodžiui: „mano vienatinę", kurios nustojus žmogus nebeturi kitos
23 A š s k e l b s i u . . . Dėkingas už išgelbėjimą Mesijas viešai skelbs Dievo pažintį, galybę, veikalus, geradarystes. Skelbs savo broliams, visų pirma žydams, kurie kūnu yra

18 dinumerare possum omnia ossa mea,
Ipsi vero aspiciunt et videntes me laetantur;
19 dividunt sibi indumenta mea,
et de veste mea mittunt sortem.

20 Tu autem, Domine, ne longe steteris:
auxilium meum, ad iuvandum me festina.
21 Eripe a gladio animam meam,
et de manu canis vitam meam;
22 Salva me ex ore leonis,
et me miserum a cornibus bubalorum. †
23 Enarrabo nomen tuum fratribus meis,
in medio coetu laudabo te.
24 „Qui timetis Dominum, laudate eum;
universum semen Iacob, celebrate eum:
timete eum, omne semen Israel.
25 Neque enim sprevit nec fastidivit miseriam miseri;
neque abscondit faciem suam ab eo
et, dum clamavit ad eum, audivit eum".
26 A te venit laudatio mea in coetu magno,
vota mea reddam in conspectu timentium eum.

tikri Kristaus broliai. Žr Žyd 2,12. Toliau gi viešuose susirinkimuose kvies šlovinti Dievą visus jo garbintojus iš tarpo žydų ir pagonių. — 24 J o k ū b o a i n i j a: dvasiniai Jokūbo palikuonys, visi tikri Dievo garbintojai. — 25 N e p a n i e k i n o . . . Dievą šlovinti kviečiami visi, nes jis išklausė nelaimingąjį; nelaimingasis gi yra ne kas kitas, kaip tik kenčiąs Mesijas. Išklausė, prikeldamas iš numirusiųjų tobulu būdu, lyg kad Išganytojas visai nebūtų buvęs mirties valdžioje. — 26 N u o t a v ę s e i n a . . . Dėl Dievo suteiktojo išgelbėjimo Kristus šlovins jį d i d e l i a m e s u s i r i n k i m e, iš žydų ir pagonių tarpo surinktoje Eklezijoje, kuri laiku ir plotu yra labai didelė. — S a v o į ž a d u s . . . Sen Test buvo įprotis daryti didelėje nelaimėje įžadus; dažniausiai buvo žadama atnašauti paskirtą aukų skaičių. Gavus prašomą pagalbą, įžadams atitesėti aukos buvo atnašaujamos; jų kraują ir riebiąsias dalis aukodavo Dievui, jas sudegindami ant aukuro, dalį atiduodavo kunigams, likusioji gi mėsa būdavo suvalgoma linksmuose dėkojimo susirinkimuose, į kuriuos buvo kviečiami giminės, draugai, našlaičiai, beturčiai, kurie tuo būdu buvo daromi dalyviais išgelbėjimo ir džiaugsmo. — Su pirmuoju kančios ir mirties vaisiumi, su

27 Beturčiai valgys ir bus sotūs;
šlovins Viešpatį, kurie jo ješko:
„tegyvuoja jūsų širdys per amžius“
28 Atsimins ir grįšis į Viešpatį
visi žemės kraštai;
Ir parpuls jo akivaizdoje
visos pagonių šeimynos,
29 Nes karaliavimas priklauso Viešpačiui,
ir jis viešpatauja pagonims.
30 Jį vieną garbins visi, kurie miega žemėje,
ties juo susilenks visi, kurie nužengia į dulkes

31 Ir mano siela gyvens jam,
mano ainija tarnaus jam,
Pasakos apie Viešpatį 32 būsimai kartai,
ir jie skelbs jo teisumą gimsiančiai tautai:
„Tai padarė Viešpats“

22 (23) psalmė. Viešpats geras ganytojas ir vaišintojas

1 Psalmė. Dovido
Viešpats gano mane: nieko man netrūksta;
2 žaliuojančiose ganyklose mane paguldo.
Prie vandens, kur pasilsėčiau, nuveda mane;

Apaštalų skelbimu vieno Dievo švenč. Trejybėje jungiasi antras vaisius šv mišių auka kaip amžinas nekruvinas tęsinys kryžiaus aukos (Aug, Jier) ir šv Komunija. 27 Beturčiai valgys...: tie, kuriems reikia pagalbos. — Kurie jo ješko: tikri Dievo garbintojai. — Tegyvuoja... Trejopas šv Eukaristijos veikimas: dvasinis sotumas, Dievui priklausanti pagarba, amžinas gyvenimas. — 28 Visi žemės kraštai... Paaiškinama, kaip plačiai pasklis vaisiai ir geradarystės išgelbėjimo, suteikto Mesijui. — Žmonija savo gyvenimo pradžioje žinojo tikrąjį Dievą. Vėliau atsiradusioji stabmeldystė buvo tik užmiršimas Sutvėrėjo. Pagonių grįžimas prie Dievo yra tik atsiminimas seniau buvusių santykių. — 30 Garbins visi: ir pasaulio galiūnai, ir mažutėliai (Iz 25, 6), visi, kurie eina mirties keliu. — Ir mano siela... Pats Mesijas su didele meile žada gyventi Dievui Tėvui ir jo karalystei. Taip pat ir jo dvasiniai palikuonys, jo pasekėjai, visi tarnaus ištikimai Dievui. — 32 Skelbs jo teisumą... Dievo teisumas yra tas

27 Edent pauperes et saturabuntur,
laudabunt Dominum, qui quaerunt eum:
„vivant corda vestra in saecula“.
28 Recordabuntur et convertentur ad Dominum
universi fines terrae;
Et procumbent in conspectu eius
universae familiae gentium,
29 Quoniam Domini est regnum,
et ipse dominatur in gentibus.
30 Eum solum adorabunt omnes qui dormiunt in terra,
coram eo curvabuntur omnes, qui descendunt [in pulverem.
Et anima mea ipsi vivet,
31 semen meum serviet ei,
Narrabit de Domino generationi 32 venturae.
et annuntiabunt iustitiam eius populo, qui nascetur:
„Haec fecit Dominus.

Psalmus 22 (23). Dominus pastor meus et hospes meus

1 Psalmus. Davidis.
Dominus pascit me: nihil mihi deest;
2 in pascuis virentibus cubare me facit.
Ad aquas, ubi quiescam, conducit me;

---

tikras visų dalykų ir žmonių stovis, kurio Dievas nori, kad jis, kaip sutinkąs su jojo švenč valia, pasiliktų visuomet

22 psalmėje Dovidas šlovina Dievą kaip savo geradarį. Jis Viešpaties avis. Viešpats kaip ganytojas gano savo avį geroje ganykloje ir gina ją nuo visų nelaimių (1—4); Viešpats vaišina jį kaip meilų svečią, lydi savo malonėmis ir leidžia gyventi savo namuose (5. 6)

1 Dovido. Psalmė sudėta, matyti, tuo metu, kada Dovidas jautėsi visai laimingas. Joje išreikštos mintys tinka taip pat Izraėlio tautai, kurios ganytojas yra Dievas. Dvasine prasme ji apima visa, ką Kristus, tikras gerasis ganytojas, yra padaręs ir iškentėjęs mūsų išganymui. — Palyginimas Viešpaties su ganytoju dažnai sutinkamas Sen Testamente. Žr 1 Moš 48, 15; 49, 24; Iz 40, 11; Jer 31, 10; Ez 34, 13; Oz 4, 16; Mik 7, 14. Nauj Test pats Kristus vaizduoja save, kaip tikrai gerą ganytoją. Žr Jo 10, 1 ... — 2 Žaliuojančiose... Dvasine prasme ganykla ir gaivinąs vanduo yra

3 atgaivina mano sielą.
Veda mane tiesiais takais
dėl savo vardo.
4 Jei aš ir eičiau tamsiu slėniu,
aš nebijosiu pikta, nes tu esi su manim,
Tavo lazda ir tavo ramstis,
tai mane paguodžia
5 Tu tiesi man stalą,
žiūrint mano priešams;
Patepi aliejumi man galvą;
mano taurė pilniausia.
6 Malonumas ir malonė lydės mane
per visas mano gyvenimo dienas,
Ir gyvensiu aš Viešpaties namuose
per ilgiausią laiką

23 (24) psalmė. Kas vertas įeiti į Viešpaties šventovę

1 Dovido. Psalmė
Viešpaties yra žemė ir tai, ko ji pilna,
pasaulis ir kas jame gyvena.
2 Nes jis įkūrė jį ant jūrų
ir įtvirtino jį ant upių.
3 Kas žengs į Viešpaties kalną
arba kas stovės jo šventoje vietoje?

---

visa, kas praverčia mūsų išganymui. — 3 Tiesiais keliais: kad nepaklysčiau, kad būtų šlovė ganytojui, jog nė viena jo avis nežuvo tyrumoje. — 4 Tamsiu slėniu: kur gal tykoja piktas priešas. — Tavo lazda, kuria ganytojas remiasi, o prireikus naudojasi, kad ja gintų avį nuo piktų žvėrių

5 Tu tiesi... Čia Viešpats palyginamas jau su šeimininku, kurs meiliai vaišina svečią savo namuose, gina jį nuo neprietelių. Taip jis ramiai gali valgyti, ką anas patiekia. Švv tėvai, Kipr, Ambr, aiškina šitą eil apie šv Komuniją, kuri suteikia mums jėgų prieš piktus mūsų pačių linkimus ir prieš visus mūsų sielos nepriетelių užpuldinėjimus. — Žiūrint... Tuo būdu nepriеtelius sutinka gėda, nes jie gauna matyti, kokių gėrybių Dievas suteikia tam, kurį jie norėjo pražudyti. — Patepi aliejumi... Žyduose buvo įprotis patepti galvą svečiams, pakviestiems į pokylį. Plg Mt 16, 7; Lk 7, 46; Am 6, 6. Dvasine prasme aliejus reiškia Dievo malonę. — Pilniausia: sklidina. — 6 Viešpaties namuose: prie sandoros padangtės Siono kalne, kur Do-

3 reficit animam meam.
Deducit me per semitas rectas
propter nomen suum.
4 Etsi incedam in valle tenebrosa,
non timebo mala, quia tu mecum es.
Virga tua et baculus tuus:
haec me consolantur.
5 Paras mihi mensam
spectantibus adversariis meis;
Inungis oleo caput meum;
calix meus uberrimus est.
6 Benignitas et gratia me sequentur
cunctis diebus vitae meae,
Et habitabo in domo Domini
in longissima tempora.

Psalmus 23 (24). Sollemnis ingressus Domini in sanctuarium

1 Davidis. Psalmus.
Domini est terra et quae replent eam,
orbis terrarum et qui habitant in eo.
2 Nam ipse super maria fundavit eum,
et super flumina firmavit eum.
3 Quis ascendet in montem Domini,
aut quis stabit in loco sancto eius?

---

vidas tikisi dar ilgai pasilikti. Dvasine prasme Viešpaties namai yra dangus

23 psalmėje Dovidas, priminęs, kad Viešpats yra pasaulio savininkas ir Sutvėrėjas, skelbia, kad į jo šventąjį kalną valia eiti tik nekaltiems ir nesuteptiems (1—6). Antroje psalmės dalyje jis ragina pakilti augštyn Siono vartus, nes pro juos turi įeiti garbės Karalius, stiprusis ir galingasis, kareivijų Viešpats (7—10)

1 Dovido. Progą sudėti šitai psalmei davė perkėlimas sandoros skrynios į šventąjį kalną. Žr 2 Kar 6, 12... — Lotyniškame Vulgatos vertime šitos ps antraštėje yra nurodymas, kad ji buvo paskirta „pirmai savaitės dienai", todėl ji turėjo būti giedama sekmadieniais, kai buvo daromos rytmetinės aukos. — Viešpaties yra... Viešpats yra žemės savininkas, nes jis yra jos Sutvėrėjas. — 2 Ant jūrų. Senovės žydai vaizduodavosi žemę kaip kokį didžiausią rūmą, Dievo pastatytą ant vandenyno. Plg Ps 135, 6. — Ant upių: ant jūros srovių. — 3 Kas žengs...: kas

4 Tas, kurio rankos nekaltos ir širdis nesutepta,
kurs nekreipė savo minties į tuštybes
ir neprisiekinėjo klastingai savo artimui.
5 Šitas ims palaiminimą iš Viešpaties
ir užmokestį iš Dievo, savo Gelbėtojo.
6 Šita yra karta tų, kurie jo ješko,
kurie ješko Jokūbo Dievo veido
7 Pakelkite, vartai, savo galvas,
ir pakilkite jūs, senoviniai vartai,
kad įeitų garbės karalius.
8 „Kas yra tas garbės karalius?"
„Tai stiprus ir galingas Viešpats,
Viešpats galingas kovoje".
9 Pakelkite, vartai, savo galvas,
ir pakilkite jūs, senoviniai vartai,
kad įeitų garbės karalius!
10 „Kas yra tas garbės karalius?"
„Kareivijų Viešpats: jis tai yra garbės karalius"

vertas eiti į Siono kalną ir pasilikti tenai, kur buvo sandoros padangtė, žemiškas Dievo sostas. — 4 Tas, kurio rankos.. Prie Dievo, į jo šventyklą, valia artintis tam, kurs savo darbais ir mintimis saugojasi nuodėmės. — Kurs nekreipė...: kurs nėra pamėgęs tuščių žemiškų dalykų. — 6 Šitie yra... Tokie, kaip augščiau aprašyta, turi būti tikri Dievo garbintojai, kurie nori būti arti Viešpaties. — 6 eil ebr tekste baigiasi ž selah

7 Pakelkite, vartai... Giedant 6 eil žodžius procesija su sandoros skrynia turėjo prisiartinti prie Siono vartų. Taigi, dabar psalmininkas kreipiasi su paraginimu į tuos vartus, kad vertai priimtų įeinantį Viešpatį. Vartai neperdaug augšti, kad pro juos įeitų toks didis Dievas, todėl vartai turi pakelti savo galvas, t y pakelti augštyn savo viršutinę dalį, net ir patys padidėti ta pačia kryptimi. Vartai vadinami senoviniais, nes, matyti, tai buvo dar Jebuziečių statyti vartai. — 8 Kas yra... Vartai nustebę klausia apie prisiartinantį karalių, kas jis, ir gauna atsakymą: Tai... Viešpats: Yahweh, galingasis, karžygys, Yahweh karo

4 Innocens manibus et mundus corde,
qui non intendit mentem suam ad vana,
nec cum dolo iuravit proximo suo.
5 Hic accipiet benedictionem a Domino
et mercedem a Deo Salvatore suo.
6 Haec est generatio quaerentium eum,
quaerentium faciem Dei Iacob.
7 Attolite, portae, capita vestra,
et attolite vos, fores antiquae,
ut ingrediatur rex gloriae.
8 „Quis est iste rex gloriae?"
„Dominus fortis et potens,
Dominus potens in proelio".
9 Attollite, portae, capita vestra,
et attollite vos, fores antiquae,
ut ingrediatur rex gloriae!
10 „Quis est iste rex gloriae?"
„Dominus exercituum: ipse est rex gloriae".

karžygys, kurio padedamas Izraėlis atėmė iš Jebuziečių Siono kalną, su kurio pagalba iki tam laikui buvo tiek kartų nugalėtojas; todėl vartai turi priimti jį su didele pagarba. — 10 Kas yra... Vartai dar kartą klausia apie tą karalių, bet dabar tik tuo tikslu, kad išgirstų daugiau to garbingo karaliaus pagyrimų. — Kareivijų Viešpats. Ebr Yahweh ceba'oth. Jis ir dangaus kariuomenės Viešpats. — Siono miestas ir jo šventasis kalnas su Viešpaties gyvenamąja vieta yra paveikslas dangaus, kuriame yra Dievo didybės sostas. Nuo Adomo nuodėmės laiko dangaus vartai buvo uždaryti; per metų tūkstančius žmonija klausinėjos apie tą, kurs galėtų vėl atidaryti užrakintuosius dangiškojo Siono vartus. Išganytojui atėjus į pasaulį, pirmą kartą pasigirdo šauksmas, kad vartai turi atsidaryti, nes žmonijai jau buvo duotas tasai, kurs buvo vertas pro juos įeiti. Antrą kartą jis pasigirdo iš paties Viešpaties burnos, kai Išganytojais kartu su tais, kuriuos jis išvedė iš pragaro prieangio, artinosi prie tų vartų savo į dangų žengimo dieną, rodydamas savo šventas žaizdas, kaip savo vertės patvirtinimą, kad jis neapkentė nuodėmės, yra mylėjęs teisumą (Arndt)

24 (25) psalmė. Prašymas dovanoti kaltes ir išlaisvinti iš visų suspaudimų

1 Dovido
Į tave aš keliu savo sielą,
Viešpatie, 2 mano Dieve,
Tavimi pasitikiu: kadgi nebūčiau sugėdintas!
kad nedžiūgautų dėl manęs mano nprieteliai!
3 Nes visi, kurie turi tavyje vilties, nebus sugėdinti;
sugėdinti bus tie, kurie įžūliai laužo ištikimybę.
4 Parodyk man, Viešpatie, savo kelius
ir išmokyk mane savo takų.
5 Vesk mane savo tiesoje ir mokyk mane,
nes tu esi Dievas, mano Gelbėtojas,
ir tavyje aš visados turiu vilties.
6 Atsimink, Viešpatie, savo pasigailėjimus
ir savo gailestingumus, kurie yra nuo amžių.

7 Neatsimink mano jaunystės nuodėmių ir mano nusikaltimų;
pagal savo gailestingumą atsimink mane,
dėl savo gerumo tu, o Viešpatie †
8 Geras ir tiesus yra Viešpats:
todėl jis moko nusidėjėlius kelio,
9 Veda nuolankius teisybėje,
moka žemuosius savo kelio.

---

24 psalmė alfabetinė, kaip ir 9. Aiškaus logiško ryšio tarp atskirų jos eil minčių kaip ir nėra. Tačiau jos visos turinį galima išreikšti šiaip: Dovidas pradeda 24 ps pareiškimu pasitikėjimo Viešpačiu, kurs neleis, kad jo ištikimas tarnas būtų sugėdintas savo priešų akyse, meldžia Dievą vesti jį tikru keliu ir atleisti nuodėmes (1—7), nes Viešpats yra geras ir maloningas (8—11). Kadangi tačiau Dievas rodo savo maloningumą ypač teisiesiems, tai ps autorius, aprašydamas savo vargą ir priešų piktumą, vėl prašo atleisti jam nuodėmes ir išlaisvinti jį nuo persekiojimų (12—22)

1 Dovido. Ps gal buvo sudėta Absalomo maišto metu. — Savo sielą: savo mintis, savo troškimus. — 2 Sugėdintas. Dovidas bus sugėdintas, turės raugti, jei Dievas nepadarys galo savo ištikimo tarno vargams. — 3 Kurie įžūliai... kurie kelia maištą be jokio pagrindo, neturė-

Psalmus 24 (25). Petitio veniae et liberationis ex omnibus angustiis

1 Davidis.
Ad te attollo animam meam,
Domine, 2 Deus meus.
In te confido: ne confundar!
ne exsultent de me inimici mei!
3 Etenim universi, qui sperant in te, non confundentur;
confundentur, qui fidem temere frangunt.
4 Vias tuas, Domine, ostende mihi
et semitas tuas edoce me.
5 Dirige me in veritate tua et doce me,
quia tu es Deus salvator meus:
et in te spero semper.
6 Reminiscere miserationum tuarum, Domine,
et misericordiarum tuarum, quae a saeculo sunt.
7 Peccata iuventutis meae et delicta mea ne memineris;
secundum misericordiam tuam memento mei tu,
propter bonitatem tuam, Domine. †
8 Bonus et rectus est Dominus:
propterea peccatores edocet viam.
9 Dirigit humiles in iustitia,
docet humiles viam suam.

---

dami, kuo galėtų save pateisinti. — 4 Savo kelius... Dievo keliai ir takai yra nurodyti jo apreiškime, bet kad juos pažintume, reikia Dievo šviesos; reikia ir jo pagalbos, kad jais galėtume vaikščioti. — 5 Savo tiesoje...: kad laikyčiaus tikrojo mokslo, kurs Dievo duotas jo įstatymu. — 6 Atsimink...: pritaikyk man savo amžiną gailestingumą. — Pirmas Dievo gailestingumo pasireiškimas nusikaltusiai žmonijai buvo pasmerkimas žalčio suvedžiotojo. — 7 Jaunystės nuodėmių...: kurių didumą mažina įgimtas žmogui silpnumas ir įprastas jaunystėje greitumas ir neapsisvarstymas. — Pagal savo gailestingumą: „atsimink mane ne pagal savo rūstybę, kurios aš esu vertas, bet pagal savo gailestingumą, kurs yra vertas tavęs, o Viešpatie" (Aug)

8 Tiesus: ištikimas, kurs atitesi, ką yra žadėjęs. — jimo — Jie perdūrė... Aiškiausia pranašystė apie

10 Visi Viešpaties takai malonė ir ištikimybė
tiems, kurie laiko sandorą ir jo įsakymus.
11 Dėl savo vardo, Viešpatie,
tu atleisi mano nuodėmę: nes ji didelė.
12 Kas yra žmogus, kurs bijo Viešpaties?
Jis moko jį, kurį kelią turi pasirinkti.
13 Pats pasiliks gėrybėse,
ir jo ainija paveldės žemę.
14 Viešpats yra prieteliškas tiems, kurie jo bijo,
ir jiems jis apreiškia savo sandorą †
15 Mano akys visados nukreiptos į Viešpatį;
nes jis ištrauks mano kojas iš sląstų.
16 Pažvelgk į mane ir pasigailėk manęs,
nes aš esu vienas ir nelaimingas.
17 Palengvink mano širdies suspaudimus
ir gelbėk mane iš mano vargų.
18 Matyk mano nelaimę ir mano vargą
ir atleisk visus mano nusikaltimus.
19 Pažvelgk į mano nepritelius: nes jų daug,
ir jie neapkenčia manęs smarkia neapykanta.
20 Sergėk mano sielą, ir išgelbėk mane,
kad nebūčiau sugėdintas, jog atbėgau pas tave.
21 Tegul gina mane nekaltumas ir dorumas,
nes aš turiu vilties tavyje, Viešpatie.
22 Išlaisvink, Dieve, Izraėlį
iš visų jo suspaudimų

9 Teisybėje: tikru keliu. — 10 Laiko sandorą: 11 Dėl savo vardo... Dievui bus šlovė, kai jis, būdamas gailestingas ir ištikimas savo pažadams, atleis nusidėjėliui didelę nuodėmę, kurios tas gailisi. — 12 Kas yra... Jei kuris žmogus bijo Viešpaties, t y garbina jį ir ištikimai jam tarnauja, tam Dievas duoda ypatingos šviesos, kad išmanytų kas jam reikia daryti ar ko vengti, kad įtiktų Viešpačiui. — 13 Paveldės žemę. Izraėlio tauta buvo iš Dievo malonės paveldėjusi Kanaano žemę ta sąlyga, kad laikysis jo įstatymo (3 Moš 25, 23). Taigi paveldėti žemę reiškia būti dalyviu Dievo malonės palaiminimų. Plg Mt 5, 5. — 14 Viešpats yra... Viešpats ištikimiems savo garbintojams duoda pažinti savo paslaptis, leidžia giliau pažvelgti į savo esmę, taip jiems parodydamas didesnę savo draugystę. — 16 Vienas ir nelaimingas: neturiu iš kitur pagalbos ir esu prislėgtas. — 18 Mano nusikaltimus: kad nuodėmės nesutrukdytų maldos išklausyti. — 20 Mano sielą: mano gyvybę. — 21 Tegul gina mane nekaltumas... Kad žmogus būtų vertas išklausyti, jis pats turi rūpintis gyventi nekaltai. — 22 Išlaisvink... Trumpai išreiškiama visos psalmės malda, kartu nurodant, kad taip meldžiasi ne vienas asmuo, bet visa tauta

10 Omnes semitae Domini gratia et fidelitas
iis qui observant foedus et praecepta eius.
11 Propter nomen tuum, Domine,
dimittes peccatum meum: grande est enim.
12 Quis est vir, qui timet Dominum?
docet eum, quam viam eligat.
13 In bonis morabitur ipse,
et semen eius possidebit terram.
14 Familiaris est Dominus timentibus eum,
et foedus suum manifestat eis. †
15 Oculi mei semper ad Dominum,
quia ipse eruet de laqueo pedes meos,
16 Respice in me et miserere mei,
nam solus et miser sum ego.
17 Alleva angustias cordis mei,
et de anxietatibus meis erue me.
18 Vide miseriam meam et laborem meum,
et dimitte universa delicta mea.
19 Respice inimicos meos: sunt enim multi,
et odio violento oderunt me.
20 Custodi animam meam et eripe me,
ne confundar quod confugi ad te.
21 Innocentia et probitas me tueantur,
quoniam spero in te, Domine.
22 Libera, Deus, Israel
exomnibus angustiis eius.

25 (26) psalmė. Nekaltojo malda į Dievą teisėją

1 Dovido
Daryk man, Viešpatie, teismą, nes aš vaikščio-
jau savo nekaltume
ir, pasitikėdamas Viešpačiu, nesvyravau.
2 Tyrinėk mane, Viešpatie, ir mėgink mane;
ištirk mano inkstus ir mano širdį
3 Nes tavo malonumas yra prieš mano akis,
ir aš vaikščioju tavo tiesoje.
4 Aš nesėdžiu su nedorais žmonėmis
ir nesusieinu su klastingais.
5 Aš nekenčiu pikta darančiųjų sueigos
ir su bedieviais nesisėdu.
6 Aš plaunu nekaltume savo rankas
ir einu aplink tavo altorių, Viešpatie,
7 Kad viešai skelbčiau šlovinimą
ir papasakočiau visus tavo nuostabius darbus.
8 Viešpatie, aš mėgstu tavo namų buveinę
ir tavo garbės padangtės vietą
9 Neatimk su nusidėjėliais mano sielos
ir su kraujo trokštančiais žmonėmis mano [gyvybės,
10 Kurių rankose yra nusikaltimas
ir kurių dešinė yra pilna dovanų.

---

25 **psalmėje** Dovidas, persekiojamas ir jausdamos esąs nekaltas, šaukiasi į Dievo teismą (1. 2), įrodinėja savo nekaltumą (3—8) ir meldžia, kad jo likimas nebūtų toks, kaip bedievių (9—12). — Kunigas šv mišiose, turėdamas atnašauti eukaristinę auką, kalba 6—12 eil žodžius

1 Dovido. Psalmė buvo sudėta, kai Dovidas buvo persekiojamas ir atskirtas nuo sandoros padangtės; todėl gal tuo metu, kada Absalomas buvo sukėlęs prieš jį maištą. Žr 2 Kar 15, 25. — Daryk man... teismą: parodyk teisme mano nekaltumą. — Vaikščiojau... elgiaus nekaltai. — 2 Ištirk mano inkstus... Dovidas nebijo griežto tardymo; jis tikisi, kad Viešpats, tyrinėdamas net slapčiausius jo jausmus ir palinkimus, neras juose nieko nuodėmingo

3 Tavo malonumas... Dovidas visados atsimena, kaip maloningai Viešpats elgėsi su savo tauta, todėl ir jis stengiasi elgtis taip, kaip reikalavo Dievo paskelbto įstatymo tiesa. — 4 Aš nesėdžiu...: nedraugauju, neturiu santykių. — Su klastingais: su tokiais žmonėmis, kurie slepia tikrus savo sumanymus ir veidmainingai rodosi kitokie, negu iš tikrųjų yra. — 6 Aš plaunu. Rankų plovimas yra simbolinis veiksmas nekaltumui paliudyti. Žr 5 Moš 21, 6; Mt 27, 24. Čia daroma taip pat aliuzija į įsakymą Sen Test kunigams plauti rankas, kada jie turėdavo atnašauti aukas. 2 Moš 30, 17. 21. — Nekaltume: būdamas nekaltas. — Aplink tavo altorių. Kada Sen Test buvo daromos deginamosios aukos, aplink altorių tikriausiai stovėdavo levitai. — 7 Kad viešai... kad psalmėmis ir kitokiomis giesmėmis, kurios buvo giedamos aukojimo metu, šlovinčiau Viešpatį ir jo stebuklus. — 8 Tavo garbės... Viešpats apreikšdavo savo buvimą ir savo garbę sandoros padangtėje. Žr 2 Moš 16, 7; 34, 18. 22 ir k

9 Neatimk... Aiškiai pareiškęs savo nekaltumą, Dovidas jaučiasi galįs teisingai maldauti, kad Dievas neatimtų iš jo gyvybės, kai baus nusidėjėlius. — 10 Dovanų: kyšių, kuriuos ima nedori teisėjai, kad pasmerktų nekal-

Psalmus 25 (26). Innocens, falso accusatus, Deum iudicem invocat

1 Davidis.
Ius redde mihi, Domine, quoniam ego in inno-
centia mea ambulavi,
et, in Domino confisus, non vacillavi.
2 Scrutare me, Domine, et proba me;
explora renes meos et cor meum.
3 Nam benignitas tua est ante oculos meos,
et ambulo in veritate tua.
4 Non sedeo cum viris iniquis,
nec convenio cum dolosis.
5 Odi conventum male agentium
et cum impiis non consido.
6 Lavo in innocentia manus meas
et circumeo altare tuum, Domine,
7 Ut palam annuntiem laudem
et enarrem universa mirabilia tua.
8 Domine, diligo habitaculum domus tuae
et locum tabernaculi gloriae tuae.
9 Noli auferre cum peccatoribus animam meam,
et cum viris sanguinum vitam meam,
10 In quorum manibus scelus est,
et quorum dextera plena est muneribus.

11 Aš gi vaikščioju savo nekaltume:
atpirk mane ir pasigailėk manęs.
12 Mano koja stovi lygiame kelyje;
aš šlovinsiu Viešpatį susirinkimuose

26 (27) psalmė. Nepalaužiamas pasitikėjimas Dievu

1 Dovido
Viešpats mano šviesa ir mano išgelbėjimas: ko
aš bijosiu?
Viešpats mano gyvybės tvirtovė: prieš ką aš
drebėsiu?
2 Kai puola mane piktadariai ėsti mano kūno,
mano priešai ir mano neprieteliai susmunka
ir krinta.
3 Jei stovėtų prieš mane karuomenės stovykla,
mano širdis nebijos;
jei kiltų prieš mane karas, aš pasitikėsiu
4 Vieno dalyko prašau Viešpatį; to aš ješkau:
kad galėčiau gyventi Viešpaties namuose per
visas mano gyvenimo dienas,
Kad džiaugčiaus Viešpaties saldumu
ir žiūrėčiau į jo šventnamį.
5 Nes piktą dieną jis paslėps mane savo padang-
tėje,
uždengs mane savo padangtės gilumoje,
pakels mane ant uolos.

---

tuosgius ir išteisintų kaltininkus. — 11 Atpirk mane: išlaisvink nuo bedievių varginimo. — 12 Lygiame kelyje: kuriuo galima eiti be pavojaus sielai, todėl Dievo įstatymo kelyje. — Susirinkimuose: kurie buvo įsakyti įvairiomis progomis, iškilmių dienomis. Žr 2 Moš 12, 16; 3 Moš 23, 3. 7. 21. 24. 27. 35; 4 Moš 28, 18 ir k

26 psalmėje Dovidas pareiškia nepalaužiamą savo pasitikėjimą Viešpačiu, kurs yra jo gyvenimo tvirtovė; žinodamas, kad yra Dievo globoje, jis nebijo jokių pavojų, turi tik vieną troškimą — gyventi visados Dievo namuose — ir yra tikras, kad nugalės visus savo priešus (1—6). Antroje ps dalyje Dovidas maldauja Viešpatį neapleisti jo pavojuose ir pats save ragina būti kantrų ir ištvermingą (7—14)

1 Dovido. Vulgatos vertime šita ps turi antraštę: „anksčiau negu jis buvo pateptas". Taigs žodžiais nurodoma, kad

11 Ego autem in innocentia mea ambulo:
redime me et miserere mei.
12 Pes meus stat in via plana,
in conventibus benedicam Domino.

Psalmus 26 (27). Intrepida in Deum fiducia

1 Davidis.
Dominus lux mea et salus mea: quem timebo?
Dominus praesidium vitae meae: a quo trepi-
dabo?
2 Cum invadunt me maligni, ut edant car nem
meam,
hostes mei et inimici mei, labuntur et cadunt.
3 Si steterint adversum me castra, non timebit
cor meum;
si surrexerit contra me bellum, ego confidam.
4 Unum peto a Domino; hoc requiro:
ut habitem in domo Domini cunctis diebus
vitae meae,
Ut fruar suavitate Domini,
et aspiciam templum eius.
5 Etenim abscondet me in tentorio suo die malo,
occultabit me in abdito tabernaculi sui,
in petram extollet me.

---

ps buvo sudėta tuo metu, kada Dovidas dar nebuvo visos tautos pripažintas karaliumi. Minimas antraštėje patepimas turėjo būti ne pirmas, bet antras, kada karaliumi buvo jį pripažinusi jau visa tauta. — Mano šviesa: tas, kurs pašalina vargų tamsybes, kurs duoda laimės. — 2 Ėsti mano kūno: kad visai mane sunaikintų. Plg Ps 13, 4; Mik 3, 3. Dovido neprieteliai pavaizduojami kaip laukiniai žvėrys, kurie trokšta jo kraujo. Ėsti kieno nors kūną reiškia taip pat persekioti piktais šmeižtais ką nors iki sunaikinant — 3 Kariuomenės stovykla. Su Dievu Dovidas nebijotų stoti vienas prieš visą kariuomenę. Plg 3 Moš 26, 8. — 4 Kad galėčiau... Didžiausias Dovido troškimas — pasilikti visados sandoros padangtėje, tenai naudotis Viešpaties globa, būti artimiausioje su juo vienybėje, taip pat matyti visą iškilmingumą ir gražumą apeigų, kuriomis padangtėje tarnaujama Viešpačiui. — 5 Ant uolos: padarys

6 Ir dabar mano galva pakyla
augščiau neprietelių, kurie stovi aplink mane,
Ir aš aukosiu jo padangtėje džiūgavimo aukas,
giedosiu ir šlovinsiu Viešpatį †
7 Išgirsk, Viešpatie mano balsą, kuriuo šaukiu,
pasigailėk manęs ir išklausyk mane.
8 Tau kalba mano širdis; tavęs jieško mano veidas;
Viešpatie, aš jieškau tavo veido.
9 Neslėpk savo veido nuo manęs,
neatstumk rūstybėje savo tarno.
Tu mano pagalba; neatmesk manęs
ir nepalik manęs, Viešpatie, mano Gelbėtojau.
10 Jei mano tėvas ir mano motina paliktų mane,
Viešpats tačiau priims mane
11 Mokyk mane, Viešpatie, savo kelio
ir dėl mano priešų vesk mane lygiu taku.

12 Neatiduok manęs mano neprietelių geismui,
nes prieš mane sukilo liudytojai melagiai ir
tie, kurie alsuoja smarkumu.
13 Aš tikiu matysiąs Viešpaties gėrybes
gyvųjų žemėje.
14 Lauk Viešpaties, būk drąsus,
ir tavo širdis sustiprės, ir lauk Viešpaties

---

mane neprieinamą priešams. — 6 Galva pakyla: galiu drąsiai pažvelgti į savo priešus. — Aukosiu. Už suteiktą globą Dovidas aukos dėkojimo aukas ir giedos šlovinimo giesmes. Plg 4, Moš 10, 10; 2 Kar 6, 15
7 Išgirsk... Dovidas jau maldauja, kad minėtoji Dievo globa būtų jam teikiama taip pat ir toliau. — 8 Mano širdis... Mano širdis atsiliepia į tave maldos žodžiais, tavęs jieško prašydamos mano akys, aš jieškau tavo malaningo veido, tavo palankumo. — 9 Neslėpk, t y neatitolink nuo manęs savo malonės. — Mano pagalba: vienatinė, tikra, be kurios aš negaliu apsieiti. — 10 Jei mano... Dievo meilė mums yra didesnė negu artimiausių

6 Et nunc caput meum erigitur
super inimicos qui circumstant me,
Et immolabo in tabernaculo eius hostias exsul-
cantabo et psallam Domino. † [tationis,
7 Audi, Domine, vocem meam qua clamo,
miserere mei et exaudi me.
8 Tibi loquitur cor meum; te quaerit facies mea;
faciem tuam, Domine, quaero.
9 Noli abscondere faciem tuam a me,
noli repellere in ira servum tuum.
Auxilium meum es tu; ne abieceris me,
neve dereliqueris me, Deus, salvator meus.
10 Si pater meus et mater mea dereliquerint me,
Dominus tamen me suscipiet.
11 Doce me, Domine, viam tuam,
et deduc me in semita plana propter adver-
sarios meos.
12 Ne tradideris me desiderio inimicorum meorum,
quoniam insurrexerunt in me testes men-
daces et qui violentiam spirant.
13 Credo visurum me bona Domini
in terra viventium.
14 Exspecta Dominum, esto fortis,
et roboretur cor tuum, et exspecta Dominum.

---

mums asmenų meilė Plg Iz 49, 15. — 11 Savo kelio: parodyk man tą kelią, kuriuo eidamas nepaklysiu ir būsiu saugus. — Lygiu taku: saugiu taku. Plg Ps 25, 12. — 13 Aš tikiu... Ebr t pažodžiui: o, jei aš nepasitikėčiau, jog matysiu Dievą gyvųjų žemėje... Yra tai išsireiškimo forma, vadinama „aposiopesis". Taip išreikšta mintis yra nepilna; šiuo atveju reiktų dar pridurti: tai aš būčiau jau visai žuvęs. — Gyvųjų žeme čia vadinama vieta, kur gyvena dar nemirę žmonės, todėl šiame pasaulyje. Psalmininkas tikisi dar šiame gyvenime patirti Dievo malonės ir palankumo. Plg Ps 51, 7; Iz 38, 11. — 14 Lauk... Ps baigiama bendru paraginimu sau pačiam. Plg Ps 30, 24. 25

27 (28) psalmė. Maldavimas ir dėkojimas

1 Dovido
Į tave, Viešpatie, šaukiuos;
mano Uola, nebūk man kurčias,
Kad, jei neišklausysi manęs, nebūčiau panašus
į tuos, kurie žengia į duobę.
2 Išgirsk mano maldavimo balsą, kai aš šaukiu
į tave,
kai pakeliu savo rankas į tavo šventnamį.
3 Negramsdink manęs su nusidėjėliais
ir su tais, kurie daro neteisybę,
Kurie kalba su savo artimais taiką,
o sieloje turi pikta.
4 Duok jiems, ko verti jų darbai
ir jų veiksmų piktumas.
Atsilygink jiems, žiūrėdamas jų rankų darbo,
atiduok jiems, ką jie yra padarę.
5 Nes jie nežiūri Viešpaties veiksmų ir jo rankų
darbo;
tegul jis juos sugriauna ir neatstato jų.
6 Tebūna pašlovintas Viešpats, nes jis klausė
mano maldavimo balso,
Viešpats, mano stiprybė ir mano skydas!
7 Juo pasitikėjo mano širdis, ir man buvo padėta;
todel mano širdis džiūgauja, ir savo giesme aš
šlovinu jį
8 Viešpats yra stiprybė savo tautai
ir išgelbėjimo tvirtovė savo pateptajam.
9 Gelbėk savo tautą ir palaimink savo tėvonystę,
ir ganyk juos, ir nešk juos per amžius

---

27 psalmės autorius karštai meldžia, kad Dievas neduotų jam žūti su nusidėjėliais ir kad nubaustų piktuosius taip, kaip jie yra nusipelnę (1—5). Tikėdamas, kad Dievas išklausys jį, jis reiškia savo dėkingumo jausmus ir linkėjimus visai tautai. Ir šita ps parašyta Absalomo sukilimo metu

1 Kurie žengia į duobę: kurie miršta ir eina į mirusiųjų buveinę. — 2 Kai pakeliu... Gražus mostas melstis, pakėlus ir ištiesus rankas visų švenčiausios sandoros padangtės, o vėliau dievnamio dalies linkon. — 3 Negramsdink...: nepasmerk į kančias. — 5 Tegul jis juos sugriauna... Kad ir ateityje jie nebegalėtų jokiu būdu daryti pikta ir kenkti teisiesiems

Psalmus 27 (28). Supplicatio et gratiarum actio

1 Davidis.
Ad te, Domine, clamo;
Petra mea, ne surdus fueris mihi,
Ne, si non audieris me, similis fiam
descendentibus in foveam.
2 Audi vocem obsecrationis meae, dum ad te
clamo,
dum attollo manus meas ad templum sanctum
3 Noli me abripere cum peccatoribus [tuum.
et cum facientibus iniquitatem,
Qui loquuntur pacem cum proximis suis,
sed malum in animo habent.
4 Da eis secundum acta eorum
et secundum malitiam facinorum ipsorum.
Secundum opus manuum eorum tribue illis,
facta eorum redde ipsis.
5 Quia non attendunt ad acta Domini et ad opus
manuum eius,
destruat eos nec restituat eos.
6 Benedictus Dominus, quia audivit vocem obse-
crationis meae,

7 Dominus, robur meum et clipeus meus!
In ipso confisum est cor meum, et adiutus sum;
ideo exsultat cor meum, et cantico meo laudo
8 Dominus robur est populo suo, [eum.
et praesidium salutis uncto suo.
9 Salvum fac populum tuum, et benedic heredi-
tati tuae,
et pasce eos, et porta eos usque in aeternum.

---

7 Savo giesme aš šlovinu jį. Plg Ps 26, 6 ir k — 8 Savo tautai ir... Ps baigiama malda už visą tautą ir už jos karalių. — 9 Tėvonystę: nuosavybę. Taip dažnai vadinama išrinktoji tauta. Žr 5 Moš 4, 20 ir k. — Ganyk: būk tautai geras ganytojas. Plg Ps 22, 1 . . . — Nešk juos... kaip kad daro piemuo su silpna avimi, kurią jis ima ant pečių ir neša. Plg 5 Moš 1, 31; 4 Moš 15, 4 — 9 šitos ps eil yra įdėta į Eklezijos giesmės Te Deum pabaigą

28 (29) psalmė. Dievo didybė, pasirodanti audroje

1 Psalmė. Dovido
Teikite Viešpačiui, Dievo sūnūs,
teikite Viešpačiui garbę ir galybę!
2 Teikite Viešpačiui jo vardo garbę,
garbinkite Viešpatį su šventais papuošalais.
3 Viešpaties balsas viršum vandenų!
Didybės Dievas sugriaudė:
Viešpats viršum daugelio vandenų!
4 Viešpaties balsas galingas!
Viešpaties balsas pilnas didybės!
5 Viešpaties balsas laužo kedrus,
Viešpats laužo Libano kedrus,
6 Priverčia pašokti kaip veršį Libaną
ir Sarijoną kaip jauniklį vienragį.
7 Viešpaties balsas išskelia ugnies liepsnas,
8 Viešpaties balsas sukrečia tyrumą,
Viešpats sukrečia Kadeso tyrumą.
9 Viešpaties balsas lamdo ąžuolus ir apiplėšia miškus:
o jo šventnamyje visi sako: Garbė!

---

28 psalmėje visų pirma kviečiami Dievo sūnūs šlovinti Dievą (1—2). Toliau aprašinėjama Dievo didybė, pasireiškianti audroje ant vandenų, kalnų ir tyrumoje (3—9). Pagaliau priduriama, kad Dievo didybę skelbia visi ir kad jis yra savo tautos globėjas (10. 11)

1 P s a l m ė. Vulgatoje Ps antraštėje yra žodžiai: baigiant Padangčių šventę. Taip nurodoma, kad šita ps, bent vėlesniais laikais, buvo giedama paskutinė, t y aštuntą Padangčių šventės dieną. — D i e v o s ū n ū s. Sūnumis galėjo būti pavadinti ir žmonės, ypač žymesnieji, galingesnieji; bet čia gal turėta galvoje dangaus angelus. Plg Ps 88, 7. Todėl čia ps autorius kviečia angelus, stovinčius danguje prie Dievo sosto, pareikšti ypatingos pagarbos savo valdovui, šlovinti jo garbę ir galybę. — 2 J o v a r d o g a r b ę: tokią garbę, kokia tinka Dievo vardui, kurį jis pats yra apreiškęs. Žr 2 Moš 3, 14; 6, 3. — S u š v e n t a i s p a p u o š a l a i s. Garbindami Viešpatį, angelai turi būti apsivilkę šventais apdarais, taip, kaip darydavo kunigai prie sandoros padangtės. Plg 2 Moš 28, 2; 2 Kron 20, 21

3 V i e š p a t i e s b a l s a s. Taip poetiškai vadinama griaustinis. Septynis kartus sakomas tas pat žodis, matyti,

Psalmus 28 (29). Maiestas Dei in procella apparens

1 Psalmus. Davidis.
Tribuite Domino, filii Dei,
tribuite Domino gloriam et potentiam!
2 Tribuite Domino gloriam nominis eius,
adorate Dominum in ornatu sacro.
3 Vox Domini super aquas!
Deus maiestatis intonuit:
Dominus super aquas multas!
4 Vox Domini cum potentia!
vox Domini cum magnificentia!
5 Vox Domini confringit cedros,
Dominus confringit cedros Libani,
6 Facit subsilire, ut vitulum, Libanum,
et Sarion, ut pullum bubalorum.
7 Vox Domini elicit flammas ignis,
8 vox Domini concutit desertum,
Dominus concutit desertum Cades.
9 Vox Domini contorquet quercus et decorticat silvas:
et in templo eius omnes dicunt: Gloria!

---

nurodo tiek pat vienas po kito atsiliepiančių griaustinio trenkimų. Audra aprašoma laipsniuojamai. Pradžioje debesys kyla toli, ir iš tolo pasigirsta pirmas griaustinis (3 e); toliau kyla audra visoje šalyje, eidama iš šiaurės į pietus. 5—7 eil aprašoma jos veikimas šiaurėje Libano kalnuose. — V i r š u m d a u g e l i o v a n d e n ų: tamsių debesų, viršum kurių girdėti griaustinis. — 4 G a l i n g a s . . . Griaudimas smarkėja ir vis aiškiau skelbia Dievo galybę ir didybę. — 5 V i e š p a t s l a u ž o . . . Ką darė Viešpaties balsas, tai tuojau pasavinama pačiam Viešpačiui. — Griaustinis, sujungtas su audra ir žaibo trenkimais, lanksto, laužo ir skaldo gražiausią Libano kalno papuošalą, augštus ir storus kedrus. — 6 P r i v e r č i a p a š o k t i . . . Taip daroma aliuzija į medžių supimąsi audros metu. Kai medžiai pradeda suptis, rodosi, kad ir visas jais apaugęs kalnas supasi ir šokinėja. Širjonas tai sidoniškas Ermono kalno vardas. — V i e n r a g į: laukinį jautį, stumbrą. — 7 I š s k e l i a u g n i e s . . . Aprašymas žaibavimo. — 8 K a d e s o t y r u m ą. Nuo šiaurės kalnų audra eina į pietus ir pasiekia Kadeso tyrumą, žydams gerai žinomą, Uolingoje Arabijoje. Žr 4 Moš 20, 16 ir k. — 9 O j o š v e n t n a m y j e . . . Audrai siaučiant

10 Viešpats sėdi viršum tvano,
ir Viešpats sėdės kaip karalius per amžius.
11 Viešpats duos savo tautai stiprybę,
Viešpats palaimins savo tautą ramybe.

29 (30) psalmė. Dėkojimas už išgelbėjimą nuo mirties

1 Psalmė. Dievnamio pašventinimo šventės giesmė. Dovido
2 Aš skelbsiu tave, Viešpatie, nes tu išlaisvinai mane
ir nedavei linksmintis dėl manęs mano ne- [prieteliams
3 Viešpatie, mano Dieve,
aš šaukiaus į tave, ir tu pagydei mane;
4 Viešpatie, tu išvedei iš mirusiųjų buveinės mano sielą,
išgelbėjai mane iš tarpo žengiančiųjų į duobę.
5 Giedokite Viešpačiui, jo šventieji;
ir dėkokite jo šventam vardui.
6 Nes jo rūstybė tęsiasi valandėlę,
jo palankumas per visą gyvenimą,
Vakare ateina verksmas,
o rytmetį džiūgavimas.
7 Aš gi sakiau savo pasitikėjime:
„Nebūsiu pajudintas per amžius“.

žemėje, danguje angelai šlovina Viešpatį. — 10 V i e š p a t s s ė d i . . . Dievo sostas, kaip kitados visuotinio tvano metu, lieka nepajudinamas viršum vandenų. — 11 V i e š p a t s d u o s . . . Audra nekenkia išrinktajai tautai, nes Viešpats rūpinasi jąja; jis laimina ją ir duoda jai ramybės. — Ps pabaigos žodis r a m y b ė iškyla lyg vaivorykštė po audros. Ps pradžia tai ,,garbė Dievui augštybėse'', o jos pabaiga ,,ramybė žemėje''. 3—10 eil vandenys tai vaizdas priešingų tautų, kurios kyla prieš Dievo tautą. Griausmai ir žaibai vaizduoja apreiškimą, Dievo teisėjo bausmių neprieteliams, kurių vaizdas čia yra tvanas

29 psalmėje Dovidas pats šlovina Dievą, kurs išklausė jį ir lyg kad iš kapo prikėlė jį; kviečia taip pat visus dievobaiminguosius šlovinti tokį Dievą, kurs trumpai plakęs vėl yra malonus per visą gyvenimą (2—6). Savimi pasitikėdamas Dovidas buvo pažemintas, bet kai meldė Viešpatį palikti jį gyvą, buvo išklausytas; taip nuliūdimas pavirto džiaugsmu (7—13)

10 Dominus super diluvium sedit,
et Dominus sedebit rex in aeternum.
11 Dominus fortitudinem populo suo dabit,
Dominus benedicet populo suo cum pace.

Psalmus 29 (30). Gratiarum actio pro liberatione a morte

1 Psalmus. Canticum festi dedicationis templi. Davidis.

2 Praedicabo te, Domine, quoniam liberasti me,
nec laetificasti de me inimicos meos.

3 Domine, Deus meus,
clamavi ad te, et sanasti me;
4 Domine, eduxisti ab inferis animam meam;
salvasti me ex descendentibus in foveam.

5 Psallite Domino, sancti eius;
et gratias agite nomini sancto eius.
6 Nam momento durat ira eius,
per totam vitam benevolentia eius,
Vespere advenit fletus,
et exsultatio mane.
7 Ego autem dixi in confidentia mea:
„Non movebor in aeternum“.

---

1 Š v e n t n a m i o . . . Daug aiškintojų spėlioja, kad šita psalmė buvusi pirmą kartą giedota per pašventinimą vietos būsimam šventnamiui, pasibaigus marui (2 Kar 24, 25; 1 Kron 21, 26), t y kada pašventinta altorių Areunos klojimo vietoje. Anot kitų, ji esanti sudėta Dovidui pagijus iš sunkios ligos, arba per pašventinimą karališkojo Dovido rūmo Siono kalne. Pati antraštė, anot Talmudo liudijimo, esanti padėta Judo Makabajaus atliktame šventnamio pašventime. — 2 A š s k e l b s i u . . . Dovidas šlovins Viešpatį už išgelbėjimą nuo mirtingo pavojaus. Jei Dovidas būtų žuvęs, tai būtų buvęs didelis džiaugsmas jo neprieteliams. — 3, 4 P a g y d e i m a n e . . . Pavojus buvo didelis. Jis būtų pasibaigęs mirtimi, jei Dievas nebūtų jo atitolinęs. — Į d u o b ę: į kapą — 5 J o š v e n t i e j i: Tikri Dievo tarnai, dievobaimingieji. — 6 J o p a l a n k u m a s . . . Dievas savaime nori visados žmonėms tik laimės. Jei jis rūstinasi ir baudžia, tai tik dėl žmonių nuodėmių. Dievo rūstybė tęsiasi neilgai. Ji panaši į naktį, po kurios vėl išaušta linksmas rytas

7 A š g i s a k i a u . . . Nurodoma nelaimės priežastis. Kai

8 Viešpatie, savo palankume tu suteikei man pagarbą ir galią;
Kai paslėpei savo veidą, aš sumišau.
9 Į tave, Viešpatie, aš šaukiuos
ir maldauju mano Dievo pasigailėjimo:
10 „Koks bus pelnas iš mano kraujo,
iš mano žengimo į duobę?
Ar šlovins tave dulkės
arba ar skelbs tavo ištikimybę?"
11 Išgirsk, Viešpatie, ir pasigailėk manęs;
Viešpatie, būk mano padėjėjas.
12 Tu pavertei mano raudojimą man džiaugsmu;
atrišai mano maišą ir sujuosei mane linksmumu:
13 Kad mano siela tau giedotų ir netylėtų.
Viešpatie, mano Dieve, aš šlovinsiu tave per amžius

30 (31) psalmė. Pilnas pasitikėjimas Dievu didžiausiuose pavojuose

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Prie tavęs, Viešpatie, aš bėgu glaustis: tenebūsiu sugėdintas per amžius;
savo teisybės žiūrėdamas išvaduok mane!

---

autorius jautėsi ilgesnį laiką laimingas, jis drąsiai sakė sau, kad ta jo laimė nebegali būti sugriauta, lyg kad ji būtų visai priklausiusi nuo jo paties, o ne nuo jos tikrojo davėjo, Dievo. — 8 Aš sumišau. Baisiai įspėtas Dovidas skuba pasmerkti savo drąsą ir pasako tikrą dalykų stovį: jo laimės pastovumas priklausė nuo Dievo gerumo, malonumo. — 9 Į tave... Pajutęs nelaimę, Dovidas skuba kreiptis į Dievą. — 10 Iš mano kraujo: jei iš manęs bus atimta gyvybė. — Tiktai gyvųjų šalyje pasilikdamas Dovidas gali šlovinti Dievą, o ne persikėlęs į mirusiųjų buveinę. — 12 Tu pavertei: tu išklausei mano nuolankią maldą ir atitolinai nelaimę. — Mano maišą: storą ašutinę, kuri buvo nuliūdimo ir atgailos ženklas ir apvalkalas. — 13 Kad... netylėtų: kad šlovinimas Dievo būtų nuolatinis

30 psalmėje Dovidas, piktų priešų puolamas, jieško sau

8 Domine, in favore tuo praestitisti mihi honorem et potentiam;
cum abscondisti faciem tuam, factus sum [conturbatus.
9 Ad te, Domine, clamo,
et misericordiam Dei mei imploro:
10 Quid lucri erit ex sanguine meo,
ex descensu meo in foveam?
An laudabit te pulvis,
aut praedicabit fidelitatem tuam?"
11 Audi, Domine, et miserere mei;
Domine, esto adiutor meus.
12 Convertisti planctum meum in chorum mihi;
solvisti saccum meum, et cinxisti me laetitia:
13 Ut psallat tibi anima mea nec taceat.
Domine Deus meus, in aeternum laudabo te.

Psalmus 30 (31) Afflicti supplicatio et gratiarum actio

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Ad te, Domine, confugio: ne confundar in aeternum;
in iustitia tua libera me!

---

globos Dievuje, į kurio rankas save visą paveda ir iš kurio gailestingumo laukia sau išlaisvinimo (2—9). Aprašydamas savo nelaimingą stovį, jis vėl maldauja sau išgelbėjimo ir pasmerkimo savo priešų (10—19). Pasitikėdamas, kad jo malda bus išklausyta, jis ima šlovinti Dievo gerumą ir kviečia visus dievobaimінguosius garbint teisųjį Viešpatį ir nenustoti drąsos (20—25). — 6 eil žodžius yra ištaręs Išganytojas mirdamas ant kryžiaus, Lk 23, 46, ir visoje šitoje psalmėje galima matyti tikslų Viešpaties kančios ir jo sūniško pasitikėjimo Tėvu aprašymą

1 Dovido. Psalmė gal sudėta tuo metu, kada Dovidas buvo persekiojamas Sauliaus. Visi paminėti joje atsitikimai yra paimti iš Dovido gyvenimo; bet aprašomos čia Dovido nelaimės yra taip pat figūra Kristaus kančios. — 2 Prie tavęs... Psalmė pradedama pareiškimu visiško pasitikėjimo Dievu. — Teisybėje. Dovidas nekaltas. Teisingas

3 Palenk prie manęs savo ausį,
skubėk gelbėti mane.
Būk man priebėgos uola,
sustiprinta pilis, kad išgelbėtum mane.
4 Nes tu esi mano uola ir mano pilis
ir dėl savo vardo tu vesi ir vadovausi man.

5 Tu išvesi mane iš tinklo, kurį man paslėpė,
nes tu esi mano priebėga.
6 Į tavo rankas aš pavedu savo dvasią:
tu išlaisvinsi mane, Viešpatie, ištikimasis Dieve.
7 Tu nekenti tų, kurie garbina tuščius stabus;
aš gi pasitikiu Viešpačiu.
8 Aš džiūgausiu ir linksminsiuos dėl tavo pasigailėjimo,
nes tu pažvelgei į mano nelaimę,
padėjai mano sielos suspaudimuose.
9 Ir neatidavei manęs į neprietelio rankas,
bet pastatei mano kojas erdvioje vietoje
10 Pasigailėk manęs, Viešpatie, nes aš esu suspaudimuose:
iš susigraužimo silpsta mano akis, mano siela ir mano viduriai.
11 Nes skurdo naikinamas mano gyvenimas
ir vaitojimo mano metai.
Skausme išseko mano jėga
ir mano kaulai susilpnėjo.
12 Visiems savo neprieteliams aš pasidariau pajuokos dalykas,
savo kaimynams pasityčiojimas ir pabaisa mano pažįstamiems;
kas mato mane lauke, bėga nuo manęs;

Dievas negali leisti žūti nekaltam. — 5 Iš tinklo... Priešai nori slapčia pastatytais žabangais sugauti Dovidą. Dievas išgelbės jį nuo tų žabangų. — 6 Į tavo rankas... Sekdmi Išganytoju, daugelis šventųjų yra atidavę Sutvėrėjui savo sielą, ištardami šituos kilnius pasitikėjimo žodžius. — Ištikimasis Dieve. Dievas yra ištikimas savo pažadais. Ką jis yra žadėjęs, tai įvykdys, todėl išlaisvins pavojuje esantį Dovidą. — 7 Stabus: o ne tikrąjį Dievą. —

3 Inclina ad me aurem tuam,
festina, ut eripias me.
Esto mihi petra refugii,
arx munita, ut salves me.
4 Nam tu es petra mea et arx mea,
et propter nomen tuum deduces me et diriges me.
5 Educes me e reti quod absconderunt mihi,
quia tu es refugium meum.
6 In manus tuas commendo spiritum meum:
liberabis me, Domine, Deus fidelis.

7 Odisti eos qui colunt idola vana;
ego autem in Domino confido.
8 Exsultabo et laetabor de miseratione tua,
quoniam respexisti miseriam meam,
adiuvisti in angustiis animam meam,
9 Nec tradidisti me in manum inimici,
sed statuisti in loco spatioso pedes meos. †
10 Miserere mei, Domine, quia in angustiis sum:
maerore tabescit oculus meus, anima mea et corpus meum.

11 Etenim aerumnâ consumitur vita mea,
et anni mei gemitu.
Defcit in afflictione robur meum,
et ossa mea tabuerunt.
12 Omnibus inimicis meis factus sum opprobrium,
vicinis meis ludibrium, et terror notis meis;
qui foris vident me, aufugiunt a me;

---

9 Erdvioje vietoje: saugioje vietoje, kur nebėra pavojaus, kur esu laisvas nuo suspaudimo

10 Pasigailėk... Plačiau pasakoma, kokie yra Dovido sielos reikalai. Jis jaučiasi labai suspaustas. — 12 Savo kaimynams... Kaimynai ir pažįstamieji vengė Dovido, bijodami pasirodyti esą jo bičiuliai ir tuo būdu užtraukti ant savęs Sauliaus persekiojimą, koks sutiko vyriausiąjį kunigą Akimeleką už nedidelį patarnavimą Dovidui. Žr 2 Kar 22, 9.

13 Užmiršimu aš iškritau iš širdies, kaip numirėlis,
pasidariau kaip sudaužytas indas.
14 Nes aš girdėjau šnibždėjimą daugelio — baisumas iš visur,
susieidami kartu prieš mane jie tarėsi atimti mano gyvybę.
15 Bet aš pasitikiu tavimi, Viešpatie;
aš sakau: tu mano Dievas.
16 Mano likimas tavo rankoje:
gelbėk mane iš mano nepriételių rankos ir nuo persekiojančiųjų mane.
17 Duok matyti savo tarnui savo veidą šviesų,
gelbėk mane savo gailestingume.
18 Viešpatie, tenebūsiu sugėdintas, nes aš šaukiaus tavęs;
tebūna sugėdinti bedieviai, tenutilsta nustumti į mirusiųjų vietą.
19 Tepasidaro nebylės melagingos lūpos,
kurios kalba prieš teisųjį įžūliai su puikybe ir panieka
20 Kaipgi didelis yra tavo gerumas, Viešpatie,
kurį tu palaikei bijantiems tavęs,
Kurį suteiki bėgantiems glaustis prie tavęs
žmonių akivaizdoje.
21 Tu apsaugoji juos savo veido globa
nuo žmonių sąmokslo,
Paslepi juos padangtėje
nuo liežuvių vaido.

— 13 Užmiršimu... Net ir artimiausieji žmonės mire greitai būna užmirštami. — 14 Nes aš girdėjau... Dovidas niekur nematė pasigailėjimo: visi jį peikė, kaltino, gąsdino. — 15 Bet aš pasitikiu... Nepriételių piktumas negali sumažinti Dovido pasitikėjimo Dievu. — 16 Mano likimas... Pilnai tikėdamas, kad visa, kas jį sutinka, eina iš visagalinčios ir ištikimos Dievo rankos, Dovidas pasako toliau tris savo prašymus (16 b ir 17 e). — 17 Savo veidą... Žr 4 Moš 6, 25. — 18 Tenebūsiu sugėdintas... Dovidas nebus sugėdintas, jei jo maldavimai bus išklausyti. Bus sugėdinti bedieviai, Dovido priešai, kai jų pageidavimai bus paversti niekais ir kai jie bus priversti nutilti

13 Oblivione excidi ex corde, quasi mortuus,
factus tamquam vas confractum.
14 Etenim audivi sibilum multorum — terror est undique!
convenientes simul contra me, vitam meam auferre meditati sunt.
15 Ego autem in te confido, Domine;
dico: Deus meus es tu.
16 In manu tua sortes meae:
eripe me de manu inimicorum meorum et a persequentibus me.
17 Serenum praebe vultum tuum servo tuo,
salva me in misericordia tua.
18 Domine, ne confundar, quia invocavi te;
confundantur impii, conticescant, acti ad inferos.
19 Muta fiant labia mendacia,
quae loquuntur contra iustum insolenter in superbia et contemptu. †
20 Quam magna est bonitas tua, Domine,
quam reservasti timentibus te,
Quam praestas confugientibus ad te,
in conspectu hominum.
21 Protegis eos protectione vultus tui
a conspiratione virorum,
Occultas eos in tentorio
a iurgio linguarum.

20 Koks gi didelis... Jei teisybė reikalauja, kad nedorieji būtų nubausti, tai vardan tos pačios teisybės laukiama gero užmokesčio teisiesiems. Jį jau mato psalmininkas ir su džiaugsmu skelbia jo didumą. Jis buvo atidėtas ir laikomas kaip koks brangus turtas, kad tinkamu metu būtų galima juo naudotis, duoti jį ištikimiems Dievo garbintojams. — Žmonių akivaizdoje: viešai, visiems matant, kad visi matytų, ką Dievas myli, ką jis nori pagerbti. — 21 Savo veido globa: kurią suteikia Dievo veidas, jo malonumas. Išsireiškimas paimtas iš regimo Viešpaties buvimo ženklo, žydams keliaujant per tyrus. Tas ženklas buvo debesis, kurs dengė juos nuo priešų. Vėliau Dievo buvimo debesis buvo sandoros padangtėje. — Nuo liežuvių... nuo barnių,

22 Tebūna pašlovintas Viešpats, nes suteikė man nuostabų
savo gailestingumą sustiprintame mieste.
23 Aš gi sakiau savo drebėjime:
„Aš esu atkirstas nuo tavo akivaizdos“:
Tu tačiau klausei mano maldavimo balso,
kai aš šaukiaus į tave.
24 Mylėkite Viešpatį, visi jo šventieji!
Viešpats palaiko ištikimuosius.
Bet jis gausingai atsiteisia
tiems, kurie elgiasi išdidžiai.
25 Būkite drąsūs, ir tesustipręja jūsų širdis,
visi, kurie turite vilties Viešpatyje

31 (32) psalmė. Laimė žmogaus, kuriam atleista nuodėmė

1 Dovido Maskil
Palaimintas tas, kieno neteisybė yra atleista,
keno nuodėmė yra uždengta.
2 Palaimintas žmogus, kuriam Dievas nepaskaito [kaltės
ir kurio dvasioje nėra klastos.
3 Kolei aš tylėjau, mano kaulai džiūvo
mano nuolatiniuose vaitojimuose.

---

nuo žmonių šmeižtų. — 22 *Sustiprintame mieste.* Palyginimas: suteikė tokią globą, kokią randama sustiprintame mieste, tvirtovėje. — 23 *Savo drebėjime.* Psalmininkas dabar primena savo suspaudimą ir nusiminimą. Jis tarėsi esąs visai paliktas paties Dievo ir todėl turėsiąs žūti. — 24 *Mylėkite...* Psalmė baigiama paraginimu, kreipiamu į visus teisiuosius, nesiliauti mylėjus Dievą. — 25 *Būkite drąsūs...* Reikia turėti drąsos ir nelaimėje, laukiant Viešpaties pagalbos, kuri ateis tinkamu metu. — ,,Šitoje eil išreiškiama visos ps intencija, kad kūno silpnumas nepabūgtų visų pasaulio blogybių'' (Petr Lomb)

31 psalmėje Dovidas skelbia laimę tų, kuriems Dievas atleido nuodėmes, ir aprašo nelaimingą savo stovį, kai dar nebuvo gavęs nuolankiu kaltės išpažinimu jos atleidimo (1—5); toliau jis kreipiasi į kitus žmones ir ragina juos sugrįžti į Dievą ir nelaukti, kolei bus priversti kietomis bausmėmis daryti atgailos (6—11). — 31 ps yra antroji vadinamoji *atgailos* psalmė

1 *Dovido.* Šita (antroji atgailos) ps sudėta, be abejo, tuo metu, kai Dovidas išpažino savo sunkius nusidėjimus ir gavo jų atleidimą per pranašą Nataną, pasakiusį: *Viešpats atėmė tavo nuodėmę.* Žr 2 Kar 12, 13. — *Maskil.* Ebr antraštę ,,maskil'' (gal nuo žodžio *sakhal*, buvo išmintingas) turi dar 12 kitų pss (41, 43 ir k). Taip gal nurodoma, kad visos tos psalmės mokslinės. — *Palaimintas tas...* Dovidas skelbia laimingus esant tuos, kurie gavo iš Dievo nuodėmių dovanojimą. Tas dovanojimas buvo įvykdytas kaltės atleidimu, arba, kaip sakoma ebr tekste, jos *nuėmimu* (*nasa'*), uždengimu, taip, kad ji pasidarė nebematoma visa žinančio Teisėjo akims, 2 jos nepaskaitymu, taip, kad Dievas nebegalvoja apie jąją, kad ji pasidarė lygi skolai, kuri visai dovanojama; sieloje, kuroje buvo nuodėmė, jau nebėra jokio vyliaus. Taigi, čia išreiškiama tikras nuodėmių atėmimas ir jų panaikinimas. Pati nuodėmė ebr vadinama trimis ją aptariančiais vardais: *peša'*, atsiskyrimas nuo Dievo, *chata'ah*, klaidžiojimas, ir *'avon*, dorinis sugedimas. — 3 *Tylėjau.* Dovidas ne iš karto pasisakė apie savo sielos žaizdą dieviškam gydytojui, bet tylėjo, mėgindamas savo puikybėje paslėpti ją. Tuomet Dievas siuntė jam bausmių. — *Mano kaulai džiūvo.* Kūnas yra lyg medis, o jo kaulai lyg medžio šakos. Nuolat graužiantis sąžinės kirminas silpnino gyvenimo jėgas, kolei nusidėjėlis, pasipriešindamas sąžinės balsui, nenorėjo pripažinti

22 Benedictus Dominus, quia mirabilem praebuit mihi
misericordiam suam in urbe munita.
23 Ego autem dixi in trepidatione mea:
„Abscissus sum a conspectu tuo“:
Tu vero audisti vocem obsecrationis meae,
cum clamarem ad te.
24 Diligite Dominum, omnes sancti eius!
fideles conservat Dominus,
Sed retribuit abundanter
agentibus superbe.
25 Confortamini et roboretur cor vestrum,
omnes, qui speratis in Domino.

Psalmus 31 (32). Felicitas viri cui remissum est peccatum

1 Davidis. Maskîl.
Beatus cuius remissa est iniquitas,
cuius obtectum est peccatum.
2 Beatus homo cui Dominus non imputat culpam,
et in cuius spiritu non est dolus.
3 Quamdiu tacui, tabuerunt ossa mea
inter gemitus meos assiduos.

4 Nes dieną ir naktį sunki buvo ant manęs tavo ranka,
buvo eikvojama mano stiprybė kaip esant vasaros karščiams.
5 Aš išpažinau tau savo nuodėmę
ir savo kaltės nepaslėpiau;
Aš tarau: „Išpažįstu savo neteisybę Viešpačiui“,
ir tu atleidai mano nuodėmės kaltę
6 Todėl melsis į tave kiekvienas dievobaimingasis reikalo metu.
Kai patvins daug vandenų,
prie jo neprieis.
7 Tu mano priebėga, nuo suspaudimų saugosi mane,
mano išgelbėjimo džiaugsmu apsupsi mane.
8 Aš auklėsiu tave ir mokysiu kelio, kuriuo turi vaikščioti,
duosiu patarimą, sustabdydamas ant tavęs savo akis.
9 Nebūkite kaip arklys ir asilėnas be proto,
kurių smarkumas suvaržomas kamanomis ir žąslais;
kitaip jie prie tavęs nesiartina
10 Daug yra bedieviui skausmų;
tą gi, kurs turi vilties Viešpatyje, supa gailestingumas.
11 Linksminkitės Viešpatyje ir džiaugkitės, teisieji;
ir džiūgaukite visi, kurių širdis tiesi

---

savo nusikaltimo. Pripažinimas, kad negeras veiksmas yra nuodėmė, yra pirmutinė atgailos sąlyga, o draug ir dovanojimo. Ar tas pripažinimas turi įgauti taip pat išviršinio išpažinimo išvaizdą, tai jau pareina nuo Dievo valios. Šiokio tokio visuotinio išpažinimo prieš kunigą buvo reikalaujama Sen Test (3 Moš 5, 6; 4 Moš 5, 7). Nauj Testamente reikalaujama atskirų nuodėmių išpažinimo. — 5 *Aš išpažinau* . . . Paklydusiam ir kenčiančiam Dovidui vaistas buvo nuodėmės išpažinimas. Jis nutarė juo pasinaudoti. — *Tu atleidai* . . . „Dar nėra žodžio burnoje, o jau žaizda pagydoma širdyje“, sako šv Augustinas

6 *Todėl* . . . Iš to, ką pats ps autorius patyrė, jis daro išvadą ir duoda pamokymų kitiems. — *Reikalo metu*:

4 Etenim die noctuque gravis erat super me manus tua,
consumebatur robur meum velut ardoribus aestivis.
5 Peccatum meum confessus sum tibi,
et culpam meam non abscondi;
Dixi: „Confiteor iniquitatem meam Domino“,
et tu remisisti culpam peccati mei.
6 Propterea orabit ad te omnis pius
in tempore necessitatis.
Cum irruent aquae multae,
ad eum non pervenient.
7 Tu es refugium mihi, ab angustiis me servabis,
gaudio salutis meae circumdabis me.

8 Erudiam te, et docebo viam, qua ambules;
instruam te, firmans super te oculos meos.

9 Nolite esse sicut equus et mulus sine intellectu,
quorum impetus camo et freno constringitur;
secus ad te non appropinquant.
10 Multi sunt dolores impii;
sperantem autem in Domino misericordia circumdat.
11 Laetamini in Domino et gaudete, iusti;
et exsultate, omnes recti corde.

---

malonės metu, kolei kantrumo ir pasigailėjimo laikas dar nepraėjęs. Plg Iz 55, 6. — *Patvins daug* . . . Patvinstąs vanduo yra nelaimių vaizdas. — 7 *Tu mano priebėga* . . . Gavęs nuodėmių atleidimą, pats Dovidas turi daug gerų vilčių

8 *Aš auklėsiu* . . . Jau pats Dievas įspėja žmones, kad nebūtų neklusnūs kaip gyvuliai, kurie neturi proto, kurie kamanomis ir žąslais verčiami eiti ten, kur reikia. Nedera, kad žmogus lauktų tokios prievartos; iš jo laukiama, kad jis savo valia bus klusnus. — 10 *Daug yra* . . . Kas netarnauja Viešpačiui, tas užtraukia ant savęs daug nelaimių. — 11 *Linksminkitės* . . . Ps baigiama paraginimu teisiesiems džiaugtis Viešpatyje, kurs jiems yra toks geras

32 (33) psalmė. Šlovinimas Dievo visagalybės ir apvaizdos

1 Džiūgaukite, teisieji, Viešpatyje:
tiesiesiems dera šlovinti.
2 Šlovinkite Viešpatį kanklėmis,
giedokite jam su dešimčiastyge arpa.
3 Giedokite jam naują giesmę,
gerai giedokite jam su klyksmais.
4 Nes Viešpaties žodis yra tiesus
ir kiekvienas jo darbas patikimas.
5 Jis mėgsta teisybę ir teisę:
Viešpaties malonės yra pilna žemė
6 Viešpaties žodžiu yra padarytas dangus
ir jo burnos kvėpimu visa jo kareivija.
7 Jis surenka jūros vandenis lyg į rauktinę,
uždaro į sandėlius sroves
8 Tegul visa žemė bijo Viešpaties,
tegul jo prisibijo visi pasaulio gyventojai.
9 Nes jis tarė — ir buvo padaryta;
jis paliepė — ir atsirado.

---

32 psalmės autorius, paraginęs visus šlovinti Viešpatį (1—3), nurodo dvi priežasti, kodėl Viešpats vertas šlovės. Dievas reikia šlovinti, nes jis yra pasaulio Sutvėrėjas ir jis palaiko jį (4—11); jis vertas šlovinti taip pat dėl to, kad yra brangiausias savo išrinktosios tautos turtas ir geriausias globėjas (12—19). Psalmė baigiama pareiškimu pasitikėjimo Viešpačiu (20—22). — Šita ps ebr t antraštės neturi. Kaikurie aiškintojai net mano, kad ji ne Dovido parašyta. Kiti vėl spėlioja dėl panašumo jos pirmųjų žodžių į paskutiniuosius 31 ps, kad ji yra lyg antra anos ps dalis

1 Džiūgaukite... Visi tikri ir ištikimi Dievo garbintojai kviečami džiaugtis dėl Viešpaties ir jį šlovinti. — Dera: ir gražu, ir yra prievolė. — 2 Kanklėmis... Žydų kanklės buvo muzikos įrankis, kurs Fl Juozapo laikais turėjo dešimtį, ankščiau aštuonias arba ir tris stygas, ištemptas dažniausiai ant išskaptuoto medžio; tomis stygomis buvo skambinama tam tikra lazdele. Kanklių išradėjas gal buvo Jubalis. Žr 1 Moš 4, 21. Arpa, ebr nebel, anot to paties Fl Juozapo liudijimo, turėjusi dvylika, anksčiau gi dešimtį nevienodo ilgumo stygų, ištemptų ant trikampio. Skambindavę ant jos pirštų galais. — 3 Naują giesmę: ypač iškilmingą, tinkamą pagerbti naujoms Dievo geradarys-

Psalmus 32 (33). Laus potentiae et providentiae Dei

1 Exsultate, iusti, in Domino:
rectos decet collaudatio.
2 Celebrate Dominum cithara,
psalterio decachordo psallite ei.
3 Cantate ei canticum novum,
bene canite ei cum clangore.
4 Nam rectum est verbum Domini,
et omne opus eius fidum.
5 Diligit iustitiam et ius:
gratia Domini plena est terra.
6 Verbo Domini caeli facti sunt,
et spiritu oris eius omne agmen eorum.
7 Congregat quasi in utre aquas maris:
ponit in receptaculis fluctus.
8 Timeat Dominum omnis terra:
ipsum vereantur omnes incolae orbis.
9 Nam ipse dixit et facta sunt;
ipse mandavit et exstiterunt.

---

tėms. — 4 Tiesus: be jokio vyliaus, ištikimai išreiškiąs jo mintį. — Patikimas: patvirtina Dievo žodžių tikrumą, nes visai sutinka su jo pažadais. — 5 Teisybę. Dievas nori, kad visur viešpatautų teisumas, kad būtų daromi teisingi teismai. — Malonės. Žemė pilna vargo, bet draug ir Dievo malonumo, sako šv Augustinas. Šiame gyvenime Dievas maloningai šaukia nusidėjėlius, ragina apsileidžiančius, ramina nuliūdusius, moko nežinančius, padeda kovojantiems, nepalieka nė vieno. Bet po to pasigailėjimo laiko ateina teismo metas

6 Viešpaties žodžiu... Čia šlovinama Dievo visagalybė. Teodoretas mato čia aliuziją į švenč Trejybę: Viešpats yra Dievas Tėvas; žodis — Sūnus; kvėpimas — šv Dvasia. — Dangus: visa, kas yra danguje ir viršum dangaus; angelai ir dangaus žiburiai. — Kareivija: nesuskaitomos žvaigždės. — 7 Lyg į rauktinę. Dievui milžiniška jūra neturi didesnės reikšmės kaip menka iš gyvulio kailio padaryta rauktinė, kurią žmogus gali panešti ant savo pečių. — Į sandėlius sroves: vandenynus, bangas. Jūros giluma tai lyg koks sandėlis bangoms. Plg Job 32, 22. — 9 Nes jis tarė... Dangus ir jūra statomi vienas šalia kito kaip kūrimo stebuklai. Kilniam Sutvėrėjui ir dabar

10 Viešpats išblaško pagonių sumanymus;
jis paverčia niekais tautų mintis.
11 Viešpaties sumanymas pasilieka amžinai:
jo širdies mintys per kartų kartas.

12 Palaiminta giminė, kurios Dievas yra Viešpats:
— tauta, kurią jis pasirinko sau tėvonyste †
13 Iš dangaus žvelgia Viešpats:
mato visus žmonių vaikus.
14 Iš savo gyvenamos vietos jis žiūri
į visus, kurie gyvena žemėje:
15 Jis, kurs padarė visų jų širdis,
kurs mato visus jų darbus
16 Nenugali karalius su didele kariuomene:
kovotojas neišsigelbsti dideliu stiprumu.
17 Žirgas apvilia laukiančius pergalės
ir neišgelbsti savo jėgos didumu.
18 Štai Viešpaties akys ant tų, kurie jo bijo,
ant tų, kurie pasitiki jo malone,
19 Kad išgelbėtų nuo mirties jų gyvybes
ir maitintų juos bado metu
20 Mūsų siela laukia Viešpaties:
jis yra mūsų padėjėjas ir skydas.
21 Juo tai džiaugiasi mūsų širdis,
ir jo šventu vardu mes pasitikime.
22 Tebūna ant mūsų, Viešpatie, tavo gailestingumas,
taip, kaip mes tikimės tavimi

gana ištarti tiktai žodis, kad tuojau atsirastų iš nieko, ko jis nori. Plg Judit 16, 17. — 10 Viešpats išblaško... Viešpats yra vyriausias žmonių minčių ir sumanymų valdovas. Jis niekais paverčia priešų sumanymus, ypač kai jie nukreipti prieš Dievo išrinktąją tautą. — 12 Palaiminta... Viešpats vertas šlovinti dėl jo gerumo Izraėliui. Kodėl išrinktoji tauta palaiminta, pasakoma toliau 13—19 e. — 13 Iš dangaus... Sutvėrėjas nuolat budi ir rūpinasi savo tauta. — 15 Jis kurs... Dievas yra dvasių tėvas (Žyd 12, 9), todėl jo visažinojimas ir visagalybė pasiekia net ir giliausias slėpynes, o jo visagalybė padaro, kad visa derėtų tikslams jo viešpatavimo pasaulyje. — 16 Nenugali... Žmogaus galybė, kad ir didžiausia, negali pati

10 Dominus dissipat consilium nationum;
irritas facit cogitationes populorum.
11 Consilium Domini in aeternum manet:
cogitationes cordis eius in generationem et generationem.
12 Beata gens, cuius Deus est Dominus:
populus quem elegit in hereditatem sibi. †
13 De caelis respicit Dominus:
videt omnes filios hominum.
14 De loco habitationis suae prospectat
omnes qui habitant terram:
15 Qui omnium eorum corda finxit,
qui attendit ad omnia opera eorum.
16 Non vincit rex multo exercitu:
bellator non se salvat magno robore.
17 Fallax est equus ad victoriam,
et magnitudine roboris sui non salvat.
18 Ecce oculi Domini super timentes eum:
in eos qui sperant gratiam eius,
19 Ut eruat a morte animas eorum
et alat eos in fame.
20 Anima nostra exspectat Dominum:
adiutor et clipeus noster ipse est.
21 In illo ergo laetatur cor nostrum,
in nomine sancto eius confidimus.
22 Fiat misericordia tua, Domine, super nos,
quemadmodum speramus in te.

viena jo išgelbėti. — Kovotojas. Ebr gibbor — karžygys. — 17 Žirgas... Nežiūrint to, kad gausingi raitarijos būriai buvo daugelio tautų laikomi didžiausia galybe, nevisados ji imdavo viršų kovoje. — Neišgelbsti: savo raitelio. — 18 Viešpaties akys... Išgelbėjimas eina iš Viešpaties, kurs nuolat budi ir prireikus padeda. — 20 Laukia: pasitiki. — 22 Tebūna... Ps baigiama trumpa maldele, pasakančia artimą ryšį tarp Viešpaties gerumo ir tautos pasitikėjimo juomi, lyg būtų sakoma: Viešpatie, mes pasitikime tavimi, todėl tebūna suteikta mums tavo malonė. Iš šitos 22 eil padaryta priešpaskutinė eil Eklezijos giesmėje „Te Deum"

33 (34) psalmė. Baimė Viešpaties ir laimė tų, kurie jo bijo

1 Dovido, kai jis buvo apsimetęs pamišėliu pas Abimileką ir jo paleistas išėjo

2 Aš šlovinsiu Viešpatį visuomet;
jo gyrius bus visados mano burnoje.
3 Viešpačiu didžiuosis mano siela:
tegul girdi pažemintieji ir tesilinksmina.
4 Šlovinkite Viešpatį su manim;
ir augštinkime jo vardą kartu
5 Aš ieškojau Viešpaties, ir jis išklausė mane;
ir išgelbėjo mane iš visų mano baimių.
6 Pažvelgkite į jį, kad palinksmėtumėt
ir kad jūsų veidai neraustų.
7 Štai vargšas šaukėsi, ir Viešpats išgirdo
ir išgelbėjo jį iš visų jo suspaudimų.
8 Viešpaties Angelas stato stovyklas
aplink tuos, kurie jo bijo ir išgelbsti juos.
9 Ragaukite ir matykite, koks geras yra Viešpats;
palaimintas žmogus, kurs bėga glaustis prie jo.
10 Bijokite Viešpaties jo šventieji,
nes nėra neturto tiems, kurie jo bijo.
11 Galingieji pasidarė beturčiai ir alko;
Jieškantiems gi Viešpaties netrūksta nieko gero

---

33 psalmė alfabetinė; trūksta joje tik eil, prasidedančios raide v a v; bet yra dvi eil, kurių pirmoji raidė yra p e (17 ir 23 e). Aiškaus ryšio tarp jos minčių nėra. Tačiau jos turinį galima išreikšti šiaip: Psalmė pradedama šlovinimu Viešpaties dėl jo suteiktos pagalbos ps autoriui, kurs kviečia ir kitus prisidėti prie to šlovinimo ir būti dalyviais gaunamų už tatai malonių (2—11); toliau duodama pamokymų, kaip turi pasireikšti Dievo baimė ir kokie gerumai yra skirti dievobaimingiesiems (12—23)

1 Dovido. Ps parašyta Dovido. Antraštėje nurodoma, koks atsitikimas davė Dovidui progą ją sudėti. Žr 1 Kar 21, 10—15. Pačioje ps nieko apie tą atsitikimą nesakoma, bet yra dėkojama už išlaisvinimą nuo didelio pavojaus (5. 7 e). Karalių knygoje Pilistimų karaliaus vardas minimas sutrumpintas Akhis iš Akhimelekas. Abimelekas, anot aiškintojų, čia atsiradęs per klaidą vietoje Akhimelekas. Kiti tačiau mano, kad Abimelekas buvęs bendras visų Pilistimų karalių vardas, kaip Egipto karalių Paraonas. — 2 Visuomet: laimėje ir nelaimėje. ,,Šlovink Dievą, sako šv Augustinas,

Psalmus 33 (34). Timor Dei eiusque praemium

1 Davidis, quando se mente alienatum simulavit coram Abimelech et, dimissus ab illo, abiit.

2 Benedicam Domino omni tempore;
semper laus eius in ore meo.
3 In Domino glorietur anima mea:
audiant humiles, et laetentur.
4 Magnificate Dominum mecum;
et extollamus nomen eius simul.
5 Quaesivi Dominum, et exaudivit me;
et ex omnibus timoribus meis eripuit me.
6 Aspicite ad eum, ut exhilaremini,
et facies vestrae ne erubescant.
7 Ecce, miser clamavit, et Dominus audivit,
et ex omnibus angustiis eius salvavit eum.
8 Castra ponit angelus Domini
circa timentes eum, et eripit eos.
9 Gustate, et videte, quam bonus sit Dominus;
beatus vir qui confugit ad eum.
10 Timete Dominum, sancti eius,
quia non est inopia timentibus eum.
11 Potentes facti sunt pauperes et esurierunt;
quaerentes autem Dominum nullo bono carebunt. †

---

kai jis duoda tau paguodos; šlovink jį, kada ją atima; nes jis yra, kurs ją duoda ir kurs atima; tik savęs paties jis neatima iš to, kurs jį šlovina.'' — 3 Nuolankieji: išmėginti kentėjimais, žmonių paniekinti, pažeminti. — 4 Šlovinkite... Iš 2—4 e yra padaryta liturginė dėkojimo malda po valgio. — 5 Baimių: iš baisumų, iš viso, kas gąsdino mane. — 6 Kad palinksmėtumėt: kad nužibtumėt iš džiaugsmo. — Neraustų: kad jūsų veidui nebūtų gėdos. — 7 Štai vargšas... Čia Dovidas daro aliuziją į savo atsitikimą; kad sakytų: štai, vargšas, koks aš buvau. — 8 Viešpaties Angelas... Sandoros Angelas, kaip vyriausias Dievo kariuomenės kunigaikštis, nusileidžia tarp dievobaimingųjų ir persekiojančių juos bedievių. Gal čia daroma aliuzija į 1 Moš 32, 2... Plg Joz 5, 14. — 9 Ragaukite ir... ,,Ragavimas pastatytas pirm matymo, nes jei neesi paragavęs, tu nematysi'' (Bern). — 10 Bijokite... tarnaukite Viešpačiui, jo ištikimieji tarnai. — 11 Galingieji... Kiti ebr t verčia taip: jaunikliai liūtai kenčia badą, t y gali atsitikti, kad stiprūs liūtai

12 Ateikite, vaikai, klausykite manęs;
aš pamokysiu jus Viešpaties baimės.
13 Kursai yra žmogus, kurs mėgsta gyvenimą,
geidžia dienų, kad naudotųsi gėrybėmis?
14 Sulaikyk savo liežuvį nuo pikto
ir savo lūpas nuo klastingų žodžių.
15 Šalinkis nuo pikto ir daryk gera;
jieškok taikos ir vaikščiok paskui ją.
16 Viešpaties akys žvelgia į teisiuosius,
ir jo ausys į jų šauksmą.
17 Viešpaties veidas priešinasi darantiems pikta,
kad panaikintų nuo žemės jų atsiminimą.
18 Teisieji šaukėsi, ir Viešpats išklausė juos;
ir iš visų jų suspaudimų išgelbėjo juos.
19 Viešpats yra arti tų, kurių širdis sutrinta,
ir gelbsti tuos, kurių dvasia sulaužyta.
20 Daug yra blogybių teisiajam,
bet iš visų išgelbsti jį Viešpats.
21 Jis sergi visus jo kaulus:
net nė vienas nebus sulaužytas.
22 Į mirtį varo bedievį piktumas,
ir kurie nekenčia teisiojo, bus nubausti.
23 Viešpats išlaisvina savo tarnų sielas,
ir nebus baudžiamas, kas tik bus atbėgęs prie jo

kenčia badą, tuo tarpu dievobaimingiems nestigs jokio gerumo. Plg Lk 1, 53. — 12 Ateikite, vaikai... Dovidas čia atsiliepia kaip mokytojas į visus tuos, kurie nori išgirsti iš jo prityrimu įsigytąjį mokslą. — Aš pamokysiu... nurodysiu, kurių įsakymų laikymas ypač veda į Dievo baimę. Plg 1 Petr 3, 10. — 13 Kursai yra... Ilgas ir tikrai laimingas gyvenimas yra Dievo palaiminimo išdava. Kas reikia daryti, kad jį gautumėm, pasakoma toliau. Sakiniui duodama klausimo išvaizda padaro pačią mintį gyvesnę. — 14 Sulaikyk... Kas nori ilgai ir laimingai gyventi, tegul saugosi pikto žodžiais (Jok 3, 2...) ir darbais ir tegul stengiasi gyventi taikoje su savo artimais. — 16 Viešpaties akys... Aprašomas didelis Dievo rūpestingumas ir greitumas patenkinti teisiųjų troškimus. —

12 Venite, filii, audite me;
timorem Domini docebo vos.
13 Quis est homo qui diligit vitam,
desiderat dies, ut bonis fruatur?
14 Cohibe linguam tuam a malo,
et labia tua a verbis dolosis.
15 Recede a malo, et fac bonum;
quaere pacem, et sectare eam.
16 Oculi Domini respiciunt iustos,
et aures eius clamorem eorum.
17 Vultus Domini adversatur facientes mala,
ut deleat de terra memoriam eorum.
18 Clamaverunt iusti, et Dominus exaudivit eos;
et ex omnibus angustiis eorum eripuit eos.
19 Prope est Dominus contritis corde,
et confractos spiritu salvat.
20 Multa sunt mala iusti;
sed ex omnibus eripit eum Dominus.
21 Custodit omnia ossa eius:
non confringetur ne unum quidem.
22 In mortem agit impium malitia,
et qui oderunt iustum, punientur.
23 Dominus liberat animas servorum suorum,
neque punietur, quicumque confugerit ad eum.

18 Teisieji šaukėsi... Ir teisieji nebūna visai laisvi nuo kentėjimų, bet jie pasilieka lyg kad jų paviršiuje; kentėjimai neveda jų į žuvimą. Priešingai gi, piktasis turi visai žūti, kai ant jo krinta nelaimė — 19 Arti tų... nors rodosi, kad vargui užėjus, jis yra nutolęs. — 20 Daug yra blogybių... Tomis blogybėmis jie bandomi ir padauginama jų nuopelnai. — 21 Visus jo kaulus. Čia išsireiškiama patarlių būdu, kad būtų nurodyta ypatingas Dievo apvaizdos rūpestingumas teisiaisiais. Plg Mt 10, 30. — 22 Į mirtį... Kad nusidėjėlis žūna, kaltas jis pats. — 23 Nebus baudžiamas: bet gaus užmokestį. — Anot ,,Apaštalų Konstitucijos'' liudijimo, šita ps buvusi giedama dalinant šv Komuniją

10 Visos mano jėgos sakys:
„Viešpatie, kas tau lygus?
Kurs išgelbsti nelaimingąjį iš galiūno,
nelaimingąjį ir beturtį iš plėšiko" †
11 Pakilo smarkūs teisėjai:
jie klausinėjo mane, ko aš visai nežinojau.
12 Jie atsilygindavo man piktu už gerą:
vedė į nusiminimą mano sielą
13 Aš gi, kai jie sirgdavo, vilkėdavau ašutine,
vargindavau pasninku save
ir grąžindavau maldas į savo antį.
14 Aš vaikščiodavau nuliūdęs, lyg kad tai būtų buvęs prietelis, mano brolis;
nusiminęs aš taip susilenkdavau, kaip tas, kurs rauda motinos.
15 Bet kai aš svyravau, jie linksminosi ir rinkosi krūvon,
rinkosi prieš mane, užgaudami netikėtai.

Draskė mane ir nesiliaudavo,
bandė mane, tyčiojosi iš manęs,
griežsaid mane savo dantimis †
17 Viešpatie, kaip ilgai tu žiūrėsi?
Atimk mano sielą iš kriokiančių, mano gyvybę iš liūtų.
18 Aš dėkosiu tau dideliame susirinkime,
aš šlovinsiu tave daugelio žmonių tarpe.
19 Tenesidžiaugia iš manęs neteisingi mano neprieteliai;
tenemirksi akimis tie, kurie neapkenčia manęs be priežasties.

Dovidas nieku nebuvo nusikaltęs. — 10 Visos mano jėgos... Visas žmogus, siela ir kūnas, jaus Dievo pagalbą

11 Pakilo... Toliau aprašinėjama nepritelių piktumas. — Klausinėjo... prikaišiojo Dovidui kaltes, kurios jam buvo visai nežinomos, kurių nebuvo padaręs. Plg 1 Kar 24, 9. Tokie buvo netikri liudytojai ir Kristaus kančioje. — 12 Jie atsilygindavo... Karalius Saulius atvirumo valandą pats prisipažino, kad jis taip elgėsi. Žr 1 Kar 24, 17... — 13 Kai jie sirgdavo... Dovidas mini čia kaikuriuos savo gerus darbus. Kai jo artimus sutikdavo nelaimė, jis nesidžiaugė, bet liūdėjo ir pareikšdavo savo nuliūdimą ge-

10 Omnes vires meae dicent:
„Domine, quis similis tibi,
Qui eripis miserum a praepotente,
miserum et pauperem a praedatore". †
11 Surrexerunt testes violenti:
quorum non eram conscius, a me quaerebant.
12 Retribuebant mihi mala pro bonis:
desolationem animae meae.
13 Ego autem, cum illi aegrotarent, induebar cilicio,
affligebam ieiunio animam meam
et preces intra me fundebam.
14 Velut pro amico, pro fratre meo, incedebam tristis,
velut qui luget matrem, maestus incurvabar.

15 Sed cum vacillarem ego, laetati sunt et convenerunt,
convenerunt contra me percutientes inopinantem.
Dilaniabant me neque cessabant,
16 tentabant me, irridebant mihi
frendentes contra me dentibus suis.

17 Domine, quamdiu aspicies?
Eripe animam meam a rugientibus, a leonibus vitam meam. †
18 Gratias agam tibi in coetu magno,
in populo multo te laudabo.
19 Ne gaudeant de me inimici mei iniusti;
ne oculis annuant qui me oderunt sine causa.

dulo ženklais, ašutine, savęs alkinimu, malda. — Grąžindavau maldas... Čia posakio prasmė nevisai aiški. Gali būti, kad Dovidas, karščiau melsdamos, meldėsi galvą nuleidęs ant krūtinės, ir todėl buvo galima sakyti, jog malda lyg kad grįžo atgal į antį, į krūtinę, iš kur ji buvo išėjusi. Plg 3 Kar 18, 42; Iz 58, 5. — 15 Jie linksminosi... Už tikrą meilę Dovidui atsilyginta juodu nedėkingumu. — Bandė mane: sakytum, tyrinėjo mano ištvermę

17 Viešpatie... Išdėstęs savo vargus, Dovidas grįžta prie maldos. Plg Ps 21, 20. — 19 Neapkenčia manęs ... Išganytojas pritaikė šituos žodžius sau, nes jie pilniau išsipildė jo asmenyje, negu Dovido. Žr Jono 15, 25. —

20 Nes jie nekalba to, kas liečia taiką,
ir galvoja apgaules prieš ramius šalies gy-
21 Jie plačiai išsižioja prieš mane, [ventojus.
sako: „Še tau! še tau! mes matėme savo
22 Tu tai matei, Viešpatie, netylėk gi, [akimis!“
Viešpatie, nebūk toli nuo manęs!
23 Pabusk ir budėk, kad gintumei mane,
mano Dieve ir mano Viešpatie, dėl mano bylos!
24 Teisk mane pagal savo teisybę, Viešpatie;
mano Dieve, tegul jie nesilinksmina dėl manęs!
25 Tenemano savo širdyje: „Oi, oi! To mes gei-
dėme!“
tenesako: „Mes prarijome jį“.
26 Tebūna sugėdinti ir teparausta visi kartu,
kurie linksminasi dėl mano nelaimių;
tebūna apvilkti gėda ir paniekinimu,
kurie keliasi puikybėn prieš mane.
27 Tedžiūgauja ir tesilinksmina, kurie užjaučia
ir visados sako: [mano bylą,
„Tebūna išaugštintas Viešpats,
kurs palankus savo tarno išgelbėjimui“.
28 O mano liežuvis skelbs tavo teisybę,
visados tavo šlovę

35 (36) psalmė. Apie žmonių nedorumą ir Dievo apvaizdą

1 Choro vedėjui. Viešpaties tarno Dovido
2 Neteisybė kalba bedieviui jo širdyje;
nėra baimės Dievo prieš jo akis.
3 Nes savo mintyje jis švelniai ramina save,
kad jo kaltė nesusekama ir kad jos nereikia
bodėtis

---

20 Nes jie... Tolesnis aprašinėjimas nepriet̄elių piktumo. — 21 Mes matėme... nekaltojo žuvimą, kurio taip labai troškome. — 22 Netylėk gi: nepalik nenubaudęs. — 24 Pagal savo teisybę: kuri reikalauja, kad teisusis gautų užmokestį, neteisusis gi bausmę. — 25 To mes geidėme: mes gavome, ko mes troškome. — 27 Tedžiūgauja... Suteiktas Dovidui išgelbėjimas ir nepriet̄elių nugalėjimas padarys daug džiaugsmo visiems geriesiems. — 28 O mano liežuvis... Ir pats Dovidas, išgelbėtas iš pavojaus, šlovins Viešpatį Dievą

20 Neque enim quae pacis sunt loquuntur,
et contra quietos terrae fraudes meditantur.
21 Et dilatant contra me os suum,
dicunt: „Vah! Vah! oculis nostris vidimus!“.
22 Vidisti, Domine! Noli silere,
Domine, noli esse procul a me!
23 Expergiscere et evigila ad defensionem meam,
Deus meus et Dominus meus, pro causa mea!
24 Iudica me secundum iustitiam tuam, Domine;
Deus meus, ne laetentur de me!
25 Ne cogitent in corde suo: „Vah! Quod deside-
ravimus!“
ne dicant: „Devoravimus eum“.
26 Confundantur et erubescant omnes simul,
qui laetantur de malis meis;
Induantur confusione et ignominia,
qui se extollunt contra me.
27 Exsultent et laetentur qui favent causae meae,
et dicant semper:
„Magnificetur Dominus,
qui favet saluti servi sui“.
28 Et lingua mea enuntiabit iustitiam tuam,
perpetuo laudem tuam.

Psalmus 35 (36). De pravitate humana et providentia divina

1 Magistro chori. Davidis, servi Domini.
2 Loquitur iniquitas ad impium in corde eius;
non est timor Dei ante oculos eius.
3 Etenim in mente sua blanditur sibi
non deprehendi culpam suam neque abhorreri.

---

35 psalmėje aprašoma bedievių nedorumas (2—5) ir begalinis malonumas Dievo, kurs teisiesiems yra visokio gerumo šaltinis (6—10); Ps baigiama meldimu, kad Dievas visuomet teiktų savo malones teisiesiems (11—13)

2 Neteisybė... Neteisybė taip sugadino žmogaus širdį, kad jis nebesirūpina Dievu, nebebijo jo teismo, ir todėl niekas jo nebesulaiko bedievystės kelyje. Plg Rom 3, 18; 7, 23. — 3 Nes savo mintyje... Šios eil prasmė nevisai aiški. Kalbama tikriausiai apie nusidėjėlį: nusidėjėlis sudaro sau (netikrą) viltį, kad jo nuodėmė nebus (Dievo)

4 Jo burnos žodžiai nedorumas ir klasta;
jis liovėsi išmanęs ir daręs gerai.
5 Jis galvoja apie neteisumą savo guolyje,
jis sustoja negerame kelyje, nesibjauri tuo, kas pikta
6 Viešpatie, tavo gailestingumas siekia dangų,
tavo ištikimybė pačius debesis.
7 Tavo teisybė-kaip Dievo kalnai,
tavo teismai-kaip gili jūra:
tu išgelbsti žmones ir galvijus.
8 Kokia brangi tavo malonė, Dieve:
žmonės bėga glaustis po tavo sparnų šešėliu;

9 Jie pasotinami tavo namų riebalais,
ir savo gėrių upeliu tu girdai juos.
10 Nes tavyje yra gyvenimo šaltinis,
ir tavo šviesoje mes matome šviesą
11 Laikyk savo malonę tiems, kurie tave garbina,
ir savo lygybę tiems, kurių širdis tiesi.
12 Teneužmina ant manęs puikiojo koja,
ir nusidėjėlio ranka tenejudina manęs.
13 Štai sukniubo tie, kurie daro neteisybę:
jie numesti ir nebegali atsikelti

36 (37) psalmė. Gerųjų ir piktųjų likimas

1 Dovido
Nesijaudink dėl tų, kurie elgiasi piktai,
ir nepavydėk tiems, kurie daro neteisybę;

---

pastebėta ir nebus baudžiama. — 4. 5 Jo burnos... Čia pasakoma, kaip nusidėjėlis elgiasi. — 6 Viešpatie... Čia aprašinėjamas Dievo malonumo ir ištikimybės didumas. — 7 Kaip Dievo kalnai... Teisingas Dievo valdymas toks tvirtas ir nepajudinamas, kaip milžiniški — Dievo — kalnai. O atskiri Dievo apvaizdos nutarimai ir veiksmai yra Dievo teismai. Jie žmogui nesuprantami ir neištiriami, kaip gilus vandenynas. — Tu išgelbsti... Dievo apvaizda pasiekia visus. — 8 Kaip brangi... Ypatingas Dievo gerumas žmogui. — 9 Jie pasotinami... Dievuje randama ne tik globa, bet taip pat visokių gėrių. Jų niekados nepristigs, nes pats Dievas yra jų šaltinis. — 10 Tavo šviesoje... Dievo palankumu mes pritiriame daug laimės. Žiūrėdami be Dievo, mes matome tiktai tamsybę, pasinėrę į Dievo šviesos jūrą, mes pasidarome pilni

4 Verba oris eius iniquitas et dolus,
desiit sapere et agere bene.
5 Iniquitatem meditatur in cubili suo,
consistit in via non bona, malum non aversatur.
6 Domine, caelum contingit misericordia tua,
fidelitas tua ipsas nubes.
7 Iustitia tua sicut montes Dei,
iudicia tua sicut mare profundum:
homines et iumenta salvas, Domine.
8 Quam pretiosa est gratia tua, Deus:
filii hominum sub umbram alarum tuarum confugiunt;
9 Satiantur pinguedine domus tuae,
et torrente deliciarum tuarum potas eos.
10 Etenim apud te est fons vitae,
et in lumine tuo videmus lumen.
11 Serva gratiam tuam iis qui te colunt,
et aequitatem tuam iis qui recto sunt corde.
12 Ne superveniat mihi pes superbi,
et manus peccatoris ne moveat me.
13 Ecce corruerunt qui patrant iniquitatem:
deiecti sunt nec surgere possunt.

Psalmus 36 (37). Sors bonorum et malorum

1 Davidis.
Noli excandescere propter male agentes,
neque invidere facientibus iniquitatem;

---

dieviško pažinimo ir gauname dvasinio džiaugsmo. Plg Ps 4, 7
11 Laikyk... Malda, kad Dievo malonės nuolat ir gausingai būtų teikiamos jo ištikimiems tarnams. — 12 Teneužmina... tenepamina manęs po savo kojomis puikūs persekiotojai. — Ir nusidėjėlio... tegul nepriverčia manęs bėgti iš mano vietos ir mano namų. — 13 Štai sukniubo... Psalmininkas mato iš anksto savo maldą išklausytą, mato Dievo paskirtoje vietoje ir valandoje piktuosius nubaustus ir nebegalinčius daugiau kenkti
36 psalmėje Dovidas ragina teisiuosius vengti murmėti prieš Dievo apvaizdą ir pilnai pasitikėti Dievo gerumu (1—11), nurodo, kad piktųjų laimė trumpa (12—20), užmokestis gi geriesiems tikras (21—31), ir kad yra didelis galutinis skirtumas tarp teisiųjų ir bedievių likimo (32—40)
1 Dovido. Dovidas, kaip paaiškėja iš 25 eil, sudėjo šitą

2 Nes jie nukris greitai kaip šienas
ir suvys kaip žalia žolė.
3 Turėk vilties Viešpatyje ir daryk gera,
kad gyventumei žemėje ir naudotumeis sau-
4 Gėrėkis Viešpačiu, [gumu.
ir jis duos tau, ko geidžia tavo širdis.
5 Pavesk Viešpačiui savo kelią
ir pasitikėk juo, o jis veiks.
6 Ir padarys, kad tavo teisybė užtekėtų kaip šviesa
ir tavo teisė kaip vidudienis.
7 Nusiramink Viešpatyje
ir pasitikėk juo.
Nesijaudink dėl to, kurs eina laimingas savo
keliu,
dėl žmogaus, darančio pikta.
8 Sustabdyk rūstybę ir nusikratyk įnirtimu;
nesijaudink, kad nedarytumei pikta.
9 Nes darantieji pikta bus sunaikinti;
o tie, kurie pasitiki Viešpačiu, paveldės žemę.
10 Dar truputis, ir nebebus bedievio;
ir jei žiūrėsi jo vietos, jos jau nebebus.
11 Bet romieji paveldės žemę
ir gėrėsis taikos daugybe.
12 Bedievis rengia teisiajam pikta
ir griežia prieš jį savo dantimis.

---

ps savo senatvėje. Ji alfabetinė (plg Ps 9); susideda iš 22 posmelių po keturias eil; Bet raidės *daleth*, *kaf* ir *gof* turi tik po tris eil, užtat raidės *kheth*, *nun*, *thau* turi po penkias. — 36 ps išreikšta visokiais būdais viena tiesa, kad nereikia stebėtis ar piktintis, jog bedieviai dažnai gyvena laimingai; reikia tik kantriai laukti ir pasitikėti Dievo apvaizda, nes greitai įvyks pakitėjimas, veikiai bedievis neteks savo tariamos laimės, teisusis gi džiaugsis tikra ir ilgai pasiliekančia laime. — Psalmėje kalbama tik apie Dievo atlyginamąją teisybę šiame pasaulyje. Nors ta teisybė iš tikro pilnai pasirodys tik amžinybėje, tačiau Dievas Sen Test savo ištikimiems tarnams paguosti, o nusidėjėliams nugąsdinti kone visados leisdavo jau šiame gyvenime įvykti bent šešėliui savo atlyginamosios teisybės ir tuo tikslu duodavo čia, žemėje, užmokestį teisiesiems, o piktiesiems siųsdavo bausmių. — 2 *Kaip šienas*... Palyginimais parodoma, kaip veikiai išnyks bedievių laimė. — 3 *Turėk vilties*... Tai vaistas prieš galintį kilti murmėjimą. —

2 Nam sicut faenum velociter decident
et sicut herba viridis marcescent.
3 Spera in Domino, et fac bonum,
ut habites terram et fruaris securitate.
4 Delectare in Domino,
et dabit tibi quod petit cor tuum.
5 Committe Domino viam tuam,
et spera in eo, et ipse aget.
6 Et oriri faciet sicut lumen iustitiam tuam,
et ius tuum sicut meridiem.
7 Acquiesce in Domino,
et spera in eo.
Noli excandescere de eo qui prospere procedit
in via sua,
propter hominem machinantem mala.
8 Desiste ab ira et depone furorem;
noli excandescere, ne mala agas.
9 Etenim male agentes destruentur;
Sed qui sperant in Domino, possidebunt terram.
10 Et modicum, et non erit impius;
et si attendes ad locum eius, iam non erit.
11 Sed mansueti possidebunt terram,
et delectabuntur multitudine pacis.
12 Mala molitur impius iusto
et frendit contra eum dentibus suis.

Kad gyventumei... gyvendamas šalyje, Dievo žadėtoje Kanaano žemėje, tu galėsi naudotis jos turtais. — 4 *Gėrėkis*... ieškok paguodos ir džiaugsmo Viešpatyje. — 5 *Pavesk*... pavesk savo gyvenimo rūpesčių naštą, visą savo likimą Viešpačiui, o jis padarys, ko reikia savo ištikimiems tarnams nuraminti. Ką gi Viešpats darys, pasakoma 6 eil: tavo tesingą reikalą, pasiliekantį tamsybėje, Viešpats išves iš jos ir parodys skaisčiausioje šviesoje, taip, kad jis bus visiems matomas, kaip matomas saulės spindėjimas vidudienį. — 7 *Nusiramink*... Reikia pasitikėti Viešpačiu, bet kartu reikia kantriai, nedejuojant laukti jo pagalbos ir nepavydėti trumpos laimės bedieviui. — 8 *Sustabdyk rūstybę*: kurią gali sukelti tavyje tariamoji bedievio laimė. Rūstybė ir pavydas tiek tik padarys, kad tu pats nusidėsi ir užtrauksi ant savęs Dievo bausmę. — 9—11 *Nes darantieji*... Teisingo Dievo teismo reikės laukti neilgai. Tie, kurie, pasitikėdami Viešpačiu, ramiai ir tyliai kenčia, kurie pagiežą palieka Viešpačiui, tie bus visai lai-

13 Viešpats juokiasi iš jo,
nes mato jo būsimą dieną.
14 Bedieviai traukia iš makščių kalaviją ir įtempia savo lanką,
kad ištiestų nelaimingąjį ir beturtį
ir žudytų tuos, kurie eina tiesiu keliu.
15 Jų kalavijas perdurs jų pačių širdis,
ir jų lankai bus sulaužyti †
16 Geriau yra truputis, kurį turi teisusis,
kaip didelis bedievių turtingumas;
17 Nes bedievių pečiai bus sulaužyti,
teisiuosius gi palaiko Viešpats.
18 Viešpats rūpinasi dorųjų gyvenimu,
ir jų tėvonystė bus amžina.
19 Jie nebus sugėdinti nelaimės metu
ir bus pasotinti bado dienomis.
20 Bedieviai gi žus,
ir Viešpaties neprieteliai suvys kaip pievų papuošalas,
išnyks kaip dūmai.
21 Bedievis skolinasi ir negrąžina,
o teisusis pasigaili, ir dovanoja.
22 Nes tie, kuriuos jis laimins, paveldės žemę,
o kuriuos prakeiks, tie bus sunaikinti.
23 Viešpaties sustiprinami žmogaus keliai,
ir jis mėgsta jo kelią.
24 Jei ir kristų, jis neišsitiesia,
nes Viešpats palaiko jo ranką.

mingi. Plg Mt 5, 4. — 12 G r i e ž i a . . . iš pykčio. — 13 J o b ū s i m ą d i e n ą: jos ateis teisingumo ir atsilyginimo dieną. Plg Ps 136, 7; Jer 50, 27. 31. — 14 B e d i e v i a i . . . Paaiškinama, kokiuos piktus darbus prasimano nusidėjėliai (plg 12 e). Tais savo darbais jie nori kenkti teisiajam, kaip kenkiama kalaviju ir šaunamuoju lanku. — 16 G e r i a u y r a . . . Nors teisusis turi ir nedaug turtų, bet jis turi Dievo palaiminimą ir tikrą pažadą ir viltį laimės. Viso gi to trūksta nusidėjėliui. — 17 P e č i a i: galybė, turtai. — 18 T ė v o n y s t ė: teisiesiems skirtoji dalia. — 20 Ž u s. Toks bus bedievių likimas. — K a i p p i e v ų . . . Graži, žaliuojanti pieva, dienai praslinkus, išdžiūsta. Ypač greitai

13 Dominus irridet illi,
quia videt diem eius venturum.
14 Gladium evaginant impii et tendunt arcum suum,
ut prosternant miserum et pauperem,
ut trucident eos qui recta via incedunt.
15 Gladius eorum penetrabit in corda ipsorum,
et arcus eorum confringentur. †
16 Melius est modicum, quod habet iustus,
quam opulentia impiorum magna;
17 Nam bracchia impiorum confringentur,
iustos autem sustentat Dominus.
18 Dominus curat de vita proborum,
et hereditas eorum in aeternum erit.
19 Non confundentur tempore calamitatis,
et diebus famis saturabuntur.
20 Impii vero peribunt,
et inimici Domini ut decor pratorum marcescent,
quemadmodum fumus evanescent.
21 Mutuatur impius et non reddit,
iustus autem miseretur et donat.
22 Nam, quibus benedixerit, possidebunt terram,
et quibus maledixerit, destruentur.
23 A Domino gressus hominis firmantur,
et viam eius acceptam habet.
24 Etsi ceciderit, non prosternitur,
quia Dominus sustinet manum eius.

įvyksta toks pakitėjimas Palestinoje vasaros karščių metu. — 21 B e d i e v i s . . . Dievui atėmus savo palaiminimą, bedievis nustoja turtų, taip, kad turi daryti skolas, kurių nebegali išmokėti, tuo tarpu kad teisusis pralobsta Dievo palaiminimu. — 22 K u r i u o s j i s l a i m i n s: Dievo laiminamieji. Ta aplinkybė, kad bedievis netenka savo turtų, teisusis gi vis daugiau daro gailestingumo darbų, skelbia išanksto apie Dievo palaiminimą ar prakeikimą, kurie pilnai pasireiškia galutiniame vieno ir kito likime. — 23 K e l i a i: teisiojo žmogaus elgesys. — 24 N e i š s i t i e s i a. Jei ateina nelaimė ir žmogus pradeda kristi, Dievas tuojau lyg kad pagriebia jį už rankos ir palaiko, kad jis neišsitiestų, neparpultų visai. —

25 Buvau vaikas ir jau esu senis
ir nemačiau apleistojo teisiojo,
nė jo ainijos elgetaujant duonos.
26 Jis visuomet pasigaili ir suteikia;
ir jo ainija bus laiminama.
27 Šalinkis nuo pikto ir daryk gera,
kad pasiliktumei per amžius.
28 Nes Viešpats mėgsta teisumą
ir nepalieka savo šventųjų.
Nedorieji bus sunaikinti,
ir bedievių ainija bus išdildyta.
29 Teisieji paveldės žemę
ir gyvens joje per amžius †
30 Teisiojo burna pasako išmintį,
ir jo liežuvis kalba kas tiesu.
31 Jo Dievo įstatymas yra jo širdyje,
ir jo žingsniai nesvyruoja.
32 Bedievis tykoja teisiojo
ir ješko jo nužudyti.
33 Viešpats nepaliks jo ano rankoje
ir nepasmerks jo, kai bus teisiamas.
34 Pasitikėk Viešpačiu
ir laikykis jo kelio;
jis palaikys tave, kad paveldėtumei žemę;
tu linksmas matysi sunaikinimą bedievių.
35 Aš mačiau bedievį, kurs kėlėsi puikybėn
ir kurs plėtėsi kaip šakotas kedras.
36 Aš praėjau, ir štai jo nebebuvo;
aš ješkojau jo, ir jo nebeatrasta.

25 Buvau... Ilgo amžiaus prityrimas patvirtina, kad iš tikrųjų Dievas nepalieka teisiojo, nors, jo gyvenime ir būna sunkesnių ištyrimo valandų. — 26 Jis: pats teisusis daro daug gera, ir jo palikuonys nusipelno gerą vardą žmonėse. — 27 Šalinkis... Nurodomos sąlygos, kuriomis gaunama Dievo palaiminimas. — Kad pasiliktumei... Žr aug 3 e. — 28 Teisumą: visa, kas teisu ir tikra. — Savo šventųjų: savo ištikimų tarnų. — Nedorieji bus sunaikinti. Šitų žodžių nėra dabartiniame ebr t; bet senovėje jie tikriausiai buvo, nes jais prasideda posmelis 'ain: 'avvilim nišmadu. — 30 Burna pasako... Plg

25 Puer fui, et iam sum senex,
et non vidi iustum derelictum,
nec semen eius mendicans panem.
26 Omni tempore miseretur et commodat;
et semini illius benedicetur.
27 Recede a malo, et fac bonum,
ut maneas in sempiternum.
28 Nam Dominus diligit iustitiam,
et non derelinquit sanctos suos;
Improbi destruentur,
et semen impiorum exscindetur.
29 Iusti possidebunt terram,
et habitabunt in sempiternum super eam. †
30 Os iusti eloquitur sapientiam,
et lingua eius effatur rectum.
31 Lex Dei eius in corde ipsius,
et non vacillant gressus eius.
32 Observat impius iustum,
et studet occidere eum.
33 Dominus non derelinquet eum in manu illius,
neccondemnabit eum, cum iudicabitur.
34 Confide in Domino,
et viam eius observa;
Et provehet te, ut possideas terram;
excidium impiorum laetus videbis.
35 Vidi impium superbientem
et sese expandentem ut cedrum frondosam.
36 Et praeterii, et ecce non erat;
et quaesivi eum, et non est inventus.

Pat 31, 26. — 31 Jo širdyje. Teisiojo žodžiai išmintingi ir teisingi, nes jo širdyje viešpatauja Dievo įstatymas, o ko širdis pilna, tai ir burna kalba. — Žingsniai nesvyruoja: tvirtai laikosi tiesaus kelio. — 32 Tykoja... Teisiajam negali kenkti bedievių piktumas. — 33 Nepasmerks jo: neleis pasmerkti teisiojo, nepatvirtins bedievių nutarimo. — 34 Pasitikėk... Reikia ištvermingo kantrumo, kai laukiama Dievo žadėto užmokesčio. — Matysi ...matysi padarytą teisybę. — 35 Aš mačiau... Bedievių pasisekimas tęsiasi neilgai. — 36 Jo nebebuvo: nieko nepadėjo nei augštumas, nei šaknų stiprumas; jį iš-

37 Pažvelgk į tą, kurs yra doras, ir įsižiūrėk į teisųjį;
nes ainija skirta taikingam žmogui.
38 Bet nusidėjėliai bus visi sunaikinti,
bedievių ainija išdildyta.
39 Išgelbėjimas teisiesiems ateina nuo Viešpaties;
jis yra jų priebėga sielvarto metu.
40 Viešpats padeda jims ir išlaisvina juos;
išgelbsti juos nuo bedievių ir sergi juos,
nes jie bėga glaustis prie jo

37 (38) psalmė. Dievo nubausto nusidėjėlio maldavimas

1 Psalmė. Dovido. Prisiminimui
2 Viešpatie, nebausk manęs savo rūstybėje
ir neplak manęs savo narse.
3 Nes tavo vilyčios įsmigo į mane,
ir ant manęs nusileido tavo ranka.
4 Nieko sveiko nebėra mano kūne dėl tavo užsidegimo,
nieko nepaliesto mano kauluose dėl mano nuodėmės.
5 Nes mano kaltės perviršijo mano galvą
ir labai slegia mane kaip sunki našta.
6 Dvokia, pūliuoja mano žaizdos
dėl mano neišminties.

---

rauta taip, kad neliko nė pėdsakos. — 37 S t e b ė k . . . Įsidėmėk, kad teisusis galų gale visados susilaukia Dievo malonių, tuo tarpu kad bedievis turi visai žūti. — A i n i j a s k i r t ą . . . Gausinga ainija buvo žydams žadėta kaip ypatingas Dievo palaiminimas. — 39 N u o V i e š p a t i e s . . . Tikros teisiųjų laimės šaltinis yra Viešpats. — 40 N e s j i e b ė g a . . . Taip, baigiant ps dar kartą primenama, kad reikia pasitikėti Viešpačiu

37 psalmėje Dovidas, pasisakęs, kad jis kenčia dėl savo nuodėmių, meldžia Dievo pasigailėjimo (2—5); aprašinėja savo nelaimingą padėtį (6—9); sunkios ir bjaurios ligos suimtas dejuoja (6—9), tuo tarpu kad jį palieka jo bičiuliai, o priešai negailestingai puola (10—13); tylėdamas jis pasitiki tiktai Dievu (14—17) ir, vėl išpažinęs savo kaltę, labai maldauja Dievo pagalbos (18—23). Tai trečioji iš eilės a t g a i l o s psalmė

37 Observa probum et considera iustum:
nam posteritas est viro pacifico.
38 Peccatores autem exstirpabuntur omnes,
posteritas impiorum exscindetur.
39 Salus iustorum a Domino est;
refugium eorum est tempore tribulationis.
40 Et adiuvat eos Dominus et liberat eos;
liberat eos ab impiis, et servat eos,
quia confugiunt ad eum.

Psalmus 37 (38). Peccatoris a Deo afflicti obsecratio

1 Psalmus. Davidis. Ad commemorandum.
2 Domine, noli me arguere in ira tua,
nec me corriper in furore tuo.
3 Etenim sagittae tuae infixae sunt mihi,
et descendit super me manus tua.
4 Nihil sani est in carne mea ob indignationem tuam,
nihil integri in ossibus meis propter peccatum meum.
5 Nam culpae meae supergressae sunt caput meum,
sicut onus grave gravant me nimis.
6 Foetent, tabescunt livores mei
propter insipientiam meam.

---

1 D o v i d o. 37 ps turinys panašus į turinį 6 ir 30 pss, bet mintys čia pilniau išreikštos. Kada ji sudėta, tikrai nežinia. Spėliojama, kad Absalomo maišto metu. — P r i s i m i n i m u i. Ebr le'azkir. Taip tikriausiai nurodoma, kad šita ps reikėjo giedoti darant duoninę auką, m i n k h ą, iš miltų, smilkalų, aliejaus (plg 3 Moš 2, 2. 9. 16), jungiamą paprastai su kruvinomis atnašomis. Tos duoninės aukos darymas buvo vadinamas ebr 'a z k a r a h ir turėjo ypatingu būdu priminti Dievui aukotoją. — 2 N e b a u s k . . . nebebausk taip smarkiai, arba: bausk mane kaip tėvas, o ne kaip teisėjas; plak pasigailėdamas, o ne su rūstybe. — 3 V i l y č i o s . . . Vilyčios yra vaizdas Dievo siųstųjų bausmių. — 4 N i e k o s v e i k o . . . Visas kūnas, jo viršinės ir vidinės dalys (kaulai), yra ligos suimtos. Tos ligos priežastis yra nuodėmės. — 5 M a n o k a l t ė s . . . Išpažįstama kaltės didumas. Ji lyginama su potvyniu ir su sunkiausia našta. — 6 Ž a i z d o s: kirčių paliekamos žymės. Iz 1, 6. — N e i š m i n t i e s:

7 Aš esu sulenktas, labai suriestas,
vaikščioju visą dieną nusiminęs.
8 Nes mano strėnos yra pilnos užsidegimo,
ir nėra nieko sveiko mano kūne.
9 Aš alpstu, esu labai sutrankytas,
kriokiu dėl savo širdies vaitojimo.
10 Viešpatie, tavo akivaizdoje yra visas mano
troškimas,
ir mano vaitojimas nėra tau paslėptas.
11 Mano širdis plaka, mano stiprumas paliko mane,
man trūksta net ir mano akių šviesos.
12 Mano prieteliai ir mano bandžiai laikosi toli
nuo mano slogos!
ir mano artimieji stovi iš tolo.
13 Ir tie, kurie tykoja mano gyvybės, spendžia
spąstus,
ir kurie jieško padaryti man pikta, graso
ir visą laiką rengia apgaules † [sunaikinimu
14 Aš gi negirdžiu kaip kurčias
ir esu kaip nebylys, kurs neatveria savo
burnos.
15 Aš pasidariau kaip žmogus, kurs negirdi
ir kurs neturi savo burnoje atsakymo.
16 Nes aš pasitikiu tavimi, Viešpatie:
tu išklausysi, Viešpatie, mano Dieve.
17 Nes aš sakau: „Tegul nesidžiaugia dėl manęs:
nesikelia prieš mane puikybėn, mano kojai
suklumpant“
18 Nes aš esu visai arti nupuolimo,
ir mano skausmas yra visuomet prieš mane.

---

nuodėmių. — 7 Aš esu sulenktas... Visa tai ženklai didžiausio nuliūdimo ir susilpnėjimo. — Mano strėnos ... Jos čia reiškia tikriausia vidinius žmogaus jausmus. Dovidas jautė savyje lyg kokį nuolat jį kankinantį karštį. — 9 Kriokiu... klyksmu išreiškiu savo širdies skausmą ir sielvartą. — 10 Viešpatie... Taip dideliame savo reikale ir suspaudime Dovidas kreipiasi į Viešpatį ir su pasitikėjimu jieško sau paguodos kad ir toje aplinkybėje, jog Dievas žino jo nelaimingą padėtį. — 11 Akių šviesos. Nuovargyje, nuliūdime silpnėja akys. — 12 Mano prieteliai... Prieteliai ir artimieji neteikia jam paguodos. Jie laikosi atstu nuo jo; jie elgiasi kaip su sergančiu raup-

7 Inclinatus, incurvatus sum valde,
toto die maestus incedo.
Nam lumbi mei pleni sunt inflammatione,
nec quicquam est sani in carne mea.
9 Elangui, contritus sum valde,
rugio propter fremitum cordis mei.
10 Domine, coram te est omne desiderium meum,
et gemitus meus te non latet.

11 Cor meum palpitat, dereliquit me robur meum,
et ipsa lux oculorum meorum deficit me.
12 Amici mei et sodales mei procul a plaga mea
subsistunt,
et propinqui mei stant e longinquo.
13 Et laqueos tendunt qui insidiantur vitae meae,
et qui quaerunt mihi malum, perniciem mi-
nantur
et fraudes omni tempore moliuntur. †
14 Ego autem, tamquam surdus, non audio,
et sum velut mutus non aperiens os suum.

15 Et factus sum sicut homo qui non audit,
et qui non habet responsum in ore suo.
16 In te enim, Domine, confido:
tu exaudies, Domine, Deus meus.
17 Etenim dico: „Ne laetentur de me;
dum labitur pes meus, ne superbiant contra
me“.
18 Ego enim lapsui proximus sum,
et dolor meus coram me est semper.

---

sais. — 13 Ir tie, kurie... Neprieteliai tykoja visokiais būdais jį nužudyti.

14 Aš gi negirdžiu... kantriai kenčiu visą neprietelių piktumą. Kantrumo Dovidui duoda pasitikėjimas Viešpačiu: 16 Nes aš pasitikiu... — 17 Nes aš sakau... Pasitikėdamas Viešpačiu Dovidas meldžia, kad Dievas neduotų jo neprieteliams džiaugtis jojo žuvimu. Tokio gi džiaugsmo pavojus gresia. Neprieteliai pasiryžę naudotis kiekvienu Dovido reikalų pasvirimu blogojon pusėn. — 18 Nes aš esu... Jis pasiryžęs kantriai pasiduoti kiekvienai bausmei, žinodamas, kad ją nusipelnė savo nuodėmėmis. Kentėjimas, toks ar kitoks, neduoda jam poilsio. Jis žus-

19 Nes aš išpažįstu savo kaltę
ir turiu baimės dėl savo nuodėmės.
20 Bet tie, kurie priešinasi man be priežasties, yra galingi,
ir daug tų, kurie neapkenčia manęs neteisingai;
21 Ir kurie atsilygina piktu už gera,
tie puola mane, nes aš siekiu to, kas gera.
22 Nepalik manęs, Viešpatie;
Mano Dieve, nestovėk toli nuo manęs!
23 Skubėk man padėti,
Viešpatie, tu mano išgelbėjimas!

38 (39) psalmė. Sunkiai sergančio dejavimai ir maldos

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Aš sau tariau: saugosiu savo kelius,
kad nenusidėčiau savo liežuviu;
Aš uždėsiu savo burnai brizgilą,
kai bedievis yra ties manim.
3 Aš pasidariau nebylys betylėdamas, neturėdamas nieko gera,
bet mano skausmas vėl pasmarkėjo.
4 Mano širdis įkaito manyje;
man bemąstant užsidegė ugnis:
aš kalbėjau savo liežuviu

---

jei Dievas nepasiskubins jam padėti. — 19 Aš išpažįstu ... taip išpažindamas kartu ir Dievo teismo teisingumą. — Yra ir kitų priežasčių, kodėl Dovidas tikisi, jog Dievas išklausys jį. Tos priežastys nurodomos toliau: 20 Bet tie, kurie... jie pilni gyvumo, jie jaučiasi laimingi, jų daug, jų neapykanta neteisinga, jie nedėkingi. — 23 Viešpatie, tu... Kas daro tikrą atgailą, nenustoja vilties, bet dar labiau glaudžiasi prie Dievo

38 psalmėje Dovidas, nusistatęs nedejuoti dėl savo liūdnos padėties, jaučia, kad jo skausmas didėja, ir todėl pradeda svarstyti žmogaus gyvenimo trumpumą ir tuštybę (2—7); tai duoda jam progos pareikšti pilną pasitikėjimą Dievu, kurį jis meldžia atleisti nuodėmes ir, išdėstydamas savo vargus, karštai prašo sau pagalbos (8—14)

1 Iditunui. Iditunas buvo vienas iš trijų žymiausių

19 Etenim culpam meam confiteor,
et ob peccatum meum sum anxius.
20 Sed qui sine causa adversantur mihi, potentes sunt,
et multi, qui oderunt me iniuste;
21 Et qui retribuunt malum pro bono,
infestant me, quia bonum sector.
22 Noli me derelinquere, Domine,
Deus meus, noli procul distare a me!
23 Festina in auxilium meum,
Domine, salus mea!

Psalmus 38 (39). Graviter aegrotantis lamenta et preces

1 Magistro chori, Idithun. Psalmus. Davidis.
2 Dixi: custodiam vias meas,
ut non peccem lingua mea;
Frenum apponam ori meo,
dum impius est coram me.
3 Obmutui silens, bono carens,
sed dolor meus recruduit.

4 Incaluit cor meum intra me;
cum consideravi, exarsit ignis:
locutus sum lingua mea.

Dovido giesmininkų. Kitu du buvo Asapas ir Emanas. Plg 1 Kron 16, 41; 25, 1; 2 Kron 5, 12. Levitui Iditunui, matyti, buvo pavesta šita ps giedoti. Ji yra viena iš gražiausių Dovido elegijų. Vyriausia jos mintis — žmogaus gyvenimo ir žemiškų dalykų tuštybė. — 2 Savo kelius: visą savo elgesį, ištikimai laikydamas visus Dievo įsakymus. — Kad nenusidėčiau... kad nepradėčiau dejuoti dėl savo suspaudimo. — Kai bedievis... Esant arti neprieteliui, Dovidas nori saugotis dejavimų, kad neduotų neprieteliui progos džiaugstis. — 3 Nebylys... Aš visai tylėjau, pats neturėdamas laimės ir nereikšdamas savo nuomonės apie neteisiųjų laimę. Bet tas tylėjimas sukėlė vidinį nekantrumą ir padidino skausmą. — 4 Man bemąstant: lyginant savo liūdną likimą su bedievių laime. — Aš kalbėjau ... Padidėjus skausmui, Dovidas toliau nebetylėjo; jis ieškojo nusiraminimo žodžiuose, panašiuose į pranašo Elijo

5 Duok man, Viešpatie, žinią apie mano galą
ir koks yra skaičius mano dienų,
kad žinočiau, koks menkas aš esu.
6 Štai tu padarei mano dienas nedaugelio sprindžių,
ir mano gyvenimas yra kaip niekas tavo akyse;
kiekvienas žmogus stovi tik kaip kvapas.
7 Žmogus praeina tik kaip šešėlis,
tiktai veltui jis triukšmauja;
krauna turtus ir nežino, kam jie teks.
8 Ir dabar ko aš laukiu, Viešpatie?
mano pasitikėjimas yra tavyje.
9 Iš visų mano neteisybių išvaduok mane,
neatiduok manęs pajuokti paikajam
10 Aš pasidariau nebylys, neatveriu savo burnos:
nes tu tai padarei.
11 Atimki nuo manęs savo slogą:
tavo rankos smarkumu aš sunaikinamas.
12 Kaltės sudraudimu tu baudi žmogų;
sunaikini kaip kandis, kas jam brangiausia:
kiekvienas žmogus yra tiktai dvelkimas.
13 Išgirsk mano maldą, Viešpatie,
ir klausykis mano šauksmo,
nebūk kurčias mano ašaroms.
Nes aš esu svečias pas tave,
keleivis, kaip ir visi mano tėvai.
14 Nugręžk akis nuo manęs, kad atsikvėpčiau
pirma negu nueisiu, ir manęs nebebus

žodžius. 3 Kar 19, 4. — 5 Apie mano galą: koks mano vargų galas, kaip dar ilgai būsiu kankinamas. — Koks yra skaičius: man dar lieka. — 6 Tu padarei... tu paskyrei žmogui visai trumpą amžių. — Ebr t 6 eil gale yra selah. Žr Ps 3, 3. — 7 Žmogus praeina... Tai tolesnis žmogaus gyvenimo tuštybės aprašymas. — 8 Ir dabar... Iš to, ką Dovidas pasakė apie žmogaus gyvenimo ir žemiškų dalykų tuštybę, jis dabar daro išvadą, kad visa tai pametant reikia skubėti prie Dievo, kad tik Dievu galima pasitikėti. — 9 Nuo visų... nes nuodėmės yra kiekvienos nelaimės šaknis

10 Aš pasidariau... Nelaimėje Dovidas nekaltina Dievo; jis visiškai jam pasiduoda; bet ir pasiduodant jam

5 Notum fac mihi, Domine, terminum meum,
et quae mensura sit gierum meorum,
ut sciam, quam caducus sim ego.
6 Ecce paucorum palmorum fecisti dies meos,
et vita mea quasi nihil est coram te:
ut halitus tantum stat omnis homo.

7 Ut umbra tantum pertransit homo,
inaniter tantum tumultuatur;
coacervat nec scit quis percipiat ea.
8 Et nunc quid especto, Domine?
fiducia mea est in te.
9 Ab omnibus iniquitatibus meis libera me,
opprobrio stulti ne tradideris me.
10 Obmutui, non aperio os meum:
tu enim fecisti.
11 Remove a me plagam tuam:
impetu manus tuae ego consumor.
12 Correptione culpae castigas virum;
dissolvis, ut tinea, pretiosa eius:
halitus tantum est omnis homo.
13 Audi orationem meam, Domine,
et clamorem meum ausculta,
ad lacrimas meas ne fueris surdus.
Hospes enim sum apud te,
peregrinus, sicut omnes patres mei.
14 Averte oculos a me, ut respirem,
priusquam vadam et non sim.

---

valia maldauti išlaisvinimo nuo vargų. — 12 Kas jam brangiausia: jo gyvybę. — 13 Mano ašaroms. Ašaros yra lygiai girdima Dievui malda, kaip ir kiekvienos kitos maldos žodžiai. — Aš esu svečias pas tave... Viešpats yra žemės savininkas (plg 3 Moš 25, 23); žmogus gi yra tik svečias, pakenčiamas šalyje, kolei sutinka šalies savininkas, — ir keleivis, einąs per svetimą kraštą, kurs nėra jo tėvynė. Kiekvienas žmogus tiek pasilieka žemėje, kiek Dievas leidžia. Tėvais čia vadinami patriarkai. — 14 Nugręžk... liaukis baudęs mane. — Nueisiu: į mirusiųjų vietą. — Manęs nebebus. Plg Jobo 7, 8; 10, 20. 21; 14, 6 ir k — Psalmininkas apie būsimąjį gyvenimą nekalba, bet jo neneigia, kaip jo neneigė Jobas, nors dejavo panašiai

39 (40) psalmė. Dėkojimas ir prašymas naujos pagalbos

1 Choro vedėjui. Dovido. Psalmė
2 Aš turėjau vilties, turėjau vilties Viešpatyje,
ir jis pasilenkė prie manęs ir išklausė mano
šauksmą.
3 Ir ištraukė mane iš prapulties duobės, iš mėšlų
ir pastatė mano kojas ant uolos, [purvo,
sustiprino mano žingsnius.
4 Ir įdėjo man į burną naują giesmę,
giesmę Dievui
Daugelis matys ir drovėsis,
ir turės vilties Viešpatyje
5 Palaimintas žmogus, kurs padėjo savo viltį Vieš-
patyje
ir nesekioja garbintojų stabų ir linkstančių į
melą.
6 Daug tu padarei, Viešpatie, mano Dieve, savo
stebuklų,
ir sumanymais mūsų naudai nė vienas nėra
tau lygus.
Jei norėčiau juos papasakoti ir apie juos kalbėti,
jų yra daugiau, kaip kad būtų galima su-
skaityti.
7 Kruvinos aukos ir duoninės atnašos tu nenorėjai,
bet atvėrei man ausis.
Deginamosios aukos ir aukos už nuodėmę tu
nereikalavai:

---

39 psalmėje autorius, gavęs iš Dievo pagalbos, kurios buvo sau prašęs didelėje nelaimėje, šlovina Viešpatį ir skelbia laimingus esant visus, kurie juo pasitiki, nes Viešpats visados suteikia saviesiems geradarybių (2—6). Dievui padėkoti jis yra pasiryžęs vykdyti Dievo valią: jis vykdys jo įstatymą ir skelbs jo teisybė (7—11). Dėl gautosios pagalbos sustiprėjus jo pasitikėjimui, jis dar meldžia Viešpatį maloningai išlaisvinti jį taip pat nuo kitų nelaimių, kurias yra nusipelnęs nesuskaitomomis nuodėmėmis ir kurios dabar jį slegia (12-16). Giesmė baigiama paraginimu teisiesiems šlovinti Dievą ir prašymu neatidėlioti pagalbos (17. 18). — Iš 14—18 šitos ps eil yra padaryta 69 (70) psalmė. — 39 ps laikoma mesijine (plg 7—9 eil). Nemaža, ypač senesniųjų, aiškintojų supranta ją apie Kristų tiesiogine prasme

1 Dovido. Ir šita ps sudėta Dovido gal Absalomo maišto

Psalmus 39 (40). Gratiarum actio et novi auxilii petitio

1 Magistro chori, Davidis. Psalmus.
2 Speravi, speravi in Domino,
et inclinavit se ad me, et exaudivit clamorem
meum.
3 Et extraxit me de fossa interitus, de luto caeni,
et statuit super petram pedes meos,
firmavit gressus meos.
4 Et posuit in ore meo canticum novum,
carmen Deo nostro.
Videbunt multi, et verebuntur,
et sperabunt in Domino.
5 Beatus vir, qui posuit in Domino spem suam,
nec sectatur idolorum cultores et declinantes
ad falsa.
6 Multa fecisti tu, Domine, Deus meus, mirabilia
tua,
et consilis erga nos nemo est similis tibi.
Si ea voluerim narrare et eloqui,
plura sunt, quam quae numerari possint.
7 Sacrificium et oblationem noluisti,
sed aures aperuisti mihi.
Holocaustum et victimam pro peccato non
postulasti:

---

metu. — 2 Aš turėjau... Visų pirma nurodoma, kaip labai Dovidas jautė Dievo pagalbos reikalą. — 3 Ir ištraukė... Palyginimais aprašomas didumas nelaimės, iš kurios buvo Dievo išgelbėtas. Duobė ir purvas yra didelio pavojaus vaizdai. — Ant uolos: tikroje vietoje, kur buvo galima gerai stovėti ir nebebuvo pavojaus nuskęsti. — 4 Ir įdėjo... Pats Dievas tai padarė, kad išgelbėtas iš nelaimės Dovidas galėjo giedoti šitą naują giesmę. Jis džiaugiasi, kad jam suteikta pagalba duoda progos ir kitiems linksmintis ir pasitikėti Dievu. Ir jie laikys jį pagarbiai ir tarnaus jam ištikimai

7 Kruvinos... Gavęs iš Dievo pagalbos, psalmininkas galvoja, kaip galėtų tinkamai jam padėkoti. Visų pirma jis atsimena įstatymo įsakytas aukas, kurias jis čia įvardija visas. Bet pasirodo, kad jos šiuo atveju netinka. — At-

8 tuomet aš tariau: Štai aš ateinu;
knygos rietime yra parašyta apie mane:
9 Vykdyti tavo valią, mano Dieve, yra man pasigėrėjimas,
ir tavo įstatymas yra prie pat mano širdies“ †
10 Aš skelbiau teisybę dideliame susirinkime;
štai aš nesulaikiau savo lūpų; Viešpatie, tu žinai.
11 Tavo teisybės aš nepaslėpiau savo širdyje;
aš pasakojau tavo ištikimybę ir tavo pagalbą.
Aš nepaslėpiau tavo malonės
ir tavo ištikimybės nuo didelio susirinkimo
12 Tu, Viešpatie, nenukreipk nuo manęs savo pasigailėjimo;
tavo malonė ir tavo ištikimybė tepalaiko mane visados.
13 Nes mane apstojo nelaimės, kurioms nėra skaičiaus,
sugavo mane mano kaltės, kad negalėčiau matyti.
Jų daugiau kaip mano galvos plaukų,
ir aš netekau drąsos †
14 Teikis, Viešpatie, išgelbėti mane;
Viešpatie, skubėk man padėti.

---

vėrei man ausis, t y tu davei man tobulas ausis tavo valios klausyti, kad jomis galėčiau tavo valią pažinti ir todėl ją skelbti. — 8 *Tuomet aš...* Supratęs, kad Dievas nori ne aukos, bet klusnumo jo valiai, Dovidas skuba pasakyti, kad jis yra visai pasiryžęs jos klausyti. — *Knygos rietime.* Žydų knygos buvo vyniojamos ant lazdelių, taip iš jų pasidarydavo rietimėliai. Toks knygos rietimėlis čia ir turima galvoje. — 9 *Yra man pasigėrėjimas.* Psalmininkas skuba pasakyti, kad jis pasiduoda pažintai Dievo valiai su didžiausiu noru. — Kadangi Mošės įstatymas aiškiai giria aukas ir jas įsako, tai ps žodžiams išaiškinti, jog Dievas aukų nenoris, nereikalaująs, spėliojama, kad čia Dovidas turi galvoje tik save ir tą padėtį, kurioje jis buvo atsiradęs. Būdamas toli nuo šventyklos ir visai negalėdamas daryti aukų, jis pareiškia mintį, jog Dievas nori, kad jam būtų dėkojama už geradarybes labiau klusnumu nekaip vien viršinėmis aukomis. — Vietoje *ausis* (7 e) gr t skaitome žodį cūna (Soma), *kūną*. Taip pat buvo skaitoma gr kodeksuose ir šv Povilo laikais, todėl Apaštalas taip pakeistus ps žodžius mini laiške Žyd (10, 5. 7) ir pritaiko Kristui, kuriam Dievas,

8 tunc dixi: „Ecce venio;
in volumine libri scriptum est de me:
9 Facere voluntatem tuam, Deus meus, me delectat,
et lex tua est in praecordiis meis“. †

10 Annuntiavi iustitiam in coetu magno;
ecce labia mea non cohibui; Domine, tu nosti.

11 Iustitiam tuam non abscondi in corde meo;
fidelitatem tuam et auxilium tuum narravi.
Non occultavi gratiam tuam
et fidelitatem tuam coetui magno.
12 Tu, Domine, ne prohibueris miserationes tuas a me;
gratia tua et fidelitas tua semper me conservent.
13 Nam circumdederunt me mala, quorum non est numerus,
comprehenderunt me culpae meae, ut non possim videre.
Plures sunt quam capilli capitis mei,
et animus meus me defecit. †
14 Placeat tibi, Domine, ut eripias me;
Domine, ad adiuvandum me festina.

---

jau atėjus laikui panaikinti Sen Test aukas, davė žmogaus kūną, paaukotiną ant kryžiaus išpildyti Dievo valiai, jam paskelbtai per pranašystes. Psalmės žodžiais Povilas įrodinėja, kad Sen Test aukos negalėjo tikrai apvalyti žmogaus ir kad tiktai Kristus savo vienakarte auka pilnai permaldavo Dievą. Dovidas parašė šituos psalmės žodžius turėdamas galvoje savo atsitikimą. Bet jis buvo figūra Jėzaus Kristaus, ir jo žodžiai pilnesne ir tobulesne prasme, anot Povilo liudijimo, įvyko pilnai Kristuje. — 10 *Aš skelbiau...* Dovidas gali daryti dar kitą dalyką, kurį yra jau daręs ir kurį toliau daro, tai platinti Dievo šlovę. — *Nesulaikiau savo lūpų*: nesučiaupiau savo lūpų, bet jomis reiškiau, ką širdyje jaučiau

12 *Nesulaikyk...* Dovidas nesijaučia taip tobulai išgelbėtas, kad jam nebereikėtų nieko daugiau bijot; todėl jis priduria naujų maldavimų. — 13 *Nelaimės...* vargai, kurių priežastis yra nuodėmės. — *Sugavo mane...* Nuodėmės lyg koks kerštininkas vejasi nusidėjėlį, kolei jį sugauna ir nubaudžia. — *Nebegalėčiau matyti...* Kentėjimai susilpnino akis arba užstojo visus kitus dalykus,

15 Tebūna sugėdinti ir teparausta visi,
kurie tykoja mano gyvybės, kad atimtų ją,
Tegul traukiasi atgal ir tesusilaukia gėdos,
kurie gėrisi mano nelaimėmis.
16 Tenusigąsta susilaukę gėdos
tie, kurie man sako: Še tau, še tau!
17 Tedžiūgauja ir tesilinksmina tavimi visi, kurie
jieško tavęs,
ir tesako visados: „Tebūna šlovinamas Viešpats“, kurie geidžia tavo pagalbos
18 Aš gi esu nelaimingas ir vargšas;
bet Viešpats rūpinosi manimi.
Mano padėjėjas ir mano vaduotojas esi tu;
mano Dieve, nedelsk

40 (41) psalmė. „Palaiminti gailestingieji, nes jie susilauks pasigailėjimo“

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Palaimintas, kurs atsimena vargšą ir beturtį;
nelaimės dieną Viešpats išgelbės jį.
3 Viešpats saugos jį ir laikys jį gyvą,
ir padarys jį laimingą žemėje,
ir jo neatiduos jo neprietelių valiai.
4 Viešpats padės jam skausmo guolyje,
atims visą jo negalę jo ligoje.
5 Aš sakau: Viešpatie, pasigailėk manęs;
gydyk mane, nes aš tau nusidėjau.

---

todėl jų nebegalima matyti. — 15 Tebūna... Kai pamatys Viešpaties suteiktą pagalbą, turės susigėsti tie, kurie džiaugiasi iš mano nelaimių. Šita eil yra pakartojimas Ps 34, 4. 26. 16 eil ir tol labai primena Ps 34, 21. 25. 27. — 17 Tedžiūgauja... Dievobaimingieji gali tikrai džiaugtis Dievuje, kurs yra jų troškimo tikslas, ir dėl apreikšto išgelbėjimo, kurį jie mėgsta (2 Tim 4, 8), visuomet sakyti: tebūna šlovinamas Viešpats. — 18 Aš gi esu... Psalmininkas vėl primena savo liūdną padėtį, bet kartu pareiškia, jog jis pasitiki Viešpačiu. — Nedelsk. Kadangi pavojus arti, todėl reikia greitos pagalbos

40 psalmėje Dovidas visų pirma išreiškia tą mintį, kad gailestingasis gali tikėtis iš Dievo palaiminimo, pagalbos ir paguodos ligoje (2—4); toliau pasako, kaip labai jam reikia Dievo gailestingumo, aprašinėdamas, kaip labai jo neprie-

15 Confundantur et erubescant omnes,
qui quaerunt vitam meam, ut auferant eam.
Cedant retrorsum et pudore afficiantur,
qui delectantur malis meis.
16 Obstupescant confusione operti,
qui dicunt mihi: Euge, euge!
17 Exsultent et laetentur in te omnes, qui quae-
runt te
et dicant semper: „Magnificetur Dominus“,
qui desiderant auxilium tuum.
18 Ego autem miser sum et pauper;
sed Dominus sollicitus est mei.
Adiutor meus et liberator meus es tu;
Deus meus, ne tardaveris.

Psalmus 40 (41). Aegroti fiducia et preces

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Beatus qui cogitat de egeno et paupere:
die malo salvabit eum Dominus.
3 Dominus custodiet eum, et vivum servabet eum,
et beatum faciet eum in terra,
nec tradet eum voluntati inimicorum eius.
4 Dominus opem feret illi in lecto doloris:
totam infirmitatem eius auferet in morbo eius.
5 Ego dico: Domine, miserere mei;
sana me, quia peccavi tibi.

---

teliai geidžia jo mirties, kaip nedorai elgiasi su juo, kaip daug pikto jis kenčia net nuo artimiausio draugo (5—10); pagaliau meldžia Viešpatį pagalbos, kad neprieteliai būtų nubausti ir negalėtų girtis nugalėjimu (11—13). — 14 eil yra pirmosios psalmių knygos pabaiga

1 Dovido. Proga šitai psalmei sudėti gal buvo žymaus Dovido draugo prisidėjimas prie Absalomo maišto. Žr 2 Kar 15, 31; 16, 23 — 2 Kurs atsimena: kurs rūpinasi pavargėliu, daro gailestingus darbus. Plg Mt 5, 7. Toks geraširdis žmogus buvo pats Dovidas. Dėl jo gailestingumo Viešpats prireikus suteiks jam savo pagalbos. — 3 Viešpats saugos... Malda už tokį geraširdį žmogų. — Šita eil — linkėjimo forma — yra dalis maldos už Šv Tėvą: „Viešpats tesaugo jį ir telaiko jį ir tt“. — 4 Padės jam... Ebr t pažodžiui: visą jo guolį pakeisi jo ligoje (į džiaugsmą, grąžindamas sveikatą). Tekstas nėra visai tikras. — 5 Tau

6 Mano nepriteliai sako apie mane pikta:
„kada gi jis mirs ir žus jo vardas?"
7 Ir kas ateina aplankyti, kalba tuščius dalykus;
jo širdis renka sau nedorumą, išėjęs laukan
jis tai pasako.
8 Kartu šnibžda prieš mane visi, kurie nekenčia
manęs;
galvoja prieš mane tai, kas yra man pikta:
9 „Jam yra atsiųstas piktas maras"
ir „kas atsigulė, daugiau nebesikels".
10 Net ir mano prietelis, kuriuo pasitikėjau,
kurs valgė su manimi duoną, kėlė prieš mane
kulnę
11 Tu gi, Viešpatie, pasigailėk manęs ir pakelk
kad aš jiems atsilyginčiau. [mane,
12 Iš to aš pažinsiu, kad tu palankus man,
kai mano neprietelis nedžiūgaus prieš mane.
13 Mane gi tu palaikysi sveiką
ir statysi mane savo akivaizdon amžiams.

---

14 Tebūna šlovinamas Viešpats, Izraėlio Dievas,
per amžių amžius. Tebūna, tebūna

---

n u s i d ė j a u. Psalmininkas mato savo nelaimės priežastį nuodėmėje. Bet jis čia kalba apskritai apie žmogaus nuodėmingumą, nes jis pats nesijaučia esąs kaltas sunkios nuodėmės. Plg 13 eil. — 6 I r ž u s . . . Neprieteliai geidžia ne tik jo paties mirties, bet ir visų jo palikuonių žuvimo. — 7 K a l b a t u š č i u s d a l y k u s . . . viltaviliauja, veidmainiškai reiškia užuojautą, bet širdyje mano ką kitą ir tikras savo mintis, tik išėję nuo ligonio, sako laukiantiems savo bendrams. — 8 K a r t u š n i b ž d a: kužda vienas kitam, atsargumo dėlei. — 9 P i k t a s m a r a s: nepagydoma liga. Žr 5 Moš 13, 13. Visoje šitoje eil pakartojami Dovido neprietelių žodžiai. — 10 M a n o p r i e t e l i s . . . Sodinti ką nors prie savo stalo, duoti jam savo valgių buvo žyduose draugystės ženklai. — Šitos eil žodžius pats Viešpats pritaiko Judui Iskarijotui (Karijotiečiui) Jono 13, 18 (plg 17, 12; ApD 1, 16). Daug aiškintojų supranta juos žodine prasme apie Akitofelį, neištikimą Dovido patarėją (2 Kar 15, 12). Taigi,

6 Inimici mei malum de me dicunt:
„quando morietur et peribit nomen eius?"
7 Et qui venit, ut invisat, loquitur inania;
cor eius iniqua colligit sibi, foras egressus
eloquitur.
8 Simul contra me susurrant omnes qui me oderunt;
cogitant contra me quae sunt mihi mala:
9 „Pestis maligna immissa est ei",
et „qui decubuit, non amplius resurget".
10 Etiam amicus meus cui fisus sum,
qui panem meum comedit, contra me calvaneum movit.
11 Tu autem, Domine, miserere mei, et erige me,
ut retribuam eis.
12 Inde cognoscam te favere mihi,
quod non exsultabit de me inimicus meus.
13 Me autem incolumem sustentabis,
et pones me in conspectu tuo in aeternum.

---

14 Benedictus Dominus, Deus Israel,
a saeculo in saeculum. Fiat, fiat.

---

jis turėjo būti figūra Judo, kaip Dovidas buvo figūra kenčiančio Kristaus. — Šv Ambr, aiškindamas šituos ps žodžius, taip pasmerkia Judo pasielgimą: „Ko čia stebėtis (sako Viešpats Jėzus), kad mano tauta nepažino manęs ir pasmerkė mirti ant kryžiaus. Juk ir mano apaštalas paėmė įdavimo užmokestį, juk tas, kurs su manim valgė, pardavė mane mirti." — Dar ir kitos šitos ps eilutės gali būti pritaikytos Išganytojo kančiai ir prisikėlimui. — 11 A t s i l y g i n č i a u: juos nubausčiau, kaip jie yra nusipelnę. Plg 3 Kar 2, 5 . . . Lk 19, 27. — 13 A m ž i a m s: taip, kaip buvo Dovidui žadėta. Plg 2 Kar 7, 10

14 T e b ū n a š l o v i n a m a s . . . Šita eil, kurioje šlovinama Dievas, yra pabaiga visos pirmosios psalmių knygos dalies. Plg Ps 71, 18. 19; Ps 88, 53. Žr įvadą . . . pusl — T e b ū n a . . . Ebr 'a m e n, 'a m e n. Šituo žodžiu karštai patvirtinama linkėjimas, kad Viešpats būtų šlovinamas per amžius

ANTROJI PSALMIŲ KNYGA
41—71 (42—72) psalmės

41. 42 (42. 43) psalmės. Karštas troškimas grįžti į šventnamį

1 Choro vedėjui. Maskil. Korės sūnų

Psalmė 41 (42)

2 Kaip stirna trokšta vandens upelių
taip mano siela geidžia tavęs, Dieve.
3 Mano siela trokšta Dievo, gyvojo Dievo:
kada gi aš ateisiu ir matysiu Dievo veidą?
4 Mano ašaros pasidarė man duona dieną ir naktį,
kai kasdien man sakoma: „Kurgi tavo Dievas?“

---

41 ir 42 psalmės tai tik dvi dali vienos psalmės. Tai aišku ir iš jųdviejų turinio ir ypač iš to paties šūkio, du kartu pakartoto 41 ps, o trečią — 42 ps. Tais šūkiais ps perskiriama į tris lygias dalis. Pirmoje dalyje (41, 1—6) ps autorius, atsiradęs toli nuo sandoros padangtės ir altoriaus, aprašinėja savo didelį išsiilgimą šventosios vietos, išreiškia nuliūdimą, kad negali artintis prie Dievo buveinės, kartu primindamas, kaip jis seniau eidavo į šventnamį, ir sužadina savyje viltį grįžti atgal. Antroje dalyje (47, 7—12) jis žada atsiminti Dievą, kad ir toli būdamas nuo Jeruzalės, kreipiasi į jį su pasitikėjimu, aprašinėja jam savo priešų žiaurumą ir išdykimą ir vėl žadina savyje viltį sugrįžti. Trečioje dalyje (42, 1—5) psalmininkas karštai meldžia Dievą padaryti jam teisybę prieš jo neprietelius, suteikti jam pagalbos, kad, sugrįžęs į šventąją vietą, vėl galėtų šlovinti Dievą, ir baigia psalmę nauju pažadinimu savyje vilties sugrįžti. — 42 ps kalbama kunigo, kurs būdamas šios žemės tremtinis, stoja prie altoriaus laikyti dieviškos šv mišių aukos

1 *Maskil.* Žr Ps 31, 1. — *Korės sūnų.* Korė buvo vienas iš tų, kurie buvo sukėlę maištą prieš Mošę ir buvo

LIBER SECUNDUS
(Psalmi 41—71 [42—72])

Psalmus 41. 42 (42. 43). Desiderium Dei et templi sancti eius

1 Magistro chori. Maskîl. Filiorum Core.

Ps. 41 (42)

2 Quemadmodum desiderat cerva rivos aquarum,
ita desiderat anima mea te, Deus.
3 Sitit anima mea Deum, Deum vivum:
quando veniam et videbo faciem Dei?
4 Factae sunt mihi lacrimae meae panis die ac nocte,
dum dicunt mihi cotidie: „Ubi est Deus tuus?“

Dievo skaudžiai nubausti (Žr 4 Moš 16). Jo palikuonys Dovido laikais buvo žymiausi giesmininkai prie sandoros padangtės (Žr 1 Kron 6, 16 . . . 9, 19 . . . ir k). Psalmėje gal norėta išreikšti jausmai Dovido, priversto pasišalinti iš Jeruzalės ir būti toli nuo šventyklos. Ps sudėta gal tuo metu, kada, Absalomui sukėlus maištą, Dovidas persikėlęs per Jordaną, pasiliko kurį laiką Galaado šalyje (plg 7 e). — 2 *Mano siela trokšta.* Troškulys geriausiai išreiškia didelį karštą norą būti arti labai pageidaujamo dalyko, čia būti arti Dievo pasirinktosios vietos. — 3 *Gyvojo Dievo.* Gyvasis Dievas atgaivins sielą, kaip šaltinių vanduo atgaivina kūną. — *Ateisiu:* sugrįšiu į Jeruzalę, į Sioną, nuo kurių dabar esu toli. — *Matysiu Dievo veidą:* stovėsiu Dievo akivaizdoje, t y ties sandoros padangte, kuri buvo jo pasirinkta kaip žemiškas sostas. Plg 2 Moš 23, 17; 34, 23; 5 Moš 16, 16 ir k. — 4 *Mano ašaros . . .* Ašaros mažina norą valgyti ir lyg kad pavaduoja kitą maistą. — *Kurgi tavo Dievas:* kuriuo tu taip pasitikėjai? Arba jie negali tau padėti, arba visai paliko tave, savo tarną. — Tokiais žodžiais priešai skaudžiausiai užgauliojo mylinčio Dievą

5 Tai aš atsimenu ir skaudančia širdimi svarstau
sau vienas,
kaip aš eidavau su minia. Eidavau kitų prie-
kyje į Dievo namus
Su džiūgavimo ir šlovinimo balsais,
iškilmingoje sueigoge
6 Ko tu liūdi, mano siela,
ir kodėl nerimsti manyje?
Turėk vilties Dievuje, nes aš vėl
šlovinsiu jį.
Jis mano veido gelbėtojas ir
7 mano Dievas†
Mano siela liūdi manyje:
todėl aš atsimenu tave iš Jordano šalies ir
Ermono, nuo Micaro kalno.
8 Srovė vejasi srovę ūžiant tavo kriokliams:
visos tavo srovės ir bangos perėjo per mane.

9 Per dieną Viešpats teduoda savo malonę,
ir naktį aš giedosiu jam, aš šlovinsiu mano
gyvybės Dievą.
10 Aš sakau Dievui: Tu mano Uola, kodėl užmiršti
mane?
kodėl aš vaikščioju nuliūdęs, ne-
prietelio slegiamas?
11 Mano kaulai laužomi, kai mano priešai tyčio-
jasi iš manęs,
kai kasdien man sako: „Kurgi tavo Dievas?“

---

psalmininko jausmus. — 5 Skaudančia širdimi (Plg Ps 61, 9; 1 Kar 1, 15). — Kaip aš eidavau... Psalmininkas prisimena sau, kaip iškilmingai jis eidavo anksčiau į Dievo namus. — 6 Ko tu liūdi... Tai visos psalmės šūkis: pažadinimas savyje vilties, pasiryžimas šlovinti Dievą ir juo vienu pilnai pasitikėti. Tas šūkis psalmėje kartojamas tris kartus. Žr žem 12 e ir Ps 42, 5

7 Todėl aš atsimenu... Juo daugiau psalmininkas kenčia, juo dažniau jis mintimi grįžta prie Dievo, vienatinio savo paguodos šaltinio. — Jordano šalies... Psalmininkas pasako vietą, kur jis buvo. Ta vieta buvo į rytus ir į šiaurryčius nuo Jordano, netoli nuo Ermono kalno, prie Mits'aro kalno. Micaru gal buvo vadinamas nedi-

5 Illud recordor et effundo animum meum intra
me:
quomodo incesserim in turba, praecesserim
eos ad domum Dei,
Inter voces exsultationis et laudis,
In coetu festivo.
6 Quare deprimeris, anima mea,
et tumultuaris in me?
Spera in Deum: quia rursus cele-
brabo eum,
salutem vultus mei et 7 Deum
meum. †
In me ipso anima mea deprimitur:
ideo recordor tui ex terra Iordanis et Her-
mon, ex monte Misar.
8 Gurges gurgitem vocat cum fragore cataracta-
rum tuarum:
omnes fluctus et undae tuae super me tran-
sierunt.
9 Per diem largiatur Dominus gratiam suam,
et nocte canam ei, laudabo Deum vitae meae.

10 Dico Deo: Petra mea, cur oblivisceris mei?
quare tristis incedo, ab inimico
oppressus?

11 Ossa mea franguntur, dum insultant mihi ad-
versarii mei,
dum dicunt mihi cotidie: „Ubi est Deus tuus?“

---

delis kalnelis arti Ermono, dabartinė Za'ora. — 8 Srovė vejasi... Bangų ir vandens srovių vaizdu išreiškiama, kiek daug vargų dabar kenčia tremtinis. Nelaimės lyg jūros bangos, lyg vandens srovės krinta ant jo viena po kitos, sakytum, viena kitą paskui save šaukdamos. — Ūžiant tavo kriokliams. Tokių krioklių Jordane, ten, kur jis prasideda arti Ermono, būna nemaža, ypač pakilstant po gausaus lietaus vandeniui upėje. — 9 Savo malonę. Sielvartuose psalmininkas paguodžia save ir padrąsina Dievo malonės prisiminimu. — Mano gyvybės: kurs man davė gyvybę. — 10 Uola. Žr Ps 17, 2. — Kodėl užmiršai ... Nuolankus dejavimas ir prašymas greičiau duoti pagalbos. — Kodėl aš vaikščioju... Antras ps šūkis, pasikartojąs Ps 42, 2. — 11 Mano kaulai... Priešų pasity-

12 Ko tu liūdi, mano siela,
ir kodėl nerimsti manyje?
Turėk vilties Dievuje: nes aš vėl šlovinsiu jį.
Jis mano veido gelbėtojas ir mano Dievas

42 (43) psalmė

1 Dieve, daryk man teismą
ir vesk mano bylą prieš nešventus žmones;
nuo klastingo ir nedoro žmogaus gelbėk mane.

2 Juk tu, o Dieve, esi mano stiprybė;
kam tu atstūmei mane?
kodėl aš vaikščioju nuliūdęs, neprietelio slegiamas?
3 Siųsk savo šviesą ir savo ištikimybę: Jos teveda mane
ir tenuveda mane į tavo šventąjį kalną ir į tavo padangtes.
4 Ten aš eisiu prie Dievo altoriaus,
prie mano linksmybės ir mano džiūgavimo Dievo.
Ten aš šlovinsiu tave su kanklėmis, Dieve, mano Dieve!
5 Ko tu liūdi, mano siela,
ir kodėl nerimsti manyje?
6 Turėk vilties Dievuje: nes aš vėl šlovinsiu jį.
Jis mano veido gelbėtojas ir mano Dievas

čiojimai tokie skaudūs psalmininkui, kaip būtų skaudu, jei kas laužytų jo kaulus

(42, 1) Daryk man teismą. Psalmininkas nebijo Dievo teismo. Jis jo laukia, nes jaučiasi esąs nekaltas. — Prieš nešventus žmones: žmones be meilės. Jų yra nemaža. Psalmininkas prašo pagalbos prieš kiekvieną neteisingąjį arba prieš žymiausią jų tarpe. — 2 Kam tu atstūmei... Psalmininkas myli Dievą ir trokšta būti prie jo kuo arčiausiai. Sutikusi jį nelaimė lyg kad rodo, jog jis yra Dievo atstumtas. — 3 Siųsk savo šviesą... savo veido šviesą, malonę, kad dabar ištikusi mane nelaimė nu-

12 Quare deprimeris, anima mea,
et tumultuaris in me?
Spera in Deum: quia rursus celebrabo eum,
salutem vultus mei et Deum meum. †

Ps. 42 (43)

1 Ius redde mihi, Deus,
et age causam meam adversus gentem non samctam;
ab homine doloso et iniquo libera me,
2 Quia tu es, Deus, fortitudo mea:
quare me reppulisti?
quare tristis incedo, ab inimico oppressus?
3 Emitte lucem tuam et fidelitatem tuam: ipsae me ducant,
adducant me in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.
4 Et introibo ad altare Dei,
ad Deum laetitiae et exsultationis meae,
Et laudabo te cum cithara,
Deus, Deus meus!

5 Quare deprimeris, anima mea,
et tumultuaris in me?
Spera in Deum: quia rursus celebrabo eum,
salutem vultus mei et Deum meum.

---

toltų, ir savo ištikimybę pažadams, vardan kurios tu darai teisybę nekaltai persekiojamiems. — Į tavo šventąjį kalną: į Sioną, kur turėjo būti ir sandoros padangtė. — 4 Prie Dievo altoriaus: prie deginamųjų aukų altoriaus. — Prie mano... prie Dievo, kurs yra vienatinis ir neišsemiamas mano laimės šaltinis. — Ten aš šlovinsiu... Prie Dievo altoriaus psalmininkas žada iškilmingai dėkoti Dievui už išgelbėjimą ir jį šlovinti, atlikdamas savo giesmininko ir kanklininko pareigas. Bet tai, ką jis dabar su pasigėrėjimu įsivaizduoja, dar pasilieka toli nuo jo; tai yra dabar tik jo troškimai; arti gi tebėra suspaudimas, todėl trečią kartą jis kartoja. 5 Ko tu liūdi...

43 (44) psalmė. Tauta, kitados Dievo globojama, dabar atmesta, prašo pagalbos

1 Choro vedėjui. Korės sūnų. Maskil
2 Dieve, mes savo ausimis girdėjome,
mūsų tėvai pasakojo mums
dalyką, kurį esi padaręs jų dienomis,
senovės dienomis.
3 Tu savo ranka, išvaręs pagonis, įsodinai juos;
prispaudęs tautas, išplatinai juos.
4 Nes nei savo kalaviju jie užėmė šalį,
nei jų petys išgelbėjo juos.
Bet tavo dešinė ir tavo petys
ir tavo veido skaistumas, nes tu mylėjai juos.
5 Tu mano karalius, mano Dieve,
kurs suteikei Jokūbui pergales.
6 Per tave mes pavarėme šalin mūsų priešininkus,
ir tavo vardu mes mindžiojome sukilstančius [prieš mus.
7 Nes nei savo lanku aš pasitikėjau,
nei mano kalavijas išgelbėjo mane.
8 Bet tu išgelbėjai mus nuo mūsų priešininkų
ir sugėdinai tuos, kurie nekenčia mūsų.
9 Dievu mes didžiavomės visą laiką
ir nuolatos šloviname tavo vardą †
10 Bet dabar tu pavarei ir sugėdinai mus
ir nebeišeini, o Dieve, su mūsų kariuomenėmis.

---

43 psalmėje autorius visų pirma prisimena Dievo suteiktą pagalbą Izraėlaičiams senais laikais ir reiškia viltį, kad tokia pat pagalba bus suteikta visuomet (2—9); bet dabar Dievo tauta palikta viena, neprietelių slegiama ir niekinama (10—17), nors ji ištikima laikos Dievo (18—22). Todėl psalmininkas meldžia, kad Dievas pakiltų ir padėtų prislėgtai tautai (23—27)

1 Korės sūnų. Kuriuo metu šita psalmė sudėta, nežinia. Kaikurie spėlioja, jog karaliaujant Ezekijui, kada Senakeribas su Asiriečiais buvo užpuolęs žydų šalį (701 met pirm Kr). Plg 4 Kar 18, 13. 22 —27; 19, 4. 14—19; Iz 36, 37. Galėjo autorius turėti galvoje taip pat nelaimes po karaliaus Jozijo mirties (4 Kar 23, 25—30) arba persekiojimus, sukeltus prieš žydus Persų laikais. — 2 Mūsų tėvai... Plg 2 Moš 10, 2; 12, 23 . . . 13, 8; 5 Moš 6, 20. Psalmininkas primena seniau

Psalmus 43 (44). Populus, olim a Deo protectus, nunc repudiatus auxilium petit

1 Magistro chori. Filiorum Core. Maskîl.
2 Deus, auribus nostris audivimus,
patres nostri narraverunt nobis
Opus quod operatus es diebus eorum,
diebus antiquis.
3 Tu, manu tua, gentibus expulsis, plantasti eos,
attritis nationibus, dilatasti eos.
4 Neque enim gladio suo occupaverunt terram,
nec bracchium eorum salvavit eos,
Sed dextera tua et bracchium tuum
et serenitas vultus tui, quoniam dilexisti eos.
5 Tu es rex meus, Deus meus,
qui tribuisti victorias Iacob.
6 Per te adversarios nostros reppulimus,
et in nomine tuo calcavimus insurgentes in nos.
7 Neque enim in arcu meo confisus sum,
nec gladius meus salvavit me.
8 Sed tu salvasti nos ab adversariis nostris,
et eos, qui oderunt nos, confudisti.
9 In Deo gloriabamur omni tempore,
et nomen tuum perpetuo celebrabamus. †
10 Nunc vero reppulisti et confudisti nos,
et non egrederis, Deus, cum exercitibus nostris.

Dievo suteiktas geradarystes tautai, kad labiau pabrėžtų skirtumą tarp to, kas buvo ir kas dabar yra. — 3 Išvaręs... Žr 1 Moš 15, 21; 2 Moš 23, 23; 32, 2; 5 Moš 7, 2; Joz 3, 10; 24, 11. — Juos: mūsų tėvus. — 4 Išgelbėjo juos: padėjo jiems nugalėti priešus. — Tavo dešinė ... tavo pagalba. — Tavo veido skaistumas: tavo malonė. — Tu mylėjai juos. Plg 5 Moš 4, 37; 7, 8; 10, 15; 33, 5. — 5 Jokūbui: Izraėlio tautai. — 7 Aš pasitikėjau. Autorius kalba tautos vardu. — 9 Dievu mes didžiavomės... Mums buvo garbė ir šlovė, kad vadinamės ir esame tokio Dievo tauta. Ebr t šitos eil gale yra selah. Žr Ps 9, 17

10 Bet dabar... Dievas nebesuteikia savo tautai pagalbos, leidžia jos priešams niekinti ir nugalėti ją. —

11 Tu padarei, kad mes turime trauktis nuo mūsų priešininkų,
ir tie, kurie mūsų nekenčia, ėmė sau grobį.
12 Tu atidavei mus kaip pjautinas avis
ir išsklaidei mus tarp pagonių.
13 Pardavei savo tautą už nieką
ir nedaug tepelnei, pardavęs juos.
14 Padarei iš mūsų panieką mūsų kaimynams,
pajuoką ir pasityčiojimą tiems, kurie yra aplink mus
15 Padarei iš mūsų priežodį pagonims;
tautos kraipo dėl mūsų galvas.
16 Nuolat yra mano akivaizdoje mano nešlovė,
ir sugėdinimas dengia mano veidą,
17 Dėl balso to, kurs daro priekaištus ir išjuokia,
Dėl neprietelio ir priešininko †
18 Visa tai atėjo ant mūsų, nors mes neesame užmiršę tavęs
ir nesulaužėmė tavo sandoros,
19 Ir mūsų širdis nepasitraukė atgal,
nei mūsų žingsniai nenukrypo nuo tavo tako,
20 Kada tu sutrynei mus prispaudimo vietoje
ir padengei mus tamsybe.
21 Jei mes būtumėm užmiršę mūsų Dievo vardą,
ir būtumėm ištiesę savo rankas į svetimą dievą:
22 Argi Dievas nebūtų ištyręs šitų dalykų?
juk jis žino širdžių paslaptis·
23 Bet mes esame žudomi dėl tavęs kiekvienu metu,
laikomi pjautinomis avimis

---

11 Ėmė sau grobį: plėšė sau iš mūsų, kas jiems patiko. — 12 Kaip pjautinas avis: . . . kaip avių būrį, skirtą papjauti, praryti. — Ir išsklaidei . . . Senakeribas savo dokumentuose pasakoja, kad, Judiejos karaliui Ezekijui nepasidavus, jis užkariavęs 46 sustiprintus miestus, pilių ir miestelių be skaičiaus ir išsivedęs 200 150 vyrų ir moterų. Plg Am 1, 6. 9; Joel 3, 6. — 13 Pardavei. Pats Dievas atidavė neprieteliams savo tautą. — Už nieką: negaudamas jokio atlyginimo. — 14 Mūsų kaimynams: toms tautoms, kurios gyveno žydų kaimynystėje. — 15 Priežodį . . . Žr 3 Kar 9, 7; plg Iz 14, 4—12; Jer 24, 9; Mik 2, 4. Tautos kraipo . . . pagonys piktai pajuokia Izraėlai-

11 Cedere nos fecisti adversariis nostris,
et qui oderunt nos, praedati sunt sibi.

12 Tradidisti nos velut oves mactandas,
et inter gentes dispersisti nos.
13 Vendidisti populum tuum pretio nullo,
nec multum lucratus es venditis illis.
14 Fecisti nos opprobrium vicinis nostris,
irrisionem et ludibrium his, qui nos circumdant.
15 Fecisti nos fabulam inter gentes,
populi caput movent de nobis.
16 Perpetuo coram me est ignominia mea
et confusio operit faciem meam,
17 Propter vocem exprobrantis et conviciantis,
propter inimicum et hostem.
18 Haec omnia venerunt super nos, etsi tui non sumus obliti,
nec violavimus foedus tuum,
19 Nec retro cessit cor nostrum
nec gressus noster deflexit a semita tua,
20 Quando contrivisti nos in loco afflictionis,
et caligine nos operuisti.
21 Si obliti essemus nomen Dei nostri,
et expandissemus manus nostras ad deum alienum:
22 Nonne Deus explorata haberet ista?
ipse enim novit abscondita cordis.
23 Sed propter te trucidamur omni tempore,
aestimamur velut oves mactandae.

čius ir reiškia jiems paniekinimą galvos kraipymu

18 Mes neesame užmiršę . . . Izraėlaičiai nesijaučia esą kalti: jie dabar nebuvo neištikimi Dievui ir jo sandorai. — 19 Mūsų širdis nepasitraukė: kad eitų paskui svetimus dievus. — Nenukrypo: nuo tavo išgelbėjimo kelio, nuo laimės kelio. — 20 Prispaudimo vietoje: tyrumoje, kuri yra vaizdas vargingo Izraėlaičių gyvenimo (Jer 9, 10). — 21 Jei mes būtumėm . . . Jei mes būtumėm pradėję garbinti svetimus dievus, būtumėm vertai plakami. Bet dabar yra visai kitaip: jie žūna gindami Dievo vardo šlovę, jo teises. Šv Povilas (Rom 8, 36) pritaiko šitos eil žodžius persekiojamiems Kristaus išpažinėjams

24 Pabusk: ko miegi, Viešpatie?
pabusk! neatstumk amžinai!
25 Kam slepi savo veidą?
užmiršti mūsų nelaimę ir mūsų prispaudimą?

26 Nes mūsų siela ištiesta dulkėse,
mes esame parblokšti.
27 Kelkis padėti mums
ir išvaduok mus dėl savo gailestingumo

44 (45) psalmė. Vestuvinė karaliaus Mesijo giesmė

1 Choro vedėjui. Kaip „Lelijos . . .". Korės sūnų. Maskil. Meilės giesmė
2 Iš mano širdies veržiasi geras žodis:
aš skiriu savo giesmę karaliui;
mano liežuvis greitai rašančio raštininko virbas
3 Išvaizda tu dailesnis už žmones,
tavo lūpos aptekusios malonumu;
dėlto, kad Dievas laimino tave per amžius.

---

24 Pabusk . . . Dievas rodosi ilsisis, miegąs, kada jis aiškiai neduoda laukiamos pagalbos. Plg 3 Kar 18, 27; Iz 42, 13. 14. — 26 Nes mūsų siela . . . Izraėlaičiai dabar sėdi susilenkę pelenuose ir dulkėse ir net guli sukniubę žemėje. Visa tai yra didžiausio nuliūdimo ir draug nužeminimo vaizdai. Plg Iz 51, 23

44 psalmės autorius, ją pradėdamas, sakosi norįs šlovinti karalių (2e). Jis giria tą karalių dėl jo gražumo, drąsos, teisumo, dėl nuostabaus pasisekimo nugalint priešus (3—6); vadina jį Dievu, jo sostą amžinu, jo karaliavimą teisingiausiu, sako jį patį esant laimingesnį už visus ir turint didžiausią šlovę (7—9). Šalia karaliaus stovi gražiai papuošta karalienė, į kurią psalmininkas atsiliepia, ragindamas ją visai pasiduoti karaliui, todėl jai būsianti teikiama visų pagarba (10—13). Toliau aprašomas iškilmingas jos, jaunų mergaičių apstotos, įėjimas (14—16). Psalmės pabaigoje skelbiama karaliui, kad jis turėsiąs gausingų palikuonių ir amžinos garbės (17. 18). — Žyd 1, 8. 9 ir visos krikščionių tradicijos liudijimu, taip pat ir žydų Targumo nuomone, ps Karalius yra Mesijas; taigi jo Sužadėtinė yra Eklezija (plg Ef 5, 25—27)

1 Kaip „Lelijos", ebr 'al šošanim. Taip čia gal nurodoma pirmas žodis „Lelijos" kitos žinomos giesmės, kurios gaida reikėjo pritaikyti šitai psalmei, lyg kad būtų pasakyta: giedoti kaip: „Lelijos . . .". — Meilės giesmė. Ebr šir jedidoth. Reikia pastebėti, kad ebr žjadid vadinama tokia meilė, kokia būna tarp bičiulių. — Pranašuose sandora tarp Dievo ir išrinktosios tautos neretai

24 Expergiscere: quare dormis, Domine?
evigila! noli repellere in perpetuum!
25 Quare faciem tuam abscondis?
obliivisceris miseriae nostrae et oppressionis nostrae?
26 Nam prostrata est in pulverem anima nostra,
in terra iacet venter noster.
27 Exsurge in auxilium nobis,
et libera nos propter misericordiam tuam.

Psalmus 44 (45). Carmen nuptiale regis Messiae

1 Magistro chori. Secundum „Lilia . . .". Filiorum Core. Maskîl. Canticum amoris.
2 Effundit cor meum verbum bonum:
dico ego carmen meum regi;
lingua mea stilus est scribae velocis.
3 Speciosus es forma prae filiis hominum,
diffusa est gratia super labia tua:
propterea benedixit tibi Deus in aeternum.

---

vaizduojama kaip kokia šventa moterystė (Oz 2, 16. 19; Iz 50, 1; Jer 2, 2; Ez 16, 18); todėl nusigręžimas nuo Dievo ar stabmeldystė gauna svetmoterystės vardą (Oz 2, 2; Jer 13, 27; Ez 23, 43). Apie Kristų kalbama kaip apie sužadėtinį (Jo 3, 29) ir jis pats vadina save tuo vardu (Mt 9, 15; Mk 2, 19; Lk 5, 35). Senovės žydų aiškinimu ir šitoje 44 ps kalbama apie Mesiją karalių ir jo Ekleziją (Izraėlio susirinkimą). Ir šv tėvai suprato ją apie Kristų ir jo Sužadėtinę Ekleziją. Tokios pat nuomonės laikosi ir daugumas vėlesniųjų aiškintojų. Bet yra ir tokių, kurie psalmėje mato giesmę, skirtą karaliaus (Saliamono) vestuvėms, ir tik dvasine prasme aiškina ją apie Kristų ir jo Ekleziją. Randamas tačiau psalmėje aprašymas karaliaus didybės, duodamas jam Dievo vardas, jo karalystės platumas ir amžinumas netinka jokiam žemiškam karaliui. Karaliaus ir Karalienės aprašymuose psalmininkas gal galėjo turėti prieš akis jo matytas ir labai iškilmingai jo laikais atliktas kurio nors karaliaus sutuoktuves su svetimo karaliaus dukterimi. — 2 Iš mano širdies . . . Dalykas, kurį turi galvoje psalmininkas, taip jį sujaudina, kad jis jaučia savo širdyje lyg verdantį jausmų šaltinį. Tie jausmai nori iš širdies išsiveržti, ir jis leis jiems išeiti, apvilkdamas juos tinkamais žodžiais. — Aš skiriu: giedu, sudedu giesmę. — Mano liežuvis . . . Kaip greitai geras raštininkas vedžioja savo nendriniu virbu po rašomos medžiagos paviršių, taip greitai mano liežuvis tars giesmės žodžius

3 Išvaizda . . . Kreipdamos į dieviškąjį Sužadėtinį,

4 Prisijuosk sau ant liemens savo kalaviją, o ga-
savo grožį ir savo papuošalą! [lingiausias,
5 Žygiuok laimingai už ištikimybę ir už teisybę,
ir tavo dešinė tepamoko tave puikių veiksmų.
6 Tavo vilyčios aštrios, tautos tau pasiduoda,
nusilpsta širdimi karaliaus neprieteliai.
7 Tavo sostas, Dieve, per amžių amžius;
lygybės skeptras yra tavo karališkoji lazda.
8 Tu myli teisybę ir nekenti neteisybės;
todėl patepė tave, Dieve, tavo Dievas
linksmybės aliejumi daugiau negu tavo ben-
drininkus.
9 Myra, aloe ir kasija kvepia tavo rūbai;
iš dramblio kaulų rūmų linksmina tave stygų
10 Karalių dukterys eina tavęs pasitikti; [garsas.
tavo dešinėje stovi karalienė, papuošta auksu
iš Opyro †

---

psalmininkas visų pirma pabrėžia jo gražumą. Nors Mesijas yra žmogus, bet kartu jis yra ir Dievas. Sujungimas jo su antruoju dievybės asmenimi suteikė jam tokių savybių, kokių neturi nė vienas žmogus. Jis yra iš tikrųjų Dievo Tėvo garbės atblizgis (Žyd 1, 3). Jėzus Kristus, kaip gražiai atsiliepa šv Augustinas, apšviestiesiems tikėjimo šviesa pasirodo gražus visur ir kiekvienu atžvilgiu. Jis gražus, kada kaip Dievo Žodis yra Dievuje. Jis gražus Nekalč Mergaitės įsčioje, kur, nenustodamas savo dievybės, apsivilko mūsų žmogiška prigimtimi. Jis gražus kaip mažas kūdikis tvartelyje, kur iš jo burnos girdėti kūdikio balsas. Tas jo balsas tai dar ne žmonių kalbos žodžiai, bet dangus kalba jo vietoje ir pasakoja apie jo gimimą. Jis gražus danguje, gražus žemėje. Jis gražus savo motinos prieglobstyje, gražus jos rankose. Jis gražus savo stebuklais, gražus plakamas, gražus ant kryžiaus, gražus karste, gražus danguje. Vyriausias ir tikras jo gražumas — tai teisybė. Jėzus nebūtų gražus, jei rastumėm, kad jis nėra teisus. Bet visur jis yra pati teisybė; taigi, visur pats gražumas (Enarrat in ps XLIV). — Malonumu. Meilus lūpų sudėjimas, nusišypsojimas, liudijąs apie širdies gerumą, padidina viso veido malonumą ir daro jį dar meilesnį žmonėms. Bet čia malonumas, pasipylęs ant lūpų, gali reikšti taip labai žavėjusią klausytojus Išganytojo iškalbą. — Dėl to, kad Dievas... Todel aš pažįstu, kad tau Dievo palaiminimas, pasilieką s per amžius. — 4 Prisijuosk. Aprašęs karaliaus gražumą, psalmininkas toliau skelbia jo drąsą ir pergales. Tikras aprašomojo karaliaus ginklas bus jo gražumas ir didybė. Ta didybe apvilktas jis sėda (ebr rekhab) ant savo žirgo ar į savo kariškąjį vežimą, pasirodo kaip karalius, nutremia visą neprietelių

4 Cinge gladium tuum super femur, potentissime,
decorem tuum et ornatum tuum!
5 Feliciter evehere pro fide et pro iustitia,
et praeclara gesta doceat te dextera tua.
6 Sagittae tuae acutae, populi tibi subduntur,
deficiunt corde inimici regis.
7 Thronus tuus, Deus, in saeculum saeculi;
sceptrum aequitatis sceptrum regni tui.
8 Diligis iustitiam et odisti iniquitatem:
propterea unxit te Deus, Deus tuus,
oleo laetitiae prae consortibus tuis.

9 Myrrhâ et aloe et cassiâ fragrant vestimenta tua;
ex aedibus eburneis fidium sonus laetificat te.
10 Filiae regum obviam veniunt tibi,
regina adstat ad dexteram tuam ornata auro
ex Ophir. †

---

galybę ir steigia ramybės ir teisybės karalystę. — 5 Už ištikimybę: kad įrodytumei Dievo pažadų tikrumą. — Už teisybę: kad teisybė viešpatautų pasaulyje. — 6 Tavo vilyčios... Psalmininkas jau mato karžygį kovos lauke, šaudantį vilyčiomis; mato krintančius po jo kojomis sužeistus, nusigandusius neprietelius ir tuojau pradeda aprašinėti, kokia bus jo karalystė, vadindamas jį patį Dievu (ebr 'Elohim): — 7 Tavo sostas: todėl ir karalystė. — Skeptras: karaliaus valdžios ženklas. — 8 Tu myli... Nurodęs akimis matomą karaliaus garbę, psalmininkas toliau kalba apie jo vidinę laimę, kurios ženklas yra jam Dievo suteiktas patepimas. — Tavo Dievas: Dievas Tėvas. — Linksmybės aliejumi. Nurodoma, kad Kristui suteiktas patepimas buvo ypatingas: ant jo išpilta vidiniai šventi gėriai, o ne paprastas aliejus, kokiuo buvo patepti Elisiejus ir pranašai, Dovidas ir karaliai, Aaronas ir vyriausieji kunigai. Nors jis buvo pranašas, karalius ir vyriausias kunigas, jam suteikta ne tas patepimas, kurs buvo tik šešėlis jam vienam skirtojo, nes jis pateptas dievybe ir Šventąja Dvasia, ir todėl jis tikrai yra Dievo Pateptasis. — Tavo bendrininkai. Vaizdas paimtas iš lydinčių vestuvėse jaunikį bičiulių. — 9 Myra, aloė... Koks gausus jam suteiktas patepimas, nurodoma pasakymu, kad visi jo rūbai pasidarė kvepiantys. Paminėti čia brangūs senovės kvepalai yra tai Kristaus — Sužadėtinio dorybės ir jam suteiktos Šv Dvasios dovanos. — Iš dramblio kaulų rūmų: iš karaliaus rūmų, kurių sienos išklotos dramblio kaulu. Plg 3 Kar 22, 20; Am 2, 15. — 10 Karalių dukterys, padidinančios Sužadėtinio linksmybę, jo šlovės, nugalėjimo dieną, yra, kaip aiškina šv tėvai, pa-

11 Klausyk, dukte, ir matyk, ir palenk savo ausį,
ir užmiršk savo tautą ir savo tėvo namus.

12 Karalius geis tavo gražumo:
jis tavo viešpats; būk jam klusni.
13 Ir Tiro žmonės ateina su dovanomis;
tavo palankumo jieško liaudies kilmingieji.
14 Visa graži įeina karaliaus duktė;
jos apdarai išmegzti auksu.
15 Apvilkta marginiais ji atvedama pas karalių;
mergaitės paskui ją, jos draugės, atvedamos
pas tave.
16 Jos atvedamos su linksmybe ir džiūgavimu,
įeina į karaliaus rūmus
17 Tavo tėvų vietoje bus tavo sūnūs;
tu pastatysi juos kunigaikščiais visoje žemėje.
18 Aš atsiminsiu tavo vardą per visas kartų kartas;
todėl tautos šlovins tave per amžių amžius

45 (46) psalmė. Dievas mūsų tvirtovė ir stiprybė

1 Choro vedėjui. Korės sūnų. Kaip „Mergaitės . . .“
Giesmė

---

gonių tautos, grįžtančios viena po kitos prie tikrojo Dievo, prie Jėzaus Kristaus. — T a v o d e š i n ė j e . . . Aprašęs karalių, psalmininkas toliau aprašinėja jo sužadėtinę, kuri turi garbingiausią prie karaliaus vietą. Ta sužadėtinė — tai Eklezija, pradžioje apimanti tik vieną žydų tautą, kolei dar tebebuvo senoji sandora, paskui gi visą pasaulį. Dvasine prasme visa, kas čia sakoma apie Mesijo karaliaus sužadėtinę pilniausiai tinka Marijai. — I š O p y r o. Opyro auksas buvo senovėje brangiausias (plg 3 Kar 9, 26—28 ir k)

11 K l a u s y k . . . Psalmininkas primena sužadėtinei jos prievoles, kurių vykdymu ji nusipelnys karaliaus meilę. Dėl tos meilės jai reikia išsižadėti betkurio kito prisirišimo. — 12 K a r a l i u s . . . Pamatęs, kad tavo širdis jam priklauso, karalius kreipsis taip pat į tave su meile. — J i s t a v o v i e š p a t s: karalius turi pilniausią teisę reikalauti sau klusnumo. — 13 T i r o ž m o n ė s: Tiro miestas, arba Tiro gyventojai, taip, kaip Siono duktė reiškia Jeruzalę, jos gyventojus. Tiras yra čia lyg koks atstovas pagonių tautų, kurios ateis su pagarba jieškoti Kristaus Eklezijos. — A t e i n a s u d o v a n o m i s: reikšdami sužadėtinei giliausią pagarbą. — L i a u d i e s k i l m i n g i e j i: bet ir kitos tautos „darys tavo veidą palankų, meilų“, kaip kad pasakyta ebr tekste,

11 Audi, filia, et vide, et inclina aurem tuam,
et obliviscere populum tuum et domum pa-
tris tui.
12 Et concupiscet rex pulchritudinem tuam:
ipse est dominus tuus; obsequerre ei.
13 Et populus Tyri cum muneribus venit;
favorem tuum captant proceres plebis.
14 Tota decora ingreditur filia regis;
texturae aureae sunt amictus eius.
15 Amictu variegato induta adducitur ad regem;
virgines post eam, sociae eius, adducuntur
ad te.
16 Afferuntur cum laetitia et exsultatione,
ingrediuntur in palatium regis.
17 Loco patrum tuorum erunt filii tui;
constitues eos principes super totam terram.
18 Memorabo nomen tuum in omnem generatio-
nem et generationem;
propterea populi celebrabunt te in saeculum
saeculi.

Psalmus 45 (46). Deus praesidium nostrum et robur

1 Magistro chori. Filiorum Core. Secundum „Vir-
gines . . .“. Canticum.

---

verčiant jį pažodžiui. Plg Jobo 11, 19. — 14 V i s a g r a ž i . . . Psalmininkas vėl giria sužadėtinės apdarų gražumą. — 15 M e r g a i t ė s p a s k u i j ą. Sužadėtinę lydi į karaliaus rūmus jos draugės — pagonių tautos. — P a s t a v e. Šitais žodžiais jau kreipiamasi į karalių

17 T a v o t ė v ų . . . Dviejose paskutinėse eil psalmininkas kreipiasi tik į karalių, ne į jo sužadėtinę, skelbdamas jam pažadus ir linkėjimus. Mesijo tėvai, senovės patriarkai ir karaliai viešpatavo, viešpataus taip pat jo sūnūs: jie bus kunigaikščiai visoje žemėje. — 18 A š a t s i m i n s i u . . . Psalmininkas stato save į tarpą be paliovos šlovinančių Kristų jo išpažinėjų

45 psalmė. Praeityje Dievas visados padėdavo savo tautai, todėl ir dabar jai nėra ko bijoti, nors pavojus rodytųsi didžiausias (2—4). Pats Dievas gyvena savo tautos tarpe ir savo balsu išgąsdina visas tautas ir visą žemę (5—8). Izraėlaičiams reikia pasvarstyti didelius veikalus Dievo, kurs sutrupina nepriętelių ginklus ir atitolina karą; o nepriėteliai turi liautis kovoję ir išpažint tikrąjį Dievą, savo tautos gynėją (9—12)

1 K o r ė s s ū n ų. Ps autorius buvo vienas iš Korės palikuonių. — K a i p „M e r g a i t ė s . . .“ Ebr ’a l ’a l a-

2 Dievas mums tvirtovė ir stiprybė:
jis pasirodė ištikimas mūsų padėjėjas varguose.
3 Todėl mes nebijome, kad ir žemė drebėtų
ir kalnai grimstų į jūros vidurį.
4 Gali sau kilti ir ūžti jos vandenys,
gali drebėti kalnai nuo jos smarkumo;
kareivijų Viešpats su mumis;
tvirtovė mums yra Jokūbo Dievas
5 Upės srovės linksmina Dievo miestą,
švenčiausią Augščiausiojo padangtę.
6 Dievas yra jo viduje; jis nebus pajudintas;
jam padės Dievas anksti švintant.
7 Siautė pagonys, buvo pajudintos karalystės;
jis sugriaudė savo balsu, sudrebėjo žemė:
8 Kareivijų Viešpats su mumis;
tvirtovė mums yra Jokūbo Dievas
9 Ateikite, matykite Viešpaties darbus,
kokių nuostabių dalykų jis yra padaręs žemėje.
10 Jis sustabdo karus iki žemės kraštui,
sutrupina lankus, sulaužo jietis ir sudegina ugnimi skydus.
11 Liaukitės ir pažinkite, jog aš Dievas,
kilnus tautose, kilnus žemėje.
12 Kareivijų Viešpats su mumis;
tvirtovė mums yra Jokūbo Dievas

---

moth, anot vienų, gal nurodo, jog psalmė reikėjo giedoti mergaičių balsais (sopranu), anot kitų, kad ji reikėjo giedoti kaip kita žinoma giesmė, prasidedanti žodžiais: „mergaitės ...". Proga šitai psalmei sudėti buvo tikriausiai Senakeribo užpuolimas Jeruzalės. Kai Senakeribas jau buvo paėmęs visus Judo miestus, rodėsi, kad žus ir Jeruzalė. Karalius su pasityčiojimu reikalavo pasiduoti; bet Dievas pasižadėjo ginti tą miestą, nes jame buvo jo buveinė (žr Iz 37, 33 ...). Ką čia giesmininkas sako apie Jeruzalę, pilna prasme tinka Eklezijai. — 3 Todėl mes ... Turint tokį padėjėją, kyla širdyje pasitikėjimas, nors pavojus būtų labai didelis, kaip kad būna per žemės drebėjimą. Didžiausiems sumišimams tarp tautų aprašyti autorius ima vaizdus iš įvykių gamtoje. — 4 Kareivijų Viešpats ... Tai kartojamieji psalmės šūkio žodžiai. Žr 8 ir 1 e. — 5 Upės srovės ... Prieš pasipūtusias jūros bangas psalmininkas dabar stato ramiai tekančią, bet pilną vandens upę pačioje Jeruzalėje. Taip gal daroma aliuzija į ramiai tekantį

2 Deus est nobis refugium et robur;
adiutorem in angustiis probavit se valde.

3 Propterea non timemus, dum subvertitur terra,
et montes cadunt in medium mare.
4 Tumultuentur, aestuent aquae eius,
concutiantur montes impetu eius;
Dominus exercituum nobiscum;
praesidium nobis est Deus Iacob.
5 Fluminis rivuli laetificant civitatem Dei,
sanctissimum tabernaculum Altissimi.
6 Deus est in medio eius, non commovebitur;
auxiliabitur ei Deus primo diluculo.
7 Fremuerunt gentes, commota sunt regna;
intonuit voce sua, diffluxit terra:
8 Dominus exercituum nobiscum;
praesidium nobis est Deus Iacob.
9 Venite, videte opera Domini,
quae egit stupenda in terra.
10 Qui compescit bella usque ad finem terrae,
arcus conterit et confringit hastas, et scuta comburit igni.
11 Desistite et agnoscite me Deum,
excelsum in gentibus, excelsum in terra.
12 Dominus exercituum nobiscum;
praesidium nobis est Deus Iacob.

Siloės vandenį (plg 4 Kar 20, 20; 2 Kron 32, 30). — Linksmina: ir daro iš šventyklos vietos lyg kad linksmybių sodą, edeną (1 Moš 2, 10). Malonės ir pažadų upė teka per šventąją vietą, kur yra Augščiausiojo buveinė. — 6 Dievas yra ... Ne tik Dievo šventykla, bet ir jis pats yra mieste, todėl apsaugos jį nuo nelaimės. — Anksti švintant. Baimė buvo tik vieną naktį; rytas atnešė išgelbėjimą, nes Dievas veikiai suteikia pagalbos. — 7 Siautė tautos ... Aprašoma Dievo pagalba taip, kaip ji pasireiškė. Kodėl taip atsitiko, pasakoma toliau, kartojamoje eil: (8). — 9 Ateikite ... Psalmininkas primena visiems reikalą apsvarstyti Dievo padarytuosius darbus. — 10 Sutrupina ... Dievui sunaikinus ginklus, karas darosi nebegalimas. — 11 Liaukitės ... Pats Dievas atsiliepia į sukilusias tautas, kad liautųs mėginusios kovoti prieš jo tautą ir kad aiškiai suprastų, jog jis vienas yra tikras Dievas, kurio turi klausyti ir pagonys, ir Izraėlaičiai. Psalmė baigiama pakartojama eil 12 Kareivijų ... ir selah

46 (47) psalmė. Dievas visos žemės ir visų tautų valdovas

1 Choro vedėjui. Korės sūnų. Psalmė
2 Plokite, visos tautos, rankomis,
džiūgaukite Dievui linksmybės balsu,
3 Nes Viešpats kilnus, baisus,
didis karalius visai žemei.
4 Jis pavergia mums tautas
ir gimines po mūsų kojomis.
5 Jis parenka mums mūsų tėvonystę,
garbę Jokūbo, kurį jis myli
6 Dievas užžengė su džiūgavimu,
Viešpats su trimito balsu.
7 Giedokite Dievui, giedokite;
giedokite mūsų karaliui, giedokite
8 Nes visos žemės karalius yra Dievas,
giedokite giesmę.
9 Dievas karaliauja tautoms,
Dievas sėdi savo šventame soste.
10 Tautų kunigaikščiai susirinko
su Abraomo Dievo tauta.
Nes Dievo yra žemės galiūnai;
jis yra labai kilnus

---

46 psalmės autorius kviečia visas tautas šlovinti Viešpatį, didį visos žemės valdovą, kurs davė savo tautai tėvonystę (2—5), kviečia šlovinti jį, užžengusį į dangų, nes jis yra karalius visų tautų, kurios bus suderintos su Abraomo Dievu (6—10)

1 *Korės sūnų.* Anot kaikurių aiškintojų, proga šitai ps sudėti buvusi ta pati, kaip ir 45 ps; bet gal tikresnė yra kita nuomonė, anot kurios psalmėje kviečiamos visos tautos šlovinti Viešpatį, nes jis, padėjęs nugalėti Kanaano tautas, davė Izraėlaičiams Palestiną, kaip amžiną jų tėvonystę, kuri turėjo būti lyg koks centras (vidurys) Dievo viešpatavimo, apimančio visą žemę. — 2 *Plokite...* Rankų plojimu išreiškiama džiaugsmas; taip pat ir šūkavimu. — *Visos tautos:* gyvenančios apylinkėje ir matančios Dievo veikalus. — 3 *Prakilnus:* todėl vertas pagarbos. — *Baisus:* neprieteliams. — *Visai žemei:* ne tik Palestinai, kuri yra jo karalystės ne galas, o tik vidurys. — 4 *Jis pavergia...* padėdamas sunaikinti, išsklaidyti Kanaano tautas ir atiduodamas Kananiečių šalį kaip tėvonystę Izraėlaičiams. Ta seniai žadėtoji žemė yra tikra Jokūbo, t y iš jo

Psalmus 46 (47). Deus, rex victor, in thronum ascendit

1 Magistro chori. Filiorum Core. Psalmus.
2 Omnes populi, plaudite manibus,
exsultate Deo voce laetitiae,
3 Quoniam Dominus excelsus, terribilis,
rex magnus super omnem terram.
4 Subicit populos nobis,
et nationes pedibus nostris.
5 Eligit nobis hereditatem nostram,
gloriam Iacob, quem diligit.
6 Ascendit Deus cum exsultatione,
Dominus cum voce tubae.
7 Psallite Deo, psallite;
psallite regi nostro, psallite.
8 Quoniam rex omnis terrae est Deus,
psallite hymnum.
9 Deus regnat super nationes,
Deus sedet super solium sanctum suum.
10 Principes populorum congregati sunt
cum populo Dei Abraham.
Nam Dei sunt proceres terrae:
excelsus est valde.

---

kilusios tautos, žydų, garbė, grožis. — 6 *Dievas užžengė...* Viešpats kovojo prieš Kanaano tautas (plg Ps 43, 4; 1 Kar 17, 45; 5 Moš 7, 7. 22; 9, 3). Laimėjęs kovą, jis grįžta į savo dangiškąjį sostą (plg 1 Moš 17, 22). Jo iškilmingas užžengimas reikia šlovinti giesmėmis; todėl: 7 *Giedokite.* — 9 *Dievas karaliauja...* Kaip dangus ištiestas ant visų, taip ir dangiškas Dievo sostas, kuriame jis sėdi, jo viešpatavimas, apima visus. — 10 *Tautų...* Skelbiama, arba, tikriau sakant, pranašaujama, kaip iš Dievo karaliavimo Dievo tautoje pasidarys tikrai visuotinė karalystė. Visos tautos bus palaimintos Abraome (1 Moš 12. 2. 3); tautų kunigaikščiai gręšis ir išpažins Abraomo Dievą; jie visi bus Dievo tauta. — *Žemės galiūnai:* tie patys tautų kunigaikščiai. — Šv tėvai aiškina šitą psalmę apie Kristaus žengimą į dangų. Nors ji iš tikro yra istorinė, bet jos žodžiuose, kuriais įkvėptas autorius vaizduoja Dievo grįžimą į dangų po laimėtos kovos, yra Šv Dvasios sumanytas nurodymas žengimo į dangų įsikūnijusio Dievo Sūnaus, kaip tikro nugalėtojo (Plg Iz 19, 24)

47 (48) psalmė. Dievo garbė, pasireiškusi Jeruzalės išvadavimu

1 Giesmė. Psalmė. Korės sūnų
2 Viešpats didis ir labai šlovintinas
mūsų Dievo mieste.
Jo šventas kalnas, 3 labai puikus kauburys,
yra visos žemės džiaugsmas;
Siono kalnas, šiaurės galas,
yra didelio karaliaus miestas.
4 Dievas jo pilyse
įrodė save esant saugią tvirtovę
5 Nes štai karaliai susirinko,
puolė kartu.
6 Vos tik buvo pamatę, nusigando,
sumišo, ėmė bėgti.
7 Drebėjimas apipuolė juos tenai,
skausmas kaip gimdyvės,
8 Kaip kad šiaurės vėjas
sulaužo Tarsies laivus
9 Kaip esame girdėję, taip matėme
kareivijų Viešpaties mieste,
Mūsų Dievo mieste:
Dievas sustiprina jį per amžius.

---

47 psalmėje autorius skelbia, jog yra vertas šlovinimo Viešpats, kurs parodė savo didybę, išgelbėdamas Jeruzalę, nes susirinkusius prieš ją karalius jis ūmai privertė bėgti atgal ir drebėti: taip Jėruzalės gyventojai patys pamatė, ką buvo girdėję iš savo senolių, jog Dievas tikrai laiko savo globoje šv miestą (2—9). Ta aplinkybė reikalauja, kad jie šlovintų gailestingumą Dievo, kurs savo teisingu nutarimu padarė džiaugsmo Sionui ir visiems Judo miestams. Matydami savo miestą nepaliestą, jie turi skelbti visoms būsimoms kartoms didelius amžinojo karaliaus veikalus (10—15)

1 G i e s m ė. P s a l m ė. Ebr š i r m i z m o r. Tai viena iš gražių lyrinių giesmių. — K o r ė s s ū n ų. Šitos ps autorius, vienas iš Korės palikuonių, gal turėjo galvoje Viešpaties suteiktą pagalbą, Senakeribui apgulus Jeruzalę, arba kare Amono, Moabo ir Edomo karalių prieš Jozapatą (2 Kron 20, 1 . . .). — 2 D i e v o m i e s t e: Jeruzalėje. — 3 Š i a u r ė s g a l a s . . . d i d e l i o k a r a l i a u s m i e s t a s. Šitie pavadinimai yra paimti iš Asiriečių kalbėjimo būdo: jie manė, kad „šiaurės gale“ yra „dievų kalnas“; jų karalius buvo vadinamas „didis karalius“. Psalmininkas gi sako, kad tikras

Psalmus 47 (48). Gloria Dei in liberatione Urbis manifestata

1 Canticum. Psalmus. Filiorum Core.
2 Magnus Dominus et laudabilis valde,
in civitate Dei nostri.
Mons sanctus eius, 3 collis praeclarus,
gaudium est universae terrae;
Mons Sion, aquilo extremus,
civitas est Regis magni.
4 Deus in arcibus eius
sese probavit munimen tutum.
5 Ecce enim reges congregati sunt,
irruerunt simul.
6 Vixdum viderant, obstupuerunt,
conturbati sunt, diffugerunt.
7 Tremor invasit eos ibidem,
dolor velut parturientis,
8 Ut cum ventus Orientis
confringit naves Tharsis.
9 Sicut audivimus, sic vidimus,
in civitate Domini exercituum,
In civitate Dei nostri:
Deus confirmat eam in aeternum.

„Dievo kalnas“ yra Siono kalnas, tikras „didis karalius“ — Dievas Yahweh. — 4 D i e v a s j o p i l y s e . . . Iš to, kad miestas buvo apgintas, galima buvo suprasti, jog Dievas jame gyvena, jog tai Dievo miestas. — 5 K a r a l i a i s u s i r i n k o . . . Kas buvo tie karaliai, nėra tikrai žinoma. Gal karaliais čia vadinama Senakeribo vadai, gal Aramo ir Izraėlio karaliai, pradėję karą prieš Akazą (2 Kar 16, 5; Iz 7, 1—9), gal kaimynai, ėję kariauti prieš Jozapatą. — 6 V o s t i k b u v o p a m a t ę . . . Gana buvo pamatyti Dievo ginamąjį miestą, kad karaliai išsižadėtų vilties jį paimti; be to, Dievas pripildė jų širdis baimės, prie kurios prisidėjo dideli skausmai, todėl jie leidosi bėgti atgal. — 8 K a i p k a d š i a u r ė s . . . Karalių likimas aprašomas palyginimu su Tarsies laivais, kuriuos sulaužo šiaurės vėjas. Tarsies laivai buvo labai dideli laivai, kuriais buvo plaukiama Tarpžeme jūra į Tarsį (arba Tartesą Ispanijoje) ir į kitas tolimas vietas. Jie tačiau negalėdavo atsispirti stipriausiam iš rytų pučiančiam vėjui, šiaurės audringam vėjui

9 K a i p e s a m e g i r d ė j ę: iš senelių pasakojimų. To laiko Izraėlaičiai pamatė savo akimis tai, apie ką buvo tik

10 Mes prisimename, Dieve, tavo gailestingumą
tavo šventnamio viduje.
11 Kaip tavo vardas, Dieve, taip ir tavo šlovė
sklysta iki žemės pakraščių.
Tavo dešinė pilna teisybės:
12 tesilinksmina Siono kalnas,
Tedžiūgauja Judo miestai
dėl tavo teismų.
13 Apžiūrėkite Sioną ir apeikite jį aplinkui,
suskaitykite jo bokštus,
14 Įsižiūrėkite į priešakinį jo pylimą,
perbėgkite jo pilis,
kad pasakotumėt būsimai kartai:
15 toks yra Dievas,
mūsų Dievas per amžius ir visados:
jis mus ves

48 (49) psalmė. Neteisiųjų pasisekimo mįslė

1 Choro vedėjui. Korės sūnų. Psalmė
2 Pasiklausykite tai, visos giminės;
išgirskite ausimis, kurie gyvenate pasaulyje,
3 Žemos kilmės lygiai ir kilmingieji,
taip pat turtingas ir beturtis.
4 Mano burna kalbės išmintį
ir mano mąstanti širdis išmanymą.

---

girdėję savo senelius pasakojant. — 10 Š v e n t n a m i o v i d u j e: susirinkę šventoje vietoje, prie šventnamio, nes į patį šventnamio vidų įeiti buvo visiems griežtai draudžiama, išskyrus tam tik tikrais atvejais kunigus. — 11 S k l y s t a i k i . . . Apie Dievo suteiktą pagalbą ir jo galybę, apie Jeruzalę puolusių karalių likimą patirs ir tolimi žydų kaimynai. — P i l n a t e i s y b ė s. Ką Dievas padarė, vadinama čia teisybe, tolia 12 e teismu, nes jis davė kiekvienam, ko kas buvo vertas: savo tautai malonę, kurios jie prašė, nepriteliams sunaikinimą dėl jų piktžodžiavimo ir perdidelio pasitikėjimo savim. — 12 S i o n o k a l n a s: pati Jeruzalė. — 13 A p ž i ū r ė k i t e . . . Psalmininkas kviečia Jeruzalės gyventojus įsitikinti su džiaugsmu, jog miestas tikrai liko sveikas, nepaliestas, jog tebėra visi jo bokštai ir namai nesugriauti, ir pasakoti būsimoms kartoms, jog Dievas, kurs taip stebuklingai apsaugoja miestą, yra jųjų Dievas per amžius. — 15 T o k s y r a D i e v a s. Stebuklingai Dievo apginta Jeruzalė yra Kristaus Eklezijos, dangiškos Jeruzalės

10 Recolimus, Deus, misericordiam tuam
intra templum tuum.
11 Sicut nomen tuum, Deus, sic et laus tua
pertingit ad fines terrae.
Iustitia plena est dextera tua:
12 laetetur mons Sion,
Exsultent civitates Iuda
propter iudicia tua.
13 Perlustrate Sion, et circuite eam,
numerate turres eius.
14 Considerate propugnacula eius,
percurrite arces eius,
Ut enarretis generationi futurae:
15 tantus est Deus,
Deus noster in aeternum et semper:
ipse nos ducet.

Psalmus 48 (49). Aenigma prosperitatis iniquorum

1 Magistro chori. Filiorum Core. Psalmus.
2 Audite haec, omnes gentes;
auribus percipite omnes qui habitatis orbem.
3 Humiles natu anque ac proceres,
pari modo dives et pauper.
4 Os meum loquetur sapientiam,
et meditatio cordis mei intellegentiam.

žemėje, figūra. Visi jos priešai turi trauktis atgal, ir visuomet Viešpats apsireiškia joje šlovingai. Taip pat kiekviena krikščioniška siela yra toks Dievo ginamas miestas

48 psalmėje, kaip ir 36, svarstoma klausimas laimės, pasisekimo nedorųjų šiame gyvenime. Psalmininkas pradeda ją paraginimu visoms tautos ir visiems žmonėms pasiklausyti jo pamokymo (2—5): skelbia gi jis, kad turtuolių nuskriaustam žmogui nėra ko bijoti, nes turtai ir galybė tai menki dalykai, kuriais negalima išsipirkti nuo žuvimo ir kuriuos mirtis atima iš žmogaus (6—13), kad tie, kurie tarėsi esą nemirtingi, būna amžinai palaidojami mirusiųjų buveinėje, tuo tarpu kad teisieji, kurie laikosi Dievo, jo išgelbstimi (14—21). Viena ir kita šitos ps dalis baigiama kartojamuoju šūkiu (13. 21 e). Ebr šitos ps tekstas laikomas gerokai iškraipytu

2 P a s i k l a u s y k i t e . . . Dalykas, apie kurį kalbės ps autorius, labai svarbus, todėl jis kviečia pasiklausyti jo žodžių visus, visas tautas ir kiekvieną žmogų, paskirai paimtą,

5 Aš palenksiu savo ausį į priežodį,
aš išdėstysiu su arpos skambinimu savo mįslę
6 Kodėl aš bijočiau nelaimės dienomis,
kai mane supa spąstininkų nedorumas,
7 Kurie pasitiki savo gėrybėmis
ir giriasi savo turtų daugybe?

8 Nes nė vienas neišvaduos pats savęs,
neduos Dievui savo atvadavimo užmokesčio:
9 Perdaug didelė kaina jo sielai atvaduoti,
ir niekados nebus jos gana,
10 nors gyventų per amžius ir nepatirtų žuvimo.
11 Juk jis matys, jog miršta išminčiai,
lygiai žūna neišmintingas ir paikas,
palieka savo turtus svetimiems.
12 Kapai yra jų namai per amžius,
jų buveinės per kartų kartas,
nors savo vardais jie būtų praminę žemes

13 Nes žmogus nepasiliks savo gėrybėse:
jis panašus į galvijus, kurie žūna†

14 Šitas yra kelias tų, kurie paikai pasitiki,
ir šitas yra galas tų, kurie gėrisi savo likimu.
15 Jie guldomi kaip avys mirusiųjų buveinėje;
mirtis gano juos, ir teisieji viešpatauja jiems.
Greitai jų išvaizda bus sunaikinta,
mirusiųjų buveinė bus jų namai.

žemos ir augštos kilmės žmones, turtuolius ir beturčius. — 5 Aš palenksiu...: aš atkimšiu savo ausį Dievo įkvėpimu man suteiktajam apreiškimui. Palyginimų kalba, kurią ps autorius skelbs, ateina iš Dievo, todėl jis pats pirma atsidėjęs jos klausosi, o paskui jau moko kitus. Kadangi yra Dievo suteiktas apreiškimas, todėl jis kviečia visus žmones išgirsti ją. — Su arpos... Muzika turi padidinti iškilmingumą, su kuriuo bus paskelbtas pranašo žodis. — Mįslę: neaiškų, nepigiai išsprendžiamą klausimą, kaip suderinti su Dievo teisybe, kad nedoriesiems žemėje dažnai gera klojasi (Plg Ps 77, 2)

6 Kodėl aš... Psalmininkas, atsiliepdamas teisiųjų vardu, klausimu reiškia savo mįslę apie laimę nedorųjų, kurie slegia doruosius; bet jo klausime yra jau ir atsakymas, kad nereikia bijoti. — 8 Nes nė vienas... Tuščias yra

5 Inclinabo in proverbium aurem meam,
pandam ad sonum lyrae aenigma meum.
6 Quare timeam diebus malis,
cum nequitia insidiantium me circumdat,
7 Qui confidunt opibus suis,
et de multitudine divitiarum suarum gloriantur?
8 Neque enim quisquam liberabit seipsum,
non dabit Deo pretium redemptionis suae:
9 Nimio constat liberatio animae eius neque unquam sufficiet
10 ut vivat ultra in aeternum nec videat interitum.
11 Videbit enim mori sapientes,
pariter interire insipientem et stultum,
relinquere alienis divitias suas.
12 Sepulcra sunt domus eorum in aeternum,
habitacula eorum in progeniem et progeniem,
quantumvis nominibus suis appellaverint terras.
13 Homo enim in opulentia non permanebit:
similis est pecudibus quae pereunt. †
14 Hac via eorum, qui stulte confidunt,
et hic finis eorum, qui sorte sua delectantur.
15 Sicut oves in inferno ponuntur;
mors pascit eos, et iusti dominantur in eos.
Cito figura eorum absumetur,
infernus erit domus eorum.

---

turtuolių pasitikėjimas galybe, turtais, nes jiems skirta žuvimas. — Neduos Dievui... Mirtis yra užmokestis už nuodėmę. Nė vienas negali išsipirkti nuo mirties, nes nėra žmogaus be nuodėmės. — 11 Neišmintingas ir paikas. Taip čia vadinami kūniški žmonės, užmirštą Dievą. — 12 Kapai yra... Visa jų šlovė žūna kapuose, kurie pasidaro amžinas jų namas ir butas. Taip maža vietos gauna tie, kurie kitados turėjo plačius žemės plotus ir vadindavo juos savo vardais, lyg kad jie būtų buvę amžini. Iš to daroma sekančioje eil išvadas: žmogus nepasilieka šlovėje, darosi panašus į galvijus, kurie žūna

14 Šitas yra kelias tų... Toks yra elgesys nedorųjų ir ta yra jų žuvimo priežastis. — Šitos eil' ebr tekstas yra labiau neaiškus negu kitų ir gali būti visaip verčiamas. — 15 Jie guldomi... Aveles tvarko piemuo, nedoruosius

16 Tačiau Dievas išlaisvins mano sielą iš mirusiųjų buveinės,
nes paims mane iš ten.
17 Nebijok, jei kas pasidarė turtingas,
jei padidėjo namų gėrybės:
18 Nes, kai mirs, nieko nepasiims su savim,
ir jo gėrybės neeis su juo.
19 Nors savo gyvenime jis ir laimino save:
„Tave šlovins, kad gerai sau padarei“,
20 Bet eis į susirinkimą savo tėvų,
kurie nematys šviesos per amžius.
21 Žmogus, kurs gyvena turtuose ir neapsisvarsto,
yra panašus į gyvulius, kurie žūna.

49 (50) psalmė. Kokio garbinimo reikalauja Dievas

1 Psalmė. Asapo
Dievas Viešpats kalbėjo ir šaukė žemę
nuo saulėtekių iki saulėleidžių.
2 Iš Siono, pilno gražumo, suspindėjo Dievas:
3 ateina mūsų Dievas ir netyli.
Naikinanti ugnis eina pirm jo,
o aplink jį siaučia audra.

---

sutvarkys kaip aveles mirtis. — Viešpatauja jiems. Teisiųjų likimas bus kitoks. Kaip jie bus paaugštinti, aiškiau pasakoma 16 eil: Dievas išlaisvins mano sielą . . . Psalmininkas stato save į teisiųjų būrį ir pabrėžia skirtumą tarp piktųjų ir teisiųjų likimo. Piktieji pasiliks pragaro valdžioje, teisieji gi bus atimti iš mirusiųjų buveinės galios. Kaip Dievas tai padarys, psalmininkas nežino; jam gana žinoti, kad Dievas tikrai jį išvaduos: paims mane iš ten. Tas pat žodis sakomas apie Enoką (1 Moš 5, 24) ir apie Eliją (4 Kar 2, 9, 10), paimtus į dangų, ir apie Dovidą, paimtą į karaliaus Sauliaus namus (1 Kar 18, 2). Dievas paims teisiuosius pas save. — 19 Laimino save: skelbė save esant laimingą, nes daugelis jį gyrė, kad jis gerai sau darė. Bet kas iš to? Juk tokia laimė yra labai trumpa. Jo siela greitai 20 eis į susirinkimą savo tėvų. Į bedievius psalmininkas žiūri kaip į kokią vieną giminę. Kiekvienas bedievis eina ten, kur kiti jau yra. — 21 Žmogus . . . Psalmė baigiama rimtu įspėjimu bedieviams šitoje kartojamoje eil. — Neapsisvarsto, kaip paika pasitikėti savo galybe, savo lobiu

16 Verumtamen Deus liberabit ab inferis animam meam,
eo quod me assumet.
17 Ne timueris, si quis factus sit dives,
si creverint opes domus eius:
18 Neque enim, cum morietur, quidquam tollet [secum,
neque opes eius cum eo descendent.
19 Etsi in vita sua benedixit sibi:
„Praedicabunt te, quod bene fecisti tibi“.
20 Ibit ad coetum patrum suorum,
qui in aeternum non videbunt lumen.
21 Homo in opulentia vivens neque considerans,
similis est pecudibus quae pereunt.

Psalmus 49 (50). De recto Dei cultu

1 Psalmus. Asaphi.
Deus Dominus locutus est et vocavit terram
a solis ortu usque ad occasum.
2 Ex Sion, plena decore, Deus affulsit:
3 advenit Deus noster nec silet.
Ignis consumens praecedit eum,
et circa eum tempestas furit.

---

49 psalmė pradedama aprašymu iškilmingo pasirodymo Dievo, kurs, pasišaukęs liudytojais dangų ir žemę, ir susirinkus teisiesiems, nori daryti teismą savo tautai (1—6). Teisia gi Dievas du nusidėjėlių skyriu; visų pirma tuos, kurie pasitiki viršinėmis aukomis, lyg kad Dievui jų reikėtų, kad jomis pralobtų ar pasisotintų, ir kurie todėl niekais verčia šlovinimo ir pasidavimo auką (7—15); toliau tuos, kurie kad ir nuolat mini savo burna Dievo įstatymą, bet jo nesilaiko, elgiasi nedorai ir todėl verti sunkios bausmės (16—23)

1 Asapo. Jei čia įvardytas ps autorius yra tas pat Asapas, kurs minimas 1 Kron 15, 17; 16, 4. 5, tai šita ps turėjo būti parašyta Dovido laikais. Joje randame labai svarbų pamokymą apie tai, kaip maža tėra vertas vien viršinėmis aukomis ir apeigomis tarnavimas Dievui. Šita ps yra viena iš visų gražiausių. — Dievas, Viešpats. Ebr ’El ’Elohim Yahweh. Dievo vardų sukrovimu nurodoma jo begalinė didybė. — Žemę: žemės gyventojus. — 2 Iš Siono. Kaip kitados įstatymo duoti Dievas pasirodė Sinajaus kalne, taip dabar to įstatymo ginti jis apsireiškia iš Siono. — 3 Ne-

4 Jis šaukia dangų iš augštybių ir žemę,
žadėdamas teisti savo tautą:
5 „Surinkite man mano šventuosius,
kurie padarė mano sandorą su aukomis“.
6 Ir dangus skelbia jo teisybę,
nes pats Dievas yra teisėjas †
7 „Klausyk, mano tauta, aš kalbėsiu,
Izraėli, ir aš liudysiu prieš tave:
Dievas, tavo Dievas aš esu
8 Ne dėl tavo aukų aš baru tave;
nes tavo deginamųjų aukų yra visados mano [akivaizdoje.
9 Aš neimsiu iš tavo namų veršio,
nei iš tavo bandų ožių;
10 Nes mano yra visi miškų žvėrys,
gyvulių tūkstančiai mano kalnuose.
11 Aš žinau visus dangaus sparnuočius,
ir kas juda lauke, yra man žinoma.
12 Jei būsiu alkanas, aš nesisakysiu tau;
nes mano yra pasaulis ir ko jis pilnas.
13 Argi aš valgysiu jaučių mėsą
ar gersiu ožių kraują?
14 Aukok Dievui šlovinimo auką,
ir atitesėk Augščiausiajam savo įžadus,
15 Ir šaukis manęs suspaudimo dieną:
aš išlaisvinsiu tave, ir tu pagerbsi mane“ †

tyli. Jis negali, jo šventumas neleidžia jam tylėti: jis paleis savo griausmo balsą ir bars. — *Ugnis*. Ugnis ir audra buvo žinnešiai pasirodžiusio Sinajaus kalne Įstatymleidžio ir kartu Teisėjo, ugnis gresia neklusniems nusidėjėliams sudeginimu, audra gali nunešti juos kaip šapą. — 4 *Jis šaukia dangų*... Dangus ir žemė sutverti pasaulio pradžioje. Jų akivaizdoje Izraėlaičiai gavo prisiekti, priimdami sandorą su Dievu (5 Moš 31. 28). — 5 *Surinkite*... Psalmininkas kreipiasi į tautos vyresniuosius ir ragino juos surinkti šventuosius, kuriuos Dievas teis. Šventaisiais čia vadinami Izraėlaičiai (2 Moš 19, 6), nes Dievas buvo juos pašventinęs kaip sandoros tautą. Jie turi būti surinkti Dievui. — *Sandorą su aukomis*. Senoji sandora buvo patvirtinta sandoros auka ir buvo palaikoma aukų atnašavimu, kaip pareiškimu pasidavimo ir ištikimybės. — 6 *Ir dangus*... Kolei bus surinkti tie, kuriuos Dievas

4 Vocat caelos desursum et terram,
iudicaturus populum suum:
5 „Congregate mihi sanctos meos,
qui pepigerunt foedus meum cum sacrificio“.
6 Et caeli annuntiant iustitiam eius,
quoniam Deus ipse est iudex. (†)
7 „Audi, popule meus, et loquar,
Israel, et testabor contra te:
Deus, Deus tuus sum ego.
8 Non de sacrificiis tuis te reprehendo,
nam holocausta tua coram me sunt semper
9 Non accipiam de domo tua vitulum,
neque de gregibus tuis hircos:
10 Nam meae sunt omnes ferae silvarum,
bestiarum milia in montibus meis.
11 Novi omnia volatilia caeli,
et quod in agro movetur, notum est mihi.
12 Si esuriero, non dicam tibi:
meus enim est orbis et quod eum replet.
13 Num comedam carnes taurorum,
aut sanguinem hircorum bibam?
14 Immola Deo sacrificium laudis,
et redde Altissimo vota tua.
15 Et invoca me die angustiae:
liberabo te, et honorabis me“. †

turi teisti, psalmininkas lyg kad girdi dangų iš anksto pripažįstant Dievo teisingumą

7 *Tavo Dievas aš esu*. Kaip toksai aš turiu branginti savo garbę ir tavo išganymą. — 8 *Ne dėl tavo aukų*: lyg kad tu nebūtumei jų atnašavusi. — 9 *Aš neimsiu*... Tegul Izraėlaičiai neįsivaizduoja sau, esą Dievui reikia jų aukų, lyg kad jis negalėtų be jų apsieiti. Juk jam priklauso visi gyvuliai, iš kurių daromos aukos; jis pats duoda juos savo tautai. — 12 *Jei aš alkanas*... Dievui nereikia aukų, kad jomis pasisotintų, kaip kad būna su alkanais žmonėmis. — 14 *Aukok Dievui*... Viršinė auka yra tik simbolis vidinio žmogaus, jo valios pasidavimo Dievui. Jei netrūksta dvasinės aukos, tuomet ir kruvinos atnašos virsta tikra šlovinimo auka, tikru Dievo garbinimu. Tomis pat sąlygomis iš įžadų aukų pasidaro tikras dėkojimas Dievui. Taip padaryta auka galima prireikus kreiptis į Dievą,

16 Nusidėjėliui gi Dievas sako:
„Kam tu pasakoji mano įsakymus
ir turi savo burnoje mano sandorą?
17 Tu, kurs nekenti mano drausmės
ir meti savo užpakalin mano žodžius?
18 Kai pamatydavai vagį, tu bėgdavai su juo,
ir su svetmoteriais buvo tavo dalia.
19 Savo burną paleisdavai piktui,
ir tavo liežuvis sakydavo klastas.
20 Atsisėdęs tu kalbėdavai prieš savo brolį,
savo motinos sūnui tu darydavai nešlovę.
21 Tu tai darei, ir aš tylėsiu?
tu manei, kad aš esu panašus į tave?
aš barsiu tave ir statysiu tai prieš tavo akis
22 Supraskite tai jūs, kurie užmirštate Dievą,
kad nepagrobčiau ir nebūtų, kas jus išgelbės.
23 Kas aukoja šlovinimo auką, tas pagerbia mane,
ir kas vaikščioja tiesiai, tam aš parodysiu
Dievo išgelbėjimą“

50 (51) psalmė. Atgailojančio nusidėjėlio išpažintis, pasižadėjimai, maldos

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido, 2 kaip pranašas Natanas atėjo pas jį, kai jis buvo nusidėjęs su Betsabėja

---

prašant pagalbos, būti jo išklausytam ir pajusti savyje tikrą dėkingumą

16 N u s i d ė j ė l i u i . . . Pradedama kalbėti apie kitą skyrių kaltininkų, kuriuos Dievas teisia; jie atvirai laužo Dievo įstatymus, nors savo žodžiais juos giria (plg Iz 23, 13; Jer 8, 8). — T u r i s a v o b u r n o j e: sakais esąs garbintojas Dievo. — 17 D r a u s m ė s: Dievo nusatytos tvarkos, jo įsakymų. — M e t i . . .: niekini. — 18 K a i p a m a t y d a v a i . .. Pavyzdžiais paaiškinama, kokie buvo tų žmonių nusikaltimai. — 20 A t s i s ė d ę s . . . Tu nuolat apkalbinėji; apkalbinėjimas, galima sakyti, virto tavo amatu. — 21 A š t y l ė s i u? nebausiu už tokias nuodėmes. — T u m a n e i: dėl bausmės atidėjimo tu darei klaidingą išvadą, kad man nerūpi tavo piktumas. Ne, Dievas nepaliks nuodėmės nenubaustos; jis jos neužmiršta

22 S u p r a s k i t e . . . Rimtas įspėjimas nusidėjėliams. — N e p a g r o b č i a u . . . Vaizdas paimtas iš to, ką liūtas

16 Peccatori autem dicit Deus:
„Quare tu enarras praecepta mea,
et habes in ore tuo foedus meum?
17 Tu, qui odisti disciplinam
et proiecisti verba mea post te?
18 Cum videbas furem, currebas cum eo,
et cum adulteris pars tua erat.
19 Os tuum laxabas ad malum,
et lingua tua concinnabat dolos.
20 Sedens, adversus fratrem tuum loquebaris,
filium matris tuae afficiebas opprobrio.
21 Haec fecisti, et ego tacebo?
existimasti me esse similem tui?
arguam te, et pandam ea ante oculos tuos.
22 Intellegite haec, immemores Dei,
ne rapiam nec sit qui salvos reddat.
23 Qui immolat sacrificium laudis, honorat me,
et qui ambulat recte, illi ostendam salutem
Dei“.

Psalmus 50 (51). Peccatoris paenitentis confessio, promissio, preces

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis, 2 cum venit ad eum Nathan propheta, postquam cum Bethsabee peccavit.

---

padaro su savo grobiu, kurio niekas neįstengia atimti iš jo. — 23 Š l o v i n i m o: dvasios auką. — K a s v a i k š č i o j a t i e s i a i: kas tinkamai atlieka kelią savo, t y kas gerai gyvena, o ne tik burna apie tai kalba

50 psalmėje Dovidas visų pirma, pripažindamas ir išpažindamas savo nusikaltimą, meldžia sau Dievo pasigailėjimo (3—7); toliau prašo, kad būtų visai apvalytas, sustiprintas gerumu ir kad jam būtų sugrąžintas linksmumas (8—14); pagaliau pareiškia, ką jis pats darysiąs padėkoti ir atsilyginti už suteiktą malonę (15—19). Psalmė baigiama malda už visą tautą, kad būtų statomos Jeruzalės sienos ir vėl būtų daromos aukos (20. 21). — Tai k e t v i r t a a t g a i l o s psalmė
1 D o v i d o. Šita ketvirtoji atgailos psalmė savo gražumu ir išreikštų minčių svarbumu žymiai pranešа visas kitas. Aplinkybė, kuria psalmė sudėta, aiškiai nurodyta 2 eil: K a i p p r a n a š a s . . . Daugiau pasakojama apie tai 2 Kar 11 ir 12 skyriuose. Dievo sudraustas per pranašą Nataną dėl sunkių nusikaltimų Dovidas nuolankiai atsakė: Nusidėjau

3 Pasigailėk manęs, Dieve, dėl savo gailestingumo;
dėl savo pasigailėjimų daugybės išdildyk mano
neteisybę.

4 Visai nuplauk mane nuo mano kaltės
ir apvalyk mane nuo mano nuodėmės
5 Nes aš pažįstu savo neteisybę,
ir mano nuodėmė yra nuolat mano akyse.
6 Tau vienam aš nusidėjau
ir padariau, kas yra pikta tavo akivaizdoje,
Kad tu pasirodytumei teisus savo nutarimu,
tiesus savo teisme.
7 Štai aš esu gimęs kaltėje,
ir nuodėmėje pradėjo mane mano motina.
8 Štai tu gėriesi širdies atvirumu
ir širdies gilumoje tu mokai mane išminties
9 Apšlakstyk mane isopu, ir būsiu apvalytas;
plauk mane, ir pasidarysiu baltesnis už sniegą.

Viešpačiui (2 Kar 12, 13), o paskui Šv Dvasios įkvėptas, to savo atsakymo mintį plačiau ir pilniau išreiškė psalmėje. Paskutini dvi eil (20. 21) yra gal liturginis vėlesnių laikų priedas, kuriuo atskiro žmogaus malda pritaikyta viešiems visos tautos reikalams. — 3 Pasigailėk... Kitais atsitikimais Dovidas drąsiai šaukėsi į Dievo teisingumą; galėjo gi taip daryti, kai jautėsi esąs nekaltas. Bet dabar jis jo nė nemini, nes Dievo teisybė turėtų pasmerkti jį; jis tik nuolankiai beldžia į Dievo gerumo ir gailestingumo duris. — Išdildyk. Ebr machah, ištrink. — Į nuodėmes žiūrima kaip į bjaurius purvus, kurie daro žmogaus sielą pasibjaurėtiną Dievo akivaizdoje. Ebr t nuodėmėms pavadinti vartojama čia trys žodžiai: peša', avah', chatthah, kurių pirmas reiškia maištą, arba atstojimą nuo savo tikro valdovo, antras-nedorą veikimą ir trečias-paklydimą iš tikrojo kelio; todėl tais žodžiais nurodoma gilus pažinimas padarytųjų nuodėmių piktumo. — 4 Visai nuplauk: daug kartų arba rūpestingai mazgok. Nuodėmė yra tokia bjauri ir taip giliai įsisunkusi, kad reikia daug mazgoti, šveisti ir velėti (ebr kabas) kad būtų nuo jos visai išsilaisvinta. — Apvalyk. Ebr ž tahar sakomas paprastai apie apvalymą nuo raupsų ligos, į kurią yra panaši nuodėmė. — 5 Nes aš pažįstu... Daugiau kaip ištisus metus Dovidas pasiliko savo nuodėmėse sukietėjęs, nieku laikydamas savo sąžinės balsą, bet dabar, Dievo malonės sužadintas ir apšviestas, jis prisipažįsta ir jaučiasi kaltas didelių piktadarybių. Dabar jos nuolat stovi jo akivaizdoje. — 6 Tau vienam... Nors nusikaltimas rodėsi neliečiąs tiesiog Dievo, bet kiek-

3 Miserere mei, Deus, secundum misericordiam
tuam;
secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.
4 Penitus lava me a culpa mea,
et a peccato meo munda me.
5 Nam iniquitatem meam ego agnosco,
et peccatum meum coram me est semper.
6 Tibi soli peccavi
et, quod malum est coram te, feci,
Ut manifesteris iustus in sententia tua,
rectus in iudicio tuo.
7 Ecce, in culpa natus sum,
et in peccato concepit me mater mea.
8 Ecce sinceritate cordis delectaris,
et in praecordiis sapientiam me doces.
9 Asperge me hyssopo, et mundabor,
lava me, et super nivem dealbabor.

---

viena nuodėmė iš tikro yra sukilimas prieš Dievą, ir kaip nuodėmė ji yra nukreipta vien prieš Dievą. — Kad tu pasirodytumei... Dievo paskyrimu paskui nuodėmę eina Dievo siunčiama bausmė, arba, jei nusidėjėlis grįžta prie Dievo, maloningas bausmės dovanojimas; abiem atsitikimais pasireiškė Dievo teisybė ir šventumas, ir tai yra viena iš priežasčių, kodėl Dievas leidžia daryti nuodėmes. Dievas pasirodo visuomet nekaltas ir kada žmonės bando šaukti jį į savo teismą dėl jo pasielgimo. Žr šv Povilo aiškinimą Rom 3, 4. — 7 Štai aš esu... Dovidas yra gimęs nuodėmės srityje; net pats jo pradėjimas nebuvo laisvas nuo jos įtakos; ne kad abudu atsitikimu būtų buvę patys savimi nuodėmingi, bet Dovidas tai nurodo, kaip jo būties pradžia jau buvo sutepta nuodėme; ir nuodėmingumas (paveldėtas, o ne veikalinė nuodėmė (nuo gimdytojų atėjo ant jo kaip veikalinių nuodėmių šaknis. Šita psalmės vieta parodo Izraėlaičių tikėjimą į pradinę nuodėmę; nes Dovidas sakosi turįs tą nuodėmę iš pirmųjų tėvų (Aug, Jier). Dovidas mini čia pradinę nuodėmę ne kad pasiteisintų, bet malonės pažadintas prisipažįsta ir išpažįsta viso savo sugedimą Dievo ir žmonių akivaizdoje, nors tame žmogui įgimtame sugedime yra šioks toks kaltės susilpninimas ir atgailą darančiam žmogui viena priežastimi daugiau maldauti ir tikėtis Dievo pasigailėjimo. — 8 Štai tu gėriesi... Taip Dovidas dėkoja už tikrą vidinę išmintį, kuri jam padės išsilaisvinti iš nuodėmės liekanų. — 9 Apšlakstyk... Isopu vadinama žolynas, kurio šakelės, surištos į pluoštą, buvo vartojamos šventiems šlakstymams. Isopo šakelių pluoštą pamirkydavo į

10 Duok man išgirsti džiaugsmą ir linksmybę,
tedžiūgauja kaulai, kuriuos sutrupinai.
11 Nugręžk savo veidą nuo mano nuodėmių
ir išdildyk visas mano nuodėmes
12 Sutverk manyje, Dieve, nesuteptą širdį
ir atnaujink manyje stiprią dvasią.
13 Neatmesk manęs nuo savo veido
ir neatimk iš manęs savo šventos dvasios.
14 Grąžink man tavo gelbėjimo linksmybę
ir noringa dvasia sustiprink mane
15 Aš mokysiu nedoruosius tavo kelių,
ir nusidėjėliai gręšis į tave.
16 Išlaisvink mane nuo kraujo bausmės, Dieve,
mano gelbėtojau, Dieve:
tedžiūgauja mano liežuvis dėl tavo teisybės.
17 Viešpatie, praverk mano lūpas,
ir mano burna skelbs tavo šlovę.
18 Nes tu ir nesigėri auka;
ir deginamosios aukos, jei aš duočiau, tu nepriimtumei.

---

aukų kraują ir tuo krauju šlakstydavo pašventinamąjį daiktą ar žmogų (2 Moš 12, 22; 3 Moš 14, 4; Žyd 9, 19). Čia vartojama simboliniai išsireiškimai, nes kalbama apie tokį sielos apvalymą, kokį gali padaryti tik Dievas, maloningai dovanodamas nuodėmes ir suteikdamas pašvenčiamosios malonės. — 10 D ž i a u g s m ą i r l i n k s m y b ę: Žinią apie dovanotą kaltę. Ji pripildys širdį linksmumo. — T e d ž i ū g a u j a . . . Vaizdas didelio skausmo, kurį padarė Dovidui pamatymas jo paties kalčių. — 11 N u g r ę ž k . . . Maldaujama, kad Dievas nebematytų Dovido nuodėmių; nebematys gi tik tuomet, kada jos bus visai panaikintos. — 12 S u t v e r k m a n y j e: pertaisyk mane, perkelk į tokį stovį, kuriame aš vėl galėčiau tau patikti. — S t i p r i ą d v a s i ą: kuri nepasiduotų jokioms kūno pagundoms, būtų gi visados pasiryžusi visą daryti ir kentėti pagal Dievo valią. — 13 N e a t m e s k . . . Dovidui kaip pateptam karaliui (1 Kar 16, 13) ir kaip įkvėptam pranašui buvo duota Viešpaties dvasia; jo gyvenimas buvo ypatingoje Dievo apvaizdos globoje; dabar jis meldžia, kad tos malonės nebūtų iš jo atimtos jo paties ir jojo tautos nelaimei. — 14 G e l b ė j i m o l i n k s m y b ę: džiaugsmą, kurį padarys Dievo suteiktas išgelbėjimas, kokį jaučia savyje sąžinė be nuodėmių. — N o r i n g a d v a s i a. Ebr ž n a d i b dažnai reiškia: noringas, pasiryžęs, stropus. Todėl gal čia meldžiama tokios dvasios, kuri noriai eina paskui kiekvieną Dievo paraginimą į gerą. — LXX vertime yra: p n e u m a t i h e g e m o n i k o, viršų gaunančiąja dvasia,

10 Fac me audire gaudium et laetitiam,
exsultent ossa quae contrivisti.
11 Averte faciem tuam a peccatis meis,
et omnes culpas meas dele.
12 Cor mundum crea mihi, Deus,
et spiritum firmum renova in me.
13 Ne proieceris me a facie tua,
et spiritum sanctum tuum ne abstuleris a me.
14 Redde mihi laetitiam salutis tuae,
et spiritu generoso confirma me.
15 Docebo iniquos vias tuas,
et peccatores ad te convertentur.
16 Libera me a poena sanguinis, Deus, Deus salvator meus:
exultet lingua mea de iustitia tua.
17 Domine, labia mea aperies,
et os meum annuntiabit laudem tuam.
18 Neque enim sacrificio delectaris;
et holocaustum, si darem, non acceptares.

---

todėl tokia dvasia, kuri suvaldo žemesniuosius polinkius pašvenčiamąja Dievo malone ir meile

15 A š m o k y s i u . . . Už gautas malones Dovidas nori ir žada naikinti nuodėmės viešpatavimą kituose ir savo žodžiais bei pavyzdžiu rodyti jiems kelią, vedantį į Dievą. — 16 N u o k r a u j o b a u s m ė s: nuo kaltės ir keršto, kurį nusipelniau išliedamas kraują (būdamas priežastis žuvimo Urijo). — D ė l t a v o t e i s y b ė s: teisybės, maloningos ir ištikimos pažadams suteikti kalčių atleidimą. — 17 P r a v e r k . . . Nuodėmė buvo lyg kad sučiaupusi Dovido lūpas; įsitikinimas, kad kaltė dovanota, jas pravers. — 18 T u i r n e s i g ė r i a u k a . . . Ne pats aukų kraujas ir jų mėsa patinka Dievui; jos priimamos tik dėl gerų žmogaus širdies nusistatymų, dėl jo pasiryžimo, kuriuo aukos daromos (plg Ps 49, 13. 14). Dovidas nori aukoti Dievui vietoje avių ir jaučių geresnį dalyką — atgailą darančią dvasią. — Kaikurie šitą psalmės eil aiškina taip: Mošės įstatymu permaldavimo aukos buvo įsakytos ir buvo paskirta tam tikros aukos už atsikirus nusikaltimus. Tačiau už žmogžudystę ir svetmoterystę tokios aukos nebuvo priimamos, nes už tas kaltes buvo paskirta tiktai mirties bausmė. Taigi, Dovidas, kurio niekas negalėjo ar nedrįso nubausti mirtimi, tikrai negalėjo permaldauti Dievo už savo nusikaltimus aukomis. Dievas tuo atsitikimu aukų nenorėjo, jas draudė. Dovidui nieko kita neliko, kaip tik nuolankiai prašyti Dievą, kad permaldauti priimtų sutrintą

19 Mano auka, Dieve, yra sutrinta dvasia;
sutrintos ir nužemintos širdies, Dieve, tu nepaniekinsi.
20 Viešpatie, būdamas geras Sionui, suteik malonę,
kad būtų atstatomos Jeruzalės sienos.
21 Tuomet tu priimsi teisėtas aukas, dovanas ir deginamąsias aukas,
tuomet aukos ant tavo altoriaus veršius

51 (52) psalmė. Piktadarys ir piktakalbis žmogus neišvengs bausmės

1 Choro vedėjui. Maskil. Dovido, 2 po to, kai edomietis Doegas atėjo pas Saulių ir jam pranešė sakydamas: Dovidas ėjo į Abimeleko namus
3 Ko giriesi piktumu,
tu, galingas piktadary?
Visą laiką 4 tu galvoji apie sunaikinimą,
Tavo liežuvis kaip aštrus skustuvas, tu klastadary.
5 Tu mėgsti pikta labiau negu gera,
melą labiau kaip kalbėti kas teisinga.
6 Tu mėgsti visas žalingas kalbas,
tu klastingas liežuvi!
7 Todėl Dievas sunaikins tave,
pašalins tave amžinai,
Ištrauks tave iš padangtės
ir išraus tave iš gyvųjų žemės
8 Teisieji matys ir bijos
ir juoksis iš jo:

---

ir nužemintą širdį. — 19 Mano auka: auka, tinkanti Dievui, jo priimama. — 20 Viešpatie. Šito žodžio ebr tekste čia nėra, jis paliekamas, sekant Vulgata. Daugelis aiškintojų mano, kad šita ir sek eil yra pridurtos vėlesniais laikais liturginiams reikalams, kada žydai jau buvo Babelės nelaisvėje. Išreikšdami ps žodžiais atgailą už savo nuodėmes, jie turėjo pridurti maldavimą, kad būtų atstatyta Jeruzalė ir atnaujintas tenai buvęs aukų darymas. — 21 Teisėtas aukas: visokias aukas, atnašaujamas su tikro pamaldumo jausmais

51 psalmėje aprašoma piktumas galingo žmogaus, kurs giriasi savo nedorais darbais (3—6), ir skelbiama jam visiškas žuvimas (7—9); psalmės gi autorius pilnai pasitiki Dievu kurį jis visados šlovins (10. 11)

19 Sacrificium meum, Deus, spiritus contritus,
cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies.
20 Benigne fac, Domine, pro bonitate tua, erga Sion,
ut reaedifices muros Ierusalem.
21 Tunc acceptabis sacrificia legitima, oblationes et holocausta,
tunc offerent super altare tuum vitulos.

Psalmus 51 (52). Contra calumniatorem praepotentem

1 Magistro chori. Maskîl. Davidis, 2 postquam Doëg Edomita ad Saul venit eique narravit dicens: David intravit in domum Abimelech.
3 Quid gloriaris in malitia,
praepotens infamis?
Omni tempore 4 meditaris perniciem,
lingua tua est velut novacula acuta, patrator doli.
5 Diligis malum magis quam bonum,
mendacium magis quam loqui iusta.
6 Diligis omnes sermones perniciosos,
lingua dolosa!
7 Ideo Deus destruet te,
in sempiternum te removebit,
Extrahet te de tentorio
et eradicabit te de terra viventium.
8 Videbunt iusti et timebunt
et de illo ridebunt:

---

2 Kai edomietis... Žr 1 Kar 22, 6... Dovidas, bėgdamas nuo Sauliaus rūstybės, buvo priimtas vyriausiojo kunigo Akimeleko, kurį pasiskubino dėl to įskųsti Sauliui Doegas. Saulius liepė Doegui nužudyti Akimeleką ir jo šeimą. Dovidui davė žinią apie tą atsitikimą išlikęs gyvas vyriausiojo kunigo sūnus Abiataras. Sujaudintas Dovidas pasiskubino išreikšti savo jausmus ir mintis prieš Doegą šitos ps žodžiais. — 3 Piktumu: kunigų nužudymu. Doego piktumas aprašinėjamas ir toliau. — 4 Kaip aštrus skustuvas: sužeidžia netikėtai. 7 Todėl Dievas... Piktadario elgesys nepasiliks be Dievo bausmės. Bausmė bus lygiai didelė, kaip dideli buvo pikti darbai. — 8 Teisieji matys... Aprašoma įspūdis, kurį padarys, ir šnekos, kurias sukels teisiųjų tarpe piktadario žuvimas. Jų širdis bus

9 „Štai žmogus, kurs nepasidarė
sau iš Dievo tvirtovės,
Bet pasitikėjo savo turtų daugybe,
įsigalėjo savo piktadarybėmis“.
10 Aš gi, kaip žaliuojantis alyvmedis Dievo namuose
pasitikiu Dievo gailestingumu per amžius
11 Aš šlovinsiu tave per amžius, nes tu tai padarei.
ir skelbsiu tavo vardą,
nes tai yra gera tavo šventųjų akivaizdoje

52 (53) psalmė. Bjaurus dorovinis žmonių sugedimas

1 Choro vedėjui. Kaip „M a c h a l a t“. Maskil. Dovido
2 Neišmintingasis sako savo širdyje:
„Nėra Dievo“.
Jie sugedę, darė pasibjaurėtinus dalykus;
nėra, kas darytų gera.
3 Dievas žiūri iš dangaus į žmones,
kad matytų, ar yra kas išmano ir jieško Dievo.
4 Visi kartu paklydo, sugedo;
nėra, kas darytų gera, nėra nė vieno
5 Argi neatsipeikės, kurie daro neteisybę,
kurie ryja mano tautą, kaip ėda duoną,
jie nesišaukia į Dievą?
6 Jie drebėjo iš baimės,
kur nebuvo baimės,
Nes Dievas išsklaidė kaulus tų, kurie buvo tave apgulę;
jie sugėdinti, nes Dievas atmetė juos

---

pilna Dievą gerbiančios baimės, bet taip pat ir linksmumo, kad pagaliau pasireiškia Dievo teisybė, kuria jie pasitikėjo, kuri piktadario darbais rodėsi pridengta. — 10 A š g i . . . Visai kitoks teisiojo likimas. Jis nebus išrautas kaip piktadarys, bet tarps kuo gražiausiai, džiaugsis tikra laime ir Dievo palaiminimu. — 11 A š š l o v i n s i u . . . Baigdamas psalmę, Dovidas žada šlovinti Viešpatį, kurs duoda išgelbėjimą pasitikintiems juomi

52 psalmės turinys yra visai toks pat, kaip ir 13 (14) ps. Viena nuo kitos skiriasi tik smulkmenomis, visų pirma Dievo

9 „Ecce homo qui non statuit
Deum praesidium suum,
Sed speravit in multitudine divitiarum suarum,
invaluit sceleribus suis“.
10 Ego autem sicut oliva virens in domo Dei;
confido in misericordia Dei in sempiternum.
11 Celebrabo te in saeculum, quia egisti,
et praedicabo nomen tuum,
quia bonum est, in conspectu sanctorum tuorum.

Psalmus 52 (53). Corruptio omnium eorumque castigatio

1 Magistro chori. Secundum „Mahalat“. Maskîl. Davidis.
2 Dicit insipiens in corde suo:
„Non est Deus“.
Corrupti sunt, abominanda egerunt;
non est qui faciat bonum.
3 Deus de caelo prospicit super filios hominum.
ut videat, num sit qui intellegat et quaerat Deum.
4 Omnes simul aberraverunt, depravati sunt;
non est qui faciat bonum, non est nec unus.
5 Nonne resipiscent, qui faciunt iniquitatem,
qui devorant populum meum, sicut comedunt [panem,
non invocant Deum?
6 Ibi trepidaverunt timore,
ubi non erat timor,
Quoniam Deus dissipavit ossa eorum, qui te obsidebant;
confusi sunt, quoniam Deus abiecit eos.

---

vardu, nes kur 13 ps yra vardas V i e š p a t s (Y a h w e h), tose pačiose vietose 52 ps yra vardas D i e v a s (E l o h i m). Žr eil 3. 6. 7. Didesnis pakeitimas yra tik 6 eil

1 K a i p „M a c h a l a t“. Gal ir šituo žodžiu nurodoma psalmės gaida. — D o v i d o. Spėliojama, kad šita ps buvo vėlesniais laikais pritaikinta kitokiam atsitikimui iš žydų istorijos (4 Kar 18, 19; Iz 36 ir 37 sk), truputį ją perdirbant. Todėl ji galėjo būti vadinama Dovido psalme ir turėjo teisę patekti antrą kartą į psalmių rinkinį — 6 J i e d r e b ė j o . . . Šita eil kitaip skamba 13 ps. — N e s D i e v a s . . . Taip nurodomas neprietelių užpuolimas ir jų žuvimas

7 Kadgi ateitų iš Siono Izraėlio išgelbėjimas;
kai Dievas pakreips savo tautos likimą,
Jokūbas džiūgaus, Izraėlis linksminsis

53 (54) psalmė. Prašymas Dievo pagalbos prieš neprietelius

1 Choro vedėjui. Stygomis. Maskil. Dovido, 2 po to, kai zipiečiai atėjo pas Saulių ir pasakė: „Štai Dovidas yra pas mus pasislėpęs".
3 Dieve, savo vardu gelbėk mane
ir savo galybe vesk mano bylą.
4 Dieve, klausyk mano maldos,
išgirsk ausimis mano burnos žodžius.
5 Nes puikieji sukilo prieš mane
ir smurtininkai ieškojo mano gyvybės;
jie nestatė Dievo prieš savo akis
6 Štai Dievas padeda man,
Viešpats palaiko mano gyvybę.
7 Nukreipk pikta į mano priešininkus
ir dėl savo ištikimybės sunaikink juos.
8 Aš savo noru aukosiu tau,
šlovinsiu tavo vardą, Viešpatie, nes jis geras.
9 Nes išgelbėjo mane iš visų sielvartų,
ir mano akis matė mano neprietelius sugėdintus

54 (55) psalmė. Prašymas Dievo pagalbos prieš neprietelius ir prieš neištikimą prietelį

1 Choro vedėjui. Stygomis. Maskil. Dovido

---

53 psalmėje Dovidas meldžia Dievo pagalbos prieš galingus neprietelius, kurie tykoja jo gyvybės (3—5); jis pasitiki Dievo globa, todėl žada dėkoti Dievui ir jį šlovinti (6—9)

2 Po to, kai Zipiečiai... Atsitikimas, davęs progą Dovidui sudėti šitą ps, aprašytas 1 Kar 28, 19; 26, 1. — 3 Savo vardu. Dievo vardas yra tai, ką jis apie save apreiškia; čia tas vardas yra jo galybės pasirodymas. — 5 Puikieji: Zipiečiai. Kitose aplinkybėse jų elgesys galėjo būti vadinamas ištikimybės savo karaliui (Sauliui) ženklu; bet tuomet jau buvo aišku, kad Dievas buvo atmetęs Saulių ir laikė savo globoje Dovidą. — 6 Dievas padeda man. Dovidas pilnai pasitiki Viešpačiu ir laukia, kad jo meldimas bus patenkintas, todėl jo priešai turi susilaukti

7 Utinam veniat ex Sion salus Israel!
Cum verterit Deus sortem populi sui,
exsultabit Iacob, laetabitur Israel.

Psalmus 53 (54). Imploratio auxilii divini contra inimicos

1 Magistro chori. Fidibus. Maskîl. Davidis, 2 postquam Ziphaei ad Saul venerunt dicentes: „Ecce, David apud nos abditus latet".
3 Deus, in nomine tuo salvum me fac,
et virtute tua age causam meam.
4 Deus, audi orationem meam;
auribus percipe verba oris mei.
5 Nam superbi insurrexerunt contra me,
et violenti quaesierunt vitam meam;
non proposuerunt Deum ante oculos suos.
6 Ecce, Deus adiuvat me,
Dominus sustentat vitam meam.
7 Retorque malum in adversarios meos,
et pro fidelitate tua destrue illos.
8 Voluntarie sacrificabo tibi,
celebrabo nomen tuum, Domine, quia bonum est.
9 Nam ex omni tribulatione eripuit me,
et inimicos meos confusos vidit oculus meus.

Psalmus 54 (55). Contra inimicos et perfidum amicum

1 Magistro chori. Fidibus. Maskîl. Davidis.

---

bausmės. — 8 Aš savo noru... Su džiaugsmu, su tais jausmais, su kokiais aukos Dievo priimamos. — 9 Mano akis matė.. Pasireiškianti Dievo teisybė nusidėjėlių nubaudimu sukelia linksmybę teisiojo širdyje ir ragina jį šlovinti teisybę darantį Dievą

54 psalmėje Dovidas, melsdamas Dievą jį išklausyti, išdėsto skaudžius neprietelių varginimus, kurių dėlei jis norėtų verčiau bėgti į tyrumą (2—9); toliau aprašo neprietelių piktumą, ypač vieno, kurs pirma buvo jo bandžius, ir linki jiems Dievo keršto (10—16); sau jis tikisi išgelbėjimo ir skelbia neišvengiamą bausmę tiems, kurie nebijo Dievo, yra sandoros peržengėjai, veidmainiai ir smurtininkai (17—24)

1 Dovido. Aiškintojų dauguma mato psalmėje paminėtus

2 Išgirsk ausimis, Dieve, mano maldą
ir nesitrauk šalin nuo mano maldavimo,
3 pažvelgk į mane ir išklausyk mane.
Aš blaškaus savo suspaudime
ir esu neramus 4 dėl neprietelio balso,
dėl nusidėjėlio šauksmo.
Nes jie neša man pikta
ir rūstybėje puldinėja mane.
5 Mano širdis nerimsta manyje,
ir baimė mirties krinta ant manęs,
6 Baimė ir drebėjimas ateina ant manęs,
ir pasibaisėjimas apdengia mane
7 Aš sakau: o kad aš turėčiau sparnus kaip karvelis!
aš nuskrisčiau ir pasilsėčiau;
8 Štai aš pasitraukčiau toli,
pasilikčiau tyrumoje,
9 Greitai ieškočiau sau priebėgos
nuo viesulo ir audros
10 Išskirstyk, Viešpatie, padalink jų liežuvius,
nes aš matau prievartą ir vaidus mieste:
11 Dieną ir naktį jie vaikščioja aplink jį viršum jo sienų,
o neteisybė ir prispaudimas yra jo viduje.
12 Pinklės yra jo viduje,
ir iš jo gatvių nepasitraukia įžeidimas ir apgaulė.
13 Jei būtų man daręs priekaištų nepriетelis,
juk būčiau pakentęs;
Jei tas, kurs nekenčia manęs, būtų sukilęs prieš mane,
būčiau pasislėpęs nuo jo.
14 Bet tai buvai tu, mano bandžius,
prietelis ir mano artimiausias,

atsitikimus iš Absalomo sukelto sąmokslo pradžios ir Akitopelio išdavimą. Žr 2 Kar 16, 12; 16, 23. Kaikurie mato čia Dovido dejavimus prieš Keilos gyventojų pasielgimą. Žr 1 Kor 23, 1 . . . Kiti vėl aiškina ps, bent žymią jos dalį, net žodine prasme, apie Kristų. Euz, Teod. — 4 Dėl nepriętelio balso. Psalmininką vargina priešų piktais žodžiais grūmojimai ir persekiojimas. — 7 O kad aš turėčiau . . . Nuo visų augščiau aprašytų nelaimių Dovidas norėtų greitai pabėgti į ramią vietą, kur nebebūtų pavojaus. — 9 Nuo viesulo ir audros: nuo išorinių pavojų, kurie smarkūs kaip viesulas ir audra

2 Auribus percipe, Deus, orationem meam,
nec te subtraxeris supplicationi meae,
3 attende mihi et exaudi me.
Agitor in angore meo,
et conturbor 4 propter vocem inimici,
ob clamorem peccatoris.
Quoniam inferunt mihi mala
et in ira me infestant.
5 Cor meum conturbatur in me,
et pavor mortis cadit super me.
6 Timor et tremor veniunt super me,
et operit me horror.
7 Et dico: o si haberem pennas sicut columba,
avolarem et quiescerem;
8 Ecce, longe discederem,
manerem in deserto.
9 Quaererem cito perfugium mihi
a turbine et procella.
10 Dissipa, Domine, divide linguas eorum;
nam video violentiam et discordiam in civitate:
11 Die ac nocte circumeunt eam super muros eius,
et iniquitas et oppressio sunt in medio eius.

12 Insidiae sunt in medio eius,
et de plateis eius non recedunt iniuria et dolus.

13 Si inimicus exprobrasset mihi,
sustinuissem utique;
Si is, qui odit me, contra me insurrexisset,
abscondissem me ab eo.
14 Sed eras tu, sodalis meus,
amicus et familiaris meus,

10 Išskirstyk: padaryk, kad nebebūtų tarp priešų sutarimo, kad jie tuo būdu susilpnėtų. Aliuzija į Babelės kalbų sumaišymą. Žr 1 Moš 11, 7—9. — Matau prievartą . . . liūdną stovį, koks buvo atsiradęs Jeruzalėje. — 11 Dieną . . . Dovido priešai, o Absalomo sąmokslo šalininkai, laukdami ateinant savo bendrininkų vaikščioja viršum Jeruzalės sienų; kartu su jais jie vykdys savo piktus darbus Jeruzalės viduje. — 13 Jei būtų . . . Bendrame priešų elgesyje labiausiai žeidžia Dovido širdį pasielgimas prietelio įdaviko (Akitopelio). — 14. 15 Bet tai buvai tu . . . Gyvai aprašoma, kas buvo tas prietelis Dovidui pirm savo įdavimo.

15 Su kuriuo meiliai draugavau;
Dievo namuose mes vaikščiodavome šventa-
16 Tepuola juos mirtis, [dienio sueigoje. †
tenužengia gyvi į mirusiųjų buveinę,
nes yra nedorumų jų butuose, jųjų viduje.

17 Aš gi šaukiuos į Dievą,
ir Viešpats išgelbės mane.
18 Vakare, ir rytmetį, ir vidudienį aš raudosiu ir
ir jis išgirs mano balsą. [vaitosiu.
19 Jis išvaduos ir grąžins ramybę mano sielai
nuo tų, kurie puldinėja mane,
nes daug jų yra prieš mane
20 Dievas girdės ir pažemins juos, jis, kurs kara-
liauja nuo amžių,
nes jie nepasikeičia ir nebijo Dievo.
21 Kiekvienas ištiesia savo ranką prieš savo arti-
laužo savo sandorą. [miausius,
22 Jo veidas švelnesnis už sviestą,
bet jo širdis karinga.
Jo kalbos minkštesnės už aliejų,
bet yra aštrūs kalavijai.
23 Paveski Viešpačiui savo rūpestį,
o jis palaikys tave:
jis neleis teisiajam svyruoti amžinai.
24 Ir tu, Dieve, nuvesi juos
į prapulties šulinį;
Kraujo žmonės ir klastingieji nesusilauks savo
dienų pusės,
aš gi pasitikiu tavimi, Viešpatie

Jis buvo padarytas kone lygus pačiam karaliui, buvo artimiausias jo patarėjas, draugas, naudojosi visomis prietelystės teisėmis, sėsdavo draug su karaliumi prie jo stalo, eidavo draug su juo melstis. Šitame aprašyme nesunku pažinti Dovido įdavėjas Akitopelis. Jis yra figūra kito, dar didesnio įdavėjo — Judo Iskarijoto, kuriam Išganytojas galėjo pakartoti Dovido žodžius pilniausia jų prasme

16 Tepuola juos... Su dar didesniu užsidegimu (plg 10 e) Dovidas linki, kad Dievo kerštas, kurio teisybė buvo taip labai paniekinta, sutiktų ūmai, netikėtai neprietelius (1 Kor 16, 22). Tas linkėjimas įvyko, nes Akitopelis pats padarė sau galą (2 Kar 17, 24), maištininkas sūnus Absalomas lygiai nelaimingai žuvo. — Jųjų viduje: jų širdyje. —

15 Quocum dulce habui consortium,
in domo Dea ambulavimus in coetu festivo. †
16 Irruat mors super illos,
viventes ad inferos descendant,
quoniam nequitiae in habitationibus eorum,
in medio eorum!
17 Ego autem ad Deum clamabo,
Et Dominus salvabit me.
18 Vespere et mane et meridie lamentabor et ge-
et audiet vocem meam. [mam
19 Redimet in pacem animam meam ab iis qui me
infestant:
nam multi sunt contra me.
20 Audiet Deus, deprimetque eos, qui regnat ab
aeterno;
neque enim mutantur nec timent Deum:
21 Extendit suas quisque manus contra familiares
violat pactum suum. [suos.
22 Blandior butyro est facies eius,
sed cor eius pugnax.
Molliores oleeo sunt sermones eius,
sed sunt gladii stricti.
23 Proice super Dominum curam tuam,
et ipse te sustentabit:
non sinet in perpetuum vacillare iustum.
24 Et tu, Deus, deduces eos
in puteum interitus;
Viri sanguinum et dolosi non complebunt dimi-
dium dierum suorum,
ego autem spero in te, Domine.

---

18 Vakare ir... Per visą dieną, nuolat. Diena žydams prasidėdavo nuo vakaro. — 20 Kurs karaliauja... Dievas karaliauja nuo amžių kaip teisėjas, taigi ir dabar jis mokės atkeršyti už savo didybę, pažeistą savo pateptajame karaliuje. — 21 Visi sąmokslininkai yra labai nusikaltę, bet Dovidą labiausiai liūdina jo buvusio prietelio neištikimybė. — Neištikimas Akitopelis vėl aprašinėjamas toliau keliais palyginimais (22). — 23 Pavesti... Dovidas, baigdamas psalmę, kreipiasi į save ir į visus neteisingai kenčiančius su pasitikėjimo pilnu patarimu. — Jis palaikys... Plg Mt 6, 25; 1 Ptr 5, 7. — 24 Nesusilauks: mirs nesusilaukę senatvės. Plg Ps 101, 25; Iz 38, 10; Jer 17, 11. — Šita psalmė yra labai žymi jausmų išreiškimu ir gyvu aprašinėjimu; bet jos tekstas laikomas nelabai gerai išlikusiu

55 (56) psalmė. Nelaimių prislėgto žmogaus pasitikėjimas Dievu

1 Choro vedėjui. Kaip: „Yonat elem rekhoqim". Dovido. Miktam. Kai pilistimai laikė jį Gate

2 Pasigailėk manęs, Dieve, nes mindžioja mane žmogus,
nuolat kovodamas slegia mane
3 Mindžioja mane nuolat mano neprieteliai,
nes daug jų kovoja prieš mane.
O Augščiausias, 4 tą dieną, kurią apims mane baimė,
aš pasitikėsiu tavimi
5 Dievu, kurio pažadą aš šlovinu,
Dievu pasitikiu, aš nebijosiu:
ką man padarys kūnas?
6 Visą dieną jie gadina mano reikalus,
prieš mane yra visos jų mintys piktui daryti.

7 Jie susieina, tykoja,
sekioja mano pėdsakas, tykodami mano gyvybės.
8 Už neteisybę atsilygink jiems,
rūstybėje ištiesk tautas, o Dieve.
9 Mano ištrėmimo kelius tu nužymėjai;
mano ašaros paslėptos tavo rauktinėje:
argi jos nepažymėtos tavo knygoje?
10 Tuomet mano neprieteliai pasitrauks atgal,
kiek kartų aš šaukiuos tavęs;
tai aš gerai žinau, kad Dievas yra už mane

---

55 psalmėje Dovidas meldžia Dievo pagalbos prieš neprietelių puolimus, kurių tačiau jis nebijo, pasitikėdamas Dievu (2—5); plačiau aprašo priešininkų elgesį ir skelbia jiems pažeminimą (6—11), pats gi, laukdamas tikro išgelbėjimo, žada vykdyti dėkingumo prievoles už Dievo suteiktą pagalbą (12. 13)

1 Kaip „Yonat"... Šituos antraštės žodžius kaikurie verčia taip: Kaip „Nebylė balandėlė ištolo". Gal tai buvo žinomos giesmės pirmieji žodžiai. — Gate. Atsitikimas, davęs Dovidui progą parašyti šitą ps, aprašytas 1 Kar 21, 10... Plg Ps 33, 1. — 2 Žmogus. Ebr 'enoš (silpnas, menkas) žmogus. Jis tykoja pražudyti psalmininką.

Psalmus 55 (56). Hominis oppressi in Deo fiducia

1 Magistro chori. Secundum „Yônat 'elem rehoqim". Davidis. Miktam. Cum Philistaei eum tenerent in Gath.
2 Miserere mei, Deus, nam conculcat me homo,
perpetuo pugnans opprimit me.

3 Conculcant me inimici mei perpetuo,
quoniam multi pugnant adversum me.
Altissime, 4 quo die invadet me timor,
ego in te confidam.

5 In Deo, cuius celebro promissum,
in Deo confido, non timebo:
quid faciet mihi caro?
6 Toto die ob trectant mihi,
adversum me sunt omnes cogitationes eorum, ad malum
7 Conveniunt, insidiantur,
vestigia mea observant, quaerentes vitam meam.
8 Pro iniquitate repende illis,
in ira populos prosterne, Deus.
9 Exsilii mei vias tu notasti;
reconditae sunt lacrimae meae in utre tuo:
nonne consignatae in libro tuo?
10 Tunc recedent inimici mei retrorsum,
quandocumque invocavero te;
hoc probe scio Deum esse pro me.

— 5 Dievu, kurio... Kartojamasis psalmės šūkis. Žr žem 11. 12 e. — 6 Visos jų mintys... Jie nuolat galvoja, kaip galėtų man labiau pakenkti. — 8 Už neteisybę... Jų pasielgimas neteisingas, todėl vertas Dievo bausmės. Neteisiųjų yra daug; jie sudaro lyg kad visą atskirą tautą. Dievo bausmė turi sutikti ir tokią tautą. — 9 Mano ištrėmimo... žygiavimus iš vienos vietos į kitą, pasitraukiant nuo savo priešų. Dievas juos žino; žino ir jo ašaras, kurios, kaip brangus aliejus ar tepalas, laikomos Dievo atmintyje, sakytum, odiniame maiše, rauktinėje. Jos įrašytos ir į Dievo knygą. — 10 Tuomet... Dovido prašomas Dievas privers bėgti šalin visus jo priešus. —

11 Dievu, kurio pažadą aš šlovinu,
12 Dievu pasitikiu, aš nebijosiu:
ką man padarys žmogus?
13 Esu surištas įžadais, Dieve, kuriuos esu tau padaręs,
aš ištesėsiu tau šlovinimo aukas,
14 Nes tu apsaugojai mano gyvybę nuo mirties
ir mano kojas nuo nupuolimo,
kad vaikščiočiau Dievo akivaizdoje gyvųjų šviesoje

56 (57) psalmė. Gyvas pasitikėjimas Dievo pagalba persekiojimuose

1 Choro vedėjui. Kaip „Negriauk". Dovido. Miktam. Kai jis bėgo nuo Sauliaus į olą
2 Pasigailėk manęs, Dieve, pasigailėk manęs,
nes mano siela bėga prie tavęs,
Ir į tavo sparnų ūksmę aš bėgu,
kolei praeis nelaimė.
3 Aš šaukiuos į Dievą augščiausiąjį,
į Dievą, kurs man gerai daro.
4 Tesiunčia jis iš dangaus ir tegul gelbsti mane,
teišniekina tuos, kurie persekioja mane,
teatsiunčia Dievas savo malonę ir ištikimybę.
5 Aš gulu tarp liūtų,
kurie ryte ryja žmonių vaikus.
Jų dantys jietys ir vilyčios,
o jų liežuvis aštrus kalavijas
6 Pasirodyk pakilęs viršum dangaus, Dieve;
tavo garbė tebūna viršum visos žemės

---

13 Esu surištas... Padėkoti Dievui Dovidas žada atitesėti savo anksčiau padarytus įžadus, atnašauti žadėtas ir kitas laisva valia daroms aukas. — 14 Gyvųjų šviesoje: čia, žemėje, dar nemiręs

56 psalmėje psalmininkas, pilnas gyvo pasitikėjimo Dievu, kurs visuomet nuostabiai gelbėjo jį iš jo suspaudimų, meldžia jo pagalbos naujame pavojuje (2—6) ir prieš visus neprietelius stato savo pasiryžimą šlovinti Dievą ir jam dėkoti už jo gailestingumą (7—12)

11 In Deo, cuius celebro promissum,
12 in Deo confido, non timebo:
quid faciet mihi homo?
13 Teneor votis, Deus, quae feci tibi,
persolvam tibi sacrificia laudis,

14 Quoniam eripuisti vitam meam de morte,
et pedes meos de lapsu,
ut ambulem coram Deo in lumine viventium.

Psalmus 56 (57). In media persecutione plenus fiducia

1 Magistro chori. Secundum „Ne destruxeris". Davidis Miktam. Quando a Saul in cavernam fugit.
2 Miserere mei, Deus, miserere mei,
quia ad te confugit anima mea,
Et in umbram alarum tuarum confugio,
donec transeat calamitas.
3 Clamo ad Deum altissimum,
ad Deum qui bene facit mihi.
4 Mittat de caelo et salvet me,
opprobriis afficiat eos qui me persequuntur,
mittat Deus gratiam suam et fidelitatem.
5 In medio leonum decumbo,
qui avide devorant filios hominum.
Dentes eorum sunt lanceae et sagittae,
et lingua eorum gladius acutus.
6 Excelsus appare super caelos, Deus;
super omnem terram sit gloria tua.

---

1 Kaip „Negriauk". Ebr 'al taškhet. Gal taip nurodoma pradžia kitos žinomos giesmės, kurios gaida reikėjo pritaikyti šitai psalmei. — Kai jis bėgo... Pasakoma, kuri aplinkybė davė Dovidui progą sudėti šitą psalmę. Žr 2 Kar 22, 1... Plg 2 Kar 24, 1... — 2 Sparnų ūksmę: globą. Plg Ps 16, 8; 35, 8; 5 Moš 32, 10... — Nelaimė: pavojus. — 4 Tesiunčia: tesuteikia pagalbos. — 5 Aš gulu Pavojus didelis, nes priešai labai nuožmūs, kaip liūtai. — 6 Pasirodyk... Parodyk savo kilnumą ir galybę; nugąsdink priešus. — Tai kartojamas ps šūkis. Žr žem

7 Jie patiesė tinklą mano žingsniams:
nusmelkė mano sielą,
Iškasė ties manim duobę:
teįkrinta į ją jie patys.
8 Mano širdis tvirta, Dieve, mano širdis tvirta,
aš giedosiu ir skambinsiu stygomis.
9 Pabusk, mano siela; pabuskite, psalteris ir kanklės!
aš pažadinsiu aušrą
10 Aš šlovinsiu tave, Viešpatie, tautose;
stygomis skambindamas giedosiu tau giminėse.
11 Nes tavo gailestingumas yra didelis iki dangui
ir tavo ištikimybė iki debesų

12 Pasirodyk pakilęs viršum dangaus, Dieve;
tavo garbė tebūna viršum visos žemės

57 (58) psalmė. Įspėjimas neteisingiems teisėjams

1 Choro vedėjui. Kaip: ,,Negriauk". Dovido Miktam

2 Ar jūs, galiūnai, darote teisingus teismus?
Argi jūs, žmonių vaikai, teisiate teisingai?
3 Juk širdyje jūs darote piktus sumanymus,
šalyje jūsų rankos vykdo neteisybes.
4 Bedieviai pametė kelią nuo pat motinos krūtų,
paklydo nuo pat įsčios tie, kurie kalba melą.

---

12 e. — 9 Pažadinsiu aušrą. Savo giesmę Dovidas pradės anksti, dar neišaušus, ir taip lyg kad pažadins aušrą, kuri paprastai prikelia iš miego žmones. — 11 Nes tavo gailestingumas... Dievo malonumo ir ištikimybės pažadams pasireiškimas yra be galo didelis savo turiniu ir platumu, todėl ir dėkojimas toks, kurį girdi visos tautos

57 psalmėje Dovidas dejuoja dėl neteisingų teisėjų, aprašo jų piktumą ir atkaklumą, palygindamas juos su žalčiais (2—6), skelbia jiems Dievo bausmę ir jų piktų pastangų sunaikinimą, o iš kitos pusės-teisiųjų džiaugsmą dėl tokio nusidėjėlių likimo (7—12)

1 Kaip ,,Negriauk'' Žr Ps 56, 1. Kada psalmė sudėta,

7 Rete paraverunt gressibus meis:
depresserunt animam meam;
Foderunt ante me fossam:
cadant in eam.
8 Firmum est cor meum, Deus, firmum cor meum;
cantabo et psallam.
9 Evigila, anima mea; evigilate, psalterium et cithara!
excitabo auroram.
10 Laudabo te in populis, Domine;
psallam tibi in nationibus,
11 Quoniam magna est usque ad caelum misericordia tua,
et usque ad nubes fidelitas tua.
12 Excelsus appare super caelos, Deus;
super omnem terram sit gloria tua!

Psalmus 57 (58). Iniustorum iudicum increpatio

1 Magistro chori. Secundum „Ne destruxeris". Davidis. Miktam.
2 Num vere dicitis ius, potentes?
num iudicatis recte, filii hominum?
3 Immo in corde iniquitates patratis,
in terra iniustitias dispensant manus vestrae.
4 Deviaverunt impii inde a sinu matris,
inde ab utero erraverunt, qui mendacium dicunt.

žinių nėra; gal Sauliaus persekiojimų ar Absalomo maišto metu, nes tuomet; viešpataujant dideliam sumišimui, buvo atsiradę ypač daug neteisingų teisėjų. — Ebr ps tekstas šiandien nebėra visai tikras. — 2 Ar jūs, galiūnai... Čia ir kaikada kitur (žr Ps 81, 1. 6) teisėjai ebr t vadinami dievais ('e l im), nes teisėjai ir kiti augšti valstybės pareigūnai yra Dievo pavaduotojai žemėje (Plg Jo 10, 34 . . .). Šitoje vietoje jie skamba kaip gyva ironija. Absalomas ir jo šalininkai tikrai naudojosi teismais, kad atitrauktų žmones nuo Dovido. Žr 2 Kar 14, 1 . . . — Žmonių vaikai: žmonės. — 3 Juk širdyje... Jūs esate nusistatę daryti neteisybę ir savo nusistatymus vykdote. — 4 Bedieviai pametė... Jų piktumas yra labai įisisenėjęs, jiems lyg

5 Juose yra nuodų, panašių į žalčio nuodus,
į nuodus kurčiosios angies, kuri užsikemša sau ausis,
6 Kad neišgirstų žavėtojų balso,
sumaniai žavinčio čiustininko
7 Dieve, sutrink jų dantis jų pačių burnoje,
sulaužyk liūtų krūminius, Viešpatie.
8 Tepasileidžia jie kaip vanduo, kurs nuteka;
jei jie paleidžia savo vilyčias, tebūna jos kaip atbukusios.
9 Tepraeina kaip straigė, kuri ištyžta,
kaip be laiko gimęs moteriškės kūdikis, kurs nematė saulės.
10 Pirma negu jūsų puodai pajus erškėtį,
kolei jis tebėra žalias, viesulo karštis tenutraukia jį.
11 Teisusis linksminsis, kai pamatys pagiežą,
plaus savo kojas nedorėlio kraujuje.
12 O žmonės sakys: Iš tikrųjų yra užmokestis teisiajam,
iš tikrųjų yra Dievas, kurs teisia žemėje

---

kad įgimtas. — 5.6 *Juose yra nuodų...* Nedorų teisėjų piktumas ir užsispyrimas aprašomas palyginimu. — Rytų kraštuose, pradedant nuo Egipto iki Indijai, žinomas yra žalčių užžavėjimas, murmėjimu žodžių, giedojimu, muzika. Kai angis ar žaltys nepasiduoda žavėjami, žavėtojai sako, kad jis kurčias, kad užsikemšąs sau ausis. Į tokias nesiduodančias užžavėti angis yra panašūs aprašomi psalmėje teisėjai, nes neklauso jokių įspėjimų, jokių pamokymų, jokių maldavimų. — Nors visi žmonės dėl pradinės nuodėmės pasidarė dalyviai pikto, tačiau yra tokių žmonių, kurių piktos širdies negali pakeisti jokia meilės įtaka, joks kantriausias savęs išsižadėjimas. Tokiems turi ateiti Dievo teismas jų piktumo galybės sulaužyti

7 *Dieve, sutrink...* Vaizdais aprašoma bausmė, kurios turi susilaukti neteisingi teisėjai iš Dievo. Vaizdai paimti iš medžioklės. Medžiotojai išdaužydavo laukiniams žvėrims iltis ir dantis, kad nebegalėtų kenkti. — 8 *Tepasileidžia...* Kitas vaizdas, paimtas iš vandens, kurs be indo negali laikytis vietoje ir teka į visas puses, kur yra žemiau. — *Savo vilyčias...* Vaizdas atbukusios ir nebegalinčios labiau sužeisti vilyčios. — 9 *Kaip straigė* Vaizdas

5 Venenum est illis simile veneno serpentis,
veneno aspidis surdae, quae aures suas obturat,
6 Ne audiat vocem fascinatorum,
incantatoris incantantis perite.
7 Deus, contere dentes eorum in ore ipsorum;
molares leonum confringe, Domine.
8 Dissolvantur quasi aquae quae deflunt;
si dirigunt sagittas suas, sint velut obtusae.
9 Transeant sicut limax, quae diffluit,
quasi fetus abortivus mulieris, qui solem non vidit.
10 Priusquam ollae vestrae senserint veprem,
dum est viridis, aestus turbinis abripiat eum.
11 Laetabitur iustus, cum viderit vindictam,
pedes suos lavabit in sanguine iniqui.
12 Et dicent homines: Utique est fructus iusto,
utique est Deus, iudicans in terra.

šliaužiančios straigės. Daroma aliuzija į paliekamas paskui save šliaužiančios straigės (slieko) glemes, su kuriomis rodosi išeinanti ir jos gyvybė. — 10 *Pirma negu...* Ebr t čia labai neaiškus; jis verčiamas visaip. Patarlių būdu čia išreiškiama mintis, kad Dievas sunaikins kaltininkus jų gyvenimo pilnybėje ir anksčiau nekaip įstengs įvykdyti savo piktus sumanymus. — *Pajus erškėtį*: pajus kūrenamą po puodu erškėtį, erškėtis bus pašalintas. — 11 *Teisusis linksminsis...* Teisingo Dievo teismo pasekmė — gerųjų džiaugsmas. — *Pagiežą*: Dievo padarytą. — *Plaus savo kojas...* Palyginimas paimtas iš karo. Vaizduojama kovos laukas, kuriame žuvo tiek daug žmonių, išlieta tiek kraujo, kad nugalėtojams tenka bristi tuo krauju. Dovidas nepasiduoda čia tik asmeninio keršto jausmui; jis reiškia džiaugsmą dėl įvykstančios Dievo teisybės ir aprašo jos pasekmes. — 12 *O žmonės sakys*: kiekvienas žmogus, kurs matys tą Dievo teismą. — *Užmokestis teisiajam*: už jo laikinius vargus. — *Yra Dievas...* Matydami tiek neteisingų teisėjų, žmonės galėjo paabejoti, ar yra teisybė žemėje; bet dabar jie patirs, kad yra vyriausias teisėjas, be galo teisingas, kurs padaro teismą kaltininkams, jei nevisuomet tuojau, tai visgi visai tikrai

58 (59) psalmė. Prašymas išgelbėti nuo piktų persekiotojų ir nubausti juos

1 Choro vedėjui. Kaip: „Negriauk“. Dovido. Miktam. Kai Saulius siuntė žmonių saugoti namų, kad užmuštų jį
2 Išgelbėk mane nuo mano neprietelių, mano Dieve,
nuo sukilstančių prieš mane gink mane.
3 Atimk mane iš piktadarių
ir gelbėk mane nuo kraujagerių.
4 Nes štai tykoja mano gyvybės,
sąmokslauja prieš mane galingieji.
Nėra manyje nusikaltimo nei nuodėmės, Viešpatie;
5 be mano kaltės jie bėga priešais ir puola.
Pabusk, pasitik mane ir matyk;
nes tu, kareivijų Viešpatie, esi Izraėlio Dievas.
6 Pabusk, nubausk visus pagonis,
nesigailėk visų neištikimųjų

7 Jie grįžta vakare, loja kaip šunys
ir bėgioja po miestą.

8 Štai jie giriasi savo burna; piktžodžiavimų yra jų lūpose:
„Nes kas gi girdi?“
9 Bet tu, Viešpatie, išjuoksi juos,
pasityčiojimu tu laikai visus pagonis.
10 Mano stiprybe, tavęs aš žiūrėsiu,
nes tu, Dieve, esi mano tvirtovė,

---

58 psalmėje meldžia Dievą gelbėti jį nuo jo neprietelių ir saugoti nuo pavojų, aprašo priešų tykojimus ir pareiškia pasitikėjimą Dievo pagalba (2—11), prašo nubausti neprietelius, skelbia jiems sugėdinimą ir žuvimą, pagaliau žada šlovinti dėkinga širdimi Dievą (12—18)

1 Kai Saulius siuntė... Saulius, norėdamas būtinai nusikratyti Dovido, buvo davęs įsakymą saugoti Dovido namus ir paskirtu laiku suimti jį. Tik padedant jo žmonai Mikolei, Dovidui pavyko ištrūkti nakčia. Tas atsitikimas aprašytas 1 Kar 19, 11 ... Jį atsimindamas, Dovidas parašė šitą psalmę. — 2 Išgelbėk... Ps pradedama karštu maldavimu gelbėti jį nuo neprietelių, kurių piktumas aprašomas. — 4 Nėra manyje... Aprašomo persekiojimo Dovidas nebuvo nusipelnęs savo elgesiu. — 5 Jie bėga priešais

Psalmus 58 (59). Contra inimicos rapaces et sanguinolentos

1 Magistro chori. Secundum „Ne destruxeris“. Davidis. Miktam. Quando Saul viros misit qui domum observarent, ut eum occiderent.
2 Eripe me de inimicis meis, Deus meus,
ab insurgentibus contra me tuere me.

3 Eripe me de patrantibus iniquitatem,
et a viris sanguinum salva me.
4 Ecce enim insidiantur vitae meae,
conspirant contra me potentes.
Non est crimen in me nec peccatum, Domine:

5 sine culpa mea procurrunt et aggrediuntur.
Evigila, occurre mihi, et vide;

6 nam tu, Domine exercituum, Deus Israel es.
Expergiscere, castiga omnes gentes,
noli miserere omnium perfidorum.
7 Revertuntur vespere, latrant ut canes
et percurrunt civitatem;
8 Ecce se iactant ore suo; contumeliae sunt in labiis eorum:
„Quis enim audit?“
9 Sed tu, Domine, irrides eos,
ludibrio habes omnes gentes.
10 Robur meum, ad te attendam,
quia tu, Deus, praesidium meum es,

... Dovidas bėgo tiesiai Viešpaties įsakymų keliu; priešai užbėgo jam už akių ir yra pasiryžę pulti jį. — Visus pagonis... Visų pagonių paminėjimas, rodosi, nurodo, kad tai yra priedas, padarytas vėlesniais laikais, pritaikant liturginiams tikslams. Žr žem 9 e. — 7 Jie grįžta vakare ... Dovido neprieteliai dieną nedrįsta vykdyti savo piktų sumanymų, todėl jie grįžta į miestą tik vakarop, čia loja kaip alkani šunys, visur landžioja ir saugoja, kad Dovidas negalėtų ištrūkti. Šita eil yra kartojamas ps šūkis. Žr 15 e. — 8 Nes kas gi girdi? Pasidrąsindami priešai įkalbinėja vienas kitam, kad niekas negirdi piktų kalbų, ir todėl niekas jų nenubaus - nei žmogus, nei Dievas. — 9 Bet tu... Bet kaltininkai nebus be bausmės, nes Dievas mato juos ir girdi. — 10, 11a Mano stiprybė... Tai antras karto-

11 Mano Dievas, mano pasigailėjimas†
Teateina Dievas man pagalbon,
tepadaro, kad turėčiau pasigėrėjimo dėl mano neprietelių.
12 Dieve, užmušk juos, kad nebūtų papiktinimas mano tautai,
išblaškyk juos savo stiprybe ir parblokšk juos,
mūsų skyde, Viešpatie.
13 Jų burnos nuodėmė yra jų lūpų kalba:
tebūna jie sugauti savo puikybės, keiksmų ir melo, kuriuos jie kalba.
14 Pražudyk juos rūstybėje, pražudyk, kad jų jau nebebūtų,
kad būtų žinoma, jog Dievas karaliauja Jokūbe ir iki žemės pakraščių
15 Jie grįžta vakare, loja kaip šunys
ir bėgioja po miestą

16 Jie klaidžioja ješkodami maisto;
jei nebūna sotūs, ima staugti.
17 Aš gi giedosiu apie tavo galingumą
ir džiūgausiu rytmetį dėl tavo gailestingumo,
Nes tu pasidarei man tvirtovė
ir priebėga mano suspaudimo dieną.
18 Mano stiprybė, tau aš giedosiu,
nes, Dieve, tu esi mano tvirtovė,
mano Dievas, mano pasigailėjimas

jamasis ps šūkis. Žr žem 18 e. — 12 Dieve, užmušk juos... Ebr MT yra: neužmušk. Taip yra ir Vulg tekste, kurs aiškinamas šiaip: neužmušk jų vienu kartu, nes jei jie žus visi vienu kartu, greit neliktų nė atsiminimo apie Dievo įvykdytą kerštą; o jei jie pažeminti ir išblaškyti gaus vargti, tai Dievo bausmės pavyzdys ilgai stovės tautos akyse. Bet 14 eil, rodosi, reikalauja, kad ir šitoje 12 e skaitytumėm:

11 Deus meus, misericordia mea.†
Subveniat mihi Deus,
faciat ut delecter de hostibus meis.

12 Deus, occide eos, ne offensae sint populo meo,
conturba eos robore tuo et prosterne eos,
clipeus noster, Domine.

13 Peccatum oris eorum est sermo labiorum eorum,
et capiantur superbia sua et maledictis et mendaciis quae dicunt.
14 Perde eos in ira, perde, ut iam non sint,
ut sciatur Deum regnare in Iacob et usque ad fines terrae.

15 Revertuntur vespere, latrant ut canes,
et percurrunt civitatem;
16 Vagantur cibum quaerentes;
si satiati non sunt, ululatum edunt.
17 Ego autem cantabo potentiam tuam,
et exsultabo mane de misericordia tua,
Quia factus es praesidium mihi,
et refugium die angustiae meae.
18 Robur meum, tibi psallam,
quia, Deus, praesidium meum es,
Deus meus, misericordia mea.

užmušk. — 13 Jų burnos... Visa, ką jie kalba, yra nuodėmė. — 16 Kartojamas šūkis čia papildomas aprašymu, ką daro šunys mieste. Ypač rytų kraštuose palaidi šunys atbėga vakare į miestą ješkoti čia sau maisto. Panašiai elgiasi Dovido nepriételiai. — 17 Aš gi giedosiu... Po baisios persekiojimų nakties ateina rytas, ir Dovidas jau gali dėkoti Dievui už pasigailėjimą ir suteiktą pagalbą

59 (60) psalmė. Dejavimas dėl pralaimėjimo, priminimas pažado ir prašymas naujos pagalbos

1 Choro vedėjui Kaip: „Įstatymo lelija". Miktam. Do-
vido. Pamokymui. 2 Kaip jis buvo išėjęs prieš Aramą
Naharaimą ir prieš Aramą Sobą ir kaip sugrįžęs Joa-
bas nugalėjo druskos slėnyje Edomą: 12 000 (žmonių)

3 Dieve, tu atstūmei mus, sulaužei mūsų eiles;
tu susirūstinęs: sugrąžink mus.
4 Tu sukrėtei žemę, perskėlei ją;
pagydyk jos plyšimus: nes ji svyruoja.
5 Davei patirti tautai kietų dalykų,
girdei mus svaiginančiu vynu.
6 Tu pastatei bijantiems tavęs vėliavą,
kad bėgtų nuo lanko,
7 kad tavo mylimieji būtų išlaisvinti;
padėk savo dešinę ir išklausyk mus
8 Dievas yra kalbėjęs savo šventovėje:
„Aš džiūgausiu ir dalinsiu Sikemą
ir išmatuosiu Sukoto slėnį.
9 Mano yra Galaado žemė ir mano Manaso žemė,
Ir Efraimas yra mano galvos šalmas, Judas
mano skeptras,

---

59 psalmė prasideda dejavimu, kad Dievas davė savo tautai patirti skaudžių smūgių; tas dejavimas baigiamas prašymu pagalbos (3—7); toliau primenama Dievo pažadas, kad Izraėlis paveldės ne tik Palestiną, bet taip pat Moabo, Edomo ir Pilistimų šalis (8—10). Tuo pažadu pasiremdamas, Dovidas su pasitikėjimu meldžia Viešpatį, kad padėtų nugalėti Idumėją (11—14). — 7—14 eil randame pakartotas 107 ps, kurs jos sudaro taip pat antrą ps dalį

1 *Kaip „Įstatymo"...* Žr Ps 44, 1. — 2 *Kai jis buvo...* Primenama atsitikimas iš žydų istorijos, kurs paragino Dovidą sudėti šitą psalmę. Apie tą atsitikimą gana plačiai pasakojama 2 Kar 8 ir 10 sk; 1 Kron 18 ir 19 sk. Dovidui kariaujant Sirijoje, Idumėjiečiai buvo užpuolę Izraėlaičių šalį, pasilikusią be kariuomenės, ir teriojo ją be pasigailėjimo. Tuomet Dovidas buvo priverstas siųsti prieš juos kariuomenę su Joabu ir Abisaju. Išsiuntęs ją, jis tikriausiai sudėjo šitą ps, melsdamas Dievo palaimos šiam žygiui. — 12 000. 2 Kar 8, 13 pasakyta 18 000. Kurs skaitmuo tikras, žinios nėra. — 3 *Dieve, tu...* Idumėjiečių puolime ir jų suduotame smūgyje Dovidas mato Dievo rūstybės pasireiškimą, nes Idumėjiečiai buvo tik įrankis, kuriuo Dievas naudojosi *plyšiui* Izraėlio sienoje padaryti. — *Sugrąžink*

Psalmus 59 (60). Lamentatio, fiducia, preces post cladem populi

1 Magistro chori. Secundum „Lilium legis". Miktam.
Davidis. Ad docendum. 2 Quando contra Aram Naha-
raim et contra Aram Soba egessus est, et quando
Ioab reversus devicit Edom in valle salis: 12 000 (ho-
minum).

3 Deus, reppulisti nos, perfregisti acies nostras,
iratus es: restitue nos.
4 Concussisti terram, scidisti eam;
sana rupturas eius: nam vacillat.
5 Imposuisti populo tuo dura;
potasti nos vino inebrianti.
6 Statuisti timentibus te vexillum,
ut fugerent ab arcu;
7 Ut liberentur dilecti tui,
adiuva dexterâ tuâ, et exaudi nos.
8 Deus locutus est in sanctuario suo:
„Exsultabo et partibor Sichem,
et vallem Succoth dimetiar.
9 Mea est terra Galaad, et mea terra Manasse,
et Ephraim galea capitis mei, Iuda sceptrum
meum,

---

mus: padėk mums. — 4 *Tu sukrėtei...* Priešų puolimo pasekmės buvo lygios žemės drebėjimo pasekmėms. — 5 *Svaiginančiu vynu.* Tokio vyno atsigėręs žmogus jaučia skausmą. Plg Iz 51, 17. 22; Jer 25, 15 ir k. — 6 *Tu pastatei...* Ir bausdamas Dievas nevisai paliko savo garbintojus, nes davė jiems ženklą — *vėliavą*, aplink kurį turėjo rinktis; taigi, pradžioje jie turėjo bėgti nuo priešų galybės, o paskui patys juos pulti. Tokia vėliava (ženklas) buvo maloninga Dievo globa. Plg 2 Moš 17, 15. — 8 *Yra kalbėjęs...* Psalmininkas turi čia galvoje gal ne kurį nors paskirą aprašomu atsitikimu Dievo duotą pažadą, bet didįjį pažadą, liečiantį visą Dovido karaliavimą, aprašytą 2 Kar 7, 1... — *Aš*: Dovidas. — *Dalinsiu Sikemą*: turėsiu pilną valdžią. — Jokūbas, grįždamas iš Harano, pasiliko kurį laiką Sokkote (Padangčių slėnyje) anapus Jordano, o iš jo atėjo į Sikemiečių šalį (1 Moš 33, 17. 18) šioje Jordano pusėje. Taigi, Sikemu ir Sukotu (Padangčių slėniu) čia vadinama visa Kanaano žemė, kaip šiapus, taip ir anapus Jordano. — 9 *Galaado žemė...* Ta pati žadėtoji Kanaano žemė vadinama šitoje eil keturiais vardais, pirmais dviem-šalis anapus Jordano ir kitais dviem-visas kraštas šiapus Jordano. — *Efraimas yra...* Efraimas

10 Moabas mano plovimos praustuvė.
Ant Edomo aš dėsiu savo autuvą,
Pilistėjos būsiu nugalėtojas“
11 Kas atves mane į sustiprintąjį miestą?
kas lydės mane iki Edomui?
12 Argi ne tu, Dieve, kurs atstumei mus
ir jau nebeišeini, o Dieve, su mūsų kariuomenėmis?
13 Duok mums pagalbos prieš nepriętelį,
nes žmonių parama tuščia.
14 Su Dievu mes elgsimės drąsiai,
ir jis sumindžios mūsų neprietelius

60 (61) psalmė. Dievu pasitikinčio tremtinio malda

1 Choro vedėjui. Stygomis. Dovido
2 Išgirsk, Dieve, mano šauksmą,
klausykis mano maldos.
3 Iš žemės pakraščių šaukiuos į tave,
kai mano širdis alpsta.

4 Tu užkelsi mane ant uolos, duosi man ramybės,
nes tu man tvirtovė,
tvirtas bokštas prieš neprietelį.

---

ir Judas gauna ypatingą pagyrimą, pirmas kaip tirščiausiai apgyventas, todėl ir stipriausias, antras, kad iš čia turėjo būti visuomet Dievo tautos karaliai. Efraimas vadinamas galvos šalmu, o Judas skeptru (karališkąja lazda). — 10 Moabas... Moabą Dovidas turėjo pavergti. Iš jo jis turėjo pasidaryti savo kojoms plovimos praustuvę. — Ant Edomo... Nors Edomas (Idumėja) dabar buvo drąsiai užpuolęs Izraėlio šalį, bet ir jis bus pavergtas. Dovidas, kad parodytų, kaip jį niekina, dės ant jo savo kurpę, kad jis neštų ją, kaip kad vergas gauna nešti savo pono autuvą. — Pilistėjos... Bus priversta pripažinti Dovidą savo valdovu ir Pilistėja (Pilistimų šalis). — 11 Kas atves... Dovidas turi Dievo pažadą. Jis nebijo Idumėjos; bet jis gali į ją įeiti Dievo padedamas, todėl tos jo pagalbos dabar prašo. — Į sustiprintąjį miestą. Gal geriau: į Petrą ar į Sela', nes taip buvo vadinama Idumėjos sostinė, labai sustiprinta tvirtovė vargiai prieinama. Jos vieta dabar vadinama Botsra. Plg 4 Kar 14, 7; 1 Moš 36, 33; Iz 34, 6; Am 1, 12 ir k. — 12 Nebeišeini: nebepadedi mums, leidi patirti mums daug pikta. — 14 Su Dievu... Ps baigiama

10 Moab pelvis lotionis meae;
super Edom ponam calceamentum meum,
de Philistaea triumphabo“.
11 Quis adducet me in civitatem munitam?
quis deducet me usque in Edom?
12 Nonne tu, Deus, qui reppulisti nos,
nostris?
nec iam egrederis, Deus, cum exercitibus
13 Da nobis auxilium contra inimicum,
quia vanum est subsidium hominum.
14 Per Deum fortiter agemus,
et ipse conculcabit inimicos nostros.

Psalmus 60 (61). Regis exsulantis preces et exauditio

1 Magistro chori. Fidibus. Davidis.
2 Audi, Deus, clamorem meum,
intende orationi meae.
3 Ab extremis terrae ad te clamo,
cum deficit cor meum.
In petram extolles me, dabis quietem mihi,
4 quia praesidium es mihi,
turris fortis contra inimicum.

---

pilnais pasitikėjimo ir džiaugsmo žodžiais. — Kasdien mes turime kovoti, kasdien jaučiame savo silpnumą, bet taip pat kasdien gauname Dievo pagalbos. Taigi, kovokime drąsiai, atsižvelgdami į mums žadėtąjį dangišką Kanaaną

60 psalmės autorius, toli būdamas nuo Dievo padangtės, karštai ir su viltimi meldžia, kad būtų sugrąžintas į Viešpaties šventyklą (2—5), prašo suteikti ilgą amžių karaliui, žadėdamas dėkoti visados psalmės žodžiais (6—9)

1 Stygomis. Žr Ps 4, 1. — Dovido. Nors antraštėje yra paminėtas Dovidas kaip ps autorius, bet daugelis aiškintojų mano, kad ji parašyta Babelės nelaisvės laikais, kad karalius, kuriam linkima ilgo amžiaus, esąs Zorobabelis kaip Kristaus figūra, arba tikriau pats Mesijas. Kiti tačiau aiškintojai laiko ps autoriumi Dovidą, buvusį ištrėmime (žr 2 Kar 15—19), kurs pats sau kaip karalius linki ilgo amžiaus. — 3 Iš žemės pakraščių... Žemės pakraščiais visados vadinama labai tolima šalis, gal Babelė. Dovido lūpose tai būtų aiškus iperbolinis pasakymas. — Širdis alpsta: toks didelis yra troškimas grįžti iš tremties. — 4 Užkelsi

[5] Kadgi aš gyvenčiau visados tavo padangtėje,
bėgčiau glaustis po tavo sparnų priedanga
[6] Nes tu, Dieve, girdėjai mano linkėjimus,
davei man tėvonystę tų, kurie bijo tavo vardo.
[7] Pridėk dienų prie karaliaus dienų,
jo metai tebūna lygūs daugeliui kartų;
[8] Tekaraliauja per amžius Dievo akivaizdoje:
siųsk malonę ir ištikimybę, kad sergėtų jį.
[9] Taip aš giedosiu tavo vardui visados
ir atitesėsiu savo įžadus kasdien

61 (62) psalmė. Vien Dievu reikia tikėtis

[1] Choro vedėjui. Kaip Iditun. Psalmė. Dovido
[2] Tik Dievuje ilsisi mano siela;
iš jo eina mano išgelbėjimas.
[3] Tik jis yra mano uola ir mano iš-
gelbėjimas,
mano tvirtovė: aš daugiau nebe-
svyruosiu.
[4] Iki kolei jūs puldinėsite žmogų, griausite jį visi,
kaip pašlijusią sieną, kaip griūnantį mūrą?

[5] Taip, jie stengiasi išvaryti mane iš mano augš- [tos vietos,
gėrisi melu;
Savo burna laimina,
o širdyje keikia

---

mane ant uolos: duosi man saugią vietą. Kuri gi yra ta tikrai saugi vieta, ta uola, kurios taip labai trokšta psalmininko širdis, paaiškinama toliau: 5 Kadgi aš gyvenčiau... t y kad man būtų leista gyventi toje vietoje, kurioje ypatingu būdu Dievas gyvena, Dievo pasisavintoje šventoje žemėje, ir naudotis Dievo sparnų ūksme ar slėpyne. Plg Ps 16, 8 ir k. — 6 Davei man tėvonystę tų... tą tėvonystę, kuri buvo duota tikriems Dievo garbintojams ir paveldima jų palikuonių, kurie taip pat bijo Dievo vardo. Žemiškoji tėvonystė turi baigtis mesijinėje karalystėje, kurios karalius karaliaus per amžius. — 9 Taip aš giedosiu... Psalmininkas tautos vardu daro pažadą amžinai šlovinti Viešpatį

61 psamėje Dovidas su pilna viltimi ir pasitikėjimu pasiduoda Dievo valiai ir nebijo savo nepretelių, nežiūrint jų piktumo ir galybės (2—5), žadina savyje dar didesnį pasitikėjimą ir ragina savo šalininkus tą pat daryti (6—9), primena žemiš-

[5] Utinam habitem in tabernaculo tuo semper,
confugiam sub tegmen alarum tuarum!
[6] Tu enim, Deus, audisti vota mea;
dedisti mihi hereditatem timentium nomen [tuum.
[7] Dies adice ad dies regis,
anni eius aequent generationes multas;
[8] Regnet in aeternum coram Deo;
gratiam et fidelitatem mitte, ut conservent [eum.
[9] Sic cantabo nomen tuum semper,
et solvam vota mea omni die.

Psalmus 61 (62). In solo Deo sperandum

[1] Magistro chori. Secundum Iduthun. Psalmus. Davidis.
[2] In Deo tantum quiescit anima mea,
ab ipso venit salus mea.
[3] Ipse tantum est petra mea et salus
mea,
praesidium meum: nequaquam
movebor.
[4] Quousque irruitis in hominem, subvertitis eum
omnes,
ut parietem inclinatum, ut murum ruentem?
[5] Profecto e loco meo excelso moliuntur me pellere,
delectantur mendacio;
Ore suo benedicunt,
et in corde maledicunt.

---

kųjų dalykų menkumą, nes vien Dievas gali ir nori duoti kiekvienam, ko jis vertas (10—12)

1 Iditunui. Žr Ps 38, 1. — Dovido. Parašyta Sauliaus arba Absalomo sąmokslo metu. — 2 Tik Dievuje... Dovidas pilnai pasitiki Dievu. Dievas yra jo gelbėtojas pavojuose. — 3 Daugiau nebesvyruosiu... Psalmininkas prisipažįsta, kad ir jis turi baimės ir lyg pradeda drebėti, nes žmogaus prigimtis pavojaus valandą nevisai pasiduoda valios įsakymams; bet jo baimė ne tokia, kokios jo neprieteliai laukia; ji neatves jo į nupuolimą. — 4 Iki kolei... Dovido sielos susijaudinimo priežastis — nuolatiniai, nesiliauja priešų puolimai. — Kaip pašlijusią sieną... Nors jūs manote, kad aš panašus į sieną, kuri gali kiekvieną valandą pavirsti, bet jūs puolate mane, tokį silpną, nesiliaudami, visais būriais. Kaip ilgai jūs tai darysite? — 5 Jie stengiasi... Nurodomos piktos neprietelių pastangos ir jų veidmainystė. — Mano augštos vietos,

6 Tik Dievuje ilsėkis, mano siela,
nes iš jo ateina, ko aš tikiuos.
7 Tik jis yra mano uola ir mano išgelbėjimas,
mano tvirtovė: aš nebūsiu pajudintas.
8 Dievuje yra mano išgelbėjimas ir mano garbė,
mano stiprybės uola: mano priebėga Dievuje.
9 Turėk jame vilties, tauta, kiekvienu metu;
išliekite jo akivaizdoje savo širdis:
Dievas yra mums priebėga.
10 Žmonių vaikai yra tik kvapas,
žmonių sūnūs apgaulingi;
Svarstyklėje jie pakyla augštyn,
būdami visi kartu lengvesni už kvapą.
11 Nepasitikėkite prispaudimu ir nesigirkite tuščiai grobiu;
jei didėja turtai, neriškite prie jų širdies.
12 Vieną kartą yra kalbėjęs Dievas; aš girdėjau šiuodu dalyku:
„Galybė Dievo, 13 ir tavo, Viešpatie, yra malonė“;
nes tu atiduodi kiekvienam pagal jo darbą

62 (63) psalmė. Troškimas Dievo, kurs yra mūsų gyvenimas ir išganymas

1 Psalmė. Dovido, kai jis buvo Judo tyrumoje

---

t y priešai nori atimti iš Dovido jo karališką garbę ir pareigas. — 6 Tik Dievuje... Ką Dovido siela sau daro (plg 2 e). Tai ji turi vis labiau vykdyti. — 6 ir 7 eil kartojama su nedideliu pakeitimu tai kas pasakyta 2 ir 3 eil. Todėl tai yra kartojamieji šitos ps žodžiai. — 9 Turėk jame vilties... Turėti lygų pasitikėjimą Dievu Dovidas ragina visus, kurie yra jam ištikimi. — 10 Žmonių vaikai... Nurodoma žmonių pagalbos menkumas. Visa, ką žmonių vaikai laiko svarbiu dalyku, yra tuščia; visa jie sveria netikromis savęs apsigavimo svarstyklėmis. — 11 Nepasitikėkite... Iš žmonių menkumo, silpnumo daroma išvada. Rišti širdį į betkurį dalyką reiškia tą pat, kaip ir branginti tą dalyką, laikyti jį svarbiu. — 12 Vieną kartą... šiuodu dalyku, t y aš girdėjau du dalyku ir to kietai laikaus. Šitokiuo kalbėjimo būdu naudojasi Semitai, kad stipriau pabrėžtų skaičių, kurs iš dviejų ar kelių jų

6 In Deo tantum quiesce, anima mea,
quia ab ipso venit quod spero.
7 Ipse tantum est petra mea et salus mea,
praesidium meum: non movebor.

8 Penes Deum est salus mea et gloria mea,
petra roboris mei: refugium meum in Deo.
9 Spera in eo, popule, omni tempore;
effundite coram eo corda vestra:
Deus est refugium nobis!
10 Halitus tantum sunt filii hominum,
fallaces filii virorum:
In statera in altum ascendunt,
leviores quam halitus omnes simul.
11 Nolite confidere oppressioni, neque in rapina vane gloriari;
opibus, si crescant, ne adhaeseritis corde.
12 Unum locutus est Deus; haec duo audivi:
„Deo potentia est, 13 et tibi, Domine, gratia;
nam tu reddes unicuique secundum opus eius“.

Psalmus 62 (63). Desiderium Dei, vitae et salutis nostrae

1 Psalmus. Davidis, cum in deserto Iuda commoraretur.

---

minimų yra augščiausias. Plg Am 1, 3; Pat 6, 16—19; 30, 15. 18. 21. — Galybė Dievo, t y Dievui priklauso. Jei bedieviai daro kitiems neteisybių, tegul dievobaimingieji ir prislėgtieji atsimena Dievo valdymą, kuriame pasireiškia Dievo galybė ir jo malonumas; tom dviem savybėm vadovaudamos, jis atsilygina taip kaip kas nusipelnė savo darbais — Tu atiduodi... Plg Rom 2, 6—11

62 psalmėje Dovidas, būdamas tyrumoje, trokšta siela ir kūnu Dievo, kurį jis anksčiau garbindavo šventykloje; žada šlovinti visados jo malonumą, kuriuo jo siela pilnai pasisotina; nori taip pat naktį mąstyti apie Dievą, visuomet džiaugtis jo globa, mylėti jį visa širdimi (2—9); skelbia savo priešų žuvimą, tuo tarpu kad jis pats ir kiti ištikimi Dievo tarnai linksminsis (10—12)

1 Judo tyrumoje: tarp Jeruzalės ir Mirties jūros. Ps parašyta gal Absalomo sąmokslo metu, kada Dovidas buvo

2 Dieve, tu esi mano Dievas:
rūpestingai aš ješkau tavęs.
Tavęs trokšta mano siela, geidžia tavęs mano
kūnas,
kaip sausa ir trokštanti žemė be vandens.
3 Taip aš mąstau apie tave šventovėje,
kad matyčiau tavo galybę ir tavo šlovę.
4 Nes tavo malonė yra geresnė negu gyvenimas,
mano lūpos skelbs tave
5 Taip aš garbinsiu savo gyvenime,
tavo vardu kelsiu augštyn savo rankas.
6 Kaip taukais ir riebumu bus pasotinta mano
siela
ir džiūgaujančiomis lūpomis šlovins mano
7 Kai atsiminsiu tave savo guolyje, [burna.
mąstysiu apie tave budynėse.
8 Nes tu pasidarei mano padėjėjas,
ir aš džiūgauju tavo sparnų ūksmėje.
9 Mano siela glaudžiasi prie tavęs,
mane palaiko tavo dešinė.
10 O kurie ješko pražudyti mano sielos,
tie eis į žemės gilybes,
11 Bus atiduoti kalavijo valdžion,
bus lapių dalia.
12 Karalius gi linksminsis Dievuje,
girsis kiekvienas, kurs prisiekia jo vardu,
nes kalbančiųjų neteisybę burna bus užkimšta

---

priverstas pasitraukti iš Jeruzalės ir būti toli nuo šventyklos. Žr 2 Kar 17, 16. — 2 Dieve, tu esi... Taip Dovidas išreiškia savo didelį troškimą vėl būti arti vietos, kurioje ypatingu būdu garbinamas Dievas. Tas troškimas toks galingas, kad jį jaučia ne tik siela, bet ir kūnas. — 3 Taip aš mąstau... Panašių jausmų jis turėdavo ir būdamas šventoje vietoje, kad geriau pažintų Dievo esmę, ypač gi jo galingumą ir didybę. — 4 Nes tavo malonė... Nors brangi yra Dievo dovana gyvybė, bet Dievo maloningumas turėjo Dovido akyse daug didesnę vertę; todėl mano lūpos... — 5 Taip aš... Įsitikinęs, kad visų didžiausia dovana yra Dievo malonė, jis nori garbinti ir šlovinti Dievą per visą savo gyvenimą. — Kelsiu augštyn: melsiuos. — 6 Kaip taukais... Toks Dievo šlovinimas suteikia sielai didžiausią džiaugsmą ir paguodą. Kadangi aukose buvo atnašaujama taukai kaip geriausias dalykas, tai ir čia taukai ir riebumas yra vaizdas didžiausio pasi-

2 Deus, Deus meus es:
sollicite te quaero;
Te sitit anima mea, desiderat te caro mea.
ut terra arida et sitiens, sine aqua.

3 Sic in sanctuario contemplor te,
ut videam potentiam tuam et gloriam tuam.
4 Quia melior est gratia tua quam vita,
labia mea praedicabunt te.
5 Sic benedicam tibi in vita mea:
in nomine tuo attollam manus meas.
6 Sicut adipe et pinguedine satiabitur anima mea,
et labiis exsultantibus laudabit os meum,

7 Cum memor ero tui super stratum meum,
in vigiliis meditabor de te.
8 Etenim factus es adiutor meus,
et in umbra alarum tuarum exsulto:
9 Adhaeret anima mea tibi,
me sustentat dextera tua.
10 Qui autem perdere quaerunt animam meam,
introibunt in profunda terrae.
11 Tradentur in manus gladii,
portio vulpium erunt.
12 Rex vero laetabitur in Deo,
gloriabitur omnis qui iurat per eum,
quia obstruetur os loquentium iniqua.

---

gėrėjimo, kokį suteikia Dievo namai, vaizdas gausiausio Dievo palaiminimo... — Mano burna. Burna išreikš tai, ką širdis, siela jaučia. — 7 Kai atsiminsiu... Siela yra tokia pilna Dievo šlovinimo, kad ir naktį jį atsimins ir visados mąstys apie tai, kas Dovidui yra Dievas. — 9 Mano siela... Tas nuolatinis atsiminimas Dievo kyla iš tikros meilės Dievui, kurs iš savo pusės palaiko savo ištikimą garbintoją. — 10 Kurie ješko... Dovidui nepavojingi neprietelių tykojimai; ne jis, bet jie žus, nes juos sutiks mirtis be laiko. — 11 Bus atiduoti... žus kovoje. — Bus lapių... Jų lavonai liks nepalaidoti, todėl juos draskys laukiniai žvėrys, lapės, šakalai. 12 Karalius... Žuvus priešams, džiaugsis karalius ir jo tauta, ištikima Dievui. — Kurs prisiekia... Kurie pripažįsta, kad Viešpats Yahweh yra vienas tikras Dievas. — Nes kalbančiųjų... dėl kurių Dovidas taip dažnai ir tiek daug turėjo kentėti

63 (64) psalmė. Dievo teismas piktiems persekiotojams

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Išgirsk, Dieve, mano balsą kai aš dejuoju;
saugok mano gyvybę nuo baimės nepritelio.
3 Apgink mane nuo piktadarių susirinkimo,
nuo darančiųjų neteisybę triukšmo.
4 Kurie galanda savo liežuvius kaip kalaviją,
leidžia kaip vilyčias įnuodintus žodžius,
5 Kad žeistų iš slėpynės nekaltąjį,
žeistų jį netikėtai, nieko nebijodami.
6 Jie tvirtai nusistato daryti piktą dalyką,
susimoko apie spendimą spąstų slapčia,
sako: „Kas mus matys?“
7 Jie prasimano neapsakomus piktumus, slepia sugalvotas mintis,
ir kiekvieno jų mintis ir širdis yra gilios
8 Bet Dievas žeidžia juos vilyčiomis,
jie netikėtai sužeidžiami,
9 Ir žuvimą rengia jiems jų pačių liežuvis;
galvas kraipo visi, kurie juos mato.
10 Ir visi bijo ir skelbia Dievo veikalą
ir apsvarsto jo darbus.
11 Teisusis linksminasi Viešpatyje ir bėga glaustis prie jo,
ir visi, kurių širdis tiesi, didžiuojasi

63 psalmėje Dovidas meldžia Dievo globos prieš daugelį priešų, kurie galanda savo liežuvius ir savo žodžiais stengiasi padaryti jam kuo daugiausia pikta (2—6), išreiškia taip pat viltį, kad Dievas pavers niekais priešų pastangas; tuo visi stebėsis, o teisingieji galės džiaugtis Dievuje (7—11)

2 I š g i r s k, D i e v e . . . Psalmė pradedama karšta malda su nurodymu pavojaus didumo. — 4 K a i p v i l y č i a s . . . Priešai žeidžia apkalbinėjimo, šmeižto žodžiais, kurie veikia kaip įnuodintos vilyčos. — 5 N e k a l t ą j į : Dovidą, kurs nieku nebuvo jiems nusikaltęs. — 6 J i e t v i r t a i . . . Jie iš anksto džiaugiasi, kad taip gerai yra paslėpę savo spąstus,

Psalmus 63 (64). Iudicium Dei de perfidis persecutoribus

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Audi, Deus, vocem meam, dum queror;
a timore inimici custodi vitam meam.
3 Protege me a concilio malignorum,
a tumultu agentium iniqua,
4 Qui acuunt ut gladium linguas suas,
dirigunt ut sagittas verba venenata,
5 Ut feriant ex latebris innocentem,
de improviso feriant eum nihil timentes.
6 Firmiter proponunt sibi rem malam,
conspirant de laqueis tendendis occulte,
dicunt: „Quis nos videbit?“
7 Excogitant nefaria, occultant cogitationes excogitatas,
et mens cuiusque et cor sunt profunda.
8 Sed Deus ferit eos sagittis,
de improviso percutiuntur vulneribus,
9 Et ruinam parat eis lingua ipsorum:
capita movent omnes qui vident eos.
10 Et omnes timent et praedicant opus Dei,
et perpendunt acta eius.
11 Laetatur iustus in Domino et confugit ad eum
et gloriantur omnes recti corde.

jog niekas jų nepamatys, todėl negalės jų išsisaugoti. — 7 J i e p r a s i m a n o . . . Nepricteliai tariasi gudriai padarę savo piktą darbą, bet Dievas paverčia jį niekais. — Ir ebr tekste šitos eil prasmė yra labai neaiški. — 8 B e t D i e v a s . . . Dievas niekais paverčia nedorus sumanymus. Neprietelių vilyčios nelabiau žeidžia, kaip silpno kūdikio ranka paleistosios. Jų išgaląstas liežuvis susilpnėja, dargi jiems patiems kenkia. — 10 V i s i b i j o . . kad nebūtų panašiai nubausti Augščiausiojo teisme. — 11 T e i s u s i s . . . Teisinga Dievo bausmė sukelia ištikimuosiuose jo tarnuose linksmybę ir padidina viltį

64 (65) psalmė. Iškilmingas dėkojimas už Dievo suteiktas geradarystes

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido. Giesmė
2 Tau, Dieve, dera šlovinimo giesmė Sione
ir įžadas tebūna įvykdytas tau, 3 kurs išklausai maldas.
Prie tavęs eina kiekvienas kūnas
4 dėl neteisybių.
Slegia mus mūsų nusikaltimai:
tu juos atleidi.
5 Palaimintas, ką tu pasirenki ir pasiimi:
jis gyvena tavo padangtėse.
Mes būsime pasotinti tavo namų gėrybėmis,
tavo šventnamio šventumu
6 Nuostabiais ženklais tu išklausai mus su teisybe,
Dievas, mūsų gelbėtojas,
Viltis visų žemės kraštų
ir toli esančių jūrų.
7 Tu, kurs sutvirtini savo jėga kalnus,
Susijuosęs galybe,
8 Kurs nutildai jūros ūžimą,
jos bangų ūžimą ir tautų triukšmą;
9 Ir tie, kurie gyvena žemės pakraščiuose, turi baimės dėl tavo ženklų;
tu pripildai džiaugsmo tolimiausius Rytus ir Vakarus

---

64 psalmėje šlovinama Dievo apvaizdos pasireiškimai; visų pirma giriama dvasinės gėrybės ir dovanos, suteikiamos išrinktajai tautai (2—5); toliau nurodoma Dievo visagalybė pasaulio valdyme (6—9); pagaliau iškeliama aikštėn ir giriama Dievo maloningumas, pasireiškiąs žemės derliaus suteikimu ir kitų žemės gėrybių davimu (10—14)

2 Tau, Dieve... Apmąstydamas Dievo apvaizdos pasireiškimus ir jo maloningumą, Dovidas jaučia reikalą garsiai pasakyti savo širdies jausmus ir šlovinti Dievą. — Sione. Siono kalnelyje Dovido laikais buvo sandoros padangtė. — Įžadas: pažadai padaryti Dievui, kad būtų išmelsta jo malonių. — 3 Kiekvienas kūnas: visi žmonės ateina šlovinti, dėkoti, maldauti. — 4 Dėl neteisybių...

Psalmus 64 (65). Sollemnis gratiarum actio pro beneficiis Dei

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis. Canticum.
2 Te decet hymnus, Deus, in Sion
et tibi reddatur votum, 3 qui exaudis preces.
Ad te omnis caro venit

4 propter iniquitates.
Opprimunt nos delicta nostra:
tu ea dimittis.
5 Beatus, quem eligis et assumis:
inhabitat in atriis tuis.
Satiemur bonis domus tuae,
sanctitate templi tui.
6 Signis stupendis exaudis nos cum iustitia,
Deus salvator noster,
Spes omnium finium terrae
et marium procul,
7 Qui firmas montes virtute tua,
accinctus potentia,
8 Qui compescis sonitum maris,
sonitum fluctuum eius et tumultum nationum:
9 Et timent, qui habitant terminos terrae, propter signa tua;
extrema Orientis et Occidentis gaudio reples.

Psalmininkas nuolankiai išpažįsta nuodėmes ir prisimena Dievo gailestingumą ir kalčių dovanojimą. — 5 Palaimintas... Nurodoma didumas laimės, suteiktos žydų tautai jos išrinkimu. — Mes būsime pasotinti... Prireikus Viešpats daro visokių stebuklų, kad jais padėtų savo tautai. — 6 Viltis visų... Padėdamas savo išrinktajai tautai, Dievas pasilieka ir viso pasaulio Viešpats, ir Tėvas. — 7. 8 Tu, kurs sutvirtini... Nurodomi kaikurie Dievo visagalybės pasireiškimai. — 9 Žemės pakraščiuose... Dievo galybės pasireiškimai sukelia visuose žmonėse išgąstį ir liudija jiems apie Dievo galingumą ir veikimą. — Tu pripildai... Dievo stebuklai ne tik gąsdina, bet taip pat daro džiaugsmo visur, rytuose ir vakaruose. — Pabrėžtinas čia psalmininko universalizmas. —

10 Tu aplankei žemę ir ją palaistei,
padarei ją labai turtingą.
Dievo upė yra pilna vandens;
tu prirengei jiems javų;
nes taip tu paruošei ją:
11 Tu palaistei jos vagas,
sulyginai jos grumstus,
Suminkštinai ją lietumi,
palaiminai jos augalus.
12 Tu apvainikavai metus savo malonumu,
ir iš tavo vėžių trykšta riebumas.
13 Trykšta riebumu tyrumos ganyklos,
ir kauburiai susijuosia džiūgavimu.
14 Laukai apsivelka bandomis,
ir slėniai apsidengia javais;
visa linksmai šūkauja ir gieda

65 (66) psalmė. Dėkojimas ir šlovinimas Dievo už tautos išgelbėjimą

1 Choro vedėjui. Giesmė. Psalmė
Džiūgaukite Dievui, visos šalys,
2 giedokite jo vardo garbę,
duokite jam puikų šlovinimą.
3 Sakykite Dievui: kaip nuostabūs tavo darbai!
dėl tavo jėgos didumo pataikauja tau tavo priešai.

10 Tu aplankai... Dievas suteikia žemiškų gėrybių. — Dievo upė, t y lietus, kurs duoda vandens, paimto iš dangiškų sandėlių. Žemė, gavus apsčiai vandens, duoda gerą derlių. — 11 Tu palaistai... Dar smulkiau aprašoma prirengimas žemės geram derliui. — 12 Tu apvainikavai... Žemės derlius ir visa, ką ji duoda, yra lyg kad papuošalas, vainikas, kurį Dievas duoda metams. — Ir iš tavo vėžių... Įsivaizduojama Dievas važiuojąs vežimu (plg 5 Moš 33, 26 ir k) per laukus su lietumi, ir iš jo vėžių, padarytų vežimo tekiniais, trykštąs derliaus gausumas (riebumas). — 13 Tunka tyrumos... Visa šalis įgauna linksmiausią išvaizdą. Žalumas yra lyg kad džiaugsmo apvalkalas, kuriuo apsisupa kalneliai po lietaus, tuo tarpu kad pirma jie buvo pliki ir liūdni; tas žaliumas sužadina taip pat džiaugsmą. Vešlumu (riebumu) trykštančiose tyrumų ganyklose avinai apsivelka puikiomis vilnomis: 14 Laukai... Visa linksmai... Visa šalis savo žavinčia išvaizda ir vaisių apstumu lyg kad garsiu balsu šlovina visų gėrybių davėją, Dievą

10 Visitasti terram et irrigasti eam,
multum locupletasti eam.
Rivus Dei repletus est aquis,
parasti frumentum eorum;
ita enim parasti eam:
11 Sulcos eius irrigasti,
complanasti glebas eius,
Imbribus eam mollisti,
benedixisti germini eius.
12 Coronasti annum benignitate tua,
et semitae tuae pinguedinem stillant.
13 Stillant pascua deserti,
et colles exsultatione se cingunt.
14 Vestiuntur gregibus arva,
et valles operiuntur frumento:
acclamant et cantant.

Psalmus 65 (66). Hymnus in sacrificio gratiarum actionis

1 Magistro chori. Canticum. Psalmus.
Exsultate Deo, omnes terrae,
2 cantate gloriam nominis eius,
laudem praeclaram reddite ei.
3 Dicite Deo: quam stupenda sunt opera tua!
ob magnitudinem roboris tui blandiuntur tibi inimici tui.

65 psalmėje raginami visi šlovinti Dievą, kurs parodo savo valdžią visose tautose (2—7) ir kurs po kieto savo tautos ištyrimo vėl jai suteikė malonių (8—12); todėl ir psalmininkas žada atnašauti aukų ir šlovinimų Dievui, kurs maloningai išklausė jo maldas (13—20)

1 Džiūgaukite Dievui... Paraginęs bendrai reikšti džiaugsmą linksmais šūkavimais, psalmininkas tuojau smulkiau nurodo, kas reikia daryti. — 3 Pataikauja: apsimeta klusniais, dievobaimingais, viltaviliauja, nors sieloje tų

4 Visa žemė tegarbina tave ir tegieda tau,
tegieda tavo vardą
5 Ateikite ir matykite Viešpaties darbus:
nuostabių dalykų jis yra padaręs žmonėse!
6 Jis pavertė jūrą sausuma;
jie perėjo per upę pėsti:
todėl linksminkimės dėl jo!
7 Jis viešpatauja savo galybe per amžius;
jo akys žiūri į tautas:
maištininkai tenesididžiuoja.
8 Šlovinkite, tautos, mūsų Dievą
ir skelbkite žinią apie jo šlovę.
9 Jis davė mūsų sielai gyvybę
ir neleido mūsų kojai svyruoti.
10 Nes tu, Dieve, ištyrei mus;
mėginai mus ugnimi, kaip mėginama sidabras.

11 Tu įvedei mus į žabangus,
sunkią naštą užkrovei ant mūsų strėnų.
12 Tu padarei, kad žmonės ėjo per mūsų galvas.
Mes perėjome per ugnį ir per vandenį;
bet tu davei mums palengvėjimą †
13 Aš įeisiu į tavo namus su deginamosiomis aukomis,
atitesėsiu tau savo įžadus,
14 Kuriuos yra ištarusios mano lūpos,
ką tik yra pažadėjusi mano burna mano sielvarte.
15 Aš atnašausiu tau deginamąsias riebių avių aukas su avinų taukais,
aukosiu jaučius su ožiais.

---

jausmų neturi. — 4 Visa žemė: visi žemės gyventojai. — 5 Ateikite... Trumpai aprašomi nuostabūs Viešpaties veikalai. — 6 Jis pavertė... Aliuzija į stebuklingą perėjimą per Raudonąją jūrą ir per Jordaną. Žr 2 Moš 14, 1 ... Joz 3, 1 ... — 7 Per amžius: kaip kitados mūsų tėvų laikais, taip dabar ir visados. — Jo akys žiūri... ir mato, kas jam klusnus ir kas mėgina priešintis jo valiai. — Maištininkai: pagonys. Pasididžiavimas savimi greičiau atves ant jų nelaimę. — 8 Šlovinkite... Raginama tautos šlovinti Viešpatį dėl išgelbėjimo, suteikto Dievo tautai. — 10 Ištyrei mus: nelaimėmis, sielvartais. Tu-

4 Tota terra adoret te et cantet tibi,
cantet nomen tuum.
5 Venite et videte opera Dei:
stupenda patravit inter filios hominum!
6 Convertit mare in aridum;
pedibus flumen transierunt:
ideo laetemur de eo!
7 Dominatur potentiâ suâ in aeternum;
oculi eius gentes observant:
rebelles ne se extollant.
8 Benedicite, gentes, Deo nostro
et annuntiate famam laudis eius,
9 Qui dedit animae nostrae vitam,
nec sivit commoveri pedem nostrum.
10 Nam probasti nos, Deus;
igne nos examinasti sicut examinatur argentum;
11 Induxisti nos in laqueum;
onus grave imposuisti lumbis nostris;
12 Incedere fecisti homines super capita nostra;
transivimus per ignem et aquam:
sed relaxationem dedisti nobis. †
13 Introibo domum tuam cum holocaustis,
reddam tibi vota mea,

14 Quae protulerunt labia mea
quaeque promisit os meum in tribulatione mea.

15 Holocausta ovium pinguium offeram tibi cum adipe arietum:
immolabo boves cum hircis.

---

rima galvoje didžiausias pavojus, lygus mirčiai, iš kurio Dievs išgelbėjo savo tautą. Jis taip aprašomas, kad galima spėlioti, jog tai buvo Babelės nelaisvė. Plg Ez 37, 1 ... Iz 48, 10. — 11 Tu įvedei... Plg Iz 42, 22; Raud 1, 3; 5, 5; Iz 49, 9; Ps 136, 3. — 12 Žmonės ėjo... Baisios vergystės vaizdas, nes nugalėtojai tikrai raiti ir važiuoti mindydavo pavergtuosius. Plg Raud 5, 8; Iz 51, 23. — Per ugnį ir... per visokius vargus ir suspaudimus. Plg Iz 43, 2. — Bet tu davei... grąžindamas laisvę. — 13 Aš įeisiu... Už palengvinimą ir išlaisvinimą psalmininkas žada tautos vardu dėkoti Viešpačiui, daryti aukų, atitesėti įžadus.

16 Ateikite, klausykite visi, kurie bijote Dievo, ir
aš pasakosiu,
kokių didelių dalykų jis yra padaręs mano
17 Į jį aš šaukiaus savo burna [sielai!
ir šlovinau jį savo liežuviu.
18 Jei aš savo širdyje būčiau siekęs neteisybės,
Viešpats nebūtų išklausęs.
19 Bet Dievas išklausė:
paklausė mano maldavimo balso.
20 Tebūna šlovinamas Dievas, kurs neatstūmė
mano prašymo
ir neatitolino nuo manęs savo pasigailėjimo

66 (67) psalmė. Prašymas palaiminti, kad visos tautos pažintų Dievą

1 Choro vedėjui. Stygomis. Psalmė. Giesmė
2 Tepasigaili mūsų Dievas ir telaimina mus;
terodo mums savo veidą šviesų,
3 Kad žemėje pažintų jo kelią,
visose tautose jo išgelbėjimą.
4 Tešlovina tave tautos, Dieve,
tešlovina tave visos tautos.
5 Tesilinksmina ir džiūgauja tautos,
kad tu valdai tautas su lygybe
ir viešpatauji giminėms žemėje.
6 Tešlovina tave tautos, Dieve,
tešlovina tave visos tautos.
7 Žemė davė savo vaisių;
telaimina mus Dievas, mūsų Dievas.

— 16 Ateikite... Su aukomis jungiama šlovinimas ir geradarybių skelbimas. — 17 Į jį aš šaukiaus... Primenama, kad pagalbą prašantiems ir išlaisvinimą yra suteikęs Dievas. — 18 Jei aš... Malda buvo Dievo priimta, nes ji ėjo iš nesuteptos širdies. 20 Tebūna... Ps baigiama gražia visa apimančia doksologija

66 psalmėje meldžiama Dievo malonių, kad geriau būtų pažintas jo kelias, kad visi žmonės pažintų jo išgelbėjimą ir kad visos tautos jį šlovintų (2—8)

2 Tepasigaili... Psalmė pradedama seno žydų pa-

16 Venite, audite et narrabo, omnes qui timetis
Deum,
quanta fecerit animae meae!
17 Ad ipsum ore meo clamavi,
et laudavi eum lingua mea.
18 Iniquitatem si intendissem in corde meo,
non exaudisset Dominus.
19 Sed exaudivit Deus:
attendit voci precationis meae.
20 Benedictus Deus, qui non reppulit precationem
meam
neque amovit a me misericordiam suam.

Psalmus 66 (67). Ad fidem gentibus annuntiandam petitur benedictio

1 Magistro chori. Fidibus. Psalmus. Canticum.
2 Deus misereatur nostri, et benedicat nobis;
serenum praebeat nobis vultum suum,
3 Ut cognoscant in terra viam eius,
in omnibus gentibus salutem eius.
4 Celebrent te populi, Deus,
celebrent te populi omnes.
5 Laetentur et exsultent nationes,
quod regis populos cum aequitate,
et nationes in terra gubernas.
6 Celebrent te populi, Deus,
celebrent te populi omnes.
7 Terra dedit fructum suum:
benedixit nobis Deus, Deus noster.

---

laiminimo žodžiais. Žr 4 Moš 6, 22—27. — 3 Jo kelią: Dievo veikalus, kaip nuostabiai Dievas veda žmoniją į išganymą. Dievo veikimo tikslas yra ne tik Izraėlio išganymas, bet taip pat visų tautų išgelbėjimas. Todėl visos tautos kviečiamos šlovinti Dievą; kartojamais ps žodžiais: 4. 6 Tešlovina... — 5 Tesilinksmina... Reiškiama troškimas, kad tautos džiaugtųsi dėl teisingo ir maloningo Dievo valdymo, kad jo valdžioje linksmi gyventų. — Su lygybe: valdai teisingai ir maloningai. — 7 Žemė davė... Anot daugelio aiškintojų, daroma aliuzija į gausų žemės vaisių derlių, kurs buvęs proga šitai psalmei sudėti. — Anot kitų: žemė, t y visa žmonija, gavus Dievo malonių,

8 Telaimina mus Dievas,
ir tebijo jo visi žemės kraštai

67 (68) psalmė. Garbingas Dievo kelias iš Egipto į Siono kalną

1 Choro vedėjui. Dovido. Psalmė. Giesmė
2 Keliasi Dievas, jo priešai sklaidomi,
ir bėga nuo jo veido tie, kurie jo nekenčia.
3 Jie skirstomi, kaip skirstosi dūmai,
kaip tirpsta vaškas prieš ugnį, taip žūna
nusidėjėliai prieš Dievą.
4 Teisieji gi linksminasi, džiūgauja Dievo akivaizdoje
ir turi pamėgimo linksmume
5 Giedokite Dievui, psalme šlovinkite jo vardą;
taisykite kelią tam, kurs vežamas per tyrumą,
Kurio vardas yra Viešpats,
ir džiūgaukite jo akivaizdoje.

---

neš gausių šventumo vaisių. — 8 I r t e b i j o: tegul jam tarnauja. — Spėjama, kad ir po šitos eil turėjo būti kartojamieji ps žodžiai: T e š l o v i n a . . . — Psalmėje pareikšta daug palankumo svetimoms tautoms; joje nurodomas išsipildymas mesijinių pranašysčių apie išganymą visoms tautoms dar ir tuo, kad visos tautos visame pasaulyje kviečiamos tarnauti vienam tikram Dievui. Todėl jau šv tėvų ps aiškinama apie Dievo Žodžio įsikūnijimą ir apie pagonių pašaukimą į Mesijo karalystę

67 psalmė yra viena iš tų, kurių tekstas yra daugiausia nukentėjęs amžių bėgyje; be to, liečiami jame labai trumpai istorijos įvykiai dabar nebežinomi; todėl ps aiškintojams tenka nugalėti visokias sunkenybes, ir ji aiškinama nevisų vienodai. Tikresnis už kitus bene bus tas aiškinimas, kurs mato psalmėje iškilmingą aprašymą žengimo Viešpaties, esančio Sandoros skrynioje, ir jo kelionę iš Egipto iki Siono kalnui. Psalmėje aiškiai kalbama apie Viešpaties žengimą į Sioną; todėl turėta galvoje sandoros skrynios perkėlimas į Sioną. Kadangi 17 eil sakoma, jog dideli Basano kalnai su pavydu žiūri į mažą Siono kalnelį, nes Viešpats jį sau pasirinkęs, tai tas pasirinkimas turėjo būti padarytas pirmą kartą, taigi ir Sandoros skrynios perkėlimas buvo taip pat pirmas (Žr 2 Kar 6, 12; 1 Kron 15, 3. 25 . . . 16, 1 . ..). Pasirinkimas nuolatinės vietos Dievo šventyklai buvo lyg kad apvainikavimas iki tam laikui suteiktų geradarybių ir kartu iškilmingas pažadas, ženklas nuolatinio Dievo karaliavimo Izraėlyje, apimančio taip pat visas tautas. Dėl to tai psalmininkas primena senas geradarybes, aprašo iškilmingumą, su kokiuo buvo pa-

8 Benedicat nobis Deus,
et timeant eum omnes fines terrae!

Psalmus 67 (68). Iter Dei triumphale ex Aegypto ad montem Sion

1 Magistro chori. Davidis. Psalmus. Canticum.
2 Exsurgit Deus, dissipantur inimici eius,
et fugiunt, qui oderunt eum, a facie eius.
3 Sicut dispergitur fumus, disperguntur,
sicut diffluit cera ante ignem, sic pereunt
peccatores ante Deum.
4 Iusti autem laetantur, exsultant in conspectu Dei,
et delectantur in laetitia.
5 Cantate Deo, psallite nomini eius;
sternite viam ei qui vehitur per desertum,
Cui nomen est Dominus,
et exsultate coram eo.

---

rinkta vieta šventyklai, ir nurodo jos vertę visoms tautoms. — Psalmė yra mesijinė, nes šv Povilas jos žodžius (19e) aiškina apie Kristų, žengiantį į dangų (plg Ef 4, 8); bet mesijinė ne žodine, tik dvasine prasme. — Psalmė gal buvo giedama per iškilmingas procesijas, kuriomis paprastai būdavo lydima Sandoros skrynia

67 psalmė prasideda linkėjimu, kad Dievas keltųsi, nepriteliai nusigąstų ir teisieji džiaugtųsi, ir paraginimu šlovinti tą, kurs yra savo tautos globėjas (2—7); toliau šlovinama Dievas prisiminimu didelių jo veiksmų, išvedant žydus iš Egipto, kelionėje per tyrus, suteikimu žemei derliaus, nugalėjimų ir laimės tautai (8—15); šlovinama dėl pasirinkimo nuolatinės šventyklos Sione (16—19); prisimenama ypatinga globa, suteikta tautai (20—24), ir aprašoma iškilmingas Dievo įžengimas į šventyklą (25—28); šlovinama pagaliau didybė Viešpaties, karaliaujančio Sione, kuriam karaliai neš dovanų, kurs sudraus neprietelius, kuriam visos giminės tarnaus ir kurs iš šventyklos apreiškia savo galybę (29—36)

2 K e l i a s i D i e v a s . . . Psalmė pradedama Mošės žodžiais (žr 4 Moš 10, 35), kuriuos jis tardavo kiekvieną kartą, kai tik pakeldavo Sandoros skrynią ir nešdavo ją toliau kelionėje per tyrumą. — 3 K a i p s k i r s t o s i d ū m a i . . . Nykstą dūmai ir tirpstąs vaškas yra žmonių silpnumo vaizdas. — T e i s i e j i g i . . . Dievo kėlimos pasekmės teisiesiems. Jiems jis teikia laimės. — 5 G i e d o k i t e . . . Dieviškų malonių davėjo pasirodymas reikia priimti šlovinimo giesmėmis. — T a i s y k i t e k e l i ą . . . Einančiam Viešpačiui reikia taisyti kelias, kaip kad buvo daroma, kai leis-

6 Našlaičių tėvas ir našlių globėjas
Dievas yra savo šventoje buveinėje.
7 Dievas rengia namus pamestiesiems,
išveda belaisvius į laimę:
tik maištininkai pasilieka sukepusioje žemėje
8 Dieve, kai išėjai savo tautos priešakyje,
kai žygiavai per tyrumą,
9 Žemė pasijudino; taip pat dangus tašėjo ties Dievu,
drebėjo Sinajus akivaizdoje Dievo, Izraėlio Dievo.
10 Leidai kristi, Dieve, gausingam lietui ant tavo [tėvonystės
ir pailsusią tu atgaivinai.
11 Tavo banda gyveno joje;
savo gerume paruošei ją beturčiui, Dieve †
12 Viešpats taria žodį;
linksma skelbėjų daugybė yra didelė:
13 „Kariuomenių karaliai bėga, bėga;
ir namų gyventojai dalina grobį.
14 Tuo metu, kai jūs ilsėjotės tarp būrių gardų,
karvelio sparnai blizgėjo sidabru
ir jo sparnų galai aukso gelsvumu.

---

davos kelionėn karalius. Plg Iz 40, 3. 4; 57, 14; Mt 3, 1 ir k. Bus gi tas kelias pataisytas šlovinimo giesmėmis. — Per tyrumą. Jau čia trumpai primenama žydų atvedimas į Kanaaną per tyrumą. — Viešpats. Ebr Yah, žodis sutrumpintas iš Yahweh. Tuo vardu vadinama Dievas kaip ištikimas sandoros pažadų vykdytojas. Plg 2 Moš 3, 6. — 6 Našlaičių... Nurodoma džiaugsmo priežastis: Viešpats gina silpnųjų reikalus, našlaičiams pavaduoja tėvą, gina našlių teises ir kaip toksai pasilieka savo šventoje buveinėje tautos tarpe. — 7 Dievas rengia... Dievas davė Izraėlio tautai, kuri buvo svetur, namus, išvesdamas tą tautą iš Egipto nelaisvės ir perkeldamas ją į laimingą stovį. — Tik maištininkai... Iš nelaisvės Dievas išvedė ir tuos, kurie pasirodė atkaklūs (žr Žyd 3, 17), todėl mirė sausoje tyrumoje

8 Dieve, kai išėjai... Primenama kelionė į Žadėtąją žemę vedant Dievui, taigi, ėjimas per tyrumą (8—11), užkariavimas Palestinos (12—15) ir pasirinkimas Siono (16—19). Plg Teis 5, 4. 5. — 9 Žemė pasijudino... Primenama stebuklai teokratinės Sandoros padarymo valandą. Plg 2 Moš 19, 16... — Dangus lašėjo. Iš tirštais debesimis apsupto dangaus pasipylė vandens upeliai. — 10 Leidai kristi... Geradarybių lietumi tu apšlakstei savo tėvo-

6 Pater orphanorum et tutor viduarum
Deus est in habitaculo sancto suo.
7 Deus domum parat derelictis,
educit captivos ad prosperitatem:
rebelles tantum degunt in torrida terra.
8 Deus, cum exires ante populum tuum,
cum incederes per desertum,
9 Terra mota est, caeli quoque stillarunt ante Deum,
tremuit Sinai ante Deum, Deum Israel.

10 Pluviam copiosam demisisti, Deus, in hereditatem tuam,
et fatigatam tu refecisti.
11 Grex tuus habitavit in ea,
parasti eam in bonitate tua pauperi, Deus. †
12 Dominus profert verbum;
laeta nuntiantium multitudo est magna:
13 „Reges exercituum fugiunt, fugiunt;
et incolae domus dividunt praedam.
14 Dum quiescebatis inter caulas gregum,
alae columbae nitebant argento,
et pennae eius flavore auri.

---

nystę, t y gausiai suteikei tyruose savo geradarybių Izraėlio tautai. Kaikurie aiškintojai mano, kad jau čia kalbama apie malones, Dievo suteiktas žydams Palestiną užėmus. — Pailsusią... Kiek kartų ji susilpnėdavo, jausdavosi pavargusi. — 11 Tavo banda... Izraėlis kaip Dievo — ganytojo avys. — Gyveno joje: tyrumoje, anot kitų: Palestinoje. — Beturčiui: Izraėliui. — Galėjo čia psalmininkas turėti galvoje taip pat Dievo duotą Izraėliui maną iš dangaus ir putpeles. — 12. 13 Viešpats... Pats Viešpats buvo savo mylimos tautos kariuomenės karalius ir vadas. Jis nugalėjo Kanaano tautas vienu savo žodžiu, įsakymu. Tie nugalėjimai buvo tikrai linksma žinia visai tautai; ir tą tai žinią skelbė pasitikdamos grįžtančius kareivius skelbėjos (plg 2 Moš 15, 20; Teis 5, 21; 1 Kar 18, 6 ir k). Tie nugalėjimai davė tautai daug grobio, kurį atneštą į namus dalino namų gyventojos, papuošalas, šeimininkės. — 14 Šitos eil prasmė labai neaiški, ir todėl ji aiškinama labai nevienodai. Vieną tų aiškinimų čia duodame. — Kai jūs ilsėjotės... Po nugalėjimų tauta turėjo ramybę ir buvo turtinga. Tautos ramybė palyginama su poilsiu be jokios baimės savo dalyse, tarp gardų, kuriuose laikoma gyvuliai (plg Teis 5, 16); turtingumas gi palyginamas su blizgančiomis kaip sidabras ir auksas karvelio plunksnomis (Izraėlis kaidada vadinamas

15 Tuo metu, kai Augščiausias sklaidė tenai karalius,
sniegas krito Salmone!“
16 Augšti kalnai yra Basano kalnai,
iškilę kalnai yra Basano kalnai.
17 Ko žiūrite žvairomis, jūs iškilę kalnai,
į kalną, kuriame gyventi patiko Dievui,
kuriame dargi gyvens Viešpats visuomet?
18 Karinių Dievo vežimų dešimtys tūkstančių, tūkstantis tūkstančių:
Viešpats nuo Sinajaus atėjo į šventovę.
19 Tu užžengei augštyn, vedinas belaisviais,
ėmei dovanų žmones,
net ir tuos, kurie nenori gyventi pas Viešpatį Dievą
20 Tebūna šlovinamas Dievas kiekvieną dieną:
mūsų naštas neša Dievas, mūsų išgelbėjimas!
21 Mūsų Dievas yra Dievas, kurs gelbsti,
ir Viešpats Dievas duoda išėjimą nuo mirties.
22 Iš tikrųjų Dievas sutrupina savo neprietelių galvas,
plaukuotą viršugalvį to, kurs vaikščioja savo nusikaltimuose.

Viešpaties karveliu. Žr Oz 7, 11; 11, 11 ir k). — 15 Kai Augščiausias... kada Viešpats, darydamas teismą, išblaškė Kanaano žemėje gyvenusius karalius, kad tą šalį atiduotų savo tautai. — Sniegas krito Salmone. Salmonu gal vadinama miškais apaugęs kalnas netoli nuo Sikemo (žr Test. 9, 48) Efraimo giminėje, arba gal turėta galvoje vienas iš Basano (žr 16 e) kalnų, kurs visados juodai atrodė, todėl ir gavo tokį vardą (Juodkalnis). Kad tas kalnas buvo apdengtas sniegu, tai buvo toks neįprastas atsitikimas, kaip ir anuomet įvykęs Kanaano karalių nugalėjimas. — Kiti aiškina eil kitaip; pav: kai Izraėlaičiai nugalėjo Kananiečius, jie taip gausingai apsikrovė grobiu, kaip Salmonas sniegu. — 16, 17 Augšti kalnai... Basano kalnai anapus Jordano šiaurinėje Palestinoje gana augšti, turi daug viršūnių, labai derlingi. Taigi, čia įsivaizduojama, kad Basano kalnai su pavydu ir paniekinimu žiūri į menką Siono kalnelį ir laiko jį nevertu sutikusios jį garbės. — 18 Kariškų Dievo... Po laimėtos pergalės sandoros skrynia, kuri lydėjo kariaujančius, atgabenama į Siono kalną kartu su belaisviais. Su sandoros skrynia žengia pats Dievas. Nesuskaitomi kariniai vežimai yra vaizdas didelės Dievo galybės, su kuria jis nugalėjo neprietelius. Tas pats Dievas, kurs apsireiškė Sinajaus kalne kaip įstatymo leidėjas, yra

15 Dum Omnipotens illic dispergebat reges,
nives ceciderunt in Salmon!“

16 Montes excelsi sunt montes Basan,
clivosi montes sunt montes Basan:
17 Cur invidiosi aspicitis, montes clivosi,
montem in quo habitare placuit Deo,
immo in quo habitabit Dominus semper?
18 Currus Dei myriades sunt, mille et mille:
Dominus de Sinai in sanctuarium venit.

19 Ascendisti in altum, duxisti captivos,
accepisti in donum homines,
vel eos qui nolunt habitare apud Dominum Deum.
20 Benedictus Dominus per singulos dies:
portat onera nostra Deus, salus nostra!
21 Deus noster est Deus qui salvat,
et Dominus Deus dat evasionem a morte.
22 Profecto, Deus confringit capita inimicorum suorum,
verticem capillatum eius qui ambulat in delictis suis.

---

dabar šventyklojė kaip antrajame Sinajuje. — 19 Tu užžengei augštyn: į Siono kalną. — Vedeis belaisvius. Viešpats kaip nugalėtojas veda su savim sugautus belaisvius. — Ėmei dovanų: kokios duodamos nugalėtojui. Čia dovanos buvo žmonės. — Net ir tuos, kurie nenori... Psalmininkas gal taip daro aliuziją į Jebuziečius, kurie nenorėjo pasiduoti karaliui Dovidui. Jie sakė, kad Dovidas į jį neįeisiąs. Žr 2 Kar 5, 6—8; 1 Par 11, 5. — Pirmąją šitos eil dalį šv Povilas aiškina apie Kristaus žengimą į dangų; tik jis pakeičia žodį ėmei žodžiu davė. Nugalėjimas Kanaano tautų buvo vaizdas Kristaus įvykdyto nugalėjimo pragaro galybių. Kadangi Povilo laikais jau buvo prasidėjęs dalinimas gėrybių, kurias Kristus buvo nupelnęs savo kančia, todėl Apaštalas ir sako davė, kur Sen Test tiko tik ėmei. Povilo padarytas pakeitimas kitų aiškinamas dar kitaip. Žr Ef 4, 8 paaiškin

20 Tebūna... Primenama ypatinga globa, kurią Viešpats teikia savo tautai. — 21 Duoda išėjimą... Dievas gali visaip padėti žmogui ištrūkti iš mirties valdžios. — 22 Dievas sutrupina... Kaip Dievas gali išgelbėti žmogų nuo mirties, taip pat jis gali atimti gyvybę ir nuvesti žmogų į mirusiųjų buveinę. Plg 1 Kar 2, 6. — Plaukuotą viršugalvį; priešus, baisius dėl savo nuožmumo ir savo

23 Viešpats tarė: „Aš atvesiu juos atgal iš Basano,
atvesiu iš jūros gilybės,
24 Kad pamirkytumei savo koją kraujuje,
kad tavo šunų liežuviams būtų dalis iš ne-
prietelių“ †
25 Jie mato tavo įėjimą, Dieve,
įėjimą mano Dievo, mano karaliaus, į šven-
tovę:
26 Priešakyje eina ginsmininkai, gale yra kankli-
ninkai,
viduryje mergaitės muša būbinėlius.
27 „Šventadieniškuose susirinkimuose šlovinkite
Dievą,
Viešpatį jūs, kurie esate gimę iš Izraėlio“.
28 Tenai yra Benjaminas, visų jauniausias, einąs
jų priekyje,
Judo kunigaikščiai su savo būriais,
Zabulono kunigaikščiai, Neptalio kunigaikščiai
29 Liepk, Dieve, pasirodyti savo galybei,
galybei, Dieve, tu, kurs veiki mūsų naudai!
30 Dėl tavo šventnamio, kurs yra Jeruzalėje,
tau teaukoja karaliai dovanas!
31 Sudrausk nendryno žvėrį,
būrį jaučių su tautų veršiais.
Teparpuola su sidabro lazdomis:
išsklaidyk gimines, kurios džiaugiasi karais.
32 Teateina didžiūnai iš Egipto,
Etiopija teištiesia savo rankas į Dievą!

žiaurios išvaizdos. — 23 Viešpats tarė... Kad Viešpats sunaikina neprietelių galybę, patvirtinama Dievo duotu ir psalmininkui žinomu pažadu. — Iš Basano... ar neprieteliai bus pasislėpę toli rytuose, augštuose Basano kalnuose, ar vakaruose; nors jie pasinertų į giliausią jūrą, Dievas paims juos ir iš ten ir duos savo tautai įvykdyti juose Dievo teisybę. — 24 Kad padažytumei... Plg Ps 57, 11. — Kad tavo šunų... kaip kad įvyko Jezabėlės mirtyje. Plg 4 Kar 9, 36. — 25 Jie mato... Aprašoma iškilmingas įėjimas į Siono šventovę. — 26 Priešakyje... Procesija susideda iš kunigaikščių, giesmininkų ir būbinėlius mušančių mergaičių. Dievą šlovinti turi visi. — 28 Benjaminas... Įvardijamos Izraėlio giminės, dalyvaujančios iškilmėje, dvi iš pietų Palestinos ir dvi iš šiaurės.

23 Dixit Dominus: „Ex Basan reducam,
reducam e profundo maris,
24 Ut intingas pedem tuum in sanguine,
ut linguis canum tuorum sit portio ex ini-
micis“. †
25 Vident ingressum tuum, Deus,
ingressum Dei mei, regis mei, in sanctum:

26 Praecedunt cantores, postremi sunt citharoedi,
in medio puellae tympana sonant.

27 „In coetibus festivis benedicite Deo,
Domino vos, ex Israel nati“.

28 Ibi est Beniamin, minimus natu, praecedens eos,
principes Iuda cum turmis suis,
principes Zabulon, principes Nephtali.

29 Exsere, Deus, potentiam tuam,
potentiam, Deus, qui operaris pro nobis!
30 Propter templum tuum, quod est in Ierusalem,
tibi offerant reges munera!
31 Increpa feram arundinis,
turmam taurorum cum vitulis populorum,
Prosternant se cum laminis argenti:
dissipa gentes quae bellis laetantur.
32 Veniant magnates ex Aegypto,
Aethiopia extendat manus suas ad Deum.

Pirmoje vietoje minimas Benjaminas: jis jauniausias, maža giminė; ta garbė jam teisingai priklauso, nes Jeruzalė, todėl ir šventovė, yra jo sienose; iš jo taip pat buvo išrinktas pirmas žydų karalius, Saulius. — Judo... Nuo Dovido laikų ta giminė turėjo duoti tautai karalius per amžius. — Zabulono... Tiedvi gimini, garsi karžygiškumu tėvynės reikaluose (Teis 5, 18), atstovauja visoms kitoms. — 30 Tau teaukoja... Siono kalno šventovė bus lyg kad pasaulio vidurys. Kai tik ji atsiras, visa žemė turės nešti čia savo dovanas. — 31 Sudrausk... Bet kad dovanos būtų nešamos iš visur Viešpačiui, karaliaujančiam Sione, reikia, kad neprieteliai karaliai būtų nugalėti. Nendryno žvėris, krokodilas (Ez 29, 3), yra vaizdas Egipto. — Būrį jaučių ... būrį galingųjų, vadų, su jų tautomis, kurios eina paskui

33 Žemės karaliai, giedokite Dievui, giedokite psalmes Viešpačiui,
34 kurs vežamas per dangų, senovinį dangų.
Štai jis paleidžia savo balsą, galingąjį balsą:
35 „Pripažinkite Dievo galybę!"
Ant Izraėlio jo didybė
ir jo galybė debesyse.
36 Bijotinas yra Dievas iš savo šventovės, Izraėlio Dievas;
jis duoda galybę ir stiprybę savo tautai.
Tebūna šlovinamas Dievas!

68 (69) psalmė. Labai prislėgto dėl Dievo žmogaus maldavimai

1 Choro vedėjui Kaip „Lelijos . . ." Dovido
2 Gelbėk mane, Dieve,
nes vandenys siekia iki kaklui.
3 Aš esu įklimpęs į gilius dumblus,
ir nėra, kur pasiremčiau koja;
Aš patekau į vandenų gilumą,
ir bangos apipila mane.
4 Aš pailsau bešaukdamas,
mano gerklė užkimo;
Mano akys pavargo,
belaukiant mano Dievo.

---

juos kaip veršiai. Plg Jer 46, 20 . . . T e p a r p u o l a . . . tepagarbina Viešpatį ir duoda jam dovanų. — 34 S a v o b a l s ą: griaustinį. — 36 T e b ū n a p a š l o v i n t a s . . . Psalmė baigiama trumpu Dievo šlovinimu dėl visų augščiau paminėtų ir paprašytų geradarybių

68 psalmės autorius aprašinėja savo vargą įvairiais palyginimais, kuriais to vargo didumas paaiškinamas (2—5); kenčia jis persekiojimus, nieku jo nenusipelnęs, tik dėl savo ištikimybės Dievui (6—13); todėl labai maldauja Dievą, kad būtų išlaisvintas nuo suspaudimų (14—22), nedoriems gi persekiotojams linki teisingos bausmės (23—29), pats žada šlovinti Dievą ir jam dėkoti (30—33). Toliau eina ps pritaikymas Izraėlio tremtiniams Babelės nelaisvėje, kurie laukia, kad būtų atstatyta Jeruzalė ir Judo karalystė (34—37)

1 K a i p „L e l i j o s . . ." Žr Ps 44, 1. — Nors kaikurie aiškintojai spėlioja, kad šita ps parašyta pranašo Jeremijo arba net vėlesniais laikais, bet su nemažu tiespanašumu galima tvirtinti, kad ji parašyta Dovido. Autorius kenčia

33 Regna terrae, cantate Deo, psallite Domino,

34 qui vehitur per caelos, caelos antiquos!
Ecce, edit vocem suam, vocem potentem:
35 „Agnoscite potentiam Dei!"
Super Israel maiestas eius,
et potentia eius in nubibus.
36 Timendus est Deus e sancto suo, Deus Israel;
ipse potentiam dat et robur populo suo.
Benedictus Deus!

Psalmus 68 (69). Viri propter Deum gravissime afflicti precatio

1 Magistro chori. Secundum „Lilia . . .". Davidis.
2 Salvum me fac, Deus,
quoniam venerunt aquae usque ad collum.
3 Immersus sum in limo profundi,
et non est, ubi pedem figam;
Veni in altum aquarum,
et fluctus obruunt me.
4 Defessus sum clamando,
raucae factae sunt fauces meae;
Defecerunt oculi mei,
dum exspecto Deum meum.

---

persekiojimus dėl ištikimo tarnavimo Dievui ir dėl uolumo Dievo namams; kenčia ne nuo svetimų, bet nuo savo brolių; toks gi dalykų stovis galėjo būti tik pirm Babelės nelaisvės; o jei ta nelaisvė ir, rodosi, turėta galvoje 36. 37 eil, tai jos gal pridėtos vėlesnio autoriaus. — Psalmininkas taip aprašinėja nepriętelių puolimus, kad, rodosi, turįs prieš akis persekiojimus, kurie apskritai sutinka teisiuosius. Šv gi Dvasia taip jam davė pasirinkti išsireiškimus, kad jo žodžiai pilniausia jų prasme tinka tik visų teisiausiam ir visų daugiausia kentėjusiam, t y Kristui. 68 ps žodžiai labai dažnai minimi Nauj Test; taigi 5 e — Jo 15, 25; 10 a e — Jo 2, 17; 10 b e — Rom 15, 3; 22 a e — Mt 27, 34; 22 b — Mt 27, 48; 23 e — Rom 11, 9; 26 e — ApD 1, 16. 20. Todėl šv tėvai mato šitoje psalmėje pranašystę žodine prasme apie kenčiantį Kristų (žr žem pastabą 6 e)

2 N e s v a n d e n y s . . . Vargingas stovis ir suspaudimas išreiškiamas visokiais vaizdais, visų pirma vandens ir dumblų vaizdu. — 3 A š į k l i m p ę s . . . Plg Ps 39, 1; Jer 38, 6. — 4 M a n o a k y s p a v a r g o . . Tai ženklas didelio laukimo

5 Daugiau kaip mano galvos plaukų
yra tų, kurie be priežasties nekenčia manęs.
Stipresni yra kaip mano kaulai
tie, kurie neteisingai man priešinasi;
nejaugi aš turiu grąžinti, ko aš neišplėšiau?
6 Dieve, tu žinai mano neišmanymą,
ir mano nusikaltimai tau nepaslėpti.
7 Tenebūna sugėdinti dėl manęs tie, kurie turi
tavyje vilties,
Viešpatie, kareivijų Viešpatie.
Tenerausta dėl manęs tie,
kurie ješko tavęs, Izraėlio Dieve.
8 Nes dėl tavęs aš kenčiau pajuoką,
sugėdinimas dengė mano veidą.
9 Aš pasidariau svetimšalis broliams
ir svetimas mano motinos vaikams.
10 Nes uolumas tavo namams graužė mane,
ir pajuokos tų, kurie darė tau priekaištų,
krito ant manęs.
11 Aš prislėgiau pasninku savo sielą —
ir dėl to aš virtau pajuokos dalyku.
12 Aš apsivilkau maišu vietoje drabužio —
ir taip pasidariau jiems pasityčiojimas.
13 Kalba prieš mane niekus tie, kurie sėdi vartuose,
ir tyčiojasi iš manęs, kurie geria vyną †

pagalbos, kaip kad sakoma: akis išžiūrėjau belaukdamas. — 5 Daugiau... Plg Ps 3, 2. 3; 39, 13. — Be priežasties nekenčia manęs. Šituos žodžius Kristus aiškino apie save. Jo 15, 25. — Ko aš neišplėšiau. Mintis išreiškiama patarlių būdu: aš turiu kentėti už kaltes, kurių neesu padaręs. — 6 Dieve, tu žinai... Yra kalčių, dėl kurių Dievas baudžia psalmininką; bet jas žino tik jis vienas; žmonėms jos nežinomos. Teisieji laiko jį visai nekaltu; jų žiūrėdamas jis maldauja išlaisvinti nuo kentėjimų. Tokių Dievui žinomų kalčių turėjo Dovidas, kaip ir kiekvienas nuodėmingas žmogus. Savaime suprantama, kad to negalima sakyti apie Kristų. Todėl tie, kurie aiškina ps tiesiogine prasme apie Kristų, jos žodžius „neišmanymą" ir „nusikaltimai" supranta apie nuodėmes, kurias Kristus, pats būdamas nekaltas, apsiėmė ant savęs, apie visos žmonijos nusikaltimus. — 7 Tenerausta... Tikri Izraėlaičiai, visuomet ištikimi Viešpačiui, turėtų teisę nusiminti ir jaustųsi pažemint savo šventoje viltyje, jei teisusis, kurs visados rodė savo karštą meilę Dievui, būtų jo paliktas. Bedieviai naudotųsi prieš juos tuo palikimo pavyzdžiu. — 8 Nes dėl

5 Plures sunt quam capilli capitis mei,
qui oderunt me sine causa,
Validiores quam ossa mea,
qui iniuste adversantur mihi:
num, quae non rapui, illa reddam?
6 Deus, tu scis insipientiam meam,
et delicta mea te non latent.
7 Ne confundantur propter me, qui sperant in te,
Domine, Domine exercituum.
Ne erubescant propter me,
qui quaerunt te, Deus Israel.

8 Etenim propter te sustinui opprobrium,
operuit confusio faciem meam.
9 Extraneus factus sum fratribus meis,
et alienus filiis matris meae.
10 Nam zelus domus tuae comedit me,
et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt
super me.
11 Afflixi ieiunio animam meam,
et versum est in opprobrium mihi.
12 Saccum indui pro vestimento,
et ludibrio factus sum illis.
13 Fabulantur contra me qui sedent in porta,
et conviciantur mihi, qui bibunt vinum. †

tavęs... Prašymas juo labiau rodosi vertas išklausyti, kad persekiojamasis kenčia niekinimus dėl Dievo, kurs pats jo asmenyje yra niekinamas. Panašiai dejavo vėliau Jeremijas. Jer 15, 10. — 9 Aš pasidariau... Plg Jer 11, 18—21. — 10 Nes uolumas tavo namams graužė mane. Turima galvoje labai didelis rūpestis Dievo namų šventumu ir Dievu, kurs juose gyvena. Taip dar aiškiau sakoma, kad persekiojimų priežastis buvo Dievo meilė. Graužė: kaip kokia vidinė, karščiausia ugnis. Šv Jono Evangelijoje (2, 17) šita eil dalis yra išaiškinta apie Kristų, kai jis buvo išvaręs pardavėjus iš šventyklos. Plg Jer 7, 11. — Ir pajuokos... Uolumas dar labiau sukėlė prieš psalmininką įnirtimą tų, kurie niekino patį Dievą. Ir šitie žodžiai išaiškinti šv Povilo apie Išganytoją. Žr Rom 15, 3. — 11. 12 Aš prislėgiau... Psalmininkas, pasninkaudamas ir apsivilkęs liūdinčiųjų apdaru, ašutine, meldė Dievą pagalbos savo sielvarte, bet priešams tai buvo nauja proga dar labiau jį plūsti. — 13 Kalba prieš mane: viešuose susirinkimuose miesto vartuose ir kur tik susieidavo pasikalbėti ar pasilinksminti, tyčiojosi iš manęs. Plg Jer 16, 5. 8;

14 Bet su savo malda aš kreipiuos į tave, Viešpatie,
malonės metu, Dieve:
išklausyk mane, žiūrėdamas savo didelio gerumo,
žiūrėdamas ištikimos tavo pagalbos.
15 Ištrauk mane iš dumblo, kad nenugrimsčiau,
išvaduok mane nuo tų, kurie manęs nekenčia,
ir iš giliausių vandenų.
16 Kad nepaskandintų manęs vandenų srovės,
ir kad neprarytų manęs giluma,
ir kad šulinys nesučiauptų ant manęs savo
nasrų.
17 Išklausyk mane, Viešpatie, nes tavo malonė
meilinga;
žiūrėdamas savo gailestingumo daugybės, pa-
žvelgk į mane.
18 Ir neslėpk savo veido nuo savo tarno;
kadangi aš sielvartauju, greitai išklausyk
mane!
19 Prisiartink prie mano sielos, atpirk ją;
dėl mano nepritelių išvaduok mane.
20 Tu žinai pajuokimą manęs, ir mano sugėdinimą,
ir mano išniekinimą;
tavo akivaizdoje yra visi, kurie vargina mane.
21 Pajuoka sulaužė mano širdį, ir aš pailsau,
aš laukiau, kas pasigailėtų, bet tokio nebuvo,
ir tokių, kurie paguostų, bet neradau.
22 Jie įdėjo į mano valgį tulžies
ir mano troškulyje girdė mane actu
23 Tepasidaro jų stalas jiems patiems sląstai
ir kilpa prieteliams.

Job 30, 9. Šitos eil žodžiais gal nurodoma Išganytojo išniekinimas, aprašytas Mt 27, 27 . . . — 14 Bet su savo malda . . . Kada nepritelai labiausiai tyčiojasi ir niekina, psalmininkas karščiau meldžiasi, nes buvo atėjęs malonės metas. Dievo paskirta, jo amžinuose nutarimuose numatyta malonės valanda būna dažniausiai ta, kurią kentėjimas lyg kad nebepakeliamas, Dievo nusigręžimas pilniausias. Tos Dievo malonės prašo sau psalmininkas vardan Dievo gailestingumo daugybės ir vardan tikrumo išgelbėjimo, pažadėto meldžiantiems. — 15. 16 Ištrauk . . . Primenama pavojus, aprašytas aug 3 eil. — 17—19 Išklausyk . . . Prašančiojo malda darosi kaskart karštesnė. Ji remiama ypač

14 Mea autem oratio ad te, Domine,
tempore gratiae, Deus;
Secundum magnam bonitatem tuam exaudi me,
secundum auxilium tuum fidele.
15 Eripe me de luto, ne submergar,
libera me ab iis qui me oderunt,
et de profundis aquarum.
16 Ne obruant me fluctus aquarum,
neve absorbeat me profundum,
neve occludat super me puteus os suum.

17 Exaudi me, Domine, quia benigna est gratia tua;
secundum multitudinem misericordiae tuae
respice in me,

18 Neque absconderis faciem tuam a servo tuo;
quoniam tribulor, cito exaudi me.

19 Appropinqua ad animam meam, redime eam;
propter inimicos meos libera me.
20 Tu scis opprobrium meum et confusionem
meam et ignominiam meam;
in conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me.
21 Opprobrium fregit cor meum et defeci,
et exspectavi commiserantem, sed non fuit,
et consolantes, sed non inveni.
22 Et indiderunt in escam meam fel,
et in siti mea potaverunt me aceto.
23 Fiat mensa eorum laqueus ipsis,
et amicis tendicula.

---

begaliniu Dievo gerumu. — 20 Tu žinai . . . Pats Dievas dar geriau žino, kaip labai psalmininkas yra reikalingas pagalbos. — 22 Jie įdėjo . . . Troškimą pasigailėjimo ir paguodos priešai nuožmiai aitrino ir išjuokė, pastotindami karčiais žodžiais, išjuokimais ir niekinimais. — Ką čia psalmininkas sako apie save, tai pilniausiai padaryta su Jėzumi Kristumi. Žr Mt 27, 34; Jo 19, 29. 30

23 Tepasidaro . . . Patiestas stalas tai žemiškos laimės vaizdas. Kadangi nepritelai, kankindami teisųjį, davė jam ragauti tulžies ir acto, todėl teisinga, kad ir jų pačių stalas pavirstų jiems kankinimu. — Baisūs linkėjimai bausmių čia, kaip ir kitur, ne žemiško keršto išreiškimas, bet ženklas

24 Teaptemsta jų akys, kad nematytų,
ir padaryk, kad jų strėnos visados svyruotų.
25 Išliek ant jų savo užsidegimą,
ir tavo rūstybės karštis tepagauna juos.
26 Tebūna sunaikinta jų gyvenamoji vieta,
ir tenebūna, kas gyventų jų padangtėse.
27 Nes ką tu užgavai, jie persekiojo,
ir skausmą to, kurį tu sužeidei, jie padidino.
28 Pridėk kaltę prie jų kaltės,
ir pas tave jie tenebūna paskelbti teisūs.
29 Tebūna išdildyti iš gyvųjų knygos
ir su teisiaisiais tenebūna rašomi †
30 Aš gi esu nelaimingas ir skausmų suimtas;
tegul gina mane tavo pagalba, Dieve.
31 Aš šlovinsiu Dievo vardą su giesme
ir skelbsiu jį su dėkojimu.
32 Tai patiks Dievui labiau kaip jautis,
kaip jauniklis jautis su ragais ir nagomis.
33 Matykite, pažemintieji ir linksminkitės,
ir teatgyja širdis jūsų, kurie ieškote Dievo.
34 Nes Viešpats girdi beturčius
ir nepaniekina savo apkaltųjų.
35 Tešlovina jį dangus ir žemė,
jūros ir kas tik juda jose.

uolumo Dievo garbei, teisybei. Jie yra pasekmė minčių, išreikštų aug 8 ir 10 eil. — 24 Svyruotų: kad jie pasidarytų silpni kūnu. — 23 ir 24 eil šv Povilas aiškina apie Izraėlio atmetimą dėl nepriėmimo Mesijo. Žr Rom 11, 8. 9; plg Mt 13, 14; Jo 12, 35—40; 2 Kor 3, 14. — 26 Tebūna sunaikinta... Linkima, kad būtų nubausta taip pat neprietelių ainija ir kad ji žūtų. — ApD 1, 20 šitie žodžiai aiškinami apie Judą Iskarijotą. — 27 Nes ką tu užgavai... Dievas turėjo teisės bausti (plg aug 6 e), bet žmonėms reikėjo baudžiamojo pasigailėti. — 28 Pridėk kaltę... Kaip jie didino kenčiančiojo skausmą, taip tebūna padidinta jų pačių bausmė. Dievas dideliems kaltininkams nubausti kaikada palieka juos jų pačių jėgoms ir leidžia jiems pulti iš nuodėmės į nuodėmę, net ir į visišką sukietėjimą. Tai jis padaro, atstodamas nuo jų, nebeduodamas jiems savo malonių, kurias jie dažnai niekino. Plg 2 Moš 9, 16; Rom 9, 18 ir k. — Tenebūna paskelbti... tenegauna kalčių atleidimo. — 29 Tebūna išnaikinti... Tie, kurie nebus paskelbti teisūs, bus ištraukti ir iš gyvųjų knygos. Gyvųjų knyga

24 Obscurentur oculi eorum, ne videant,
et lumbi eorum fac semper vacillent.
25 Effunde super eos indignationem tuam,
et aestus irae tuae comprehendat eos.
26 Habitatio eorum devastetur,
et in tabernaculis eorum ne sit qui habitet.
27 Quoniam quem tu percussisti, persecuti sunt,
et dolorem eius quem vulnerasti, adauxerunt.
28 Adde culpam ad culpam eorum,
et apud te ne declarentur iusti.
29 Deleantur de libro viventium,
et cum iustis ne scribantur. †
30 Ego autem sum miser et dolens;
auxilium tuum, Deus, tueatur me.
31 Laudabo nomen Dei cum cantico,
et praedicabo eum cum gratiarum actione.
32 Et placebit Deo magis quam taurus,
quam iuvencus cornutus et ungulatus.
33 Videte, humiles, et laetamini,
et reviviscat cor vestrum, qui quaeritis Deum.
34 Quia pauperes audit Dominus,
et vinctos suos non contemnit.
35 Laudent eum caeli et terra,
maria et quidquid movetur in eis.

dažnai Šv Rašte yra vaizdas priklausymo Dievo karalystei žemėje ir danguje. Plg 2 Moš 32, 32. — 30 Tegul gina... Kadangi Dievas yra teisingas, todėl ps autorius turi tikrą viltį, kad bus išklausytas ir išgelbėtas, ir už tą išgelbėjimą jau žada šlovinti Viešpatį. 31 Toks šlovinimas ir išpažinimas Dievo didybės jam patiks labiau nekaip geriausios aukos: 32 Jauniklis jautis: pilnai užaugęs (turįs arti trejų metų), toks, kokį įstatymas laiko nesuteptu. Žr 3 Moš 2, 3. — 33 Matykite... Išgelbėjimas persekiojamojo teisiojo bus džiaugsmo priežastis visiems kitiems neteisingai varginamiems. Psalmininkas jau stačiai į juos kreipiasi ir ragina linksmintis. — 34 Savo apkaltųjų. Apkaltieji yra ne tik tie, kurie surišami grandinėmis ir įmetami kalėjiman, bet taip pat visi, kurie priima betkuriuos kentėjimus dėl ištikimybės Dievui. Jų Dievas ne tik nepaniekina, bet dar rūpinasi jais su didžiausia meile. Bedievių įvykdyto apkalimo pavyzdį randame aprašytą pranašo Jeremijo gyvenime. Žr Jer 20, 2; 32, 2; 33, 1; 36, 5; 37, 14. 15; 39, 6; 40, 1. — 35 Tešlovina... Psalmė tikriausiai buvo baigiama šituo pakvietimu visų

36 Nes Dievas išgelbės Sioną
ir statys Judo miestus:
ir ji gyvens tenai ir paveldės jį.
37 Ir jo tarnų ainija gaus jį tėvonystėn,
ir kurie myli jo vardą, pasiliks jame

69 (70) psalmė. Prašymas Dievo pagalbos

1 Choro vedėjui. Dovido. Prisiminimui
2 Teikis, Dieve, gelbėti mane;
Viešpatie, skubėk man padėti.
3 Tebūna sugėdinti ir teparausta,
kurieješko mano gyvybės.
Tegul traukiasi atgal ir tesusilaukia gėdos,
kurie gėrisi mano nelaimėmis.
4 Tepasitraukia, susilaukę gėdos,
tie, kurie man sako: še tau, še tau!
5 Tedžiūgauja ir tesilinksmina tavimi
visi, kurie tavęs jieško;
ir tesako visados: „Tebūna šlovinamas Dievas",
kurie geidžia tavo pagalbos.
6 Aš gi esu nelaimingas ir vargšas,
Dieve, padėk man.
Mano padėjėjas ir mano vaduotojas esi tu;
mano Dieve, nedelsk

kūrinių šlovinti Dievą — 36. 37 eil pridėtos gal Babelės nelaisvės laikais, nes jose išreiškiama viltis atitaisymo: bus statomi Sionas, Jeruzalė, Judo miestai. Sionas vėl bus tautos tėvonystė, i r k u r i e m y l i j o (Dievo) v a r d ą, p a s i l i k s j a m e

69 psalmėje Dovidas meldžia Dievo pagalbos, kad tie, kurie tykoja jo gyvybės, turėtų trauktis šalin su gėda (2—4), kad tikri Dievo tarnai linksmintųsi ir jį augštintų ir kad jis pats greitai susilauktų Dievo pagalbos (5. 6)

D o v i d o. Šita ps padaryta iš Ps 39, 14—18. Skirtumų tarp jų kaip ir nėra. Atskirta ji nuo 39 ps gal tik dėl to, kad tose penkiose eil yra labai tinkamas šaukimasis Dievo pagalbos

70 psalmės autorius, žmogus pamaldus ir jau senas, nelaimės

36 Nam Deus salvabit Sion,
et aedificabit civitates Iuda:
et habitabunt ibi et possidebunt eam.
37 Et semen servorum eius hereditabit eam;
et qui diligunt nomen eius, morabuntur in ea.

Psalmus 69 (70). Auxilii divini petitio

1 Magistro chori. Davidis. Ad commemorandum.
2 Placeat tibi, Deus, ut eripias me;
Domine, ad adiuvandum me festina.
3 Confundantur, et erubescant,
qui quaerunt vitam meam.
Cedant retrorsum, et pudore afficiantur,
qui delectantur malis meis.
4 Recedant confusione operti,
qui dicunt mihi: Euge, euge!
5 Exsultent et laetentur de te
omnes qui quaerunt te;
Et dicant semper: „Magnificetur Deus",
qui desiderant auxilium tuum.
6 Ego autem miser sum et pauper,
Deus, succurre mihi!
Adiutor meus et liberator meus es tu:
Domine, ne tardaveris.

prislėgtas, prašo sau pagalbos iš Dievo, kurs laikė jį savo globoje nuo pat kūdikystės, kuriuo jis visuomet pasitikėjo ir kurį visados šlovino (1—8); aprašinėja piktus priešų sumanymus ir pakartotinai prašo Dievą, kuriam bus visados dėkingas, skubiai eiti jam pagalbon (9—16); prisimena Dievo pagalbą, kurios buvo dažnai gavęs savo gyvenimo sunkiose valandose, meldžia, kad jos susilauktų taip pat savo senatvėje, žadėdamas šlovinti Dievą už tą geradarybę (17—24). — Psalmės autorius nežinomas. Jis turėjo būti žmogus pamaldus ir jau senas (9. 18 e), kenčiąs persekiojimą (4. 10. 11. 24 e). Nemaža šitos ps dalis yra padaryta iš kitų senesnių ps žodžių ar bent labai juos primena. Taigi, 1—3 e paimtos iš Ps 30, 2—4; 5. 6 e iš Ps 21, 10. 11; 12 e primena Ps 21, 12 ir 69, 2; 13 e Ps 39, 15; 34, 4. 26

70 (71) psalmė. „Neatmesk manęs senatvės metu“

1 Prie tavęs, Viešpatie, aš bėgu glaustis;
tenebūsiu sugėdintas per amžius.
2 Žiūrėdamas savo teisybės, išgelbėk mane ir išvaduok mane,
palenk prie manęs savo ausį ir gelbėk mane.
3 Būk man priebėgos uola, sustiprinta pilis, kad išgelbėtum mane,
nes tu esi mano uola ir mano pilis.
4 Mano Dieve atimk mane iš nedorėlio rankos,
iš neteisaus ir prispaudėjo kumščio;
5 Nes tu esi mano laukimas, mano Dievas,
Viešpatie, tu mano viltis nuo pat mano jaunystės.
6 Tavimi aš remiuos nuo pat motinos įsčios;
nuo mano motinos vidurių tu buvai mano globėjas;
tavyje aš turėjau vilties visados.
7 Daugeliui aš pasirodžiau kaip stebalas;
nes tu buvai galingas mano padėjėjas.
8 Mano burna buvo pilna tavo šlovinimo,
per visą dieną tavo garbės
9 Neatmesk manęs senatvės metu;
kai išseks mano jėgos, nepalik manęs.
10 Nes mano neprieteliai kalba apie mane
ir, stebėdami mane, tariasi iš vieno,
11 Sakydami: „Dievas paliko jį;
vykitės ir sugaukite jį,
nes nėra, kas jį atimtų“.
12 Dieve, nestovėk toli nuo manęs,
Mano Dieve, skubėk man padėti †
13 Tebūna sugėdinti, tepražūna mano gyvenimo priešininkai;
tesusilaukia paniekinimo ir gėdos, kurie ieško man nelaimės.

1—3 Prie tavęs... Žr Ps 30, 2—4. — 4 Iš nedorėlio rankos. Psalmininko priešas yra nedoras žmogus, todėl vertas Dievo bausmės. — 5. 6 Nes tu esi... Žr Ps 21, 10. 11. — 7 Kaip stebalas: dalykas, kurs sukelia žmonėse nustebimą dėl daugybės nelaimių, kurios mane sutiko (žr 20 e) ir kuriose Dievas man padėdavo. — 8 Mano

Psalmus 70 (71). „Ne abieceris me tempore senectutis“

1 Ad te, Domine, confugio:
ne confundar in aeternum;
2 Secundum iustitiam tuam eripe me et libera me;
inclina ad me aurem tuam et salva me.

3 Esto mihi petra refugii, arx munita, ut salves me:
nam petra mea et arx mea es tu.

4 Deus meus, eripe me de manu iniqui,
de pugno improbi et oppressoris:
5 Nam tu es exspectatio mea, Deus meus,
Domine, spes mea a iuventute mea.

6 Tibi innixus sum ab utero;
a ventre matris meae eras protector meus:
in te speravi semper.
7 Tamquam prodigium apparui multis;
tu enim fuisti adiutor meus fortis.
8 Plenum erat os meum laude tua,
toto die gloria tua.
9 Ne abieceris me tempore senectutis;
cum defecerint vires meae, ne dereliqueris me.
10 Nam loquuntur de me inimici mei,
et observantes me, consiliantur una,
11 Dicentes: „Deus dereliquit eum;
persequimini et comprehendite eum,
quia non est qui eripiat“.
12 Deus, noli stare procul a me,
Deus meus, ad iuvandum me festina. †
13 Confundantur, deficiant adversantes vitae meae;
operiantur confusione et pudore qui quaerunt mala mihi.

---

burna... Juo daugiau buvo nelaimių, juo labiau psalmininkas šlovino Dievą. — 9 Neatmesk... Dar daugiau reikia Dievo pagalbos senatvėje. — 11 Dievas paliko jį... Šį kartą priešininkai tikisi, kad psalmininkas nebeišsigelbės ir kad niekas jam nebepadės. — 12 Dieve... Žr Ps 21, 12; 69, 2. — 13 Tebūna... Plg Ps 39, 15; 34 4. 26.

14 Aš gi visados turėsiu vilties
ir kasdien dauginsiu visą šlovinimą tavęs,
15 Mano burna skelbs tavo teisybę,
visą laiką tavo pagalbas,
nes aš nežinau jų saiko.
16 Aš išpasakosiu Dievo galingumą.
Viešpatie, aš skelbsiu tavo vieno teisumą
17 Dieve, tu mokei mane nuo pat mano jaunystės,
ir iki dabar aš skelbiu tavo nuostabius darbus.
18 Bet taip pat senatvėje ir senyvame amžiuje,
Dieve, nepalik manęs,
Kolei skelbsiu tavo petį šitai kartai,
visiems būsimiems tavo galingumą

19 Ir tavo teisumą, Dieve, kurs pasiekia dangų,
kuriuo padarei tokių didelių dalykų. Dieve.
kas yra tau lygus?
20 Esi man siuntęs daug ir skaudžių sielvartų:
tačiau tu vėl atgaivinsi mane ir vėl iškelsi
mane iš žemės gilybių.
21 Padaugink mano vertę
ir vėl paguosk mane.
22 Taip pat aš šlovinsiu psalteriu tavo ištikimybę,
Dieve,
skambinsiu tau kanklėmis, Izraėlio Šventasis.
23 Mano lūpos džiūgaus, kada aš tau giedosiu,
taip pat ir mano siela, kurią atvadavai.
24 Ir mano liežuvis skelbs per visą dieną tavo
teisybę,
nes yra sugėdinti ir paraudo tie, kurie ješko
man nelaimės

— 15 Tavo pagalbas. Dievo teisybė pasireiškia visokeriopa Dievo teikiama pagalba; tos pagalbos yra daug, be saiko; ją skelbs psalmininkas. Jis šlovins didelius Dievo veikalus, kuriais Dievas apreiškia savo teisybę

17 Gavęs daug Dievo pagalbos savo jaunystėje, psalmės autorius prašo jos ir savo senatvėje, ypač dėlto, kad Dievas yra jam siuntęs daug ir skaudžių sielvartų. Tie vargai yra lygūs netekimui gyvybės, lygūs žengimui į mirusiųjų buveinę. — 21 Padaugink mano vertę: pakeldamas mane iš suspaudimo, į kurį esu patekęs, ir tuo

14 Ego autem semper sperabo,
et in dies conferam ad omnem laudem tuam.
15 Os meum annuntiabit iustitiam tuam,
toto die auxilia tua:
neque enim novi mensuram eorum.
16 Enarrabo potentiam Dei,
Domine, praedicabo iustitiam tuam solius.
17 Deus, docuisti me a iuventute mea,
et usque nunc annuntio mirabilia tua.
18 Et in senecta quoque et senio,
Deus, ne dereliqueris me,
Dum annuntiabo bracchium tuum generationi
huic,
omnibus venturis potentiam tuam,
19 Et iustitiam tuam, Deus, quae contingit caelos,
qua fecisti tam magna: Deus, quis par est tibi?

20 Imposuisti mihi tribulationes multas et malas:
rursus vivum facies me et de profundis terrae
rursus me extolles.
21 Auge dignitatem meam,
et denuo me consolare.
22 Ego quoque celebrabo psalterio fidelitatem tuam,
Deus,
psallam tibi cithara, Sanctus Israel.
23 Exsultabunt labia mea, cum cantabo tibi,
et anima mea, quam redemisti.
24 Etiam lingua mea toto die eloquetur iustitiam
tuam,
quia confusi sunt et erubuerunt qui quaerunt
malum mihi.

paguosdamas mane. — 22 Aš šlovinsiu... Prašydamas pagalbos, psalmininkas visai pasitiki Dievu, todėl žada šlovinti Izraėlio Šventąjį, jam karštai dėkoti, skelbti jo teisybę. — Kaikurie aiškintojai mano, kad ps autorius kalba visos savo tautos vardu, tos, kuri tiek Dievo pagalbos yra gavusi nuo pat savo jaunystės, nuo savo atsiradimo dienos, kuriai Dievas visados padėdavo varguose, kuriai tos pagalbos ypač reikia jos senatvėje, kai ji pateko į neapsakomus vargus, nelaisvę. Tautos tad vardu psalmininkas ir šlovina Visagalį ir karštai dėkoja, pareikšdamas jam visų pasitikėjimą

71 (72) psalmė. Mesijo karalystė

1 Saliamono
Dieve, duok karaliui savo išminties teisingai teisti
ir savo teisingumo karaliaus sūnui,
2 Kad jis valdytų tavo tautą su teisybe
ir tavo pažemintuosius su lygybe.
3 Kalnai atneš tautai taiką
ir kauburiai teisybę.
4 Jis gins tautos pažemintuosius,
išgelbės beturčių vaikus
ir sunaikins prispaudėją
5 Ir ilgai jis gyvens kaip saulė
ir kaip mėnulis per visas kartas.
6 Nužengs kaip lietus ant vejos,
kaip lietaus šlakai, kurie laisto žemę.
7 Jo dienomis žydės teisybė
ir taikos apstybė, kolei nebebus mėnulio †
8 Ir jis viešpataus nuo jūros iki jūrai
ir nuo upės iki žemės pakraščių.

---

71 psalmės autorius po trumpos maldos, kad Dievas suteiktų karaliui karališkąją valdžią, tuojau pradeda aprašinėti laimingą jo karalystės stovį ir nurodo jos amžinumą (1—7); toliau skelbia tos karalystės išsiplėtimą visame pasaulyje, visų karalių ir visų tautų jai pasidavimą, draug išdėstydamas, kaip toje karalystėje bus elgiamasi su silpnaisiais ir beturčiais (8—15); pagaliau aprašo karalystės teisingumą ir šlovingumą (16. 17). — Prie 71 ps pridėta visos antrosios psalmyno knygos pabaiga, pagarbinimas Dievo ir psalmyno rinkėjo pastaba

1 *Saliamono.* Laikydamies Vulgatos antraštės, daugelis mano, kad šitą psalmę sudėjęs Dovidas, kada turėjęs atiduoti jam savo sostą. Bet ebr tekste Saliamonas įvardijamas kaip ps autorius. — Psalmėje kalbama tik apie Mesiją. Taip ją suprato senovės žydai, taip ją aiškina kone visi šv tėvai, ir tikrai, kas pasakyta 5. 7. 8—11 eil, netinka jokiam kitam karaliui, kaip tiktai Kristui. Autorius, kalbėdamas išimtinai apie Mesiją ir jo karalystę, ima vaizdus iš Saliamono karalystės sąlygų. — *Dieve, duok...* Karaliaus dalykas yra daryti teismą ir teisybę tautoje (plg 2 Kar 8, 15). Tobuliausiai tai įvykdo vyriausias karalius, Dievas. Taigi, psalmininkas meldžia suteikti karaliui tą savo valdymo būdą, daryti taip, kaip jis daro teisybę, ir atiduoti kiekvienam, kas

Psalmus 71 (72). Regnum Messiae

1 Salomonis.
Deus, iudicium tuum regi da,
et iustitiam tuam filio regis:

2 Gubernet populum tuum cum iustitia,
et humiles tuos cum aequitate.
3 Afferent montes pacem populo
et colles iustitiam.
4 Tuebitur humiles populi,
salvos faciet filios pauperum,
et conteret oppressorem.
5 Et diu vivet ut sol,
et sicut luna in omnes generationes.
6 Descendet ut pluvia super gramen,
sicut imbres qui irrigant terram.
7 Florebit in diebus eius iustitia
et abundantia pacis, donec deficiat luna. †
8 Et dominabitur a mari usque ad mare,
et a flumine usque ad terminos terrae.

---

jam priklauso. — *Karaliui.* Kaldaiškoje parafrazyje pasakyta: karaliui Mesijui. Tas pats karalius tuojau vadinamas karaliaus sūnumi, todėl karališkoji valdžia priklauso jam teisėtai. — 2 *Tavo nužemintuosius...* Kai tauta valdoma dieviškų būdu teisybėje, tuomet ir pažemintųjų teisės neniekinamos. — 3 *Kalnai...* Kalnai ir kauburiai čia reiškia visą šalį, kurioje jie matomi toli. Teisybės pasekmė ir vaisius bus taika ir ramybė tautoje. — 4 *Jis gins...* Paaiškinama, kaip teisingumu bus padaryta ramybė ir taika. — 5 *Ir ilgai...* Ramybė bus amžina, nes kurs darys teisybę, karalius, bus tolei, kolei šviečia saulė ir mėnulis, per visas kartas. Nuolat keičiantis žemiškiems dalykams, saulė ir mėnulis laikosi visuomet savo tvarkos, todėl yra vaizdas pastovumo, nekitėjimo. — 6 *Kaip lietus...* Nupjautai pievai ypač reikia lietaus (Am 7, 1). Kaip lietus be žmogaus prisidėjimo lyja ir atgaivina pievą, taip Mesijas ateis savo tautai iš laisvo Dievo pasigailėjimo. — Šv tėvai aiškina šitą eil apie Dievo Sūnaus nužengimą žemėn ir, remdamies Vulgatos vertimu, kuriame vietoje vejos yra minima vilna, sako, kad vilna čia yra pavadinta Marija ar žydų tauta. — 7 *Kolei nebebus...* visuomet, per amžius. — 8 *Nuo jūros iki...* Nurodomas Mesijo karalystės platumas. Ji apims visą pasaulį: *nuo jūros... iki žemės pakraščių.* Dažniausiai žydų minima jūra yra Tarpžemė;

9 Ties juo parpuls jo neprieteliai,
ir jo priešininkai laižys žemę.
10 Tarsio ir salų karaliai neš dovanas;
Arabų ir Sabos karaliai gabens atnašas.
11 Ir visi karaliai garbins jį,
visos tautos jam tarnaus
12 Nes jis išvaduos beturtį, kurs jo šaukiasi,
ir nelaimingąjį, kuriam nėra padėjėjo.
13 Jis pasigailės vargšo ir beturčio
ir gelbės beturčių gyvybę.
14 Nuo skriaudos ir prispaudimo jis išvaduos juos,
ir jo akyse bus brangus jų kraujas
15 Todėl jis bus gyvas, ir jam duos Arabijos aukso;
jie melsis už jį visados,
nuolat šlovins jį.
16 Žemėje bus javų apstybė;
ant kalno viršūnių šlamės, kaip Libanas, jo vaisiai;
ir miestų gyventojai žydės kaip žemės žolė.
17 Jo vardas bus šlovinamas per amžius;
kolei švies saulė, pasiliks jo vardas.
Ir visos žemės giminės bus palaimintos jame,
visos tautos skelbs jį esant laimingą

* * *

18 Tebūna šlovinamas Viešpats, Izraėlio Dievas,
kurs tik vienas tedaro stebuklus.

---

upe gi tai Eupratas. — 9 P a r p u l s . . . Mesijo viešpatavimą turės pripažinti visi, net ir laukinės, atkakliausios tautos. — L a i ž y s ž e m ę: pasiduos su didžiausiu nuolankumu, taip, kaip daro tie, kurie, pasisakydami esą vergai, bučiuoja parpuolę žemės dulkes. — 10 T a r s i o: tolimiausių saulėleidžių, Tarsio uosto Ispanijoje (plg Ps 48, 8). — S a l ų: Tarpžemio pajūrio ir jo salų gyventojai. — D o v a n a s: ne laisva valia duodamas, bet valdovams priklausančius mokesčius. — A r a b ų i r S a b o s: pietų šalių, vadinamosios laimingosios Arabijos (3 Kar 5, 1; 10, 24 . . .) ir Meroės valdovai. Įvardytieji tautos ir karaliai tai tik pavyzdžiai visų kitų, nes 11 i r v i s i k a r a l i a i . . . — 12 N e s j i s . . . Mesijui karaliui tarnaus visi, nes jo viešpatavimas pilnas maloningumo. — 14 B u s b r a n g u s . . . jis gins jų gyvybę ir keršys už išlietą kraują. — 15 J i s b u s g y v a s. Linkė-

9 Coram illo procident inimici eius,
et adversarii eius pulverem lingent.
10 Reges Tharsis et insularum munera offerent;
reges Arabum et Saba dona adducent:
11 Et adorabunt eum omnes reges,
omnes gentes servient ei.
12 Etenim liberabit pauperem invocantem,
et miserum, cui non est adiutor.
13 Miserebitur inopis et pauperis,
et vitam pauperum salvabit:
14 Ab iniuria et oppressione liberabit eos,
et pretiosus erit sanguis eorum coram illo.
15 Ideo vivet, et dabunt ei de auro Arabiae,
et orabunt pro eo semper,
perpetuo benedicent ei.
16 Erit abundantia frumenti in terra;
in summis montium strepet, ut Libanus, fructus eius,
et florebunt incolae urbium ut gramina terrae.
17 Erit nomen eius benedictum in saecula;
dum lucebit sol, permanebit nomen eius.
Et benedicentur in ipso omnes tribus terrae,
omnes gentes beatum praedicabunt eum.

* * *

18 Benedictus Dominus, Deus Israel,
qui facit mirabilia solus.

---

jimas karaliui: tegyvuoje, tebūna laimingas, ir tegul jam duoda . . . — M e l s i s u ž j į: kad jo karaliavimas būtų visados laimingas. — 16 A n t k a l n ų v i r š ū n i ų . . . Ten, kur paprastai galima rasti tik plikų uolų ar retų medžių, augs javai. Su tuo žemiškų gėrybių gausumu palyginami mesijinės karalystės palaiminimai. — K a i p L i b a n a s. Augančių javų šlamėjimas, vėjui papūtus, palyginamas su medžių ošimu Libane. — I r m i e s t ų g y v e n t o j a i . . . Su žemės vaisių gausumu jungiama padaugėjimas ir laimė tautos. Gyventojų bus tiek daug, kaip žolės laukuose. — 17 J o v a r d a s . . . Pareiškiama linkėjimas, kad karaliaus garbė ir šlovė pasiliktų per amžius. — I r v i s o s . . . Plg 1 Moš 26, 4; 28, 14

18 T e b ū n a š l o v i n a m a s . . . 18 ir 19 eil žodžiai, kuriais šlovinamas Dievas, šitai psalmei nepriklauso. Jais baigiama visa a n t r o j i psalmyno knyga (žr Įvad pusl; plg

19 Ir tebūna šlovinamas jo garbingas vardas per amžius,
ir jo garbės tebūna pilna visa žemė. Tebūna, tebūna

Ps 40, 15). — Toliau dedama psalmių rinkėjo pastaba: Čia baigiasi Jėsės sūnaus Dovido šlovinimo giesmės. Taip norima pasakyti, kad visos jam žinomos psalmės buvo surinktos į pirmasias dvi psalmyno knygas. Bet tuo dar nepasakyta, kad

19 Et benedictum nomen eius gloriosum in saecula;
et repleatur gloria eius omnis terra. Fiat, fiat.

jos visos be išimties yra Dovido ir kad kitas vėlesnis rinkėjas nebegalėjo rasti daugiau Dovido sudėtų psalmių; nes ir kitose psalmyno knygose yra, kad ir netiek daug, Dovido psalmių; tik jos galėjo būti nežinomos pirmiesiems rinkėjams

TREČIOJI PSALMIŲ KNYGA

72—88 (73—89) psalmės

72 (73) psalmė. Tariamoji bedievių laimė ir jos apgaulingumas

1 Psalmė. Asapo
Koks gi geras tiesiesiems Dievas,
Viešpats yra tiems, kurių širdis nesutepta!
2 Mano gi kojos kone pasviro,
kone padriko mano žingsniai,
3 Nes aš pavydėjau bedieviams,
matydamas nusidėjėlių pasisekimą
4 Nes nėra jiems jokių kentėjimų,
sveikas ir riebus jų kūnas.
5 Jie nedalyvauja žmonių varguose
ir neplakami, kaip kiti žmonės.
6 Todėl juos juosia puikybė kaip grandinaitė,
ir kaip drabužis supa juos smarkumas.

---

72 psalmė. Gražiausioje šitoje psalmėje, taip pat, kaip ir 36 bei 48 pss, svarstomas klausimas, kaip galima suderinti su Dievo teisingumu tai, kad bedieviai turi pasisekimo ir būna laimingi; čia duodama atsakymas išsamesnis ir gilesnis, kaip anose psalmėse: ne ši žemė sprendžia likimą, bet yra kitas gyvenimas, kuriame bedieviai žus, gerieji gi džiaugsis Dievuje. — 72 ps autorius prisipažįsta jautęs savo pasitikėjime Dievu neramumą dėl bedievių laimės (1—3), nes bedieviai dažnai turi daugiau pasisekimo kaip kiti žmonės, todėl keliasi puikybėn, vargina kitus, piktžodžiauja ir dėl savo laimės būna suvedžiojimas tautai (4—10); iš čia atsiranda tokių, kurie sako neesą Dievo apvaizdos, žmogus veltui laikąsis teisybės, nes gerieji daugiausia kenčia, nors taip neturėtų kalbėti tikras Dievo tarnas (11—15). Psalmininkas toliau sakosi radęs to painaus klausimo išrišimą šventykloje, kur supratęs bedievių laimės apgaulingumą. Dabar išpažįsta savo paikumą, kad dėl to dalyko buvęs neramus (16—23). Taigi,

LIBER TERTIUS

(Psalmi 72—88 [73—89])

Psalmus 72 (73). Aenigma felicitatis impiorum eiusque solutio

1 Psalmus. Asaphi.
Quam bonus rectis est Deus,
Dominus eis qui puro sunt corde!
2 Mei autem fere nutarunt pedes,
paene lapsi sunt gressus mei,
3 Quia impiis invidebam,
prosperitatem peccatorum observans.
4 Nulla enim sunt iis tormenta,
sanum et pingue est corpus eorum.
5 In aerumnis mortalium non versantur,
et cum hominibus non flagellantur.
6 Ideo cingit eos, ut torquis, superbia,
et violentia, ut vestis, operit eos.

---

su didesne meile nori laikytis didžiausios gėrybės, Dievo, kurs priims jį į savo garbę (24—28)

1 A s a p o. Žr Ps 49, 1. — K o k s g i g e r a s . . . Tokie buvo psalmininko jausmai pirm sukilusios dėl bedievių laimės pagundos, tokiuos pats jis įgavo, abejonę išrišęs. — 2 M a n o g i k o j o s . . . Buvo laikas, kad autoriaus pasitikėjimas Dievu buvo pavojuje: jis kone nusidėjo abejojimu, Dievo teisybės paneigimu. Tai išreiškiama palyginimu žmogaus, netvirtai stovinčio ant savo kojų ir žengiančio netikrus žingsnius. — 4 N e s n ė r a j i e m s . . . Nusidėjėliai ramūs, nes nesirūpina mirtimi, jos nebijo; o jei jiems atsitinka kokia nelaimė, tai ir ta greitai praeina. — 5 J i e n e d a l y v a u j a . . . nepatiria bendrų žmonėms nelaimių, ir jei kokia sloga ištinka kitus žmones, bedieviai neplakami kartu su jais; todėl jie keliasi puikybėn ir elgiasi nedorai. — 6 T o d ė l p u i k y b ė . . . Puikybė yra jų kaklo papuošalas, kuriuo jie

7 Iš jų nutukusios širdies eina jų nedorumas,
trykšta minties prasimanymai.
8 Jie išjuokia ir kalba piktai,
iš augšto graso prispaudimu.
9 Savo burna jie puola dangų,
ir jų liežuvis bjauroja žemę †
10 Todėl mano tauta gręžiasi į juos
ir siurbia sau gausingo vandens.
11 Ir sako: „Kaipgi Dievas tai žinos,
ir argi yra Augščiausiajame žinojimas?“
12 Štai tokie yra nusidėjėliai
ir, visuomet ramūs, jie didina galingumą.
13 Taigi, ar neveltui aš laikiau savo širdį nesu-
ir ploviau nekaltas savo rankas? [teptą
14 Nes aš kenčiu rykštes kiekvienu metu
ir plakimą kasdien.
15 Jei būčiau manęs: Kalbėsiu kaip jie,
aš būčiau išsižadėjęs tavo vaikų giminės.
16 Taigi aš svarsčiau, kad tai suprasčiau;
bet man rodėsi sunku,
17 Kolei neįėjau į Dievo šventovę
ir neįsižiūrėjau, koks būna jų galas †
18 Tikrai ant slidaus kelio tu statai juos,
nustumi juos į griuvėsius.
19 Kaip gi jie sukniubo akimirksnyje,
išnyko, yra sunaikinti didelio išgąsčio!

---

giriasi, nes vaikščioja kaklą ištiesę. — 7 Iš jų nutukusios... Bedievių puikybės ir smarkumo pasekmės: jų nedorumas, nevaldymas piktų širdies geidulių, kurių jie klauso. — 8 Jie išjuokia... niekina kitus žmones, žiūri į juos iš augšto. — 9 Savo burna... jie piktžodžiauja net ir tam, kas augščiausia ir švenčiausia; žemėje jie visa niekina, teršia savo kalbomis. — 10 Todėl mano tauta... Savo pasigyrimais ir tariama laime bedieviai suvedžioja net geruosius, kurie kelia į juos savo akis ir mintis. — 11 Kaipgi Dievas... Jei Augščiausias tai žinotų ir matytų ir rūpintųsi žmonėmis, tai kodėlgi tie nusidėjėliai, pilni visokių kaltybių, gyvena laimingi ir gali nuolat didinti savo lobį? Taip suvedžiotojai pradeda ginčyti Dievo apvaizdos veikimą. — 13 Taigi, ar... Toks dalykų stovis sukėlė psalmininko širdyje jau augščiau (2 e) minėtą abejonę, svyravimą. — Ploviau nekaltas... Aš saugojaus betkurios kaltės, gyvenau be nusikaltimo, tačiau:

7 Prodit ex crasso corde iniquitas eorum,
erumpunt figmenta mentis.
8 Irrident et loquuntur maligne,
oppressionem ex alto minantur.
9 Aggrediuntur caelum ore suo,
et lingua eorum perstringit terram. †
10 Ideo populus meus se convertit ad eos,
et aquas abundantes sorbent sibi.
11 Et dicunt: „Quomodo scit Deus,
et estne cognitio in Altissimo?“
12 Ecce tales sunt peccatores
et, semper tranquilli, potentiam augent.
13 Ergone frustra mundum servavi cor meum,
et lavi in innocentia manus meas?
14 Nam flagella patior omni tempore,
et castigationem cotidie.
15 Si cogitarem: Loquar ut illi,
genus filiorum tuorum deseruissem.
16 Meditabar ergo, ut cognoscerem hoc;
sed laboriosum visum est mihi,
17 Donec intravi in sancta Dei,
et attendi fini illorum. †
18 Vere in via lubrica collocas eos,
praecipitas eos in ruinas.
19 Quomodo corruerunt momento,
desierunt, absumpti sunt magno terrore!

---

14 Aš kenčiu... Jei Dievas yra visažinantis pasaulio tvarkytojas, kaipgi mano pastangos jam patikti galėjo būti apmokėtos nelaimėmis, tuo tarpu kad bedieviai valdo pasaulį ir džiaugiasi juo? — 15 Jei būčiau... Jei būčiau pasidavęs, pritaręs kilusiai abejonei, aš tuo pačiu būčiau atskyręs save nuo Dievo vaikų, būčiau priėmęs mokslą, kuriuo griaunama dorumo pagrindai. Pats nepasiduodamas abejonei apie Dievo apvaizdą, psalmininkas stengėsi, kiek galėdamas, suprasti, kodėl bedieviai būna laimingi, ilgai ir ne be vargo tai svarstė, nes dalykas rodėsi tikrai sunkus. — 17 Kolei neįėjau... Klausimo išrišimą jis rado būdamas šventovėje, karštai melsdamos Dievui. — Koks būna jų galas. Jo akys buvo nukreiptos į galutinį nelaimingą bedievių likimą
18 Tikrai ant... Viešpats paskyręs bedieviams visokių nelaimių. Jų laimė neturi pastovumo. Nuo augšto laipsnio, kur jie rodosi esą laisvi nuo pavojaus, jie ūmai nusviedžiami į prapultį. — 19 Kaipgi jie... Bedieviai žūna netikėtai,

20 Kaip sapną, kada kas pabunda, Viešpatie,
taip tu, kai atsikelsi, paniekinsi jų vaizduotės dalykus.
21 Kai įsikarščiuodavo mano mintis
ir mano širdis buvo suspaudžiama,
22 Aš būdavau neišmanėlis ir nesuprasdavau:
buvau kaip galvijas tavo akyse
23 Bet aš būsiu visados su tavim:
tu pasiėmei mano dešinę ranką;
24 Savo sumanymu tu lydėsi mane
ir priimsi pagaliau mane į garbę.
25 Kas gi be tavęs yra man danguje?
ir, jei esu su tavim, neduoda man pasigėrėjimo žemė
26 Niekais pavirsta mano kūnas ir mano širdis,
Mano širdies Uola ir mano dalia yra Dievas per amžius.
27 Nes štai, kurie atstoja nuo tavęs, žus,
tu sunaikini visus, kurie paleistuvauja, atstodami nuo tavęs.
28 Man gi yra gera būti arti Dievo,
turėti savo priebėgą Viešpatyje Dievuje.
Aš išpasakosiu visus tavo darbus
Siono dukters vartuose

laimės pilnume. — 20 Kaip sapną... Kaip visas sapno tuštumas pasirodo, kada žmogus nubunda, taip tu, Viešpatie, stojęs teisti, parodysi, kad jų tariama didybė yra tik apgaulingas vaizdas, kurį tu atstumsi nuo savęs ir išdildysi juos amžinai. — 21 Kai įsikarščiuodavo... Psalmininkas dabar gyvai supranta, kaip paika buvo karščiuotis dėl tuščios bedievių laimės, paskui kurią eina tokia didelė nelaimė. Jis lyg kad sako: kadangi mano širdis buvo susikrimtusi ir aš kankinaus, tai aš buvau tavo akivaizdoje lyg nieko neišmanąs galvijas. — 23 Bet aš būsiu... Psalmininkas jau su džiaugsmu pradeda aprašinėti tikrą laimę Dievuje. — Tu pasiėmei... palaikai mane, kad neparpulčiau. — 24 Lydėsi mane: vesi mane tavo šv valios paskirtais takais. — Ir priimsi... Taigi, psalmininkas ne slidžioje kaip bedieviai stovi vietoje, bet palaikomas paties Viešpaties, jo sumanymu vedamas ir, pervestas per

20 Sicut somnium, cum quis evigilat, Domine,
ita, cum surrexeris, spernes figmentum eorum

21 Quando exasperabatur mens mea,
et cor meum pungebatur,
22 Ego insipiens eram neque intellegebam:
ut iumentum fui coram te.
23 Ego autem semper tecum ero:
apprehendisti manum dexteram meam;
24 Consilio tuo deduces me,
et in gloriam tandem suscipies me.
25 Quis praeter et mihi est in caelo?
et, si tecum sum, non delectat me terra.

26 Deficit caro mea et cor meum,
Petra cordis mei et pars mea Deus in aeternum.
27 Ecce enim, qui recedunt a te, peribunt,
perdis omnes qui fornicantur abs te.

28 Mihi autem bonum est prope Deum esse,
ponere in Domino Deo refugium meum.
Enarrabo omnia opera tua
in portis filiae Sion.

gyvenimą, bus priimtas į amžiną garbę. Toks jo galas, kurs padaro jį pilną pasitikėjimo gyvenimo tamsybėje ir šviečia jam, žengiančiam į anapus kapo. — 25 Kas gi be tavęs ... Vienatinė ir svarbiausia gėrybė yra būti su Dievu. Dangus be Viešpaties neturėtų psalmininkui nieko žavingo, ir žemėje jis nieko daugiau netrokšta, jei tik turi Viešpatį. Nors žūtų jo kūnas ir baigtųsi žemiškas gyvenimas,jis ir tuomet jausis laimingas, nes: 26 Mano širdies Uola... — 27 Kurie paleistuvauja... Kas iš Dievo tautos eina paskui svetimus dievus, apie tą sakoma, kad jis paleistuvaująs, svetmoteriaująs, nes toksai laužo padarytą su Dievu sandorą. — 28 Man gi gera... Kad žmogaus nesutiktų paminėtas 27 e likimas, reikia artintis į Dievą ir vien jo laikytis. — Aš išpasakosiu... Ką pats psalmininkas suprato šventykloje (17 e), tai jis nori skelbti viešai, Siono dukters vartuose, Jeruzalės vartuose, viešame susirinkime

73 (74) psalmė. Dejavimas dėl sunaikintos šventovės ir maldos

1 Maskil. Asapo
Kam, Dieve, atstūmei amžinai;
tavo rūstybė dega prieš tavo ganyklos avis?
2 Atsimink savo draugiją, kurią įsteigei senais laikais,
giminę, kurią atvadavai sau, kad ją valdytumei,
Siono kalną, kuriame pastatei sostą.
3 Pakreipk savo žingsnius į amžinus griuvėsius:
nepritelis sunaikino visa šventovėje.
4 Tavo priešai kriokė tavo sueigos vietoje,
pastatė savo vėliavas kaip ženklus.
5 Jie panašūs į tuos, kurie tankumyne mosuoja kirviu,
6 ir jau skluta ir plaktuku daužo taip pat jos duris.
7 Jie padegė tavo šventovę,
sutepė žemėje tavo vardo padangtę.

8 Jie tarė savo širdyje: „sugriaukime juos kartu;
sudeginkite visas Dievo šventoves žemėje“.
9 Mes jau nebematome savo ženklų, nebėra pranašo;
ir mūsų tarpe nėra, kas žinotų, iki kolei †

---

73 psalmėje po trumpos įžangos, kurioje psalmininkas šaukiasi Dievo pasigailėti, jis aprašo nelaimes, sutikusias Izraėlį, ypač gi šventyklos sugriovimą ir sudeginimą, taip pat panaikinimą Dievo kulto (1—9), toliau primena didelius stebuklus, kuriais Dievas kitados sutvirtino ir gynė savo tautą (10—17), ir baigia karštu maldavimu išgelbėti suvargusią ir pažemintą tautą ir už ją atkeršyti (18—23)

1 *Asapo.* Žr Ps 31, 1; 49, 1. Plg 1 Kron 16, 7. Ps autorius Asapas, bet tikriausiai ne garsus Dovido giesmininkas, tik vienas iš jo ainių. Jos turinys geriausiai tinka laikui, kada Kaldėjos kariuomenė ką tik buvo paėmus Jeruzalę, sugriovus ir sudeginus jos šventyklą (587 m pirm Kr). Kiti mano, kad joje kalbama apie persekiojimus Antioko Epifano laikais (1 Mak 1, 4 ir k). Ps žodžiuose labai gerai galima matyti pranašystę apie Jeruzalės šventyklos sudeginimą, įvykusį 70 m po Kristaus. — *Kam, Dieve...* Ilgai laukęs Dievo pagalbos psalmininkas su nustebimu klausia, kodėl, būdamas maloningas, duoda tiek daug kentėsi savo tautai. — *Tavo*

Psalmus 73 (74). Lamentatio de sanctuario vastato et preces

1 Maskîl. Asaphi.
Quare, Deus, reppulisti in perpetuum,
exardesit ira tua contra oves pascuae tuae?
2 Recordare sodalitatis tuae, quam condidisti ab antiquo,
tribus, quam redemisti tibi in possessionem,
montis Sion, in quo sedem posuisti.
3 Dirige gressus tuos ad ruinas perpetuas:
omnia vastavit inimicus in sanctuario.
4 Rugierunt adversarii tui in loco conventus tui,
posuerunt signa sua in tropaeum.
5 Similes sunt illis qui in condenso vibrant securim,
6 et iam ascia et malleo ianuas eius pariter contundunt.
7 Igni tradiderunt sanctuarium tuum,
profanarunt in terra tabernaculum nominis tui.
8 Dixerunt in corde suo: „Destruamus eos simul;
comburite omnia sanctuaria Dei in terra“.
9 Signa nostra non iam videmus, non est propheta;
neque inter nos est qui sciat quousque. †

---

ganyklos avis. Izraėlis yra Dievo banda. Plg Iz 63, 11; Jer 13, 17 ir k. — 2 *Senais laikais:* Abraomo laikais. — *Atvadavai:* iš Egipto. — 3 *Pakreipk...* skubėk ateiti į tavo šventyklos vietą, kuri jau seniai guli griuvėsiuose. — 4 *Kriokė* (kaip liūtai) šventoje vietoje, kur tauta susieidavo maldos ir religinių apeigų. Priešai buvo pastatę savo karines vėliavas, kaip nugalėjimo ženklus, ant pačios šventyklos, ant jos įėjimo. — 5 *Kurie tankumyne...* Čia kalbama tikriausiai apie sukapojimą ir sudaužymą drožiniais pagražintų durų ir lentų, kuriomis buvo išklotas šventyklos vidus, kad lengviau galėtų pasinaudoti auksu, kuriuo tos lentos buvo aptrauktos. Plg 3 Kar 6, 14. — 7 *Jie padegė...* Visa Jerzalės šventykla buvo sudeginta Nebukadnetsaro laiku (4 Kar 25, 9; 2 Kron 36, 19; Jer 52, 23), bet ne Antioko Epifano, kurs sudegino tik šventyklos duris (1 Mak 4, 38). — *Tavo vardo padangtę:* vietą, kurioje Dievas apsireikšdavo ypatingu būdu. — 8 *Visas Dievo šventoves:* visas maldos vietas. — 9 *Savo*

10 Iki kolei, Dieve, nepritelis darys priekaištus?
ar priešas piktžodžiaus tavo vardui amžinai?

11 Kam tu atitrauki savo ranką
ir savo dešinę sulaikai savo antyje?
12 Juk Dievas yra mano karalius nuo senų laikų,
kurs išgelbsti žemės viduryje.
13 Tu savo galybe perskėlei jūrą,
sutrynei slibinų galvas vandenyse.
14 Tu sutrupinai Leviatano galvas,
davei suėsti jį jūros pabaisoms.
15 Tu ištryškinai šaltinius ir upelius;
tu išdžiovinai neišsenkančias upes.
16 Tavo yra diena ir tavo yra naktis;
tu įtvirtinai mėnulį ir saulę.
17 Tu nustatei visas žemės ribas;
tu padarei vasarą ir žiemą †
18 Atsimink tai: nepritelis darė tau priekaištų, Viešpatie,
ir neišmintinga tauta keikė tavo vardą.
19 Neatiduok vanagui savo purplelio gyvybės;
savo beturčių gyvybės neužmiršk amžinai.
20 Pažvelgk į savo sandorą,
nes pilnos yra prievartos žemės slėpynės ir laukai.
21 Tenegrįžta nužemintasis sugėdintas;
beturtis ir vargšas tešlovina tavo vardą.

ž e n k l ų: Seniau Dievo darytų stebuklų tautos naudai. — N e b ė r a p r a n a š o. Kaldėjiečių užpuolimo metu, tiesa, dar buvo pranašų, bet nevisur. Kada Jeremijas buvo išvestas į Egiptą, Palestinoje nebeliko nė vieno pranašo. Todėl ir tuomet psalmininkas galėjo ištarti savo dejavimo žodžius. — I k i k o l e i. Neesant pranašo, nebebuvo, kas galėtų nurodyti tautai, kaip dar ilgai tęsis nelaimė. — 10 P r i e k a i š t u s. Priešus sudrausti reikėjo juo labiau, kad jie piktžodžiavo pačiam Dievui. — 11 S a v o r a n k ą. Dievas, kurs iki tam metui laikė Izraėlį kaip savo numylėtinį rankomis prispaudęs prie savo (ančio) krūtinės, dabar ūmai atitraukia rankas ir leidžia jam kristi žemėn. Taigi, įsivaizduojama, kad Dievas, nebeduodamas pagalbos, laiko savo ranką paslėptą antyje. Todėl maldaujama, kad jis tą ranką vėl ištrauktų iš ančio ir ja sunaikintų neprietelius

12 J u k D i e v a s . . . Primenama kaikurie seniau įvykdy-

10 Quousque, Deus, exprobrabit inimicus?
blasphemabit adversarius nomen tuum in perpetuum?
11 Quare avertis manum tuam
et dexteram tuam retines in sinu tuo?
12 Deus autem rex meus est ab antiquo,
qui efficit salutem in medio terrae.
13 Tu dirupisti potentia tua mare,
contrivisti capita draconum in aquis.
14 Tu confregisti capita Leviathan,
dedisti eum escam monstris marinis.
15 Tu elicuisti fontes et torrentes:
tu siccasti fluvios copiosos.
16 Tuus est dies et tua est nox;
tu stabilisti lunam et solem.
17 Tu statuisti omnes terminos terrae;
aestatem et hiemem tu formasti. †
18 Recordare haec: inimicus exprobravit tibi, Domine,
et populus insipiens maledixit nomini tuo.
19 Ne tradideris vulturi vitam turturis tui:
vitam pauperum tuorum noli oblivisci in perpetuum.
20 Respice in foedus tuum,
quia violentiae plena sunt latibula terrae, et campi.
21 Ne humilis revertatur confusus:
pauper et inops laudent nomen tuum.

---

tieji Dievo globos pasireiškimai. — 13 P e r s k ė l e i j ū r ą: žydams išeinant iš Egipto. — S l i b i n ų g a l v a s: krokodilų galvas. Krokodilas ir leviatanas yra Egipto vaizdai. Plg Jobo 41, 1; Iz 27, 1. Čia turima galvoje egiptiečiai, žuvusieji Raudonojoje Jūroje. — 15 T u i š t r y š k i n a i . . . duodamas tautai vandens iš uolos. Žr 2 Moš 17, 6; 4 Moš 20, 8; 21, 16. — T u i š d ž i o v i n a i . . . Jordano upę, kai žydai ėjo į Palestiną (žr Joz 3, 1 . . .), gal ir kitas neišsenkančias vasarą Palestinos upes. — 18 A t s i m i n k . . . savo tautai suteiktas geradarystes ir savo valdžią visam pasauliui, kurią neprieteliai niekina. — 19 V a n a g u i: nuožmiems priešams. — P u r p l e l i o: Izraėlio tautos. — 20 S a n d o r ą. Šaukiamasi į Dievo ištikimybę. Jis buvo žadėjęs gelbėti savo tautą. Tos pagalbos dabar labai reikia, nes priešų yra atsiradę labai daug. — 21 N u ž e m i n t a s i s: Izraėlio tauta. — S u g ė d i n t a s, kad nebuvo Dievo išklausytas tokioje baisioje ne-

22 Pakilk, Dieve, vesk savo bylą,
atsimink išniekinimą, kurį neišmintingasis daro tau kasdien
23 Neužmiršk savo priešininkų balsų:
triukšmas sukilstančiųjų prieš tave kyla visados

74 (75) psalmė. Viešpats yra teisingas tautų teisėjas

1 Choro vedėjui Kaip „Negriauk". Psalmė. Asapo. Giesmė
2 Mes šloviname tave, Viešpatie, šloviname
ir skelbiame tavo vardą, išpasakojame tavo stebuklus
3 „Mano paskirtu metu
aš teisiu pagal teisybę.
4 Nors judėtų žemė su visais savo gyventojais,
aš sutvirtinau jos šulus.
5 Aš sakau įžūliesiems: „Nesielgkite įžūliai"
ir bedieviams: „Nekelkite ragų".
6 Nekelkite prieš Aukščiausiąjį savo rago,
nekalbėkite prieš Dievą pikta.

7 Nes nei iš Rytų, nei iš Vakarų,
nei iš tyrumos, nei iš kalnų,
8 Bet Dievas yra teisėjas:
šitą jis pažemina, aną išaugština.

---

laimėje. — Te šlovina: tedėkojo šlovinimais už gautą pagalbą, už maldos išklausymą. — 22 Vesk savo bylą: nes ir Viešpaties šlovė buvo įžeidžiama. — 23 Kyla visados: ir šaukia Dievo keršto

74 psalmė pradedama šlovinimu Dievo (2). Toliau atsiliepia pats Dievas, kurs žada ateiti teisybės vykdyti (3. 4); įžūlieji įspėjami, kad mestų savo bedieviškus darbus, nes Dievas teisėjas pažemins juos ir duos jiems gerti svaiginančio vyno (5—9). Psalmė baigiama pažadu visados šlovinti Dievą ir Dievo žodžiais, kuriais patvirtinama, kas buvo pasakyta apie Dievo teismo teisingumą (10. 11)

1 Kaip: „Negriauk..." Žr Ps 56, 1. — Asapo. Ps parašyta vieno iš Dovido giesmininko Asapo palikuonių, gyvenusio tikriausiai karaliaus Ezekijo ir Asirijiečių užpuo-

22 Exsurge, Deus, age causam tuam;
recordare improperii quod insipiens cotidie infert tibi.
23 Noli oblivisci voces adversariorum tuorum:
tumultus insurgentium contra te ascendit semper.

Psalmus 74 (75). Dominus est iustus iudex populorum

1 Magistro chori. Secundum „Ne destruxeris". Psalmus. Asaphi. Canticum.
2 Celebramus te, Domine, celebramus,
et praedicamus nomen tuum, enarramus mirabilia tua.
3 „Quando statuero tempus,
ego secundum ius iudicabo.
4 Etsi moveatur terra cum omnibus incolis suis:
ego firmavi columnas eius.
5 Dico insolentibus: „Nolite insolescere",
et impiis: „Nolite extollere cornu".
6 Nolite extollere contra Altissimum cornu vestrum,
nolite loqui contra Deum proterva.
7 Neque enim ab Oriente neque ab Occidente
neque a deserto neque a montibus:
8 Sed Deus est iudex:
hunc deprimit, et illum extollit.

---

limo laikais (4 Kar 19, 20...), kada pranašas Izaijas buvo paskelbęs Asirijiečių kariuomenės žuvimą (Iz 37, 16...). — 3 Mano paskirtu... Atsiliepia Dievas ir žada įvykdyti teisybę. Laiką teismui daryti Dievas pasirenka savo valia. — 4 Nors judėtų... nors žemė ir jos gyventojai rodytųsi žūną dėl įžūliųjų neteisybės ir dėl prispaudimų, Dievas taip sustiprina žemės pamatus, kad jie negali žūti; pamatai gi ar šulai, kuriais remiasi tvarka žmonėse, yra teisybė — 5 Aš sakau... Psalmininkas daro išvadą iš Dievo žodžių ir įspėja priešininkus. — Kiti aiškintojai šitoj ir 6 e mato dar Dievo žodžius. — Ragų. Ragas yra galybės vaizdas. Kelti ragą augštyn reiškia keltis į puikybę. — 7 Nes nei... Išskaičiuojamos keturios dangaus šalys: Rytai, Vakarai, Pietūs (iš tyrumos) ir Šiaurė (iš kalnuotos Galiliejos ir Sirijos); nė iš vienos iš jų neateis teismas. — 8 Bet

9 Nes Viešpaties rankoje yra taurė,
kuri putoja vynu, pilna miežto;
Ir jis girdo iš jo; jie siurbs iki mielių,
gers visi žemės bedieviai“
10 Aš gi džiūgausiu per amžius,
giedosiu psalmę Jokūbo Dievui.
11 Ir sulaužysiu visus bedievių ragus:
teisiojo ragai bus iškelti

75 (76) psalmė. Šlovinimas Dievo už suteiktą pergalę

1 Choro vedėjui. Stygomis. Psalmė. Asapo. Giesmė
2 Dievas pasidarė žinomas Jude,
jo vardas yra didelis Izraėlyje.
3 Saleme yra jo padangtė
ir jo buveinė Sione.
4 Ten jis sulaužė lankų žaibus,
skydą ir kalaviją ir šarvus.
5 Spindėdamas šviesa tu, galingasis, atėjai
nuo amžinųjų kalnų.
6 Yra apiplėšti tie, kurių širdis stipri,
jie miega savo miegu,
ir visi drąsieji neteko rankų.
7 Tavo sudraudimu, Jokūbo Dieve,
pastiro kariškieji vežimai ir žirgai †
8 Tu esi baisus, ir kas tau priešinsis
dėl tavo rūstybės smarkumo?

D i e v a s . . . Jis padarys teismą — 9 N e s V i e š p a t i e s . . . Teisybės įvykdymas išreiškiamas simboliniu veiksmu. Viešpats turi rankoje (rūstybės) taurę ir duoda iš jos gerti. Taurė pripilta tikro vyno, neatskiesto vandenimi, bet uždaryto kvepiančiomis ir svaiginančiomis žolėmis. Tą taurę Viešpats palenkia į visas puses, kad visi gertų. Nusidėjėliai turi gerti iki dugnui, todėl ir karčiausias dugne esančias mieles. Plg Jer 25, 27 . . . 48, 26 . . . ir k. — 10 A š g i... Už Dievo padarytą teismą psalmininkas atsilygins šlovinimais. — 11 I r s u l a u ž y s i u . . . Gal vėl Dievo žodžiai, patvirtiną teismo teisingumą

75 psalmės autorius šlovina Dievą, kurs parodė savo garbingumą, sunaikindamas priešus baisiu smūgiu (2—7), ir savo kilnia didybe apgynė silpnųjų reikalus, todėl visi turi daryti jam įžadus ir juos atitesėti (8—13)

1 A s a p o. Ps autorius buvo vienas iš Asapo palikuonių.

9 Nam in manu Domini calix est,
qui spumat vino, plenus mixto:
Et propinat ex eo; usque ad faeces sorbebunt,
bibent omnes impii terrae“.
10 Ego autem exsultabo in aeternum,
psallam Deo Iacob·
11 Et omnia cornua impiorum confringam;
extollentur cornua iusti.

Psalmus 75 (76). Carmen triumphale post magnam victoriam

1 Magistro chori. Fidibus. Psalmus. Asaphi. Canticum
2 Innotuit Deus in Iuda,
in Israel magnum est nomen eius.
3 In Salem est tabernaculum eius,
et habitatio eius in Sion.
4 Ibi confregit fulmina arcus,
scutum et gladium et arma.
5 Splendens luce tu, potens, venisti
a montibus aeternis.
6 Spoliati sunt robusti corde,
dormiunt somnum suum,
et omnium fortium defecerunt manus.
7 Increpatione tua, Deus Iacob,
torpuerunt currus et equi. †
8 Terribilis es tu, et quis resistet tibi,
ob vehementiam irae tuae?

Proga psalmei sudėti buvo tikriausiai Senakeribo kariuomenės stebuklingas sunaikinimas (plg Ps 45; Ps 47; 4 Kar 19, 11; 2 Kron 32, 1 . . . Iz 37, 1 . . .). — 2 D i e v a s p a s i d a r ė . . . Dievas apsireiškė savo didybe ir galybe ir kaip toks pasidarė žinomas Jude. — 3 S a l e m e: Jeruzalėje. — 4 L a n k ų ž a i b u s: lankais leidžiamas vilyčias. — 5 N u o a m ž i n ų j ų k a l n ų. Amžinaisiais kalnais čia tikriausiai vadinami Jeruzalės ir Siono kalnai (plg Ps 23, 7); Dievas pasirodo išeinąs iš šventyklos, žibėdamas garbės spinduliais. Iš čia jis davė leidimą Izraėlaičiams imti ir pasidalinti gausų žuvusių neprietelių grobį. — 6 Y r a a p i p l ė š t i . . . Senakeribas ir jo kariuomenė sumišo; žuvo tie, kurie tikėjosi pasinaudoti Jeruzalės turtais; drąsūs karžygiai užmigo amžinu miegu, ir nė vienas neturėjo jėgų, kad savo ranka galėtų pakelti kalaviją. — 7 T a v o s u d r a u d i m u . . . Gana buvo Dievo sudraudimo, kad kareiviai, arkliai ir vežimai pastirtų. —

9 Iš dangaus tu davei išgirsti sprendimą:
žemė nusigando ir nutilo,
10 Kai kėlėsi į teismą Dievas,
kad išgelbėtų visus žemės pažemintuosius
11 Nes Edomo siautimas šlovins tave,
ir Emato likusieji darys tau iškilmes.
12 Darykite įžadus ir atitesėkite juos Viešpačiui,
jūsų Dievui,
visi, kurie yra aplink jį, tegul neša dovaną
Baisiajam,
13 Tam, kurs sulaiko kunigaikščių dvasią,
kurs yra baisus žemės karaliams

76 (77) psalmė. Prislėgtos tautos dejavimas ir paguoda

1 Choro vedėjui. Kaip Iditun. Asapo. Psalmė
2 Mano balsas kyla į Dievą, ir aš šaukiu;
mano balsas į Dievą, kad išgirstų mane;
3 mano suspaudimo dieną aš jieškau Viešpaties.
Mano ranka ištiesiama per naktį nepailstanti,
Paguodos mano siela nepriima.
4 Kai atsimenu Dievą, vaitoju;
kai svarstau, man pritrūksta drąsos.
5 Tu laikai mano akis atmerktas;
aš nerimstu ir negaliu kalbėti.

---

9 Iš dangaus. Dievo sprendimas buvo baisus smugis, padarytas nepriteliams. Jis buvo duotas iš tikrojo Dievo sosto danguje. — 10 Visus žemės... visą Izraėlio tautą. — 11 Nes Edomo... Edomas ir Ematas buvo dvi kaimyninės Šventosios žemės šalys, viena pietų šone, kita šiaurėje. Jos čia kviečiamos pripažinti ir garbinti Viešpatį. Ebr t gali būti verčiamas: „žmogaus siautimas... ir rūstybės likučiai"; bet ir tokio vertimo prasmė labai neaiški. — 12 Darykite įžadus... Tai paraginimas visų pirma Izraėliui dėkoti Dievui už suteiktą išgelbėjimą. — Visi, kurie yra... Paraginimas pagonims, gyvenantiems aplink Izraėlį, permaldauti dovanomis Viešpatį ir padaryti jį sau maloningą

76 psalmės autorius sielvarte karštai maldauja Dievą palengvinti, bet veltui, taip, kad net pradeda abejoti, ar nenori kartais Dievas visai atmesti savo tautos ir nebeteikti jai savo pasigailėjimo (2—10); bet atsiminęs, kad nelaimė yra

9 De caelo audiri fecisti iudicium:
terra expavit et siluit,
10 Cum exsurgeret ad iudicium Deus,
ut salvos faceret omnes humiles terrae.
11 Nam furor Edom glorificabit te,
et superstites Emath festum agent tibi.
12 Facite vota et solvite ea Domino Deo vestro,
omnes in circuito eius munus ferant Terribili,

13 Ei qui cohibet spiritum principum,
qui terribilis est regibus terrae.

Psalmus 76 (77). Populi afflicti lamentatio et solacium

1 Magistro chori. Secundum Idithun. Asaphi. Psalmus.
2 Vox mea ad Deum ascendit et clamo,
vox mea ad Deum, ut audiat me;
3 die angustiae meae Dominum quaero.
Manus mea per noctem extenditur indefessa;
consolationem renuit anima mea.
4 Cum Dei recordor, ingemisco;
cum recogito, deficit spiritus meus.
5 Tenes vigiles oculos meos;
conturbor nec possum loqui.

---

siųsta Dievo, jis kreipia savo mintis į stebuklus, kuriuos Viešpats yra padaręs senovėje savo tautai, ypač Egipte, iš kurio išvedė ją, vadovaujant Mošei ir Aaronui (11—21). Tas atsiminimas senų geradarybių turi būti autoriui paguoda ir viltis dabartiniame ištyrime

1 Kaip Iditun. Asapo. Iditunas ir Asapas buvo garsūs Dovido giesmininkai; bet čia minimi ne tie patys, tik jų palikuonys. Plg Ps 38, 1. Psalmė sudėta didelės ir ilgos tautos nelaimės metu, gal Babėlės nelaisvėje esant. Psalmininkas kalba joje ne tiek savo kiek tautos vardu. — 2 Aš šaukiu... Psalmininkas meldžiasi jau seniai ir su dideliu troškimu paguodos. — 3 Mano ranka... Jis meldžiasi ilgai, naktį ištiesdamas rankas į Viešpatį, ir nesiliauja. — Paguodos... nesiduodu apgaunamas tuščiais žmonių paguodos žodžiais. — 5 Atmerktas: kad neužmigčiau nakties budynėse. Naktį senovėje dalindavo į tris (vėliau į

6 Aš apsvartau senovės metus
ir buvusius metus 7 atsimenu:
Aš mąstau naktį savo širdyje,
galvoju, ir mano dvasia tyrinėja:
8 „Nejaugi Dievas atstums amžinai
ir nebebus daugiau gailestingas?
9 Nejaugi nebebus jo malonės visais laikais,
bus paverstas nieku pažadas per visas kartas?
10 Nejaugi Dievas užmiršo gailėtis?
ar susirūstinęs uždarė savo gailestingumą?“
11 Ir aš sakau: „Tas yra mano skausmas,
kad Augščiausiojo dešinė pasikeitė“.
12 Aš atsimenu Viešpaties darbus,
aš juk atsimenu senovinius tavo stebuklus.

13 Ir aš apmąstau visus tavo darbus
ir apsvarstau tavo veiksmus †
14 Dieve, tavo kelias šventas:
kuris dievas yra toks didis, kaip mūsų Dievas?
15 Tu esi Dievas, kurs darai stebuklus;
tu padarei žinomą tautose savo galybę.
16 Tu atvadavai savo petimi savo tautą,
Jokūbo ir Juozapo vaikus.
17 Matė tave, Dieve, vandenys,
matė tave vandenys: drebėjo
ir ėmė judėti bangos.
18 Debesys išliejo vandenį,
debesys paleido balsą,
ir tavo vilyčios skraidžiojo.

---

keturias) budynes (vigilijas, sargybas). — 6 Aš apsvarstau... Sielos liūdesyje autorius mąsto apie seniai praėjusias dienas ir metus su Dievo stebuklais ir tuomet suteiktomis tautai geradarybėmis. — 8 Nejaugi... Besvarstant kyla psalmininko sieloje bauginą klausimai — 9 Visoms kartoms: visiems laikams. — 11 Augščiausiojo dešinė pasikeitė. Nusiminimo valandą įvyksta laimingas pakitėjimas psalmininko sieloje. Jis pradeda suprasti, kaip reikia žiūrėti į tautos nelaimę; Dievas, laikydamos savo gilių sumanymų, pakeitė seniau buvusį laimės stovį į kietą ištyrimą — ne kad visai atmestų, bet kad parodytų tautų akivaizdoje savo gelbstinčią ranką, kaip kitados Egipte. — 12 Aš atsimenu... Įvykusio pakitė-

6 Perpendo dies antiquos,
et pristinos annos 7 recordor:
Meditor nocte in corde meo,
recogito et scrutatur spiritus meus:
8 „Num in aeternum repellet Deus,
nec propitius erit ultra?
9 Num in perpetuum deficiet gratia eius,
irrita erit promissio in omnes generationes?
10 Num oblitus est misereri Deus?
an iratus occlusit misericordiam suam?“
11 Et dico: „Hic est dolor meus,
quod mutata est dextera Altissimi“.
12 Memor sum factorum Domini,
utique memor sum antiquorum mirabilium tuorum.
13 Et meditor omnia opera tua,
et gesta tua perpendo. †
14 Deus, sancta est via tua:
quis deus est magnus ut Deus noster?
15 Tu es Deus, qui mirabilia patras,
notam fecisti in populis potentiam tuam.
16 Redemisti bracchio tuo populum tuum,
filios Iacob et Ioseph.
17 Viderunt te aquae: Deus,
viderunt te aquae: tremuerunt,
atque commoti sunt fluctus.
18 Profuderunt nubila aquas,
nubes emiserunt vocem,
atque sagittae tuae volarunt.

---

jimo ženklų negalima nematyti ir nežinoti; juos dabar skelbs psalmininkas, ir tuojau jis pradeda svarstyti Dievo veikalus, stebuklus

14 Tavo kelias šventas: tavo elgimos būdas, tavo apvaizda, buvo visados ir dabar yra šventa, atitinka begalinį tavo šventumą. — 15 Tautose: pagonyse. — 16 Jokūbo ir Juozapo... Jokūbo vaikus, kurie atkeliavo Egiptan, ir Juozapo vaikus, kurie ten gimė. Plg 1 Moš 46, 26... — 17—20 Matė tave, Dieve... Aprašoma Dievo tarpininkavimas ir pagalba žydams pereinant per Raudonąją jūrą. Dievo pasirodymą matė, pajuto jūros vandenys, ir įvyko didžiausių sumišimų gamtoje. Plg Ps 17, 11—16; 2 Moš 15;

19 Tavo griaustinis griaudė viesule,
žaibai apšvietė pasaulį:
pasijudino ir drebėjo žemė.
20 Per jūrą pasidarė tavo kelias
ir tavo takas per daugelį vandenų,
ir nepasirodė tavo pėdsakų.
21 Tu vedei savo tautą kaip bandą
su Moše ir Aaronu

77 (78) psalmė. Dievo geradarystės, Izraėlio tautos nedėkingumas

1 Maskil. Asapo
Klausykis, mano tauta, mano mokslo;
palenkite savo ausis prie mano burnos žodžių.
2 Aš praversiu savo burną palyginimams,
tarsiu slaptus dalykus senovės amžiaus.
3 Ką girdėjome ir sužinojome
ir ką pasakojo mums mūsų tėvai,
4 To nepaslėpsime nuo jų vaikų;
būsimai kartai papasakosime
Viešpaties šlovę ir jo galybę
ir stebuklus, kuriuos jis yra padaręs.

Ab 3, 8. 10. 11. 15. — Nepasirodė tavo pėdsakų: Galingiausiojo Dievo pasirodymas buvo nematomas žmonių akims, bet jis buvo visai tikras. Taip ir dabar jis veda savo tautą nematomai. — 21 Tu vedei... Plg 2 Moš 14, 20; 15, 13 ir k

77 psalmė prasideda įžanga, kurioje raginama atsidėjus klausytis duodamo pamokymo ir nurodoma, kad jo tikslas yra nuolat atsiminti didžius Dievo veikalus (1—8). Po įžangos, paminėjus protėvių atkaklumą, primenami stebuklai išeinant iš Egipto, perėjimas per jūrą, debesies ir ugnies šulas, vanduo iš uolos (8—16). Tų stebuklų nežiūrėdama tauta nusidėjo, gundydama Dievą, kurs vėl parodė savo galybę, davė valgyti manos ir mėsos, bet kartu nubaudė žydus dėl nesusilaikymo (17—31). Ir vėliau tauta nesiliovė rūstinus Dievą; nelaimėje ji šaukdavosi į jį burna, bet ne širdžia; tačiau Dievas pasiliko gailestingas (32—39). Tautos atkaklumas pasirodė dar ir tuo, kad ji neatsiminė Dievo galybės, kurią jis jai apreiškė, nubausdamas Egiptą visokiomis slogomis (40—51). Išmetęs pagonis, Dievas įvedė žydus į Žadėtąją žemę, bet jie, palikę jį, ėjo paskui stabus (52—58); todėl

19 Tonitrus tuus in turbine sonuit,
collustrarunt fulgura orbem:
commota est et tremuit terra.
20 Per mare facta est via tua,
et semita tua per aquas multas,
neque apparuerunt vestigia tua.
21 Duxisti ut gregem populum tuum,
per manum Moysis et Aaron.

Psalmus 77 (78). Dei beneficia, populi Israel ingratitudo

1 Maskîl. Asaphi.
Ausculta, popule meus, doctrinam meam;
inclinate aures vestras ad verba oris mei.
2 Aperiam ad parabolas os meum,
proferam arcana aetatis antiquae.
3 Quae audivimus et cognovimus,
et quae patres nostri narraverunt nobis,
4 Non occultabimus a filiis eorum,
generationi futurae narrabimus
Laudes Domini et potentiam eius
et mirabilia quae fecit.

Dievas atmetė Silo padangtę ir padavė tautą varginti jos neprieteliams (59—64). Bet jis ir vėl padėjo tautai, nugalėjo neprietelius, pasirinkė sau šventovę Sione ir paskyrė karaliumi Dovidą (65—72)

1 Asapo. Psalmės autorius Asapas, tikriausiai žinomas Dovido giesmininkas. Plg Ps 49, 1, nes ps, matyti, sudėta Dovido laikais, gal po šiaurinių giminių maišto. 2 Kar 20, 1 . . . — Šita ps, kaip ir Pss 104—106, yra viena iš pamokomųjų istorinių psalmių ir duola Izraėlio tautos istoriją, kad iš jos padarytų išganingų išvadų. — Klausykis, mano tauta... Paraginimas savo vientaučiams klausytis atsidėjus, nes psalmininkas kalbės kaip rimtas pamokslininkas. — 2 Aš praversiu Asapo pamokymas susidės iš palyginimų, nes jis ne tik papasakos atsitikimus, bet dar darys iš jų išvadas ir duos įspėjimų, kurių reikia laikytis gyvenime; susidės taip pat iš mįslių, nes Dievo darbuose ir tautos elgesyje yra daug dalykų, kurie sukelia nustebimą ir kviečia įsigilinti į juos lyg į kokios mįslės prasmę. Šita eil Mato Evangelijoje (13, 35) aiškinama apie Kristų, kurs ją įvykdė, kai pradėjo mokyti

5 Nes jis davė įsakymą Jokūbe
ir išleido įstatymą Izraėlyje,
Kad ką yra paliepęs mūsų tėvams,
jie padarytų žinoma savo vaikams,
6 Kad sužinotų būsimoji karta, sūnūs, kurie gims,
kad keltųsi ir pasakotų savo vaikams,

7 Kad šie remtų savo viltį Dievu
ir neužmirštų Dievo darbų
ir kad sergėtų jo įsakymus;
8 Kad nepasidarytų, kaip jų tėvai,
maištininkė ir atkakli karta:
Karta, kuri neturėjo tiesios širdies,
nei Dievui ištikimos dvasios †
9 Epraimo sūnūs, kurie kovoja lanku,
gavo bėgti kovos dieną.
10 Jie nesergėjo Dievo sandoros
ir atsisakė vaikščioti jo įstatymu,
11 Ir užmiršo jo darbus,
ir jo stebuklus, kuriuos jiems parodė.
12 Jų tėvų akyse jis buvo padaręs stebuklų
Egipto žemėje, Tanies lauke.
13 Jis perskėlė jūrą ir pervedė juos
ir pastatė vandenis kaip pylimą.
14 Jis vedė juos debesimi per dieną,
per visą naktį ugnies šviesa.
15 Perskėlė uolas tyrumoje
ir pagirdė juos gausingai kaip bangomis;

žydus palyginimais. Taigi, Asapas, pasirodo čia esąs kartu pranašas ir figūra Jėzaus Kristaus. — 5 D a v ė į s a k y m ą. Įsakymu ir įstatymu čia vadinama ne visas Mošės įstatymas, bet tik Dievo paliepimas skelbti ainiams jo stebuklus, padarytus žydų tautai. Žr 5 Moš 4, 9; plg 2 Moš 13, 8, 14. — 7 K a d š i e r e m t ų . . . Iš papasakotų atsitikimų žydai turi išmokti: pasitikėti Dievu, atsiminti Dievo darbus, stengtis rūpestingai laikytis jo įstatymo, kad būtų geresni už savo tėvus. — 9 E p r a i m o s ū n ū s . . . Epraimo giminė buvo gausingesnė ir galingesnė už kitas. Ji turėjo šiokią tokią pirmenybę Jozuės ir Teisėjų laikais (plg Teis 3, 27; 4, 5; 7, 24; 8, 1) ir nebuvo Viešpaties išrinkta (žr žem 67 e). Ji anaiptol nebuvo ištikima Dievui. Nors Epraimo sūnūs buvo geriausi šauliai, bet iš kovos lauko pabėgo pirmi. Gal dėl to psal-

5 Statuit enim praeceptum in Iacob
et legem condidit in Israel,
Ut, quae mandavit patribus nostris,
nota facerent filiis suis,
6 Ut cognoscat generatio ventura, filii qui nascentur,
ut surgant et narrent filiis suis,
7 Ut ponant in Deo spem suam
neque obliviscantur opera Dei,
sed mandata eius observent;
8 Neve fiant, sicut patres eorum,
generatio rebellis et contumax:
Generatio quae cor non habuit rectum,
neque animum Deo fidelem. †
9 Filii Ephraim pugnantes arcu
terga verterunt die proelii.
10 Non servaverunt foedus Dei,
et in lege eius renuerunt ambulare,
11 Et obliti sunt opera eius,
et mirabilia eius quae ostendit eis.
12 Coram patribus eorum fecit miracula
in terra Aegypti, in campo Taneos.
13 Scidit mare et traduxit eos,
et statuit aquas ut aggerem.
14 Et duxit eos nube per diem,
per totam noctem lumine ignis.
15 Scidit petras in deserto,
et adaquavit eos, ut fluctibus, copiose.

---

mininkas pradeda aprašinėti nedorą tautos pasielgimą nuo Epraimo giminės, kuri galėjo savo pavyzdžiu ir įtaka sulaikyti kitas gimines nuo atstojimo nuo Dievo, bet pati pirma klydo. — G a v o b ė g t i . . . Čia tikriausiai turėta galvoje kova, kurioje Pilistimai buvo paėmę nelaisvėn sandoros skrynią (1 Kar 4, 1 . . .). Skrynia buvo atnešta iš Silo, taigi iš Epraimo giminės miesto; todėl Epraimo sūnums reikėjo kovoti smarkiausiai, kad apgintų tą šventą sandoros skrynią, laikomą jųjų tarpe. — 10, 11 J i e n e s e r g ė j o . . . Aprašomi Epraimo sūnų nusikaltimai, ypač stoka ištikimybės. — 12 J ų t ė v ų . . . Primenami žymesnieji stebuklai, Viešpaties padaryti žydams išeinant iš Egipto. — T a n i e s. Ebr Tsaono. Tanis, žemojo Egipto miestas Nilo deltoje, buvo anuo metu karalystės sostinė. Žr 4 Moš 13, 23. — 13—16 J i s p e r s-

16 Ir ištryškino upelius iš uolos,
ir padarė, kad vanduo tekėjo kaip upės †
17 Bet jie nesiliovė nusidėję jam,
įžeidinėję Augščiausiąjį tyrumoje.
18 Jie gundė Dievą savo širdyse,
prašydami maisto pagal savo geidulius,
19 Ir kalbėjo prieš Dievą;
jie sakė: „Nejaugi Dievas galės paruošti stalą
tyrumoje?
20 Jis, tiesa, užgavo uolą, ir vanduo tekėjo ir pasipylė upeliai:
argi jis galės taip pat duoti duonos arba parengti mėsos savo tautai?“
21 Taigi, kai Viešpats išgirdo, užsidegė pykčiu,
ir ugnis susikūrė prieš Jokūbą,
ir kilo rūstybė prieš Izraėlį,
22 Nes jie netikėjo į Dievą
ir neturėjo vilties jo pagalboje.
23 Bet jis davė paliepimą debesims
ir atidarė dangaus duris,
24 Ir lijo ant jų mana valgyti,
ir davė jiems dangaus duonos.
25 Stipriųjų duoną valgė žmogus:
jis siuntė jiems maisto iki sočiai.
26 Jis pažadino Rytų vėją iš dangaus
ir atvedė savo galybe Pietų vėją.
27 Ir lydino ant jų mėsa kaip dulkėmis
ir sparnuotais paukščiais kaip jūros smiltimis.
28 Ir krito šitie į jų stovyklas,
aplink jų padangtes.
29 Ir jie valgė ir buvo labai pasotinti,
ir buvo patenkintas jų pageidavimas.
30 Jie dar nebuvo atsitraukę nuo jų pageidauto [dalyko,
ir valgis dar tebebuvo jų burnoje,

---

kėlė... Žr 2 Moš 13, 2; 14, 21. 22; 17, 6; 4 Moš 14, 14; 20, 21; Ps 104, 41. — 17 Jie nesiliovė... Žr 4 Moš 20, 13; 27, 14; 5 Moš 32, 16. — 18 Jie gundė... Plg 2 Moš 16, 1... 4 Moš 11, 1... 21, 1... — 19 Paruošti stalą: duoti pakankamai maisto. — 21 Ugnis susikūrė... Plg 4 Moš 11, 1—3. — 23—25 Bet jis davė... Nors žydai netikėjo, bet Dievas pasiliko sau ištikimas. — Manos davimas

16 Et elicuit rivos de petra,
et deduxit, ut flumina, aquas. †
17 Sed perrexerunt peccare in eum,
offendere Altissimum in deserto.
18 Et tentaverunt Deum in cordibus suis,
petentes cibum secundum cupiditatem suam.
19 Et locuti sunt contra Deum;
dixerunt: „Num poterit Deus parare mensam
in deserto?
20 Ecce percussit petram, et fluxerunt aqua et
torrentes emanaverunt:
num panem quoque poterit dare, vel parare
carnem populo suo?“
21 Ideo, cum audisset Dominus, furore exarsit,
et ignis accensus est contra Iacob,
et ira efferbuit contra Israel.
22 Quia non crediderunt in Deum,
nec speraverunt in auxilio eius.
23 Sed mandavit nubibus desuper,
et ianuas caeli aperuit,
24 Et pluit super eos manna ad manducandum,
et panem caeli dedit eis.
25 Panem fortium manducavit homo:
cibaria misit eis ad saturitatem.
26 Excitavit Eurum de caelo
et adduxit potentia sua Austrum.
27 Et pluit super eos, ut pulverem, carnes,
et, sicut arenam maris, volatilia pennata.
28 Et ceciderunt in castra eorum,
circa tabernacula eorum.
29 Et manducaverunt, et saturati sunt valde,
et desiderium eorum implevit eis.
30 Nondum cessaverant a desiderio suo,
et escae eorum erant in ore ipsorum,

---

aprašomas poetiškai. Sakoma, kad buvo duota dangaus duonos, nes buvo atidarytos dangaus durys ir mano krito iš augšto. Ji vadinama stipriųjų duona, arba angelų duona (Dievo galingųjų), nes ta duona rodėsi krintanti iš angelų (galingų Dievo kovotojų) buveinės. — 26—28 Rytų vėją... Pietų vėją. Įvardijama du vėju išreikšti vienam pietryčiui, kurs atnešė putpeles. Žr 4 Moš 11, 31. — 30 Ir val-

31 kai Dievo rūstybė pakilo prieš juos.
Ir jis padarė žudynes jų didžiūnų,
ir Izraėlio jaunikaičius jis paguldė †
32 Bet vistiek jie ir toliau nusidėjo
ir netikėjo jo stebuklams.
33 Ir greitai jis sunaikino jų dienas
ir jų metus ūmiu žuvimu.
34 Kai jie juos užmušinėjo, jie jieškojo jo
ir apsigręžę jieškojo Dievo;
35 Ir atsimindavo, kad Dievas yra jų Uola
ir kad Augščiausias Dievas yra jų Vaduotojas.
36 Bet jie apgaudinėjo jį savo burna
ir savo liežuviu melavo jam.
37 Ir jų širdis nebuvo tiesi su juo,
ir jie nebuvo ištikimi jo sandoroje
38 Bet jis pasigailėdamas atleisdavo kaltę ir nežudė jų,
ir dažnai sulaikydavo savo rūstybę,
ir neišliedavo viso savo narso.
39 Jis atsiminė, kad jie yra kūnas,
kvapas, kurs eina ir negrįžta †
40 Kiek tai kartų jie erzino jį tyrumoje,
įžeidė jį vienatvėje!
41 Jie vėl gundė Dievą
ir vedė į rūstybę Izraėlio Šventąjį.
42 Jie neatsiminė jo rankos,
dienos, kurią išvadavo juos iš priešininko rankos.
43 Kai padarė Egipte savo ženklus
ir savo stebuklus Tanies lauke;
44 Kai pavertė krauju jų upes
ir jų upelius, kad negalėtų gerti.
45 Siuntė į juos šunmusių, kurios graužė juos,
ir varles, kurios vargino juos;
46 Ir davė jų derlių didžiogiams
ir jų darbo vaisius skėriams.

---

gis... Žr 4 Moš 11, 33. — 32. 33 Bet vistiek... Kadangi žydai nenorėjo išsižadėti savo nuodėmių, Dievas nutarė visus murmėjusius sunaikinti tyrumoje. Visi, turėjusiėji daugiau kaip 20 metų, turėjo mirti tyrumoje. Žr 4 Moš 14, 28—34. — 34—37 Kai jis juos... Kai siųsdavo ypatingų bausmių ant jau pasmerktos giminės ir daug jų žūdavo vienu

31 cum ira Dei efferbuit contra eos.
Et caedem fecit procerum eorum,
et iuvenes Israel prostravit. ††
32 Sed tamen peccaverunt ultra,
nec crediderunt miraculis eius.
33 Et consumpsit velociter dies eorum,
et annos eorum exitio repentino.
34 Cum occidebat eos, quaerebant eum,
et conversi requirebant Deum;
35 Et recordabantur Deum esse petram suam,
et Deum Altissimum redemptorem suum.
36 Sed decipiebant eum ore suo,
et lingua sua mentiebantur ei.
37 Et cor eorum non erat rectum cum eo,
nec fideles erant in foedere eius.
38 Ipse tamen miserans dimittebat culpam nec perdebat eos,
et crebro cohibuit iram suam,
neque effudit totum furorem suum.
39 Et recordatus est eos esse carnem,
halitum, qui vadat nec revertatur. †
40 Quoties provocaverunt eum in deserto,
afflixerunt eum in solitudine!
41 Et iterum tentaverunt Deum,
et Sanctum Israel exacerbaverunt.
42 Non sunt recordati manus eius,
diei quo redemit eos de manu adversarii,
43 Quando patravit in Aegypto signa sua,
et prodigia sua in campo Taneos,
44 Et convertit in sanguinem flumina eorum
et rivos eorum, ne biberent.
45 Misit in eos muscas quae comederunt eos,
et ranas quae infestarunt eos;
46 Et dedit brucho proventus eorum,
et fructum laboris eorum locustae.

---

kartu, tie, kurie likdavo gyvi, gręždavosi į Dievą; bet jų atgaila nebuvo tikra. Plg 4 Moš 21, 6... — 38 Bet jis pasigailėdamas... Kad tauta nebuvo galutinai atmesta, tai padarė vien Dievo gailestingumas. — 39 Jie yra kūnas: silpnas, sugedęs dalykas. Gailestingas Dievas atsimindavo žmogaus silpnumą. — 44 Kai pavertė... Toliau

47 Jis išmušė kruša anų vynuogynus
ir jų moro medžius ledais.
48 Ir jis atidavė jų galvijus krušai
ir jų bandas žaibams.
49 Siuntė ant jų savo rūstybės karštį,
užsidegimą, ir narsą, ir sielvartą,
nelaimės padėjėjų būrį.
50 Jis atidarė kelią savo rūstybei:
nesaugojo jų nuo mirties
ir jų gyvulius atidavė marui.
51 Ir užgavo visus pirmgimius Egipte,
pirmuosius jų gimimus Khamo padangtėse.
52 Ir išvedė kaip avis savo tautą
ir vedė juos kaip avių būrį tyrumoje.
53 Ir vedė juos saugius, ir jie nebijojo,
o jų nepriętelius apdengė jūra.
54 Ir nuvedė juos į savo šventąją žemę,
į kalnus, kuriuos buvo įsigijusi jo dešinė;
55 Ir išvarė prieš juos pagonis,
ir burtu paskirstė juos paveldėti,
ir apgyvendino jų padangtėse Izraėlio giminės †
56 Bet jie gundė ir erzino Dievą Augščiausiąjį
ir nesergėjo jo įsakymų.
57 Ir atpuolė ir nebuvo ištikimi kaip jų tėvai,
nuklydo kaip apgaulingas lankas.
58 Vedė jį į rūstybę savo augštomis vietomis
ir savo drožiniais kėlė jo pavydą.
59 Dievas išgirdo, ir užsidegė narsu,
ir rūsčiai atmetė Izraėlį.

---

primenamos Egipto slogos, bet truputį kita tvarka, nekaip 2 Moš 7—12 sk. Plg Išm 16—18 sk. — 47. 48 Vynuogynus... 2 Moš 9, 25 ... nėra paminėtų vynuogynų nei fygų medžių. Taigi psalmininko aprašymas slogos yra bent kiek platesnis. — 52. 53 Ir išvedė... Trumpai primenamas pats išėjimas iš Egipto. — 54 Į kalnus... Žadėtoji žemė čia vadinama šventa žeme ir kalnais. Palestinoje yra truputį augštesnių kalnų,bet ir visa šalis yra kalnuotas kraštas. Plg 2 Moš 15, 17; 5 Moš 3, 25. Palestinos užkariavimas priskiriamas pačiam Dievui. Plg 5 Moš 7, 19; 9, 3. — 55 Paskirstė

47 Percussit grandine vineas eorum,
et sycomoros eorum pruina.
48 Et tradidit grandini iumenta eorum,
et greges eorum fulminibus.
49 Misit in eos aestum irae suae,
indignationem et furorem et tribulationem:
catervam ministrorum calamitatis.
50 Viam aperuit irae suae:
non servavit eos a morte,
et animalia eorum tradidit pesti.
51 Et percussit omne primogenitum in Aegypto,
primos partus eorum in tabernaculis Cham.
52 Et eduxit sicut oves populum suum,
et deduxit eos ut gregem in deserto.
53 Et duxit eos securos nec timuerunt,
et inimicos eorum operuit mare.
54 Et perduxit eos in terram sanctam suam,
ad montes quos acquisivit dextera eius;
55 Et eiecit ante eos gentes,
et sorte attribuit eas in hereditatem,
et habitare fecit in tabernaculis earum tribus Israel. †
56 Sed tentaverunt et provocaverunt Deum Altissimum,
et praecepta eius non servaverunt.
57 Et defecerunt et praevaricati sunt sicut patres eorum,
aberraverunt ut arcus fallax.
58 Ad iram lacessiverunt eum excelsis suis,
et sculptilibus suis aemulationem eius excitaverunt.
59 Audivit Deus et exarsit furore,
et acriter reiecit Israel.

---

juos: pagonis, todėl jų žemę, Izraėlaičiams paveldėti kaip nuosavybės dalį

56 Bet jie gundė... Kaip anksčiau žuvusieji tyruose, taip Žadėtojoje žemėje anų vaikai pasirodė esą maištininkai. — 57 Kaip apgaulingas lankas, kurs apvilia šaulio laukimą, nes nuneša vilyčią ne ten, kur reikia. Plg Oz 7, 16. — 58 Augštomis vietomis: rūstino Dievą, darydami savo aukas ne Dievo skirtoje vietoje, bet augštumose (žr 3 Kar 3, 2; 12, 31 ir k) ir stabmeldyste (žr 4 Kar 17, 10 ir k). — 59 Išgirdo Antropomorfizmas: atkreipė savo dėmesį. Savo

60 Ir paliko Silo padangtę,
padangtę, kur jis gyveno žmonių tarpe,
61 Ir atidavė savo stiprybę į nelaisvę,
ir savo garbę į neprietelio rankas.
62 Ir padavė savo tautą kalavijui,
ir degė rūstybe prieš savo tėvonystę.
63 Jų jaunikaičius sudegino ugnis,
ir jų mergaitės nebuvo sutuokiamos.
64 Jų kunigai žuvo kalaviju,
ir jų našlės negalėjo apraudoti
65 Ir pabudo kaip iš miego Viešpats,
kaip kovotojas vyno nugalėtas.
66 Ir jis užgavo iš užpakalio savo neprietelius:
amžiną panieką padarė jiems.
67 Ir jis atmetė Juozapo padangtę,
ir neišrinko Epraimo giminės.
68 Bet pasirinko Judo giminę,
Siono kalną, kurį jis mylėjo.
69 Ir pastatė kaip dangų savo šventovę,
kaip žemę, kurią pagrindė amžinai.
70 Ir pasirinko Dovidą, savo tarną,
ir paėmė jį nuo avių gardų.
71 Pašaukė tą, kurs vaikščiojo paskui žindančias,
kad ganytų Jokūbą, jo tautą,
ir Izraėlį, jo tėvonystę.
72 Ir jis ganė juos su savo širdies nekaltumu,
ir vedė juos savo rankų atsargumu

---

rūstybę Dievas parodė atmesdamas Silo padangtę. — 60 P a l i k o p a d a n g t ę . . . Teisėjų laikais sandoros padangtė buvo pastatyta Sile (Joz 18, 1); bet kada sandoros skrynia pateko į Pilistimų rankas (1 Kar 4, 3—11), Dievas paniekino Silą, ir iš Pilistimų sugrąžinta skrynia nebebuvo nunešta atgal į Silo padangtę. — 61 S a v o s t i p r y b ę . . . S a v o g a r b ę. Šitais vardais čia vadinama sandoros skrynia, patekusi į Pilistimų rankas. Ji buvo Dievo stiprybė ir garbė, nes joje jis parodydavo tas savo savybes. — 63 S u ė d ė u g n i s. Jie žuvo kovoje. — N e b u v o s u t u o k i a m o s. Ebr t: nebuvo šlovinamos, t y nebuvo leidžiamos moterystėn su dainomis ir džiaugsmu, sutikus nelaimei visą tautą. — 64 J ų k u n i g a i . . . Plg 1 Kar 4, 11. 17. — N e g a l ė j o a p r a u d o t i. Kritusiųjų kovoje našlės buvo taip pritrenktos, kad negalėjo apraudoti, kaip reikalavo paprotys, žuvusių

60 Et reliquit habitaculum Silo,
tabernaculum, ubi habitavit inter homines.
61 Et tradidit in captivitatem robur suum,
et gloriam suam in manus inimici.
62 Et tradidit gladio populum suum,
et contra hereditatem suam exarsit.
63 Iuvenes eorum comedit ignis,
et virgines eorum non sunt desponsatae.
64 Sacerdotes eorum gladio ceciderunt,
et viduae eorum non ploraverunt.
65 Et expergefactus est velut e somno Dominus,
velut bellator victus a vino.
66 Et percussit a tergo inimicos suos:
ignominiam aeternam inixit eis.
67 Et reiecit tabernaculum Ioseph,
et tribum Ephraim non elegit.
68 Sed elegit tribum Iuda,
montem Sion quem dilexit.
69 Et exstruxit, ut caelum, sanctuarium suum,
ut terram, quam fundavit in saecula.
70 Et elegit David, servum suum,
et tulit eum de caulis ovium:
71 Sequentem lactantes vocavit eum,
ut pasceret Iacob, populum suum,
et Israel, hereditatem suam.
72 Et pavit eos cum probitate cordis sui,
et prudentia manuum suarum duxit eos.

---

vyrų. Toks neapraudojimas mirusių buvo laikomas didele nelaime. Plg Jer 22, 18

65 I r p a b u d o . . . Viešpats vėl pasigailėjo savo tautos. Kolei nedavė pagalbos, jis rodėsi miegąs. — 66 U ž g a v o i š u ž p a k a l i o: privertęs juos bėgti. Daug aiškintojų mato čia aliuziją į atsitikimą, aprašytą 1 Kar 5, 6 . . . — 67 J u o z a p o p a d a n g t ę, t y Silo padangtę (60 e), buvusią Juozapo sūnaus Epraimo giminėje. Pilistimų parsiųsta sandoros skrynia nebebuvo sugrąžinta į savo senąją vietą, bet, pasilikus kurį laiką įvairiose vietose, ji buvo galutinai perkelta į Jeruzalę (1 Kar 6, 1 ir k). — 69 K a i p d a n g ų . . . Dievo pasirinktoji vieta nepajudinama kaip dangus ir žemė, tikras Dievas bus garbinamas amžinai Izraėlyje ir Jude ir juos pavadavusioje Kristaus Eklezijoje. — 70 D o v i d ą . . . Žr 1 Kar 15, 11. 12; 2 Kar 7, 7. 8. — 72 J i e g a n ė j u o s . . . Pagyrimas Dovido karaliavimo, kurį ps autorius turėjo pats matyti

78 (79) psalmė. Dejavimas dėl Jeruzalės sugriovimo

1 Psalmė. Asapo
Dieve, atėjo pagonys į tavo tėvonystę,
sutepė tavo šventnamį,
pavertė Jeruzalę griuvėsiais,
2 Jie davė ėsti tavo tarnų kūnus dangaus paukš-
čiams,
tavo šventųjų mėsą žemės žvėrims.
3 Jie išliejo jų kraują kaip vandenį aplink Jeru-
ir nebuvo kas palaidotų. [zalę,
4 Mes pasidarėme panieka mūsų kaimynams,
pajuoka ir pasityčiojimas tiems, kurie yra
aplink mus
5 Iki kolei, Viešpatie? Ar tu rūstinsies amžinai?
ar tavo uolumas degs kaip ugnis?
6 Išliek savo rūstybę ant pagonių, kurie tavęs
nepažįsta,
ir ant karalysčių, kurios nesišaukia tavo vardo.
7 Nes jie suėdė Jokūbą
ir sunaikino jo buveinę.
8 Neatsimink prieš mus tėvų kalčių;
tegul greitai pasitinka mus tavo gailestin-
nes mes esame labai nelaimingi [gumas;
9 Padėk mums, mūsų gelbėjimo Dieve, dėl savo
vardo garbės.
ir išvaduok mus ir atleisk mūsų nuodėmes
dėl savo vardo.

---

78 psalmės autorius aprašo liūdną šventyklos ir Jeruzalės miesto likimą, paniekinimą užmuštųjų ir likusiųjų gyvų (1—4), maldauja Dievą nukreipti savo rūstybę prieš neprietelius, nebeatsiminti senųjų savo tautos nuodėmių (5—8) ir dėl savo vardo išklausyti savo tautos vaitojimą (9—12). Už suteiktą išklausymą žada amžinai šlovinti Dievą

1 *Asapo*: vieno iš Asapo palikuonių. Žr Ps 73, 1. Psalmėje kalbama apie Jeruzalės ir šventyklos sunaikinimą. Daug aiškintojų mato joje aprašytą Antioko Epifano įvykdytą sunaikinimą, kiti gi — Jeruzalės sugriovimą, įvykdytą Nebukadnetsaro 587 m. 2 ir 3 jos eil yra cituojamos 1 Mak 7, 17 kaip paimtos iš rašto. — *Pagonys*: ne viena tauta, bet kelios. Plg žem 6 ir 10 eil. — *Sutepė*. Pagonių įėjimas į šventyklą buvo jau didelis jos sutepimas. Kaldėjiečių ji

Psalmus 78 (79). De Jerusalem destructa lamentatio

1 Psalmus. Asaphi.
Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam,
polluerunt templum sanctum tuum,
redegerunt Ierusalem in ruinas.
2 Dederunt corpora servorum tuorum escam vo-
latilibus caeli,
carnes sanctorum tuorum bestiis terrae.
3 Effuderunt sanguinem eorum ut aquam in cir-
neque erat qui sepeliret. [cuitu Ierusalem,
4 Facti sumus opprobrium vicinis nostris,
irrisio et ludibrium his qui sunt in circuitu
nostro.
5 Quousque, Domine? irasceris perpetuo?
ardebit velut ignis zelus tuus?
6 Effunde iram tuam super gentes quae te non
agnoscunt,
et super regna quae non invocant nomen tuum.
7 Etenim comederunt Iacob,
et habitationem eius vastaverunt.
8 Noli recordari contra nos culpas maiorum;
cito obveniat nobis misericordia tua:
nam miseri sumus valde.
9 Adiuva nos, Deus salutis nostrae, propter glo-
riam nominis tui,
et libera nos et dimitte peccata nostra propter
nomen tuum.

---

buvo net sudeginta. — 2 *Jie davė...* Palikimas Dievo garbintojų lavonų nepalaidotų buvo didžiausias jų paniekinimas. — 3 *Kaip vandenį*: kurs neturi jokios vertės. Plg 1 Mak 25, 39; 2 Mak 5, 12 . . . — 4 *Mūsų kaimynams*: ypač Moabiečiams, Amoniečiams, Sirijiečiams ir Edomiečiams, kurie visados buvo nepalankūs Izraėlaičiams. — 5 *Uolumas*: užsidegimas, narsas. — 6 *Ant pagonių...* Izraėlis vertas pasigailėti, nes jį naikiną tie, kurie yra paties Dievo neprieteliai. Plg Jer 10, 25. — 7 *Suėdė Jokūbą...* Žudo kaip plėšrūs vilkai išrinktąją tautą. — 8 *Tėvų kalčių* mūsų protėvių nuodėmių (3 Moš 26, 45), nes mes jas pametėme ir todėl galime tikėtis tavo malonės. — *Tegul greitai pasitinka...* Tegul būna suteiktas mums greičiau nekaip mes tikimės. — 9 *Dėl savo vardo*

10 Kam gi sakytų pagonys:
„Kur yra jų Dievas?“
Tepasidaro žinomas tarp tautų, mūsų akyse,
kerštas už tavo tarnų kraują, kurs yra išlietas
11 Tenueina pas tave belaisvių vaitojimas;
taip, kaip tavo petys yra galingas, išgelbėk skirtuosius mirti.
12 Ir atsilygink mūsų kaimynams septyneriopai į jų antį
už piktžodžiavimą, kurį jie padarė tau, Viešpatie.
13 Mes gi, tavo tauta ir tavo ganyklos avys,
šlovinsime tave per amžius;
nuo kartos į kartą pasakosime tavo šlovę

79 (80) psalmė. „Atitaisyk, Viešpatie, savo sunaikintą vynuogyną!“

1 Choro vedėjui. Kaip „Įstatymo lelija“. Asapo. Psalmė

2 Kurs ganai Izraėlį, klausyk,
kurs vedi Juozapą kaip bandą,
Kurs sėdi ant Kerubų, sužibėk
3 ties Epraimu, ir Benjaminu, ir Manasu.
Pažadink savo galybę
ir ateik išgelbėti mūsų.

---

garbės. Tu pasinaudojai pagonimis Izraėliui nubausti; bet pati tavo garbė nukentėtų, jei pergalė pasiliktų visiems laikams jų pusėje. — 10 Mūsų akyse: taip, kad dar mes patys būtumėm liudytojai, dar prie mūsų gyvos galvos (Teod). Plg 5 Moš 32, 43. — 11 Teateina... Tebūna išgirstas ir išklausytas. — Skirtuosius mirti. Plg 1 Mak 1, 52. 60. 63. 64. — 12 Septyneriopai: pilnai, tobulai. — Į jų antį: į kurį paprastai dedamos gautos dovanos. Plg Rut 3, 15; Pat 17, 23; Lk 6, 38 ir k. — 13 Mes gi, tavo... Pasižadėjimas šlovinti Dievą. — Jau šv Augustinas aiškino šitą psalmę pritaikomąja prasme apie persekiojimus, kuriuos Kristaus Eklezija kenčia nuo pagonių

79 psalmės autorius maldauja Viešpatį parodyti savo galybę išrinktajai tautai gelbėti (1—4), kuriai tos pagalbos labai reikia, nes ji skaudžiai varginama ir pajuokiama neprietelių (5—8);

10 Quare dicant gentes:
„Ubi est Deus eorum?“
Innotescat inter gentes, coram oculis nostris,
ultio sanguinis servorum tuorum, qui effusus est.
11 Perveniat ad te gemitus captivorum;
secundum potentiam bracchi tui solve addictos morti.
12 Et retribue vicinis nostris septies in sinum eorum
opprobrium quo affecerunt te, Domine.

13 Nos autem, populus tuus et oves pascuae tuae,
celebrabimus te in aeternum;
a generatione in generationem enarrabimus laudem tuam.

Psalmus 79 (80). „Restitue vitem tuam devastatam!“

1 Magistro chori. Secundum „Lilium legis“. Asaphi. Psalmus.
2 Qui pascis Israel, ausculta,
qui ducis, velut gregem, Ioseph.
Qui sedes super Cherubim, affulge
3 coram Ephraim et Beniamin et Manasse.
Excita potentiam tuam,
et veni, ut salvos facias nos.

---

toliau aprašomas stovis tautos kaip alegorinio vynuogyno, persodinto iš Egipto, gražiai tarpusio, dabar sunaikinto (9—15), vėl prašoma pagalbos ir žadama ištikimai laikytis Dievo ir jį šlovinti (16—20)

1 Psalmė, sudėta gal tais laikais, kada šiaurinė žydų karalystė, Izraėlis, buvo jau naikinama Asirijiečių ir trumpu laiku turėjo visai žūti, kada taip pat pietinė Judo karalystė buvo dideliame pavojuje. Plg 4 Kar 15, 19. 20. 29. — 2 Kurs ganai: ganytojau. Pačioje pradžioje šaukiamasi į Dievą, vadinant jį vienu iš gražiausių jo vardų, Geru Ganytoju. — Izraėlį. Tauta, kaip kilusi iš Jokūbo, visų pirma vadinama Izraėliu, kaip susidedanti iš dešimties giminių — Juozapu. Juozapas, gelbėtojas savo brolių Egipte (1 Moš 49, 24), statomas ne į jų tarpą, bet viršum jų, šalia Jokūbo. 3 eil vietoje Juozapo stovi du jo sūnu, Epraimas ir Manasas, kartu su artimiausiu Juozapui Benjaminu. Taip pat kelionėje

4 Dieve, vėl pastatyk mus
ir parodyk savo veidą skaistų,
kad būtumėm išgelbėti
5 Kareivijų Dieve, iki kolei degsi rūstybe,
kai tavo tauta meldžiasi?
6 Tu valgydinai ją ašarų duona
ir girdei ją gausingai ašaromis.
7 Tu padarei iš mūsų vaido priežastį mūsų kaimynams,
ir mūsų neprieteliai tyčiojasi iš mūsų.
8 Kareivijų Dieve, vėl pastatyk mus
ir parodyk savo veidą skaistų,
kad būtumėm išgelbėti†
9 Tu pasiėmei vynmedį iš Egipto,
išvarei pagonis ir įsodinai jį.
10 Paruošei jam žemę,
ir jis įleido šaknis ir pripildė žemę.
11 Kalnai buvo pridengti jo ūksmės
ir jo šakų Dievo kedrai.
12 Jis išplėtė savo šakeles iki jūrai
ir savo atžalas iki upei
13 Kam gi tu išardei jo sieną,
kad visi, kurie praeina keliu, skintų jo uogas?

14 Kad knistų jį laukinis šernas
ir laukiniai žvėrys ganytųsi jame?
15 Kareivijų Dieve, apsigręžk,
pažvelgk iš dangaus ir matyk, ir aplankyk
šitą vynmedį,

---

per tyrumą jie buvo sugretinti, nes turėjo stovyklose vietą į vakarus nuo sandoros padangtės. — Kurs sėdi ant Kerubų. Dievo sostas žemėje buvo sandoros padangtėje ant ištiestų sparnų Kerubų, buvusių ant sandoros skrynios. Pranašas Ezekiėlis regėjime matė didybę Dievo, sėdinčio ant Kerubų vežimo. — S'užibėk: pasirodyk savo žibėjime. — 4 Dieve, vėl pastatyk... Tai keturis sykius kartojamas ps šūkis. Čia jo išvaizda yra visų trumpiausia. Plg 8. 20 eil. — Parodyk savo veidą. Padaryk, kad tavo veidas šviestų. — Kad tauta vėl būtų pastatyta, gana Viešpačiui vėl parodyti jai savo veidą, kurį taip ilgai laikė paslėpęs. — 5 Kai tavo... nežiūrėdamas tautos maldos. — 6 Ašarų duona: ašaromis vietoje duonos. — Gausingai. Ebr t paminėtas tam tikras saikas skysčiams

4 Deus, restitue nos,
et serenum praebe vultum tuum,
ut salvi simus.
5 Deus exercituum, quousque succensebis,
cum oret populus tuus?
6 Cibasti eum pane lacrimarum
et potasti eum lacrimis copiose.
7 Fecisti nos causam iurgii vicinis nostris,
et inimici nostri illudunt nobis.

8 Deus exercituum, restitue nos,
et serenum praebe vultum tuum,
ut salvi simus.†
9 Vitem ex Aegypto abstulisti,
expulisti gentes, et plantasti eam.
10 Praeparasti ei solum,
et radices egit et implevit terram.
11 Operti sunt montes umbra eius,
et ramis eius cedri Dei.
12 Extendit palmites suos usque ad mare,
et usque ad flumen propagines suas.
13 Quare destruxisti maceriam eius,
ut vindemient eam omnes qui transeunt per viam.
14 Devastet eam aper silvestris,
et bestiae agri depascantur eam?
15 Deus exercituum, revertere,
respice de caelo et vide, et visita vitem hanc.

šališ, lygus 12, 148 litrų (trečdaliui seos). — 7 Kaimynams: Asirijiečiams ir Egiptiečiams, kurie yra taip pat žydų tautos neprieteliai

9 Vynmedį. Vynmedžiu čia vadinama Izraėlis (panašus vaizdas 1 Moš 40, 22). Užaugęs Egipte, jis buvo perkeltas į Žadėtąją žemę. — Pagonis: Kanaano tautas. — 11 Kalnai buvo...: Judo kalnai. Taip čia nurodoma pietinė žydų karalystės siena. — Dievo kedrai: augščiausi Libano kedrai. Tai šiaurinė Palestinos riba. — 12 Iki jūrai: iki Tarpžemei jūrai, kurią siekė žydų karalystė vakaruose; rytuose ji tęsėsi iki Euprato upei (jo nesiekdama). — 13 Kam gi tu... Liūdnas dabartinis Dievo įveistojo vynuogyno stovis. Jo siena sugriauta; jį naikina svetimieji, knisa didžiausias vynuogyno priešas, Asiriejietis, šernas. — 15 Karei-

16 Ir globok tą, kurį įsodino tavo dešinė,
ir atžalą, kurią sau sustiprinai.
17 Kurie jį nudegino ugnimi ir nukirto jį,
težūna tavo veido sudraudimu.
18 Tebūna tavo ranka ant tavo išrinktojo vyro,
ant žmogaus sūnaus, kurį sau sustiprinai.
19 Mes jau nebeatsitrauksime daugiau nuo tavęs;
tu laikysi mus gyvus, ir mes skelbsime tavo vardą.
20 Viešpatie, kareivijų Dieve, vėl pastatyk mus
ir parodyk savo veidą skaistų, kad būtumėm išgelbėti

80 (81) psalmė. Paraginimas iškilmingai švęsti šventes ir būti ištikimiems Dievui

1 Choro vedėjui. Kaip „Spaustuvai . . .“ Asapo
2 Džiūgaukite Dievui, mūsų padėjėjui,
linksmai šūkaukite Jokūbo Dievui.
3 Skambinkite psalteriu ir muškite būbiną,
tegul atsiliepia meili gitara su arpa.
4 Trimituokite trimitu jaunačio dieną,
pilnatyje, iškilmingą mūsų dieną,

---

vijų . . . Psalmininkas trečią kartą meldžia pasigailėti vynuogyno. — 16 Ir atžalą: Izraėlį, kurį sau užsiauginai, kad jis būtų galinga tauta. — 17 Kurie jį: vynuogyną. — Ebr šitos eil tekstas yra gana neaiškus. — 18 Ant tavo išrinktojo vyro: ant Izraėlio, kurį Viešpaties dešinė įsodino (žr 16 e). — 19 Nebeatsitrauksime: laikysimės tavęs ištikimai, taip su maldavimu jungiama pažadas. — 20 Viešpatie . . . Psalmė baigiama kartojamuoju šukiu

80 psalmė prasideda paraginimu iškilmingai švęsti (Velykų ar Padangčių) šventę, taip, kaip Dievas yra liepęs (2—5), nes tai Dievas įsakė išlaisvindamas iš vergijos (6—8). Toliau pats Dievas primena tautai savo svarbiausią įstatymą, kurį ji paniekino (9—13). Jei ji laikytųsi įstatymo, jos neprieteliai būtų pažeminti, o ji nuolat galėtų džiaugtis Dievo duodamomis gėrybėmis (14—17)

1 Kaip „Spaustuvai . . .“ Žr Ps 8, 1. — Psalmėje raginama iškilmingai švęsti šventę ir būti ištikimais Viešpačiui. Bet kuri šventė čia turėta galvoje, nevisai aišku. Žydų

16 Et protege eam, quam plantavit dextera tua,
et surculum, quem roborasti tibi.
17 Qui eam combusserunt igni et conciderunt eam,
pereant comminatione vultus tui.
18 Sit manus tua super virum dexterae tuae,
super filium hominis, quem roborasti tibi.
19 Iam non recedemus a te ultra;
vivos servabis nos, et praedicabimus nomen tuum.
20 Domine, Deus exercituum, restitue nos,
et serenum praebe vultum tuum, ut salvi simus.

Psalmus 80 (81). Hymnus et admonitio in sollemni die festo

1 Magistro chori. Secundum „Torcularia . . .“. Asaphi.
2 Exsultate Deo adiutori nostro,
acclamate Deo Iacob.
3 Sonate psalterio, et pulsate tympanum,
citharam dulce sonantem cum lyra.
4 Clangite in neomenia bucina,
in plenilunio, die sollemni nostro,

---

padavimas skiria ps trimitų šventei, t y pirmajai jų septintojo mėnesio dienai (plg 3 Moš 23, 24; 4 Moš 20, 1 . . .); dauguma aiškintojų supranta ją Padangčių švente, kaikurie vėlesnieji Velykomis. — 2 Džiūgaukite . . . Taip kviečiami visi atiduoti Dievui garbę šlovinimais ir džiaugsmu. — 3 Skambinkite . . . Pirmoji septintojo mėnesio (thišri) diena (jaunatis) buvo iškilmingai švenčiama šabato poilsiu ir ypatingomis aukomis. Tą dieną buvo trimituojama trimitu (tikriau sakant, pučiama į avino ar ožio ragą — šofar). Trimitas yra lyg simbolis ateinančio į teismą Dievo, kurio balsą jo drebantis garsas turi pavaizduoti, ir jo atsiliepimas pirmą septintojo mėnesio dieną turi pažadinti Izraėlaičius lyg iš nuodėmės miego prieš permaldavimo šventę dešimtą to paties mėnesio dieną. Bet trimitavimas turėjo taip pat priminti Dievo geradarybes, būtent Žadėtosios žemės davimą, po to, kai Izraėlaičiai buvo išgyvenę keturias dešimtis metų tyrumoje padangtėse, kurių atsiminimui buvo skirta Padangčių šventė penkioliktą to paties Thišri dieną, t y pilnatyje. — Bet taip pat Velykos buvo švenčiamos pilnatyje, irgi penkioliktą mėnesio dieną, tik tas mėnuo buvo Nisanas.

5 Nes taip yra nustatyta Izraėliui,
tai įsakymas Jokūbo Dievo.
6 Tą įstatymą jis davė Juozapui,
kai išėjo prieš Egipto žemę.
Aš girdėjau nepažįstamą kalbą:
7 „Aš išlaisvinau nuo naštos jo petį;
jo rankos atsitraukė nuo pintinės.
8 Tu šaukei sielvarte, ir aš išgelbėjau tave;
iš griaudžiančio debesies aš atsakiau tau;
aš mėginau tave prie Meribos vandens.
9 Klausyk, mano tauta, aš įspėsiu tave:
Izraėli, kadgi tu paklausytumei manęs!
10 Tenebūna pas tave svetimo dievo,
ir tu negarbinsi nepažįstamo dievo:
11 Aš esu Viešpats, tavo Dievas,
kurs išvedžiau tave iš Egipto žemės:
plačiai išsižiok, ir aš pripildysiu tavo burną
12 Bet mano tauta neklausė mano balso,
ir Izraėlis nepaklausė manęs.
13 Todėl aš padaviau juos jų širdies kietumui:
tegul jie vaikščioja pagal savo sumanymus.
14 Kadgi mano tauta klausytų manęs,
kad vaikščiotų Izraėlis mano keliais:
15 Aš tuojau pažeminčiau jų neprietelius
ir nukreipčiau savo ranką prieš jų priešus;
16 Tie, kurie nekentė Viešpaties, viltavyliautų jam,
ir jų likimas pasiliktų amžinas.

— 5 Taip yra nustatyta: toks šventės šventimas yra lieptas Dievo duotu įstatymu. — 6 Tą įstatymą... Tas Dievo įsakymas turėjo būti išeinančiai iš Egipto žydų tautai (Juozapui) liudijimas apie suteiktąsias geradarybes. — Kai išėjo: kai Dievas ėjo Egipto nubausti. — Aš girdėjau... Psalmininkas atsiliepia tautos vardu. Jis sakosi išgirdęs tuomet naują, negirdėtą Dievo atsiliepimą, arba neįprastą antgamtiniu būdu skambančią kalbą apie išlaisvinimą. — 7 Aš išlaisvinau... Dievas skelbė, kad jis padarė galą vergijai Egipte; žydams nebereikėjo lenkti sprando po sunkiomis naštomis ir varginti rankų, nešiojant pintinėmis plytas. Plg 2 Moš 1, 11—14; 5, 4... ir k. — 8 Iš griaudžiančio debesies... Dievas apsireiškė iš griausmo pilno debesies, kuriuo jis lyg kad buvo apsisupęs. Gal taip

5 Quia institutum Israel est,
praeceptum Dei Iacob.
6 Legem statuit hanc in Ioseph,
cum prodiret contra terram Aegypti.
Linguam quam non noveram, audivi:
7 „Liberavi ab onere humerum eius;
manus eius a cophino cessarunt.
8 In tribulatione clamasti, et eripui te;
ex nube tonanti respondi tibi,
probavi te apud aquam Meriba.
9 Audi, popule meus, et monebo te:
Israel, utinam audias me!
10 Non erit apud te deus alienus,
neque adorabis deum peregrinum:
11 Ego sum Dominus, Deus tuus,
qui eduxi te de terra Aegypti:
dilata os tuum, et implebo illud.
12 Sed non audivit populus meus vocem meam,
et Israel non obtemperavit mihi.
13 Ideo tradidi eos duritiae cordis eorum:
ambulent secundum consilia sua.
14 Utinam populus meus audiret me,
Israel ambularet in viis meis:
15 Confestim deprimerem inimicos eorum,
et contra adversarios eorum verterem manum meam;
16 Qui oderunt Dominum, blandirentur ei,
et sors eorum maneret in perpetuum.

---

daroma aliuzija į tai, kas pasakyta 2 Moš 19, 1:... — Prie Meribos... vietoje, kurioje žydai kėlė maištą. Žr 2 Moš 17, 7; 4 Moš 20, 13; 5 Moš 32, 51. — 9 Klausyk... Padangčių šventėje turėjo būti sušaukiamas šventas susirinkimas; tai buvo proga priminti tautai įstatymą; todėl čia Dievas atsiliepia ir sako: klausyk... — 10. 11 Tenebūna... pradžia dekalogo. Plg 2 Moš 20, 2. 3. 5. — Plačiai išsižiok... Kad suteiktų savo gėrybių pilnybę, Dievas nieko daugiau nereikalauja, kaip tik išganingo troškimo. — 13 Jų širdies kietumui. Dievas iš jų nuodėmės padarė jiems bausmę. Plg ApD 14, 15. — 14 Kadgi mano tauta... Plg Bar 3, 13. — 16 Viltavyliautų jam: būtų priversti rodytis klusnūs jam (Izraėliui). — Ir

17 Jį gi valgydinčiau geriausiais kviečiais
ir sotinčiau jį medumi iš uolos“

81 (82) psalmė. Dievo teismas neteisingiems teisėjams

1 Psalmė. Asapo
Dievas pakyla dieviškame susirinkime,
dievų tarpe jis daro teismą.
2 „Iki kolei jūs teisite neteisingai
ir palaikysite bedievių bylas?
3 Ginkite prislėgtąjį ir našlaitį,
darykite teisybę pažemintam ir beturčiui.
4 Išlaisvinkite prislėgtąjį ir vargšą:
išgelbėkite jį iš bedievių rankos“
5 Jie neišmano ir nesupranta,
vaikščioja tamsybėse,
svyruoja visi žemės pagrindai.
6 Aš tariau: „Jūs esate dievai
ir visi Augščiausiojo sūnūs.
7 Tačiau jūs mirsite kaip žmonės
ir krisite kaip betkurs iš kunigaikščių“.

---

jų likimas... Gal čia norėta pasakyti, kad neprietelių žuvimas būtų amžinas, nebeatitaisomas. — 17 Jį gi: Izraėlį. — Geriausiais kviečiais... Žr aug 11 e. — Medumi iš uolos: bus tokia medaus apstybė, kad jis tekės ir iš uolų ir akmenų. Plg Joel 3, 18; Am 9, 13. Izraėlaičiai, klusnūs Dievui, gali gauti apsčiai žemiškų gėrybių: jie susilauks gausaus lietaus, kad galėtų gerai augti javai; net ir visai nederlinga uola turėtų duoti jiems saldžių vaisių. Plg 5 Moš 32, 13

81 psalmės autorius rodo Dievą darantį teismą neteisingiems teisėjams (1). Atsiliepia pats Dievas teisėjų susirinkime, bara juos dėl jų neteisybių ir liepia jiems ginti silpnųjų teises (2—4). Pasmerkęs jų nedorumą, iš kitos gi pusės pažymėjęs jiems suteiktą garbę, Dievas skelbia neteisingiems teisėjams mirties bausmę (5—7), o psalmininkas meldžia Dievą, visų Viešpatį, teisti žemę (8)

1 Dievas pakyla. Pranašuose randama nurodymų apie didžiūnų ir teisėjų kaltes. Plg Iz 1, 23; Jer 5, 28; Ez 22, 27 ir k. Taigi, čia psalmininkas vaizduoja Dievą, sušaukusį teisėjų susirinkimą ir stovintį jų tarpe. Susirinkimas vadinama dievišku, nes jis paties Dievo sušauktas. Teisiamieji teisėjai vadinamai „dievais“, nes savo pareigomis pavaduoja Dievą, daro teismą vardu ir valdžia augščiausiojo teisėjo,

17 Illum autem cibarem de medulla tritici,
et melle de petra saturarem eum“.

Psalmus 81 (82). Iniquorum iudicum sors

1 Psalmus. Asaphi.
Deus assurgit in concilio divino,
in medio deorum iudicium agit.
2 „Quousque iudicabitis inique,
et causae impiorum favebitis?
3 Defendite oppressum et pupillum,
ius reddite humili et pauperi.
4 Liberate oppressum et egenum:
de manu impiorum eripite eum“.
5 Non sapiunt neque intellegunt,
in tenebris ambulant:
commoventur omnia fundamenta terrae.
6 Ego dixi: „Dii estis,
et filii Altissimi omnes.
7 Verumtamen sicut homines moriemini,
et sicut quivis ex principibus cadetis“.

Dievo. Plg 1 Moš 9, 6. Tas teisėjų Teisėjas bara savo vietininkus žemėje: 2 Iki kolei jūs... Jiems prikišama viena iš neteisybių teisme, jo nelygybė, pataikavimas vieniems, skriaudimas kitų. — 3. 4 Ginkite... darykite ... Kadangi daugiausia gauna kentėti silpnieji, todėl augščiausias Teisėjas reikalauja visų pirma jais rūpintis. Plg Pat 24, 11. — 5 Jie neišmano... Nedori teisėjai rodosi visai neturį supratimo apie jiems pavestas pareigas; jų protas rodosi aptemdytas ir visas jų pasielgimas tamsus, nedoras; todėl jų nedorumu griaunama tai, kuo kaip tvirtais pagrindais remiasi visa tvarka, visi žmonių santykiai, būtent-teisybė-lygybė, teismas ir ištikimybė. — 6 Aš tariau: „Jūs... Mano laisva valia suteikė jums dieviškas pareigas; jūs esate mano vietininkai: jūs esate dievai, bet ne nepriklausomi; jūs turite atsakyti prieš mane — Išganytojas minėjo šitos eil žodžius savo dievystei apginti (Jo 10, 34. 36): Jei tie, kurie Dievo žodžiu yra pašaukti eiti žemiškų pareigų, turinčių savyje Dievo teises, vadinami dievais, ir nėra tame pavadinime piktžodžiavimo, kaipgi daug labiau yra Dievas tas, kurs visu savo asmenimi ir savo gyvenimu tarnauja uždaviniui, kuriam Tėvas jį pašventino. — 7 Tačiau jūs... Kadangi jūs esate neverti jums suteiktos garbės, todėl jūs mirsite kaip visai paprasti žmonės, kaip vienas iš ūmai pasmerktų mano teismo kunigaikščių. Jūsų dieviška pareiga

8 Kelkis, Dieve, teisk žemę,
nes tu teisėtai valdai visas tautas

82 (83) psalmė. Maldavimas išvaduoti Izraėlį nuo susitarusių prieš jį priešų

1 Giesmė. Psalmė. Asapo
2 Viešpatie, netylėk;
nebūk tylus, Dieve, ir nesiilsėk!
3 Nes štai tavo nepriėteliai triukšmauja,
ir kurie tavęs nekenčia, kelia augštyn galvas.
4 Prieš tavo tautą jie daro sumanymus
ir tariasi prieš tavo globojamuosius.
5 „Ateikite, sako jie, išnaikinkime juos, kad jie nebebūtų tauta,
ir kad nebebūtų daugiau minimas Izraėlio [vardas"
6 Tikrai, jie tariasi viena širdimi
ir daro prieš tave sandorą.
7 Tai Edomo padangtės ir Izmaėlaičiai,
Moabas ir Agarėnai.
8 Gebalis, ir Amonas, ir Amalekas,
Pilistėja su Tiro gyventojais;
9 Taip pat ir Asirijiečiai susibūrė su jais,
parėmė petimis Loto sūnus
10 Padaryk jiems kaip Madianui,
kaip Sisarai, kaip Jabinui prie Kisono upelio,

---

neapgins jūsų. — 8 Kelkis, Dieve... Psalmininkas maldauja Dievą daryti teismą žemėje, nes jo pavaduotojai, žmonės, jo nedaro. Dievas valdo visas tautas, todėl jo dalykas yra rūpintis, kad visur viešpatautų teisybė

82 psalmėje meldžiama Dievą skubėti savo tautos ginti, nes nepriėteliai siaučia, kelios tautos padarė tarp savęs sutartį visai sunaikinti Izraėlį ir net išnaikinti jo vardą (2—9); prašoma padaryti tiems priešams taip, kaip Dievas yra seniau padaręs kitiems Izraėlio nepriėteliams, kad jie pajustų Dievo rūstybės karštį, ir sugėdinti juos, kad būtų priversti pripažinti Dievo didybę (10, 19)

1 Asapo... Spėliojama, kad psalmininkas šitoje psalmėje kalba apie atsitikimus, įvykusius viešpataujant dievobaimingam karaliui Jozapatui, kurį buvo užpuolusios aplinkinės tautos. Žr 2 Kron 20, 1—29. — 2 Netylėk... skubėk eiti į pagalbą. — 3 Tavo nepriėteliai... Išrinktosios tautos nepriėteliai yra kartu ir Dievo nepriėteliai. Puldami Izraėlį, jie pažeidžia Dievo šlovę. — 5 Ateikite, sako

8 Surge, Deus, iudica terram,
quoniam tu iure possides omnes gentes.

Psalmus 82 (83). Contra hostes populi foederatos oratio

1 Canticum. Psalmus. Asaphi.
2 Noli, Domine, tacere;
noli silere, Deus, neque quiescere!
3 Nam ecce inimici tui tumultuantur,
et qui oderunt te, extollunt caput.
4 Contra populum tuum moliuntur consilia,
et consultant contra protectos tuos.
5 „Venite, aiunt, disperdamus eos, ne sint populus,
neve memoretur nomen Israel ultra".

6 Vere, consultant uno corde,
et contra te ineunt foedus:
7 Tentoria Edom et Ismaelitae,
Moab et Agareni,
8 Gebal et Ammon et Amalec,
Philistaea cum incolis Tyri;
9 Etiam Assyrii se consociaverunt cum eis,
bracchia praebuerunt filiis Lot.
10 Fac illis sicut Madian,
sicut Sisarae, sicut Iabin ad torrentem Cison,

---

jie... Psalmininkas pasako, koks yra tas piktas priešų sumanymas: jie nori visai sunaikinti Izraėlį, kad jis nebebūtų tauta, kad nebeliktų net nė jo vardo. — 6 Prieš tavo sandorą... Priešų sutartis nukreipta prieš patį Dievą, nes jam priklauso Izraėlio tauta, jis yra jos valdovas. — 7—9 Tai Edomo... Įvardijamos susitarusios prieš Izraėlį tautos. Visa tai artimi Izraėlio kaimynai, išskyrus Asirijiečius. Edomiečiai gyveno į pietryčius nuo Mirties jūros. Izmaėlaičiai, Abraomo sūnaus Izmaėlio ainiai, — apie Sinajų, šiaurinėje Arabijoje ir iki Libanui; Moabas ir Amonas — į rytus nuo Mirties jūros; piemenų tauta Agarėnai — į rytus nuo Galaado; Gebalis — Idumėjos kraštas Mirties jūros pietuose. Žr 1 Kron 5, 10. 18—22. — Amalekas gyveno Sinajaus pusiasalyje; Pilistėja — žydų kaimynai pietvakariuose; Tiras — šiaurvakariuose prie Tarpžemės jūros. — Asirijiečiai dėjosi prie kitų tik pritarimu ir padrąsinimu. — Loto sūnus, t y Moabiečius ir Amoniečius, kurie buvo visados didžiausi Izraėlio priešai. — 10 Padaryk jiems... Psalmininkas meldžia Dievą nu-

11 Kurie žuvo prie Endoro,
pasidarė žemės mėšlas.
12 Padaryk jų kunigaikščius panašius į Orebą ir
Zebą,
visus jų vadus panašius į Zebėę ir Salmaną,
13 Kurie tarė: „Paimkime sau Dievo kraštus“

14 Mano Dieve, padaryk juos panašius į sūkurio
sukamus lapus,
į šapą prieš vėją.
15 Kaip ugnis, kuri sudegina mišką,
ir kaip liepsna, kuri nudegina kalnus,
16 Taip tu vykis juos savo audra
ir savo kruša išgąsdink juos.
17 Padaryk jų veidus pilnus sugėdinimo,
kad ieškotų tavo vardo, Viešpatie.
18 Teparausta ir tenusigąsta amžinai,
ir tesusigėdina ir tepražūna.
19 Ir tepažįsta tave, kurio vardas yra Viešpats,
jog tu vienas esi Augščiausias visoje žemėje

83 (84) psalmė. Troškimas Viešpaties šventovės

1 Choro vedėjui. Kaip „Spaustuvai“. Korės sūnų.
Psalmė
2 Kokios meilingos tavo buveinės, kareivijų Vieš-
patie!
3 trokšta, išsiilgus geidžia mano siela Viešpa-
Mano širdis ir mano kūnas [ties padangčių;
džiūgauja gyvajam Dievui.

---

bausti dabartinius tautos priešus, kaip yra nubaudęs seniau kitus. — Madianui. Žr Teis 7, 8. — Sisarai. Teis 4, 21; 5, 25. — Jabinui. Teis 4, 20; 5, 21. — 11 Prie Endoro... Endoras buvo netoli Taboro, arti Kisono upelio. — 12 Orebą ir Zebą. Žr Teis 7, 25. — Zebėe ir Salmaną. Teis 8, 5. 10—21. — 13 Paimkime sau Dievo... Dievo skirtąją Izraėlaičiams Šventąją žemę priešai nori pasiimti sau visiems laikams. — 14 Padaryk ... Linkima, kad tautos nprieteliai būtų visai sunaikinti, kad jiems atsitiktų taip, kaip vėjo sūkurio pagautam dalykui ir vėjo nešamam šapui. — 15 Kaip ugnis... Gaisras miške ir miškais apaugusiuose kalnuose plečiasi labai greitai ir yra vaizdas galybės, kuriai žmogus neįstengia priešintis. — 16 Savo audra: lyg didžiausia audra. Plg Ps 17, 8 ..

11 Qui interempti sunt apud Endor,
facti sunt sterquilinium terrae.
12 Principes eius similes fac Oreb et Zeb,
similes Zebee et Salmana omnes duces eorum,

13 Qui dixerunt:
„Occupemus nobis regiones Dei“.
14 Deus meus, fac eos similes foliis turbine rotatis,
stipulae ante ventum.

15 Sicut ignis qui comburit silvam,
et sicut flamma quae exurit montes
16 Ita persequerre eos tempestate tua,
et procella tua conturba eos.
17 Imple facies eorum ignominia,
ut quaerant nomen tuum, Domine.
18 Erubescant et conturbentur in aeternum,
et confundantur et pereant.
19 Et cognoscant te, cuius nomen est Dominus,
esse solum Excelsum super totam terram.

Psalmus 83 (84). Desiderium templi Domini

1 Magistro chori. Secundum „Torcularia“. Filiorum
Core. Psalmus.
2 Quam dilecta habitatio tua, Domine exercituum!

3 desiderat, languens concupisci anima mea
Cor meum et caro mea [atria Domini;
exsultant ad Deum vivum.

---

17 Kad ieškotų... Bausmės neprieteliams pasekmė turi būti jų išganymas, pažinimas tikrojo Dievo. — 19 Kurio vardas yra Viešpats: tesupranta, kad vardu Yahweh yra vadinamas iš tikrųjų galingas Dievas, savo tautos globėjas, keršytojas jos neprieteliams, ir kad jis vienas yra tikras Augščiausias Dievas

83 psalme išreiškiama karštas troškimas Viešpaties šventyklos (2—4), skelbiama laimė tų, kurie pasilieka arti jos ir į ją eina (5—8), maldaujama Dievo pagalbos su didele viltimi ir pasitikėjimu (9—13)

2 Kokios gi meilingos... Jau pirmais ps žodžiais išreiškiama karšta Dievo namų meilė ir troškimas būti arti jų. — Buveinės: įvairios šventovės dalys, švenčiausioji, šventoji, prieangiai. — 3 Mano siela... Tame troškime

4 Net ir žvirblis randa namus
ir kregždė sau lizdą sudėti savo vaikams:
Tavo altoriai, kareivijų Viešpatie,
mano karaliau ir mano Dieve
5 Palaiminti, kurie gyvena tavo namuose, Viešpatie,
jie šlovina tave visados.
6 Palaimintas žmogus, kurs laukia pagalbos iš tavęs,
kai jis turi širdyje šventas keliones:
7 Pereidami per sausą slėnį, jie padarys iš jo šaltinį,
ir pirmas lietus apvilks jį palaiminimais.
8 Jie eis iš stiprybės į stiprybę,
matys dievų Dievą Sione †
9 Kareivijų Viešpatie, klausyk mano maldos,
išgirsk ausimis, Jokūbo Dieve.
10 Mūsų skyde, Dieve, pasižiūrėk
ir pažvelgk į savo pateptojo veidą.
11 Tikrai, geresnė yra viena diena tavo prieangiuose
kaip kitų tūkstantis.
Noriu verčiau sustoti ant mano Dievo namų slenksčio,
kaip pasilikti nusidėjėlių padangtėse.

dalyvauja visa žmomaus esmė, siela, širdis, kūnas. — Džiūgauja: jaučia didžiausią pasigėrėjimą, kai dvasia persikelia arti Dievo. — Gyvajam Dievui. Psalmininkas mėgsta šventyklą, nes myli turintį joje savo buveinę Dievą, kurs pasirodo esąs gyvas, ypač aukose, prie kurių jis dėl aukojančiojo tikėjimo ir atgailos, atsižvelgdamas į Kristaus nuopelnus, suteikia savo malonę. — 4 Net ir žvirblis... Palyginimu išreiškiama, kaip meilu ir malonu būti arti šventyklos. — Namus: vietą, kurioje ramiai ilsisi. — Tavo altoriai... Lyg būtų pasakyta: mums meiliausia ir labiausiai pageidaujama poilsio vieta yra tavo altoriai, Viešpatie. — 5 Jie šlovina: gali šlovinti tave tobuliau, nekaip kur nors kitur. — 6 Šventas keliones. Dėl šitų ir tolesnių ps žodžių galima manyti, kad ji buvo skirta keliaujantiems į Jeruzalės šventyklą. — 7 Per sausą slėnį... Keliautojai, linksmai nusiteikę, eina per sausus

4 Etiam passer invenit domum,
et hirundo nidum sibi, ubi ponat pullos suos:
Altaria tua, Domine exercituum,
rex meus et Deus meus!
5 Beati qui habitant in domo tua, Domine,
perpetuo laudant te.

6 Beatus vir, cuius auxilium est a te,
cum sacra itinera in animo habet:

7 Transeuntes per vallem aridam, fontem facient eam,
ac benedictionibus vestiet eam pluvia prima.
8 Procedent de robore in robur:
videbunt Deum deorum in Sion. †
9 Domine exercituum, audi orationem meam;
auribus percipe, Deus Iacob.
10 Clipeus noster, aspice, Deus,
et respice faciem uncti tui.
11 Vere, melior est dies unus in atriis tuis
quam alii mille;
Consistere malo in limine domus Dei mei,
quam morari in tabernaculis peccatorum.

slėnius, lyg kad jie būtų pilni vandens ir gausingai turėtų žaliuojančios žolės, kaip kad būna po pirmojo lietaus. — Palestinoje, kai tik palyja pirmas lietus spalio mėnesyje po sausos vasaros ir sausa žemė gauna dregmės, bežiūrint pradeda želti vėl augalai ir žolė. — 8 Jie eis iš stiprybės... Keliautojai jaučiasi kasdien stipresni, tos vienos minties vedami, kad jie matys Dievą. — 9 Klausyk mano... Karštas atsiliepimas į Dievą, kad suteiktų tokią malonę atlikti tokią kelionę į Jeruzalę. — 10 Į savo pateptojo... Keliautojai, atvykę į Jeruzalę ir pasiekę šventyklą, meldžiasi taip pat ir už pateptąjį, savo karalių. — 11 Tikrai, geresnė... Išreiškiama pasitenkinimas, kurį jaučia keliautojai lankydami šventyklą. Dievuje viena diena gaunama daugiau džiaugsmo ir paguodos, nekaip nusidėjėliai gali gauti per tūkstančius dienų. — Noriu verčiau... atlikinėti menkiausias pareigas mano Dievo namuose. — Tarp

12 Nes saulė ir skydas yra Viešpats Dievas;
malonę ir garbę teikia Viešpats.
Jis neatsako gėrybių tiems,
kurie vaikščioja nekaltume.
13 Kareivijų Viešpatie,
palaimintas žmogus, kurs pasitiki tavimi

84 (85) psalmė. „Arti yra mūsų išgelbėjimas“

1 Choro vedėjui. Korės sūnų. Psalmė
2 Tu, Viešpatie, buvai gailestingas savo žemei,
pakreipei gerojon pusėn Jokūbo likimą.
3 Tu atleidai savo tautos kaltę:
apdengei visas jų nuodėmes.
4 Sulaikei visą savo rūstybę,
išsižadėjai savo pykčio narso
5 Vėl pastatyk mus, Dieve, mūsų Gelbėtojau,
ir nugręžk savo užsidegimą prieš mus.
6 Nejaugi per amžius tu rūstinsies mums
arba tęsi savo rūstybę į visas kartas?

7 Argi tu nesugrąžinsi mums gyvybės,
ir ar tavo tauta nesilinksmins tavyje?
8 Parodyk mums, Viešpatie, savo gailestingumą
ir duok mums savo išgelbėjimą

---

kitų levitų (todėl ir Korės sūnų) pareigų buvo saugoti šventyklos duris ir stovėti prie jos slenksčio. — 12 Nes saulė . . . Dievas yra malonių saulė ir savo pažadų vykdyme tikras kaip skydas; jis maloningas ir ištikimas. — 13 Palaimintas žmogus . . . Ir mes turime Dievą ant mūsų altorių, tik tobuliau negu Sen Testamente. Jei tat jau žemiškame šventnamyje, kurioje mes Dievo akimis nematome, Viešpaties artybė jau daro mus tokius laimingus, kokią gi tat didelę laimę turi suteikti pats jo matymas danguje. — Kunigas kalba kasdien šitą psalmę, rengdamos laikyti šv mišias

84 psalmė. Dievas, tiesa, išlaisvino tautą iš nelaisvės, atleido tautos kaltę, nugręžė nuo jos savo rūstybę (2—4), bet dar nėra lauktosios laimės; todėl psalmininkas maldauja, kad Dievas jau nebepyktų daugiau ant savo tautos, bet suteiktų jai pilną pasigailėjimą (5—8); įsiklausęs, ką Viešpats jam

12 Nam sol et clipeus est Dominus Deus:
gratiam et gloriam largitur Dominus,
Non negat bona eis
qui ambulant in innocentia.
13 Domine exercituum,
beatus homo qui confidit in te.

Psalmus 84 (85). „Propinqua est salus nostra“

1 Magistro chori. Filiorum Core. Psalmus.
2 Propitius fuisti, Domine, terrae tuae;
bene vertisti sortem Iacob.
3 Dimisisti culpam populi tui;
operuisti omnia peccata eorum.
4 Continuisti omnem iracundiam tuam,
destitisti a furore irae tuae.
5 Restitue nos, Deus Salvator noster,
et depone indignationem tuam adversus nos.
6 Num in aeternum irasceris nobis,
aut extendes iram tuam in omnes generationes?
7 Nonne tu vitam restitues nobis,
et populus tuus laetabitur in te?
8 Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam,
et salutem tuam da nobis.

---

kalba, psalmininkas skelbia pamaldiesiems ramybę (9. 10) ir sako būsiant šalyje Dievo malonumą, ištikimybę, teisybę ir ramybę (11—14)

1 Korės sūnų. Iš ps turinio pasirodo, kad joje kalbama apie tą tautos stovį, koks buvo joje tuojau po sugrįžimo iš Babelės nelaisvės, kada didžiausia neįaimė jau buvo pašalinta, bet daug dar trūko iki tikrai laimei. Todėl spėliojama, kad tuo laiku (po Kiro dekreto 538 m) psalmė ir parašyta vieno iš Korės palikuonių. — 2 Buvai gailestingas . . . Psalmininkas su dėkingumu primena dideles Viešpaties tautai suteiktas malones. — 3 Tu atleidai . . . Plg Ps 31, 1. — 4 Sulaikei . . . Pats paleidimas iš nelaisvės buvo ženklas, kad Dievas nebesirūstina tautai dėl jos senųjų nusikaltimų. — 5 Vėl pastatyk mus . . . Dievas nebesirūstino Izraėliui, bet rūstybės liekanos, jos pėdsakos, jų paliktos žymės, kad tautai būtų sugrąžintas laimingas ankščiau buvęs jos stovis

[9] Aš klausysiuos, ką kalba Viešpats Dievas:
juk jis kalba apie taiką
Savo tautai, ir savo šventiesiems,
ir tiems, kurie gręžiasi į jį širdmi.
[10] Tikrai yra arti jo išgelbėjimas tiems, kurie jo bijo,
kad mūsų šalyje gyventų šlovė.
[11] Gailestingumas ir ištikimybė eis viena kitos [pasitikti,
teisybė ir taika pasibučiuos.
[12] Ištikimybė žels iš žemės,
ir teisybė žiūrės iš dangaus.
[13] Taip pat Viešpats duos, kas yra gera,
ir mūsų žemė duos savo vaisių.
[14] Teisybė žengs pirm jo
ir išgelbėjimas jo žingsnių keliu

85 (86) psalmė. Maldavimas Dievo pagalbos dideliame pavojuje

[1] Malda. Dovido
Palenk, Viešpatie, savo ausį, išklausyk mane,
nes aš esu nelaimingas ir beturtis.
[2] Saugok mano sielą, nes aš esu tau atsidavęs,
išgelbėk savo tarną, kurs turi vilties tavyje.
Tu esi mano Dievas: [3] pasigailėk manęs, Vieš[patie,
nes aš šaukiu į tave nesiliaudamas.

---

9 *Aš klausysiuos*... Psalmininkas klausosi, ką Dievas atsakys į jo maldavimą, ir girdi, jog Dievas žada geresnį likimą. — *Kalba apie taiką*... Psalmininkas, kalbėdamas toliau apie Dievo žadamą geresnį likimą, vartoja tokiuos išsireiškimus, kokiais pranašų knygose aprašoma mesijinė ateitis. — *Ir savo šventiesiems.* Ta pati tauta vadinama šventaisiais, t y ištikimais Dievo tarnais. — 10 *Gyventų šlovė.* Viešpaties *šlovė*, ebr *kabad*, kuri buvo iš Jeruzalės miesto pasitraukus (žr Ez 11, 23), vėl gyvens Izraėlio šalyje. Taip bus pašalintas pagonių padarytas paniekinimas. Dievo žadamas Dievo išgelbėjimas toliau aprašomas aiškiau: 11 *Gailestingumas*... Dovanojanti Dievo malonė ir jo ištikimybė pažadams bus draug. — *Teisybė ir*... Geras, teisingas dalykų stovis, kokio Dievas nori ir kurį įsako, ir jo pasekmė, vaisius, taika bei ramybė bus draugiškai susijungę. — 12 *Ištikimybė*... Pilnai pasireikš ištikimybė pažadams žemėje ir teisybė iš dangaus, kad nužengtų žemėn. — 13 *Duos, kas yra gera.* Su

[9] Audiam, quid loquatur Dominus Deus:
profecto loquitur pacem
Populo suo et sanctis suis
et eis qui corde convertuntur ad eum.
[10] Certe propinqua est salus eius timentibus eum,
ut habitet gloria in terra nostra.

[11] Misericordia et fidelitas obviam venient sibi,
iustitia et pax inter se osculabuntur.
[12] Fidelitas germinabit ex terra,
et iustitia de caelo prospiciet.
[13] Dominus quoque dabit bonum,
et terra nostra dabit fructum suum.
[14] Iustitia ante eum incedet,
et salus in via gressuum eius.

Psalmus 85 (86). Pii servi Dei in rebus adversis obsecratio

[1] Precatio. Davidis.
Inclina, Domine, aurem tuam, exaudi me,
quia miser et pauper sum ego.
[2] Custodi animam meam, quia devotus sum tibi;
salvum fac servum tuum sperantem in te.
Deus meus es tu: [3] miserere mei, Domine,
quia assidue ad te clamo.

---

aprašytu laimingu stoviu bus sujungta ir žemiška laimė, žemės derlingumas. — 14 *Teisybė žengs*... Su Dievu Gelbėtoju eis kartu, tartum jo palydovai, teisybė ir išgelbėjimas

85 psalmėje Dovidas prašo Dievą išklausyti jo maldą ir stengiasi sužadinti jo gailestingumą (1—6). Paminėjęs Dievo didybę, vėl meldžia, kad būtų išlaikytas Dievo kelyje ir kad galėtų vertai šlovinti Dievą (7—13); pagaliau maldauja sau pagalbos prieš neprietelius ir kad jie būtų sugėdinti (14—17)

1 *Malda. Dovido.* Ebr ž *thefilah* reiškia maldą tikra to žodžio prasme. Kaikurie aiškintojai mano, kad ji tik dėl to vadinama Dovido, nes esanti sudėta iš Dovido psalmių žodžių ar jais sekant. — *Palenk*... Žr Ps 39, 18. Taip pat ir tolesnės eil labai primena kitų pss žodžius. — Kad Dievas teiktųsi maloningai išklausyti, psalmininkas primena, kad jis pats yra nelaimingas ir beturtis, 2 *atsidavęs* Dievui, jam ištikimas, jo tarnas visuomet juomi pasitikįs,

4 Palinksmink savo tarno sielą,
nes į tave, Viešpatie, aš keliu savo sielą.
5 Nes tu, Viešpatie, esi geras ir maloningas,
pilnas gailestingumo visiems, kurie šaukiasi [tavęs.
6 Klausyk, Viešpatie, mano maldos
ir išgirsk mano maldavimo balsą.
7 Savo sielvarto dieną aš šaukiuos į tave,
nes tu išklausysi mane
8 Nėra tau lygaus tarp dievų, Viešpatie,
ir nėra darbo panašaus į tavo darbą.
9 Visos tautos, kurias tu padarei, ateis
ir garbins tave, Viešpatie,
ir skelbs tavo vardą.
10 Nes tu esi didis ir darai sebuklus:
tu vienas esi Dievas
11 Mokyk mane, Viešpatie, savo kelio, kad vaikščiočiau tavo tiesoje;
vesk mano širdį, kad ji bijotų tavo vardo.
12 Aš šlovinsiu tave, Viešpatie, mano Dieve, visa savo širdimi
ir skelbsiu tavo vardą per amžius.
13 Nes tavo gailestingumas buvo man didelis,
ir tu išgelbėjai mano sielą iš mirusiųjų buveinės gilybių.
14 Dieve, puikieji sukilo prieš mane,
ir galingųjų minia tykoja mano gyvybės,
ir jie nelaiko tavęs prieš savo akis.
15 Bet tu, Viešpatie, esi gailestingas ir maloningas Dievas,
neskubus rūstintis, be galo malonus ir iš- [tikimas.
16 Pažvelgk į mane ir pasigailėk manęs
duok stiprybės savo tarnui,
ir išgelbėk savo tarnaitės sūnų.

---

3. 4 kad be paliovos ir ilgai šaukiasi į Dievą; iš kitos gi pusės, 5 kad Dievas yra *geras ir maloningas*, linkęs suteikti pasigailėjimą. Plg Joel 2, 13. — 8 *Nėra tau lygaus tarp dievų* (ebr *elohim*), tarp dvasių, esančių aplink Dievą (Angelų, plg Ps 88, 7. 8, arba tarp tų, kurie vadinami dievais (plg 2 Moš 15, 11). Taip psalmininkas kelia aikštėn Dievo didybę, kurs pats savimi ir savo darbais visus prašoka ir yra vienas visų augščiausias, todėl 9 *Visos tautos*... Kadangi Dievas yra toks prakilnus, todėl žmo-

4 Laetifica animam servi tui,
quia ad te, Domine, animam meam attollo.
5 Tu enim, Domine, es bonus et clemens,
plenus misericordiae in omnes qui invocant te.
6 Ausculta, Domine, orationem meam,
et attende ad vocem obsecrationis meae.
7 Die tribulationis meae clamo ad te.
quia exaudies me.
8 Non est tibi par inter deos, Domine,
et non est opus sim le operi tuo:
9 Omnes gentes, quas fecisti, venient
et adorabunt te, Domine,
et praedicabunt nomen tuum.
10 Quia magnus es tu et facis mirabilia:
tu solus es Deus.
11 Doce me, Domine, viam tuam, ut ambulem in veritate tua;
dirige cor meum, ut timeat nomen tuum.
12 Celebrabo te, Domine, Deus meus, toto corde meo,
et praedicabo nomen tuum in aeternum,
13 Quia misericordia tua magna fuit erga me,
et eripuisti animam meam de profundis inferni.

14 Deus, superbi insurrexerunt contra me,
et turba praepotentium insidiantur vitae meae,
neque te ponunt ante oculos suos.
15 Sed tu, Domine, Deus misericors es et benignus,
tardus ad iram, summe clemens et fidelis.

16 Respice in me et miserere mei;
da robur tuum servo tuo,
et salvum fac filium ancillae tuae.

---

gui negali būti svarbesnio dalyko, kaip maldauti: 11 *Mokyk mane, Viešpatie*... kad gyvenčiau, kaip reikalauja tavo įstatymas. — *Kad ji bijotų*... kad su pagarba ir ištikimai tau tarnautų. — 12. 13 *Aš šlovinsiu*... Psalmininkas žada nuolat šlovinti Dievą, nes jis jau yra gavęs didelį Dievo pasigailėjimą, kada jo gyvybė buvo išgelbėta iš mirties pavojaus. — 14 *Dieve*... Meldžiama pagalbos prieš priešus. Plg Ps 53, 5. — 15 *Bet tu, Viešpatie*...

17 Duok man ženklą savo palankumo,
kad matytų, kurie nekenčia manęs, ir susigėstų,
kad tu, Viešpatie, būsi man padėjęs ir mane paguodęs

86 (87) psalmė. Sionas, visų tautų motina

1 Korės sūnų. Psalmė. Giesmė
Savo pastatą šventuose kalnuose 2 myli Viešpats:
Siono vartus labiau kaip visas Jokūbo padangtes.

3 Garbingi dalykai skelbiami apie tave,
Dieve, mieste!
4 Aš įskaitysiu Raabą ir Babelę tarp mano garbintojų:
štai, Pilistėja, ir Tiras, ir Aitijopų tauta:
šitie yra čia gimę
5 Ir apie Sioną bus sakoma: „Vyras po vyro, visi yra jame gimę,
ir pats Aukščiausias yra jį sustiprinęs“.
6 Viešpats parašys tautų knygoje:
„Šitie yra ten gimę“.

Plg Iz 34, 6. — 17 D u o k m a n . . . Duok kurį nors ženklą savo gerumo mano atžvilgiu, kad mano priešai, pamatę jį, susigėdintų ir pilni gėdos iš jo pažintų, jog tu mano padėjėjas ir linksmintojas

86 psalmėje yra pranašinis regėjimas mesijinio Siono, kurs bus tėvynė ir motina visų tautų ir visų gėrybių šaltinis. Tą Sioną myli Dievas ir apie jį skelbiama garbingų dalykų (1—3) .Sakoma, kad jame yra gimę visi ir visos tautos (4—6) ir jam priskiriamos visos gėrybės, kuriomis visi naudojasi (7). — Šita ps turi savyje lyriškai išreikštas visas pranašystes apie Sioną (plg Iz 2, 2—4; 54, 1—3; 60, 3—9; 37, 28; Am 9, 11 . . . Mik 4 1—3; Gal 4, 26)

1 K o r ė s s ū n ų . . . Spėliojama, kad šita ps sudėta karaliaus Ezekijo laikais, kada — po Asirijiečių kariuomenės sunaikinimo prie Jeruzalės — buvo daugelio tautų atsiųsta gausių dovanų į Jeruzalės šventyklą (2 Kron 32, 23). — S a v o p a s t a t ą . . . Kalbama apie Jeruzalės miestą ir šventyklą. Kalnai ir kauburiai (Sionas, Morija) jau dėl to šventi, kad pasirinkti Viešpaties, kurs norėjo, kad čia būtų jo miestas

17 Signum da mihi favoris tui,
ut videant, qui oderunt me, et confundantur,
quod tu, Domine, adiuveris me et consolatus sis me.

Psalmus 86 (87). Sion, omnium populorum mater

1 Filiorum Core. Psalmus. Canticum.
Fundationem suam in montibus sanctis 2 diligit Dominus:
portas Sion magis quam omnia tabernacula Iacob.
3 Gloriosa praedicantur de te,
civitas Dei!
4 Accensebo Rahab et Babel colentibus me:
ecce, Philistaea et Tyrus populusque Aethiopum:
hi nati sunt illic.
5 Et de Sion dicetur: „Viritim omnes sunt nati in ea,
et ipse firmavit eam Excelsus“.
6 Dominus scribet in libro populorum:
„Hi nati sunt illic“.

---

ir šventovė. — 2 M y l i V i e š p a t s . . . Jeruzalės miestas ir šventykla verte ir Dievo meile praneša visus kitus Jokūbo tautos miestus ir miestelius. — 3 G a r b i n g i d a l y k a i . . . Tos Dievo meilės ženklas yra tai, ką jis pats sako apie Sioną. Toliau eina Dievo žodžiai: 4 A š į s k a i t y s i u R a a b ą i r . . . Raabas tai Egipto vardas. Plg Ps 67, 31; 80, 11; Iz 30, 7; 51, 9. Taigi, dvi didžiausios pagoniškos valstybės, Egiptas ir Babelė, bus įskaitytos tarp Dievo garbintojų ir bus Siono sūnūs. Net ir visos, kiek jų yra, tautos bus laikomos gimusiomis Sione ir bus jo piliečiai. Jos visos padarys vieną Dievo tautą ir Dievo karalystę su Izraėliu. Taip Jeruzalė pavaizduojama kaip vieta, kurioje pagonių tautos bus pagimdytos malonei, kaip religinis viso pasaulio vidurys ir lopšys. — 5 V y r a s p o v y r o . . . t y visi žmonės yra gimę Sione. Sionas, pradžioje mažas miestelis, pasidarys nesuskaitomos daugybės vaikų motina, pagonims pasidarant Abraomo sūnumis. Jis laimės visa, ko nustos pagonystė. Tik pats vienas Dievas galės įvykdyti tą pakitėjimą, jis, kurs padarė, kad Sionas per amžius tvirtai stovėtų. — 6 V i e š p a t s p a r a š y s . . . Viešpats, įrašydamas tautas ir kuni-

7 Ir giedos, dalyvaudami šokiuose:
„Visi mano šaltiniai yra tavyje“

87 (88) psalmė. Labai prislėgto teisiojo rauda ir maldavimas

1 Giesmė. Psalmė. Korės sūnų. Choro vedėjui. Kaip „Mahalat“ Giedojimui. Maskil
Emano Ezraičio.
2 Viešpatie, mano Dieve, aš šaukiu per dieną:
naktį aš raudu tavo akivaizdoje.
3 Tenueina pas tave mano malda;
palenk savo ausį į mano šauksmą.
4 Nes mano siela soti nelaimių
ir mano gyvenimas artėja prie mirusiųjų buveinės.
5 Aš įskaitomas į žengiančius į duobę,
pasidariau panašus į paliegėlį.
6 Mano guolis yra tarp numirėlių,
kaip užmuštųjų, kurie guli kape,
Kurių tu nebeatsimeni
ir kurie yra išimti iš tavo rūpesčio.
7 Tu padėjai mane į gilią duobę,
tamsybėje, prarajoje.
8 Tavo užsidegimas sunkiai slegia mane,
ir tu spaudi mane visomis savo bangomis

gaikščius į gyvenimo knygą, paskelbs, kad jie visi yra gimę Sione. Taigi, vaizduojama, kad Dievas daro gyvenimo knygoje tautų sąrašą ir įvardija vieną paskui kitą tas, kurios sugrįžo į tikrąjį tikėjimą, gimė Sione. — 7 Ir giedos... Taip padidėjusiame Sione bus didžiausias džiaugsmas. Jie reiškia savo džiaugsmą giedojimu ir šokiais ir išpažįsta, kad išganymo gėrybes jie gauna iš Siono

87 psalmės autorius prašo Dievą išklausyti maldą, nes paskendęs nelaimėse jis pasidarė panašus į mirusius ir yra lyg palaidotas mirusiųjų vietoje (2—7); be to, jis slegiamas Dievo rūstybės, jo bjaurisi pažįstamieji, jis nebeturi jėgų; to nežiūrėdamas, jis nuolat šaukiasi į Dievą, primindamas, kad mirusieji nebegali šlovinti Dievo (8—13); toliau, lyg nustebęs, klausia, kodėl Dievas atstumia jo maldą, ir vėl primena savo vargus, kurie jį slegia nuo pat jaunystės (14—19)

1 Emano Ezraičio. Šitos ps antraštė yra ilgesnė negu kitų, bet ir neaiškumų joje yra daugiau nekaip kitose. Jei

7 Et cantabunt, dum chorum ducent:
„Omnes fontes mei sunt in te“.

Psalmus 87 (88). Viri gravissime afflicti planctus et obsecratio

1 Canticum. Psalmus. Filiorum Core. Magistro chori. Secundum „Mahalat“ Ad cantandum. Maskîl. Heman Ezrahitae.
2 Domine, Deus meus, interdiu clamo,
nocte lamentor coram te.
3 Perveniat ad te oratio mea,
inclina aurem tuam ad clamorem meum.
4 Nam saturata est malis anima mea,
et inferis vita mea propinquat.
5 Accenseor descendentibus in foveam,
similis factus sum viro invalido.
6 Inter mortuos est stratum meum,
sicut occisorum, qui in sepulcro iacent,
Quorum non es memor amplius
et qui a cura tua sunt seiuncti.
7 Collocasti me in fovea profunda,
in tenebris, in voragine.
8 Super me gravat indignatio tua,
et omnibus fluctibus tuis opprimis me.

čia Emanas Ezraitis minimas kaip ps autorius, buvo, kaip kai kurie mano, iš Judo giminės (plg Kar 4, 31), tai jis nebuvo vienas iš Korės sūnų, kurie buvo levitai. Gali būti, kad visa pirmoji antraštės pusė yra atsiradus per klaidą. — 2 Aš šaukiu... Psalmė pradedama karšta malda su nurodymu savo vargų. Nors nesusilaukia jokios pagalbos, jis neišsižada vilties ir nenustoja pasitikėjimo Dievu. — 4 Artėja prie... Visai jau arti mano mirties. — 5 Aš įskaitomas... žmonės yra įsitikinę, kad aš nebegaliu išsigelbėti nuo mirties, ir laiko mane lygiu numirėliams. — 6 Mano guolis... Šitie dejavimai duoda pagrindo manyti, kad čia dejuoja žmogus, sunkios, gal raupsų, ligos prislėgtas, gal pats raupsais sirgęs karalius Azarijas, kurs buvo priverstas laikytis nuošaliai nuo kitų žmonių, kaip to reikalavo Įstatymo nuostatai apie sergančius raupsais. Plg 4 Kar 15, 5. — Kurie yra išimti iš... Ebr t pažodžiui: atkirsti nuo tavo rankos, nes tais, mirusiais, kurie jau susilaukė nebekintančio likimo Dievo apvaizda nebesirūpina. — 8 Tavo užsidegimas

9 Tu atstūmei nuo manęs mano pažįstamus;
padarei mane jiems pasibjaurėtiną;
aš esu uždarytas ir negaliu išeiti
10 Mano akys temsta nuo nelaimės;
aš šaukiu į tave, Viešpatie, kasdien;
tiesiu į tave savo rankas.
11 Argi tu darai stebuklus numirėliams?
ar mirusieji kelsis ir šlovins tave?
12 Argi apie tavo gerumą pasakojama kape,
apie tavo ištikimybę mirusiųjų buveinėje?
13 Argi tavo stebuklai pasirodo tamsybėse
ir tavo malonė užmiršimo žemėje?
14 Aš gi šaukiuos į tave, Viešpatie,
ir rytmetį mano malda ateina pas tave.
15 Kodėl, Viešpatie, tu atstumi mane,
slepi nuo manęs savo veidą?
16 Aš esu nelaimingas ir karšinčius nuo pat vai-
nešiau tavo baisumus ir išsisėmiau. [kystės,
17 Per mane perėjo tavo rūstybės,
ir tavo baisumai pražudė mane.
18 Jie supa mane nuolat kaip vanduo;
apstoja mane visi kartu.
19 Tu atstūmei nuo manęs prietelį ir bandžių:
mano namiškiai yra tamsybės

. . . Apleidimo, nelaimių priežastis — Dievo rūstybė. — 9 Tu atstūmei . . . aš esu priverstas kentėti pats vienas, visų paliktas. Plg Ps 41, 8; Job 19, 13. 14; 30, 10; Ps 30, 12. — 11. 12 Argi tu darai . . . Plg Ps 6, 6; 29, 10; 113, 17; Iz 38, 18 . . . — 13 Užmiršimo žemėje: ten, kur žmogus jau nieko nebežino apie šios žemės dalykus; kur būdamas psalmininkas nebegalėtų šlovinti Dievo. Plg Jobo 14, 21; 21, 21. — 14 Aš gi šaukiuos . . . Nuliūdęs, bet nenustojęs

9 Removisti notos meos a me;
abominabilem fecisti me illis,
clausus sum, neque egredi possum.
10 Oculi mei ob miseriam tabescunt,
clamo ad te, Domine, cotidie;
expando ad te manus meas.
11 Num pro mortuis facis mirabilia?
an defuncti surgent, et laudabunt te?
12 Num enarratur in sepulcro bonitas tua,
fidelitas tua apud inferos?
13 Num manifestantur in tenebris mirabilia tua,
et gratia tua in terra oblivionis?
14 Ego autem ad te, Domine, clamo,
et mane oratio mea ad te venit.
15 Quare, Domine, repellis animam meam,
abscondis faciem tuam a me?
16 Miser sum ego et moribundus inde a puero,
portavi terrores tuos et elangui.
17 Super me transierunt irae tuae,
et terrores tui me perdiderunt.
18 Circumdant me ut aqua perpetuo;
circumveniunt me omnes simul.
19 Removisti a me amicum et sodalem:
familiares mei sunt tenebrae.

---

vilties psalmininkas maldauja toliau. — 16 Nuo pat vaikystės. Nelaimė juo sunkesnė, kad ji jau seniai prasidėjo. — 19 Mano pažįstamieji . . . Psalmė pilna giliausio liūdesio; ji nuo pradžios iki galui vienas dejavimas, vien vaitojimas be pertrūkio. Dejavimais ji daugelyje vietų yra panaši į Jobo dejavimus, kurių žodžiai keliose jos vietose pasikartoja

88 (89) psalmė. Dievo pažadai Dovidui, palyginti su Dovido namų žlugimu

1 Maskil. Etano Ezraičio
2 Apie Viešpaties malones aš giedosiu per amžius,
aš skelbsiu savo burna per visas kartas tavo
ištikimybę.
3 Nes tu tarei: „Malonė yra patvirtinta amžiams“:
danguje tu padarei pastovią savo ištikimybę.
4 „Aš padariau sandorą su mano išrinktuoju;
aš prisiekiau savo tarnui, Dovidui:
5 Per amžius pasiliks tavo ainija,
ir tavo sostą aš įsteigsiu visoms kartoms“

6 Dangus skelbia tavo stebuklus, Viešpatie,
ir tavo ištikimybę šventųjų susirinkime.
7 Nes kas debesyse bus lygus Viešpačiui,
bus panašus į Viešpatį tarp Dievo sūnų?
8 Dievas yra baisus šventųjų susirinkime,
didis ir baisingas labiau už visus, kurie yra
aplink jį.
9 Viešpatie, kareivijų Dieve, kas yra tau lygus?
tu, Viešpatie, esi galingas, ir tavo ištikimybė
supa tave.

---

88 psalmėje autorius žada šlovinti Dievą, kurs yra pažadėjęs Dovidui amžiną sostą (2—5). Tas pažadas duoda jam progą skelbti Dievo didybę, ištikimybę, galybę, viešpatavimą pasaulyje, teisybę ir maloningumą (6—15), taip pat ir jo tautos laimę (16—19). Toliau psalmininkas plačiau primena Dievo duotąjį pažadą (2 Kar 7, 4 . . .): Viešpats išrinko Dovidą, pažadėjo jam savo pagalbą, pergales, karaliavimą; padarė iš jo lyg kad savo įsūnį ir galingiausią karalių; jo vaikaičiai ir sostas turėjo pasilikti per amžius; nusidėjus jo vaikaičiams, jie turėjo būti nubausti, bet priesaika patvirtintas pažadas turėjo pasilikti nepaliestas (20—38). Tuo tarpu psalmininkas mato, kad dabartinis dalykų stovis neatitinka tą pažadą (30—46), todėl meldžia Dievą atsiminti savo pirmykštį pasigailėjimą ir savo tarnų pažeminimą (47—52)

1 *Etano Ezraičio.* Ps autorius Etanas, spėjama, kad tas pats, kurs minimas tarp išminčių Saliamono laikais. Žr 3 Kar 4, 31. Bet jei ps parašyta žymiai vėliau, gal Babelės nelaisvės metu, tai jos autorius galėjo būti minėtojo Etano palikuonis. — Daugelis aiškintojų mano, kad proga psalmei sudėti buvę atsitikimai, įvykę penktaisiais karaliaus Roboamo

Psalmus 88 (89). Promissiones divinae David datae, comparatae cum ruina domus David

1 Maskîl. Ethan Ezrahitae.
2 Gratias Domini in aeternum cantabo;
per omnes generationes annuntiabo fidelitatem tuam ore meo.
3 Dixisti enim: „In aeternum fundata est gratia“;
in caelo stabilisti fidelitatem tuam.
4 „Inii foedus cum electo meo;
iuravi David, servo meo:
5 Usque in aeternum stabiliam semen tuum,
et fundabo in omnes generationes thronum
tuum“.
6 Caeli mirabilia tua celebrant, Domine,
et fidelitatem tuam in coetu sanctorum.
7 Nam quis in nubibus aequabitur Domino,
similis erit Domino inter filios Dei?
8 Deus est terribilis in concilio sanctorum,
magnus et tremendus prae omnibus circa eum.

9 Domine, Deus exercituum, quis par est tibi?
potens es, Domine, et fidelitas tua circumdat te.

---

metais, kai Sesakas ėjo prieš Jeruzalę (3 Kar 14, 25—28; 2 Kron 12, 1—12). Bet psalmėje aprašomas tautos likimas greičiau primena Babelės nelaisvę, kaip kurį nors ankstyvesnį atsitikimą. — 2 *Aš giedosiu per amžius.* Psalmininkas tautos vardu žada šlovinti Dievo maloningumo pasireiškimus ir skelbti jo ištikimybę pažadams, kad taip, pažadintų jį patikrinti tuos pažadus, suteikiant pagalbos Dovido namams. — 3 *Nes tu tarei . . .* Primenama Dievo žodžiai, kuriais pasakoma svarbiausias pažadų turinys (2 Kar 7, 12. 13). — 4 *Aš prisiekiau.* Dievas prisiekia ne kad patvirtintų savo žodžių tikrumą, bet kad padidintų svarbą dalyko, dėl kurio prisiekia. — 6 *Dangus.* Dangaus gyventojai. Dievas praneša visa savo tobulybėmis. Jį garbina dangus su visais savo gyventojais. — *Šventųjų susirinkime:* dangaus angelų, kuriems Dievas apreiškia savo sumanymus. — 7 *Debesyse:* danguje. — *Tarp Dievo sūnų:* tarp angelų. — 8 *Yra baisus:* sužadina visuose didžiausią jo pagarbą. — 9 *Tavo ištikimybė . . .* Ištikimybė yra visados su Viešpačiu; ji lyg kad apstoja jį iš visų pusių, taip, kad jis negali būti neištikimas. Kaip tik vienas iš tikro yra

10 Tu viešpatauji jūros puikybei,
tu suvaldai jos bangų pasipūtimą.
11 Tu sumindei perdurtą Raabą,
galingu petimi tu išsklaidei savo neprietelius.
12 Tavo yra dangus ir tavo yra žemė;
tu tvirtai pastatei žemės skritulį ir ko jis pilnas;
13 Tu sukūrei šiaurį ir pietį;
Taboras ir Ermonas džiūgauja dėl tavo vardo.
14 Tavo petys yra galingas,
stipri tavo ranka, tavo dešinė ištiesta.
15 Teisybė ir teisė yra tavo sosto pagrindas;
malonė ir ištikimybė eina tavo priešakyje
16 Palaiminta tauta, kuri moka džiūgauti;
jie vaikščioja, Viešpatie, tavo veido šviesoje,
17 Linksminasi visados dėl tavo vardo
ir didžiuojasi tavo teisybe.
18 Nes tu esi jų galybės spindėjimas,
ir tavo palankumu kyla augštyn mūsų ragas.
19 Nes mūsų skydas yra Viešpaties
ir mūsų karalius — Izraėlio Šventojo
20 Kitados tu esi kalbėjęs regėjime savo šventiesiems ir tarei:
„Aš uždėjau vainiką galingajam;
iškėliau augštyn išrinktąjį iš tautos.
21 Aš radau Dovidą, savo tarną,
patepiau jį savo šventu aliejumi,
22 Kad mano ranka būtų visados su juo
ir mano petys stiprintų jį
23 Neapgaus jo neprietelis,
nei piktadarys nepažemins jo.
24 Aš sutrinsiu jo akyse jo priešininkus
ir užgausiu tuos, kurie jo nekenčia.

---

galingas, taip pat jis vienas yra ištikimiausias. — 10 *Tu viešpatauji...* Duodama Dievo galybės pavyzdžių, iš kurių pasirodo, kad jis gali įvykdyti savo pažadus. — 11 *Raabą.* Raabas yra simbolinis Egipto vardas. Viešpats perdūrė Raabą, sulaužė Egipto galybę Raudonojoje jūroje. Plg Ps 86, 4. — Ebr ž *rahab* reiškia: yra sujaudintas. Tuo žodžiu vadinama pabaisa įasmeninta puikybė ir maištas: vandenys, kurie pradžioje dengė žemę (1 Moš 1, 2. 6—9), čia poetiškai įasmeninti yra priešai, su kuriais kovoja Dievas (plg 10 e; Ps 73, 13; Job 9, 13; 26, 12; Iz 51, 9 . . .). Toks

10 Tu imperas superbiae maris,
tumorem fluctuum eius tu compescis.
11 Tu transfixum conculcasti Rahab,
bracchio potenti tuo dispersisti inimicos tuos.
12 Tui sunt caeli, et tua est terra;
orbem terrarum et quod eum replet tu fundasti;
13 Aquilonem et austrum tu creasti;
Thabor et Hermon de nomine tuo exsultant.
14 Tibi bracchium potens est,
firma manus tua, dextera tua erecta.
15 Iustitia et ius sunt fundamentum throni tui;
gratia et fidelitas praecedunt te.
16 Beatus populus qui exsultare novit;
ambulant, Domine, in lumine vultus tui,
17 De nomine tuo laetantur semper,
et iustitia tua extolluntur.
18 Nam tu es splendor potentiae eorum,
et tuo favore extollitur cornu nostrum.
19 Nam Domini est clipeus noster,
et Sancti Israel rex noster. †
20 Olim locutus es in visione sanctis tuis et dixisti:
„Imposui coronam potenti;
extuli electum de populo.

21 Inveni David, servum meum,
oleo sancto meo unxi eum,
22 Ut manus mea sit semper cum eo,
et bracchium meum confirmet eum.
23 Non decipiet eum inimicus,
neque malignus deprimet eum.
24 Sed contundam coram eo adversarios eius,
et, qui oderunt eum, percutiam.

---

priešas buvo ir Egiptas. — 12 *Tavo yra dangus...* Viešpaties galybė taip pat ir didybė pasirodo iš sutvėrimo darbo (1 Moš 2, 1 . . .). — 15 *Malonė ir ištikimybė* yra nuolatiniai Dievo palydovai, einą jo priešakyje. — 16 *Palaiminta...* Skelbiama laimė tautos, kuri pažįsta tokį Dievą ir moka džiaugtis tuo pažinimu. — 18 *Mūsų ragas:* Mūsų galybė. — 19 *Nes mūsų skydas...* Mūsų *skydas*, globėjas, ir mūsų *karalius* yra *Viešpaties*, jam priklauso ir jo yra globojamas
20 *Savo šventiesiems*, t y pranašui Natanui (2 Kar

25 Mano ištikimybė ir malonė yra su juo;
ir mano vardu bus iškeltas augštyn jo ragas.
26 Ir aš ištiesiu jo ranką ant jūros
ir jo dešinę ant upių
27 Jis šauks mane: „Tu mano Tėvas,
mano Dievas ir mano išgelbėjimo Uola“.
28 O aš pastatysiu jį pirmgimį,
kilniausią tarp žemės karalių.
29 Aš laikysiu jam per amžius savo malonę,
ir tvirta pasiliks jo sandora su man'm.
30 Aš padarysiu jo ainiją amžiną
ir jo sostą kaip dangaus dienas
31 Jei jo vaikai paliks mano įstatymą
ir nevaikščios mano įstatymais,
32 Jei sulaužys mano nuostatus
ir nesergės mano paliepimų,
33 Aš plaksiu rykšte jų nusikaltimą
ir kirčiais jų kaltę,
34 Bet savo malonės aš neatsiimsiu iš jo
ir neperžengsiu savo ištikimybės
35 Aš nesulaužysiu savo sandoros
ir nepakeisiu savo lūpų pasakymo.
36 Aš prisiekiau vieną kartą savo šventumu:
Dovidui aš anaiptol nemeluosiu,
37 Jo ainija pasiliks per amžius,
ir jo sostas bus mano akyse kaip saulė,
38 Kaip mėnulis, kurs pasilieka per amžius,
ištikimas liudytojas danguje“ †

7, 8, 16), o per jį karaliui Dovidui ir tautai. — 26 Jo ranką ant jūros... Jo viešpatavimo ribos bus iš vienos pusės Tarpžemė jūra, o iš kitos pusės Eupratas su savo upeliais. — 27 Mano Tėvas. Plg 2 Sam 7, 14. — 30 Kaip dangaus dienas. Plg žem 37 . . . eil; Ps 71, 5. 17: kolei pasiliks šis pasaulis. — Kunigaikščiai yra Dievo sūnūs (Ps 81, 1). Dovidas turi būti jų tarpe pirmgimis; taigi, jis gali labiau kaip kiti šauktis į Dievą kaip į savo Tėvą; jis bus pirmas, turįs daugiausia teisių. Iki Kristui tie sūnystės santykiai priklausė Dovido namams tik netikra prasme, tiek, kiek jie, atsitolinę nuo Dievo įsakymų, buvo tėviškai baudžiami, pasilikdami ištikimi, buvo apdovanojami jo malonėmis. Pilniausiai tas vardas priklauso Kristui, kurs nuo amžių savo prigimtimi yra Dievo Tėvo Sūnus. — 31—34 Jei jo vaikai... Čia pareikštoji sąlyga buvo įvykdyta Jeruzalės

25 Fidelitas mea et gratia mea cum ipso;
et in nomine meo extolletur cornu eius.
26 Et extendam super mare manum eius,
et super flumina dexteram eius.
27 Ipse vocabit me: ‚Pater meus es tu,
Deus meus et petra salutis meae‘.
28 Atque ego primogenitum constituam eum,
celsissimum inter reges terrae.
29 In aeternum servabo ei gratiam meam,
et firmum manebit ei foedus meum.
30 Et aeternum faciam semen eius,
et thronum eius ut dies caeli.
31 Si dereliquerint filii eius legem meam,
neque ambulaverint in praeceptis meis.
32 Si violaverint statuta mea,
nec custodierint mandata mea:
33 Virga pun'am delictum eorum,
et verberibus culpam eorum;
34 Sed gratiam meam non subtraham ei,
nec fidem meam fallam.
35 Non violabo foedus meum,
neque effatum labiorum meorum mutabo.
36 Semel iuravi per sanctitatem meam:
Davidi certe non mentiar,
37 Semen eius in aeternum manebit
et thronus eius coram me erit ut sol,
38 Ut luna, quae manet in aeternum,
testis in caelo fidelis“. †

---

sugriovimo metu; todėl tuomet Dievas plakė rykšte ir kirčiais (33 e); malonė gi, kurios neatsiima, yra pasilikimas Dovido karalystės, kurią jis atstatys ir išlaikys kitokio ir dar kilnesnio, būtent Kristaus Karaliaus karalystės pavidalo. Taip pranašystė išsipildo, nors žemiškas Dovido giminės viešpatavimas baigiasi. Psalmininkas, nedarydamas skirtumo tarp visiško pažado įvykdymo ir sąlyginio, dejuoja, kad Dovido karalystė sugriauta, ir šaukiasi pagalbos. Dievas, atstatęs Dovido karalystę Kristuje, kurs yra kilęs iš Dovido giminės, išklausė psalmininką ne žodine, tiesa, bet kilnesne prasme. — 36 Vieną kartą: visiems laikams, nekintamai. — 38 Mėnulis...:ištikimas liudytojas: kaip mėnulis, kurs, nežiūrint to, kad nuolat keičia mums savo išvaizdą, visados pasilieka ir nuolat eina sau skirtu keliu, ištikimai liudija apie tai, jog kas Devo nustatyta, jo tikrai

39 Tuo tarpu gi tu atstūmei ir atmetei,
labai susirūstinai savo pateptajam.
40 Tu paniekinai savo tarno sandorą,
sutepei žemėje jo vainiką.
41 Sugriovei visas jo sienas,
visus jo sustiprinimus pavertei griuvėsiais.
42 Plėšė jį visi praeinantieji keliu,
jis pasidarė pasityčiojimas savo kaimynams
43 Tu pakėlei augštyn jo nprietelių dešinę,
nudžiuginai visus jo priešus.
44 Atšipinai jo kalavijo ašmenis
ir nepalaikei jo kovoje.
45 Leidai išnykti jo spindėjimui
ir numetei jo sostą žemėn.
46 Sutrumpinai jo jaunystės dienas,
apdengei jį gėda
47 Iki kolei, Viešpatie? ar tu slėpsies visados?
ar degs tavo rūstybė kaip ugnis?
48 Atsimink, koks trumpas yra mano gyvenimas,
kokius menkus tu sutvėrei visus žmones.
49 Kas yra, kurs yra gyvas ir nepamato mirties,
kurs galėtų ištraukti savo sielą iš mirties bu-
veinės valdžios?
50 Kur yra tavo senosios malonės, Viešpatie,
kurias prisiekei Dovidui savo ištikimybe?
51 Atsimink, Viešpatie, savo tarnų išniekinimą:
aš nešioju savyje visas tautų neprietelystes,

52 Kuriomis tyčiojasi tavo priešininkai, Viešpatie,
kuriomis tyčiojasi iš pateptojo žingsnių.

* * *

53 Tebūna šlovinamas Viešpats per amžius!
Tebūna! tebūna!

---

vykdoma. — 39 Tuo tarpu... Psalmininkas kalba toliau ne tik apie nelaimes, sutikusias karalių ir visą Dovido ainiją, bet taip pat ir tautos; sunaikinimas tautos yra kartu ir sunaikinimas karaliaus. — 42 Plėšė jį... Plg, kas aug pasakyta apie Viešpaties vynmedį, Ps 79, 13. — 46 Sutrumpinai: ne Dovido ar bet kurio kito karaliaus, sakysim, Joakino dienas, bet karalinių Dovido namų, kurie perdaug greitai paseno ir (kaip dejuoja psalmininkas) jau turi mirti.

39 Tu vero reppulisti et abiecisti,
graviter iratus es uncto tuo.
40 Sprevisti foedus servi tui,
profanasti humi coronam eius.
41 Diruisti omnes muros eius,
munitiones eius excidio tradidisti.
42 Diripuerunt eum omnes transeuntes per viam
ludibrio factus est vicinis suis.
43 Extulisti dexteram inimicorum eius;
implevisti gaudio omnes hostes eius.
44 Retudisti aciem gladii eius,
nec sustentasti eum in proelio.
45 Cessare fecisti splendorem eius,
et thronum eius in terram deiecisti.
46 Breviasti dies adulescentiae eius,
operuisti eum ignominia.
47 Quousque, Domine? abscondes te semper?
ardebit ut ignis indignatio tua?
48 Memento, quam brevis sit vita mea,
quam caducos creaveris omnes homines.
49 Quis est, qui vivat nec videat mortem,
qui e manu inferi subtrahat animam suam?

50 Ubi sunt gratiae tuae antiquae, Domine,
quas David iurasti per fidelitatem tuam?
51 Memento, Domine, contumeliae servorum tuo-
rum:
porto in sinu meo omnes inimicitias gentium,
52 Quibus insultant adversarii tui, Domine,
quibus insultant gressibus uncti tui.

* * *

53 Benedictus Dominus in aeternum!
fiat! fiat!

— 48, 49 Atsimink, kaip... Psalmininkas, pirma negu numirs, trokšta pamatyti galą tokio daugelio ir tokių didelių nelaimių. — 51 Savyje. Plg Ps 78, 12. — 52 Tyčioasi ...iš tavo patėptojo žingsnių: kur tiktai karalius (Dovido giminės ir jo tauta) eina, ten iš jo tyčiojamasi

53 Pašlovintas tebūna... Tai trečiosios psalmių knygos pabaiga

KETVIRTOJI PSALMIŲ KNYGA

89—105 (90—106) psalmės

89 (90) psalmė. Žmogaus gyvenimo menkumas

1 Maldavimas. Dievo žmogaus, Moišės
Viešpatie, tu buvai mums priebėga
nuo kartos į kartą.
2 Pirma negu buvo pagimdyti kalnai ir gimė
žemė ir jos skritulys,
ir nuo amžių per amžius tu esi, Dieve.
3 Tu liepi grįžti žmonėms į dulkes
ir sakai: „Grįžkite, žmonių vaikai“.
4 Nes tūkstantis metų tavo akyse
yra kaip vakarykštė diena, kuri praėjo,
ir kaip nakties budynė.
5 Tu atplėši juos: jie darosi kaip rytmečio sapnas
ir kaip žaliuojanti žolė;
6 Rytmetį žydi ir žaliuoja,
vakare nukertama ir džiūsta

---

89 psalmės autorius, paminėjęs, kad Dievas buvo visados savo tautos priebėga, nurodo menkumą ir trumpumą žmogaus gyvenimo, palyginto su Dievo amžinumu (1—6), dejuoja, kad, Viešpačiui savo rūstybėje baudžiant tautą už nuodėmes, tas gyvenimas darosi dar menkesnis (7—12), ir maldauja gailestingąjį Dievą suteikti palengvėjimą ir paguodą (13—17)

1 Mošės. Plg 5 Moš 32, 1 . . . Joz 14, 6. Anot šv Jieronimo ir žydų padavimo, Mošė sudėjęs šitą ps, kai tauta tyruose pasipriešino eiti į Kanaaną, ir Dievas nutarė, kad visi, turėjusieji daugiau kaip dvidešimt metų, turėjo mirti tyruose (žr 4 Moš 14, 26 . . .). Augustinas ir kaikurie kiti manė, kad ps tik pasavinta Mošei, sudėta gi esanti Dovido. — Malda. Ebr thefilah. Plg Ps 85, 1. — Viešpatie, tu buvai . . . Šlovinama Viešpats, kad jis, Visagalis ir Amžinasis, yra priebėga visoms žmonių kartoms, kurios eina

LIBER QUARTUS

(Psalmi 89—105 [90—106])

Psalmus 89 (90). Deus aeternus hominis in brevitate vitae refugium

1 Precatio. Moysis, viri Dei.
Domine, tu fuisti refugium nobis
a generatione in generationem.
2 Priusquam montes gignerentur et nasceretur
terra et orbis,
et ab aeterno in aeternum tu es, Deus.
3 Reverti iubes mortales in pulverem,
et dicis: „Revertimini filii hominum“.
4 Nam mille anni in oculis tuis
tamquam dies hesternus sunt qui transivit,
et tamquam vigilia nocturna.
5 Abripis eos: fiunt ut somnium matutinum,
ut herba virescens:
6 Mane floret et viret,
vespere succiditur et arescit.

---

viena po kitos. — 2 Pirma negu . . . Pats pasaulio atsiradimas yra amžinajam Dievui lyg betkurio žmogaus gimimas. — 3 Tu liepi grįžti . . . Plg 1 Moš 3, 19; Pamoksl 1, 4. Vieno Dievo žodžio yra gana, kad būtų padarytas galas žmogaus gyvenimui. Jis pašalina vieną kartą po kitos ir pavaduoja jas naujomis kartomis. — 4 Nes tūkstantis . . . Nuolatinis vieno po kito žmonių gyvenimas ir kartų vienos po kitos keitimasis, palygintas su Dievo amžinumu, labai aiškiai parodo, žmonių dalykų menkumą ir nepastovumą. Kaip mums atrodo praeitoji diena, kai mes į ją atgal pažvelgiame, taip atrodo Dievui tūkstantis praėjusių metų, o tiek juk nesitęsia nė ilgiausias žmogaus gyvenimas. Tas tūkstantis metų reiškia Dievui dar mažiau negu viena praeitoji diena. Ji tik kaip viena nakties budynė (trečia, o vėliau ketvirta nakties dalis), kurią žmogus nejučiomis pramiega. Plg Teis 7, 19. — 5. 6 Tu atplėši juos . . .

7 Tikrai mes esame sunaikinami tavo rūstybės
ir tavo užsidegimo sukrečiami.
8 Tu pastatei mūsų kaltes mūsų akivaizdoje,
mūsų slaptas nuodėmes savo veido šviesoje.
9 Nes visos mūsų dienos praėjo tavo rūstybėje;
mes pabaigėme savo metus kaip atsidūsėjimą.
10 Visų mūsų metų skaičius yra septynios dešimtys
ir, jei esame sveiki, aštuonios dešimtys;
O jų dauguma yra vargas ir tuštybė,
nes greitai praeina, ir mes išskrendame.
11 Kas gali įvertinti tavo rūstybės galingumą
ir tavo užsidegimą, kaip to reikalauja baimė
tavęs?

12 Pamokyk mus suskaityti mūsų dienas,
kad pasiektumėm širdies išmintį.
13 Gręžkis, Viešpatie, — iki kolei dar?
ir būk gailestingas savo tarnams.
14 Greitai pasotink mus savo gailestingumu,
kad mes džiūgautumėm ir linksmintumėmės
per visas mūsų dienas.
15 Palinksmink mus už tas dienas, kuriomis mus
baudei,
už metus, kuriais mes matėme pikta.
16 Tepasirodo tavo tarnams tavo veikimas,
ir tavo garbė jų vaikams,
17 Ir Viešpaties mūsų Dievo gerumas tebūna ant
mūsų,
ir mūsų rankų darbe padėk mums,
ir mūsų rankų darbams duok pasisekimo

Tu paimi vienus žmones iš tarpo kitų, ir jie užmirštami kaip rytmetį sapnuotas sapnas. Rytmetį želianti žolė, karštos Rytų kraštų saulės kaitinama, greitai džiūsta. Plg Ps 102, 15 . . . 128, 6; Iz 40, 6 . . . — 7 Tikrai mes esame . . . Kad žmogaus gyvenimas praeina taip greitai ir jo trumpumas žmogui toks nemalonus, kaltos yra nuodėmės, kuriomis nusipelnėme Dievo rūstybę. Plg 1 Moš 3, 17—20. — 9 Mes pabaigėme . . . Mes savo gyvenimu, savo rūpesčiais nepadarėme nieko, kas turėtų tikrą vertę, pastovumą. Mūsų metai greitai praėjo, ir nieko po jų neliko. — 11 Kas gali įvertinti . . . Nors dėl nuodėmės gyvenimas yra menkas ir nelaimingas, tačiau žmonės negana apsvarsto, kaip labai Dievas nekenčia nuodėmės, ir nevertina Dievo rūstybės teisingai, taip, kaip reikalauja pagarba ir Dievo baimė. —

7 Vere consumpti sumus ira tua,
et indignatione tua conturbati.
8 Posuisti culpas nostras in conspectu tuo,
peccata nostra occulta in lumine vultus tui.
9 Nam omnes dies nostri transierunt in ira tua;
finivimus annos nostros ut suspirium.
10 Summa annorum nostrorum sunt septuaginta
et, si validi sumus, octoginta; [anni
Et plerique eorum sunt labor et vanitas:
nam cito transeunt, et nos avolamus.
11 Quis perpendit potentiam irae tuae,
et pro debito tibi timore indignationem tuam?

12 Dinumerare nos doce dies nostros,
ut perveniamus ad sapientiam cordis.
13 Revertere, Domine, — quousque?
et propitius esto servis tuis.
14 Satia nos cito misericordia tua,
ut exsultemus et laetemur cunctis diebus
nostris.
15 Laetifica nos pro diebus quibus nos afflixisti,
pro annis quibus vidimus mala.

16 Appareat servis tuis opus tuum,
et gloria tua filiis eorum,
17 Et bonitas Domini Dei nostri sit super nos,
et opus manuum nostrarum secunda nobis,
et opus manuum nostrarum secunda.

---

12 Pamokyk mus . . . Pamokyk taip suskaityti mūsų dienas, kad įsigytumėm išmintingą širdį, t y išmokyk mus suprasti mūsų gyvenimo trumpumą ir menkumą, kad mokėtumėm išmintingai juo naudotis. — 13 Gręžkis . . . Kadangi Dievas yra susirūstinęs, todėl jis yra lyg kad nusigręžęs. Psalmininkas maldauja jį apsigręžti, nebesirūstinti ir nebeatidėlioti savo pasigailėjimo. — 14—17 Greitai pasotink . . . Gailestingumas, džiaugsmas, Dievo veikimo pasirodymas, gerumas, kurių psalmininkas maldauja ir laukia, yra mesijinio amžiaus gėrybės; jomis turi pasidaryti šviesesnis šis mūsų žemiškas gyvenimas ir jomis Dievas palaikys mūsų rankų darbus, t y tinkamai ves ir parems. Kristaus Viešpaties įvykdytas atpirkimas davė ir šiam trumpam žmogaus gyvenimui tikrą ir nesiliaujančą vertę

90 (91) psalmė. Dievas augščiausias teisiųjų globėjas

1 Kurs stovi Augščiausiojo globoje,
kurs pasilieki Visagalio ūksmėje,
2 Sakyk Viešpačiui: „Tu mano priebėga ir mano pilis,
mano Dievas, kuriuo aš pasitikiu“.
3 Nes jis išlaisvins tave iš medžiotojų kilpos,
nuo žalingo maro.
4 Savo sparnų plunksnomis jis uždengs tave,
ir po jo sparnais tu bėgsi glaustis;
skydas ir dengtuvė yra jo ištikimybė.
5 Tu nebijosi naktinio baisumo,
dieną skrendančios vilyčios,
6 Maro, kurs slankioja tamsybėje,
žalos, kuri naikino vidudienį.
7 Tavo pašonėje kris tūkstantis ir dešimt tūkstančių tavo dešinėje,
bet tavęs nepalies.
8 Tačiau tu žiūrėsi savo akimis
ir užmokestį nusidėjėlių tu matysi.
9 Nes tavo priebėga yra Viešpats,
Augščiausiąjį tu pasidarei sau tvirtovę.
10 Nieko pikta nesutiks tavęs,
jokia sloga neprisiartins prie tavo padangtės.
11 Nes jis davė savo angelams įsakymą apie tave
saugoti tave visuose tavo keliuose.
12 Jie neš tave savo rankomis,
kad neužsigautumei sau kojos į akmenį.

---

90 psalmės autorius, pasakęs, kad Dievas yra globėjas tų, kurie juo pasitiki, toliau aprašinėja tą globą, nurodydamas, kad jie saugojami nuo tykojimų, nuo piktų kalbų, limpamų ligų, ir mato kerštą nusidėjėliams (1—8). Dievo globoje esąs yra ginamas nuo slogų, nes turi sau sargus angelus, todėl nežus ir didžiausiame pavojuje (8—13). Ps gale pats Dievas skelbia, kokį užmokestį jis suteiks tiems, kurie juo pasitiki (14—16)

Kurs stovi... Psalmininkas kreipiasi į dievobaimingą klausytoją ir jam nurodo, kokių gerumų duoda pasitikėjimas Dievu. — Sakyk: gali teisingai sakyti. — 3 Nes jis išlaisvins... Kad Viešpats gali būti teisingai vadinamas priebėga ir pilimi, psalmininkas patvirtina, pasakydamas, kokiais būdais Dievas pasirodo esąs globėjas. — Iš me-

Psalmus 90 (91). Deus altissimus iustorum protector

1 Qui degis in praesidio Altissimi,
qui sub umbra Omnipotentis commoraris,
2 Dic Domino: „Refugium meum et arx mea,
Deus, meus, in quo confido“.

3 Nam ipse liberabit te de laqueo venantium,
a peste perniciosa.
4 Pennis suis proteget te,
et sub alas eius confugies:
scutum et clipeus est fidelitas eius.
5 Non timebis a terrore nocturno,
a sagitta volante in die,
6 A peste quae vagatur in tenebris,
a pernicie quae vastat meridie.
7 Cadant a latere tuo mille, et decem milia a dextris tuis:
ad te non appropinquabit.
8 Verumtamen oculis tuis spectabis
et mercedem peccatorum videbis.
9 Nam refugium tuum est Dominus,
Altissimum constituisti munimen tuum.
10 Non accedet ad te malum,
et plaga non appropinquabit tabernaculo tuo.
11 Quia Angelis suis mandavit de te,
ut custodiant te in omnibus viis tuis.
12 In manibus suis portabunt te,
ne offendas ad lapidem pedem tuum.

---

džiotojų kilpos: iš didelio slapčia prirengto pavojaus. — 5 Naktinio baisumo: netikėto užpuolimo, pavojaus, kurio žmogus nemato, todėl lyg kad pridengto nakties tamsybėmis. — Diena... atviro užpuolimo, todėl dienos šviesoje matomo pavojaus. — 6 Maro: limpamos ligos. — 7 Tavo pašonėje... Nelaimė sutiks daugelį kitų; tu liksi nepaliestas, sveikas. — 8 Užmokestį: teisingą bausmę. — 11 Savo angelams... Kad Dievas yra paskyręs žmogaus gerovei angelų, toks yra seniausias Sen Testam mokslas. Žr 1 Moš 24, 7; 2 Moš 23, 20; Ps 33, 8. — Visuose tavo keliuose: visame tavo gyvenime. — 12 Jie neš tave, kaip neša motina kūdikį, kad neužsigautų sau kojos kelyje (Ypač Palestinos keliuose daug yra aštrių

13 Tu vaikščiosi ant gyvačių ir angių,
mindžiosi liūtą ir slibiną
14 Kadangi jis glaudėsi prie manęs, aš išvaduosiu jį;
aš uždengsiu jį, nes jis žino mano vardą.
15 Jis šauksis manęs, ir aš išklausysiu jį;
būsiu su juo sielvarte,
išgelbėsiu jį ir pagerbsiu jį.
16 Aš pasotinsiu jį ilgu amžiumi
ir duosiu jam matyti mano išgelbėjimą

91 (92) psalmė. Šlovinimas Dievo, kurs išmintingai ir teisingai tvarko žmonių likimą

1 Psalmė. Giesmė. Šabato dienai
2 Gera yra šlovinti Viešpatį,
ir skambinant stygomis giedoti tavo vardui,
o Augščiausias:
3 Skelbti rytmetį tavo gailestingumą
ir tavo ištikimybę naktimis
4 Su skambėjimu dešimčiastygio ir arpos,
su giesme prie gitaros.
5 Nes tu linksmini mane, Viešpatie, savo veikla;
dėl tavo rankų darbų aš džiūgauju
6 Kokie puikūs yra tavo darbai, Viešpatie,
kokios gilios tavo mintys!
7 Neišmintingas žmogus nepažįsta,
ir paikasis jų nesupranta,

---

akmenų). 11 ir 12 eil žodžiais pasinaudojo piktoji dvasia gundyti Išganytojui. Žr Mt 4, 6. — 13 A n t g y v a č i ų. Ebr TM čia yra žodis š a k h a l, kurs reiškia liūtą. Todėl ebr t yra pažodžiui: tu eisi per liūtą ir angį, mindžiosi jauniklį liūtą ir slibiną. Taip įvardijami gyvūnai yra vaizdas didžiausių pavojų, atvirai ar iš pasalų gresiančių keleiviui, kuriuos teisusis nugalės visus

14 K a d a n g i j i s . . . Atsiliepia Dievas ir patvirtina, kas aug pasakyta apie jo teikiamą globą. — J i s ž i n o: ne tik protu, bet dar myli jį, gerbia ir garbina. — 16 I l g u a m ž i u m i: čia, žemėje. — I š g e l b ė j i m ą: šiame gyvenime, o taip pat ir kitame, nes tik tenai žmogus gali džiaugtis pilnu amžinu išgelbėjimu

91 psalmėje sakoma, kad gera yra šlovinti Dievą, skelbti jo gerumą ir ištikimybę, nes jo veiksmai ir sumanymai yra kilnūs; tik neišmintingieji to nesupranta (2—7). Nusidėjėliai

13 Super aspidem et viperam gradieris,
conculcabis leonem et draconem.
14 Quoniam mihi adhaesit, liberabo eum;
protegam eum, quia cognovit nomen meum.
15 Invocabit me et exaudiam eum;
cum ipso ero in tribulatione,
eripiam eum et honorabo eum.
16 Longitudine dierum satiabo eum,
et ostendam ei salutem meam.

Psalmus 91 (92). Laus Dei, sortes hominum sapienter et iuste gubernantis

1 Psalmus. Canticum. Pro die sabbati.
2 Bonum est celebrare Dominum,
et psallere nomini tuo, Altissime:

3 Annuntiare mane misericordiam tuam
et fidelitatem tuam per noctes
4 Psalterio decachordo et lyra,
cum cantico ad citharam.
5 Nam delectas me, Domine, factis tuis.
de operibus manuum tuarum exsulto.
6 Quam magnifica sunt opera tua, Domine,
quam profundae cogitationes tuae!
7 Vir insipiens non cognoscit,
et stultus non intellegit haec.

---

trumpai žydi ir turi žūti (8—10); teisieji gi nuolat tarpsta, gauna viršų ant savo neprietelių, laikydamies Dievo žydi ir gali skelbti jo šlovę (11—16)

1 Š a b a t o d i e n a i. Anot padavimo, ps buvo giedama darant liejamąją auką, kuri buvo sujungta su rytmetine nuolatine auka. Žr 2 Moš 29, 38 . . . Ps autorius nežinomas. — 2 G e r a y r a š l o v i n t i . . . Meilu ir išganinga žmogui; gražu ir teisinga, žiūrint Dievo. — 3 S k e l b t i r y t m e t i . . n a k t i m i s: visados. Šlovinimo dalykas: begalinis Dievo gailestingumas ir jo tobula ištikimybė, atitesint pažadus. — 4 S u s k a m b ė j i m u . . . Tas šlovinimas turi būti iškilmingas, su muzika. — 5 N e s t u l i n k s m i n i . . . Viešpats šlovinamas dėl visos jo veiklos išrinktosios tautos istorijoje; kadangi tačiau ps skiriama šabatui, tai sutvėrimo darbas minimas ypatingu būdu. — 6 T a v o m i n t y s: tavo apvaizdos sumanymai, tavo vykdomas žmonių reikalų sutvarkymas. Tų dalykų 7 N e i š m i n t i n g a s ž m o g u s

8 Nors bedieviai žydėtų kaip žolė
ir visi piktadariai blizgėtų.
Jie skiriami amžinam žuvimui;
9 tu gi, Viešpatie, esi kilnus per amžius
10 Nes štai tavo neprieteliai, Viešpatie,
nes štai tavo neprieteliai žus;
bus išsklaidyti visi piktadariai.
11 Tu pakėlei augštyn mano ragą kaip stumbrc,
patepei mane tyriausiu aliejumi.
12 Ir mano akis paniekino mano neprietelius,
ir mano ausys girdėjo linksmų dalykų apie
piktus sukilėlius prieš mane
13 Teisusis žydės kaip palmė,
augs kaip Libano kedras.
14 Pasodinti Viešpaties namuose,
mūsų Dievo prieangiuose jie žydės;
15 Neš vaisių net ir senatvėje,
bus sultingi ir žali,
16 Kad skelbtų, koks tiesus yra Viešpats,
Mano Uola. ir kad nėra jame neteisybės

92 (93) psalmė. Viešpats galingas viso pasaulio valdovas

1 Viešpats karaliauja, jis apsivilkęs didybe;
Viešpats apsivilko galybe, jis susijuosė
Jis sutvirtino žemės skritulį,
kurs nebus pajudintas.

---

n e p a ž į s t a . . . Labiau negu kiti dalykai yra nesuprantama tariama bedievių laimė. — 8 N o r s b e d i e v i a i . . . Greitai želianti, bet taip pat greitai džiūnanti žolė čia statoma prieš palmę ir kedrą, su kuriais palyginama teisusis (13 e). — 8 S k i r i a m i a m ž i n a m . . . Piktųjų žuvimas yra amžinas; čia nekalbama apie laikinę bausmę. — 11 K a i p s t u m b r o. Stumbras yra simbolis didelės jėgos, nenugalimo stiprumo. Plg Ps 21, 22; 5 Moš 33, 17. — T y r i a u s i u a l i e j u m i . . . Naujo (šviežio) aliejaus apstybė yra turtingumo ženklas. Pasitepama aliejumi kūno sveikatai palaikyti. — 12 M a n o a u s y s g i r d ė j o . . . Aš galėsiu gėrėtis ir džiaugtis, matydamas ir girdėdamas, kad neteisiuosius sutiko teisinga jų nusipelnyta bausmė. — 14 P a s o d i n t i V i e š p a t i e s . . . Teisieji, kurie yra arti Viešpaties, kaip šventyklos prieangiuose pasodinti medžiai, gauna

8 Etsi impii floreant ut herba,
et splendeant omnes male agentes.
Excidio destinantur sempiterno:
9 tu autem in aeternum excelsus es, Domine.
10 Nam ecce inimici tui, Domine,
nam ecce inimici tui peribunt:
dispergentur omnes male agentes.
11 Extulisti sicut cornu bubali cornu meum;
perfudisti me oleo purissimo.
12 Et oculus meus despexit inimicos meos,
et de insurgentibus contra me malignis laeta
audierunt aures meae.
13 Iustus ut palma florebit,
sicut cedrus Libani crescet.
14 Plantati in domo Domini,
in atriis Dei nostri florebunt.
15 Fructum ferent etiam in senectute,
sucosi et vegeti erunt,
16 Ut annuntient, quam rectus sit Dominus,
Petra mea, neque iniquitatem esse in eo.

Psalmus 92 (93). Dominus rex potens universi orbis terrarum

1 Dominus regnat, maiestatem indutus est,
indutus est Dominus potentiam, praecinxit se,
Et firmavit orbem terrarum,
qui non commovebitur.

---

iš jo ypatingų malonių, kuriomis jie palaikomi sveiki ir stiprūs net senatvėje. Jau tokiuo savo likimu jie skelbia Dievo teisingumą

92 psalmėje skelbiamas ir šlovinamas Dievo viešpatavimas. Psalmininkas mato Dievą karalių, apsivilkusį didybe ir galybe, sėdintį nuo amžių sutvirtintame soste (1. 2); kreipia savo dėmesį į galingas jūros bangas, smarkiai siūbuojančias, už kurias tačiau yra galingesnis Dievas (3. 4). Iš to jis supranta, kad Dievo liudijimai yra labai tikėtini ir kad jo žemiškai buveinei, šventyklai, dera šventumas (5)

1 V i e š p a t s k a r a l i a u j a, t y pradėjo karaliauti ir tebekaraliauja. Šituo iškilmingu šūkiu buvo sveikinamas naujas karalius. Plg 2 Kar 15, 10; 4 Kar 9, 13. Tokiais pat

2 Stiprus yra tavo sostas nuo amžių,
tu esi nuo amžinybės
3 Kelia augštyn upės, Viešpatie,
kelia augštyn upės savo balsą,
kelia augštyn upės savo ūžimą.
4 Galingesnis už daugelio vandenų balsą,
galingesnis už jūros siūbavimus,
galingas augštybėje yra Viešpats
5 Tavo liudijimai labai tikėtini:
tavo namams dera šventumas, Viešpatie, per
ilgiausias dienas

93 (94) psalmė. Šaukimas teisingo teisėjo, Dievo, pagalbos prieš neteisingus prispaudėjus

1 Pagiežos Dieve, Viešpatie,
pagiežos Dieve, apsireikšk!
2 Pakilk, kurs teisi žemę;
atiduok, ką yra nusipelnę, išdidiesiems.
3 Iki kolei bedieviai, Viešpatie,
iki kolei bedieviai didžiuosis,
4 Burnos kalbės įžūliai,
didžiuosis, kurie daro neteisybę?
5 Jie trypia tavo tautą, Viešpatie,
ir vargina tavo tėvonystę;

žodžiais prasideda pss 96 ir 98. Plg Ps 95, 10. — Psalmininkas pradeda šlovinimą aprašymu didybės Dievo, kaip pasaulio sutvėrėjo ir karaliaus. Iš matomo pasaulio jis pasirodo apsivilkęs garbe ir galybe, turįs tas savybes neatskirtinai nuo savo esmės. Bet jo sostas ir jo didybė, kaip jis pats, yra nuo amžių. Viešpaties sutverta žemė stovi tvirtai, nepajudinamai. — 3. 4 K e l i a a u g š t y n u p e s . . . Upės, vandenų ūžimas dažnai būna vaizdas pagoniškų karalysčių, keliančių maištą prieš Dievą; bet čia psalmininkas mini upių ir jūrų bangavimą ir ūžimą kaip labai galingus ir nuostabius pasireiškimus pasaulyje, kad galėtų pasakyti, jog daug galingesnis ir labiau nuostabus yra Viešpats. — 5 T a v o l i u d i j i m a i: tai, ką Dievas apreiškė apie save per pranašus, amžinojo Dievo valios apsireiškimai. — T i k ė t i n i: tokie, kuriais tikriausiai galima ir būtinai reikia tikėti. — T a v o n a m a m s . . . Kadangi paties Dievo didybė yra begalinė, todėl ir jam pašvęsta šventykla turi ypatingą vertę, yra šventa ir

2 Firma est sedes tua ab aevo,
ab aeterno tu es.
3 Extollunt flumina, Domine,
extollunt flumina vocem suam,
extollunt flumina fragorem suum.
4 Potentior voce aquarum multarum,
potentior aestibus maris:
potens in excelsis est Dominus.
5 Testimonia tua fide digna sunt valde;
domum tuam decet sanctitas, Domine, in longitudinem dierum.

Psalmus 93 (94). Invocatio Dei, iusti iudicis, contra oppressores iniquos

1 Deus ultor, Domine,
Deus ultor, affulge.
2 Exsurge, qui iudicas terram;
redde, quod merentur, superbis.
3 Quousque impii, Domine,
quousque impii gloriabuntur,
4 Effutient, loquentur insolenter,
iactabunt se qui patrant iniqua?
5 Populum tuum, Domine, conculcant,
et hereditatem tuam affligunt;

---

turi būti laikoma šventa p e r i l g i a u s i a s d i e n a s, visados, kolei ji yra Dievo namai

93 psalmės autorius meldžia Dievą pakilti prieš besididžiuojančius prispaudėjus, kurie sako, kad Dievas nematąs jų darbų (1—7); parodo jų nuomonių klaidingumą (8—11); skelbia laimingą esant tą, kurs yra Dievo pamokytas, jog Dievas nepaliks savųjų, nubaus nedoruosius, sugrąžins teisingą tvarką (12—15), nes Viešpats iš tikrųjų suteikia pagalbos ir paguodos suspaudime, būdamas neteisybės nprietelis gina teisiuosius, naikina nusidėjėlius (16—23)

1 P a g i e ž o s . . . Psalmininkas, matydamas didelį dorovinį pakrikimą, šaukiasi į Dievą, kurs, būdamas teisus, turės atkeršyti už kaltybes. — 3 I k i k o l e i . . . Bedievių sauvaliavimas tęsiasi jau gana ilgai; todėl jis, lyg nekantraudamas, šaukiasi į Viešpatį. Bedieviai net didžiuojasi savo elgesiu, todėl jų piktumas turi būti sulaikytas. — 5 J i e

6 Žudo našlę ir keleivį,
ir užmušinėja našlaičius,
7 Ir sako: Viešpats nemato,
ir Jokūbo Dievas nekreipia dėmesio
8 Supraskite, neišmintingieji tautoje,
ir jūs paikieji, kada gi pradėsite išmanyti?
9 Argi tas, kurs padarė ausį, negirdės,
arba, kurs sutvėrė akį, nematys?
10 Kurs auklėja tautas, ar jis nebaus?
tas kurs moka žmones žinojimo?
11 Viešpats žino žmonių mintis,
kad jos tuščios †
12 Palaimintas žmogus, kurį tu įspėji, Viešpatie,
ir mokai savo įstatymu,
13 Kad duotumei jam ramybės prieš piktas dienas,
kolei bedieviui kasama duobė.
14 Nes juk Viešpats neatmes savo tautos
ir nepaliks savo tėvonystės;
15 Bet teismas sugrįš į teisybę,
ir ją seks visi, kurių širdis tiesi
16 Kas kelsis už mane prieš tuos, kurie daro pikta?
kas stos už mane prieš darančius neteisybę?
17 Jei Viešpats nepadėtų man,
mano siela netrukus gyventų tylos vietoje.
18 Kai aš manau: „Mano koja svyruoja",
tavo, Viešpatie, malonė palaiko mane.

---

trypia... Bedieviai skriaudžia visą tautą ir ypač tuos, kurių ypatingas globėjas yra pats Viešpats. — 7 Viešpats nemato. Plg Ps 9b, 4. 11. 13. Savo kalčių skaičių jie padaugina piktžodžiavimu prieš Dievo apvaizdą. — 8 Supraskite... Psalmininkas kreipiasi stačiai į pačius kaltininkus ir nurodo jų neišmanymą. — 9 Argi tas... Kokį tobulumą turi kūriniai, tokį, tik nepalyginti didesnio laipsnio, turi turėti Dievas, visų tobulumų šaltinis. — 10 Kurs auklėja... Viešpats ne tik mato ir girdi žmonių reikalus, bet ir rūpinasi jais. Jei Dievas duoda įspėjimų net pagonims dėl jų kalčių, kaipgi juo labiau jis baus už nedorybes, daromas Izraėlyje, kuriam jis yra suteikęs daugiau žinojimo ir malonių. Jis turi būti visa žinąs, nes visoks žinojimas iš jo eina. — 11 Viešpats žino... Viešpats žino ir slapčiausias mintis ir žino visą bedievių nuomonių paikumą. — 12 Palaimintas... Varginamiesiems reikia pamokymo, kad sunkiose valandose nenustotų tikėjimo ir vilties. Tokį pamokymą duoda jiems Dievas savo įstatymu,

6 Viduam et peregrinum trucidant,
et occidunt pupillos.
7 Et dicunt: Non videt Dominus,
neque advertit Deus Iacob.
8 Intellegite, stulti in populo,
et insipientes, quando sapietis?
9 Qui plantavit aurem, non audiet?
aut, qui finxit oculum non videbit?
10 Qui erudit gentes, non castigabit?
qui docet homines scientiam?
11 Dominus novit cogitationes hominum:
sunt enim inanes. †
12 Beatus vir, quem erudis, Domine,
et instruis lege tua,
13 Ut des ei requiem a diebus malis,
donec impio fovea fodiatur.
14 Neque enim reiciet Dominus populum suum,
et hereditatem suam non derelinquet;
15 Sed ad iustitiam redibit iudicium,
eamque sequentur omnes recti corde.
16 Quis consurget pro me contra male agentes?
quis stabit pro me contra patrantes iniqua?
17 Nisi Dominus iuvaret me,
brevi habitaret in loco silentii anima mea.
18 Cum cogito: „Vacillat pes meus",
gratia tua, Domine, me sustentat.

---

ir tas pamokymas daro juos tikrai laimingus. Pamokymo tikslas išreiškiamas žodžiais: 13 Kad duotumei... Varginamasis gali ramiai kentėti prispaudimą, nes iš Dievo įstatymo jis žino, kad kentėjimai yra dažnai tik mėginimas, kad po jų eina gausus užmokestis ir kad prispaudėjas turi žūti. — Bedieviui kasama duobė: į kurią jis įkris ir pražus. — 15 Bet teismas... teisybės tvarka taip bus atitaisyta, kad teismai bus daromi teisingai. Varginamieji neranda teisybės bedievių teisme, nes ji iš ten išvaryta. Toks nedoras teismas, koks dabar daromas, negali pasilikti visados; teisinga tvarka turi būti sugrąžinta; teismai turi būti daromi taip, kaip reikalauja teisybė; tokio teisingo teismo laikysis visi gerieji. — 16 Kas kelsis... Psalmininkas teisiųjų vardu klausia, kas jam padės prieš bedievius, ir turi atsakymą: Dievas ir tik Dievas. — 17 Jei Viešpats... Be Dievo pagalbos žmogus greitai pražūtų. Jo siela netrukus atsirastų mirusiųjų buveinėje, tylos vietoje, šeolyje. — 18 Kai aš manau: jei pasi-

19 Kai mano širdyje daugėja suspaudimų,
tavo paguodos linksmina mano sielą
20 Argi eis išvien su tavim nedoras teismas,
kurs kuria varginimus įstatymo pavidalu?
21 Jie puola teisiojo sielą
ir pasmerkia nekaltą kraują:
22 Tačiau Viešpats bus man tvirtovė
ir mano Dievas mano priebėgos uola.
23 Ir atsilygins jiems už jų neteisybes,
ir pražudys juos jų pačių piktumu,
ir sunaikins juos Viešpats, mūsų Dievas

94 (95) psalmė. Paraginimas šlovinti Dievą ir klausyti jo įsakymų

1 Ateikite, džiūgaukime Viešpačiui,
linksmai šūkaukime mūsų gelbėjimo Uolai.
2 Artinkimės jo akivaizdon su šlovinimais,
džiūgaukime jam su giesmėmis
3 Nes Viešpats yra didis Dievas
ir karalius, didesnis už visus dievus:
4 Jo rankoje yra žemės gilybės,
Ir kalnų augštybės yra jo.
5 Jo yra jūra: nes jis ją padarė,
ir sausuma yra jo; ją sutvėrė jo rankos
6 Ateikime, pagarbinkime ir parpulkime,
ir sulenkime kelius prieš Viešpatį, kurs yra
mus padaręs.

juntu esąs pavojuje. — 19 Kai mano širdyje... Net ir suspaudimuose teisiajam netrūksta dieviškos paguodos. — 20 Argi eis išvien... Šitos eil tekstas nevisai aiškus. Gali būti, kad čia psalmininkas pakartoja kaikurių posakius, kurie dejuoja, jog Dievas yra jau lyg susidėjęs su nedorais teisėjais, kurie įstatymo pavidalu vargina žmones, t y taip, lyg kad jiems įstatymas būtų (tariamas) prispaudimo pagrindas. Bet ne, Dievas nėra padėjėjas neteisingų teisėjų: 22 Tačiau Viešpats bus man tvirtovė... Teisusis bus apgintas; neteisingi gi prispaudėjai bus jo nubausti ir pražus

94 psalmėje kviečiama šlovinti Dievą, kurs yra didesnis už visus dievus, sutvėrėjas ir valdovas viso pasaulio ir savo tautos

19 Cum anxietates multiplicantur in corde meo,
consolationes tuae delectant animam meam.
20 Num sociabitur tecum tribunal iniquum,
quod vexationes creat sub specie legis?
21 Invadant animam iusti,
et sanguinem innocentem condemnent:
22 Dominus certe erit praesidium mihi,
et Deus meus petra refugii mei.
23 Et rependet illis iniquitatem eorum,
et ipsorum malitiâ perdet eos,
perdet eos Dominus Deus noster.

Psalmus 94 (95). Invitatio ad laudem Dei et oboedientiam

1 Venite, exsultemus Domino,
acclamemus Petrae salutis nostrae:
2 Accedamus in conspectum eius cum laudibus,
cum canticis exsultemus ei.
3 Nam Deus magnus est Dominus,
et Rex magnus super omnes deos:
4 In manu eius sunt profunda terrae,
et altitudines montium ipsius sunt.
5 Ipsius est mare: nam ipse fecit illud,
et terra sicca, quam formaverunt manus eius.
6 Venite, adoremus et procidamus,
et genua flectamus Domino qui fecit nos.

ganytojas (1—7); duodama įspėjimas, kad nevalia priešintis Dievui, kaip kad priešinosi Izraėlio pranokėjai tyrumoje ir dėl savo neklusnumo neįėjo į Žadėtąją žemę (8—11). Ebr t šita psalmė neturi antraštės. Vulgatos antraštėje nurodomas ps autorius Dovidas. Tai patvirtina taip pat Žyd 4, 7

1 Ateikite... Psalmė pradedama pakvietimu šlovinti su didžiausiu džiaugsmu Viešpatį. — 2 Artinkimės... Eidami jo šventyklon. — 3 Nes Viešpats... Šlovinti Viešpatį reikia, nes jis yra pranašesnis už visus dievus kaip karalius, visus dalykus kaip jų sutvėrėjas, savo tautą kaip jos ganytojas ir vadas. Jis yra augštesnis už dievus, t y visa tai, ką pagonys, nepažindami tikrojo Dievo, vadina dievais. Plg 2 Moš 12, 12; 18, 11 ir k. — 4. 5 Jo rankoje

7 Nes jis yra mūsų Dievas,
mes gi jo ganyklos tauta ir jo rankos avys.
Kadgi jūs šiandien išgirstumėt jo balsą:
8 „Nekietinkite savo širdžių kaip Meriboje,
Kaip Masos dieną tyrumoje,
9 Kur mane gundė jūsų tėvai;
jie mėgino mane, nors buvo matę mano darbus.
10 Keturias dešimtis metų aš bodėjaus anos kartos
ir tariau: Jie yra tauta, kuri klysta širdimi,
ir jie nepažįsta mano kelių.

11 Todėl aš esu prisiekęs savo rūstybėje:
jie neįeis į mano poilsį“

95 (96) psalmė. Paraginimas visiems kūriniams šlovinti Viešpatį

1 Giedokite Viešpačiui naują giesmę,
giedokite Viešpačiui, visos šalys.
2 Giedokite Viešpačiui, šlovinkite jo vardą,
skelbkite dieną po dienos jo išgelbėjimą.
3 Pasakokite tautose jo garbę,
visose tautose jo stebuklus
4 Nes Viešpats yra didis ir labai girtinas,
labiau bijotinas kaip visi dievai.

. . . Koks didis yra Dievas, pasirodo iš jo viešpatavimo. — 7 Kadgi jūs šiandien: visuomet. Šitos eil žodžius ir tol iki ps galui plg su Žyd 3, 7—11. — 8 Nekietinkite . . . Šitais žodžiais atsiliepia Dievas. — Kaip Meriboje, kaip Masos . . . Tai vardai vietų, kur Izraėlaičiai murmėjo prieš Dievą. Meriba reiškia ,,erzinimo vieta“, Masa — ,,gundymo vieta“. Žr 2 Moš 17, 1—7; 4 Moš 20, 2—13. — 9 Mano darbus: mano stebuklingą vadovavimą, kurs turėjo įtikinti, kad aš neduosiu jiems pražūti. — 11 Esu prisiekęs: po tautos maišto Kadeso tyrumoje. Plg 4 Moš 14, 20—23. — Poilsį. Poilsiu žydams turėjo būti Kanaano žemė. Bet ta žemiško poilsio šalis yra vaizdas amžino poilsio danguje. Plg Žyd 4, 1—4. — Šita ps pradedama kasdieninė Breviориaus aušrinė; bet tenai tekstas yra toks, koks buvo senoviniame Romos psalmyne, tik su nedideliais pakeitimais

95 psalmėje iškilmingai raginama šlovinti Dievą ir skelbti jo garbę tautose, nes Dievas yra didis, visokios šlovės vertas, galingiausias (1—6); kviečiama taip pat visos tautos nešti šlovinimus ir aukas Viešpačiui, nes jis viso pasaulio karalius ir teisėjas (7—10); šaukiami pagaliau visi kūriniai linksmintis dėl teisėjo Viešpaties atėjimo. — Ebr t šita ps be antraštės. Vulgatoje nurodomas jos autorius Dovidas. Ši ps yra dalis giesmės, kuri buvo giedama perkeliant sandoros skrynią į Siono kalną (žr 1 Kron 16, 8—36). Kitą tos pačios giesmės dalį randame 10 ps. Kronikų knygoje nėra 1a 2a ir 13 eil. Kaip nurodo Vulg ps antraštė ir 1 Ezdr 3, 10, ta giesmė buvo taip pat giedama, kada, nelaisvei pasibaigus, buvo statoma šventykla. Tuomet tikėtasi greitu laiku garbingų atsitikimų, kurie turėjo atvesti tautas su dovanomis į Dievo namus ir Viešpaties atėjimo į teismą (plg Iz 60—62 sk; 66, 15; Ez 37, 28). Psalmė yra mesijinė ta prasme, kad joje kviečiama visos tautos skelbti Dievo garbę ir kalbama apie teismą pagonims; tuodu gi dalyku yra neabejotini ženklai karaliaus Mesijo laikotarpio

1 Naują giesmę (plg Iz 42, 10; Ps 32, 3 ir k). Senųjų giesmių jau nebe pakanka šlovinimui naujo ir negirdėto pasirodymo Dievo, visos žemės karaliaus. — Visos šalys . . . visų šalių gyventojai . . . — 4 Labiau bijotinas. Plg

7 Nam ipse est Deus noster,
nos autem populus pascuae eius et oves manus
Utinam hodie vocem eius audiatis: [eius.
8 „Nolite obdurare corda vestra ut in Meriba,
ut die Massa in deserto,
9 Ubi tentaverunt me patres vestri,
probaverunt me, etsi viderant opera mea
10 Quadraginta annos taeduit me generationis illius,
et dixi: Populus errans corde sunt,
et non noverunt vias meas.
11 Ideo iuravi in ira mea:
non introibunt in requiem meam“.

Psalmus 95 (96). Laudate Dominum, regem omnis terrae

1 Cantate Domino canticum novum,
Cantate Domino, omnes terrae.
2 Cantate Domino, benedicite nomini eius,
annuntiate de die in diem salutem eius.
3 Enarrate inter gentes gloriam eius,
in omnibus populis mirabilia eius.
4 Nam magnus est Dominus et laudandus valde,
timendus magis quam omnes dii.

5 Nes visi pagonių dievai yra prasimanymai,
Viešpats gi yra padaręs dangų,
6 Didybė ir grožis eina jo priešakyje,
galybė ir blizgėjimas yra šventame jo soste
7 Teikite Viešpačiui, tautų šeimos,
teikite Viešpačiui garbę ir galybę;
8 teikite Viešpačiui jo vardo garbę.
Atnašaukite dovaną ir įeikite į jo prieangius;
9 Pagarbinkite Viešpatį šventame papuošale.
Sudrebėk jo akyse, visa žeme;
10 sakykite tautose: Viešpats karaliauja.
Jis tvirtai pastatė žemės skritulį, kad nejudėtų;
jis valdo tautas su lygybe
11 Tesilinksmina dangus ir tedžiūgauja žemė;
teūžia jūra ir ko ji yra pilna;
12 tesidžiaugia laukas ir visa, kas jame yra.
Tuomet džiaugsis visi miško medžiai
13 Viešpaties akivaizdoje, kad jis ateina,
kad jis ateina valdyti žemės.
Jis valdys žemės skritulį su teisybe
ir tautas su savo ištikimybe

96 (97) psalmė. Viešpats karalius ateina teisti: stabų garbintojai sugėdinami; teisiųjų laimė

1 Viešpats karaliauja: tedžiūgauja žemė,
tesilinksmina daug salų.

Ps 46, 3; 94, 3. — 5 Prasimanymai: niekai. Plg 1 Kor 10, 20; 1 Kron 16, 25. Begalinis yra skirtumas tarp Dievo ir dievų. Vienas tikras Dievas yra Yahweh, Viešpats, visagalis visų dalykų sutvėrėjas, dievai yra niekai. — 6 Didybė ir... Ir savo dangiškoje ir žemiškoje (Jeruzalės) šventykloje Dievas visuomet yra lyg apsuptas savo žibėjimu, didybe, o taip pat angelų šlovinimu. 7 Tautų šeimos... Plg Ps 28, 1. 2. — 8 Dovaną. Ebr ž minchah paprastai reiškia duoninę auką; čia juo vadinama apskritai dovanos. Plg 2 Moš 23, 15 ir k. — 9 Šventame papuošale: apsivilkę apdarais, kuriais paprastai vilkima per šventas iškilmes. — 10 Viešpats karaliauja: kad Viešpats yra karalius, kad jis parodė savo karališką valdžią, tvirtai pastatydamas žemę ir teisingai valdydamas, teisdamas žmones. Plg Ps 92, 1. — 11 Tesilinksmina... Visi kūriniai kviečiami džiaugtis. Gamta, ilgą laiką dalyvavus nusikaltusio žmogaus bausmėje, dalyvaus taip pat jo laimėje mesijiniais

5 Nam omnes dii gentium sunt figmenta;
Dominus autem caelos fecit.
6 Maiestas et decor praecedunt eum;
potentia et splendor sunt in sede sancta eius.
7 Tribuite Domino, familiae populorum,
tribuite Domino gloriam et potentiam;
8 tribuite Domino gloriam nominis eius.
Offerte sacrificium et introite in atria eius;
9 adorate Dominum in ornatu sacro.
Contremisce coram eo, universa terra;
10 dicite inter gentes: Dominus regnat
Stabilivit orbem, ut non moveatur:
regit populos cum aequitate.
11 Laetentur caeli, et exsultet terra;
insonet mare et quae illud implent;
12 gestiat campus et omnia quae in eo sunt
Tum gaudebunt omnes arbores silvae
13 coram Domino, quia venit,
quia venit regere terram.
Reget orbem terrarum cum iustitia,
et populos cum fidelitate sua.

Psalmus 96 (97). Dominus rex, falsos deos confundens, homines iustos extollens

1 Dominus regnat: exsultet terra,
laetentur insulae multae.

---

laikais, kuriuos psalmininkas dvasios akimis jau mato. Plg Iz 35, 1; 42, 10 ir k; Rom 8, 19... — 13 Su savo ištikimybe: žiūrėdamas savo pažadų

96 psalmėje kviečiama visa žemė pasveikinti su džiaugsmu Viešpatį karalių, kurio atėjimą į teismą lydi audra, žaibavimai, žemės drebėjimas (1—6); toliau nurodomos Dievo teismo pasekmės, sugėdinimas stabmeldžių, Dievo tautos linksmybė (7—9); todėl reikia neapkęsti pikta, nes Dievas laiko savo globoje teisiuosius ir daro juos laimingus (10—12)

1 Viešpats... Kaikurie aiškintojai spėja, kad šita ps sudėta sekant Ps 17, 8—15. Joje kartojamos eil, sutinkamos kitose pss. Plg Ps 92, 1; 95, 10. 11. — Daug salų: jūros pakraščiai, kraštai, kurie priplaukiami laivais; todėl ir šalys, esančios anapus Tarpžemės jūros, vistiek, ar tai bus salos, ar kontinento pakraščiai. Plg Iz 41, 1. 5 ir k. Paminėjimas salų nurodo, kad psalmininkas turi galvoje ne tik Izraėlį,

2 Debesys ir tamsumas supa jį,
teisybė ir teisė yra jo sosto pagrindai.
3 Jo priešakyje eina ugnis
ir sudegina aplinkui jo neprietelius.
4 Žaibai nusviečia žemės skritulį;
žemė mato ir dreba.
5 Kalnai tirpsta kaip vaškas Viešpaties akivaiz-
doje,
visos žemės valdovo akivaizdoje.
6 Dangus skelbia jo teisybę,
ir visos tautos mato jo garbę
7 Sugėdinami visi, kurie garbina drožinius
ir kurie giriasi stabais;
ties juo parpuola visi dievai.
8 Girdi ir džiaugiasi Sionas,
ir Judo miestai džiūgauja
dėl tavo teismų, Viešpatie.
9 Nes tu, Viešpatie, esi kilnus visoje žemėje,
be galo augštesnis už visus dievus

10 Viešpats myli tuos, kurie nekenčia pikto,
sergi savo šventųjų sielas,
atima jas iš bedievių rankos.
11 Šviesa teka teisiajam
ir džiaugsmas tiems, kurių širdis tiesi.
12 Linksminkitės, teisieji, Viešpatyje
ir šlovinkite jo šventą vardą

bet taip pat ir pagonis, taigi mesijinį laiką. — 2—5 Debesys ir... Dievo pasirodymas, atėjimas į teismą, aprašomas taip pat, kaip kitur. Žr Ps 17, 8—16; 49, 3—6; Hab 3, 3—12. — 6 Dangus... Plg Ps 18, 2; 49, 6. — 7 Stabais. Plg Ps 95, 5. — Ties juo parpuola visi dievai: kuriuos jų garbintojai vadina dievais. — Vulg t yra: „visi angelai“. Taip skaitė šituos žodžius šv Povilas (Žyd 1, 6), kurs jais remdamos įrodinėja, Jėzus Kristus, kaip įsikūnijęs

2 Nubes et caligo circumdant eum,
iustitia et ius fundamentum sunt solii eius.
3 Ignis ante ipsum praecedit,
et comburit in circuitu inimicos eius.
4 Fulgura eius collustrant orbem;
terra videt et contremiscit.
5 Montes ut cera liquescunt coram Domino,
coram dominatore universae terrae.

6 Caeli annuntiant iustitiam eius;
et omnes populi vident gloriam eius.
7 Confunduntur omnes qui colunt sculptilia
et qui gloriantur in idolis;
ante eum se prosternunt omnes dii.
8 Audit, et laetatur Sion,
et exsultant civitates Iuda
propter iudicia tua, Domine.
9 Nam tu, Domine, excelsus es super omnem ter-
summe eminens inter omnes deos. [ram,
10 Dominus diligit eos, qui oderunt malum,
custodit animas sanctorum suorum,
de manu impiorum eripit eos.
11 Lux oritur iusto,
et rectis corde laetitia.
12 Laetamini, iusti, in Domino,
et celebrate nomen sanctum eius.

Žodis, yra be galo augštesnis už angelus. — 8 Sionas ir Judo miestai. Kita Dievo teismo pasekmė: Sionas (Jeruzalė) ir kiti Judo miestai (kurie ebr tekste žydų įpročiu vadinami Judo dukterimis) džiaugiasi tuo teismu (plg Ps 47, 12); džiaugiasi gi ypač dėl to, kad iš to teismo pasirodė tikrojo Dievo didybė. Plg Ps 46, 3. 10; 82, 19; 94, 3. — 10 Myli tuos... Plg Ps 29, 5; 30, 24; 36, 28. — 12 Linksminkitės... Plg Ps 29, 5; 31, 11

97 (98) psalmė. Viešpats nugalėtojas, karalius, teisus teisėjas

1 Psalmė
Giedokite Viešpačiui naują giesmę,
nes jis yra padaręs stebuklų.
Pergalę prirengė jam jo dešinė
ir jo šventas petys.
2 Viešpats davė pažinti savo išgelbėjimą;
pagonių akivaizdoje jis apreiškė savo teisybę.
3 Jis atsiminė savo gerumą ir ištikimybę
Izraėlio namų naudai.
Visi žemės kraštai matė
mūsų Dievo išgelbėjimą
4 Džiūgaukite Viešpačiui, visos šalys,
linksminkitės, džiaukitės ir žaiskite.
5 Giedokite psalmes Viešpačiui su kanklėmis,
su kanklėmis ir su psalterio skambinimu.
6 Su trimitais ir ragų garsais:
džiūgaukite Viešpaties karaliaus akivaizdoje
7 Tegul ūžia jūra ir ko ji pilna,
žemės skritulys ir kas gyvena jame.
8 Teploja rankomis upės,
kartu tedžiūgauja kalnai.
9 Viešpaties akivaizdoje, nes jis ateina,
nes ateina valdyti žemės.
Jis valdys žemės skritulį su teisybe
ir tautas su lygybe

---

97 psalmėje raginama šlovinti Viešpatį, kurs savo galybe išaugštino savo tautą pagonių akivaizdoje, atsimindamas savo maloningumą ir ištikimybę (1—4); reikia giedoti Viešpačiui iškilmingai; visi kūriniai tur džiaugtis dėl Viešpaties (5—9). — Šita ps yra labai panaši į 95 ps; 7 ir 9 eil yra kone tos pačios. Kaip tenai, taip ir čia turėta galvoje mesijinė karalystė .

1 *Giedokite...* Plg Ps 95, 1 . . . — *Pergalę prirengė...* Dievas padarė stebuklų pats vienas, be svetimos pagalbos. — Čia psalmininkas gal neturėjo galvoje kurios nors istorinės pergalės, o tik tą paskutinę, kuria prasidės mesijinis laikas, apie kurią dažnai kalba pranašai. — 2 *Davė pažinti...* Plg Iz 48, 20. — 3 *Jis atsi-*

Psalmus 97 (98). Dominus victor, rex, iudex iustus

1 Psalmus.
Cantate Domino canticum novum,
quia mirabilia fecit.
Victoriam paravit ei dextera eius,
et bracchium sanctum eius.
Notam fecit Dominus salutem suam;
in conspectu gentium revelavit iustitiam suam.
3 Recordatus est bonitatis et fidelitatis suae
in gratiam domus Israel.
Viderunt omnes fines terrae
salutem Dei nostri.
4 Exsultate Domino, omnes terrae,
laetamini et gaudete et psallite.
5 Psallite Domino cum cithara,
cum cithara et sonitu psalterii.
6 Cum tubis et sono bucinae:
exsultate in conspectu regis Domini.
7 Insonet mare et quae illud replent,
orbis terrarum et qui habitant in eo.
8 Flumina plaudant manibus,
simul montes exsultent
9 Coram Domino, quia venit,
quia venit regere terram.
Reget orbem terrarum cum iustitia
et populos cum aequitate.

---

minė... Plg Iz 52, 10; Lk 3, 6. — 4—6 *Džiūgaukitė...* Plg Ps 95,11. Kviečiama šlovinti Dievą žmonių balsais (4 e), muzikos prietaisais, turinčiais stygas (5 e), ir pučiamaisiais muzikos įrankiais. — *Trimitais.* Ebr chakokroth-ilgi nauginiai (sidabriniai) kunigų trimitai. Žr 4 Moš 10, 8. — *Ragų.* Ebr *šofar*, trumpi ožio ar avino rago trimitai. Ps 80, 4. — 7—9 *Tegul ūžia...* Plg Ps 95, 11—13. — *Teploja rankomis.* Plojimas rankomis yra džiaugsmo, pritarimo, ženklas. Bangų pliauškėjimas šiek tiek primena plojimą rankomis. Kaip čia upės, taip Iz 55, 12 medžiai ploja rankomis. Taigi čia yra įprasta personifikacija, įasmeninimas. Plg 4 Kar 11, 12. — 9 *Nes jis ateina...* Viso aprašyto džiaugsmo priežastis yra Viešpaties atėjimas į teismą, kurį jis darys teisingiausiai

98 (99) psalmė. Viešpats yra šventas karalius

1 Viešpats karaliauja; dreba tautos;
jis turi savo sostą ant Kerubų: dreba žemė.
2 Viešpats yra didis Sione
ir kilnesnis už visas tautas.
3 Tešlovina tavo vardą, didį ir baisų:
jis yra šventas
4 Ir galingas yra karalius, kurs mėgsta teisumą:
tu nustatei, kas yra tiesu,
teisybę ir teisę tu vykdai Jokūbe.
5 Augštinkite Viešpatį, mūsų Dievą,
ir parpulkite prie jo pakojo:
jis yra šventas
6 Mošė ir Aaronas yra tarp jo kunigų
ir Samuėlis tarp tų, kurie šaukdavosi jo vardo:
jie šaukdavosi Viešpaties, ir jis išklausydavo [juos.
7 Debesies stulpe jis kalbėdavo jiems:
jie girdėdavo jo paliepimus
ir įsakymą, kurį jis yra jiems davęs.
8 Viešpatie, mūsų Dieve, tu išklausei juos;
Dieve, tu buvai jiems gailestingas,
bet tu baudei už jų nusikaltimus
9 Augštinkite Viešpatį, mūsų Dievą,
ir parpulkite prie jo šventojo kalno:
nes šventas yra Viešpats, mūsų Dievas

---

98 psalmė. Viešpats karalius Sione didis, baisus, pagarbos vertas gina savuosius, todėl jis reikia augštinti (1—5); jis išklausė savo ištikimus tarnus Mošę, Aaroną, Samuėlį; taigi Viešpats reikia garbinti. — Ir šitoje ps kalbama apie Dievo karalystę, bet ypatingas dėmesys kreipiamas į Dievos šventumą, kurs pasireiškia jo karalystėje. Tas šventumas pabrėžiamas kartojamais ps žodžiais 3. 5. 9 eil. Kartojamais žodiais 5 ir 9 e tauta raginama parpuolimu pagarbinti Dievą, esantį ant sandoros skrynios

1 Viešpats... Plg Ps 9, 1. Tautos ir visa žemė žinią, kad Viešpats karaliauja, priima su didžiausia pagarba. — Turi savo sostą ant Kerubų: Plg Ps 79, 2; 1 Kar 4, 4; 2 Kar 6, 2; 2 Moš 25, 22. — 3 Tešlovina... Tautos turi šlovinti Dievą visuose jo kilniuose pasireiškimuose, kuriais jis parodė save esant baisų ir šventą. — 4 Ir galingas yra... Šitas galingasis karalius parodo savo šventumą tuo, kad jis mėgsta teisybę. — Tu nustatei... Dievas padėjo tvirtus pagrindus teisybei ir ypač Iraėlyje parodė savo teisingumą. — 5 Prie jo pakojo... Viešpaties kojų pakoju vadinama pati sandoros skrynia. Plg 1 Kron 28, 2; Ps 131, 7. — 6 Mošė ir... Duodama sektinas pavyzdys. Mošė, kol dar nebuvo Sen Sandoros kunigijos, atlikinėjo kaikurias kunigų pareigas. Jis šlakstė krauju, kada buvo padaryta sandora prie Sinajaus; jis taip pat pašventino pirmuosius kunigus Žr 2 Moš 24, 1 ... 3 Moš 8, 1 ... Plg 2 Moš 40, 22—27. Aaronas buvo pirmas Mošės pastatytas kunigas, kunigų šeimos tėvas. Samuėlis vieną kartą atnašavo aukas (1 Kar 7, 8 ... Plg 1 Kar 12, 16—28). — Išklausydavo juos: nes Dievas neapleido savo tautos. — 8 Bet tu baudei... Apie Mošes ir Aarono nubaudimą žr Moš 20, 1 ... Samuėlis buvo nubaustas už pataikavimą savo sūnums jų žuvimu, 2 Kar 8, 3. 5. Kaikurie aiškintojai supranta šitos eil žodžius apie visos tautos nusikaltimus ir nubaudimą. — 9 Jo šventojo kalno: šventyklos kalno, Siono

Psalmus 98 (99). Dominus rex sanctus

1 Dominus regnat: tremunt populi;
sedet super Cherubim: movetur terra.
2 Dominus in Sion magnus
et excelsus super omnes populos.
3 Celebrent nomen tuum magnum et tremendum:
sanctum est illud.
4 Et regnat potens qui iustitiam diligit:
tu stabilisti quae recta sunt,
iustitiam et ius tu exerces in Iacob.
5 Extollite Dominum Deum nostrum,
et procumbite ad scabellum pe- [dum eius:
sanctum est illud.
6 Moyses et Aaron sunt inter sacerdotes eius,
et Samuel inter eos qui invocabant nomen eius:
invocabant Dominum, et ipse exaudiebat eos.
7 In columna nubis loquebatur ad eos:
audiebant mandata eius,
et praeceptum, quod dedit eis.
8 Domine, Deus noster, tu exaudisti eos;
Deus, propitius fuisti eis,
sed ultus es iniurias eorum.
9 Extollite Dominum Deum nostrum,
et procumbite ad montem sanctum eius:
nam sanctus est Dominus, Deus noster.

99 (100) psalmė. Įeinančiųjų į šventnamį giesmė

1 Psalmė. Dėkojimui
Džiūgaukite Viešpačiui visos šalys;
2 tarnaukite Viešpačiui su linksmybe;
Įeikite jo akivaizdon
su džiūgavimu.
3 Žinokite, kad Viešpats yra Dievas:
jis padarė mus, ir jo mes esame:
jo tauta ir jo ganyklos avys.
4 Įeikite į jo vartus su šlovinimu,
į jo prieangius su giesme;
garbinkite jį, šlovinkite jo vardą.
5 Nes Viešpats yra geras,
jo gailestingumas per amžius,
ir jo ištikimybė per kartų kartas

100 (101) psalmė. Gero valdovo nusistatymai

1 Dovido. Psalmė
Apie malonę ir teisybę aš giedosiu;
tau, Viešpatie, psalteriu skambindamas aš giedosiu.
2 Aš eisiu nesuteptu keliu:
kada gi tu ateisi pas mane?
Aš vaikščiosiu savo širdies nekaltybėje
savo namuose.

---

99 psalmė. Reikia linksmai tarnauti Viešpačiui, mūsų Sutvėrejui ir ganytojui (2. 3); reikia jis šlovinti dėl jo gerumo ir nuolatinės ištikimybės (4. 5). — Šita ps gal buvo giedama tautos, kai ji iškilmingai žengdavo į šventyklą. Kviečiami gi įeiti į šventyklą ne tik Izraėlaičiai, bet visi žemės gyventojai, nes Dievas yra visų sutvėrėjas ir ganytojas

1 Visos šalys: plg Ps 95, 1. — Tarnaukite: garbinkite. — 3 Jo ganyklos avys: plg Ps 22, 1; 94, 7; Jo 10, 1—16. — 4 Į jo vartus. Su giesme reikia artintis į šventyklą, su giesme į jos vartus eiti ir į jos prieangius. — 5 Viešpats yra geras... Šlovinti reikia Viešpaties gerumas, maloningumas, kurio tautai niekuomet nestigo, ir jo amžina ištikimybė pažadams

Psalmus 99 (100). Hymnus ingredientium in templum

1 Psalmus. Ad gratiarum actionem.
Exsultate Domino omnes terrae;
2 servite Domino cum laetitia;
Introite in conspectum eius
cum exsultatione.
3 Scitote Dominum esse Deum:
ipse fecit nos et ipsius sumus,
populus eius et oves pascuae eius.
4 Introite portas eius cum laude,
atria eius cum hymno;
celebrate eum, benedicite nomini eius.
5 Nam bonus est Dominus,
in aeternum misericordia eius,
et in generationem et generationem fidelitas [eius.

Psalmus 100 (101). Egregii principis proposita

1 Davidis. Psalmus.
Gratiam et iustitiam cantabo;
tibi, Domine, psallam.

2 Incedam in via immaculata:
quando venies ad me?
Ambulabo in innocentia cordis mei
in domo mea.

---

100 psalmė. Dovidas žada elgtis nekaltai, vengti neteisybės, persekioti apkalbinėtojus, šalintis nuo puikiųjų (1—5), rūpintis geraisiais, stumti nuo savęs neteisinguosius ir išvaryti juos iš Viešpaties miesto (6—8)

1 Apie malonę... Psalmė pradedama pažadu šlovinti Dievo maloningumą ir teisybę; šlovins gi tas dorybes šitoje psalmėje iškilmingu pasiketinimu sekti jas savo gyvenime, nes ypač galiūnų ir karaliaus yra dalykas būti maloningiems ir teisingiems. — 2 Aš eisiu... rūpinsiuos, kad visas mano gyvenimas nebūtų suteptas jokiomis kaltybėmis. — Kada gi tu ateisi... Psalmininkas trokšta Dievo bendravimo ir artimybės, trošta gauti jo pagalbą ir palaiminimą savo sumanymui. — Kaikurie verčia šituos žodžius kitaip: „aš kreipsiu dėmesį į doro žmogaus kelią (gyvenimo būdą),

3 Aš nestatysiu prieš savo akis
neteisingo dalyko.
To, kurs daro nusikaltimus, aš nekenčiu:
jis nesilaikys manęs.
4 Nedora širdis bus toli nuo manęs;
to, kas yra pikta, aš nepažinsiu;
5 Kas slapčia šmeižia savo artimą,
tą aš sunaikinsiu.
Kas yra išdidus akimis ir pasipūtęs širdžia,
to aš nepakęsiu.
6 Mano akys žiūri į ištikimuosius šalyje,
kad jie gyventų su manim.
Kas vaikščioja nesuteptu keliu,
tas man tarnaus.
7 Mano namuose negyvens,
kas daro klastą.
Kas kalba melą, nepasiliks
mano akyse.
8 Kasdien aš naikinsiu
visus šalies nusidėjėlius,
Naikindamas iš Viešpaties miesto
visus piktadarius

101 (102) psalmė. Labai įskaudinto žmogaus dejavimai ir prašymai

1 Maldos įskaudintojo, kurs nusiminęs atidengia savo suspaudimą prieš Viešpatį
2 Viešpatie, išklausyk mano maldą,
ir mano šauksmas tepasiekia tave.

---

kiek kartų jis sutiks mane" (t y kiek kartų turėsiu progą padėti jam): — 3 Aš nestatysiu... aš nekreipsiu savo minčių į tai, kas nedora, kas neteisinga. — 5 Kas yra išdidus... Dovidas neleis į savo artimybę žmonių, kurie pavydi, kurie niekuomet nesotūs garbės ir turtų. — 6 Mano akys... Karalius ieškos draugų ir tarnų tarp žmonių ištikimų ir gyvenančių padoriai. — 8 Kasdien... Karalius uoliai rūpinsis naikinti pikta. Karalius paprastai kasdien darydavo teismą prie miesto vartų (žr 2 Kar 15, 2; Jer 21, 12); nebus nė vienos dienos, kurią jis neatliktų tos savo pareigos. — Iš Viešpaties miesto. Jeruzalė nuo tos valandos, kada Dievas paskyrė joje savo buveinę, kada buvo perkelta į ją sandoros skrynia, yra Viešpaties miestas,

3 Non ponam ante oculos meos
rem iniustam;
Facientem praevaricationes odio habeo:
non adhaerebit mihi.
4 Cor pravum erit procul a me;
quod malum est, non cognoscam.
5 Detrahentem occulte proximo suo:
hunc perdam.
Superbum oculis et inflatum corde:
hunc non tolerabo.
6 Oculi mei respiciunt fideles terrae,
ut habitent mecum.
Qui ambulat in via immaculata,
hic mihi ministrabit.
7 Non habitabit in domo mea,
qui facit dolum.
Qui loquitur mendacia, non subsistet
coram oculis meis.
8 Cotidie perdam
omnes peccatores terrae,
Exterminans de civitate Domini
omnes male agentes.

Psalmus 101 (102). Graviter afflicti lamenta et preces

1 Preces afflicti qui defessus angorem suum ante Dominum profundit.
2 Domine, exaudi orationem meam,
et clamor meus ad te veniat.

šventas miestas, kurs neturi būti suteptas pasilikimu jame bedievių

101 psalmėje jos autorius, paprašęs Dievą išklausyti jo maldą, aprašinėja nelaimingą savo stovį, į kurį pateko Dievui labai susirūstinus (2—12). Toliau maldauja Dievą pasigailėti Siono, atsižvelgiant į laiko aplinkybes, į gerus tautos jausmus, į savo šlovę pagonių akyse ir į nuolatinį atsiminimą geradarybių tautoje (13—23). Psalmę baigdamas, psalmininkas grįžta prie jos pradžioje aprašytos savo nelaimingos būklės ir prašo, kad Dievas, kurio amžinybę jis šlovina, neatimtų jo be laiko iš gyvųjų tarpo (24—29). — 101 ps yra penktoji atgailos psalmė

1 Maldos įskaudintojo... Anot kaikurių aiškin-

3 Neslėpk savo veido nuo manęs
mano suspaudimo dieną.
Palenk prie manęs savo ausį:
kai aš šaukiuos į tave, greitai išklausyk mane!
4 Nes mano dienos nyksta kaip dūmai
ir mano kaulai dega kaip ugnis.
5 Išdeginta kaip žolė džiūsta mano širdis,
aš užmirštu valgyti savo duoną.
6 Dėl mano vaitojimo smarkumo
beliko tik oda ant mano kaulų.
7 Aš esu panašus į tyrumos pelikonį,
pasidariau kaip apuokas griuvėsiuose.
8 Aš nemiegu ir vaitoju,
kaip vienų vienas paukštis ant stogo.
9 Mano neprieteliai nuolat užgaulioja mane;
kurie siunta prieš mane, keikiasi mano vardu.

10 Nes aš valgau pelenus kaip duoną
ir savo gėralą aš maišau su verksmu
11 Dėl tavo užsidegimo ir narso,
nes tu pakėlei mane augštyn ir nubloškei.
12 Mano dienos yra panašios į ištysusį šešėlį,
ir aš džiūstu kaip žolė †
13 Tu gi, Viešpatie, pasilieki per amžius,
ir tavo vardas per visas kartas.
14 Pakilk tu ir būk gailestingas Sionui,
nes yra metas, kad jo pasigailėtumei, nes
valanda atėjo.

---

tojų, tas įskaudintasis yra ne tik ps autorius, bet ir visa Izraėlio tauta, kurios vardu psalmininkas kalba. Prislėgimas, dėl kurio čia dejuojanti tauta, esanti Babelės nelaisvė, nes Jeruzalė tuo metu gulėjusi griuvėsiuose; todėl spėjama, kad ps parašyta nelaisvės pabaigoje. — 4 *Nes mano dienos* . . . Palyginimais psalmininkas aprašo didelius savo kentėjimus. — 5 *Aš užmiršau* . . . Iš didelio nuliūdimo jis nebejaučia noro valgyti. Plg 1 Kar 1, 7. — 6 *Dėl mano vaitojimo* . . . Dejavimai ir vaitojimai išdžiovino kūno sultis; liko tik oda ir kaulai. Plg Job 19, 20. — 7 *Tyrumos pelikonį*. Pelikoniu čia vadinama kuris nors tyrumoje gyvenąs paukštis, ebr *oa'at*. Plg Iz 34, 11; Sof 2, 14. — 9 *Keikiasi mano vardu*, arba pažodžiui: prisiekia manimi, t y keikdami savo priešus, taria mano vardą: „kad

3 Noli abscondere faciem tuam a me
die angustiae meae.
Inclina ad me aurem tuam:
quando te invoco, velociter exaudi me.
4 Nam dies mei evanescunt ut fumus,
et ossa mea ut ignis ardent.
5 Exustum, ut herba, arescit cor meum,
obliviscor comedere panem meum.
6 Propter vehementiam gemitus mei
adhaerent ossa mea cuti meae.
7 Similis sum pelicano deserti,
factus velut noctua in ruinis.
8 Insomnis sum et ingemisco,
sicut avis solitaria in tecto.
9 Perpetuo insultant mihi inimici mei;
qui furunt contra me, imprecantur nomine
meo.
10 Nam cinerem comedo tamquam panem,
et potum meum misceo cum fletu.
11 Propter indignationem et furorem tuum,
quia me extulisti et deiecisti.
12 Dies mei similes sunt umbrae protensae,
et ego sicut herba aresco. †
13 Tu autem, Domine, in aeternum manes,
et nomen tuum in omnes generationes.
14 Tu exsurge et propitius esto Sion,
quia tempus est, ut miserearis eius, quia
venit hora.

---

jums taip atsitiktų, kaip tam". — 10 *Nes aš valgau* . . . Skurdas ir nelaimė pasidarė mano kasdieninė duona. — 11 *Tu pakėlei mane* . . . Tu pradžioje padarei mane laimingą, paskui įstūmei į didžiausią skurdą; išaugštinai, rodosi, tik tam, kad iš didesnės augštumos juo smarkiau mane nublokštumei. — 12 *Į ištysusį šešėlį*: koks būna prievakarėje. Todėl: mano dienos, mano gyvenimas artėja prie savo saulėleidžių

13 *Pasilieki per amžius* . . . Dievas pasilieka savo tautos karalius; jo pažadai tautai turi būti atitesėti, todėl tauta nežus. — *Tavo vardas*: su kuriuo sujungti pažadai ir jau suteiktos geradarybės. — 14 *Yra metas*: paskirtas ir per pranašus paskelbtas laikas. Plg Ps 74, 3; Zak 1, 12. —

15 Nes tavo tarnai mėgsta jo akmenis
ir jiems gaila jo griuvėsių
16 Ir pagonys gerbs tavo vardą, Viešpatie,
ir visi žemės karaliai tavo garbę,
17 Kai Viešpats vėl atstatys Sioną,
jis pasirodys savo garbėje.
18 Jis gręšis į vargšų maldą
ir neatmes jų maldos.
19 Tebūna tai parašyta būsimai kartai,
ir tauta, kuri bus sutverta, tešlovina Viešpatį,
20 Nes Viešpats pažvelgė iš savo augštos šventovės,
pažvelgė iš dangaus žemėn,

21 Kad išgirstų belaisvių vaitojimus,
kad išlaisvintų skirtuosius mirti,
22 Kad Viešpaties vardas būtų skelbiamas Sione
ir jo šlovė Jeruzalėje,
23 Kai tautos susirinks kartu
ir karalystės tarnauti Viešpačiui †
24 Jis susilpnino kelyje mano jėgas,
pakirto mano dienas.
25 Aš sakau: Mano Dieve, neatimk manęs mano
dienų pusėje;
kai tavo metai tęsiasi per visas kartas.
26 Pradžioje tu įkūrei žemę,
ir dangus yra tavo rankų darbas.
27 Šitie žus, tu gi pasiliksi,
ir visa kaip drabužis pasens.
Kaip apdarą tu pakeiti juos, ir jie pasikeičia;
28 tu gi esi tas pats, ir tavo metams nėro galo.

---

15 *Tavo tarnai mėgsta*... Tauta atsimena su pagarba Jeruzalę ir iš tolo mėgsta net jos griuvėsius ir trokšta į ją grįžti, todėl tikisi, kad Dievas jos pasigailės ir ją grąžins. Tautos grįžimas ir Siono atstatymas prisidės prie padauginimo Dievo garbės, nes pagonys tuomet turės pripažinti Dievo galybę: 16 *Ir pagonys*... Plg Iz 40, 1—5; Jo 1, 14. 19 *Tebūna tai parašyta*, tai, t y didelės Dievo suteiktos tautai geradarybės (plg 20 ir 21 eil), kad taip pat būsimos kartos šlovintų Dievą. — *Tauta, kuri bus sutverta*: ateities tauta, kuri turi susidėti iš žydų ir pagonių, įeisiančių į Kristaus Ekleziją. Plg Ps 21, 22. —

15 Nam servi tui diligunt lapides eius,
et ruinas eius commiserantur.
16 Et reverebuntur gentes nomen tuum, Domine,
et omnes reges terrae gloriam tuam,
17 Cum Dominus instauraverit Sion,
apparuerit in gloria sua,
18 Converterit se ad orationem inopum,
nec reiecerit orationem eorum.
19 Scribantur haec pro generatione ventura,
et populus qui creabitur, collaudet Dominum.
20 Nam Dominus respexit de excelso sanctuario
suo
de caelo prospexit in terram,
21 Ut audiret gemitus captivorum,
ut liberaret addictos morti,
22 Ut nomen Domini annuntietur in Sion,
et eius laus in Ierusalem,
23 Quando populi congregabuntur simul
et regna, ut serviant Domino. †
24 Consumpsit in via vires meas,
praecidit dies meos.
25 Dico: Deus meus, ne abstuleris me in dimidio
dierum meorum;
per omnes generationes durant anni tui.
26 In primordiis terram fundasti,
et opus manuum tuarum est caelum.
27 Ista peribunt, tu autem permanebis,
et universa sicut vestis veterascent.
Sicut vestimentum mutas ea, et mutantur:
28 tu autem es idem, et anni tui non habent finem

---

20 *Augštos šventovės*: iš dangaus. — 23 *Tautos susirinks*: Mesijo laikais. 24 *Jis susilpnino*... Kelias į tautos išlaisvinimą yra toks ilgas, kad psalmininko jėgos yra jau visai išsemtos, ir gali be laiko ateiti mirtis. Todėl 25 e jis prašo Dievą, kad nebūtų atimtas savo *dienų pusėje*. Plg Iz 38, 10; Jer 17, 11. Maldauja, kad Dievas, kurs yra amžinas, skubėtų gelbėti jį. Jis visagalis Viešpats, todėl gali padaryti, ko prašoma. — 27 *Kaip apdarą*... Kaip žmogui nesunku pakeisti apdaras, taip pigiai tu, o Dieve, atmainai dangų ir žemę. — 28 *Tu gi esi*... Šv Povilas (Žyd 1, 10—12) aiškina 25—28 eil apie Kristų. Tas pats Dievas,

29 Tavo tarnų vaikai gyvens saugiai,
ir jų ainija pasiliks tavo akivaizdoje

102 (103) psalmė. Šlovinimas Dievo gailestingumo

1 Dovido
Šlovink, mano siela, Viešpatį,
ir visa, kas yra viduj manęs, jo šventą vardą.
2 Šlovink, mano siela, Viešpatį
ir neužmiršk visų geradarysčių to,

3 Kurs atleidžia visas tavo kaltes,
kurs gydo visas tavo negales,
4 Kurs išvaduoja tavo gyvybę nuo žuvimo,
kurs apvainikuoja tave malone ir pasigailėjimu,
5 Kurs pasotina gėrybėmis tavo gyvenimą:
tavo jaunystė atnaujinama kaip aro
6 Teisingumo darbus vykdo Viešpats
ir visiems prislėgtiesiems padaro teisybę.
7 Mošei jis padarė žinomus savo kelius,
Izraėlio vaikams savo darbus.
8 Gailestingas ir pasigailintis yra Viešpats,
neskubus rūstintis ir labai maloningas.
9 Jis nesibara visados
ir nesirūstina per amžius.

kurį ps autorius išpažįsta esant neatsimainantį, yra ateisiąs Išganytojas. — 29 T a v o t a r n ų . . . Nors Mesijo atėjimas nesutapo kartu su Izraėlio grįžimu iš Babelės nelaisvės, tačiau tas grįžimas buvo vaizdas atvadavimo iš nuodėmės vergijos per Mesiją ir pastatymo dvasinio Siono, Eklezijos. Ko psalmininkas laukė iš Dievo mažesniu laipsniu, tai Dievas, pasidaręs Žmogus, suteikė pilniausiu. — Kaip atgailos psalmė, ji kreipia žmogaus akis į blogas nuodėmės pasekmės, o taip pat į galingą Pasigailėtoją ir Vaduotoją iš nuodėmės

102 psalmėje Dovidas, kalbėdamas tautos vardu, ragina save šlovinti Viešpatį, parodžiusį savo gerumą ir gailestingumą (1—5). Kaip kitados, taip ir dabar Dievas pasirodė gailestingas saviesiems (6—10). Jis labai atitolino tautos nuodėmes, pasielgdamas su ja kaip tėvas, nes žino labai didelį žmogaus silpnumą (11—16); tautos silpnumui padėjo jo amžinas malo-

29 Filii servorum tuorum habitabunt securi,
et semen eorum coram te durabit.

Psalmus 102 (103). Laus misericordiae Dei

1 Davidis.
Benedic, anima mea, Domino,
et omnia, quae intra me sunt, nomini sancto eius.
2 Benedic, anima mea, Domino,
et noli oblivisci omnia beneficia eius,
3 Qui remittit omnes culpas tuas,
qui sanat omnes infirmitates tuas,
4 Qui redimit ab interitu vitam tuam,
qui coronat te gratia et miseratione,

5 Qui satiat bonis vitam tuam:
renovatur, ut aquilae, iuventus tua.
6 Opera iustitiae patrat Dominus,
et omnibus oppressis ius reddit.
7 Notas fecit vias suas Moysi,
filiis Israel opera sua.
8 Misericors et propitius est Dominus,
tardus ad iram et admodum clemens.
9 Non in perpetuum contendit,
neque in aeternum succenset.

ningumas, ištikimybė ir viešpatavimas; todėl kviečiami šlovinti Viešpatį ir jo angelai, ir visi pasaulio kūriniai (17—22)

1 D o v i d o. Ps autorius Dovidas pradeda ją paraginimu savęs viso, visos savo esmės šlovinti Viešpatį, j o š v e n t ą v a r d ą, jo apsireiškimus, t y jo geradarystes, ir kaikurias iš jų įvardija. — 4 A p v a i n i k u o j a t a v e . . . Tautai suteikiamas vainikas yra tarsi nupintas iš Dievo malonumo ir pasigailėjimų. — 5 K a i p a r o. Taip daroma aliuzija į erelio plunksnų atsinaujinimą. Ereliui, kaip ir kitiems paukščiams, vieton išmetamų plunksnų atželia naujos, ir taip jis atsinaujina, lyg atjaunėja. — 7 M o š e i j i s . . . Kaip Dievas valdo tautą, tai jis davė pažinti Mošei ir Izraėlio vaikams; pažino gi jie tas Dievo pasielgimo taisykles iš jo darbų. Tos taisyklės pasakomos čia trumpai Mošės žodžiais: 8 G a i l e s t i n g a s i r . . . Žr 2 Moš 34, 6, kur kalba pats

10 Jis nesielgia su mumis, kaip vertos mūsų nuodėmės,
ir neatsilygina mums, kaip nusipelnėme savo kaltėmis!
11 Nes kiek dangus yra augščiau už žemę,
tiek galingesnis yra jo gailestingumas tiems, kurie jo bijo;
12 Kaip toli nuo Rytų iki Vakarų,
taip jis atitolina nuo mūsų nusikaltimus †
13 Kaip tėvas pasigaili vaikų,
taip Viešpats pasigaili tų, kurie jo bijo.
14 Nes jis žino, kokia mūsų prigimtis,
atsimena, kad mes esame dulkės.
15 Žmogaus dienos yra panašios į šieną;
kaip lauko gėlė, taip jis žydi.
16 Vos paliete jį vėjas — ir jo jau nebėra,
ir jo nebepažįsta daugiau jo vieta.
17 O Viešpaties gailestingumas nuo amžių ir per amžius tiems, kurie jo bijo,
ir jo teisybė vaikų vaikams,
18 Tiems, kurie laiko jo sandorą
ir atsimena jo įsakymus, kad juos vykdytų

19 Viešpats pastatė savo sostą danguje,
ir jo viešpatavimas siekia visur.
20 Šlovinkite Viešpatį visi jo Angelai,
galingieji jėga, kurie vykdote jo paliepimus, kad klausytumėt jo žodžių.
21 Šlovinkite Viešpatį visos jo kareivijos,
jo tarnautojai, kurie darote jo valią.
22 Šlovinkite Viešpatį visi jo darbai,
visose jo galios vietose;
šlovink, mano siela, Viešpatį

Dievas, ir Ps 144, 8. — 10 *Jis nesielgia...* Dievas pasigaili ir darantiems atgailą dovanoja kaltę. Toliau Dievo gailestingumo didumas aprašomas palyginimais. — 13 *Kaip tėvas pasigaili...* Plg Mal 3, 11; Lk 15, 11... — 14 *Esame dulkės...* Žr 1 Moš 2, 7. — 15 *Dienos*

10 Non secundum peccata nostra agit nobiscum,
neque secundum culpas nostras retribuit nobis.

11 Nam quantum eminet caelum super terram,
tantum praevalet misericordia eius erga timentes eum;
12 Quantum distat oriens ab occidente,
tam longe removet a nobis delicta nostra. †
13 Quemadmodum miseretur pater filiorum,
miseretur Dominus timentium se.
14 Ipse enim novit, cuius facturae simus:
recordatur nos pulverem esse.
15 Hominis dies sunt similes faeno;
sicut flos agri, ita floret:
16 Vix ventus perstrinxit eum, non iam subsistit;
neque ultra cognoscit eum locus eius.
17 Misericordia autem Domini ab aeterno in aeternum erga timentes eum,
et iustitia eius erga filios filiorum.
18 Erga eos qui servant foedus eius,
et memores sunt praeceptorum eius, ut faciant ea
19 Dominus in caelo statuit sedem suam,
et regnum eius gubernat universa
20 Benedicite Domino, omnes Angeli eius,
potentes virtute, facientes iussa eius,
ut oboediatis sermoni eius.
21 Benedicite Domino, omnes exercitus eius,
ministri eius, qui facitis voluntatem eius.
22 Benedicite Domino, omnia opera eius,
in omnibus locis potestatis eius:
benedic, anima mea, Domino.

yra panašios... Plg Ps 89, 5... Iz 51, 12. — 16 *Jo nebepažįsta...* Plg Job 14, 2; 7, 10. — 22 *Šlovink, mano...* Ps baigiama tuo pačiu pakvietimu, kuriuo ji pradėta

103 (104) psalmė. Gyrius Dievo Sutvėrėjo

1 Šlovink, mano siela, Viešpatį.
Viešpatie, mano Dieve, tu esi labai didis.
Tu esi apsivilkęs didybe ir puošnumu,
2 apsisupęs šviesa kaip apsiaustu.
Tu ištiesei dangų kaip dangalą,
3 pasistatei savo kambarius viršum vandenų.
Iš debesų tu darai sau vežimą,
tu eini ant vėjo sparnų.
4 Vėjus tu darai savo pasiuntinius
ir degančią ugnį savo tarnus
5 Tu pastatei žemę ant jos pamatų:
ji nesvyruos per amžių amžius.
6 Apdengei ją vandenynu kaip apdaru,
ant kalnų stovėjo vandenys.
7 Tau barant jie bėgo,
tau griaudžiant drebėjo.
8 Iškilo kalnai, nusileido slėniai
į vietą, kurią jiems paskyrei.
9 Tu paskyrei ribą, kurios jie neturi peržengti,
kad neapdengtų vėl žemės
10 Į upelius tu liepi tekėti šaltiniams,
kurie ištrykšta kalnuose.

---

103 psalmėje šlovinama Dievas sutvėrėjas ir valdytojas, minint visą eilę sutvėrimo darbų, kaip jie aprašyti 1 Mošės knygoje. Šviesa kaip puikiu apdaru apsuptas, jis pasistatė savo sostą danguje ir iš ten visa valdo (1—4); jis sutvirtino žemę, paskyrė vandeniui ribas, suteikė gyvoms būtybėms buveinę, žemę padarė vaisingą (5—18). Dievas sutvėrė mėnulį nakčiai ir saulę dienai (19—23), parodė didelę išmintį sutverdamas gyvulius, kuriuos jis maitina ir palaiko (24—30). Psalmininkas žada visados šlovinti galingą sutvėrėją, pilnas pasitikėjimo, kad Dievas sunaikins nusidėjėlius, ardančius jo tvarką (31—35)

1 Šlovink... Įsižiūrėjęs į Dievo darbus, psalmininkas jaučia reikalą šlovinti Dievą; visų pirma pats save ragina tai daryti ir tuojau išreiškia savo nustebimą dėl Dievo didybės. Dievo didybė visų pirma pasirodo iš pirmo sutvėrimo dienos darbo, iš padarymo šviesos, kuria Dievas apsivelka lyg apsiaustu: 2 Apsisupęs šviesa... Plg 1 Moš 1, 3. — Tu ištiesei... Dievo didybė pasirodo iš antrosios dienos darbo, iš padarymo tvirtumos, ir perskyrimo vandenų. Plg 1 Moš 1, 6. — Kaip dangalą. Dangus yra lyg dangalas didžiausios padangtės, ištiestos viršum žemės,

Psalmus 103 (104). Laus Dei creatoris

1 Benedic, anima mea, Domino!
Domine, Deus meus, magnus es valde!
Maiestatem et decorem indutus es,
2 amictus lumine sicut pallio.
Extendisti caelum sicut aulaeum,
3 exstruxisti super aquas conclavia tua.
Nubes constituis currum tuum,
ambulas super alas venti.
4 Nuntios tuos facis ventos,
et ministros tuos ignem ardentem.
5 Fundasti terram super bases eius:
non vacillabit in saeculum saeculi.
6 Oceano ut vestimento texisti eam,
super montes steterunt aquae.
7 Increpante te fugerunt,
te tonante trepidarunt.
8 Ascenderunt montes, descenderunt valles
in locum quem statuisti eis.
9 Terminum posuisti, quem non transgrediantur,
ne iterum operiant terram.
10 Fontes defluere iubes in rivos
qui manant inter montes,

---

kurioje žmogus turi savo buveinę. Dievas yra toks galingas, kad jam nebuvo sunkiau ištiesti visą dangų, kaip žmogui ištiesti savo padangtės dangalą. Plg Giesm 1, 5; Iz 40, 22; 54, 2 ir k. — Pasaulio forma čia ir kitur Sen Test aprašoma taip, kaip ji atrodo žmogaus jausmams, nežiūrint tikros jos esmės. — 3 Viršum vandenų, t y viršum dangiškojo vandenyno (1 Moš 1, 7) Dievas tvirtai pasistatė savo rūmus. — Iš debesų... Plg Ps 17, 10... — 4 Vėjus tu darai... Dievas viešpatauja debesų ir vėjų srityse; vėjais, ugnimi, kruša jis naudojasi kaip tarnais. Plg Ps 148,8; 1 Moš 19, 24; 2 Moš 14, 21 ir k. — Šv Povilas šitos eil žodžiais įrodinėja, kad Dievo Sūnus yra didesnis už angelus (Žyd 1, 7): jei žiūrėsime angelų, tai jų vertė yra mažesnė negu Sūnaus vertė; nes (pasiuntinių) pareigoms jis naudojasi ir vėjais, o tarnavimo pareigoms net ugnies liepsna. — 5 Ant jos pamatų: žemė palyginama su labai dideliu pastatu, turinčiu savo tvirtus pamatus. 6 Apdengei ją... Čia prasideda trečiosios sutvėrimo dienos darbas. Vandenyną, kurs dengė visą žemę, subarė, pavarė šalin, taip, kad iš po jo pasirodė kalnai, atskirti slėniais. 1 Moš 1, 9. — 9 Paskyrei ribą

11 Jie duoda gerti visiems lauko gyvuliams:
laukiniai asilai malšina savo troškulį;
12 Šalia jų gyvena dangaus paukščiai,
tarp šakų jie paleidžia balsą †
13 Tu laistai kalnus iš savo sandėlių,
tavo darbų vaisiumi sotinama žemė.
14 Tu želdai žolę galvijams
ir augalus žmonių reikalams,
Kad gautų duonos iš žemės
15 ir vyno, kurs linksmina žmogaus širdį;
Kad veidą nudžiugintų aliejumi
ir duona atgaivintų žmogaus širdį.
16 Pasisotina Viešpaties medžiai,
Libano kedrai, kuriuos jis pasodino.
17 Tenai paukščiai suka lizdus;
gandro namai yra kiparisai.
18 Augšti kalnai laukinėms ožkoms,
uolos duoda prieglaudą uoliniams opšrams
19 Tu padarei mėnulį laikams pažymėti;
saulė žino savo nusileidimą.
20 Kai tu paskleidi tamsybes ir darosi naktis,
joje sujunda visi miško žvėrys.
21 Jaunikliai liūtai kriokia grobio
ir prašo Dievą sau maisto.
22 Kai užteka saulė, jie pasitraukia
ir sugula savo lindynėse.
23 Žmogus eina prie savo užsiėmimo
ir prie savo darbo iki vakarui †
24 Kiek daug yra tavo veikalų, Viešpatie!
visa tu padarei su išmintimi;
žemė yra pilna tavo kūrinių.

---

vandenyno vandenims. Plg Job 38, 10 . . . Jer 5, 22. — 13 Iš savo sandėlių. iš „augštutinių vandenų", iš debesų. Plg Job 38, 22 . . . Ekli 43, 15. — Tavo darbų vaisiumi: tavo lietaus vandenimi, rytmetine rasa, saulės šiluma žemė darosi derlinga. — 15 Ir vyno . . . Taip čia įvardijami svarbiausi Izraėlio žemės vaisiai: javai, vynuogės, aliejus ir nurodoma jų naudingumas žmogui. — 16 Pasisotina: iš žemės, pasotintos lietumi. — 18 Uoliniams opšrams. Žr 3 Moš 11, 5; 5 Moš 14, 7. — 19 Tu padarei . . . Ketvirtosios sutvėrimo dienos darbas. Pirma pa-

11 Potum praebent omni bestiae agri:
onagri exstinguunt sitim suam;
12 Iuxta eos habitant volucres caeli,
inter ramos edunt vocem. †
13 Rigas montes de conclavibus tuis,
fructu operum tuorum satiatur terra.
14 Producis gramen iumentis
et herbam, ut serviat homini,
Ut trahat panem de terra,
15 et vinum quod laetificet cor hominis;
Ut faciem exhilaret oleo,
et panis reficiat cor hominis.
16 Saturantur arbores Domini,
cedri Libani quas plantavit.
17 Illic volucres nidum ponunt;
ciconiae domus sunt abietes.
18 Montes excelsi ibicibus,
petrae hyracibus perfugium praestant.
19 Fecisti lunam ad tempora signanda;
sol cognovit occasum suum.
20 Cum facis tenebras et oritur nox,
in ea vagantur omnes bestiae silvae.
21 Catuli leonum rugiunt ad praedam,
et petunt a Deo escam sibi.
22 Cum oritur sol, recedunt,
et in cubilibus suis recumbunt.
23 Homo exit ad opus suum
et ad laborem suum usque ad vesperum. †
24 Quam multa sunt opera tua, Domine!
omnia cum sapientia fecisti:
plena est terra creaturis tuis.

---

minėtas mėnulis, nes žydų diena prasideda vakaru. Žiūrint mėnulio buvo skaitomi ne tik mėnesiai, bet taip pat šventės, eklezininiai ir pasauliniai metai. Plg 1 Moš 1, 14. Saulė teka ir nusileidžia kasdien. Plg Ps 18, 5—7. — 20 Paskleidi tamsybes . . . Nurodoma naudingumas nakties ir dienos sutvėrimams. — 21 Kriokia grobio. Liūtų kriokimas ir jų išėjimas ieškoti sau grobio yra jausmai, kuriuos pats Dievas įdėjo į jų prigimtį. Plg Job 38, 41; Joel 1, 20. — 23 Žmogus eina . . . Diena žmogaus darbo metas. —

25 Štai didelė jūra ir plačiai siekianti,
ten kibžda be skaičiaus
gyvūnų mažų su dideliais.
26 Ten plaukia laivai,
Leviatanas, kad žaistų joje
27 Visi laukia iš tavęs,
kad duotumei jiems maisto savo metu.
28 Tau duodant, jie sau renkasi;
ištiesiant tau savo ranką, jie pasisotina gėry-
bėmis.
29 Jei tu paslepi savo veidą, jie nerimsta;
jei atimi jų dvasią, jie gaišta
ir grįžta į savo dulkes.
30 Jei siunti savo dvasią, jie sutveriami,
ir tu atnaujini žemės veidą
31 Viešpaties garbė tebūna per amžius:
tesilinksmina Viešpats savo veikalais,
32 Jis, kurs pažvelgia į žemę, ir ji dreba,
paliečia kalnus, ir jie smilksta.
33 Aš giedosiu Viešpačiui, kolei gyvas būsiu,
giedosiu psalteriu skambindamas mano Die-
vui, kolei, būsiu.
34 Tebūna jam mieli mano žodžiai;
aš linksminsiuos Viešpatyje
35 Teišnyksta nusidėjėliai nuo žemės,
ir kad nebebūtų daugiau bedievių.
Šlovink, mano siela, Viešpatį! Aleliuja

---

26 L a i v a i. Jei šitoks skaitymas būtų tikras, tai ir žmogaus atliekamas pasidirbimas laivų būtų paties Dievo numatytas. Bet žiūrint konteksto ir paralelizmo ebr t, truputį jį pataisius, reiktų versti kitaip, gal: jūros pabaisos. — L e v i a t a n a s, anot Job 40, 20 . . . yra krokodilas. Bet čia gal turėta galvoje banginis. Leviatanas pagonių mitologijoje yra pabaisa, kovojanti su dievais. Anot psalmininko, yra tai Dievo sutvertas gyvūnas, kad žaistų jūroje, arba: kad Dievas žaistų su juo, kaip kad vaikai žaidžia su nedideliais gyvuliais. — 30 J e i s i u n t i s a v o d v a s i ą. Dievo dvasia yra pradžia betkurio gyvenimo, ypač žmonių. 1 Moš 2, 7. — Žemės veidas nuolat keičiasi, naujinasi, nuolat mainantis jos gyventojams, vieniems žūnant, kitiems į jų vietą stojant. — Šitos eil žodžiai Eklezijos maldose sakomi apie Šv Dvasią ir apie

25 Ecce mare magnum et late patens:
illic reptilia sine numero,
animalia parva cum magnis.
26 Illic naves perambulant,
Leviathan, quem fecisti, ut ludat in eo.
27 Omnia a te exspectant,
ut des eis escam tempore suo.
28 Dante te eis colligunt;
aperiente te manum tuam, implentur bonis.

29 Si abscondis faciem tuam, turbantur;
si aufers spiritum eorum, decedunt
et revertuntur in pulverem suum.
30 Si emittis spiritum tuum, creantur,
et renovas faciem terrae.
31 Gloria Domini sit in aeternum:
laetetur Dominus de operibus suis,
32 Qui respicit terram, et tremit;
tangit montes, et fumant.
33 Cantabo Domino, donec vivam;
psallam Deo meo, quamdiu ero.

34 Iucundum sit ei eloquium meum:
ego laetabor in Domino.
35 Tollantur peccatores de terra,
et impii ne sint ultra;
benedic, anima mea, Domino! Alleluia.

---

dorinio augimo stebuklus, kuriuos ji padaro žmonių sielose. — 31 T e s i l i n k s m i n a . . . Dievas, pabaigęs pirmųjų sutvėrimo dienų darbus, juos gyrė, bet ypatingą pagyrimą nusipelnė šeštoji diena, kada visa buvo pabaigta. 1 Moš 1, 31. Tai buvo Viešpaties džiaugsmas. Psalmininkas tą džiaugsmą čia pabrėžia. — 32 J i s, k u r s p a ž v e l g i a . . . Sutvėręs pasaulį, Dievas pasilieka jo raldovas. Plg 2 Moš 19, 18. 20, 18. — 35 T e i š n y k s t a . . . Kad psalmininko džiaugsmas būtų pilnas, visa širdimi reikia trokšti, kad iš šio Dievo sutverto pasaulio būtų pašalintas vienatinis piktumas, dėl kurio Dievas rūstinasi, būtent nuodėmė. — Š l o v i n k . . . Psalmė baigiama tais pačiais žodžiais, kuriais pradėta, taip pat, kaip ir 102 ps; tik čia dar pridėtas žodis: A l e l i u j a. ebr h a - l e l u - Y a h, girkite Viešpatį

104 (105) psalmė. Reikia šlovinti Dievas, kurs atitesėjo savo pažadus Abraomui

1 Šlovinkite Viešpatį, linksmai šūkaukite jo vardui,
darykite žinomus pagonyse jo veikalus.
2 Giedokite jam, giedodami skambinkite jam psalteriu,
pasakokite visus jo stebuklus.
3 Didžiuokitės šventu jo vardu;
tegul linksminasi širdis tų, kurie ješko Viešpaties.
4 Mąstykite apie Viešpatį ir jo galybę,
jieškokite visados jo veido.
5 Atsiminkite jo stebuklus, kuriuos jis yra padaręs,
jo ženklus ir jo burnos sprendimus,
6 Jūs Abraomo ainija, jo tarnai,
jūs Jokūbo sūnūs, jo išrinktieji!
7 Jis yra Viešpats, mūsų Dievas;
visoje žemėje galioja jo teismai
8 Jis per amžius atsimena savo sandorą,
pažadą, kurį davė tūkstančiui kartų,
9 Sandorą, kurią padarė su Abraomu
ir priesaiką, kurią davė Izaokui.
10 Kaip tvirtą nutarimą jis paskyrė ją Jokūbui,
kaip amžiną sandorą Izraėliui,
11 Sakydamas: Aš tau duosiu Kanaano žemę,
kaip jūsų paveldėtiną tėvonystės dalią.
12 Kai jų skaičius tebebuvo nedidelis,
buvo negausingi ir keleiviai anoje šalyje,

---

104 psalmės autorius ragina Izraėlaičius šlovinti Viešpatį, kurs savo stebuklais parodė, kad jis juos išsirinko ir myli (1—7). Kad Dievas atsimena savo sandorą su patriarkais, jis tai patvirtino, suteikdamas ypatingą globą Izraėlaičiams (8—15). Dar aiškiau jo ištikimybė pažadams pasirodė Juozapo istorijoje, per kurį Izraėlio tauta atėjo į Egiptą (16—25). Taip pat ji pasireiškė per Mošę, per kurįbuvo siųsta slogų Egiptui, ir tauta buvo iš ten išvesta (26—38). Pagaliau ji pasireiškė einant tautai per tyrus, kolei ji nepasiekė Dievo žadėtosios patriarkams žemės (39—45)

1 Š l o v i n k i t e. Ebr ž h o d u, viešai pripažinkite, taip pat ir dėkokite, pradedama šita ps ir 105—107, 135. Šlovinti Viešpatį kviečiami Izraėlio vaikai šlovinimo ir dėkojimo gie-

Psalmus 104 (105). Deus promissa Abrahae data implens

1 Celebrate Dominum, acclamate nomini eius,
nota facite inter gentes opera eius.
2 Cantate ei, psallite ei,
enarrate omnia mirabilia eius.

3 Gloriamini de nomine sancto eius;
laetetur cor quaerentium Dominum.

4 Considerate Dominum et potentiam eius,
quaerite faciem eius semper.
5 Mementote mirabilia eius quae fecit,
prodigia eius, et iudicia oris eius,

6 Semen Abraham, servi eius,
filii Iacob, electi eius!
7 Ipse Dominus est Deus noster;
in universa terra valent iudicia eius.
8 Memor est in aeternum foederis sui,
promissi quod disposuit in mille generationes,
9 Foederis quod iniit cum Abraham,
et iuris iurandi quod dedit Isac,
10 Quod statuit pro Iacob firmum decretum,
pro Israel foedus aeternum,
11 Dicens: Tibi dabo terram Chanaan
in sortem hereditariam vestram.
12 Cum essent numero pauci,
exigui et peregrini in terra illa,

---

smėmis. — 1—15 šitos ps eil yra 1 Kron 16, 8—22, kaip dalis giesmės, giedotos perkeliant sandoros skrynią į Sioną. Matyti, ps buvo sudėta dar pirma šio atsitikimo. — 3 D i d ž i u o k i t ė s . . . Izraėlis gali ir turi didžiuotis, nes jam suteikta didžiausia garbė būti ir vadintis Dievo tauta. — 4 M ą s t y k i t e a p i e . . . Reikia svarstyti ir, kiek galima, pažinti, kaip Viešpats apreiškia save ir savo galybę. — J o v e i d o: jo malonės. — 6 J o b u r n o s s p r e n d i m u s: Dievo nutarimus Izraėlio tautai gelbėti — 8 T ū k s t a n č i u i k a r t ų: visiems amžiams. Plg 5 Moš 7, 9. — 9 S u A b r a o m u. Žr 1 Moš 15, 17; 22, 16. — I z a o k u i. 1 Moš 26, 2 . . . — 11 K a n a a n o ž e m ę. Žr 1 Moš 13,15; 15, 18 ir k. — 12 J ų s k a i č i u s . . . Patriarkų, kuriems buvo duoti pažadai, šeima

13 Ir keliavo iš giminės į giminę
ir iš vienos karalystės į kitą tautą,
14 Niekam neleido skriausti jų
ir dėl jų baudė karalius:
15 „Nelieskite mano pateptųjų,
ir nedarykite pikta mano pranašams“ †
16 Jis pašaukė badą į šalį
ir atėmė visą duonos spirtį.
17 Jis buvo siuntęs pirm jų vyrą:
į vergiją buvo parduotas Juozapas.
18 Jie buvo įspraudę jo kojas į pančius,
geležimi buvo surištas jo kaklas,
19 Kolei įvyko jo pranašavimas,
Viešpaties žodis patvirtino jį.
20 Tuomet karalius siuntė ir atrišo jį,
tautų kunigaikštis, ir išlaisvino jį.
21 Jis pastatė jį viešpačiu savo namams
ir užvaizdu viso savo lobio,
22 Kad mokytų jo didžiūnus, kaip jam patiko,
ir skelbtų jo seniams išmintį
23 Tuomet įėjo į Egiptą Izraėlis,
ir Jokūbas buvo svečias Chamo žemėje.
24 Ir jis labai padaugino savo tautą
ir padarė ją stipresnę už jos neprietelius.
25 Jis pakreipė anų širdį, kad laikytų neapykantoje jo tautą
ir elgtųsi klastingai su jo tarnais;
26 Tuomet jis siuntė Mošę, savo tarną,
Aaroną, kurį buvo išrinkęs.

---

buvo nedidelė; jie buvo ateiviai ir keleiviai. Abraomas atėjo į Kanaano žemę iš Harano (1 Moš 12, 1), buvo nukeliavęs į Egiptą (12, 10 1 Moš), buvo Geraroje pas Pilistimus (1 Moš 20, 1). Jokūbas buvo iškeliavęs į Mezopotamiją, gyveno įvairiose Palestinos vietose. Tose kelionėse Dievas 14 niekam neleido skriausti jų... Žr 1 Moš 12,17; 20, 3; 26, 1... — 15 Mano pateptųjų... Patriarkai vadinami čia pateptaisiais ta prasme, kad jie buvo ypatingu būdu Dievui pašvęsti, todėl buvo neliestini jo išrinktieji. Patriarkai buvo ir pranašai, nes Dievas yra jiems kalbėjęs ir davęs per juos apreiškimų. Žr 1 Moš 18, 19; 2 Moš 7, 1. 2. — 16 Pašaukė badą... Primenama aplinkybės, kurios nuvedė išrinktąją tautą į Egiptą. Visų pirma tai buvo kilusis Kanaano

13 Et migrarent de gente in gentem,
et de regno hoc ad populum illum.
14 Nemini permisit opprimere eos,
et propter eos corripuit reges:
15 „Nolite tangere unctos meos,
nec prophetis meis intuleritis malum“. †
16 Et vocavit famem super terram;
et omne subsidium panis subtraxit.
17 Miserat ante eos virum;
in servitutem venundatus erat Ioseph.
18 Strinxerant vinculis pedes eius,
ferro ligatum erat collum eius,
19 Donec impleta est praedictio eius,
verbum Domini comprobavit eum.
20 Misit rex, et solvit eum,
princeps populorum, et liberavit eum.
21 Constituit eum dominum super domum suam,
et principem super omnem possessionem suam,
22 Ut erudiret proceres eius pro beneplacito suo
et senes eius sapientiam doceret.
23 Tum Israel intravit in Aegyptum,
et Iacob hospes fuit in terra Cham.
24 Et multiplicavit populum suum valde,
et fecit eum fortiorem inimicis eius.
25 Convertit cor eorum, ut odio haberent populum eius
et dolose agerent in servos eius;
26 Tum misit Moysen, servum suum,
Aaron, quem elegerat.

šalyje badas. Žr 1 Moš 42,2... — Duonos spirtį, arba lazdą. Duona palaiko žmogaus gyvenimą panašiai, kaip lazda palaiko ligonį ar pasenusį žmogų. Plg 3 Moš 26, 26. — 17 Jis buvo siuntęs... Žr 1 Moš 37, 28... — 18 Buvo įspraudę... Pančiais ir geležimi čia vadinama kalėjimas, į kurį buvo įmestas Juozapas. Ir buvo Juozapas kalėjime, 19 kolei įvyko jo pranašavimas... Žr 1 Moš 41, 12—14... 24 Ir jis: Dievas. — 25 Jis pakreipė... Atsiradimas Egiptiečių neapykantos Izraėlaičiams (2 Moš 1, 13) pasavinama Dievui, nes padaugindamas savo tautą, jis taip davė progos kilti tai neapykantai ir jos nesulaikė. — Klastingai: ypač mėgindami visų vyriškos lyties vaikų nužudymu susilpninti Izraėlaičius. Plg 2 Moš 1, 10... —

27 Tie padarė tarp jų jo ženklų
ir stebuklų Chamo žemėje †
28 Jis siuntė tamsybę, ir pasidarė sutemos,
bet anie priešinosi jo žodžiams.
29 Jis pavertė jų vandenis į kraują
ir nutroškino jų žuvis.
30 Jų šalyje atsirado daug varlių,
kurių buvo net jų karalių kambariuose.
31 Jis tarė, ir atėjo musių spiečiai,
mašalai į visas jų ribas.
32 Davė jiems vieton lietaus krušos
liepsnojančios ugnies po jų šalį.
33 Ir jis užgavo jų vynuoges ir jų figų medžius
ir sulaužė medžius jų ribose.
34 Jis tarė, ir atėjo skėriai
ir didžiogiai be skaičiaus,
35 Ir prarijo visą žolę jų šalyje,
ir suėdė jų laukų vaisius.
36 Ir jis užgavo visus pirmgimius jų žemėje,
visos jų stiprybės pirmones.
37 Ir jis išvedė juos su sidabru ir auksu,
ir nebuvo jų giminėse sergančio.
38 Egiptiečiai džiaugėsi dėl jų išėjimo,
nes baimė jų buvo kritus ant anų
39 Jis ištiesė debesį jiems uždengti
ir ugnį šviesti per naktį.
40 Jie prašė, ir jis atvedė putpelių,
ir sotino juos dangaus duona.
41 Jis perskėlė uolą, ir ištryško vanduo,
tekėjo tyrumoje kaip upė.
42 Nes jis atsiminė savo šventą žodį,
kurį buvo davęs savo tarnui Abraomui.
43 Ir jis išvedė savo tautą su džiaugsmu
ir savo išrinktuosius su džiūgavimu.

28—38 Jis siuntė... Ir čia, kaip Ps 77, 44—51, psalmininkas išskaičiuoja Egipto slogas ir jam aprašinėja su nemaža poetams įprasta laisve. Plg 2 Moš 7, 17 ir tol. — 36 Jų stiprybės pirmones. Žr Ps 77, 51. — 39 Jis ištiesė... Minimos Dievo malonės, suteiktos Izraėliui Pa-

27 Patraverunt inter eos signa eius,
et prodigia in terra Cham. †
28 Misit tenebras, et facta est caligo,
sed restiterunt verbis eius.
29 Convertit aquas eorum in sanguinem,
et occidit pisces eorum.
30 Scatuit terra eorum ranis,
usque in penetralia regum eorum.
31 Dixit, et venit agmen muscarum,
culices in omnes fines eorum.
32 Dedit eis pro pluvia grandinem,
ignem flammantem per terram eorum.
33 Et percussit vites eorum et ficus eorum,
et confregit arbores in finibus eorum.
34 Dixit, et venerunt locustae,
et bruchi sine numero;
35 Et devoraverunt omnem herbam in terra eorum,
et devoraverunt fructus agri eorum.
36 Et percussit omnes primogenitos in terra eorum,
primitias omnis roboris eorum.
37 Et eduxit eos cum argento et auro,
nec fuit in tribubus eorum infirmus.
38 Laetati sunt Aegyptii de profectione eorum,
quia timor eorum ceciderat super illos.
39 Expandit nubem in tegumentum,
et ignem, ut luceret per noctem.
40 Petierunt, et adduxit coturnices,
et pane caeli saturavit eos.
41 Scidit petram, et manavit aqua,
cucurrit in deserto ut flumen.
42 Nam memor fuit verbi sancti sui,
quod dederat Abrahae, servo suo.
43 Et eduxit populum suum cum gaudio,
cum exsultatione electos suos.

---

rano tyrumoje. Plg 2 Moš 13, 21; Ps 77, 14; 1 Kor 10, 1. — 40 Atvedė putpelių. Turima galvoje gal tik pirmas atsiuntimas putpelių. Žr 2 Moš 16, 13—15. — Dangaus duona: mana. — 41 Jis perskėlė... Žr 2 Moš 17, 1... 4 Moš 20,2. — 42 Savo šventą žodį: savo pa-

44 Ir davė jiems pagonių žemes,
ir jie pasiėmė sau tautų lobį,
45 Kad sergėtų jo įsakymus ir laikytų jo įstatymus

105 (106) psalmė. Nedėkingos tautos nusikaltimai ir nepaliaująs Dievo gerumas

1 Aleliuja
Šlovinkite Viešpatį, nes jis geras,
nes jo gailestingumas amžinas.
2 Kas paskelbs Viešpaties galybės veikalus
išpasakos visą jo šlovę?
3 Palaiminti, kurie laiko įsakymus,
daro, kas yra teisinga, visados!
4 Atsimink mane, Viešpatie, dėl palankumo savo tautai,
aplankyk mane savo pagalba,
5 Kad gėrėčiaus tavo išrinktųjų laime,
kad džiaugčiaus dėl tavo tautos džiaugsmo,
kad girčiaus su tavo tėvonyste
6 Mes nusidėjome kaip mūsų tėvai,
darėme neteisybę, elgėmės bedieviškai.
7 Mūsų tėvai Egipte
nežiūrėjo tavo stebuklų,
Neatsiminė daugybės tavo malonių,
bet sukėlė maištą prie Raudonosios jūros.

žadą. Plg 1 Moš 17, 7. — 44 Pagonių žemes: visą Kanaaną abiejose Jordano pusėse, su Kananiečių pastatytais miestais, jų įveistais vynuogynais, įgyventa žeme, apsėtomis dirvomis ir tt. Plg 5 Mos 4, 10. 11; Ps 77, 54

105 psalmės autorius, paraginęs šlovinti Dievo gailestingumą ir pasiprašęs Viešpatį reikiamos jam pagalbos (1—5) mini atsitikimus iš Izraėlio tautos istorijos, bet taip, kad kartu su Dievo geradarystėmis išpažįsta daug tautos nusikaltimų, visų pirma Egipte (6—12), kelionėje per tyrus (13—33) ir Kanaano žemėje (34—46). Psalmė baigiama prašymu surinkti krūvon išskirstytą tautą (47). Prie psalmės pridurta ketvirtosios psalmyno knygos pabaiga (48 e)

1 Aleliuja. Kaikas spėja, kad šita ps sudėta Samuėlio laiku, nes paminėti joje atsitikimai nesiekią tolesnių laikų,

44 Et dedit eis terras nationum,
et opibus populorum potiti sunt,
45 Ut custodiant praecepta eius,
et leges eius observent. Alleluia.

Psalmus 105 (106). Populi ingrati culpae et poenae

1 Alleluia.
Celebrate Dominum, quia bonus est,
quia in aeternum misericordia eius.
2 Quis eloquetur opera potentiae Domini,
enarrabit omnes laudes eius?
3 Beati qui observant praecepta,
faciunt, quod iustum est, omni tempore!
4 Memento mei, Domine, pro benevolentia in populum tuum;
visita me auxilio tuo,
5 Ut delecter felicitate electorum tuorum,
ut gaudeam de gaudio populi tui,
ut glorier cum hereditate tua.
6 Peccavimus sicut patres nostri,
iniquitatem fecimus, impie egimus.

7 Patres nostri in Aegypto
non consideraverunt mirabilia tua,
Non fuerunt memores multitudinis gratiarum tuarum,
sed rebellarunt contra Altissimum ad Mare Rubrum.

---

ir kad ji turinti savyje nurodytą 1 Kar 7, 6 nuodėmų išpažinimą. Bet paskutinėse jos eil, regisi, gana aiškiai yra paminėtos Babelės nelaisvės aplinkybės — 2 Kas paskelbs... Atsimindamas praeitus laikus ir tautos gyvenimą, psalmininkas mato tenai tiek Dievo veikalų, padarytų Izraėlio tautai, kad jų visų niekas negalėtų vertai paskelbti. Plg Ekli 43, 35. — 3 Palaiminti... Pirma negu pradės kalbėti apie daugybę žydų neklusnumų, psalmininkas garsiai skelbia laimę klusnių ir ištikimų sielų. — 4. 5 Atsimink... Psalmininkas apie garbingą tautos atstatymą mano tai, kas bus mesijiniu laiku .

6 Mes nusidėjome... Tikriausias būdas sužadinti Dievo gailestingumą tai atgaila už nuodėmes ir grįžimas į Dievą: todėl psalmininkas išpažįsta tautos nuodėmes. Plg Teis

8 Bet jis gelbėjo juos dėl savo vardo,
kad parodytų savo galybę
9 Jis sudraudė Raudonąją jūrą, ir ji išdžiūvo,
ir jis vedė juos per bangas kaip per tyrumą.
10 Ir išgelbėjo juos iš nekenčiančiojo rankos.
ir išlaisvino juos iš neprietelio rankos.
11 O vandenys apdengė jų priešininkus;
neliko iš jų net nė vieno.
12 Ir jie įtikėjo jo žodžiams
ir giedojo jo šlovę
13 Greitai jie užmiršo jo veikalus
ir nepasitikėjo jo nutarimu;
14 Pasidavė geiduliui tyrumoje
ir gundė Dievą dykumoje.
15 Jis davė jiems, ko jie geidė,
bet kartu siuntė jiems marą.
16 Jie pavydėjo Mošei stovykloje,
Aaronui, Viešpaties šventajam.
17 Žemė prasižiojo ir prarijo Datana
ir apdengė Abirono gaują.
18 Prieš šitą jų gaują užsidegė ugnis:
liepsna sudegino neteisiuosius †
19 Jie pasidarė veršį Orebe
ir garbino iš aukso nulietą stabą.
20 Ir sukeitė savo garbę
su žolę ėdančio jaučio paveikslu.
21 Jie užmiršo Dievą, kurs išgelbėjo juos,
kurs buvo padaręs nuostabių dalykų Egipte.
22 Stebuklų Chamo žemėje,
baisių dalykų prie Raudonosios jūros.
23 Jis jau manė sunaikinti juos,
jei Mošė, jo išrinktasis,
Nebūtų jo užstojęs,
kad nugręžtų jo rūstybę, kad jis nesunaikintų jų

10, 10. 15; 1 Kar 7, 6 ir k. — 7 Sukėlė maištą prie... Žr 2 Moš 14, 10—14. — 8 Dėl savo vardo: dėl savo paties garbės, nes to reikalavo jo paties garbė. Plg 2 Moš 32, 11—14; Ez 20, 9. 14 ir k. — 9 Vedė juos per bangas: sausu jūros dugnu tarp stovėjusio iš abiejų šonų vandens. — 13—15 Greitai... Žr 2 Moš 17, 2; 4 Moš 11, 6; 20, 5. — 16—18 Jie pavydėjo... Žr 4 Moš 16 ir 17

8 Sed salvavit eos propter nomen suum,
ut manifestaret potentiam suam.
9 Et increpuit Mare Rubrum et exsiccatum est,
et duxit eos per fluctus velut per desertum.
10 Et salvavit eos de manu osoris,
et liberavit eos de manu inimici.
11 Et aquae operuerunt adversarios eorum:
ne unus quidem ex eis remansit.
12 Et crediderunt verbis eius,
et cantaverunt laudes eius.
13 Cito obliti sunt opera eius:
non sunt confisi consilio eius.
14 Et indulserunt concupiscentiae in deserto,
et tentaverunt Deum in solitudine.
15 Et concessit eis petitionem eorum,
sed tabem immisit eis.
16 Et inviderunt Moysi in castris,
Aaron, sancto Domini.
17 Aperta est terra et degluttivit Dathan,
et operuit catervam Abiron.
18 Et exarsit ignis in catervam eorum:
flamma combussit iniquos. †
19 Fecerunt vitulum in Horeb,
et adoraverunt idolum ex auro fusum.
20 Et commutaverunt gloriam suam
cum effigie tauri comedentis faenum.
21 Obliti sunt Dei, qui salvavit eos,
qui fecit portenta in Aegypto.
22 Mirabilia in terra Cham,
stupenda ad Mare Rubrum.
23 Et cogitabat disperdere eos,
nisi Moyses, electus eius,
Intercessisset apud eum,
ut averteret iram eius, ne disperderet eos.

sk. — 19 Veršį Orebe: toje pačioje vietoje, kur girdėjo Viešpaties balsą, gavo įstatymą, kurio pirmais žodžiais uždrausta daryti sau Dievo paveikslus. Žr 2 Moš 32, 1... — 20 Savo garbę: Dievą, kurio garbė juos lydėjo. Plg Rom 1, 23. — 21. 22 Jie užmiršo... Nusidėjimas ir nedėkingumas buvo juo didesnis, kad Viešpats ką tik buvo padaręs didžiausių stebuklų jiems gelbėti. — 23 Sunaikinti

24 Jie laikė nieku pageidaujamąją šalį,
netikėjo jo žodžiui
25 Ir murmėjo savo padangtėse,
nepaklausė Viešpaties.
26 Tuomet jis iškelta ranka prisiekė jiems,
kad jis išties juos tyrumoje,
27 Ir išsklaidys jų ainiją tarp tautų,
ir išblaškys juos po visas šalis
28 Bet jie pasišventė Beelpegorui
ir valgė negyvųjų dievų aukas.
29 Ir rūstino jį savo darbais;
tuomet vėl puolė juos sloga.
30 Bet pakilo Pineas ir padarė teismą,
ir sloga pasiliovė.
31 Tai palaikyta jam nuopelnu
per visas kartas, per amžius.
32 Ir jie erzino jį prie Meribos vandenų,
ir dėl jų blogai išėjo Mošei,
33 Nes jie apkartino jo dvasią,
taip, kad jis neapsisvarstęs kalbėjo savo lū-
34 Jie nesunaikino tautų, [pomis †
kurias Viešpats buvo jiems liepęs.
35 Jie susimaišė su pagonimis
ir išmoko jų darbų,
36 Jie garbino jų drožinius,
kurie pasidarė jiems spąstai,

---

juos, — ir būtų taip padaręs. Žr 2 Moš 32, 10; 5 Moš 9, 14. 25—29. — *Nebūtų užstojęs*... Ebr t pažodžiui: „nebūtų atsistojęs į plyšį“... Mošė užstodamas tautą ir melsdamas jai pasigailėjimo, statė save į pavojų susitikti su Dievo rūstybe. Jis darė tai kaip drąsus kovotojas, kurs, pamatęs jo ginamos tvirtovės sienoje priešų padarytą įlaužimą, plyšį, puola į jį, kad sustabdytų besiveržiančius į tvirtovę priešus. — 24 *Jie laikė nieku* ... nebenorėjo eiti į Žadėtąją Kanaano žemę, kai ją buvo ištyrę jų žvalgai. Žr 4 Moš 13 ir 14 sk. — *Jo žodžiui*: pažadui. — 26 *Iškelta ranka prisiekė*... prisiekė prieš juos. Žr 4 Moš 14, 28.30. Šitoje eil primenama bausmė, paskirta patiems maištininkams, kitoje gi 27 *jų* vaikaičiams. Plg 3 Moš 26, 30. 32; 5 Moš 28, 25. 36. 64. — 28 *Beelpegorui*: Moabiečių dievaičiui, ypač garbinamam Pegoro kalne (žr 4 Moš 25, 1...). — *Valgė negyvųjų*...

24 Et spreverunt terram desiderabilem;
non crediderunt verbo eius.
25 Et murmuraverunt in tabernaculis suis,
non oboedierunt Domino.
26 Et erecta manu iuravit eis
se prostraturum eos in deserto,
27 Et dispersurum semen eorum inter nationes,
et dissipaturum eos per terras.
28 Et adhaeserunt Beelphegor,
et comederunt sacrificia deorum mortuorum.
29 Et provocaverunt eum facinoribus suis,
et irruit in eos plaga.
30 Sed surrexit Phinees et iudicavit,
et plaga cessavit.
31 Et imputatum est ei in meritum
in omnes generationes usque in aeternum.
32 Et irritaverunt eum ad Aquas Meriba,
et male evenit Moysi propter eos,
33 Quia exacerbaverunt spiritum eius,
et inconsulte locutus est labiis suis. †
34 Non disperdiderunt gentes,
quas Dominus iusserat eos.
35 Et commiscuerunt se gentibus,
et didicerunt opera eorum;
36 Et coluerunt sculptilia eorum,
quae laqueus facta sunt eis.

---

dalyvavo Moabiečių pokyliuose, kuriuose valgė stabams paaukotus valgius. Negyvaisiais čia vadinami pagonių dievaičiai, palyginti su gyvuoju Dievu. — 29 *Puolė juos sloga*: žuvo 24 tūkstančiai žmonių. Žr 4 Moš 25, 4. 5. 9. — 31 *Palaikyta jam nuopelnu*... Pineas gavo užmokestį. Vyriausiojo kunigo pareigos pasiliko jo šeimoje su nedideliu pertrūkiu iki žydų karalystės sugriovimo. — 32 *Prie Meribos vandenų*. Žr 4 Moš 20, 12. 13. — 33 *Nes jie*... Visa tauta buvo priežasties Mošės nubaudimo (3 Moš 1, 37; 2, 26 ir k), nes minios netikėjimo įbaugintas ir pradėjęs svyruoti savo tikėjime Mošė kalbėjo neatsargiai, neapsisvarstęs, ir todėl Dievas atėmė iš jo teisę įeiti į Žadėtąją žemę (4 Moš 20, 10; 27, 14). — 34. 35 *Jie nesunaikino*... Primenama nusikaltimai Kanaano žemėje, visų pirma neišvarymas iš ten pagoniškų tautų, ir dalyvavimas jų stabmeldystėje. Tai buvo daug kartų pakar-

37 Ir aukojo savo sūnus
ir savo dukteris velniams.
38 Jie išliejo nekaltą kraują,
kraują savo sūnų ir savo dukterų,
kuriuos jie aukojo Kanaano drožiniams.
Ir žemė buvo sutepta krauju,
39 ir jie buvo sutepti savo darbais,
ir paleistuvavo savo veiksmais
40 Tuomet Viešpaties narsas užsidegė prieš jo [tautą,
ir jis bodėjosi savo tėvonystės,
41 Ir atidavė juos pagonių valdžion,
ir jiems viešpatavo tie, kurie jų nekentė
42 Juos vargino jų neprieteliai,
ir jie buvo prislėgti po anų valdžia.
43 Daug kartų jis juos išlaisvino:
bet jie rūstino jį savo sumanymais
ir buvo parblokšti dėl savo neteisybių.
44 Jis vėl pažvelgdavo į jų sielvartą,
kai išgirsdavo jų maldą.
45 Jis atsimindavo savo sandorą jų naudai,
ir būdavo jam gaila jų dėl didelio jo gailestingumo.
46 Jis padėdavo jiems rasti pasigailėjimo
visuose, kurie buvo išsivedę juos nelaisvėn
47 Gelbėk mus, Viešpatie, mūsų Dieve,
ir surink mus iš tautų,
Kad mes šlovintumėm tavo šventąjį vardą
ir girtumėmės tavo šlove

* * *

48 Tebūna šlovinamas Viešpats, Izraėlio Dievas,
nuo amžiaus ir per amžius:
ir visa tauta tesako: Amen! Aleliuja!

---

totas neklusnumas Dievo įsakymai. Žr 3 Moš 18, 21; 20, 2 . . . 5 Moš 32, 17. — 37 V e l n i a m s. Plg 1 Kor 10, 20. — 39 P a l e i s t u v a v o: kartkartėmis pasiduodami stabmeldystei. Plg Ps 72, 27. — 40—45 T u o m e t . . . Ypač Teisėjų laikais dažnai kartodavosi Izraėlaičių atstojimas nuo Viešpaties, jų pavergimas pagonims, išlaisvinimas ir grįžimas į nuodėmes; bet panašių atsitikimų gana buvo ir vėlesniais laikais. — 46 J i s d u o d a v o j i e m s . . . Savo ištikimybę padarytai sandorai Dievas parodė net ir tuomet, kada Izraėlaičiai buvo belaisviai, išblaškyti tarp pagonių. Plg 3 Kar 8, 10; Jer 29, 5—7 ir k

37 Et immolaverunt filios suos
et filias suas daemoniis.
38 Et effuderunt sanguinem innocentem:
sanguinem filiorum filiarumque suarum,
quos immolaverunt sculptilibus Chanaan.
Et terra polluta est sanguine,
39 et contaminati sunt operibus suis,
et fornicati sunt facinoribus suis.
40 Et exarsit furor Domini in populum suum,
et abominatus est hereditatem suam.
41 Et tradidit eos in manus gentium,
et dominati sunt in eos, qui oderant eos.
42 Et tribulaverunt eos inimici eorum,
et oppressi sunt sub manu eorum.
43 Saepenumero liberavit eos;
ipsi autem exacerbaverunt eum consiliis suis,
et prostrati sunt ob iniquitates suas.
44 Sed respexit tribulationem eorum,
cum audisset orationem eorum.
45 Et recordatus est in gratiam eorum foederis sui,
et paenituit eum propter multam misericordiam suam.
46 Et misericordiam conciliavit eis
apud omnes qui captivos duxerant eos.
47 Salvos nos fac, Domine, Deus noster,
et congrega nos de nationibus,
Ut celebremus nomen sanctum tuum,
et gloriemur de laude tua.

* * *

48 Benedictus Dominus, Deus Israel, a saeculo in saeculum:
et omnis populus dicat: amen! alleluia!

---

47 G e l b ė k m u s . . . Tauta ir psalmininkas dar tebepasilieka ištremti tarp pagonių, todėl maldauja Dievą atitesėti savo pažadą ir surinkti juos iš tautų tarpo. Plg 5 Moš 30, 3. Toks surinkimas prisidės prie padidinimo Dievo garbės, nes suvienyta tauta galės drąsiai girti visų akivaizdoje Viešpaties vardą ir didžiuotis, kad skelbia Dievo šlovę. — Šita ir 48 eil yra taip pat 1 Kron, 35. 36

48 T e b ū n a š l o v i n a m a s . . . Šitais žodžiaisčia baigiama ketvirtoji psalmyno knyga. Plg Ps 40, 14; 71, 19. 20; 88, 53

PENKTOJI PSALMIŲ KNYGA

106 (107)—150 psalmės

106 (107) psalmė. Reikia dėkoti Viešpačiui, kurs išgelbsti nuo pavojų

1 Šlovinkite Viešpatį, nes jis geras,
nes jo gailestingumas amžinas.
2 Taip tesako tie, kurie yra Viešpaties išvaduoti,
kuriuos jis išvadavo iš neprietelio rankos
3 Ir kuriuos jis surinko iš visų šalių,
iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir iš pietų
4 Jie klaidžiojo tyruose, vienatvėje,
nerasdavo kelio į gyvenamą miestą,
5 Alko ir troško,
jų gyvybė seko juose.
6 Ir jie šaukėsi į Viešpatį savo su-
spaudime;
ir jis išgelbėjo juos nuo jų siel-
7 Jis vedė juos tiesiu keliu, [vartų.
kad ateitų į gyvenamą miestą.
8 Tegul jie dėkoja Viešpačiui už jo
gailestingumą
ir už jo stebuklus žmonių vaikams.

---

106 psalmė prasideda paraginimu sugrįžusiems iš nelaisvės šlovinti Dievo gailestingumą (1—3). Toliau pavyzdžiais nurodoma, kaip Dievas gelbsti iš pavojų tuos, kurie į jį šaukiasi: visų pirma duodama pavyzdys klaidžiojančių tyruose, kuriems Dievas parodo kelią į gyvenamą vietą (4—9); toliau eina pavyzdys belaisvių, kuriems jis sugrąžina laisvę (10—16); trečias pavyzdys sergančių, kuriuos jis pagydo (17—22); ketvirtas pavyzdys plaukiančių jūra, kuriuos Dievas nuvedė į uostą (23—32). Pagaliau nurodoma taip pat pavyzdžiais, kaip žmonių laimė ir nelaimė priklauso nuo Dievo apvaizdos (33—41). Psalmė baigiama trumpu paraginimu pažinti Dievo gailes-

LIBER QUINTUS

(Psalmi 106 [107]—150)

Psalmus 106 (107). Gratiarum actio pro liberatione e periculis

1 Celebrate Dominum, quoniam bonus,
quoniam in aeternum misericordia eius.
2 Sic dicant qui redempti sunt a Domino,
quos redemit de manu inimici,
3 Quosque congregavit ex terris,
ex oriente et occasu, ex aquilone et austro.
4 Erraverunt in deserto, in solitudine,
viam ad civitatem habitabilem non invenerunt.
5 Esuriebant et sitiebant,
vita eorum deficiebat in ipsis.
6 Et clamaverunt ad Dominum in an-
gustiis suis;
a tribulationibus eorum eripuit
7 Et duxit eos via recta, [eos.
ut venirent in civitatem habitabilem.
8 Gratias agant Domino pro miseri-
cordia eius,
et pro mirabilibus eius erga fi-
lios hominum.

---

tingumą (42. 43). — Ps įžangoje gana aiškiai minimas išlaisvinimas iš nelaisvės, todėl ji turėjo būti parašyta jau po nelaisvės, ir tai neilgai trukus po sugrįžimo iš Babelės. Pirmoje ps dalyje aprašomas išlaisvinimas iš ketveriopo pavojaus; tas aprašymas tenka suprasti apie išvadavimą nuo ištrėmimo nelaimių. Antroje jos dalyje aprašoma gana aiškiais vaizdais grįžimas iš nelaisvės ir atstatytas tėvynėje miestas
2 *Viešpaties išvaduoti.* Viešpaties išvaduotaisiais čia vadinami Izraėlaičiai, kurie galėjo grįžti tėvynėn iš Babelės nelaisvės ir iš kitų šalių, į kurias buvo pasišalinę. —
4—9 *Jie klaidžiojo...* Duodama pavyzdys klaidžio-

9 Nes jis pasotino badaujančią sielą
ir alkstančią sielą pripildė gėrybių.
10 Jie sėdėjo tamsybėje ir be šviesos,
surišti skurdu ir geležimi,
11 Nes buvo sukėlę maištą prieš Dievo žodžius
ir buvo paniekinę Augščiausiojo sumanymą.
12 Todėl jis pažemino vargu jų širdį;
jie svyravo, ir nebuvo, kas padėtų.
13 Ir jie šaukėsi į Viešpatį savo suspaudime,
ir jis išlaisvino juos iš jų sielvartų.
14 Jis išvedė juos iš tamsybės ir nešviesos
ir sutraukė jų pančius.
15 Tegul jie dėkoja Viešpačiui už jo gailestingumą
ir už jo stebuklus žmonių vaikams.

16 Kad jis sulaužė varinius vartus
ir sutrupino geležinius užkaiščius †
17 Jie sirgo dėl savo neteisybės
ir buvo varginami dėl savo nusikaltimų;
18 Jų siela bodėjosi betkurio valgio,
ir jie priartėjo prie mirties vartų.
19 Ir jie šaukėsi į Viešpatį savo suspaudime,
ir jis išlaisvino juos iš jų sielvartų.
20 Jis siuntė savo žodį jų pagydyti
ir išgelbėti juos nuo pražuvimo.
21 Tegul jie dėkoja Viešpačiui už jo gailestingumą
ir už jo stebuklus žmonių vaikams.

jančių tyruose ir nerandančių kelio į miestą, kuriame galėtų gyventi. Visų pirma aprašoma pavojus, toliau kartojamojoje eil (plg žem 6. 13. 19. 28 eil) pasakoma, kad Dievas išgelbėjo esančius pavojuje, kitoje kartojamoje eil (plg 8. 15. 21. 31 eil) jie raginami dėkoti Dievui, pagaliau šitame ir kitame pavyzdyje pridurlama suteiktos geradarystės aprašymas, trečiame gi ir ketvirtame pavyzdyje pamokoma, kaip reikia dėkoti Dievui. padėjėjui. — 10—16 Jie sėdėjo... Antras pavyz-

9 Quia satiavit animam famelicam,
et animam esurientem implevit bonis.
10 Sederunt in tenebris et in obscuro,
ligati miseria et ferro.
11 Nam rebellaverant contra eloquia Dei,
et despexerant consilium Altissimi.
12 Et humiliavit aerumnis cor eorum,
vacillarunt nec fuit qui subveniret.
13 Et clamaverunt ad Dominum in angustiis suis;
a tribulationibus eorum liberavit eos.
14 Et eduxit eos e tenebris et ex obscuro,
et vincula eorum disrupit.
15 Gratias agant Domino pro misericordia eius,
et pro mirabilibus eius erga filios hominum,

16 Quod confregit portas aereas
et vectes ferreos contrivit. †
17 Aegrotabant propter iniquitatem suam,
et propter delicta sua affligebantur;
18 Omnem escam abominabatur anima eorum,
et appropinquaverunt ad portas mortis.
19 Et clamaverunt ad Dominum in angustiis suis;
a tribulationibus eorum liberavit eos.
20 Misit verbum suum, ut sanaret eos,
et ex interitu eriperet eos.
21 Gratias agant Domino pro misericordia eius,
et pro mirabilibus eius erga filios hominum.

dys išvaduotų iš nelaisvės. Nelaisvėn jie buvo patekę už savo nusikaltimus Viešpačiui, kurs skiria bausmes nusidėjėliams, kurio tačiau galutinis tikslas yra sugrąžinti juos pas save. — 17—22 Jie sirgo... Tai pavyzdys pagydytų nuo pavojingos ligos. — Jų siela bodėjosi... Liga buvo taip įsigalėjusi, kad jie nebenorėjo nė valgyti. — Prie mirties: mirusiųjų buveinės, kuri įvaizduojama turinti vartus ir užkaiščius. — Siuntė savo žodį: Dievo įsaky-

22 Ir teatnašauja šlovinimo aukas
ir pasakoja su džiūgavimu visus jo veikalus
23 Kurie buvo išplaukę laivais į jūrą
vesti prekybos ant didelių vandenų,
24 Šitie matė Viešpaties veikalus
ir jo stebuklus jūroje.
25 Jis tarė ir sukėlė audringą vėją,
kurs pakėlė augštyn jos bangas.
26 Jos kilo iki dangui, nusileisdavo iki gelmių;
jų siela styro nelaimėje.

27 Jie šlubavo ir svyravo kaip girti,
ir visas jų sumanumas buvo dingęs.
28 Ir jie šaukėsi save suspaudime į Viešpatį,
ir jis išvedė juos iš jų sielvartų.

29 Jis pavertė audrą į lengvą vėjelį,
ir jūros bangos nutilo.
30 Jie linksminosi, kad jos nutilo,
ir jis nuvedė juos į pageidaujamą uostą.
31 Tegul jie dėkoja Viešpačiui už jo gailestingumą
ir už jo stebuklus žmonių vaikams.

32 Ir tešlovina jį tautos susirinkime
ir tegul giria jį vyresniųjų posėdyje †
33 Jis pavertė upes į tyrumą
ir vandens šaltinius į sudžiūvusią žemę,
34 Derlingą žemę į druskos slėnį
dėl jos gyventojų piktumo,
35 Tyrumą pavertė į vandenų ežerą
ir sausą žemę į vandenų šaltinius

---

mą, kurs čia įasmeninamas (plg Ps 147, 15; Iz 55, 10 . . .). — 23—32 Kurie buvo išplaukę . . . Pavyzdys išgelbėtų iš pavojaus, plaukiant laivu per jūrą. — Pažymėtinas 25—27 eil aprašymas audros jūroje juo labiau, kad žydai nedaug teplaukiodavo jūra. Plg Jon 1, 4—15. — Vyresniųjų posėdyje: prie miesto vartų, kur paprastai susirinkdavo miesto vyresnieji teisti. Plg Rut 4, 1 . . .

33 Jis pavertė upes . . . Pavyzdžiais pamokoma, kaip žemės derlius, su kuriuo yra susijusi žemiška žmogaus laimė,

22 Et sacrificent sacrificia laudis
et enarrent opera eius cum exsultatione.
23 Qui descenderant navibus in mare,
mercaturam facturi in aquis magnis,
24 Hi viderunt opera Domini,
et mirabilia eius in pelago.
25 Dixit, et concitavit ventum procellosum,
qui in altum extulit undas eius.
26 Ascendebant usque ad caelos, descendebant usque ad ima;
anima eorum tabescebat in malis.
27 Titubabant et nutabant ut ebrii;
et absorpta est omnis peritia eorum.
28 Et clamaverunt ad Dominum in angustiis suis,
et e tribulationibus eorum eduxit eos.
29 Sedavit procellam in auram lenem,
et conticuerunt fluctus maris.
30 Et laetati sunt, quod siluerunt,
et deduxit eos ad portum optatum.
31 Gratias agant Domino pro misericordia eius,
et pro mirabilibus eius erga filios hominum.
32 Et celebrent eum in coetu populi,
et in consessu seniorum laudent eum. †
33 Convertit flumina in desertum,
et fontes aquarum in terram sitientem,
34 Terram frugiferam in salsuginem,
propter malitiam habitantium in ea.
35 Convertit desertum in lacum aquarum,
et terram aridam in fontes aquarum.

---

priklauso nuo Dievo apvaizdos, duodančios arba neduodančios lietaus. — Sekančios 33—41 eil, tiesa, gali būti suprantamos apie Dievo apvaizdą bendrai, bet čia rodosi, kad jomis geriau nušviečiama, kaip Dievas padėjo grįžtančiai iš ištrėmimo tautai ir vėl apsigyvenusiai Palestinoje. Panašių metaforų randama pas Iz 35, 7; 41, 18; 42, 15; 50, 2, kuriomis aprašomas grįžimas iš nelaisvės. — 34 Derlingą žemę . . . Aliuzija į Sodomos ir Gomoros žuvimą. Žr 1 Moš 19, 1—20. — 35 Tyrumą pavertė . . . Aliuzija į stebuklingą vandens da-

36 Ir apgyvendino tenai alkstančius,
o jie pasistatė gyvenamą miestą,
37 Jie apsėjo laukus ir įsiveisė vynuogynų
ir gavo vaisių derlių.
38 Jis palaimino juos, ir jie labai padaugėjo;
jis davė jiems nemaža gyvulių
39 Jų buvo dar maža, ir jie buvo pažeminti
dėl slėgusių juos nelaimių ir vargų;
40 Bet tas, kurs išlieja panieką ant kunigaikščių
ir padaro, kad jie klaidžiotų nepereinamuose [tyruose,
41 Pakėlė vargšą iš nelaimės
ir padarė šeimas gausingas kaip bandas
42 Tiesieji matys ir linksminsis,
ir kiekvienas piktumas sučiaups sau burną.
43 Kas yra išmintingas, kurs to žiūrėtų
ir gerai apsvarstytų Viešpaties gailestingumus?

107 (108) psalmė. Šlovinimas Dievo, kurio pagalba tikimasi nugalėti priešus

1 Giesmė. Psalmė. Dovido
2 Mano širdis stipri, Dieve, mano širdis stipri;
aš giedosiu ir skambinsiu stygomis.
Pabusk, mano siela; 3 pabuskite, psalteri ir [kanklės!
aš pažadinsiu aušrą.
4 Aš šlovinsiu tave, Viešpatie, tautose
ir skambindamas psalteriu giedosiu tau giminėse,
5 Nes tavo gailestingumas yra didelis iki dangui
ir tavo ištikimybė iki debesų.
6 Pasirodyk pakilęs viršum dangaus, Dieve;
tavo garbė tebūna viršum visos žemės.
7 Kad tavo mylimieji būtų išlaisvinti,
padėk savo dešinę ir išklausyk mus

---

vimą žydų tautai keliaujant per tyrus. Plg Iz 17, 1—7; 4 Moš 20, 2—13. Taip pat turėjo atsitikti Palestinoje, pavirtusioje Babelės nelaisvės laikais kone į tyrumą. Plg Iz 35, 7. — **36** T e n a i: Palestinoje. — **40** I š l i e j a p a n i e k i n i m ą . . . Taip atsitiko paimtiems į nelaisvę žydų karaliams. — K a d j i e k l a i d ž i o t ų . . . Plg Job 12, 21. 24; — **31** G a u s i n g a s k a i p . . . Plg Job 31, 11. — **42** T e i s i e j i m a-

36 Et collocavit illic esurientes,
et condiderunt civitatem habitabilem.
37 Et seminaverunt agros et plantaverunt vineas,
et obtinuerunt proventus frugum.
38 Et benedixit eis et multiplicati sunt valde,
et pecora non pauca tribuit eis.
39 Et pauci facti sunt et abiecti
ob pressuram malorum et afflictionis;
40 Sed qui effundit contemptum super principes
eosque errare facit per invia deserta,
41 Sublevavit egenum de miseria,
et familias fecit numerosas ut greges.
42 Vident recti et laetantur,
et omnis malitia claudit os suum.
43 Quis est sapiens, qui observet haec,
et probe perpendat misericordias Domini?

Psalmus 107 (108). Laus Dei et imploratio auxilii in bello

1 Canticum. Psalmus. Davidis.
2 Firmum est cor meum, Deus, firmum cor meum;
cantabo et psallam.
Evigila, anima mea; 3 evigilate, psalterium et [cithara!
excitabo auroram.
4 Laudabo te in populis, Domine,
et psallam tibi in nationibus,
5 Quoniam magna est usque ad caelum misericordia tua,
et usque ad nubes fidelitas tua.
6 Excelsus appare super caelos, Deus;
super omnem terram sit gloria tua.
7 Ut liberentur dilecti tui,
adiuva dexterâ tuâ, et exaudi nos.

---

t y s . . . Įspūdis, kurį Dievo apvaizdos veikimas daro geriesiems ir piktiesiems. Plg Job 4, 16. — **43** K a s y r a i š m i n t i n g a s . . . Plg Oz 14, 9. 10

107 psalmėje šlovinama Dievas ir pareiškiama pastikėjimas juomi (2-5); meldžiama, kad Dievas atitesėtų savo pažadus, duotų visą Kanaano žemę savo tautai ir suteiktų jai pagalbos (6—14)

1 D o v i d o. Šita ps sudėta iš Ps 56, 8—12 ir Ps 59, 6c—14

8 Dievas yra kalbėjęs savo šventovėje:
„Aš džiūgausiu ir dalinsiu Sikemą,
ir išmatuosiu Sukoto slėnį.
9 Mano yra Galaado žemė ir mano Manaso žemė,
ir Epraimas yra mano galvos šalmas. Judas
mano skeptras.
10 Moabas mano plovimos praustuvė.
Ant Edomo aš dėsiu savo autuvą.
Pilistėjos būsiu nugalėtojas“
11 Kas nuves mane į sustiprintąjį miestą?
kas lydės mane iki Edomui?
12 Argi ne tu, Dieve, kurs atstūmei mus
ir jau nebeišeini, o Dieve, su mūsų kariuo-
menėmis?
13 Duok mums pagalbos prieš nepriętelį,
nes žmonių parama tuščia.
14 Su Dievu mes elgsimės drąsiai,
ir jis sumindžios mūsų neprietelius

108 (109) psalmė. Prašymas Dievo pagalbos prieš neteisingus ir klastingus neprietelius

1 Choro vedėjui. Dovido. Psalmė
Dieve, mano šlove, netylėk,
2 nes jie atvėrė bedievišką ir klastingą burną.
Jie kalbėjo su manim melagingu liežuviu,

---

108 psalmė. Dovidas meldžia Dievą pagalbos prieš klastingus priešus, kurie už gerumą ir meilę atsilygina piktumu ir neapykanta (2—5); ypač vienam neprieteliui su visa jo ainija (6—13) net ir dėl jo gimdytojų nusikaltimų psalmininkas linki visokių Dievo bausmių, kurias jis nusipelnė pas Dievą atkaklumu ir piktžodžiavimu (14—20); sau psalmininkas maldauja Dievo padėjimo, aprašydamas savo nelaimingą likimą, kad, Dievui sugėdinus jo neprietelius, jis pats galėtų šlovinti savo gelbėtoją (21—31)

Pastaba: Apie prakeikimus, sutinkamus šitoje psalmėje, lygiai, kaip ir kitose Šv Rašto vietose, C h r P e s c h, De Inspiratione S Scripturae, 1906, n 447, sako taip: ,,Psalmininkas žiūri ne į kurį nors asmeninį neprietelį, bet į tuos, kurie, paniekinę Dievo įstatymą, kelia maištą prieš patį Dievo viešpatavimą ir yra sukietėję savo nedorume. Dievas už ištikimą įstatymo sergėjimą buvo žadėjęs daug gėrybių, atkakliems gi jo peržengėjams buvo paskyręs kiečiausių

8 Deus locutus est in sanctuario suo:
„Exsultabo et partibor Sichem,
et vallem Succoth dimetiar;
9 Mea est terra Galaad, et mea terra Manasse,
et Ephraim galea capitis mei, Iuda sceptrum
meum.
10 Moab pelvis lotionis meae;
super Edom ponam calceamentum meum,
de Philistaea triumphabo“.
11 Quis adducet me in civitatem munitam?
quis deducet me usque in Edom?
12 Nonne tu, Deus, qui reppulisti nos,
nec iam egrederis, Deus, cum exercitibus
nostris?
13 Da nobis auxilium contra inimicum,
quia vanum est subsidium hominum.
14 Per Deum fortiter agemus,
et ipse conculcabit inimicos nostros.

Psalmus 108 (109). Contra inimicos iniustos et perfidos

1 Magistro chori. Davidis. Psalmus.
Deus, laus mea, ne tacueris,
2 quia os impium et dolosum contra me ape-
Locuti sunt mecum lingua mendaci, [ruerunt.

---

bausmių (3 Moš 26). Todėl psalmininkas meldžia pakilti prieš nusidėjėlius ir atitesėti savo pažadus (Ps 108, 21. 27). Ta malda yra pranašinė, skelbianti, ką Dievas padarys. Tuo būdu psalmininko jausmas yra prašymas ir skelbimas būsimo Dievo neprietelių pažeminimo. Norėti gi ir skelbti Dievo neprietelių pažeminimą nėra nepadoru. Kieti 108 ps išsireiškimai nesiskiria nuo tų, kuriuos pats Dievas dažnai vartojo, reikalaudamas laikytis jo įstatymo. Be to, reikia pažymėti, kad ne visa, kas padoru, yra lygiai tobula, ir kadangi Sen Testamento laikais religinis ir dorinis pažinimas augo iki Nauj Testamentui, gali būti ir tikrai yra Sen Testamente dalykų, kurie netinka tobulesniam Kristaus įvestam religiniam ir doriniam stoviui''. Cf s Thom Aq 2, 2. Q. 83, a. 8 ad 1 et etiam q. 25. a. 6 ad 3

1 D i e v e, m a n o . . . Daugelis aiškintojų mano, kad ps parašyta prieš Doegą ir kitus Dovido neprietelius iš Sauliaus šalininkų tarpo arba prieš Absalono patarėją Akitofelį. Dva-

3 ir neapykantos šnekomis apsupo mane,
ir be priežasties kovojo prieš mane.
4 Už mano meilę jie kaltino mane;
aš gi meldžiaus.
5 Ir jie atsilygino man piktu už gerą
ir neapykanta už mano meilę
6 Pažadink prieš jį bedievį,
ir kaltintojas testovi jo dešinėje.
7 Kai jis bus teisiamas, teišeina pasmerktas,
ir jo maldavimas teneranda malonės.
8 Jo dienos tebūna trumpos,
jo pareigą tegul gauna kitas.
9 Jo vaikai tebūna našlaičiai
ir jo žmona našlė.
10 Teklaidžioja jo vaikai be vietos ir teelgetauja,
tebūna išmetami iš savo sunaikintų namų †
11 Skolintojas tegul tykoja viso jo lobio,
ir svetimieji teišplėšia jo darbų vaisius
12 Nė vienas tenerodo jam gailestingumo,
ir tenebūna kas pasigailėtų jo vaikelių.
13 Jo palikuonys tebūna atiduota sunaikinimui;
antroje kartoje tebūna išdildytas jų vardas.

---

sine prasme ji aiškinama apie įdavėją Judą ir Kristaus neprietelius žydus (žr 7 e). — N e t y l ė k: neduok pasilikti nenubaustiems priešams. Plg Ps 34, 22; 82, 2. — 3 B e p r i e ž a s t i e s: be mano kaltės.

Toliau psalmėje (6—19 e) eina eilė labai žiaurių linkėjimų. Tuos linkėjimus aiškindami, nemaža vėlesniųjų aiškintojų reiškia nuomonę, kad tokių linkėjimų turėję psalmininko atžvilgiu jo priešai, kad jis juos tik kartojąs, kad parodytų, kokia karti ir žiauri yra jų neapykanta. Todėl sakoma, kad po 5 eil reikią įterpti žodžius: „ir jie sako"; 20 gi eil prasmė esanti maždaug tokia: „Tai, ką jie man piktai linki, tebūna užmokestis, kokį turės jiems duoti Viešpats." — Reikia tačiau pasakyti, kad šitoks aiškinimas nėra laisvas nuo sunkenybių. Duodamas 20 eil aiškinimas neturi rimtų pagrindų; be to, visai netikėtina, kad nedoras priešas būtų galėjęs prikaišioti pamaldžiam psalmininkui negailestingumą beturčiams ir vargšams, dargi paniekinimą palaimos (16—19). Siūlomajame aiškinime yra ir kitų silpnų pusių, kurios neleidžia jo priimti. — Iš kitos pusės žiūrint, piktų linkėjimų klausimas nėra jau toks, kad jo nebūtų galima tinkamai išspręsti, ir tai ne tik šitoje psalmėje, bet ir kitur. Reikia atsiminti, kad Sen Test galiojo keršto įstatymas (2 Moš 21, 12. 23—25; 3 Moš

3 et sermonibus odii circumdederunt me,
et impugnaverunt me sine causa.
4 Pro dilectione mea accusabant me:
ego vero orabam.
5 Et retribuerunt mihi mala pro bonis,
et odium pro dilectione mea.
6 Suscita impium contra eum,
et accusator stet a dextris eius.
7 Cum iudicabitur, exeat condemnatus,
et deprecatio eius irrita sit.
8 Dies eius fiant pauci,
munus eius accipiat alter.
9 Filii eius orphani fiant,
et uxor eius vidua.
10 Instabiles vagentur filii eius et mendicent,
eiciantur e domibus suis devastatis. †
11 Faenerator insidietur omni possessioni eius,
et alieni diripiant fructum laboris eius.
12 Nemo exhibeat ei misericordiam,
nec sit qui misereatur pupillorum eius.
13 Posteritas eius tradatur excidio;
in generatione altera deleatur nomen eorum.

24, 17—21), ir bausmės buvo skiriamos daug kietesnės, negu mūsų laikais; be to, psalmininkas kalba poetų būdu, ir jo metaforų negalima visur suprasti raidiškai. Be to, psalmininkas gina ne savo reikalą, bet Dievo, nes jis kalba prieš neprietelius, kurie todėl jį puola, jog jis, pasiduodamas Dievui, ištikimai laikosi Dievo įsakymų. (De imprecationibus in S Scripturis cf Bea, De Scripturae Sacrae inspiratione)

6 P a ž a d i n k p r i e š j į . . . Psalmininkas kalba apie vieną, matyti, žymiausią jo neprietelių tarpe. Visų pirma linki jam, kad jis būtų pasmerktas žmonių teisme, kad jis patektų į valdžią nedoro žmogaus, kurs trauktų jį į teismą ir kad tenai jį kaltintų piktas skundėjas stovėdamas šalia jo. — K a l t i n t o j a s. Ebr š a t a n reiškia priešininką (skundėją). Plg 1 Kar 29, 4; 2 Kar 19, 2 ir k. — J o d e š i n ė j e. Vyriausias skundėjas žydų teismuose stovėdavo kaltinamojo dešinėje. Žr Zak 3, 1; Job 30, 12. — 7 T e i š e i n a: iš teismo. — 8 J o p a r e i g ą t e g a u n a k i t a s. Nustojęs savo pareigų, nebegaus ir skirtos joms algos, todėl nebeturės iš ko gyventi pats ir išlaikyti savo šeimos; arba: trumpu laiku mirdamas, nepaliks savo pareigų kam nors iš savo šeimos, bet jos teks visai svetimam. — Šituos ps žodžius šv Petras pritaikė įdavėjui Judui ir iš jų ėmė progą raginti, kad

14 Tebūna atsiminta jo tėvų kaltės pas Viešpatį,
ir teneišdyla jo motinos nuodėmė.
15 Tebūna tai visados Viešpaties akivaizdoje,
jis išnaikins nuo žemės jų atsiminimą.
16 Nes jis ir nemanė vykdyti gailestingumą,
bet persekiojo nelaimingą ir vargšą žmogų
ir žmogų įskaudintos širdies, kad jį nužudytų.
17 Jis mėgo prakeikimą: tegul jis jam ateina;
nenorėjo palaiminimo: tegul pasitraukia nuo jo.
18 Tegul jis būna apvilktas prakeikimu kaip drabužiu:
tegul tas įeina kaip vanduo į jo vidų
ir kaip aliejus į jo kaulus.
19 Tebūna jam kaip rūbas, kurs apdengia jį,
ir juosta, kuria jis visados susijuosia †
20 Šitas atlyginimas tebūna iš Viešpaties tiems, kurie mane kaltina
ir kurie kalba pikta prieš mano sielą.
21 Bet tu, Viešpatie, Dieve, padėki man dėl savo vardo,
gelbėk mane, nes tavo gailestingumas maloningas.
22 Nes aš esu nelaimingas ir vargšas,
ir mano širdis yra sužeista manyje.
23 Aš nykstu kaip šešėlis, kurs ištysta,
ir manęs nusikratoma kaip skėrių.
24 Mano keliai svyruoja nuo pasninko,
ir mano kūnas džiūsta suliesėjęs,

---

kitas būtų išrinktas eiti pareigų, kurių nevertas buvo pasidaręs Judas. — 14 *Tebūna atsiminta*... tegul jis kenčia ir už savo tėvų kaltes. Plg 2 Moš 20, 5. — 15 *Tebūna tai visados*... Tegul pasilieka visos jo tėvų kaltės neišnaikintos Dievo teisėjo akivaizdoje, o čia, žemėje, tebūna išnaikinta pikta giminė iki paskutinei pėdsakai. — 16 *Nes jis ir*... Jis nevertas pasigailėti, nes pats buvo be gailestingumo. — *Persekiojo nelaimingą*... Tas, kurį neprietelis persekiojo, buvo ir be to priverstas daug kentėti, buvo patyręs ant savęs Dievo rūstybės. — 17 *Jis mėgo prakeikimą*... nes nevengė, mėgo tas kaltes, už kurias skirta prakeikimas. — *Nenorėjo palaiminimo*, nes nenorėjo daryti to, už ką Dievo yra pažadėtas palaiminimas. — 18 *Tegul jis būna*... Kas nuolat

14 Memoretur culpa patrum eius apud Dominum,
et peccatum matris eius ne deleatur:
15 Praesentia sint Domino semper,
et exstirpet e terra memoriam eorum.
16 Neque enim cogitavit exercere misericordiam,
sed persecutus est hominem miserum et inopem
et afictum corde, ut eum occideret.
17 Et dilexit maledictionem: veniat ei;
noluit benedictionem: recedat ab eo.

18 Et induatur maledictione sicut vestimento:
intret, sicut aqua, in interiora eius,
et, sicut oleum, in ossa eius.

19 Sit ei quasi vestis quae operit eum,
et zona qua cingitur semper. †
20 Haec merces sit eis a Domino, qui me accusant,
et qui loquuntur mala adversus animam meam.

21 Sed tu, Domine, Deus, age mecum propter nomen tuum;
quia benigna est misericordia tua, salva me.

22 Nam ego sum miser et inops,
et cor meum sauciatum est in me.
23 Sicut umbra, quae declinat, evanesco,
et excutior ut locusta.
24 Genua me vacillant ob ieiunium,
et caro mea macie tabescit,

---

gyvena nuodėmėse, prakeikimas teįeina į jo vidurius, kaip vanduo ir aliejus į jo kaulus; tebūna pilnas prakeikimo viduje ir tebūna visas tarsi įvyniotas į prakeikimą

20 *Šitas atlyginimas*... Ko vertas vienas neprietelis, to verti ir kiti. — 21 *Dėl savo vardo*: taip, kaip reikalauja tavo šventas vardas, tavo garbė — 23 *Aš nykstu*... Kada diena baigiasi, šešėlis tarsi linksta, darosi kaskart ilgesnis, kolei jis visai išnyksta tamsybėje; panašiai darosi ir su psalmininko gyvenimu. — *Kaip skėrių*. Skėriai, vėjo pagauti, nunešami į jūrą ir negali pasipriešinti (2 Moš 10, 19; Joel 2, 2); taip pat varomas į mirtį ir psalmininkas. — 24 *Mano keliai*... Būdamas sielvarte, jis nebenori valgyti, ir toks savęs alkinimas susilpnina jėgas; kūnas, nebetepamas aliejumi, nustoja savo

[25] Ir aš pasidariau jiems pajuoka;
mane matydami jie kraipo savo galvas.
[26] Padėk man, Viešpatie, mano Dieve;
gelbėk mane, žiūrėdamas savo gailestingumo.
[27] Tegul jie žino, kad tai tavo ranka,
kad tu, Viešpatie, tai padarei.
[28] Tegul jie keikia, kad tik tu laimintumei;
sukilstą prieš mane tebūna sugėdinti,
o tave tarnas tegul linksminasi.
[29] Tebūna apvilkti gėda, kurie kaltina mane,
ir tebūna apdengti savo sugėdinimu kaip apsiaustu.

[30] Aš labai šlovinsiu Viešpatį savo burna
ir daugelio tarpe girsiu jį;
[31] Nes jis stovėjo beturčio dešinėje,
kad išgelbėtų jį akyse teisėjų

109 (110) psalmė. Mesijas karalius, kunigas, nugalėtojas

[1] Dovido. Psalmė
Viešpats tarė mano Viešpačiui: „Sėskis mano dešinėje,
kolei aš nepadarysiu iš tavo neprietelių tavo kojoms pakojo“.

---

vikrumo, dailumo. — [25] Ir aš pasidariau... Neprieteliai žiūri į psalmininką kaip į žmogų, kurį pats Dievas paliko ir baudžia. Plg Ps 21, 8; 42, 15 ir k. — [27] Tegul jie žino... Jei Dievas padės, kiekvienas pažins, kad Dievo ranka padarė žmonėms negalimą dalyką ir išvadavo iš kentėjimų. — [28] Tegul jie keikia... Aš nebijau jų prakeikimų, kad tik tu, Viešpatie, mane laimintumei. — [31] Nes jis stovėjo beturčio dešinėje: kovodamas už jį, pasiryžęs jam padėti prieš tuos, kurie teisia ir nori pasmerkti jo sielą

109 psalmė. Dovidas skelbia Dievo nutarimą, kuriuo Dievas Tėvas kviečia Dovido Viešpatį sėstis jo dešinėje ir viešpatauti visiems neprieteliams, kaip jam, amžinajam Sūnui, pritinka (1—3); skelbia taip pat priesaika patvirtintą Dievo nutarimą, kad jis yra amžinas kunigas (4), ir aprašo Mesijo neprietelių nugalėjimą (5—7)
[1] Dovido. Psalmė parašyta Dovido. Tai sako ne tik jos antraštė. Kristus Viešpats ne tiktai minėjo, kad jos autorius yra Dovidas, bet iš tokios jos kilmės ėmė įrodymų spręsti

[25] Et ego factus sum opprobrio illis;
videntes me movent caput suum.
[26] Adiuva me, Domine, Deus meus;
salva me secundum misericordiam tuam.
[27] Et sciant tuam hanc esse manum,
te, Domine, haec fecisse.
[28] Maledicant illi, sed tu benedicas:
insurgentes in me confundantur,
servus autem tuus laetetur.
[29] Induantur, qui accusant me, ignominia,
et operiantur, sicut pallio, confusione sua.

[30] Celebrabo Dominum ore meo valde,
et in medio multorum laudabo eum:
[31] Nam astitit a dextris pauperis,
ut a iudicibus salvum faceret eum.

Psalmus 109 (110). Messias rex, sacerdos, victor

[1] Davidis. Psalmus.
Dixit Dominus Domino meo: „Sede a dextris meis,
donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum“.

---

klausimui apie Mesijo prigimtį ir garbę (Žr Mk 12, 35. 36; plg Lk 20, 42. 44; Mt 22, 43). Taip pat darė ir šv Petras, mokydamas Sekminių dieną žydus ir ateivius (žr ApD 2, 34). — 109 ps dažniau už visas kitas ps minima Nauj Test. Ja naudojosi Kristus, kreipdamas parisiejų dėmesį į Mesijo vertę (Mt 22, 43—45; Lk 20, 42) ir pasiskelbdamas sėdėsiąs Dievo dešinėje (Mt 26, 64; Mk 14, 62; Lk 22, 69; plg ApD 2, 34; Ef 1, 20; Kol 3, 1; Žyd 1, 13; 8, 1; 10, 12; 1 Petr 3, 22; Apr 3, 21). 1 Kor 15, 25 minimi šitos ps žodžiai apie tai, kad Kristus turi karaliauti, kolei visi jo neprieteliai nebus padėti po jo kojų, o Žyd 5, 6. 10; 6, 20; 7, 17—22. 24. 28, kad Kristus yra kunigas Melkisedeko būdu ir kad jis amžinas kunigas su Dievo priesaika. Iš to, kas pasakyta, ir iš viso krikščionių padavimo pasirodo, kad tas, apie kurį psalmėje kalbama ir į kurį Dievas atsiliepia, yra Mesijas. Kad taip pat žydai senovėje buvo tokios pat nuomonės, galima numanyti iš to, kad Kristus ir apaštalai, mokydami žydus, primena jiems šitos psalmės žodžius kaip jiems žinomas pranašystes apie Mesiją ir nesusitinka su prieštaravimais. — Dovidas dvasios pagavime mato savo būsimąjį sūnų Mesiją Dievo išaugštintą

2 Tavo galingąjį skeptrą Viešpats išties iš Siono:
„Viešpatauk savo neprietelių tarpe!

3 Tavo yra viešpatavimas tavo gimimo dieną
šventame blizgėjime;
prieš aušrą, kaip rasą, aš pagimdžiau tave“.
4 Viešpats prisiekė, ir jis nesigailės:
„Tu kunigas per amžius Melkisedeko tvarka“
5 Viešpats tavo dešinėje:
savo rūstybės dieną jis sunaikins karalius,

---

ir gavusį iš jo dvejopą didžiausią garbę, sėdėti Dievo dešinėje ir būti kunigu, ir pats gauna paliepimą pranašauti apie tai ateisiančiam Mesijui; todėl su didžiausiu nuolankumu tam savo sūnui jis sako: *Viešpats tarė mano Viešpačiui.* Ebr t pažodžiui: ,,Viešpaties (*Yahweh's*) pasakymas mano Viešpačiui (ebr *'Adoni*), t y taip man liepia Yahweh pranašauti tau, mano Viešpatie. — *Sėskis mano dešinėje.* Tas Dovido Viešpats Dievo-Yahweh's žodžiais kviečiamas sėstis jo (Yahweh's) dešinėje, imti vyriausią pagarbos vietą, dalyvauti jo garbėje ir valdžioje (plg Apr 3, 31). — *Kolei aš nepadarysiu...* Dieviškos garbės dalyviui žadama visiškas pavergimas neprietelių. Tai išreiškiama palyginimu, paimtu iš rytiečių karalių papročio dėti savo koją ant nugalėtų priešų sprando, naudotis jais lyg pakoju sėdant ant arklio. Plg Joz 10, 24. Jungė ,,kolei'' neskiria kurios nors ribos dangiškai Mesijo karalystei iš anksto, tarsi atėjus nurodytai valandai, jau pavergtiems esant neprieteliams, Mesijas toliau nebesėdėtų Dievo dešinėje, nes jis ,,sėdi amžinai Dievo dešinėje'' (Žyd 10, 12) ir ,,jo karalystei nebus galo'' (Lk 1, 33); ta jungė ,,kolei'' turi tik parodyti, kad visiškas neprietelių pavergimas Išganytojui yra vidurinis taškas išganymo istorijoje ir kad jam atėjus prasidės nauja era, kuri bus po pasaulio pabaigos. Jo viešpatavimas tuomet ne tik nesibaigs, bet pasirodys dar garbingesnis ir pilnesnis, nes tuomet jau nebebus neprietelių pavergti. Plg Mt 1, 25; 1 Kar 15, 14—28 ir k. — 2 *Tavo galingąjį skeptrą:* karališkos valdžios ženklą. — *Išties.* Dovidas, remdamos Viešpaties pasakymu, daro išvadą, kad karas neprieteliams pavergti prasidės iš Siono, kur yra Viešpaties sostas (1 Kron 28, 5; 29, 23). Iš čia Viešpats *išties*, privers pripažinti visagalį mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus skeptrą. To švento karo pasekmė išreiškiama kitais Dievo pasakymo žodžiais: *Viešpatauk savo neprietelių tarpe.* — 3 *Tavo yra...* Šitos eil tekstas nėra visai tikras. Dabartinis ebr t (TM) yra verčiamas taip: ,,Tavo tauta yra stropiausia tavo stiprybės (žygio) dieną šventais apdarais; iš aušros įsčios yra tau tavo jaunystės rasa.'' Todėl galima manyti, kad čia Mesijui žadama jaunų kovotojų kariuomenė, kurie priklauso kunigijos eilėms

2 Sceptrum potentiae tuae protendet Dominus ex
Sion:
„Dominare in medio inimicorum tuorum!
3 Tecum principatus die ortus tui in splendore
sanctitatis:
ante luciferum, tamquam rorem, genui te“.
4 Iuravit Dominus et non paenitebit eum:
„Tu es sacerdos in aeternum secundum ordi-
5 Dominus a dextris tuis: [nem Melchisedech“.
conteret die irae suae reges.

---

ir yra gausingi (gyvi), kaip pirmos dienos valandos rasa. Bet ką tikrai reiškia toks pažadas, nėra pakankamai suprantama, ir toks vertimas perdaug jau skiriasi nuo kitų senovinių vertimų, ypač nuo Aleksandriečių (G), kurs gali būti taip išverstas: ,,Su tavim yra viešpatavimas tavo galybės dieną šventųjų blizgėjime; iš įsčios prieš aušrą aš pagimdžiau tave.'' Arčiau patyrinėjus, randama, kad Aleksandriečių teksto vertėjas, matyti, turėjo prieš akis tą patį ebr (TM) *pusbalsių* tekstą, tik jis kitaip skaitė, įstatydamas, kur reikia, kitas *balses*, ir vieną žodį jo išleido; tuo būdu jis nutolo nuo kaikurių kitų senovės vertimų. Išvertus graikiškus (G) žodžius atgal į ebr kalbą ir dedant į taip gautą ebr t kitas pusbalses, galima gauti apytikrį Ebr t senesnį už TM. To taip gauto truputį pataisyto ebr t vertimas ir duodamas šiame psalmyne. — Anot to vertimo, psalmininkas sako, kad Mesijui priklauso šventas (,,šventumo blizgėjime'') viešpatavimas (vyriausioji valdžia), pagrįstas jo amžina kilme iš paties Dievo, kurs pagimdė jį taip, kaip prieš aušrą atsiranda (slaptu būdu) rytmetinė rasa. — Vietoje ,,šventumo blizgėjime'' galima skaityti, kaip yra daugelių senų rankraščių, Simacho vertime ir pas šv Jieronimą, ,,šventuosiuose kalnuose''. Tie žodžiai turėtų nurodyti Mesijo gimimą Dievo buveinėje, t y danguje. — Kadangi dieviškas Mesijo gimimas yra minimas Ps 2, 7, tai naujame Ps 109, 3 vertime nebus pasakyta nieko tokio, kuo ji skirtųsi nuo iš kitur žinomo Sen Test apreiškimo. Todėl naujam vertimui reiktų pripažinti pirmenybę, lyginant su prasme, kurią duoda Ebr t TM, laiko atžvilgiu vėlesnis už Aleksandriečių (G) ir Siriškąjį (S) vertimus. — 4 *Viešpats prisiekė...* Psalmininkas skelbia kitą garbingą Mesijo pareigą. Jis nesulaužoma priesaika yra pastatytas amžinu kunigu. Priesaika nurodo ne tik Kristaus kunigystės tikrumą, bet ir begalinę jos vertę. — *Tu kunigas per amžius...* Karalius Mesijas pats yra kunigas. Kunigu jis yra pastatytas tiesioginiu Dievo nutarimu, ir tai ne kokiam ilgesniam ar trumpesniam laikui, bet visiems amžiams. — *Melkisedeko būdu.* Melkisedekas buvo kartu karalius ir kunigas. Žr šv Povilo paaiškinimą šitų žodžių Žyd 5, 1—11; 7, 1—21. — 5 *Viešpats tavo dešinėje.* Psalmininkas kalba apie pagalbą, kurią

6 Teis tautas, padarys krūvas lavonų,
sudaužys galvas plačiai šalyje.
7 Jis gers iš upelio kelyje,
todėl pakels augštyn galvą

110 (111) psalmė. Dievo geradarystės veikalai Izraėlyje

1 A l e l i u j a
Aš šlovinsiu Viešpatį visa širdimi
teisiųjų kuopoje ir susirinkime.
2 Dideli yra Viešpaties veikalai,
tyrinėtini visų, kurie juos mėgsta.
3 Jo veikalai yra didybė ir kilnumas;
ir jo teisybė pasilieka per amžius.
4 Jis padarė atsimintinus savo stebuklus;
gailestingas ir maloningas yra Viešpats.
5 Jis davė maisto tiems, kurie jo bijo;
atsimins per amžius savo sandorą.
6 Savo veikalų galybę jis davė pažinti savo tautai,
duodamas jiems tai, ką turėjo pagonys.
7 Jo rankų darbai yra patikimi ir teisingi;
tvirti yra visi jo įsakymai,
8 Pastoviai nustatyti amžių amžiams,
paremti tvirtumu ir lygybe.

Dievas suteikia Mesijui kovos dieną. Viešpačiu čia vadinama Dievas Tėvas. Jis yra Kristaus dešinėje. 1 eil, kur buvo kalbama apie didžiausią pagarbą, suteiktą Mesijui, jis buvo kviečiamas sėstis Dievo Tėvo dešinėje; čia gi būti dešinėje reiškia tą pat, kaip ir suteikti globos, pagalbos, padėti. Plg Ps 15, 8; 120, 5. — R ū s t y b ė s d i e n ą: visuotinio teismo dieną. — 6 P a d a r y s k r ū v a s l a v o n ų. Kovos arba teismo pasekmės bus visiškas neprietelių nugalėjimas ir sunaikinimas, kurs čia paaiškinamas palyginimu su kovos lauku, pilnu užmuštųjų priešų lavonų. — 7 J i s g e r s . . . Kova bus tokia smarki, kad Kristus, vedinas savo kariuomene, neturės laiko ilsėtis, ilgiau stabtelėti vienoje vietoje savo troškuliui numalšinti. Jam bus gana trupučio vandens, greitai pasisemto iš upelio pakelėje (plg Teis 7, 4—6), ir jis skubės toliau. Dėl tokios drąsos ir karžygiškumo jam teks pilniausio nugalėjimo garbė, kuri jam leis pakelti augštyn savo galvą. Paminėtas čia galvos pakėlimas nurodo, kad žodžiais: J i s g e r s i š u p e l i o k e l y j e išreikšta taip pat vargas, kentėjimas, kurs priverčia nuleisti galvą. Todėl

6 Iudicabit nationes, acervabit cadavera;
conteret capita late per terram.
7 De torrente in via bibet,
propterea extollet caput.

Psalmus 110 (111). Magnifica Dei opera in Israel

1 Alleluia.
Celebrabo Dominum toto corde,
in coetu iustorum et congregatione.
2 Magna sunt opera Domini,
scrutanda omnibus qui diligunt ea.
3 Maiestas et magnificentia opus eius;
et iustitia eius manet in aeternum.
4 Memoranda fecit mirabilia sua;
misericors et clemens est Dominus.
5 Escam dedit timentibus se;
memor erit in aeternum foederis sui,
6 Potentiam operum suorum manifestavit popu-
ut daret eis possessionem gentium. [lo suo,
7 Opera manuum eius sunt fidelia et iusta;
firma sunt omnia praecepta eius,
8 Stabilita in saecula, in aeternum,
facta cum firmitate et aequitate.

---

kaikurie šventieji tėvai ir kiti aiškina šituos žodžius apie žemišką Išganytojo gyvenimą su jo vargais ir kančia: žemišku gyvenimu jis gėrė iš upelio, todėl Dievas padarė jį nugalėtoju ir pasodino savo dešinėje (plg Pilyp 2, 8—11)

110 psalmėje giriama Dievas dėl didelių jo veikalų ir suteiktų tautai geradarybių (1—5), kuriomis pasireiškė jo galybė, ištikimybė sandorai ir šventumas; todėl jis reikia garbinti per amžius (6—10)

1 A l e l i u j a. Ps autorius nežinomas. Šita ir 111 ps gana panašios viena į kitą, sudėtos iš trumpučių sakinių, kurių mintys tarp savęs griežtai nesurištos; viena ir kita yra alfabetinė, turi po 22 eil, prasidedančias ebr t einančiomis iš eilės žydų alfabeto raidėmis. — T e i s i ų j ų s u e i g o j e . . . Psalmininkas nori šlovinti Dievą šventoje sueigoje Dievnamyje ir tuojau vykdo savo sumanymą. — 4 J i s p a d a r ė a t s i m i n t i n u s . . . Savo stebuklams tautai padarytiems atsiminti Viešpats paskyrė šventes: Velykas, Padangčių šventę, šabatą. — 5 M a i s t o: manos, vandens iš uolos. — 6 K ą t u r ė j o p a g o n y s: Kanaano šalį. — 9 I š v a d a -

9 Jis siuntė savo tautai išvadavimą,
padarė savo sandorą amžiams;
šventas ir gerbtinas yra jo vardas.
10 Baimė Viešpaties yra pradžia išminties;
išmintingai daro visi, kurie garbina jį;
jo šlovė pasilieka per amžius

111 (112) psalmė. Teisiųjų laimė

1 Aleliuja
Palaimintas žmogus, kurs bijo Viešpaties,
kurs labai mėgsta jo įsakymus.
2 Jo ainija bus galinga žemėje;
teisiųjų giminė bus laiminama.
3 Lobis ir turtai bus jo namuose,
ir jo dosnumas pasiliks visados.
4 Jis teka kaip šviesa tamsybėse doriesiems,
maloningas ir gailestingas ir teisus.
5 Laimingas žmogus, kurs pasigaili ir skolina,
kurs tvarko savo dalykus teisingai.
6 Per amžius nesiūbuos,
amžinoje atmintyje bus teisusis.
7 Jis nebijos liūdnos žinios,
stipri yra jo širdis: jis turi vilties Viešpatyje.
8 Patvari yra jo širdis: jam nereikia bijoti,
kolei nepamatys savo priešininkų sugėdintų.
9 Jis dalina, dovanoja beturčiams,
jo dosnumas pasiliks visados;
jo ragas bus su garbe pakeltas augštyn.

---

vimą: iš Egipto. — 10 Baimė Viešpaties... Visoks tarnavimas yra šaltinis, šaknis ir esmė tikros išminties; todėl tas tarnavimas ir šlovinimas Dievo turi pasilikti amžinai. Plg Job 28, 28; Pat 1, 7; 9, 10; 7kli 1, 16

111 psalmėje aprašoma laimė dievobaimingo žmogaus: jo ainija galinga ir laiminga, jo namai pilni gėrybių, jis žymus gailestingumu ir teisingumu (1—5). Tvirtai pasitikėdamas Dievu, jis laisvas nuo pavojų, nugali neprietelius, žymus dosnumu, teisybe, galybe, garbe, taip, kad nusidėjėlis niršta jam pavydėdamas (6—10)

1 Aleliua. 111 ps yra alfabetinė. Ji daugeliu atžvilgiu yra panaši į 110 ps. Jųdviejų autorius gal buvo tas pats. Žr Ps 110, 1 paaišk. — Palaimintas... Nors psalmininkas

9 Redemptionem misit populo suo,
statuit in aeternum foedus suum;
sanctum et venerabile est nomen eius.
10 Initium sapientiae timor Domini:
prudenter agunt omnes, qui colunt eum;
laus eius manet in aeternum.

Psalmus 111 (112). Viri iusti beatitudo

1 Alleluia.
Beatus vir qui timet Dominum,
qui mandatis eius delectatur multum.
2 Potens in terra erit semen eius;
generationi rectorum benedicetur.
3 Opes et divitae erunt in domo eius,
et munificentia eius manebit semper.
4 Oritur in tenebris ut lumen rectis,
clemens et misericors et iustus.
5 Bene est viro qui miseretur et commodat,
qui disponit res suas cum iustitia.
6 In aeternum non vacillabit;
in memoria aeterna erit iustus.
7 A nuntio tristi non timebit;
firmum est cor eius, sperans in Domino.
8 Constans est cor eius, non timebit,
donec confusos videat adversarios suos.
9 Distribuit, donat pauperibus,
munificentia eius manebit semper;
cornu eius extolletur cum gloria.

---

kalba apie dievobaimingo žmogaus laimę šiame ir būsimame gyvenime, bet ypatingą dėmesį jis kreipia į Dievo suteikiamą užmokestį čia, žemėje. — 3 Jo dosnumas. Teisusis turės visados pakankamai lobio, kad galėtų būti dosnus. Plg Ekli (ebr) 3, 30; 7, 10 ir k. — Kiti ebr ž sedagah verčia: teisumas. — Teisiojo, dievobaimingo žmogaus teisumas, šventumas, paremtas Dievu, pasilieka per amžius. „Šventųjų darbai yra amžinųjų vaisių žiedas", sako šv Grigalius Didysis. — 4 Jis teka. Teisusis bus kitiems šviesa šio gyvenimo tamsybėje. Tamsybė yra nelaimės, vargo vaizdas, taip, kaip šviesa yra išgelbėjimo vaizdas. Kiti supranta šituos žodžius apie Dievą. — 5 Nesiūbuos: Dievui padedant. — 8 Sugėdint: gavusių nusipelnytą bausmę. — 9 Jo ragas: galybė, vertė, orumas eis didyn ir vis labiau

10 Nusidėjėlis matys ir pyks,
grieš savo dantimis ir nyks;
nusidėjėlių geismas nueis niekais

112 (113) psalmė. Šlovinimas Dievo, kilnaus ir maloningo

1 Aleliuja
Šlovinkite, Viešpaties tarnai,
šlovinkite Viešpaties vardą.
2 Tebūna Viešpaties vardas šlovinamas
ir dabar, ir per amžius.
3 Nuo saulės tekėjimo iki jos nusileidimui
tebūna šlovinamas Viešpaties vardas
4 Kilnesnis už visas tautas Viešpats,
jo garbė augščiau dangaus.
5 Kas kaip Viešpats, mūsų Dievas,
kurs turi sostą augštybėje
6 ir nuleidžia akis žemyn į dangų ir į žemę?
7 Jis pakelia vargšą iš dulkių,
iškelia beturtį iš mėšlo,
8 Kad pasodintų jį su kunigaikščiais,
su savo tautos kunigaikščiais,
9 Apgyvendina namuose tą, kuri buvo nevaisinga,
kaip linksmą vaikų motiną

---

bus gerbiamas žmonių akyse. — 10 Nusidėjėlis matys... Bedievis savo pykimu ir pavydu pakenks tik pats sau; jo troškimai bus tušti. Plg Ps 1, 6

112 psalmė. Psalmininkas kviečia Viešpaties tarnus šlovinti jį visados ir visur (1—3); skelbia jo kilnumą, kuriuo jis pranešа dangų ir žemę (4—6); parodo, koks maloningas jis yra nelaimingiems ir paniekintiems (7—9)

1 Aleliuja: Pss 112—117, prasidedančios žodžiu halelu-yah, buvo vadinamos Halleliu; jos buvo recituojamos kaip kitomis iškilmingomis dienomis, taip ir per Velykų vakarienę. Plg Mt 26, 30. — Tarnai: ištikimi Dievo garbintojai. — Viešpaties vardą: Dievą, kurs apreiškė tautai savo vardą (savo prigimtį, pats save). — 4 Kilnesnis už visas... Didelis dalykas yra visos tautos, kartu paimtos, bet Viešpats yra didesnis; puikus yra dangus, bet Viešpaties garbė yra didesnė už visą dangaus žibėjimą ir gražumą, nes jis stovi augščiau viso pasaulio. Plg Malak 1, 11. — 5. 6 Kurs turi sostą... Nors Dievo sostas

10 Peccator videbit et indignabitur,
dentibus suis frendet et tabescet;
desiderium peccatorum peribit.

Psalmus 112 (113). Laus Dei excelsi et benigni

1 Alleluia.
Laudate, servi Domini,
laudate nomen Domini.
2 Sit nomen Domini benedictum
et nunc et usque in aeternum.
3 A solis ortu usque ad occasum eius
laudetur nomen Domini.
4 Excelsus super omnes gentes Dominus,
super caelos gloria eius.
5 Quis sicut Dominus, Deus noster,
qui sedet in alto
6 et oculos demittit in caelum et in terram?
7 Sublevat a pulvere inopem,
e stercore erigit pauperem,
8 Ut collocet eum cum principibus,
cum principibus populi sui.
9 Habitare facit eam, quae sterilis erat, in domo,
matrem filiorum laetantem.

---

yra taip augštai, jog jis turi žemyn žiūrėti, kad matytų dangų ir žemę, tačiau jis neužmiršta žemiausių dalykų ir jais rūpinasi (plg Iz 57, 15). Toliau pavyzdžiais paaiškinamas tas Dievo pažvelgimas žemyn. — 7 Jis pakelia... Plg 1 Kar 2, 8; Job 28, 5. 11; 1 Moš 41 sk. Pasilikimas dulkėse, mėšle yra vaizdai didžiausio skurdo ir apleidimo. — 9 Apgyvendina... Kitas tėviško Dievo rūpestingumo pavyzdys. Neturėjimas vaikų buvo Sen Test laikomas didžiausia nelaime, prakeikimu (2 Moš 23, 26; 5 Moš 7, 14). Dievas padaro, kad ir ta, kuri ilgą laiką buvo nevaisinga, susilaukia vaikų, jais džiaugiasi ir tarsi įsišaknija namuose

Iš šitos ir tolesnių pss iki 117 (ebr t Ps 113—118), kurios visos prasideda žodžiu halelu-yah, susideda vadinamasis žydų Hallel. Jos visos buvo recituojamos iškilmingomis metų dienomis, o taip pat Velykų vakarienėje. 112 ir 113 pss buvo recituojamos prieš vakarienę, 114—117 pss ją pabaigus. Mato Evangelijos žodžiuose (26, 30): ,,pakalbėję giesmę, jie išėjo į Alyvų kalną'' yra aliuzija į šito Hallelio recitavimą

113 A (114) psalmė. Viešpaties stebuklai Izraėliui išeinant iš Egipto

1 Aleliuja
Kai Izraėlis ėjo iš Egipto,
Jokūbo namai iš svetimos tautos,
2 Tuomet Judas pasidarė jo šventovė,
Izraėlis jo karalystė
3 Jūra pamatė ir pasitraukė,
Jordanas pasuko atgal.
4 Kalnai šoko kaip avinai,
kauburiai kaip avinėliai
5 Kas yra tau, jūra, kad tu bėgi?
Jordane, kad tu grežies atgal?
6 Kalnai, kad šokate kaip avinai,
kauburiai, kaip avinėliai?
7 Nuo Viešpaties veido sudrebėk, žeme,
nuo Jokūbo Dievo veido,
8 Kurs pavertė uolą vandenų liūnu,
akmenį vandenų šaltinių

113 B (115) psalmė. Tikrasis Dievas ir pagonių dievaičiai

1 (9) Ne mums, Viešpatie, ne mums,
bet savo vardui duok garbę,
dėl tavo gailestingumo, dėl tavo ištikimybės.

---

113 psalmė. Žydus, išeinančius iš Egipto ir keliaujančius per tyrus, lydėjo dideli stebuklai, skelbdami tos išrinktosios tautos išaugštinimą ir Dievo didybę (1—4, 5—8). — 113 ps iš tikro yra padaryta iš dviejų pss. Antroji prasideda nuo 9 eil ir žymiai skiriasi nuo pirmosios savo turiniu. Ir Vulg jos eil turi savo skaičiavimą. Ebr t pirmoji jos dalis vadinama 114 ps, o antroji — 115 ps

1 A l e l i u j a. Ebr t šituo žodžiu baigiama 112 ps. Į čia jis atkeltas sekant Aleksandriečių vertimu (G). — I š s v e t i m o s t a u t o s, pažodžiui: ,,iš tarsi švebeldžiuojančios, svetima, nesuprantama kalba šnekančios tautos'', t y iš Egiptiečių. — 2 J u d a s . . . Judas čia reiškia visą tautą taip pat, kaip ir Izraėlis. Minima gi Judo giminė dėl to, kad kelionėje iš Egipto ji vadovavo kitoms giminėms (Plg 1 Moš 49, 10; 4 Moš 2, 3; 10, 13. 14). Izraėlio tauta, išėjusi iš Egipto, turėjo būti atskirta nuo visų kitų tautų kaip šventa, kaip

Psalmus 113 A (114). Mirabilia a Deo in Exodo patrata

1 Alleluia.
Cum exiret Israel de Aegypto,
domus Iacob de populo barbaro,
2 Factus est Iuda sanctuarium eius,
Israel regnum eius.
3 Mare vidit et fugit,
Iordanis vertit se retrorsum.
4 Montes saltarunt ut arietes,
colles ut agnelli.
5 Quid est tibi, mare, quod fugis?
Iordanis, quod vertis te retrorsum?
6 Montes, quod saltatis ut arietes,
colles, ut agnelli?
7 A facie Domini contremisce, terra,
a facie Dei Iacob,
8 Qui convertit petram in stagnum aquarum,
rupem in fontem aquarum.

Psalmus 113 B (115). Magnitudo et bonitas veri Dei

1 (9) Non nobis, Domine, non nobis,
sed nomini tuo da gloriam,
propter misericordiam tuam, propter fidelitatem tuam.

---

tikrosios religijos vidurys ir kaip Dievo apreiškimo nešėja. — J o: Dievo. — J o k a r a l y s t ė. Žydai priklausė Dievui ypatingu būdu; Viešpats buvo jų karalius. — 3 J ū r a p a m a t ė . . . Toliau poetiškai aprašomi stebuklai, Dievo padaryti išrinktajai tautai, jai einant per Raudonąją jūrą, per Jordaną, tyruose. — 8 K u r s p a v e r t ė . . . Primenama stebuklas tyruose duoto vandens, kad būtų aišku, jog visagaliui Dievui niekas negali priešintis. Žr 2 Moš 17, 6 . . . 4 Moš 20, 1 . . .

113, 9—26. Prislėgta tauta meldžia Dievą pagalbos, kad kartais pagonys nesityčiotų iš Izraėlio Dievo, kurs vienas yra sutvėrėjas, tuo tarpu kad pagonių stabai yra niekai (9—16); tauta išpažįsta savo pasitikėjimą Viešpaties pagalba ir palaiminimu, nes ne mirusieji, bet gyvieji šlovina Viešpatį (17—26)

9 N e m u m s . . . Mes nenusipelnėme tavo pagalbos, bet tavo paties garbė reikalauja, kad tu mums vardan savo iš

2 (10) Kam turėtų sakyti pagonys:
„Kurgi yra jų Dievas?“
3 (11) Mūsų Dievas yra danguje;
jis padarė visa, ko norėjo
4 (12) Jų stabai yra sidabras ir auksas,
žmonių rankų darbas.
5 (13) Turi burną — ir nekalba;
turi akis — ir nemato;
6 (14) Turi ausis — ir negirdi;
turi nosis — ir nesuuodžia
7 (15) Turi rankas — ir nečiupinėja;
turi kojas — ir nevaikščioja;
jie neduoda garso savo gerkle.
8 (16) Panašūs bus į juos tie, kurie juos dirba,
kiekvienas, kurs jais pasitiki.
9 (17) Izraėlio namai pasitiki Viešpačiu:
jis yra jų padėjėjas ir skydas.
10 (18) Aarono namai pasitiki Viešpačiu:
jis yra jų padėjėjas ir skydas.
11 (19) Kurie bijo Viešpaties, pasitiki Viešpačiu:
jis yra jų padėjėjas ir skydas.
12 (20) Viešpats atsimena mus
ir palaimins mus:
Palaimins Izraėlio namus,
palaimins Aarono namus.
13 (21) Jis palaimins tuos, kurie bijo Viešpaties,
tiek mažus, tiek ir didelius
14 (22) Viešpats padaugins jus
jus ir jūsų vaikus.
15 (23) Jūs esate palaiminti Viešpaties,
kurs padarė dangų ir žemę.
16 (24) Dangus yra Viešpaties dangus,
žemę gi jis davė žmonių vaikams.

---

tikimybės pažadams padėtumei prieš pagonių tautas. — 10 *Kurgi yra...* Jei Viešpats paliks savo tautą suspaudime, pagonims rodysis, kad arba jis yra negana galingas, arba jo visai nėra. — 11 *Mūsų Dievas.* Bet Viešpats yra, ir jis yra visagalis. — 12 *Stabai yra sidabras:* negyvi paveikslai. Žr Ps 134, 15. — 13 *Turi burną...* Plg 5 Moš 14, 23; Išm 15, 15; Iz 40, 18... 44, 9... Jer 10, 3... Bar 6, 7... — 19 *Kurie bijo Viešpaties:*

2 (10) Quare dicant gentes:
„Ubinam est Deus eorum?“
3 (11) Deus noster in caelo est;
omnia, quae voluit, fecit.
4 (12) Idola eorum sunt argentum et aurum,
opus manuum hominum.
5 (13) Os habent, et non loquuntur;
oculos habent, et non vident.
6 (14) Aures habent, et non audiunt;
nares habent, et non odorantur.
7 (15) Manus habent, et non palpant;
pedes habent, et non ambulant;
sonum non edunt gutture suo.
8 (16) Similes illis erunt, qui faciunt ea,
omnis qui confidit in eis.
9 (17) Domus Israel confidit in Domino:
adiutor eorum et clipeus eorum est.
10 (18) Domus Aaron confidit in Domino:
adiutor eorum et clipeus eorum est.
11 (19) Qui timent Dominum, confidunt in Domino:
adiutor eorum et clipeus eorum est.
12 (20) Dominus recordatur nostri
et benedicet nobis;
Benedicet domui Israel,
benedicet domui Aaron.
13 (21) Benedicet iis qui timent Dominum,
tam pusillis quam maioribus.
14 (22) Dominus multiplicabit vos,
vos et filios vestros.
15 (23) Benedicti vos a Domino,
qui fecit caelum et terram.
16 (24) Caelum est caelum Domini,
terram autem dedit filiis hominum.

---

jam tarnauja; prozelitai, pagonys, priėmusieji žydų tikėjimą. — 24 *Dangus yra...* Dievas turi ypatingu būdu savo sostą danguje; žmonių gyvenamoji vieta yra žemė. — 25 *Ne mirusieji...* Sen Testamente dangus tebebuvo uždarytas; todėl nežinota apie amžiną mirusiųjų Viešpatyje šlovinimą. — 26 *Bet mes...* Kadangi mirusiųjų buveinėje nebegalima šlovinti Dievo, tai mes, žemės vaikai, stropiai šlovinkime Dievą: mirusieji to nebegali daryti; todėl Dievas ilgai laiko mus gyvus

17 (25) Ne mirusieji šlovina Viešpatį,
ir nė vienas, kurs nužengia į mirusiųjų buveinę.

18 (26) Bet mes šloviname Viešpatį
ir dabar, ir per amžius

114. 115 (116) psalmė. Nuo mirties išgelbėto žmogaus dėkojimas
(114 V. ps.)

1 Aleliuja
Aš myliu Viešpatį, nes jis girdėjo
mano maldavimo balsą,
2 Nes palenkė man savo ausį
tą dieną, kurią jo šaukiaus.
3 Mirties virvės apipynė mane,
ir pragarų kilpos krito ant manęs;
aš patekau į suspaudimą ir vargus.
4 Ir aš šaukiaus Viešpaties vardo:
„O, Viešpatie, gelbėk mano gyvybę!“
5 Maloningas yra Viešpats ir teisus,
ir mūsų Dievas gailestingas.
6 Viešpats sergi paprastuosius:
aš buvau nelaimingas, ir jis išgelbėjo mane.

---

114. 115 psalmės. Aleksandriečių vertime (G) ir Vulgatoje (V) yra dvi dali vienos ir tos pačios psalmės. Tai rodo jų vienodas turinys ir stilius. Viena psalme jos laikomos ir Ebr tekste, kuriame jos vadinamos 116 psalme. Viena psalme susidedančia iš dviejų dalių laikysime ją ir mes. — Taigi pirmoje jos dalyje (114 ps) psalmės autorius pasisako savo meilę Dievui, nes Dievas išklauso, kai jis prašo pagalbos pavojuje (1—4); šlovina Dievo gailestingumą ir, ragindamas pats save turėti dvasios ramybės, žada vaikščioti Dievo akivaizdoje (5—9). Antroje ps dalyje (115 ps) autorius sako, kad vien tik Dievas duoda pagalbos, todėl reikia jis šlovinti ir atitesėti

17 (25) Non mortui laudant Dominum,
neque ullus qui ad inferos descendit.

18 (26) Sed nos benedicimus Domino,
et nunc et usque in aeternum.

Psalmus 114. 115 (116). Hominis e morte servati gratiarum actiones
(Ps. 114 Vulg.)

1 Alleluia.
Diligo Dominum: quia audivit
vocem obsecrationis meae,
2 Quia inclinavit aurem suam mihi,
quo die invocavi eum.
3 Circumdederunt me funes mortis,
et laquei inferorum supervenerunt mihi,
in angorem et aerumnas incidi.
4 Et nomen Domini invocavi:
„O, Domine, salva vitam meam!“
5 Benignus est Dominus et iustus,
et Deus noster misericors.
6 Custodit simplices Dominus:
miser tui et salvavit me.

---

jam įžadai (10—14). Dievas labai brangina savo šventųjų gyvenimą: jis suteikė išgelbėjimą psalmininkui, kurs atitesės jam savo įžadus (15—18)

1 Aleliuja. Šitas žodis atkeltas į čia sekant Aleksandriečių (G) vertimu. — Aš myliu... Begalinis Dievo gerumas sužadino tą dėkingumo meilę psalmininko širdyje. — 3 Mirties virvės... Plg Ps 17, 5. 6. — 6 Paprastuosius: neklastingus. Ebr t pažodžiui: nepritvrusius, todėl tokiuos, kurie negali patys savęs apsiginti ir yra labiau reikalingi globos kaip kiti.

7 Grįžk, mano siela, į savo ramybę,
nes Viešpats padarė tau gera.
8 Jis juk išgelbėjo mano sielą nuo mirties,
mano akis nuo ašarų, mano kojas nuo suklu-
9 Aš vaikščiosiu Dievo akivaizdoje [pimo.
gyvųjų šalyje

(115 V. ps.)

10 (1) Aš pasitikėjau, nors aš ir sakiau:
„Aš esu labai skausmo prislėgtas".
11 (2) Aš tariau savo išgąstyje:
„Kiekvienas žmogus klaidingas!"
12 (3) Kuo aš atsilyginsiu Viešpačiui
už visa, ką jis yra man davęs?
13 (4) Aš imsiu gelbėjimo taurę
ir šauksiuos Viešpaties vardo.
14 (5) Aš atitesėsiu savo įžadus Viešpačiui
visos jo tautos akivaizdoje.
15 (6) Labai brangi yra Viešpaties akyse
jo šventųjų mirtis.
16 (7) O, juk, Viešpatie, aš esu tavo tarnas,
aš tavo tarnas, tavo tarnaitės sūnus:
tu atrišai mano pančius.
17 (8) Tau aš aukosiu šlovinimo auką
ir šauksiuos Viešpaties vardo.
18 (9) Aš atitesėsiu savo įžadus Viešpačiui
visos jo tautos akivaizdoje,
19 (10) Viešpaties namų prieangiuose,
tavo viduryje, o Jeruzale!

---

7 Grįžk... Siela iš baimės kone buvo išbėgusi kūno; ji vėl gali būti rami, nes Dievas pašalino visa, kas jos ramybę drumstė — 9 Gyvųjų šalyje. Plg Ps 55, 13. 14. Išgelbėtas nuo mirties galės toliau naudotis šiuo gyvenimu

115, 10 Aš pasitikėjau, nors... Psalmininkas išpažįsta savo tikėjimą ir pasitikėjimą Dievu, nors turi kentėti didelį vargą. — 11 Savo išgąstyje. Plg Ps 30, 23. — Klaidingas: apvilia. Laukdamas su pasitikėjimu pagalbos iš Dievo, psalmininkas nieko nelaukia iš žmonių, kurie nuolat net ir teisingiausiai belaukiant apvilia. Plg Rom 3, 4;

7 Redi, anima mea, ad tranquillitatem tuam,
quia Dominus bene fecit tibi.
8 Etenim eripuit animam meam a morte,
oculos meos a lacrimis, pedes meos a lapsu.
9 Ambulabo coram Domino
in regione viventium.

(Ps. 115 Vulg.)

10 (1) Confisus sum, etiam cum dixi:
„Ego afflictus sum valde";
11 (2) Ego dixi in pavore meo:
„Omnis homo fallax!"
12 (3) Quid retribuam Domino
pro omnibus quae tribuit mihi?
13 (4) Calicem salutis accipiam,
et nomen Domini invocabo.
14 (5) Vota mea Domino reddam
coram omni populo eius.
15 (6) Pretiosa est in oculis Domini
mors sanctorum eius.
16 (7) O Domine, ego servus tuus sum,
ego servus tuus, filius ancillae tuae:
solvisti vincula mea.
17 (8) Tibi sacrificabo sacrificium laudis,
et nomen Domini invocabo.
18 (9) Vota mea Domino reddam
coram omni populo eius,
19 (10) In atriis domus Domini,
in medio tui, Ierusalem.

Ps 32, 16; 59, 13. — 12 Kuo aš atsilyginsiu: kaip aš padėkosiu. — 13 Gelbėjimo taurę. Taip psalmininkas trumpai vadina taurę, kuria buvo atnašaujama liejamoji auka, dėkojant už gautąją sveikatą, gelbėjimą. Apie liejamųjų aukų taurę žr 2 Moš 25, 29; 37, 16. Auką atnašaujant yra šaukiamasi Viešpaties vardo. — 15 Labai brangi... Ištikimi Dievo tarnai yra ypatingai Dievo apvaizdos globojami. Jų mirtis nėra Dievo akyse toks menkas dalykas, kad jam būtu vis viena, ar bus jie bedievių nužudyti, ar ne. Priešingai, yra tai jam pilno meilės jo rūpestingumo dalykas. Plg Ps 48, 9. — 16 Aš esu tavo tarnas. Kadangi Dievas brangina visus savo ištikimus tarnus, psalmininkas primena, kad ir jis yra vienas iš jų tarpo. — 19 Viešpaties namų prieangiuose: ten, kur buvo deginamųjų aukų altorius

116 (117) psalmė. Paraginimas šlovinti Viešpatį

1 Aleliuja
Šlovinkite Viešpatį, visos giminės,
skelbkite jį, visos tautos,
2 Nes jo gailestingumas pasirodė ant mūsų galingas,
ir jo ištikimybė pasilieka per amžius

117 (118) psalmė. Dėkojimo giesmė už stebuklingą išgelbėjimą

1 Aleliuja
Dėkokite Viešpačiui, nes jis yra geras,
nes jo gailestingumas amžinas.
2 Tesako Izraėlio namai:
„Jo gailestingumas amžinas“.
3 Tesako Aarono namai:
„Jo gailestingumas amžinas“.
4 Tesako, kurie bijo Viešpaties:
„Jo gailestingumas amžinas“!
5 Iš sielvarto aš šaukiaus į Viešpatį;
Viešpats išklausė mane ir išlaisvino mane.
6 Viešpats yra su manim: aš nebijau;
ką gali padaryti man žmogus?

---

116 psalmėje kviečiamos visos tautos šlovinti Dievą už jo gailestingumą ir jo ištikimybę pažadams (plg Rom 15, 11)

1 Aleliuja. Žodis atkeltas į čia iš 115 ps pabaigos. Šitoje ps atsižvelgiama į Mesijo laikus, nes šlovinti Dievą, raginama ne vien Izraėlis, bet visos tautos. — 2 Jo gailestingumas. Pašaukimas pagonių į Kristaus karalystę buvo Dievo gailestingumo darbas, žydų — jo ištikimybės pažadams

117 psalmė pradedama paraginimu šlovinti Dievo gerumą (1—4). Toliau psalmininkas tautos vardu išpažįsta, jog visuomet gaudavo pagalbos iš Dievo, kuriuo reikia pilnai pasitikėti (5—9). Tos Dievo pagalbos tauta susilaukė dabar apstota priešų, kuriuos nugalėjo (10—13); taigi su džiaugsmu augština Dievą gelbėtoją, su iškilme eina į šventyklą, šlovindama Dievą, kad nors paniekinta pagonių, ji virsta kampiniu akmenimi dieviškojo rūmo, statytino žemėje; dėl to tai su

Psalmus 116 (117). Hymnus laudis et gratiarum actionis

1 Alleluia.
Laudate Dominum, omnes gentes,
praedicate eum, omnes populi,
2 Quoniam confirmata est super nos misericordia eius,
et fidelitas Domini manet in aeternum.

Psalmus 117 (118). Gratiarum actio pro salute impetrata

1 Alleluia.
Gratias agite Domino, quia bonus est;
quia in aeternum misericordia eius.
2 Dicat domus Israel:
„In aeternum misericordia eius“.
3 Dicat domus Aaron:
„In aeternum misericordia eius“.
4 Dicant qui timent Dominum:
„In aeternum misericordia eius“.
5 De tribulatione invocavi Dominum;
exaudivit me Dominus et liberavit me.
6 Dominus mecum est: non timeo;
quid faciat mihi homo?

---

linksmu šūkojimu ir geriausia viltimi ji švenčia iškilmingą šventę (14—29)

1 Aleliuja. Žodis atkeltas į čia iš 116 ps pabaigos. — Daugumo aiškintojų nuomone, šita psalmė sudėta neilgai trukus po Babelės nelaisvės kuriam nors iškilmingam ir linksmam žydų gyvenimo atsitikimui, tokiam, kaip padangčių šventė (minėta Ezdr 3, 1—4), arba atstatytos šventyklos pašventinimui (Ezdr 6, 15—18). Ji buvo giedama ne vieno choro, bet kelių, pasikeičiant. Išganytojas keletą jos žodžių (22 ir 23 eil) aiškino apie save (plg Mt 21, 42; Mk 12, 10; Lk 20, 17; ApD 4, 11; Rom 9, 23; 1 Petr 2, 7). Žydų mokytojai laikė ją visą mesijine. Jos žodžiais pasitiko minia (25. 26 e) Išganytoją, iškilmingai žengiantį į Jeruzalę (žr Mt 21, 9). — Dėkokite... Plg Ps 105, 1; 106, 1; 135, 1; Jer 33, 11. — 2—4 Tesako... Plg Ps 113, 9—11; 134, 19... — Kurie bijo... Ir čia kviečiami dėkoti Dievui už jo gerumą visi: tauta, kunigai ir prozelitai. — 5—18 Iš sielvarto...

7 Viešpats yra su manim, mano padėjėjas,
ir aš matysiu savo priešus sugėdintus.
8 Geriau bėgti glaustis prie Viešpaties,
kaip pasitikėti žmogumi.
9 Geriau bėgti glaustis prie Viešpaties,
kaip pasitikėti kunigaikščiais
10 Visos tautos apstojo mane:
Viešpaties vardu aš sutriuškinau jas.
11 Iš visur apstojo mane:
Viešpaties vardu aš sutriuškinau juos.
12 Apspito mane kaip bitės;
degino kaip ugnis erškėčius:
Viešpaties vardu aš sutriuškinau juos.
13 Buvau smarkiai stumdomas, kad parpulčiau,
bet Viešpats padėjo man.
14 Mano jėga ir mano stiprybė yra Viešpats;
ir jis pasidarė man gelbėtojas
15 Džiūgavimo ir išgelbėjimo balsas
teisiųjų padangtėse.
Viešpaties dešinė stipriai veikė,
16 Viešpaties dešinė pastatė mane,
Viešpaties dešinė stipriai veikė.
17 Aš nemirsiu, bet būsiu gyvas
ir pasakosiu Viešpaties darbus.
18 Plakte plakė mane Viešpats,
bet mirčiai neatidavė manęs
19 Atidarykite man teisybės vartus:
įėjęs pro juos, aš dėkosiu Viešpačiui.
20 Šitie yra Viešpaties vartai,
teisieji įeis pro juos.

Visose šitose eil atsiliepiama tautos vardu. — 9 *Kunigaikščiais*. Izraėlis ne vieną kartą buvo patyres, kad kunigaikščiai ir karaliai nieko negalėjo tautai padėti. Plg Iz 30, 3—5; 31, 3. — 10—12 *Visos tautos*... Iperbolėmis ir palyginimais aprašoma pavojaus didumas ir kaip iš jo išsigelbėta. Plg Ezdr 4, 4—24; Neem 1, 3; 4, 7; 6, 16. — 15 *Teisiųjų padangtėse*. Gal čia turėta galvoje padangtės, kuriose Izraėlaičiai pasilikdavo keletą dienų rudens iškilmių metu. Plg 3 Moš 23, 42 . . . Neem 8, 14—17. — 17 *Aš*: Izraėlis

7 Dominus mecum est, adiutor meus,
et ego confusos videbo inimicos meos.
8 Melius est confugere ad Dominum,
quam confidere in homine.
9 Melius est confugere ad Dominum,
quam confidere in principibus.
10 Omnes gentes circumvenerunt me:
in nomine Domini contrivi eos.
11 Undique circumvenerunt me:
in nomine Domini contrivi eos.
12 Circumvenerunt me sicut apes;
adusserunt, sicut ignis spinas:
in nomine Domini contrivi eos.
13 Pulsus, impulsus sum, ut caderem;
sed Dominus adiuvit me.
14 Robur meum et fortitudo mea est Dominus;
et factus est mihi salvator.
15 Vox exsultationis et salutis
in tabernaculis iustorum:
Dextera Domini fortiter egit,
16 dextera Domini erexit me,
dextera Domini fortiter egit.
17 Non moriar, sed vivam;
et enarrabo opera Domini.
18 Castigavit, castigavit me Dominus,
sed morti non tradidit me.
19 Aperite mihi portas iustitiae:
ingressus per eas gratias agam Domino.
20 Haec est porta Domini,
iusti intrabunt per eam.

---

19 *Atidarykite*... Iš šitos ir iš 20 eil daroma išvada, kad jų žodžiai (todėl ir visos 117 ps) buvo giedama iškilmingos procesijos metu, prisiartinant prie šventyklos. Viduje už dar uždarytų šventyklos vartų turėjo būti gal kunigų choras. — *Teisybės vartus*. Šventyklos vartai yra įėjimas į vietą susitikimo Dievo su žmonėmis. Teisumą suteikiąs Dievas gyvena toje vietoje, ir tik teisieji gali artintis į jį. Jų vardu psalmininkas sako: *Įėjęs pro juos, aš dėkosiu Viešpačiui*, ir 20 *Šitie yra*... Įei-

21 Aš dėkosiu tau, kad išgirdai mane
ir pasidarei man gelbėtojas.
22 Akmuo, kurį atmetė statytojai,
pasidarė kampinis akmuo.
23 Tai padaryta Viešpaties,
yra nuostabu mūsų akyse.
24 Šita yra diena, kurią Viešpats padarė;
džiūgaukime ir linksminkimės ją.
25 O Viešpatie, gelbėki;
o Viešpatie, duok laimės
26 Palaimintas, kurs ateina Viešpaties vardu;
mes laiminame jus iš Viešpaties namų.
27 Dievas yra Viešpats,
ir jis nušvito mums·
Tvarkykite iškilmingą ėjimą su ıapuotomis
iki altoriaus ragų. [šakomis
28 Tu mano Dievas, ir tau aš dėkoju;
mano Dieve, aš augštinu tave šlovinimu.
29 Dėkokite Viešpačiui, nes jis yra geras,
jo gailestingumas amžinas

dama minia toliau sako: 21 Aš dėkosiu tau... — 22 Akmuo, kurį... Patarlinis išsireiškimas, paimtas iš to, kaip dedama rūmo pamatai, ant kurių kampinio akmens susiduria ir remiasi dvi sieni. Jo prasmė: tas (akmuo), kurį atmetė kiti kaip nenaudingą, netinkamą, pasidarė pirmas ir visų svarbiausias (plg Jer 51, 26). Pagonys, kurie statė įvairias pasaulio karalystes, norėjo, kad Izraėlis nebebūtų atskira tauta, kad nebebūtų akmuo jų statyme, bet Dievas, vėl priimdamas jį į savo malonę kaip savąją tautą, padarė iš jo svarbiausią tautą, pas kurią savu laiku turėjo ateiti pagonys, kad, jai tarpininkaujant, dalyvautų mesijinio apreiškimo palaiminimuose. Tik kai žydai vėl turėjo savo šventnamį, jie iš naujo pasijuto esą Dievo tauta. Tik per Kristų Izraėlis galėjo pasidaryti kampinis akmuo tarp tautų (Iz 28, 16), nes jis sujungia žydus ir pagonis, žmones ir angelų pasaulį. Plg Mt 21, 42; Mk 13, 20; Lk 20, 17; ApD 4, 11; 1 Petr 2, 7. —

21 Gratias agam tibi, quod audisti me,
et factus es mihi salvator.
22 Lapis, quem reprobaverunt aedificantes,
factus est caput anguli.
23 A Domino factum est istud;
est mirabile in oculis nostris.
24 Hic est dies quem fecit Dominus;
exsultemus, et laetemur de eo.
25 O Domine, salvum fac;
o Domine, da prosperitatem!
26 Benedictus qui venit in nomine Domini;
benedicimus vobis e domo Domini.
27 Deus est Dominus, et illuxit nobis.
Ordinate pompam cum frondibus densis
usque ad cornua altaris.
28 Deus meus es tu, et gratias ago tibi;
Deus meus, laudibus te extollo.
29 Gratias agite Domino, quia bonus est;
in aeternum misericordia eius.

24 Šita yra diena... Ta graži iškilmės diena, kuri rodė Izraėlaičiams, kad jie iš tikrųjų yra Dievo tauta. — 25 Gelbėk gi... Ebr Hoši'ahn-a'. Iš jo padaryta liturginis žodis Hasanna, Osana, „gelbėk gi". Lydėjusieji Jėzų mokytiniai ir minia naudojosi įprastomis apeigomis, įeinant iškilmingai į šventnamį. Žr Mt 21, 9; Jo 12, 13. — 26 Palaimintas... Šitais žodžiais kunigų choras turėjo sveikinti įeinančius į šventnamį. Tie patys kunigai laimino tautą (plg palaiminimo formulę 4 Moš 6, 24): Mes laiminame... — 27 Tvarkykite... Puoškite šventę šakomis (plg 2 Mak 10, 7), kurių eilė, eidama per visą kunigų šventorių, siektų deginamųjų aukų altoriaus ragus (buvusius ant altoriaus kampų iškyšulius). Plg 2 Moš 27, 2; 38, 2; 29, 12; 40, 29; 3 Moš 4, 25. 30. 34. Į tą pakvietimą tauta atsako: 28 Tu mano Dievas... Psalmė baigiama žodžiais, kuriais ji pradėta: 29 Dėkokite.. Juos turėjo giedoti visi draug

118 (119) psalmė. Dievo įstatymo šlovinimas

PH = Aleph

1 Palaiminti, kurių kelias yra nesuteptas,
kurie vaikščioja Viešpaties įstatymu.
2 Palaiminti, kurie sergi jo nuostatus,
ješko jo visa širdimi,
3 Kurie nedaro neteisybės,
bet vaikščioja jo keliais.
4 Tu davei savo įsakymus,
kad būtų labai sergimi.
5 Kadgi būtų tvirti mano keliai
tavo nuostatams sergėti.
6 Tuomet aš nebūsiu sugėdintas,
kai žiūrėsiu visų tavo paliepimų.
7 Aš šlovinsiu tave tiesia širdimi,
kai išmoksiu tavo teisybės nutarimus.

---

118 psalmė alfabetinė; ji susideda iš 22, t y iš tiek posmų (strofų), kiek yra ebr alfabete raidžių; kiekviename yra 8 eilutės. Kiekviena eil pirmojo posmo ebr t prasideda pirmąja ebr alfabeto raide, t y 'a l e p h; kiekviena eil antro posmo prasideda antrąja ebr alfabeto raide, t y b e t h; eilutės trečiojo posmo prasideda raide g h i m e l ir tt. — Kiekvienoje ps eil (išskyrus 122 eil) yra paminėta Dievo duotasis apreiškimas (įstatymas), vadinamas aštuoniais tą patį dalyką reiškiančiais vardais (sinonimais). Ebr t tie vardai tokie: t h o r a h (lex, įstatymas), m i š p a t i m (iudicia, decreta, nutarimai), 'ė d u t h) monitum, praescriptum, testimonium — liudijimas), p i q q u d i m (praecepta, mandata — įsakymai), k h u q q i m (statuta, iustificationes — nuostatai), m i t s v o t h (mandata — paliepimai), 'i m r a h (eloquium, promissum — pasakymai), d a b a r (verbum — žodis), 'e m u n a h (veritas — tiesa) ir d e r e k h (via — kelias). — Paskutiniu du vardu: laikomi atsiradusiais per klaidą: d e r e k h 3 ir 37 eil vietoje d a b a r; 'e m u n a h 90 eil vietoje 'i m r a h

Galima manyti, kad psalmės autorius kalba ne vien savo vardu, bet visų dievobaimingų Dievo įstatymo mylėtojų. Parašyta ps gal Babelės nelaisvės metu. Tikro minčių sąryšio tarp jos sakinių dažniausiai nežymu; bet juos visus riša alfabetinė eilė. Kaikurie tačiau psalmės aiškintojai mėgina rasti ir minčių sąryšį tarp posmų ir išreiškia ps turinį šitokiuo būdu: Psalmininkas, pagyręs ištikimybę Dievo žodžiui (a l e f), nurodęs ją kaip dorybių dorybę, naudingą jaunam žmogui, kurioje jis pats uoliai lavinasi (b e t h), besityčiojančių priešų apstotas, meldžia sau vidinio apšvietimo malonės (g h i m e l), dorinės stiprybės (d a l e t h) ištvermės (h e), drąsaus ir greito išpažinimo savo tikėjimo (v a v).

Psalmus 118 (119). Praeconium legis divinae

Aleph

1 Beati quorum immaculata est via,
qui ambulant in lege Domini.
2 Beati qui observant praescripta eius,
toto corde quaerunt eum,
3 Qui non faciunt iniquitatem,
sed ambulant in viis eius.
4 Tu dedisti praecepta tua,
ut custodiantur valde
5 Utinam firmae sint viae meae
ad custodienda statuta tua!
6 Tunc non confundar,
cum intendero ad omnia mandata tua.
7 Celebrabo te in rectitudine cordis,
cum didicero decreta iustitiae tuae.

Dievo žodis jo nuolatinio mąstymo dalykas (z a i n); jis laikosi vienybės su tais, kurie bijo Viešpaties (k h e t h), pripažįsta, kad dabartinis jo pažeminimas yra jam išganingas (t e t h); bet jam reikia paguodos (j o d), ir jis klausia atsidusdamas: iki kolei aš dar turėsiu kentėti (k a f)? Be Dievo žodžio, tokio galingo ir tokio pastovaus, jis visai nustotų drąsos (l a m e d); jis jam duoda išmintingumo, kurio jam taip labai reikia jo sunkiose sąlygose (m e m), jis yra prisiekęs jam ištikimybę ir laikosi savo priesaikos, nežiūrėdamas persekiojimo (n u n); jis niekina bedievį ir bjaurisi juo (s a m e k h); jis prislėgtas, bet Dievas neleis jam žūti ('a i n); tas maloningas Dievas neleis, kad bedieviški prispaudimai, kurie jam išspaudžia ašaras, nugalėtų jįjį (p e), dar jauną ir paniekintą, bet pilną uolumo prieš tuos, kurie užmiršta Viešpatį (t s a d e). Tegul Dievas teikiasi išgirsti jo šauksmus dieną ir naktį (q o f), greitai atgaivina jį savo maloningu gerumu (r e š), nes jis pasilieka tvirtas, nežiūrint kunigaikščių persekiojimo (š i n). Kadgi Viešpats pagaliau išgelbėtų jį, menką klaidžiojančią avelę, esančią dideliame pavojuje (t h a v)

1 K e l i a s, kaip Ps 1 ir kitur, yra būdas veikti ir gyventi; D i e v o k e l i a s (k e l i a i) yra Dievo įstatymo įsakytas būdas elgtis. N e s u t e p t a s yra gyvenimas tik tų, kurie priėmė kaip savo elgesio taisyklę Dievo įstatymą. — 2 J i e š k o j o: apsvarstydami įstatymą ješko Viešpaties valios, to, kas jam patinka. — 4 T u d a v e i . . . Laikytis įstatymo reikalauja pats Dievas. Iš čia psalmininko širdyje kilsta troškimas ir prašymas: 5 K a d g i b ū t ų t v i r t i . . . Kadgi mano kelias būtų visai tiesus, mano valia būtų be nukrypimo palenkta laikytis Dievo įsakymų. — 7 T a v o

8 Aš sergėsiu tavo nuostatus;
nepalik manęs jokiu būdu

Beth

9 Kaip išlaikys jaunikaitis savo kelią nesuteptą?
sergėdamas tavo žodžius.
10 Aš jieškau tavęs visa savo širdimi;
neleisk man nukrypti nuo tavo paliepimų.
11 Savo širdyje aš slepiu tavo posakius,
kad tau nenusidėčiau.
12 Būk pašlovintas, Viešpatie;
mokyk mane savo nuostatų.
13 Aš pasakoju savo lūpomis
visus tavo burnos nutarimus.
14 Aš džiaugiuos tavo potvarkių keliu,
kaip visais turtais.
15 Aš mąstysiu apie tavo įsakymus
ir svarstysiu tavo kelius.
16 Aš gėrėsiuos tavo nuostatais;
neužmiršiu tavo žodžių. †

Ghimel

17 Gera daryk savo tarnui, kad aš būčiau gyvas
ir sergėčiau tavo žodžius.
18 Atmerk mano akis,
kad žiūrėčiau į tavo įstatymo stebuklus.
19 Svečias aš esu žemėje,
neslėpk nuo manęs savo paliepimų.
20 Mano siela pailsta,
begeisdama visuomet tavo nutarimų.

---

t e i s y b ė s: tavo valios. — 8 N e p a l i k . . . Dievo nutarimus psalmininkas sergės, bet reikia, kad Dievas jo neapleistų, nes tik Dievo padedamas, o ne įgimtomis jėgomis nupuolęs žmogus gali laikytis Dievo įstatymo

9 K a i p i š l a i k y s . . . Dievo įstatymas ypač naudingas jaunam amžiui, kuriame žmogus turi daugiau pagundų. — 11 S a v o š i r d y j e . . . Tavo posakiai yra ne tik viršinė mano elgesio taisyklė, bet ir vidinė, tvarkanti visus mano giliausius jausmus. — 13 A š p a s a k o j u . . . girdamas juos ir mokydamas jų tuos, kuriems jie nežinomi. — 14 T a v o

8 Statuta tua custodiam:
ne dereliqueris me omnino.

Beth

9 Quomodo puram servabit adulescens viam suam?
custodiendo verba tua.
10 Toto corde meo quaero te;
ne siveris me aberrare a mandatis tuis.
11 In corde meo recondo eloquium tuum,
ne peccem contra te.
12 Benedictus es, Domine;
doce me statuta tua.
13 Labiis meis enarro
omnia decreta oris tui.
14 De via praescriptorum tuorum laetor,
sicut de omnibus divitiis.
15 De praeceptis tuis meditabor,
et considerabo vias tuas.
16 Statutis tuis delectabor:
non obliviscar verba tua. †

Ghimel

17 Bene fac servo tuo, ut vivam
et custodiam verba tua.
18 Aperi oculos meos,
ut considerem mirabilia legis tuae.
19 Hospes ego sum in terra,
noli a me abscondere mandata tua.
20 Deficit anima mea,
desiderans decreta tua omni tempore.

---

p o t v a r k i ų k e l i u: tokiuo pasielgimu, kokį tavo potvarkiai man rodo ir įsako

17 G e r a d a r y k . . . Apsaugok mano gyvybę nuo nepriètelių. — 18 A t m e r k . . . Mūsų įgimtas aklumas turi būti Viešpaties pašalintas, kad galėtumėm matyti nuostabius Dievo apreiškimo turtus. — 19 S v e č i a s a š e s u . . . Svetimšaliui gresia nemaža pavojų, jei jis nežino, ką šalies įstatymai leidžia ir ką draudžia. Tokie svetimi mes esame Viešpaties šalyje; todėl pavojams pašalinti meldžiame jo įstatymą pažinti. Didelis to pažinimo troškimas aprašomas toliau: 20 M a n o s i e l a . . . — 21 T u s u d r a u d e i . .

21 Tu sudraudei puikiuosius;
prakeikti, kurie nukrypsta nuo tavo paliepimų.
22 Nuimk nuo manęs pajuoką ir panieką,
nes aš laikau tavo potvarkius.
23 Nors kunigaikščiai daro posėdžius ir kalba prieš mane,
tavo tarnas mąsto apie tavo nuostatus.
24 Nes tavo potvarkiai yra man malonumas,
mano patarėjai yra tavo nuostatai

D a l e t h

25 Mano siela guli parblokšta dulkėse:
grąžink man gyvybę, kaip esi pasakęs.
26 Aš išdėsčiau savo kelius, ir tu išklausei mane:
mokyk mane savo nuostatų.
27 Pamokyk mane savo įsakymų keliu,
ir aš mąstysiu apie tavo stebuklus.
28 Mano siela ašaroja iš susikrimtimo:
pastatyk mane, kaip esi pasakęs.
29 Saugok mane nuo klaidos kelio
ir suteik man savo įstatymą.
30 Aš pasirinkau tiesos kelią,
pasiėmiau sau tavo nutarimus.
31 Aš laikaus tavo potvarkių:
Viešpatie, nesugėdink manęs.
32 Aš bėgsiu tavo paliepimų keliu,
kai būsi išplėtęs mano širdį ††

Savo vientaučius, nesilaikančius įstatymo, psalmininkas vadina puikiais ir prakeiktais ir šaukia jiems Dievo bausmę. — 22 Nuimk nuo manęs... Ištikimi Dievo įstatymo mylėtojai niekinami ir išjuokiami bedievių ir svetimtaučių, tačiau: 23 Nors kunigaikščiai... Teisieji eina savo keliu, žiūrėdami Dievo įsakymų, tvirtai įsitikinę, kad be jo leidimo niekas negalės jiems kenkti. — 24 Mano patarėjai: kurie jokiu atsitikimu nepalieka manęs be naudingos patarties

25 Mano siela... Aš esu labai pažemintas, arba: aš su didžiausiu nuolankumu maldauju, parpuolęs ant žemės, kad galėčiau gyventi taip, kaip reikalauja tavo žodis. — 26 Aš išdėsčiau... Išdėsčiau tau, Viešpatie, visą savo pasielgimą ir visus savo reikalus. — 27 Pamokyk mane

21 Increpasti superbos;
maledicti qui declinant a mandatis tuis.

22 Aufer a me approbrium et contemptum,
quia praescripta tua observo.
23 Etsi considunt principes et contra me loquuntur,
servus tuus meditatur de statutis tuis.

24 Nam praescripta tua sunt deliciae meae,
consiliarii mei statuta tua.

D a l e t h

25 Prostrata est in pulvere anima mea:
redde mihi vitam secundum verbum tuum.
26 Vias meas exposui et exaudisti me:
doce me statuta tua.
27 Via praeceptorum tuorum institue me,
et meditabor mirabilia tua.
28 Stillat lacrimas anima mea ex maerore:
erige me secundum verbum tuum.
29 A via erroris arce me,
et legem tuam largire mihi.
30 Viam veritatis elegi,
decreta tua proposui mihi.
31 Adhaereo praescriptis tuis:
Domine, noli me confundere.
32 Viam mandatorum tuorum curram,
cum dilataveris cor meum. ††

...Reikia Dievo pamokymo, kad galėtumėm gerai mąstyti apie jo stebuklus. — 28 Mano siela ašaroja... Psalmininko nuliūdimo priežastis yra skaudžios tautos gyvenimo sąlygos, arba didelis vidinis susirūpinimas. Paguodos jis laukia iš Dievo. — 29 Nuo klaidos kelio: kuriame galėčiau pasidaryti tau neištikimas, nusidėti; maloningai suteik man savo įstatymą, kuriuo galėčiau apsisaugoti nuo bedievystės. — 30 Tiesos kelią: kelią ištikimybės Dievui, ištvermės tiesoje. — 31 Nesugėdink manęs: neduok man rausti priešų akyse, išgelbėk iš nelaimės ir prispaudimo. — 32 Kai būsi išplėtęs... Padarysi mano širdį pilną džiaugsmo ar išlaisvindamas iš vargo, ar sustiprindamas viltį, suteikdamas daugiau drąsos, linksmumo, jėgų. Plg Iz 60, 5

He

33 Parodyk man, Viešpatie, savo nuostatų kelią,
ir aš laikysiuos jo tiksliai.
34 Pamokyk mane laikytis tavo įstatymo,
ir aš sergėsiu jį visa savo širdimi.
35 Vesk mane savo paliepimų taku,
nes aš juo gėriuos.
36 Palenk mano širdį į savo potvarkius,
o ne į godulystę.
37 Nugręžk mano akis, kad nematytų tuštybės;
duok man gyvenimą savo keliuose.
38 Atitesėk savo tarnui savo pažadą,
kurs yra duotas tiems, kurie bijo tavęs.
39 Atimk nuo manęs pajuoką, kurios bijau,
nes tavo nutarimai meilūs.
40 Štai aš trokštu tavo įsakymų:
žiūrėdamas savo lygybės, suteik man gyve-
nimą

Vau

41 Ir teateina ant manęs tavo pasigailėjimai, Vieš-
tavo pagalba, kaip esi žadėjęs. [patie,
42 Ir aš duosiu atsakymą tiems, kurie daro man
kad aš pasitikiu tavo žodžiais. [priekaištus,
43 Neatimk iš mano burnos tiesos žodžio,
nes aš pasitikiu tavo nutarimais.
44 Aš visados sergėsiu tavo įstatymą,
per amžius ir amžių amžius.
45 Aš vaikščiosiu erdviu keliu,
nes aš tyrinėju tavo įsakymus.

---

33 *Savo nuostatų kelią*: kurs tavo įstatyme duotas kaip gyvenimo taisyklė. — 36. 37 *O ne į godulystę*. Laikytis įstatymo labiausiai trukdo *godulystė*, t y turtų troškimas, ir *tuštybė*, t y tušti dalykai, neturį jokios tikros vertės, kurie sužadina žmogaus pageidimus. — 38 *Savo pažadą*: kurį esi davęs tuo tikslu, kad žmonės bijotų tavęs, t y kad tau tarnautų. — 39 *Atimk nuo manęs pajuoką*: rūpinkis manimi ir pašalink priešų išjuokimus ir niekinimus, nes aš mėgstu tavo nutarimus. Plg

He

33 Ostende mihi, Domine, viam statutorum tuorum,
et servabo eam ad amussim.
34 Instrue me, ut observem legem tuam,
et custodiam illam toto corde meo.
35 Deduc me in semita mandatorum tuorum,
quia ipsa delector.
36 Inclina cor meum in praescripta tua,
et non in avaritiam.
37 Averte oculos meos, ne videant vanitatem;
per viam tuam da mihi vitam.
38 Adimple servo tuo promissum tuum,
quod datum est timentibus te.
39 Aufer opprobrium meum, quod formido,
quia decreta tua iucunda.
40 Ecce desidero praecepta tua:
secundum aequitatem tuam tribue mihi vitam.

Vau

41 Et veniant super me miserationes tuae, Domine,
auxilium tuum, secundum promissum tuum.
42 Et respondebo verbum exprobrantibus mihi,
quia spero in verbis tuis.
43 Noli auferre de ore meo verbum veritatis,
quia in decretis tuis spero.
44 Et custodiam legem tuam semper,
in saeculum et in sempiternum.
45 Et ambulabo in via spatiosa,
quia praecepta tua exquiro.

---

aug 22 e. — 40 *Savo lygybės*: parodydamas savo teisybę ir savo tarnams, vienus teisingai nubausdamas, savo tarnams teisingai įvykdydamas savo pažadus, vėl pašauk mane į naują gyvenimą

41 *Teateina ant manęs...* Psalmininkas meldžia sau žadėtos malonės drąsiai išpažinti savo tikėjimą, nežiūrint pavojų, su kuriais galėtų susitikti. — 43 *Neatimk...* Teneatsitinka taip, kad aš negalėčiau liudyti savo burna apie tiesą. — 45 *Aš vaikščiosiu...* Duok man vaikščioti

46 Apie tavo potvarkius aš kalbėsiu karalių akivaizdoje
ir nebūsiu sugėdintas.
47 Aš gėrėsiuos tavo paliepimais,
kuriuos aš mėgstu.
48 Aš kelsiu savo rankas į tavo paliepimus
ir mąstysiu apie tavo nuostatus †

Zain

49 Atsimink savo žodį savo tarnui,
kuriuo esi davęs man vilties.
50 Ta yra mano paguoda mano nuoskaudoje,
kad tavo pasakymas teikia man gyvenimą.
51 Išdidieji smarkiai įžeidžia mane;
nuo tavo įstatymo aš nenukrypstu.
52 Aš atsimenu senus tavo teismus, Viešpatie,
ir tai yra man paguoda.

53 Karšta rūstybė laiko mane apėmus dėl nusidėjėlių,
kurie palieka tavo įstatymą.
54 Tavo nuostatai pasidarė man giesmės
mano keleivystės vietoje.
55 Naktį aš atsimenu tavo vardą
ir sergėsiu tavo įstatymą.
56 Tai man atsitiko,
nes aš laikiau tavo įsakymus

Heth

57 Aš tariau, Viešpatie: mano dalia yra
laikytis tavo žodžių.

---

plačioje vietoje be kliūčių, paguostam ir nesuvaržytam. — 48 Aš kelsiu savo rankas... Tarsi melsdamos, garbindamas Dievą ir taip išreikšdamas karštą troškimą pasisavinti Dievo įstatymą

49 Savo žodį: pažadą, kurį esi davęs savo tautai. — Vilties: kad susilauksiu išlaisvinimo, laimės. — 50 Mano paguoda. Dievo pažadas gaivina, palaiko ištvermėje ir suteikia vilties. Kaip labai tokio pastiprinimo reikia, paaiškėja iš 51 eil: Išdidieji smarkiai... — 52 Tavo teismus: nutarimus, skiriančius didelių bausmių bedie-

46 Et loquar de praescriptis tuis in conspectu regum,
et non confundar.
47 Et delectabor mandatis tuis,
quae diligo.
48 Et attollam manus meas ad mandata tua
et meditabor statuta tua. †

Zain

49 Memor esto verbi tui servo tuo,
quo mihi spem dedisti.
50 Hoc est solacium meum in afflictione mea,
quod eloquium tuum largitur mihi vitam.
51 Superbi insultant mihi vehementer;
a lege tua non declino.
52 Memor sum antiquorum iudiciorum tuorum, Domine,
et solacium est mihi.
53 Indignatio tenet me propter peccatores,
qui derelinquunt legem tuam.
54 Carmina facta sunt mihi statuta tua
in loco peregrinationis meae.
55 Memor sum nocte nominis tui,
et custodiam legem tuam.
56 Hoc factum est mihi,
quia praecepta tua servavi.

Heth

57 Portionem neam dixi, Domine,
custodire verba tua.

---

viams ir žadančius užmokestį geriesiems. — 54 Pasidarė man giesmės: giesmių turinys. Tomis giesmėmis jis nori šlovinti ir girti Dievo įstatymą. — Mano keleivystės vietoje. Nors žemė skirta žmogui, tačiau jis neturi joje nuolatinės vietos (1 Kron 29, 15). Dievo įstatymai linksmina psalmininką ir duoda sparnus jo žingsniams keleivystėje. — 55 Naktį aš atsimenu... Dievo vardą psalmininkas turi galvoje ne tik dieną, bet ir naktį, todėl jis sergi įstatymą. — 56 Tai man atsitiko: atsiminti Dievo vardą ir sergėti jo įstatymą buvo geriausia psalmininko pasirinkta dalia

58 Aš maldauju visa širdimi tavo veidą,
pasigailėk manęs, kaip esi žadėjęs.
59 Aš apsvarsčiau savo kelius
ir nugręžiau savo kojas į tavo potvarkius.
60 Aš skubėjau ir negaišau
sergėti tavo paliepimus.
61 Nusidėjėlių virvės apipynė mane:
tavo įstatymo aš neužmiršau.
62 Vidunaktį aš keliuos šlovinti tavęs
dėl teisingų tavo nutarimų.
63 Aš esu prietelis visų, kurie bijo tavęs
ir kurie sergi tavo įsakymus.
64 Tavo malonės, Viešpatie, yra pilna žemė;
savo nuostatų mokyk mane †

Teth

65 Gerai padarei savo tarnui,
Viešpatie, kaip esi pasakęs.
66 Teisingo išmanymo ir žinojimo mokyk mane,
nes aš pasitikiu tavo paliepimais.
67 Pirma negu aš buvau užgautas, aš klydau;
bet dabar aš sergiu tavo pasakymą.
68 Tu esi geras ir geradarys,
mokyk mane savo nuostatų.
69 Išdidieji rengia prieš mane apgaules,
aš visa širdimi laikau tavo įsakymus.
70 Nutuko kaip taukai jų širdis;
aš gėriuos tavo įstatymu.
71 Man gera, kad esu užgautas,
kad išmokčiau tavo nuostatus.
72 Tavo burnos įstatymas man yra geresnis,
kaip aukso ir sidabro tūkstančiai

---

58 Aš maldauju: aš darau sau tavo veidą malonų, palankų (plg Ps 44, 13). Aš karštai meldžiu tavo malonės, kad galėčiau atitesėti savo apsiėmimą. — 59 Ir nugręžiau... kad visą mano gyvenimo eigą sutvarkyčiau taip, kaip reikalauja tavo įspėjimai. — 60 Aš skubėjau ir... Išreiškiama uolumas sergėti Dievo įstatymą. — 61 Nusidėjėlių virvės... Psalmininko negali sulaikyti jo pasiryžime piktų žmonių tykojimai. — 62 Vidūnaktį aš keliuos ... Dėkingumas verčia jį keltis vidūnaktį ir parpulti prieš Dievą su maldos žodžiais. — Todėl jis susiartina su visais ištikimais Dievo tarnais: 63 Aš esu bičiulis visų..

58 Deprecor faciem tuam toto corde,
miserere mei secundum promissum tuum.
59 Perpendi vias meas,
et converti pedes meos ad praescripta tua.
60 Festinavi et non sum cunctatus
custodire mandata tua.
61 Funes peccatorum circumplexi sunt me:
legem tuam non sum oblitus.
62 Media nocte surgo ad celebrandum te
de iustis decretis tuis.
63 Amicus sum omnium timentium te
et custodientium praecepta tua.
64 Gratia tua, Domine, plena est terra;
statuta tua doce me. †

Teth

65 Bene fecisti servo tuo,
Domine, secundum verbum tuum.
66 Iudicium et scientiam doce me,
quia mandatis tuis confido.
67 Priusquam afflictus sum, erravi;
nunc vero eloquium tuum custodio.
68 Bonus es tu et benefaciens;
doce me statuta tua.
69 Machinantur fraudes contra me superbi,
ego toto corde observo praecepta tua.
70 Incrassatum est ut adeps cor eorum;
ego lege tua delector.
71 Bonum mihi, quod afflictus sum,
ut discam statuta tua.
72 Melior est mihi lex oris tui,
quam milia auri et argenti.

— 64 Tavo malonės... Kadangi nėra vietos žemėje, kur nepasireikštų tavo maloningumas, todėl suteik man didžiausią malonę: Savo nuostatų mokyk mane.

— 67 Pirma negu aš buvau... Bausmė buvo nusipelnyta nusidėjimu, bet jos pasekmė buvo išganingas pasitaisymas. — 69 Rengia prieš mane.. neteisingai apkalbinėja ir kaltina mane. — 70 Nutuko... Taukai simbolis nejautrumo, sukietėjusios, atkaklios širdies, kuri nejaučia Dievo įstatymo paskatinimų. Plg Ps 16, 10. — 71 Man gera... Plg 67 e

Iod

73 Tavo rankos padarė mane ir sutvėrė mane;
pamokyk mane, kad aš mokyčiaus tavo paliepimų.
74 Kurie tavęs bijo, matys mane ir linksminsis,
kad aš turėjau vilties tavo žodžiu.
75 Žinau, Viešpatie, kad tavo nutarimai yra teisingi,
ir tu teisėtai užgavai mane
76 Tepasireiškia tavo gailestingumas man paguosti
pagal pažadą, kurį esi davęs savo tarnui.
77 Teateina man tavo pasigailėjimai, kad būčiau gyvas,
nes tavo įstatymas yra mano pasigėrėjimas
78 Tebūna sugėdinti puikieji, nes jie be priežasties užgauna mane:
aš mąstysiu apie tavo įsakymus.
79 Tegul gręžiasi į mane tie, kurie tavęs bijo
ir kurie rūpinasi tavo potvarkiais.
80 Tebūna mano širdis tobula tavo nuostatuose,
kad nebūčiau sugėdintas ††

Kaph

81 Mano siela pailsta besiilgėdama tavo pagalbos;
aš turiu vilties tavo žodžiu.
82 Mano akys pailsta besiilgėdamos tavo žodžio:
kada gi tu paguosi mane?
83 Nes aš pasidariau kaip rauktinė dūmuose,
tavo nuostatų aš neužmiršau.
84 Kiek yra tavo tarno dienų?
kada gi padarysi mano persekiotojams teismą?

---

73 Tavo rankos... Psalmininkas maldauja, kad Dievas sutvėrėjas duotų jam išmanymo pažinti jo paliepimus. — 74 Kurie tavęs bijo... Visi, kurie bijo Dievo, t y jam ištikimai tarnauja, turi iš psalmininko pavyzdžio pamatyti, kaip duodama užmokestis už pasitikėjimą Dievo žodžiu. — 75. 76 Nutarimai yra teisingi... Dievas grasė bausmėmis už nusikaltimus ir savo grasymą įvykdė; bet tas pat Dievas žadėjo būti gailestingas darančiam atgailą, tai psalmininkas maldauja, kad ir tas pažadas būtų įvykdytas; tuomet jis kelsis į naują gyvenimą, pasieks laimės — 78 Be priežasties užgauna... Jiems aš neesu nusikaltęs. — 79 Tegul gręžiasi... Tegul dedasi prie

Iod

73 Manus tuae fecerunt me et formaverunt me;
instrue me, ut discam mandata tua.

74 Qui timent te, videbunt me et laetabuntur,
quod in verbum tuum speravi.
75 Scio, Domine, iusta esse decreta tua,
et iure afflixisti me.
76 Adsit misericordia tua, ut consoletur me,
secundum promissum quod dedisti servo tuo.
77 Veniant mihi miserationes tuae, ut vivam,
quia lex tua delectatio mea est.

78 Confundantur superbi, quia immerito affligunt me:
ego meditabor de praeceptis tuis.
79 Convertantur ad me timentes te,
et qui curant praescripta tua.
80 Sit cor meum perfectum in statutis tuis,
ut non confundar. ††

Caph

81 Deficit desiderio auxilii tui anima mea;
in verbum tuum spero.
82 Deficiunt oculi mei desiderio eloquii tui:
quando consolaberis me?
83 Nam, factus sicut uter in fumo,
statuta tua non sum oblitus.
84 Quot sunt dies servi tui?
quando facies de persequentibus me iudicium?

---

manęs, tegul laikosi manęs kaip mano bičiuliai ir draugai
81 Mano siela pailsta: labai trokšta Dievo pagalbos, paguodos, išlaisvinimo iš nelaimės. — 82 Mano akys: mano dvasios akys. — 83 Kaip rauktinė. Rauktinė, t y ožkos ar avies kailis, kuriame Rytiečiai laikydavo vandenį ar vyną, būdavo laikomas pakabintas pirkios palubėje, kur, būdamas pirkios be dūmtraukio šiltuose dūmuose, sudžiūdavo ir susiraukšlėdavo ir pasidarydavo juodas. Psalmininko nelaimėje ir dėl skausmo veidas nustojo savo dailumo, susiraukšlėjo, ir jis visas pasidarė panašus į aną rauktinę. — 84 Kiek yra... Psalmininkas su baime klausia, kada gi Dievas padarys teismą persekiotojams, kurie buvo tikria-

85 Iškasė man duobes puikieji;
jie nesielgia pagal tavo įstatymą.
86 Visi tavo paliepimai yra ištikimi;
jie persekioja mane be priežasties: padėk man.
87 Jie ko nesunaikino manęs šalyje;
aš gi nepamečiau tavo įsakymų.
88 Savo gailestingume sergėk mane gyvą,
o aš saugosiu tavo burnos potvarkius

L a m e d

89 Per amžius, Viešpatie, yra tavo žodis
pastovus kaip dangus.
90 Tavo ištikimybė yra iš kartos į kartą;
tu sutvėrei žemę, kuri pasilieka.
91 Pagal tavo nutarimus pasilieka visą laiką,
nes visa tau tarnauja.
92 Jei tavo įstatymas nebūtų pasigėrėjimas,
aš būčiau žuvęs savo nuoskaudoje.
93 Per amžius aš neužmiršiu tavo įsakymų,
nes jais tu davei man gyvenimą.
94 Aš esu tavo: išgelbėk mane,
nes aš ieškojau tavo įsakymų.
95 Manęs laukia nusidėjėliai, kad pražudytų mane;
aš žiūriu tavo potvarkių.
96 Aš mačiau, kad kiekvieno tobulumo yra galas:
bet plačiausiai siekia tavo paliepimas †

M e m

97 Kaipgi labai aš mėgstu tavo įstatymą, Vieš-
jis visą dieną yra mano mąstymas. [patie,

---

usiai bedieviai iš pačių žydų tarpo. — 87 J i e k o n e s u n a i k i n o . . . Būdamas net didžiausiame varge, psalmininkas nepametė tikėjimo ir vilties, todėl jis yra vertas gauti naują malonę, palikti gyvas

89 P e r a m ž i u s . . . Viešpaties įstatymas pastovus kaip dangus, kaip žemė (90), kurie pasilieka visuomet (91). — 93 T a v o į s a k y m ų: kuriuose yra Dievo duotieji pažadai.

85 Foderunt mihi superbi foveas,
qui non secundum legem tuam agunt.
86 Omnia mandata tua sunt fidelia;
immerito persequuntur me: adiuva me.
87 Propemodum confecerunt me in terra;
ego autem non dereliqui praecepta tua.
88 Secundum misericordiam tuam serva me vivum,
et custodiam praescripta oris tui.

L a m e d

89 In aeternum, Domine, est verbum tuum
stabile ut caelum.
90 In generationem et generationem est fidelitas tua;
condidisti terram, quae permanet.
91 Secundum decreta tua constant omni tempore,
quia universa serviunt tibi.
92 Nisi lex tua delectatio mea esset,
iam perissem in afflictione mea.
93 In aeternum non obliviscar praecepta tua,
quia ipsis dedisti mihi vitam.
94 Tuus sum ego: salvum me fac,
quoniam praecepta tua quaesivi.
95 Me exspectant peccatores ut perdant me;
ad praescripta tua attendo.
96 Omnis perfectionis vidi esse terminum:
latissime patet mandatum tuum. †

M e m

97 Quam diligo legem tuam, Domine!
toto die meditatio mea est.

Tų pažadų psalmininkas neužmirš niekuomet, nes jais palaikomas jo paties ir jo tautos gyvenimas. — 96 A š m a č i a u . . . Čia giriama Dievo įstatymas, palyginant jį su žemiškais dalykais. Kiekvienas žemiškas dalykas, kad ir kaip jis būtų tobulas, turi savo galą, savo ribas; o Dievo įsakymas neturi jokių ribų, yra begalinis, nes yra išreikštas Dievo tiesos ir Dievo valios vaizdas

98 Tavo paliepimas padarė mane išmintingesnį
už mano neprietelius,
nes jis yra su manim amžinai.
99 Aš esu atsargesnis už visus, kurie moko mane,
nes mano mąstymas yra apie tavo potvarkius.
100 Aš esu protingesnis už senius,
nes laikau tavo įsakymus.
101 Aš sulaikau savo kojas nuo visokio blogo kelio,
kad sergėčiau tavo žodžius.
102 Aš nenukrypstu nuo tavo nutarimų,
nes tu pamokei mane.
103 Kaipgi saldūs mano gomoriui tavo žodžiai!
saldesni mano burnai už medų.
104 Tavo įsakymais aš daraus išmaningas,
todėl aš nekenčiu visų neteisybės kelių

Nun

105 Tavo žodis yra žiburys mano kojoms
ir šviesa mano takui.
106 Aš prisiekiu ir nusistatau
sergėti teisingus tavo nutarimus.
107 Aš esu smarkiai užgautas, Viešpatie:
sergėk mane gyvą, kaip esi pasakęs.
108 Priimk, Viešpatie, mano burnos atnašas
ir mokyk mane savo nutarimų.
109 Mano gyvybė yra visados pavojuje,
bet tavo įstatymo aš neužmirštu.
110 Nusidėjėliai spendė man žabangus,
bet nuo tavo įsakymų aš nenuklydau.
111 Tavo potvarkiai yra per amžius mano tėvonystė,
nes jie yra mano širdies džiaugsmas.
112 Aš palenkiau savo širdį tavo nuostatų vykdyti:
visados, kuo tiksliausiai †

---

98 Padarė mane išmintingesnį. Įstatymas amžinai pasiliekąs turtas, tuo tarpu kad žmonių brangenybės žūna viena po kitos. Įstatyme yra išmintis, pranešanti visą žmonių išmintį. — 103 Saldūs mano gomoriui... Plg Ps 18, 11. — 104 Visų neteisybės kelių. Neteisybės, melo kelias yra stabmeldystė ir visoks nedorumas
105 Tavo žodis... Gyvenimo kelias čia, žemėje, eina per tamsybes ir per bedugnes; Dievo žodis yra psalmininkui žiburys, sergįs jį tame kelyje nuo pavojų — 106 Aš prisiekiu... Aš prisiekiu laikytis Dievo nutarimų ir darau, ko ta priesaika reikalauja, nors turiu pakelti daug vargo. — 108 Mano burnos atnašas: pažadus ir maldas, kuriuos aukoju, kaip atnašaujamos aukos. — 109 Mano gyvybė... Jo gyvybė yra tokiame pavojuje, kad gali būti kiekvieną valandą atimta. Plg Teis 12, 3; 1 Kar 19, 5. — 111 Mano širdies džiaugsmas: todėl jie man ypač brangūs, ir aš esu pasiryžęs su noru atiduoti už juos visus kitus dalykus

98 Inimicis meis sapientiorem me fecit mandatum
tuum,
quia in aeternum mecum est.
99 Omnibus docentibus me prudentior sum,
quia de praescriptis tuis meditatio mea est.
100 Senibus intellegentior sum,
quia praecepta tua observo.
101 Ab omni via mala cohibeo pedes meos,
ut custodiam verba tua.
102 A decretis tuis non declino,
quia tu docuisti me.
103 Quam dulcia palato meo eloquia tua!
super mel sunt ori meo.
104 Praeceptis tuis intellegens fio,
propterea odi omnem viam iniquitatis.

Nun

105 Lucerna pedibus meis verbum tuum,
et lumen semitae meae.
106 Iuro et statuo
custodire iusta decreta tua.
107 Afflictus sum vehementer, Domine:
vivum me serva secundum verbum tuum.
108 Oblationes oris mei accipe, Domine,
et decreta tua doce me.
109 Vita mea periclitatur semper,
sed legem tuam non obliviscor.
110 Posuerunt peccatores laqueum mihi,
sed a praeceptis tuis non aberravi.
111 Hereditas mea praescripta tua in aeternum,
quia gaudium cordis mei sunt.
112 Inclinavi cor meum ad statuta tua implenda:
perpetuo, ad amussim. †

Samekh

113 Žmonių dviveidės širdies aš nekenčiu,
mėgstu tik tavo įstatymą.
114 Mano globėjas ir mano skydas esi tu:
aš remiu savo viltį tavo žodžiu.
115 Atstokite nuo manęs piktadariai,
o aš sergėsiu mano Dievo paliepimus.
116 Palaikyk mane, kaip esi žadėjęs, ir aš būsiu gyvas;
nesugėdink mano vilties.
117 Padėk man, ir aš būsiu išgelbėtas;
aš žiūrėsiu visados tavo nuostatų.
118 Tu niekini visus, kurie traukiasi nuo tavo nuostatų,
nes jų manymas melagingas.
119 Tu laikai atmatomis visus žemės nusidėjėlius,
todėl aš mėgstu tavo potvarkius.
120 Šiurpas ima mano kūną iš baimės tavos,
ir aš bijau tavo nutarimų

Ain

121 Aš vykdžiau teisę ir teisingumą:
neatiduok manęs tiems, kurie slegia mane.
122 Laiduok už savo tarną jo labui,
kad neslėgtų manęs puikieji.
123 Mano akys pailsta išsiilgimu tavo pagalbos
ir teisingo tavo pasakymo.
124 Daryk su savo tarnu žiūrėdamas savo gerumo
ir mokyk mane savo nuostatų.
125 Aš esu tavo tarnas, lavink mane,
kad pažinčiau tavo potvarkius.

---

113 Žmonių dviveidės... tokių, kurie dalimi tarnauja tikrajam Dievui, dalimi gi stabmeldystei; stengiasi sujungti tikrąją religiją ir melą. Psalmininko gi tikėjimas, viltis ir meilė priklauso vienam Dievui. Plg 3 Kar 18, 21. — 118 Melagingas: apvilia juos pačius. — 119 Atmatomis: niekam vertais dalykais, nešvarumais, kurie metami laukan. — 120 Tavo nutarimų: pav tokių, kaip paskelbta 5 Moš 28, 7...

Samech

113 Duplices corde odio habeo,
et diligo legem tuam.
114 Protector meus et clipeus meus es tu:
in verbum tuum spero.
115 Discedite a me maligni,
et observabo mandata Dei mei.
116 Sustenta me secundum promissum tuum, et vivam;
noli confundere spem meam.
117 Adiuva me et salvus ero,
et attendam ad statuta tua semper.
118 Spernis omnes discedentes a statutis tuis,
quia mendax est cogitatio eorum.

119 Scorias reputas omnes peccatores terrae,
ideo diligo praescripta tua.
120 Horrescit timore tui caro mea,
et decreta tua timeo.

Ain

121 Exercui ius et iustitiam:
noli me tradere opprimentibus me.
122 Sponde pro servo tuo in bonum,
ne opprimant me superbi.
123 Oculi mei deficiunt desiderio auxilii tui,
et iusti eloquii tui.
124 Fac cum servo tuo secundum bonitatem tuam,
et statuta tua doce me.
125 Servus tuus sum ego, instrue me,
ut cognoscam praescripta tua.

---

121 Aš vykdžiau... Psalmininkas čia meldžia, kad, būdamas nekaltas, jis nebūtų atiduotas prispaudėjams. — 122 Laiduok... Plg Job 17, 3. Šita eil psalmėje yra vienatinė, kurioje visai nėra paminėta Dievo įstatymo. Bet kaikurie aiškintojai, pakeisdami vieną žodį ebr tekste, verčia eil pradžią taip: duok užstatą savo žodį. Prasmė pasilieka ta pati: kadangi man trūksta jėgų, tu veik mano vietoje. — 122 Mano akys... Akys su išsiilgimu žiūri nuolat į

126 Metas yra jau veikti Viešpačiui,
jie sulaužė tavo įstatymą.
127 Todėl aš mėgstu tavo paliepimus
labiau kaip auksą ir tikriausią auksą.
128 Todėl aš pasirinkau sau visus tavo įsakymus;
aš nekenčiu visų melagingų kelių †

Phe

129 Nuostabūs yra tavo potvarkiai,
todėl mano siela sergi juos
130 Tavo žodžių aiškinimas apšviečia,
moko neišmanančius.
131 Aš prasižioju ir atsikvepiu,
nes trokštu tavo paliepimų.
132 Gręžkis į mane ir pasigailėk manęs,
kaip paprastai darai tiems, kurie mėgsta tavo vardą.
133 Vesk mano žingsnius, kaip esi kalbėjęs,
ir teneviešpatauja man jokia neteisybė.
134 Išlaisvink mane nuo žmonių priespaudos,
ir aš sergėsiu tavo įsakymus.
135 Parodyk savo tarnui savo veidą šviesų
ir mokyk mane savo nuostatų.
136 Vandenų upeliai tekėjo iš mano akių,
nes jie nesergėjo tavo įstatymo

Tsade

137 Tu esi teisingas, Viešpatie,
ir tiesus yra tavo teismas.
138 Tu davei savo potvarkius žiūrėdamas teisybės
ir su dideliu tvirtumu.
139 Mano uolumas graužia mane,
nes mano priešininkai užmiršta tavo žodžius.
140 Tavo pasakymas yra labai išmėgintas,
ir tavo tarnas mėgsta jį.

---

dangų, iš kur laukiama pagalbos ir įvykdymo teisingo ir maloningo Dievo pažadų. — 126 V e i k t i: daryti teismą neprieteliams ir gelbėti nuo jų ištikimus tarnus

129 N u o s t a b ū s y r a . . . Dievo potvarkiai ir įspėjimai savo išmintingumu, gilumu, kilnumu ir naudingumu sukelia nustebimą. — 131 A š p r a s i ž i o j u . . . Taip karštai trokštu

126 Tempus agendi est Domino:
violaverunt legem tuam.
127 Ideo diligo mandata tua,
plus quam aurum et obryzum.
128 Ideo omnia praecepta tua elegi mihi;
omnem viam falsam odio habeo. †

Phe

129 Mirabilia sunt praescripta tua,
ideo observat ea anima mea.
130 Declaratio verborum tuorum illuminat,
docet inexpertos.
131 Os meum aperio et attraho auram,
quia mandata tua desidero.
132 Convertere ad me et miserere mei,
ut soles erga diligentes nomen tuum.
133 Gressus meos dirige secundum eloquium tuum,
neque ulla dominetur in me nequitia.
134 Libera me ab oppressione hominum,
et custodiam praecepta tua.
135 Serenum praebe vultum tuum servo tuo,
et doce me statuta tua.
136 Rivi aquarum fluxerunt de oculis meis,
quia non custodierunt legem tuam.

Sade

137 Iustus es, Domine,
et rectum iudicium tuum.
138 Cum iustitia imposuisti praescripta tua
et cum firmitate magna.
139 Consumit me zelus meus,
quia obliviscuntur verba tua adversarii mei,
140 Probatum est eloquium tuum valde,
et servus tuus diligit illud.

---

tavo paliepimų, lyg kad norėčiau giliai kvėpuodamas įtraukti su oru juos į save. — 135 P a r o d y k . . . Pažvelgk maloningai į savo tarną. Plg 4 Moš 6, 25; Ps 4, 7 ir k. — 136 V a n d e n ų u p e l i a i . . . Panašiai liūdėjo pranašas Jeremijas dėl paniekinimo Viešpaties ir dėl pačių niekintojų nusipelnyto sunaikinimo. Plg Ps 66, 2; 79, 4

139 M a n o u o l u m a s . . . Plg Ps 68, 10. — 140 L a b a i

141 Aš esu mažas ir paniekintas:
bet tavo įsakymų aš neužmirštu.
142 Tavo teisybė yra amžinoji teisybė,
ir tavo įstatymas tvirtas.
143 Suspaudimas ir sielvartas atėjo ant manęs,
bet tavo paliepimai yra didelis mano
džiaugsmas.
144 Tavo potvarkių teisingumas yra amžinas,
lavink mane, ir aš būsiu gyvas †

Qoph

145 Aš šaukiu visa savo širdimi: išklausyk mane,
tavo nuostatus aš sergiu, [Viešpatie;
146 Aš šaukiu į tave: gelbėk mane,
ir aš saugosiu tavo potvarkius.
147 Aš ateinu auštant ir maldauju pagalbos;
remiu savo viltį tavo žodžiu.
148 Mano akys yra ankstyvesnės už nakties bu-
dynes,
kad apmąstyčiau tavo pasakymą.
149 Išgirsk mano balsą, žiūrėdamas savo gailes-
tigumo, Viešpatie,
ir pagal savo nutarimą duok man gyvenimą.
150 Artėja tie, kurie persekioja mane neteisingai;
jie yra toli nuo tavo įstatymo.
151 Tu, Viešpatie, esi arti,
ir visi tavo paliepimai yra ištikimi.
152 Jau seniai aš patyriau iš tavo potvarkių,
kad tu juos tvirtai paskyrei amžiams

Reš

153 Matyk mano priespaudą ir išgelbėk mane,
nes aš neužmiršau tavo įstatymo.

---

išmėgintas: kaip mėginama naugės ugnyje. — 141 Aš esu mažas... Nors psalmininkas, palygintas su kitais, yra jaunas ir nežymus asmuo, bet jis nepasiduoda vyresnių puikių priešininkų įkalbinėjimams. — 144 Aš būsiu gyvas: gyvensiu taip, kaip reikalauja tavo valia, tavo įstatymas

145 Aš šaukiu.. Karštai maldaujama malonės, kad pasiliktų visados ištikimas Dievo įstatymui. — 147 Tavo

141 Parvulus sum et contemptus:
praecepta tua non obliviscor.
142 Iustitia tua est iustitia aeterna,
et lex tua firma.
143 Angustia et tribulatio venerunt super me,
mandata tua deliciae meae sunt.

144 Iustitia praescriptorum tuorum aeterna est,
instrue me et vivam. †

Coph

145 Clamo ex toto corde meo: exaudi me, Domine;
statuta tuo observo.
146 Clamo ad te; salvum me fac,
et custodiam praescripta tua.
147 Venio diluculo et auxilium imploro;
spero in verba tua.
148 Praeveniunt oculi mei vigilias noctis,
ut mediter eloquium tuum.

149 Vocem meam audi secundum misericordiam
tuam, Domine,
et secundum decretum tuum da mihi vitam.
150 Appropinquant persequentes me inique;
a lege tua longe absunt.
151 Prope es tu, Domine,
et omnia mandata tua fidelia.
152 Pridem cognovi ex praescriptis tuis
te in aeternum fundasse ea.

Res

153 Vide afflictionem meam et eripe me,
quia legem tuam non sum oblitus.

žodžiu: tavo pažadais. — 148 Mano akys... Aš pabundu anksčiau, negu ateina valanda keltis, arba: nėra tokios budynės, kurios mano akys nepranoktų (budėjimu). — 149 Pagal savo nutarimą: kaip yra žadėjęs. — 152 Jau seniai... Psalmininkas jau seniai žino iš pačių Dievo įsakymų, kad jie duoti visiems laikams; todėl bedievių kalbos negali jo suklaidinti

153 Matyk mano... Pagerink mano likimą. — 154 Gink

154 Gink mano bylą ir išvaduok mane;
suteik man gyvenimą, kaip esi kalbėjęs.
155 Toli yra nuo nusidėjėlių išganymas,
nes jie nesirūpina tavo nuostatais.
156 Tavo pasigailėjimų yra daug, Viešpatie;
pagal savo nutarimus suteik man gyvenimą.
157 Daugelis persekioja mane ir vargina mane:
nuo tavo potvarkių aš nenukrypstu.
158 Aš mačiau neištikimuosius ir bodėjaus,
nes jie nesergėjo tavo žodžių.
159 Žiūrėk, aš mėgstu tavo įsakymus, Viešpatie;
pagal savo gailestingumą laikyk mane gyvą.
160 Tavo žodžių esmė yra ištikimybė,
ir kiekvienas tavo teisybės nutarimas yra
amžinas †

Sin

161 Kunigaikščiai persekioja mane be priežasties.
tačiau mano širdis gerbia tavo žodžius.
162 Aš džiaugiuos tavo pasakymais
kaip tas, kam tenka daug grobio.
163 Neteisybės aš nekenčiu ir bjauriuos;
tavo įstatymą aš mėgstu.
164 Septynis kartus dienoje aš šlovinu tave
dėl tesingų tavo teismų.
165 Daug ramybės tiems, kurie mėgsta tavo įsta-
ir nėra jiems jokio pasipiktinimo. [tymą,
166 Aš laukiu tavo pagalbos, Viešpatie,
ir darau tavo paliepimus.
167 Mano siela sergi tavo potvarkius
ir labai juos mėgsta.

---

m a n o b y l ą: imk mane savo globon, gelbėk mane nuo prispaudėjų gindamas mano teises. — 160 T a v o ž o d ž i ų e s m ė. Dievo apreiškimo pagrindas, visos dalys ir visas turinys yra pastovi nekintanti tiesa, taip, kaip Dievo yra žadėta

161 M a n o š i r d i s g e r b i a . . . Ne žmonių aš bijau; tik tavo žodžiams yra pilna mano širdis pagarbios baimės. Jie mano džiaugsmas ir meilė, mano dėkingumo dalykas ir

154 Defende causam meam et redime me;
secundum eloquium tuum largire mihi vitam.
155 Longe a peccatoribus salus,
quia statuta tua non curant.
156 Miserationes tuae multae, Domine;
secundum decreta tua largire mihi vitam.
157 Multi persequuntur me et tribulant me:
a praescriptis tuis non declino.
158 Vidi praevaricantes et taeduit me,
quia eloquium tuum non custodierunt.
159 Vide, praecepta tua diligo, Domine;
secundum misericordiam tuam vivum me
160 Verbi tui caput constantia est, [serva.
et aeternum est omne decretum iustitiae tuae.†

Sin

161 Principes persequuntur me sine causa,
verba autem tua veretur cor meum.
162 Laetor de eloquiis tuis,
sicut qui invenit praedam multam.
163 Iniquitatem odio habeo et detestor;
diligo legem tuam.
164 Septies in die laudem dico tibi
propter iusta iudicia tua.
165 Pax multa diligentibus legem tuam,
neque ullum est illis offendiculum.
166 Praestolor auxilium tuum, Domine,
et facio mandata tua.
167 Custodit anima mea praescripta tua,
et diligit ea valde.

---

mano vilties pagrindas. — 164 S e p t y n i s k a r t u s . . . Ne tik rytą ir vakarą, ne tik tris kartus dienoje, t y dažnai, kaip tai širdis jam primena, psalmininkas dėkoja Dievui už jo įstatus, kurie tokius teisingus daro nutarimus, taip tiesiai veda ir visiems, kurie juos mėgsta, tiek daug suteikia ramybės ir kuriuose randama taip pat apsigynimas nuo išorinio pavojaus. — 165 J o k i o p a s i p i k t i n i m o: piktumo, nekantravimo dėl bedievių laimės

168 Aš sergiu tavo įsakymus ir paliepimus,
nes visi mano keliai tavo akivaizdoje

Tau

169 Teateina mano šauksmas pas tave, Viešpatie:
pamokyk mane, kaip esi kalbėjęs.
170 Tenueina mano malda iki tavęs,
išgelbėk mane, kaip esi žadėjęs.
171 Teišsiveržia iš mano lūpų giesmė,
kai mokysi mane savo nuostatų.
172 Tegul gieda mano liežuvis tavo pasakymą,
nes visi tavo paliepimai yra teisingi.
173 Tebūna čia tavo ranka man padėti,
nes aš pasirinkau tavo įsakymus.
174 Aš geidžiu iš tavęs, Viešpatie, išgelbėjimo,
ir tavo įstatymas yra mano pasigėrėjimas.
175 Tegyvuoja mano siela ir tešlovina tave,
ir tavo nutarimai tepadeda man.
176 Aš klaidžioju kaip pamesta avis; jieškok savo
nes aš neužmiršau tavo paliepimų [tarno,

119 (120) psalmė. Maldavimas pagalbos prieš piktus liežuvius

1 Pakilimų giesmė
Sielvarte aš šaukiaus į Viešpatį,
ir jis išklausė mane.

169 P a m o k y k m a n e . . . Duok tobulai suprasti savo šventą įstatymą. — 170 T e n u e i n a m a n o . . . Kadangi psalmininkas dėl savo ištvermingo laikymos Dievo žodžio yra persekiojamas, tai jam lygiai reikia tiek vidinio sustiprinimo, tiek ir išlaisvinimo nuo išorinės prievartos. — 172 T e g u l g i e d a: tegul šlovina. — 175 I r t a v o n u t a r i m a i: maloningas tavo rūpestingumas ir apvaizda. — 176 A š k l a i d ž i o j u . . . Žmogus nieko negali be Dievo pagalbos net ir Nauj Testamento santvarkoje; juo mažiau S'en Sandoroje. Todėl ir dievobaimingiausias Dievo tarnas kaikada patiria savo prigimties silpnumo ir nukrypsta nuo reikiamo Dievo įstatymo sergėjimo. Todėl ir psalmininkas baigia savo giesmę šiuo nuolankiu išpažinimu ir malda: j i e š k o k s a v o t a r n o. Pražuvusi avis negali išgelbėti pati savęs, jei geras ganytojas, pasigailėjęs, nejieškos jos. Todėl Gerasis Gany-

168 Custodio praecepta et iussa tua,
quia omnes viae meae in conspectu tuo.

Tau

169 Clamor meus ad te veniat, Domine:
170 Perveniat precatio mea ad te,
secundum eloquium tuum eripe me.
171 Fundant labia mea hymnum,
cum docueris me statuta tua.
172 Cantet lingua mea eloquium tuum,
quia omnia mandata tua sunt iusta.
173 Adsit manus tua, ut adiuvet me,
quia praecepta tua elegi.
174 Cupio salutem a te, Domine,
et lex tua delectatio mea est.
175 Vivat anima mea et laudet te,
et decreta tua adiuvent me.
176 Oberro ut ovis quae periit; quaere servum tuum,
quia mandata tua non sum oblitus.

Psalmus 119 (120). Contra linguas iniquas
secundum verbum tuum instrue me.

1 Canticum ascensionum.
Ad Dominum, cum tribularer, clamavi
et exaudivit me.

tojau, jei aš bent kiek nusikaltau ir suklydau, jieškok savo tarno, nes aš nenorėjau pamesti tavęs ir tavo įsakymų

ninkas dejuoja, kad turi ilgai gyventi tarp tokių piktų žmonių (5—7)

1 P a k i l i m ų g i e s m ė. Tokią pat antraštę turi ir tolesnės psalmės iki 133. Bet ką ji reiškia, nežinia. Aiškintojai spėlioja, kad 15 šitų psalmių turėję giedoti levitai Padangčių šventėje, stovėdami ant 15 laiptų (kuriais buvęs sujungtas žemesnysis Jeruzalės šventovės, vadinamasis moterų šventorius, su augščiau buvusių vyrų šventoriumi), arba kad jas giedodavę žydai, eidami iš visų pusių augštyn į Jeruzalę trijose didžiosiose metų šventėse, arba grįždami iš nelaisvės.
binėtojus, kuriems skelbiama kieta bausmė (1—4); toliau psalmi-
119 psalmėje meldžiama Dievo pagalbos prieš piktus apkal-

[2] Viešpatie, išlaisvink mane nuo nedorų lūpų,
nuo klastingo liežuvio
[3] Ką tau duos ar ką tau pridės,
tu, klastingas liežuvi?
[4] Aštrias galingojo vilyčias
ir ėglių žarijas
[5] Deja man, kad aš pasilieku Mosoke,
gyvenu Kedaro padangtėse.
[6] Labai daug gyveno mano siela
su tais, kurie nekenčia taikos.
[7] Kai aš kalbu apie taiką,
jie kursto į karą

120 (121) psalmė. Viešpats savo tautos sargas ir globėjas

[1] Pakilimų giesmė
Aš keliu savo akis į kalnus:
iš kur ateis man pagalba?
[2] Mano pagalba nuo Viešpaties,
kurs padarė dangų ir žemę.

Anot kitų, gi pačiose psalmėse esąs šioks toks išsireiškimų ir minčių laipsniavimas, atsirandąs dėl kartojimo kaikurių žodžių. Plg 2 Moš 23, 17; 5 Moš 16, 16. — Kada Pakilimų psalmės buvo sudėtos, nieko tikro pasakyti negalima. Gal kaikurios buvo sudėtos tuo metu, kai tremtiniai, Kiro paleisti, iš Babelės ,,kilo'' augštyn į Palestiną (plg Ezdr 7, 9; jų sąlygoms bent kaikurios iš šių psalmių, rodosi, esančios pritaikintos. Kitose gal aprašinėjamos sąlygos, buvusios Neemijo laikais. Kadangi tačiau labai maža teturime tikrų žinių apie ano laikotarpio įvykius, tai nedaug ką tikslaus galima pasakyti ir apie grįžusius anuo metu žydus iš nelaisvės. — 2 Viešpatie, išlaisvink... Psalmininkas, jau daug kartų patyręs Dievo pagalbos, dabar vėl jo šaukiasi. Tos pagalbos dabar jam reikia prieš piktus žmones, kurių lūpos melagingos ir kurie savo liežuviu daro klastą. Pasitikėdamas gi, kad bus išklausytas, tuojau skelbia kaltininkams bausmę: 3 Ką tau duos... t y kokią gi bausmę, pritaikytą tavo piktumui, turi Dievas tau paskirti? Pagrasymas čia imamas iš priesaikos formulės: ,,Dievas tai tau tepadaro ir tai teprideda, jei...'' (plg 1 Kar 3, 17; 14, 44; 25, 22 ir k). Todėl kalbama apie labai sunkią bausmę, kurią Dievas paskirs. Psalmininkas tą bausmę tuojau pasako: 4 Aštrias... vilyčias. Galingasis Dievas nubaus tave savo rūstybės

[2] Domine, libera animam meam a labio iniquo,
a lingua dolosa.
[3] Quid dabit tibi aut quid addet tibi,
lingua dolosa?
[4] Sagittas potentis acutas
et carbones genistarum.
[5] Heu mihi, quod dego in Mosoch,
habito in tentoriis Cedar!
[6] Nimium habitavit anima mea
cum iis, qui oderunt pacem.
[7] Ego pacem cum loquor,
illi urgent ad bellum.

Psalmus 120 (121). Dominus custos et protector populi sui

[1] Canticum ascensionum.
Attollo oculos meos in montes:
unde veniet auxilium mihi?
[2] Auxilium meum a Domino,
qui fecit caelum et terram.

---

vilyčiomis ir svilinančiomis žarijomis. Plg Ps 17, 15. Minimos ėglio žarijos: jos turi duoti daug didesnį karštį, kurs savo karštumu svilina ir naikina visa, ką paliečia. Tos žarijos kartu su vilyčiomis yra skaudžiausios bausmės vaizdas. Piktas liežuvis tai lankas, kuriuo paleidžiamos melo vilyčios (Jer 9, 2; Pat 16, 18), tarsi pragaro ugnis (Pat 16, 27; Jok 3, 6); todėl panaši ir bausmė. — 5 Deja man... Paskelbtoji bausmė dar nesutiko kaltininkų, todėl psalmininkas dejuoja, kad jis priverstas pasilikti pas piktus svetimtaučius: Mosoke (ar Mešeke, tautoje, gyvenusioje tarp Juodosios ir Kaspijos jūrų, 1 Moš 10, 2) ir Kedare (Arabijos tautoje, Sirų-Arabų tyrumos krašte, 1 Moš 25, 13). Tiedvi tauti paminėti čia kaip baisių neprietelių pavyzdys, su kuriais joks sugyvenimas nėra galimas

120 psalmės autorius išpažįsta, kad pagalba gaunama iš Viešpaties, sutvėrėjo, ir budraus sargo (1—4), kurs gina savuosius dieną ir naktį ir veda juos tikru keliu (5—8)

1 Pakilimų... Žr Ps 119, 1. — Į kalnus: kur yra pastatyta Jeruzalė, šventasis miestas, kur Viešpats turi savo sostą (Ps 86, 1; 124, 2), arba, trumpiau sakant: į šventąjį Siono kalną, kurio link išvestieji į Babelę kelia iš ten savo akis, kaip į dangaus augštybes ir tolybes. — Iš kur

3 Neleis svyruoti tavo kojai,
nesnaus tas, kurs saugoja tave.
4 Štai nesnaus ir nemiegos
tas, kurs sergi Izraėlį
5 Viešpats saugo tave,
Viešpats tavo globa tavo dešiniame šone.
6 Dieną nepažeis tavęs saulė
nei mėnulis naktį
7 Viešpats saugos tave nuo viso pikto:
sergės tavo sielą.
8 Viešpats saugos tavo išėjimą ir tavo įėjimą
ir dabar, ir per amžius

121 (122) psalmė. Sveikinimas šventojo miesto, Jeruzalės

1 Pakilimų giesmė. Dovido
Man linksma buvo, kai man sakė:
„Mes eisime į Viešpaties namus“.
2 Jau stovi mūsų kojos
tavo vartuose, Jeruzale,
3 Jeruzale, kuri pastatyta kaip miestas,
kurios visos dalys laikosi išvien
4 Į ją žengia giminės, Viešpaties giminės,
pagal Izraėlio įstatymą Viešpaties vardo šlo-
5 Ten pastatytos teismo krasės, [vinti.
Dovido namų sostai.

---

gi... 2 Kron 20, 17; Dan 6, 10. — 3 *Neleis svyruoti...* Psalmininkas toliau kalbasi su savim, ramindamas save apsvarstymu priežasčių, dėl kurių jis pilnai pasitiki Viešpačiu. — 4 *Nesnaus ir nemiegos...* Jis neužsnūsta iš nuovargio, ir jo gyvenimas nepavergtas nuolatiniam pasikeitimui budėjimo su miegu. — 6 *Nepažeis tavęs saulė...* neištiks tavęs saulės spinduliai. — *Nekenks mėnulis,* kurio įtakai pasisavinama mėnesienos liga, naktinis šaltis. Plg 1 Moš 31, 40; Apr 7, 16. — 8 *Tavo išėjimą ir...* Įėjimu ir išėjimu vadinama visi gyvenimo darbai, visi reikalai ir pareigos. Plg 5 Moš 26, 8; 31, 2; 1 Kar 29 ir k

121 psalmėje numatydamas kelionę į šventyklą, gal jau sustojęs miesto vartuose, psalmininkas giria Jeruzalę kaip gerai sustiprintą miestą, kaip Dievo garbinimo ir tautos valdymo vietą

3 Non sinet nutare pedem tuum,
non dormitabit, qui custodit te,
4 Ecce non dormitabit neque dormiet,
qui custodit Israel.
5 Dominus custodit te,
Dominus protectio tua a latere dextro tuo.
6 Per diem sol non feriet te,
neque luna per noctem.
7 Dominus custodiet te ab omni malo:
custodiet animam tuam.
8 Dominus custodiet exitum tuum et introitum
et nunc et usque in saeculum. [tuum,

Psalmus 121 (122). Salutatio Ierusalem, urbis sanctae

1 Canticum ascensionum. Davidis.
Laetatus sum, quia dixerunt mihi:
„In domum Domini ibimus“.
2 Iam consistunt pedes nostri
in portis tuis, Ierusalem,
3 Ierusalem quae aedificata est ut civitas,
in se compacta tota.
4 Illuc ascendunt tribus, tribus Domini,
secundum legem Israel, ad celebrandum no-
5 Illic positae sunt sedes iudicii, [men Domini.
sedes domus David.

(1—5), todėl kitus ragina linkėti ir pats linki jai ramybės (6—9)
1 *Pakilimų...* Žr Ps 119, 1. Antraštėje nurodomas ir ps autorius Dovidas; bet tai maža tikėtina, nes psalmė bus greičiausiai sudėta po Babelės nelaisvės. — *Man linksma buvo...* Žinia, kad galės eiti į šventąjį miestą, sukėlė psalmininko širdyje džiaugsmo. Mintyje jis persikelia į jį ir pradeda girti. — 3 *Jeruzalė, kuri...* Jeruzalė turi išvaizdą didelio, gerai sustiprinto miesto, kurs einančia aplinkui siena padaro tam tikrą vienetą, kuriame namai nekaip kaimuose stovi išblaškyti, bet vieni šalia kitų. — 4 *Į ją žengia...* Į Jeruzalę nuo senų laikų per tris didžiąsias metines žydų šventes renkasi dvylika Dievo tautos giminių, taip, kaip įsakyta Dievo duotame įstatyme, kad čia prie šventyklos duotų garbę Dievui. — 5 *Ten pastatytos...* Jeruzalė yra taip pat vyriausio teismo vieta, ir iš jos valdo

6 Melskite Jeruzalei, kas praverčia taikai,
saugūs tebūna tie, kurie mėgsta tave!
7 Tebūna taika tavo sienose,
saugumas tavo rūmuose!
8 Dėl savo brolių ir savo bandžių
aš sakysiu: Tebūna tavyje ramybė!
9 Dėl Viešpaties, mūsų Dievo namų,
aš melsiu tau kas gera

122 (123) psalmė. Paniekintos tautos pasitikėjimas Dievu

1 Pakilimų giesmė
Aš keliu savo akis į tave,
kurs gyveni danguje.
2 Štai, kaip tarnų akys
į jų viešpačių rankas,
Kaip tarnaitės akys
į jos valdovės rankas:
Taip mūsų akys į Viešpatį, mūsų Dievą,
kol jis mūsų pasigailės
3 Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų,
nes mes esame labai pasotinti paniekinimu;
4 Labai pasotinta mūsų siela
išjuokimu pasiturinčiųjų, paniekinimu puikiųjų

123 (124)psalmė. Viešpats gelbėtojas iš didžiausio pavojaus

1 Pakilimų giesmė. Dovido
Jei Viešpats nebūtų buvęs už mus,
tegul jau sako Izraėlis,

visą tautą karaliai, kilę iš Dovido namų. — 6 Melskite... Psalmininkas kviečia visus Izraėlaičius linkėti laimės Jeruzalei ir ramybės jos gyventojams. — 8. 9 Dėl savo brolių... Linkėti laimės Jeruzalei verčia psalmininką jo meilė broliams (žydams); ypač gi reikia linkėti ramybės dėl Viešpaties šventyklos, kad ji būtų laikoma šventa, pasiliktų laisva nuo neprietelių užpuolimo ir nuo visokio paniekinimo bei pavojaus

122 psalmė. Pasakius, su kokiuo troškimu laukiama Dievo pagalbos (1. 2), tauta maldauja Dievo pasigailėjimo, nes ji neprietelių labai išjuokiama ir niekinama (3. 4)

6 Rogate quae ad pacem sunt Ierusalem,
securi sint qui diligunt te!
7 Sit pax in moenibus tuis,
securitas in palatiis tuis!
8 Propter fratres meos et sodales meos
loquar: Pax in te!
9 Propter domum Domini, Dei nostri,
precabor bona tibi.

Psalmus 122 (123). Populi despecti in Deum fiducia

1 Canticum ascensionum.
Ad te attollo oculos meos,
qui habitas in caelis.
2 Ecce, sicut oculi servorum
ad manus dominorum suorum,
Sicut oculi ancillae
ad manus dominae suae:
Ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum,
donec misereatur nostri.
3 Miserere nostri, Domine, miserere nostri,
quia multum satiati sumus despectione;
4 Multum satiata est anima nostra
irrisione abundantium, despectione superborum.

Psalmus 123 (124). Dominus e summo periculo liberator

1 Canticum ascensionum. Davidis.
Nisi Dominus fuisset pro nobis,
dicat iam Israel,

1 Pakilimų... Žr Ps 119, 1. — 2 Kaip tarnų akys... Šeimininko ir šeimininkės ranka valdo visus namus. Visi laukia jų rankos pamojimo, jų nurodymų. Taip Izraėlio ateitis visai priklauso nuo Dievo. Į jį kreipiamos su išsiilgimu akys, kolei jis pasigailės

123 psalmė. Psalmininkas kviečia Izraėlį padaryti tokį išpažinimą: Jei Viešpats nebūtų buvęs su mumis, mes būtumėm buvę visai sunaikinti užpuolusių mus priešų (1—5). Viešpats niekais pavertė jų narsą ir tykojimus; jame mūsų pagalba (6—8)

1 Pakilimų... Žr Ps 119, 1. — Dovido. Ar buvo Dovidas šitos ps autorius, abejotina. — Buvęs už mus:

2 Jei Viešpats nebūtų buvęs už mus,
kai kilo prieš mus žmonės,
3 tuomet jie būtų prarijęs mus gyvus.
Kaip buvo užsidegęs jų įtūžimas prieš mus,
4 tuomet vanduo būtų nuskandinęs mus;
Būtų perėjęs upelis viršum mūsų;
5 tuomet būtų perėję per mus putoją vandenys.
6 Tebūna šlovinamas Viešpats, kurs nedavė mūsų,
kaip grobio jų dantims.
7 Mūsų siela išsprūdo kaip paukštis
iš medžiotojų žabangų;
Žabangai sutrūko,
ir mes esame išlaisvinti.
8 Mūsų pagalba Viešpaties vardu,
kurs padarė dangų ir žemę

124 (125) psalmė. „Kurie pasitiki Viešpačiu, yra kaip Siono kalnas"

1 Pakilimų giesmė
Kurie pasitiki Viešpačiu, yra kaip Siono kalnas,
kurs nepajudinamas, kurs pasilieka per amžius.
2 Jeruzalę supa kalnai:
taip Viešpats supa savo tautą
ir dabar, ir per amžius
3 Nes ir nepasiliks bedievių skeptras
ant teisiųjų dalios,
Kad teisieji netiestų
savo rankų prie neteisybės.

---

nebūtų mūsų gelbėjęs. Neprieteliai vaizduojami kaip žmonės galingi ir įnirtę, kaip laukiniai žvėrys; pavojus buvo toks didelis, kaip nuo patvinusio sriauniausio upelio, kurs pakelėje visa nuneša. Plg Iz 8, 7 . . . — 6 Tebūna šlovinamas . . . Už išgelbėjimą dėkojama Viešpačiui. — 8 Mūsų pagalba . . . Ne išsižadėjimas Dievo, bet ištikimybė jam gelbi Izraėlį

124 psalmė. Palyginimais aprašoma, koks turi būti pasitikėjimas Dievu nelaimėje (1—3); pridedama meldimas už teisiuosius ir skelbiamas žuvimas bedievių (4. 5)

2 Nisi Dominus fuisset pro nobis:
cum insurgerent homines in nos,
3 tunc vivos degluttissent nos.
Cum excandesceret furor eorum in nos,
4 tunc aqua submersisset nos;
Torrens transisset super nos;
5 tunc transissent super nos aquae tumentes.
6 Benedictus Dominus, qui non dedit nos
in praedam dentibus eorum.
7 Anima nostra sicut avis erepta est
de laqueo venantium:
Laqueus contritus est,
et nos liberati sumus.
8 Adiutorium nostrum in nomine Domini,
qui fecit caelum et terram.

Psalmus 124 (125). Dominus adiutor populi contra hostes iniquos

1 Canticum ascensionum.
Qui confidunt in Domino, sunt sicut mons Sion,
qui non commovetur, qui manet in aeternum.
2 Ierusalem circumdant montes:
ita Dominus circumdat populum suum,
et nunc et in aeternum.
3 Neque enim manebit sceptrum impiorum
super sortem iustorum,
Ne extendant iusti
ad iniquitatem manus suas.

---

1 Pakilimų . . . Žr 119, 1 — Kurie pasitiki . . . Kas tikrai pasitiki Viešpačiu, tas pasilieka tvirtas, nepajudinamas visokiuose atsitikimų pakitėjimuose, kaip kalnas nepajudinamas giedroje ir audroje. Tokie yra Jeruzalės gyventojai, šventojo Dievo miesto piliečiai. — 2 Jeruzalę supa . . . Jeruzalė tikrai yra apsupta iš trijų šonų (išskyrus šiaurę) kalnelių; bet gyvenanti joje šventa tauta turi dar svarbesnį apsigynimą, patį Dievą, kurs ją apsupa (kaip ugninė siena, Zak 2, 9, kaip sriauni upė, Iz 33, 21). — 3 Ant teisiųjų dalios: ant burtu padalinto Izraėlaičiams krašto. — Skeptras: valdžia. — Netiestų savo rankų . . .

[4] Gera daryk, Viešpatie, geriesiems
ir tiems, kurių širdis tiesi.
[5] Kurie gi nukrypsta į savo kreivus kelius,
tuos tepavaro Viešpats šalin su pikta daran-
Tebūna ramybė ant Izraėlio [čiais.

125 (126) psalmė. Meldimas grąžinti tautai pilną laisvę

[1] Pakilimų giesmė
Kai Viešpats vedė atgal Siono belaisvius,
mes buvome kaip tie, kurie sapnuoja.
[2] Tuomet mūsų burna buvo pilna juoko
ir mūsų liežuvis džiūgavimo.
Tuomet buvo sakoma pagonyse:
„Viešpats pasielgė su jais didingai".
[3] Didingai pasielgė su mumis Viešpats:
mes pasidarėme linksmi!
[4] Pakreipk, Viešpatie, mūsų likimą,
kaip upelius pietų šalyje.
[5] Kas sėja ašarose,
tie pjaus džiūgavimuose.
[6] Eite jie eina ir verkia,
nešdamies bertinąją sėklą.
Grįžte jie sugrįš, su džiūgavimu
nešdamies savo pėdus

Bedievių prispaudimas gali greitai atvesti į nupuolimą tuos, kurių tikėjimas silpnas. — 5 Kurie gi nukrypsta... Atsitolinančius nuo Dievo įsakymų sutiks tokia pat bausmė, kokia skirta atviriems nusidėjėliams ir pagonims

125 psalmėje dėkojama Dievui už stebuklingą išvadavimą tautos iš nelaisvės (1—3) ir meldžiama Dievą suteikti pilną džiaugsmą sugrįžusiems, kurie ir dabar dar tebevargsta, nes dar tebebarsto su ašaromis savo sėklą, laukdami linksmos piūties (4—6)

1 Pakilimų... Žr Ps 119, 1. — Kai Viešpats vedė atgal... Kaikurie aiškintojai mato pirmoje ps dalyje ne aprašymą jau įvykusio išvadavimo iš nelaisvės, bet tik pranašystę apie tą atsitikimą, ir praeitus ps laikus ima būsimųjų laikų prasme; toks tačiau aiškinimas atrodo nelabai tikėtinas. — Buvome, kaip tie... Skirtumas tarp skaudžios nelaisvės ir laimėto išvadavimo buvo toks

[4] Benefac, Domine, bonis
et rectis corde.
[5] Qui autem declinant in vias suas obliquas,
abigat eos Dominus cum male agentibus:
pax super Israel!

Psalmus 125 (126). Pro plena instauratione populi oratio

[1] Canticum ascensionum.
Cum reduceret Dominus captivos Sion,
fuimus sicut somniantes.
[2] Tunc repletum est risu os nostrum,
et lingua nostra exsultatione.
Tunc dixerunt inter gentes:
„Magnifice fecit Dominus cum eis".
[3] Magnifice fecit Dominus nobiscum:
facti sumus laetantes!
[4] Verte, Domine, sortem nostram,
sicut torrentes in terra australi.
[5] Qui seminant in lacrimis,
in exsultatione metent.
[6] Euntes eunt et plorant,
semen spargendum portantes:
Venientes venient cum exsultatione,
portantes manipulos suos.

---

didelis, kad mes tarėmės sapnuoją ir vargiai galėjome suprasti, kad tai tiesa. — 2 Buvo sakoma pagonyse... Net ir pagonys turėjo pripažinti, kad čia išvadavimas yra Viešpaties darbas ir kad jis padarė savo tautai didelių dalykų. Plg Iz 45, 12; 52, 10 ir k. — 4 Apversk... duok dar tebepasiliekantiems ištrėmime Izraėlaičiams sugrįžti į Palestiną, taip, kaip sugrįžta upeliai, lietaus metui atėjus. — Grįžusieji buvo ne visa tauta, bet tik jos dalis. Kaip pietų šalis (Negebo tyruma), išdžiūvusi ir saulės nudeginta, pavirsta į žaliuojantį ir žydintį lauką, kaip tik rudenį upeliai atneša gausaus lietaus vandens, taip mūsų šalis trokšta pasilikusiųjų svetur. — 5 Kas sėja... Išreiškiama bendra tiesa, bet labai tinkanti grįžusių iš nelaisvės žydų sąlygoms ir gerai jas aprašanti. Plg Ezdr 3, 12... Ag 1, 6—11; 2, 4. 15—17. Jos prasmė, apskritai sakant, yra ta pati, kaip ir Mt 5, 4: palaiminti, kurie kenčia, nes jie bus paguosti. — 6 Eite jie... eina su nemažu vargu, berdami į dirvą brangią sėklą

126 (127) psalmė. Be Dievo palaimos žmonių pastangos tuščios

1 Pakilimų giesmė. Saliamono
Jei Viešpats nestatys namo,
veltui vargsta tie, kurie jį stato.
Jei Viešpats nesaugos miesto,
veltui budi sargas.
2 Tuščia jums keltis prieš aušrą,
sėdėti iki vėlos nakties.
Jums, kurie valgote kieto darbo duoną;
nes savo mylimiesiems jis duoda jos per [miegą.
3 Štai, Viešpaties dovana yra vaikai,
užmokestis yra kūno vaisius.
4 Kaip vilyčios kario rankoje,
taip jaunystės sūnūs.
5 Palaimintas žmogus, kurs jų pripildė savo saidoką:
jis nebus sugėdintas, kai grumsis su neprieteliais vartuose

127 (128) psalmė Teisiųjų laimė naminiame gyvenime

1 Pakilimų giesmė
Palaimintas esi kiekvienas, kurs bijai, Viešpaties,
tu, kurs vaikščioji jo keliais!

---

126 psalmė. Be Dievo palaiminimo visos žmonių pastangos lieka tuščios (1. 2). Jis taip pat duoda šeimos laimę — vaikus (3—5)

1 P a k i l i m ų . . . Plg Ps 119, 1. — S a l i a m o n o. Psalmės autorius minimas Saliamonas gal tik dėl to, kad 2 eil yra aliuzija į Dievo duotąjį Saliamono vardą Plg 2, Kar 12, 25. Daugumas aiškintojų mano, kad ps sudėta po Babėlės nelaisvės. — J e i V i e š p a t s . . . Pasakoma bendra tiesa, kuri tuojau patvirtinama dviem pavyzdžiais, kad visoks pasisekimas pareina nuo Dievo palaiminimo, be kurio žmonės veltui darbuojasi. — 2 T u š č i a j u m s . . . Daugelis keliasi labai anksti, kad tuojau pradėtų savo darbą, ir ilgai su juo sėdi; bet jų darbas iki išvakarių neduoda jiems, ko laukia. Jie valgo tik su vargu nupelnytą duoną; tuo tarpu kad tai, ko jie rūpestingomis pastangomis negali laimėti, Dievas suteikia savo mylimam per miegą. — S a v o m y l i m i e s i e m s. Ebr i d i d o. Toks buvo Dievo duotas Saliamonui vardas 2 Kar 12, 35 J e d i d j a h, V i e š p a t i e s n u m y-

Psalmus 126 (127). Omnis prosperitas a Dei benedictione proficiscitur

1 Canticum ascensionum. Salomonis.
Nisi Dominus aedificaverit domum,
in vanum laborant qui aedificant eam.
Nisi Dominus custodierit civitatem,
in vanum vigilat custos.
2 Vanum est vobis surgere ante lucem,
sedere in multam noctem,
Qui manducatis panem duri laboris:
quoniam largitur dilectis suis in somno.
3 Ecce donum Domini sunt filii,
merces est fructus ventris.
4 Sicut sagittae in manu bellatoris,
ita filii iuventutis.
5 Beatus vir qui eis implevit pharetram suam:
non confundentur, cum contenderint cum inimicis in porta.

Psalmus 127 (128). Pii Israelitae felicitas domestica

1 Canticum ascensionum.
Beatus, quicumque times Dominum,
qui ambulas in viis eius!

---

l ė t i n i s. Iš šito žodžio paaiškėja ir viso sakinio, kad tie, apie kuriuos pasakyta: t u š č i a j u m s . . . neturi Dievo palankumo, todėl darbuojasi be Dievo palaiminimo. — 3 V i e š p a t i e s d o v a n a: dovana, kurią Viešpats duoda. Nuo Dievo palaiminimo pareina taip pat padaugėjimas šeimos vaikais. Anot 2 Moš 23, 26 ir k, neturėjimas vaikų buvo laikomas bausme, nelaime. — 4 K a i p v i l y č i o s . . . Kas yra aštrios vilyčios stipraus kario rankoje, tai yra ištremtiesiems vaikai. — J a u n y s t ė s . . . iš jaunų tėvų gimę, kurie yra jau užaugę tuo metu, kada tėvas eina senyn, gali jam padėti ir jį ginti, kaip aštrios vilyčios. — 5 K u r s j ų p r i p i l d ė: kurs turi daug sūnų. — N e b u s s u g ė d i n t a s . . . Jaunų drąsių sūnų apstotas nebijos neteisingo teismo, daromo miesto vartuose, apgins savo teises

127 psalmėje aprašoma dievobaimingo Izraėlaičio laimė namų gyvenime (1—3); ji yra atlyginimas už pamaldumą; tokio pat palaiminimo meldžiama kiekvienam žmogui ir visai tautai

1 P a k i l i m ų . . . Žr Ps 119, 1. — P a l a i m i n t a s k i e k-

2 Nes tu valgysi, ką tavo rankos uždirbo;
tu būsi laimingas, ir bus tau gera.
3 Tavo žmona kaip derlingas vynmedis
tavo namų gilumoje.
Kaip alyvmedžio atžalos tavo vaikai
aplink tavo stalą.
4 Štai, taip laiminamas žmogus,
kurs bijo Viešpaties!
5 Tepalaimina tave Viešpats iš Siono,
kad matytumei Jeruzalės laimę per visas savo
gyvenimo dienas;
6 Kad matytumei savo vaikų vaikus:
tebūna ramybė ant Izraėlio

128 (129) psalmė. Izraėlis, jaunystėje kentėjęs prispaudimus, maldauja Dievo pagalbos

1 Pakilimų giesmė
Daug užpuldinėjo mane nuo pat mano jaunystės,
taip tesako dabar Izraėlis:
2 Daug užpuldinėjo mane nuo pat mano jaunystės,
bet nenugalėjo manęs.
3 Ant mano nugaros arė arėjai,
vedė ilgas savo vagas.
4 Bet teisingasis Viešpats
sukapojo bedievių virves.

---

vienas, kurs garbina Dievą, sergi jo įsakymus, tarnauja jam mintimis ir darbais. Plg Ps 111, 1; 118, 1. — 2 Nes tu valgysi... Ką dievobaimingasis pelnys, tuo jis pats naudosis, to neišplėš iš jo svetimieji. Jo nepalies prakeikimas, paskelbtas įstatyme 3 Moš 26 16; 5 Moš 28, 30. — 3 Tavo žmona... Dievobaimingasis džiaugsis šeimos laime. Motina gyvena tik savo šeimai, remdamasi vyru, kaip vynmedis virpsčiu ar siena. Namų vidus (jų giluma) — paprasta rytiečių moterų pasilikimo vieta. Dievobaimingojo vaikai bus linksmi ir žydintys. — 5 Iš Siono: kur Dievas gyvena, turi savo žemišką sostą. Plg Ps 9, 12; 13, 7 ir k. — Kad matytumei... Atskiro žmogaus laimė tebūna padidinta džiaugsmu dėl laimingo Jeruzalės stovio. Prie viso to teprisidedie ilgas amžius, kad savo akimis matytų gausingą būrį palikuonių. — Ką psalmininkas čia žada Sen Testamento mastu (plg 3 Moš 26, 3—12; 5 Moš 28, 3—14),

2 Nam laborem manuum tuarum manducabis,
beatus eris et bene tibi erit.
3 Uxor tua sicut vitis fructifera
in penetralibus domus tuae,
Filii tui ut surculi olivarum
circa mensam tuam.
4 Ecce sic benedicitur viro,
qui timet Dominum!
5 Benedicat tibi Dominus ex Sion,
ut videas prosperitatem Ierusalem omnibus
diebus vitae tuae;
6 Ut videas filios filiorum tuorum:
pax super Israel!

Psalmus 128 (129). Israel a iuventute oppressus Dei auxilium implorat

1 Canticum ascensionum.
Multum oppugnaverunt me a iuventute mea,
dicat nunc Israel:
2 Multum oppugnaverunt me a iuventute mea,
sed non devicerunt me.
3 Supra dorsum meum araverunt aratores,
longos duxerunt sulcos suos.
4 Dominus autem iustus
concidit funes impiorum.

---

yra žemiški dalykai. Daug tobulesne prasme yra pažadai Nauj Testamente

128 psalmė. Nors Izraėlis dažnai turėjo daug kentėti nuo neteisingų priešų, bet ir ilga nelaisvė jo nesunaikino, tuo tarpu kad jo neprieteliai žuvo (1—4); tebūna tad ir dabar sugėdinti Siono priešai ir niekais tenueina jų sumanymai (5—8)
1 Pakilimų... Žr 119 ps, 1. — Šita ps tikriausiai parašyta paguosti sugrįžusiems iš nelaisvės, kuriuos smarkiai užpuldinėjo priešai. — Nuo pat mano jaunystės. Izraėlio jaunystė buvo pasilikimas Egipte ir kelionė per tyrumą. Teisėjų ir karalių laikais Izraėlis dažnai buvo puolamas priešų, bet nebuvo sunaikintas. — 3 Ant mano nugaros... Patekusią į nelaisvę tautą priešai taip išnaudojo ir vargino, lyg kad būtų buvusi jų ariama dirva. — 4 Virves: kuriomis Izraėlis buvo surištas, laikomas ne-

5 Tebūna sugėdinti ir tepasitraukia atgal
visi, kurie nekenčia Siono.
6 Tebūna panašūs į stogų žolę,
kuri nudžiūsta pirma, negu išraunama,
7 kuria nepripildo savo rankos pjovėjas
nei savo sterblės pėdų rišėjas.
8 Ir kurie eina pro šalį, nesako:
„Viešpaties palaiminimas tebūna ant jūsų!“
„Mes laiminame jus Viešpaties vardu“

129 (130) psalmė. Žmogaus kaltė ir Dievo pasigailėjimas

1 Pakilimų giesmė
Iš gilybės šaukiuos į tave, Viešpatie.
2 Viešpatie, išgirsk mano balsą
Tegul tavo ausys kreipia dėmesį
į mano maldavimo balsą
3 Jei tu laikysi nusikaltimus atmintyje, Viešpatie,
Viešpatie, kas išlaikys?
4 Bet tu nuodėmes dovanoji,
kad tau būtų tarnaujama su pagarba
5 Aš turiu vilties Viešpatyje,
mano siela remia savo viltį jo žodžiu;
laukia 6 mano siela Viešpaties,
labiau kaip panaktiniai aušros
Labiau kaip panaktiniai aušros
7 telaukia Izraėlis Viešpaties,
Nes Viešpatyje yra pasigailėjimas
ir gausingas yra jame atvadavimas:

---

laisvėje. — 5 *Kurie nekenčia Siono*: pirmoje vietoje tie, kurie kliudė Izraėlaičiams, sugrįžusiems iš nelaisvės, statyti Jeruzalės sienas. — 6 *Į stogų žolę...* Ant gulsčių senų Palestinos namų stogų, apteptų moliu, dažnai po lietaus pradeda želti žolė, kuri, saulei pakilus, tuojau sudžiūsta, pirma negu kas nors ją išrauna, ir nelieka jos nė pėdsakų. — 8 *Ir kurie eina*. Ta proga psalmininkas primena, kas paprastai buvo daroma pjūtyje. Einą pro šalį reikšdavo pjovėjams linkėjimus žodžiais: *Viešpaties palaiminimas...* Tie gi tikriausiai atsakydavo: *Mes laiminame jus...*

129 psalmė. Psalmininkas, paskendęs nuodėmių gilybėje (ne

5 Confundantur et cedant retro
omnes qui oderunt Sion.
6 Similes fiant gramini tectorum,
quod, prius quam evellatur, arescit;
7 Quo non implet manum suam, qui metit,
nec sinum suum, qui manipulos colligit.
8 Nec dicunt qui praetereunt:
„Benedictio Domini super vos!“
„benedicimus vobis in nomine Domini“.

Psalmus 129 (130). Culpa hominis et Dei misericordia

1 Canticum ascensionum.
De profundis clamo ad te, Domine,
2 Domine, audi vocem meam!
Fiant aures tuae intentae
ad vocem obsecrationis meae.
3 Si delictorum memoriam servaveris, Domine,
Domine, quis sustinebit?
4 Sed penes te est peccatorum venia,
ut cum reverentia serviatur tibi.
5 Spero in Dominum,
sperat anima mea in verbum eius;
Exspectat 6 anima mea Dominum,
magis quam custodes auroram.
Magis quam custodes auroram,
7 exspectet Israel Dominum,
Quia penes Dominum misericordia
et copiosa penes eum redemptio:

---

tiek savo, kiek Izraėlio vardu) maldauja, kad Dievas nebeatsimindamas nuodėmių, pasigailėtų jo (1—4). Jis turi vilties Viešpatyje ir, remdamos Dievo gailestingumu, laukia tikro nuodėmių atleidimo, jis pats ir visa Izraėlio tauta (5—8). Tai šeštoji atgailos psalmė

1 *Pakilimų...* Žr Ps 119, 1. — *Iš gilybės*: iš nuodėmių gilybės, o ne iš nelaimės gilumos. Psalmininkas čia apie nelaimes nekalba. — 3 *Jei tu laikysi...* Pats iš tos nuodėmių gilybės jis nebegali pakilti be Dievo pasigailėjimo. Jei jis neužmirš nuodėmių, jų neatleis, visi turės žūti. — 4 *Tarnaujama su pagarba*: gauto nuodėmių dovanojimo, atleidimo vaisius bus didesnė meilė Dievui ir jo gerbimas (plg Rom 2, 4). — 6 *Labiau kaip panak-*

8 Ir jis išvaduos Izraėlį
iš visų jo neteisybių

130 (131) psalmė. Nuolankus pasidavimas Dievui

1 Pakilimų giesmė. Dovido
Viešpatie, nesikelia puikybėn mano širdis,
nekeliamos augštyn ir mano akys.
Aš negaudau didelių dalykų
ar augštesnių už mane patį.
2 Priešingai, aš nuraminau ir nutildžiau
savo sielą,
Kaip mažas vaikas savo motinos prieglobstyje,
kaip mažas vaikas, taip yra manyje mano siela.
3 Turėk vilties, Izraėli, Viešpatyje,
ir dabar, ir per amžius

131 (132) psalmė. Ką Dovidas pažadėjo Viešpačiui ir ką Viešpats Dovidui

1 Pakilimų giesmė
Atsimink, Viešpatie. Dovido naudai,
visą jo rūpestingumą:

---

t i n i a i a u š r o s. Pakartojimu tų pačių žodžių išreiškiama laukimo didumas. — 8 I š v a d u o s I z r a ė l į: mesijinio išganymo dieną, taip, kaip žadėjo pranašai (Plg Jer 3, 21—23; 24, 7; 32, 37, 40; Ez 11, 17—20)

130 psalmėje išreiškiama jausmai labai nuolankios sielos, kuri pasilieka visuomet Viešpaties rankoje

1 P a k i l i m ų . . . Žr Ps 119, 1. — D o v i d o. Kaikurie aiškintojai mano, kad šita ps sudėta Babelės nelaisvės metu arba net sugrįžus iš jos. — N e s i k e l i a p u i k y b ė n . . . Psalmininkas išpažįsta, kad ir savo išviršiniu pasielgimu, ir savo giliausiais širdies jausmais jis yra tolimas nuo puikybės. Akys, augštyn pakeltos, dažnai būna ženklas puikybės, nuleistos — kuklumo, nuolankumo. — D i d e l i ų d a l y k ų : . . į kuriuos veda puikybė, juo mažiau tokių, kurie prašoka mano jėgas. — 2 K a i p m a ž a s v a i k a s. Ebr g a m u l, nujunkytas. Taip sakoma apie mažą vaiką maždaug trejų metų, jau turintį šiek tiek išmanymo. Sėdėdamas motinos prieglobstyje, prie jos prisiglaudęs, visiškai ja pasitiki ir neberodo jokių daugiau troškimų. — 3 T u r ė k v i l t i e s . . . taip tepasitiki Izraėlis Dievu

8 Et ipse redimet Israel
ex omnibus iniquitatibus eius.

Psalmus 130 (131). Demissa et filialis in Deo quies

1 Canticum ascensionum. Davidis.
Domine, non superbit cor meum,
neque extolluntur oculi mei,
Nec prosequor res grandes
aut altiores me ipso.
2 Immo composui et pacavi
animam meam,
Sicut parvulus in gremio matris suae:
sicut parvulus, ita in me est anima mea.
3 Spera, Israel, in Domino,
et nunc et usque in saeculum.

Psalmus 131 (132). Quae David promiserit Domino, quae Dominus Davidi

1 Canticum ascensionum.
Memento, Domine, in gratiam David
omnis sollicitudinis eius:

---

131 psalmė susideda iš paaiškinimo dviejų priesaikų: Dovido Viešpačiui ir Viešpaties Dovidui. Dovidas prisiekė padarysiąs Viešpačiui nuolatinę šventyklą (1—5). Prie tos priesaikos pridedama paraginimai tautai lankyti dievnamį ir meldžiama Viešpatį priimti ją ir palaiminti kunigus, tautą bei karalių (6—10). Viešpats prisiekė Dovidui, kad jo ainiai, jei sergės Dievo įsakymus, sėdės per amžius jo soste, nes Viešpats pasirinko sau Sioną amžinai (11—14); todėl Dievo palaiminimas teks tautai, kunigams ir karaliui (15—18)

1 P a k i l i m ų . . . Žr Ps 119, 1. — Šita ps gal sudėta Saliamono. Ji turi gana daug bendra su Saliamono malda dievnamio pašventinime. Plg 2 Kron 5, 5 . . . — A t s i m i n k ir suteik, ką esi jam žadėjęs. — J o r ū p e s t i n g u m ą: su kokiuo Dovidas stengėsi prirengti tinkamą Dievo šventyklai vietą Plg 2 Kar 7, 2; 3 Kar 8, 17. Ką Dovidas buvo pažadėjęs Dievui, tai jis stengėsi atitesėti. Savo apsiėmimo jis nepametė ir sunkių karų metu. Sandoros skrynios perkėlimas į Sioną buvo pirmas žingsnis į jo sumanymo įvykdymą. Kadangi pranašas Natanas buvo jam paskelbęs, jog šventyklą turės pastatyti jo sūnus, Dovidas prirengė visa, ko tam statymui

2 Kaip jis yra prisiekęs Viešpačiui,
padaręs įžadą Jokūbo Galingajam:
3 „Aš neįeisiu į savo namų pastogę,
nežengsiu į savo guolio patalą,
4 Neduosiu miego savo akims,
savo akių vokams ramybės,
5 Kolei nerasiu vietos Viešpačiui,
buveinės Jokūbo Galingajam“
6 Štai mes girdėjome apie ją Eupratoje,
radome ją Jaaro laukuose.
7 Įeikime į jo buveinę,
parpulkime prie jo kojų pakojo.
8 Kelkis, Viešpatie, į savo poilsio vietą,
tu ir tavo didybės skrynia.
9 Tegul apsivelka tavo kunigai teisybe,
ir tavo šventieji tegul džiūgaute džiūgauja.
10 Dėl tavo tarno Dovido
neatstumk savo pateptojo veido
11 Viešpats prisiekė Dovidui
tvirtą pažadą, nuo kurio nesitrauks:
„Tavo giminės ainį
aš pasodinsiu tavo soste.
12 Jei tavo sūnūs laikysis mano sandoros
ir įsakymų, kurių aš mokysiu juos,
Taip pat jų sūnūs per amžius
sėdės tavo soste“.
13 Nes Viešpats pasirinko Sioną
ir norėjo, kad jis būtų jam sostas:
14 „Tai mano poilsio vieta per amžius,
čia gyvensiu, nes jos norėjau.

---

reikėjo. — 2 Jokūbo Galingajam (plg 5 e): taip vadinama Dievas 1 Moš 49, 24; Iz 1, 24; 40, 26; 60, 16. — 6 Mes: Izraėlio tauta. — Apie ją: apie sandoros skrynią, kuri tuo metu buvo lyg užmiršta, o dabar turėjo būti perkelta į Jeruzalę. — Epratoje. Taip kitados buvo vadinama Betliejus; bet čia tuo vardu pavadinta arba Betliejaus sritis, arba jis reiškia tą pat, kaip ir Epraimas, kurio srityje sandoros skrynia pasiliko gana ilgai. — Jaaro laukuose: Qiryat ye'arim, kur sandoros skrynia išbuvo 20 metų (1 Kar 7, 1. 2; 2 Kar 6, 2; 1 Kron 13, 1—8). Taigi, visos eil prasmė: mes, Izraėlaičiai, girdėjome sandoros skrynią esant Epratos srityje ir tikrai radome ją tenai Karyatyarime. — 7 Pakojo. Viešpats apreikšdavo savo čia buvimą viršum

2 Quomodo iuraverit Domino,
votum voverit Potenti Iacob:
3 „Non intrabo in habitaculum domus meae,
non ascendam in stratum lecti mei,
4 Non concedam somnum oculis meis,
palpebris meis quietem,
5 Donec invenero locum Domino,
habitationem Potenti Iacob“.
6 Ecce, audivimus de illa in Ephrata;
invenimus eam in campis Iaar.
7 Intremus in habitationem eius,
procidamus ante scabellum pedum eius,
8 Surge Domine, in locum quietis tuae,
tu et arca maiestatis tuae.
9 Sacerdotes tui induant iustitiam,
et sancti tui exsultantes exsultent.
10 Propter David, servum tuum,
noli repellere faciem uncti tui.
11 Iuravit Dominus David
promissum firmum a quo non recedet:
„Subolem generis tui
ponam super solium tuum.
12 Si custodierunt filii tui pactum meum,
et praecepta quae docebo eos,
Etiam filii eorum in sempiternum
sedebunt super solium tuum“.
13 Nam Dominus elegit Sion,
eam optavit sedem sibi:
14 „Haec est requies mea in sempiternum,
hic habitabo, quoniam optavi eam.

---

sandoros skrynios dangčio tarp dviejų kerubų („kurs sėdi ant Kerubų“. Plg Ps 79, 2; 98, 1), todėl sandoros skrynia buvo vadinama Viešpaties kojų pakoju. — 8 Poilsio vietą: pajudinta iš Silo sandoros skrynia nebeturėjo pastovios vietos. — 9 Tegul apsivelka... Naujojoje šventykloje meldžiamasi visų pirma už kunigus, kad jie šventai, kaip reikalauja įstatymas, atlikinėtų savo pareigas; toliau už visus Dievo garbintojus, kad jie gyvendami ramybėje ir laimėje šlovintų Dievą; pagaliau už karalių, kad Viešpats, atsimindamas savo pažadą Dovidui, maloniai pažvelgtų į jo pateptąjį palikuonį, karalių iš Dovido giminės, sėdintį Viešpaties soste (1 Kron 29, 23), kuriam karaliaujant buvo sudėta ir šita psalmė. — 11 Tavo giminės ainį... Dovido vaikaičiai

15 Aš laiminte laiminsiu jos maistą,
jos beturčius sotinsiu duona.
16 Jos kunigus aš apvilksiu išgelbėjimu,
ir jos šventieji džiūgaute džiūgaus.
17 Tenai aš pažadinsiu Dovidui ragą,
prirengsiu savo pateptajam žiburį.
18 Jo priešus aš apvilksiu sugėdinimu,
ant jo gi spindės mano karūna"

132 (133) psalmė. Brolių sutarimo malonumai

1 Pakilimų giesmė. Dovido
Štai kaip gera ir kaip malonu,
kai broliai gyvena iš vieno.
2 Kaip geriausias aliejus ant galvos,
kurs nuteka ant barzdos, ant Aarono barzdos,
kurs nuteka ant jo drabužio siūlių;
3 Kaip Ermono rasa,
kuri krinta ant Siono kalno:
Nes ten Viešpats gausingai teikia palaimą,
gyvenimą per amžius

---

turi būti karaliai per amžius jo, kaip Dievo išrinktojo karaliaus, soste (2 Kar 7, 12; Ps 88, 4. 5. 29—38; Lk 1, 55; ApD 2, 30). Pilnai tai įvyko Mesijo asmenyje. — 15 Aš laiminte... Iš tos savo numylėtos buveinės, iš Siono, Dievas laimins savo tautą. — 16 Jos kunigus... Kunigai, kaip Dievo tarnai, turi būti ne tik tarpininkai išgelbėjimo, malonių, bet ir patys jų turėti. — Jos šventieji: dievobaimingiesiems Dievas suteiks linksmybę, todėl ramybę ir laimę. — 17 Pažadinsiu. Ebr t pažodžiui: ,,išželdinsiu". Mesijas yra vadinamas ,,želmenimi" (atžala) Jer 23. 5; 33, 15; Zak 3, 8; 6, 12. — Ragą: galingą ainį, t y Mesiją. — Žiburį. Žiburiu simboliškai vadinama gimęs sūnus, palikuonija. Plg 2 Kar 21, 17; 3 Kar 11, 36; 15, 4; 4 Kar 8, 19. — Pateptajam: būtent, Dovidui. — 18 Jo... ant jo. Čia kalbama apie Mesiją. — 17 ir 18 eil, liudijant žydų aiškintojams ir šv tėvams, kalbama apie Mesiją. Jis, kaip Dovido vaikaitis, yra jam augąs ragas ir negęstąs žiburys (Lk 1, 68. 79; 2, 32)

132 psalmėje dviem palyginimais aprašoma naudingumas ir gražumas vienybės tarp brolių

15 Victui eius benedicens benedicam,
pauperes eius saturabo pane.
16 Sacerdotes eius induam salute,
et sancti eius exsultantes exsultabunt.
17 Illic David suscitabo cornu,
parabo lucernam uncto meo.
18 Inimicos eius induam confusione,
super ipsum autem fulgebit diadema meum".

Psalmus 132 (133). Concordiae fratrum iucunditas

1 Canticum ascensionum. Davidis.
Ecce quam bonum et quam iucundum,
habitare fratres in unum:
2 Sicut oleum optimum in capite,
quod defluit in barbam, barbam Aaron,
quod defluit in oram vestimenti eius;
3 Sicut ros Hermon,
qui descendit super montem Sion:
Nam illic largitur Dominus benedictionem,
vitam usque in saeculum.

---

1 Pakilimų... Žr Ps 119, 1. — Dovido. Aiškintojai spėja, kad šita ps parašyta nežinomo autoriaus ir tik priskiriama Dovidui. — Iš vien: kai su kraujo giminyste eina kartu širdžių jausmai. Trijose didžiosiose metų šventėse visas Izraėlis, kad ir trumpam laikui, turėdavo tokį džiaugsmą. Toliau jis palyginamas su brangiu tepalu ir gausia rasa. — 2 Aliejus ant barzdos... Aaronas buvo pateptas ne taip, kaip paprasti kunigai, tik kaktoje; bet pažymėti, kad jis gavo kunigystės valdžios pilnybę, tepamasis aliejus (2 Moš 30, 30) buvo taip gausiai išpiltas ant jo galvos, kad nutekėjo jam ant barzdos ir ant viršutinės jo drabužio siūlės (plg 3 Moš 8, 12). — 3 Kaip Ermono rasa: ne kad rasa nuo Ermono kalno būtų atnešama į Jeruzalę, bet kad ji yra taip gausi ir taip branginama, kaip ta, kuri paprastai iškrinta Ermono kalne. Palestinoje rasa vasarą yra vienatinis atsigaivinimas augalams. — Nes ten... Izraėlio susirinkimai yra tokie pilni palaiminimo dėl to, kad Dievas nori teikti iš Siono palaiminimą ir gyvenimą; ir tai yra Dievo amžinai pasiliekanti tvarka

133 (134) psalmė. Paraginimas šventnamio panaktiniams šlovinti Viešpatį

1 Pakilimų giesmė
Štai dabar šlovinkite Viešpatį
visi Viešpaties tarnai,
Kurie stovite Viešpaties namuose
nakties valandomis.
2 Kelkite savo rankas į šventovę
ir šlovinkite Viešpatį
3 Iš Siono tepalaimina tave Viešpats,
kurs padarė dangų ir žemę

134 (135) psalmė. Paraginimas šlovinti Viešpatį, tautos geradarį ir vieną tikrą Dievą

1 Aleliuja
Šlovinkite Viešpaties vardą,
šlovinkite, Viešpaties tarnai,
2 Jūs, kurie stovite Viešpaties namuose,
mūsų Dievo namų prieangiuose.
3 Šlovinkite Viešpatį, nes Viešpats geras;
psalteriu skambindami giedokite jo vardui,
nes jis saldus.
4 Nes Viešpats pasirinko sau Jokūbą,
Izraėlį, kad būtų jo nuosavybė
5 Aš juk tai žinau: Viešpats yra didis,
ir mūsų Valdovas yra didesnis už visus dievus.
6 Ko tik Viešpats nori, jis daro danguje ir žemėje,
jūroje ir visose vandenų gelmėse.

---

133 psalmėje budintieji prie šventyklos Dievo tarnai kviečiami šlovinti Dievą taip pat naktį; kviečiantiems jie atsako linkėjimu Dievo palaiminimo

1 Pakilimų... Žr Ps 119, 1. — Šita trumpiausia psalmė tikriausiai buvo recituojama prie šventyklos, kai vakare viena dalis levitų pasitraukdavo iš tarnybos, o kita stodavo jų vieton. Pasitraukiantieji ragindavo ateinančius ir naktį šlovinti Dievą. Šitie ar vienas iš jų laimindavo pasitraukiančius. — Visi Viešpaties tarnai: Aarono palikuonys, kunigai ir levitai. Plg 5 Moš 10, 8. — 3 Iš Siono: iš šventos Dievo malonių vietos

Psalmus 133 (134). Laudes nocturnae in templo

1 Canticum ascensionum.
Ecce benedicite Domino,
omnes servi Domini;
Qui statis in domo Domini
horis nocturnis.
2 Extollite manus vestras ad sancta
et benedicite Domino.
3 Ex Sion benedicat tibi Dominus,
qui fecit caelum et terram.

Psalmus 134 (135). Laudes Dei, rerum omnium domini et benefactoris populi Israel

1 Alleluia.
Laudate nomen Domini;
laudate, servi Domini,
2 Qui statis in domo Domini,
in atriis domus Dei nostri.
3 Laudate Dominum, quia bonus Dominus;
psallite nomini eius, quoniam suave.

4 Nam Iacob elegit sibi Dominus,
Israel in peculium suum.
5 Novi equidem hoc: magnus est Dominus,
et Dominator noster prae omnibus diis.
6 Quaecumque vult Dominus, facit in caelo et in
terra,
in mari et in omnibus profundis aquarum.

---

134 psalmėje paraginęs šlovinti sandoros Dievą, kurs didesnis už visus dievus (1—5), psalmininkas aprašinėja Dievo veikimą pasaulyje, pasireiškusį išvedimu žydų tautos iš Egipto ir užkariavimu Žadėtosios žemės (6—14). Trumpai paminėjęs stabų niekingumą, baigia giesmę paraginimu šlovinti Dievą (15—21)

1 Aleliuja... Plg Ps 112, 1. — 2 Namų prieangiuose. Todėl kartu su kunigais ir levitais kviečiami Viešpaties garbinti taip pat ištikimi Izraėlaičiai. Plg Ps 115, 19. — 4 Viešpats pasirinko... Žr 5 Moš 7, 6; 26, 18. — 5 Už visus dievus. Plg Ps 94, 3; 95, 9. — 6 Jis

7 Jis atveda debesis nuo žemės pakraščių,
žaibais padaro lietų,
paleidžia vėją iš savo sandėlių
8 Jis užgavo Egipto pirmgimius,
žmones, lygiai ir gyvulius.
9 Padarė ženklų ir stebuklų tavyje, Egipte,
prieš Paraoną ir visus jo tarnus.
10 Jis užgavo daug tautų
ir užmušė galingus karalius:
11 Amoriečių karalių Sehoną ir Basano karalių
ir visus Kanaano karalius. [Ogą,
12 Ir davė jų žemę valdyti,
valdyti savo tautai, Izraėliui.
13 Viešpatie, tavo vardas pasilieka per amžius,
Viešpatie, tavo atsiminimas iš kartos į kartą.

14 Nes Viešpats gina savo tautą
ir pasigaili savo tarnų
15 Pagonių stabai yra sidabras ir auksas,
žmonių rankų darbai:
16 Jie turi burną — ir nekalba.
turi akis — ir nemato,
17 Turi ausis — ir negirdi,
ir nėra jų burnoje kvapo.
18 Panašūs darosi į juos tie, kurie juos dirba,
kiekvienas, kurs jais pasitiki
19 Izraėlio namai, šlovinkite Viešpatį,
Aarono namai, šlovinkite Viešpatį.
20 Levio namai, šlovinkite Viešpatį;
jūs, kurie garbinate Viešpatį, šlovinkite Vieš-
21 Tebūna šlovinamas Viešpats iš Siono, [patį.
jis, kurs gyvena Jeruzalėje .

---

daro danguje... Nurodoma Dievo kilnumas aprašinėjant jo veikalus. Dangus, žemė, vanduo, tai trys sutvertų dalykų sritys. Žr 2 Moš 20, 4. — 7 Žaibais padaro... Žaibavimas skelbia ateinantį lietų ir jį lydi. — Paleidžia... Plg Job 38, 22. Visa, kas gamtoje įvyksta, pareina nuo Dievo visagalybės. — 8 Jis užgavo... Žr 2 Moš 12. 29. — 10 Užgavo daug... Žr Joz 12, 1—24. —

7 Adducit nubes ab extremo terrae,
fulguribus pluviam facit,
promit ventum de receptaculis suis.
8 Percussit primogenita Aegypti,
homines aeque ac pecora.
9 Edidit signa et portenta in te, Aegypte,
in Pharaonem et in omnes servos eius.
10 Percussit gentes multas
et occidit reges potentes:
11 Sehon, regem Amorrhaeorum, et Og, regem
et omnes reges Chanaan. [Basan,
12 Et dedit terram eorum in possessionem,
in possessionem Israel, populo suo.
13 Domine, nomen tuum in aeternum manet,
Domine, memoria tua in generationem et
generationem.
14 Nam Dominus tuetur populum suum,
et servorum suorum miseretur.
15 Idola gentium argentum et aurum,
opera manuum hominum:
16 Os habent, et non loquuntur;
oculos habent, et non vident;
17 Aures habent et non audiunt;
et non est halitus in ore eorum.
18 Similes illis fiunt, qui faciunt ea,
omnis qui confidit in eis.
19 Domus Israel, benedicite Domino;
Domus Aaron, benedicite Domino.
20 Domus Levi, benedicite Domino;
qui colitis Dominum, benedicite Domino.
21 Benedictus Dominus ex Sion,
qui habitat in Ierusalem·

---

11 Amoriečių... Žr 4 Moš 21, 21... 5 Moš 2, 20; 3, 3... — 13 Per amžius... Dievas, kurs pasirodo toks galingas gamtoje, toks kilnus Izraėlio istorijoje, visuomet ir per amžius yra tas pats. — 15—18 Pagonių stabai... Žr Ps 113, 12—16. — 19 Izraėlio namai... Plg Ps 113, 117... 117, 2—4

135 (136) psalmė. Dėkojimas Dievui už jo geradarystes be skaičiaus

1 Aleliuja
Šlovinkite Viešpatį, nes jis geras,
nes jo gailestingumas amžinas.
2 Šlovinkite dievų Dievą,
nes jo gailestingumas amžinas.
3 Šlovinkite viešpačių Viešpatį,
nes jo gailestingumas amžinas
4 Kurs padarė pats vienas didelių stebuklų,
nes jo gailestingumas amžinas;
5 Kurs su išmintimi padarė dangų,
nes jo gailestingumas amžinas;
6 Kurs ištiesė žemę ant vandenų,
nes jo gailestingumas amžinas;
7 Kurs padarė didelių šviesų,
nes jo gailestingumas amžinas;
8 Saulę, kad viešpatautų dienai,
nes jo gailestingumas amžinas;
9 Mėnulį ir žvaigždes, kad viešpatautų nakčiai,
nes jo gailestingumas amžinas †
10 Kurs užgavo Egiptiečius jų pirmgimiuose,
nes jo gailestingumas amžinas;
11 Kurs išvedė Izraėlį iš jų tarpo,
nes jo gailestingumas amžinas;
12 Galinga ranka ir ištiestu petimi,
nes jo gailestingumas amžinas;
13 Kurs perskyrė Raudonąją jūrą į dalis,
nes jo gailestingumas amžinas;
14 Ir pervedė Izraėlį per jos vidurį,
nes jo gailestingumas amžinas;
15 Ir įstūmė Paraoną ir jo kariuomenę į Raudonąją jūrą,
nes jo gailestingumas amžinas;

---

135 psalmėje paraginęs apskritai šlovinti Dievą ir jam dėkoti, psalmininkas šlovina jį toliau kaip sutvėrėją (1—9), kaip savo tautos vaduotoją iš Egipto (10—15), davusį jai Žadėtąją žemę (16—22), ir kaip Dievą, kurs nuolat rūpinasi savaisiais (23—26)
1 Aleliuja: atkelta į čia iš 134 ps galo. Turiniu šita ps gana panaši į 134 ps, ir apskritai joje gana daug paimta

Psalmus 135 (136). Gratiarum actio pro multiplicibus beneficiis Dei

1 Alleluia.
Laudate Dominum, quoniam bonus,
quoniam in aeternum misericordia eius.
2 Laudate Deum deorum,
quoniam in aeternum misericordia eius.
3 Laudate Dominum dominorum,
quoniam in aeternum misericordia eius.
4 Qui fecit mirabilia magna solus,
quoniam in aeternum misericordia eius.
5 Qui fecit caelos cum sapientia,
quoniam in aeternum misericordia eius.
6 Qui extendit terram super aquas,
quoniam in aeternum misericordia eius:
7 Qui fecit lumina magna,
quoniam in aeternum misericordia eius:
8 Solem, ut praesit diei,
quoniam in aeternum misericordia eius,
9 Lunam et stellas, ut praesint nocti,
quoniam in aeternum misericordia eius. †
10 Qui percussit Aegyptios in primogenitis eorum,
quoniam in aeternum misericordia eius.
11 Et eduxit Israel e medio eorum,
quoniam in aeternum misericordia eius,
12 Manu potenti et bracchio extento,
quoniam in aeternum misericordia eius.
13 Qui divisit Mare Rubrum in partes,
quoniam in aeternum misericordia eius.
14 Et traduxit Israel per medium eius,
quoniam in aeternum misericordia eius.
15 Et detrusit Pharaonem et exercitum eius in Mare Rubrum,
quoniam in aeternum misericordia eius.

---

iš kitur: pav 2. 3 eil iš 5 Moš 10, 17; 10—22 eil iš 134 ps 8 . . . 12 eil iš 2 Moš 13, 9; 15, 16; 15 e iš 2 Moš 14, 27. Ji yra seniausias pavyzdys mūsų litanijų. Jos kartojamieji žodžiai sutinkami kur nekur ir kitose psalmėse. — 5 Kurs su . . . Žr 1 Moš 1, 1. — 6 Kurs ištiesė. Žemė vaizduojama kaip lyguma plaukanti, bet neskęstanti ant vandenų

16 Kurs vedė tautą per tyrumą,
nes jo gailestingumas amžinas;
17 Kurs sumušė didelius karalius,
nes jo gailestingumas amžinas;
18 Kurs užmušė galingus karalius,
nes jo gailestingumas amžinas;
19 Amoriečių karalių Sehoną,
nes jo gailestingumas amžinas:
20 Ir Basano karalių Ogą,
nes jo gailestingumas amžinas;
21 Ir davė jų žemę paveldėti,
nes jo gailestingumas amžinas;
22 Paveldėti savo tarnui, Izraėliui,
nes jo gailestingumas amžinas;
23 Kurs mūsų pažeminime atsiminė mus,
nes jo gailestingumas amžinas;
24 Ir išvadavo mus iš mūsų neprietelių,
nes jo gailestingumas amžinas;
25 Kurs duoda maisto kiekvienam kūnui,
nes jo gailestingumas amžinas.
26 Šlovinkite dangaus Dievą,
nes jo gailestingumas amžinas

136 (137) psalmė. Liūdni Babelės nelaisvės atsiminimai

1 Prie Babelės upių tenai mes sėdėjome ir verkai atsimindavome Sioną. [kėme,
2 Ant ano krašto gluosnių
mes pakabinome savo arpas.
3 Nes ten tie, kurie buvo mus išvedę, reikalavo iš mūsų giesmių,
ir kurie mus užgaudavo, linksmumo:
„Pagiedokite mums iš Siono giesmių!“

---

136 psalmėje primenama, kaip Izraėlaičiai nelaisvėje buvo Babeliečių kviečiami giedoti linksmas Siono giesmes ir kaip jie negalėjo sutikti tai daryti (1—4). Ta aplinkybė pažadina didesnę meilę Jeruzalės, taip pat ir pageidavimą, kad būtų sunaikintas Edomas ir Babelė, Jeruzalės žuvimo kaltininkai (5—9)

1 Prie Babelės upių... Babelės šalyje, be didelių

16 Qui duxit populum suum per desertum,
quoniam in aeternum misericordia eius.
17 Qui percussit reges magnos,
quoniam in aeternum misericordia eius.
18 Et occidit reges potentes,
quoniam in aeternum misericordia eius:
19 Sehon, regem Amorrhaeorum,
quoniam in aeternum misericordia eius,
20 Et Og, regem Basan,
quoniam in anternum misericordia eius.
21 Et dedit terram eorum in possessionem,
quoniam in aeternum misericordia eius,
22 In possessionem Israel, servo suo,
quoniam in aeternum misericordia eius.
23 Qui in humilitate notsra recordatus est nostri,
quoniam in aeternum misericordia eius.
24 Et liberavit nos ab inimicis nostris,
quoniam in aeternum misericordia eius.
25 Qui dat escam omni carni,
quoniam in aeternum misericordia eius.
26 Laudate Deum caeli,
quoniam in aeternum misericordia eius.

Psalmus 136 (137). Exsulum maerores et desideria

1 Ad flumina Babylonis, illic sedimus et flevimus,
cum recordaremur Sion.

2 In salicibus terrae illius
suspendimus citharas nostras.
3 Nam illic, qui abduxerant nos, rogaverunt a nobis cantica,
et qui affligebant nos, laetitiam:
„Cantate nobis ex canticis Sion!“

---

upių, Eufrato ir Tigrio, buvo gana daug kanalų, upėms lygių; todėl Babelė teisingai galėjo būti vadinama upių kraštu. Be to, išvestieji nelaisvėn žydai gal buvo apsigyvenę arčiau upių. — 2 Gluosnių: ant medžių, augusių upių pakraščiuose. — Mes pakabinome: nebežaidėme. Stygų instrumentai paprastai buvo vartojami giedant linksmas giesmes. Kodėl nebeskambėjo Izraėlaičių muzika, nurodoma prie-

4 Kaipgi mes giedosime Viešpaties giesmę
svetimoje šalyje?
5 Jei užmiršiu tave, Jeruzale,
tebūna užmiršta mano dešinė!
6 Teprilimpa mano liežuvis prie mano gomurio,
jei aš neminėsiu tavęs,
Jei nestatysiu Jeruzalės
augščiau už kiekvieną mano linksmybę.
7 Atsimink, Viešpatie, prieš Eomo vaikus
Jeruzalės dieną,
Kurie sakė: „Griaukite, griaukite
net ir jos pamatus!“
8 Babelės dukterie naikintoja,
palaimintas, kurs atsilygins tau
už pikta, kurį mums padarei!
9 Palaimintas, kurs nutvers ir trenks
tavo vaikelius į akmenį!

137 (138) psalmė. Pasiryžimas šlovinti Dievą už geradarystes

1 Dovido
Aš šlovinsiu tave, Viešpatie, visa savo širdimi,
nes tu klausei mano burnos žodžių.
Angelų akivaizdoje giedosiu tau skambindamas
psalteriu,

žastis 3 e, o ypač 4 eil: 3 *Nes ten tie...* Babeliečiai reikalavo žydų giesmių vieni smalsumo vedami, kiti gal pajuokdami ar net tyčiodamies (plg Teis 16, 25). — 4 *Kaipgi mes...* Tremtiniai tuo reikalavimu jautėsi įžeisti. Giedoti Viešpaties giesmę, reikalaujant pagonims, būtų buvę paniekinimas pačios giesmės. Giedoti ją *svetimoje šalyje*, t y svetimo dievo krašte — nes gyvendami svetimame krašte žydai rodėsi pavergti svetimiems dievams, — būtų buvę lyg koks nusigręžimas nuo Viešpaties, užmiršimas Jeruzalės. — 6 *Jei užmiršiu...* Jeruzalė tremtiniams yra ne tik žemiška tėvynė, bet ji yra kartu šventas miestas, Dievo sostas. Todėl nusikaltimą Jeruzalei tremtiniai laiko įžeidimu Dievo, laiko piktadarybe, kuri reikalauja keršto. Psalmininkas kalba, kaip buvo sakoma keršto įstatyme (žr Ps 108), kaip buvo įprasta panašiose sąlygose senovės Rytuose. — 7 *Prieš Edomo...* kurie piktai džiaugėsi nelaimingoje Jeruzalei dienoje ir ragino griaunančius ją neprietelius. Apie Edomiečių neapykantą Jeruzalei dažnai kalba pranašai ir graso jiems

4 Quomodo cantabimus canticum Domini
in terra aliena?
5 Si oblitus ero tui, Ierusalem,
oblivioni detur dextera mea!
6 Adhaereat lingua mea faucibus meis,
si non meminero tui,
Si non posuero Ierusalem
super omnem laetitiam meam.
7 Recordare, Domine, contra filios Edom
diem Ierusalem,
Qui dixerunt: „Evertite, evertite
ipsa fundamenta in ea!“
8 Filia Babylonis vastatrix,
beatus qui rependet tibi
mala quae intulisti nobis!
9 Beatus qui apprehendet et allidet
parvulos tuos ad petram!

Psalmus 137 (138). Gratiarum actio pro beneficio

1 Davidis.
Celebrabo te, Domine, ex toto corde meo,
quia audisti verba oris mei;
In conspectu Angelorum psallam tibi,

žiauriomis bausmėmis. Plg Iz 34, 5—15; Jer 49, 7—22; Ez 25, 12—14; Am 1, 11. 12 ir k. — 9 *Kurs nutvers ir...* Apie šitą žiaurų vaikų nužudymą karo metu paimtuose miestuose, įprastą senovės tautoms, žr 4 Kar 8, 12; Oz 10, 14; Naum 3, 10. Psalmininkas linki, kad būtų sunaikintas Edomiečių miestas, minėdamas tai, kas paprastai įvykdavo paimtame mieste

137 psalmėje psalmininkas žada šlovinti visa širdimi Dievo gailestingumą, nes jis išklausė jo prašymą (1—3). Jis kviečia ir pagonių karalius girti Dievą, nes jie matė, kaip ištikimai Dievas atitesėjo savo pažadus pažemintajam (4—6). Psalmė baigiama pareiškimu pasitikėjimo Dievu (7. 8)

1 *Dovido.* Spėjama, kad šita ps tik priskiriama Dovidui, žiūrint 2 Kar 7, 8... — *Angelų.* Ebr t yra žodis *'elohim.* Čia jis gali reikšti arba pagonių dievus, žemės karalius, arba antgamtinius Dievo kūrinius, supančius jo sostą, jo angelus. Psalmininkas gieda ne dievams, ne karaliams, bet

2 parpulsiu prie tavo šventovės
Ir šlovinsiu tavo vardą
dėl tavo gerumo ir ištikimybės,
Nes didesnį už visaką tu padarei
savo vardą ir savo pažadą.
3 Kai aš šaukiaus tavęs, tu išklausei mane,
padauginai mano sieloje stiprumą
4 Tave, Viešpatie, šlovins visi žemės karaliai,
kai išgirs tavo burnos žodžius;
5 Ir giedos apie Viešpaties kelius:
„Tikrai didelė yra Viešpaties garbė“.
6 Tikrai kilnus yra Viešpats ir žiūri į pažemintąjį;
puikųjį gi jis pažįsta iš tolo
7 Jei aš vaikščioju sielvarto viuryje, tu laikai mane gyvą,
Prieš mano nepriętelių piktumą tu ištiesi savo ranką,
išgelbsti mane tavo dešinė.
8 Viešpats pabaigs mano naudai, kas pradėta.
Viešpatie, tavo gerumas pasilieka per amžius;
neapleisk savo rankų darbo

138 (139) psalmė. Pasitikėjimas Dievu visur esančiu ir visa matančiu

1 Choro vedėjui. Dovido. Psalmė
Viešpatie, tu tyrinėji ir pažįsti mane,
2 tu žinai mane, kai aš sėdžiu ir kai aš keliuos.
Tu supranti mano mintis iš tolo;
3 Kai aš vaikščioju ir kai guliu, tu pamatai,
tu žiūri į visus mano kelius.
4 Kai dar nėra žodžio ant mano liežuvio,
štai, Viešpatie, tu jau visa žinai.

---

tik vienam Viešpačiui. — 2 Prie tavo šventovės: atsigręžęs į tavo šventnamį. — 6 Ir žiūri į... suteikia savo malonės nuolankiesiems, pažemintiems, skiria bausmių puikiesiems. — Iš tolo: iš savo dangiškų augštybių. — 8 Viešpats pabaigs: teiks savo pagalbą ir stiprins iki galui

138 psalmėje psalmininkas apsvarsto Dievo visažinojimą (1—6), jo visurbuvimą, taip, kad jo akims net ir tamsybės permatomos (7—12), nuostabų Dievo įvykdytą sutvėrimą žmogaus, pasky-

2 prosternam me ad templum sanctum tuum,
Et celebrabo nomen tuum
propter bonitatem et fidem tuam,
Quia magnum fecisti super omnia
nomen tuum et promissum tuum.
3 Quando te invocavi, exaudisti me,
multiplicasti in anima mea robur.
4 Celebrabunt te, Domine, omnes reges terrae,
cum audierint verba oris tui;
5 Et cantabunt vias Domini:
„Vere, magna est gloria Domini“.
6 Vere, excelsus est Dominus, et humilem respicit,
superbum autem e longinquo contuetur.
7 Si ambulo in medio tribulationis, vivum me servas,
contra iram inimicorum meorum extendis manum tuam,
salvum me facit dextera tua.
8 Dominus pro me perficiet coepta.
Domine, bonitas tua in aeternum manet;
ne dereliqueris opus manuum tuarum.

Psalmus 138 (139). Deus ubique praesens, omnia videns

1 Magistro chori. Davidis. Psalmus.
Domine, scrutaris me et novisti,
2 tu novisti me, cum sedeo et cum surgo.
Intellegis cogitationes meas e longinquo;
3 cum ambulo et cum recumbo, tu perspicis,
et ad omnes vias meas advertis.
4 Cum verbum nondum est super linguam meam:
ecce, Domine, iam nosti totum.

---

rimą jo dienų ir begalinę Dievo sumanymų daugybę (13—18). Tokio Dievo akivaizdoje jis išpažįsta neapkenčiąs nusidėjėlių, pasitikėdamas, kad Dievas yra jo nekaltumo liudytojas (19—24)

1 Dovido. Kaikurie aiškintojai mano, kad ps autorius gyvenęs Babelės nelaisvės metu arba net jai pasibaigus. — Tu tyrinėji... Plg Jer 17, 10. — 2, 3 Kai aš sėdžiu ...ir kai guliu: t y visuose mano gyvenimo veiksmuose. — Mano mintis iš tolo: daug anksčiau negu mano mintys kyla. — 4 Dar nėra žodžio: žinai mano dar

5 Iš užpakalio ir iš priešakio tu apimi mane
ir dedi ant manęs savo ranką.
6 Labai nuostabus yra man šitas žinojimas,
labai augštas, aš jo nesuprantu
7 Kur aš eisiu tolyn nuo tavo dvasios?
ir kur bėgsiu nuo tavo veido?
8 Jei žengčiau augštyn į dangų, tu esi tenai;
jei išsitiesčiau gelmėse, tu čia.
9 Jei imčiau aušros sparnus,
jei gyvenčiau jūros gale,
10 Ir tenai tavo ranka ves mane
ir laikys mane tavo dešinė.
11 Jei sakyčiau: „Bent tamsybės apdengs mane
ir naktis apsups mane, kaip apsupa šviesa“,
12 Pačios tamsybės nebus tau tamsios,
ir naktis švies kaip diena,
tamsybė bus tau kaip šviesa †
13 Nes tu padarei mano strėnas,
išaudei mane mano motinos įsčioje.
14 Aš šlovinu tave, kad esu taip nuostabiai pa-
kad tavo darbai yra nuostabūs. [darytas,
Ir mano sielą tu žinai tobulai,
15 nebuvo tau paslėpta mano būtybė;
Kada aš buvau daromas slapta,
kada buvau audžiamas žemės gilybėse.
16 Mano veiksmus matė tavo akys,
ir tavo knygoje esame įrašyti visi;
dienos yra nustatytos pirma, negu buvo bent
viena iš jų.
17 O man kaipgi nepakeliami tavo sumanymai,
koks begalinis jų skaičius! [Dieve,

---

neištartus žodžius. — 7 Nuo tavo dvasios... Dievo dvasia čia yra jo esmė, kuriai priklauso jo visur buvimas; veidas yra būdas, kaip Dievas pasirodo žmonėms, maloningas teisiesiems, rūstus nusidėjėliui. — 9 Jei imčiau aušros ...Jei iš rytų, kur aušra pasirodo, norėčiau su aušros spindulių greitumu persikelti į tolimiausius vakarus, kur yra jūros galas, 10 ir tenai tavo ranka... — 12 Pačios tamsybės... Nuo Dievo negalima pasislėpti ir naktį, nes jis lygiai mato tamsoje, kaip ir šviesoje. — Tamsybė bus tau kaip šviesa. Šitie žodžiai aiš-

5 A tergo et a fronte complecteris me,
et quo a facie tua fugiam?
6 Nimis mirabilis est mihi scientia haec,
sublimis: non capio eam.
7 Quo abeam procul a spiritu tuo?
et ponis super me manum tuam.
8 Si ascendam in caelum, illic es;
si apud inferos me sternam, ades.
9 Si sumam pennas aurorae,
si habitem in termino maris:
10 Etiam illic manus tua ducet me,
et tenebit me dextera tua.
11 Si dicam: „Tenebrae saltem operient me,
et nox instar lucis circumdabit me“:
12 Ipsae tenebrae non erunt obscurae tibi,
et nox sicut dies lucebit:
caligo est tibi sicut lux. †
13 Tu enim formasti renes meos,
texuisti me in utero matris meae.
14 Laudo te, quod tam mirifice factus sum,
quod mirabilia sunt opera tua.
Et animam meam novisti perfecte,
15 non latuit te substantia mea,
Quando in occulto formabar,
quando texebar in profundis terrae.
16 Actus meos viderunt oculi tui,
et in libro tuo scripti sunt omnes;
dies sunt definiti, priusquam esset vel unus
ex eis.
17 Mihi autem quam ardua sunt consilia tua, Deus,
quam ingens summa eorum!

---

kintojų nelaikomi priklausančais ps tekstui. — 13 Mano strėnas: mano kūno vidų. — 15 Mano būtybė. Ebr t pažodžiui: mano kaulai. — Kada buvau audžiamas žemės gilybėse: mano prigimties pradžia ir pasidarymas vietoje (motinos kūne), kur taip tamsu, kaip žemės gilybėse. — 16 Mano veiksmus... Šitos 138 ps ebr t nėra visai tikras; ypač šių dviejų eil, 16 ir 17, tekstas ir prasmė neaiški, todėl ne visų vienaip aiškinama ir verčiama. Galima, sakysim versti taip: tavo akys matė mano kamuolį (mane kaip embrioną; anot kitų: mano dienų kamuolį), ir į

18 Jei aš juos skaičiuočiau, jų daugiau kaip
smilčių;
jei prieičiau prie galo, dar tebebūčiau su
19 Kadgi tu užmuštumei bedievį, Dieve, [tavim
ir žmonės kraujageriai atstotų nuo manęs!
20 Nes jie klastingai kelia maištą prieš tave,
apgaulingai keliasi tavo neprieteliai.
21 Argi aš nelaikau neapykantoje tų, kurie ne-
kenčia tavęs, Viešpatie,
ar nesibodžiu tų, kurie sukilsta prieš tave?
22 Aš nekenčiu jų pilna neapykanta;
jie pasidarė man neprieteliai
23 Tyrinėk mane, Dieve, ir pažink mano širdį,
mėgink mane ir pažink mano jausmus.
24 Ir matyk, ar aš einu blogu keliu,
ir lydėk mane senuoju keliu

139 (140) psalmė. Malda prieš žiaurius ir apgaulingus priešus

1 Choro vedėjui. Psalmė. Dovido
2 Gelbėk mane, Viešpatie, nuo pikto žmogaus,
nuo smurtininko saugok mane:
3 Nuo tų, kurie galvoja pikta širdyje,
kiekvieną dieną kelia vaidus,
4 Galanda savo liežuvius kaip žaltys;
angių nuodai po jų lūpomis
5 Gelbėk mane, Viešpatie, iš nedorėlio rankų,
nuo smurtininko saugok mane:
Kurie galvoja pakišti man koją,

---

tavo knygą buvo jos visos (dienos anksčiau nekaip kas nors pradėjo iš tikrųjų jas gyventi) įrašytos, dienos, kurios buvo iš anksto paskirtos, ir nė vienos iš jų dar nebuvo. Plg 2 Moš 32, 33. — 18 D a r t e b e b ū č i a u s u t a v i m: tu visas dar tebebūtum mano neištirtas, lyg kad aš nebūčiau nieko daręs. — 19—22 K a d g i t u u ž m u š t u m e i . . . Sąryšis šitų eil su kitomis nelabai aiškus. Gal psalmininkas Dievo, kurs visa tyrinėja, akyse nori labai atvirai išpažinti tikrą neapykantą bedieviams, kuriuos laiko ir savo priešais. Anot kitų: jis greičiau stebisi, kad Dievas, kurs visa žino ir mato, leidžia pasilikti bedieviams gyviems, arba: kad nusikaltimais apsunkinti žmonės sukyla prieš tokį kilnų Dievą. — 24 S e -

18 Si dinumerem ea, plura sunt quam arena;
si pervenerim ad finem, adhuc sum tecum.

19 Utinam occidas impium, Deus,
et viri sanguinum recedant a me!
20 Nam rebellant contra te dolose,
perfide se efferunt hostes tui.
21 Nonne, qui oderunt te, Domine, eos odio habeo,
qui insurgunt in te, sunt mihi taedio?

22 Perfecto odio odi eos;
inimici facti sunt mihi.
23 Scrutare me, Deus, et cognosce cor meum;
proba me, et cognosce sensa mea,
24 Et vide, num via prava incedam,
et deduc me via antiqua.

Psalmus 139 (140). Contra inimicos violentos et perfidos

1 Magistro chori. Psalmus. Davidis.
2 Eripe me, Domine, ab homine malo,
a viro violento custodi me
3 Ab iis qui cogitant mala in corde,
omni die excitant lites,
4 Acuunt linguas suas ut serpens:
venenum aspidum sub labiis eorum.
5 Salva me, Domine, a manibus iniqui,
a viro violento custodi me:
Qui cogitant evertere gressus meos,

---

n u o j u k e l i u: amžinai pasiliekančiu keliu (Ps 1, 6), vedančiu į Dievą, į amžinąjį gyvenimą, keliu, kuriuo ėjo dievobaimingi senų laikų žmonės, kaip Noė, Abraomas, kiti. Plg Jer 6, 16; 18, 15

139 psalmėje autorius maldauja Dievą išgelbėti jį nuo neteisingųjų, kurių tykojimus aprašo (1—6). Toliau pareiškęs savo pasitikėjimą Dievo pagalba, linki jiems bausmės, nusipelnytos jų pasielgimu pas Dievą, kurs apgins nekaltųjų reikalus (7—14)

1 D o v i d o. Turiniu ir rašymo būdu šita psalmė primena kitas Dovido psalmes, pav 7, 54, 56, 63. — 4 G a l a n d a . . .

6 puikūs slepia man kilpą
Ir virves ištiesia kaip tinklą,
pagal kelią deda man sląstus.
7 Aš sakau Viešpačiui: Tu mano Dievas;
klausyk, Viešpatie, mano maldavimo balso.
8 Viešpatie, Dieve, mano galingoji pagalba!
tu dengi mano galvą kovos dieną
9 Nepatenkink, Viešpatie, neteisiojo troškimų,
nevykdyk jo sumanymų.
Kelia augštyn 10 galvą tie, kurie yra aplink [mane:
jų lūpų piktumas tekrinta ant jų.
11 Telyja ant jų ugningomis žarijomis;
teįmeta jis juos į duobę, kad nebeatsikeltų
12 Žmogus piktaliežuvis nepasiliks šalyje;
žmogų smurtininką ūmai pagaus nelaimės.
13 Aš žinau, kad Viešpats gins bylą vargšo,
padarys teisybę beturčiams
14 Tikrai teisieji šlovins tavo vardą,
tiesieji gyvens tavo akivaizdoje

140 (141) psalmė. Teisiojo maldavimai prieš nedorėlių spąstus

1 Psalmė. Dovido
Viešpatie, aš šaukiuos tavęs: skubėk man padėti;
išgirsk mano balsą, kai aš į tave šaukiu.
2 Tekilsta į tave mano malda kaip smilkalas,
mano rankų pakėlimas kaip vakarinė auka

3 Pastatyk, Viešpatie, sargybą prie mano burnos,
budėtojus prie mano lūpų angos:

Plg Ps 5, 11; 9, 7; 54, 22; 63, 4 ir k. — 6 Slepia man kilpą... Tos pačios metaforos ir palyginimai sutinkami ir Ps 9, 16; 30, 5; 56, 7; 63, 6. — 8 Mano galingoji pagalba. Ebr t pažodžiui: mano gelbėjimo (pagalbos) stiprybė. — 10 Jų lūpų piktumas: ką jie pikto prasimano. — 11 Ugningomis žarijomis: žaibais, ugnimi iš dangaus. Nusidėjėliai smurtininkai yra verti tokios bausmės

140 psalmėje autorius meldžia Dievą neleisti jam dėl priešų užpuldinėjimų pasiduoti nedorų žmonių suvedžiojimams (1—4); jis nesipriešina teisingam plakimui, o savo priešams skelbia

6 superbi abscondunt laqueum mihi,
Et funes extendunt ut rete,
iuxta viam tendiculas collocant mihi.
7 Dico Domino: Deus meus es tu;
ausculta, Domine, vocem obsecrationis meae.
8 Domine, Deus, potens auxilium meum!
tegis caput meum die pugnae.
9 Ne concesseris, Domine, desideria iniqui,
noli implere consilia eius.
Extollunt 10 caput qui me circumdant:
malitia labiorum eorum obruat eos.
11 Pluat super eos carbones ignitos;
in foveam deiciat eos, ne resurgant.
12 Vir linguae malae non durabit in terra;
virum violentum repente capient mala.
13 Novi Dominum ius reddere egeno,
iustitiam pauperibus.
14 Profecto iusti celebrabunt nomen tuum,
recti habitabunt in conspectu tuo.

Psalmus 140 (141). Viri iusti contra insidias iniquorum preces

1 Psalmus. Davidis.
Domine, clamo ad te: cito succurre mihi;
ausculta vocem meam, cum ad te clamo.
2 Dirigatur ad te oratio mea sicut incensum,
elatio manuum mearum ut sacrificium vespertinum.
3 Pone, Domine, custodiam ad os meum,
excubias ad ostium labiorum meorum.

žuvimą, pasitikėdamas Dievu, kurs apgins jį nuo anų tykojimų (5—10)

2 Kaip smilkalas. Smilkalai buvo kasdien deginami ant deginamųjų aukų altoriaus (3 Moš 2, 1. 15...) ir ant smilkalų altoriaus (2 Moš 30, 34—37). — Mano rankų pakėlimas: malda ištiestomis ir pakeltomis rankomis. — Vakarinė auka: duoninė atnaša, pridedama prie kruvinos aukos. Žr 2 Moš 29, 38—42; 4 Moš 28, 3—8. — 3 Sargybą prie mano burnos... Psalmininkas prašo Dievą sulaikyti jį nuo netinkamų kalbų, murmėjimo, perdaug

4 Kad mano širdis nepakryptų prie blogo dalyko,
daryti bedieviškų nusikaltimų.
Su žmonėmis, kurie pikta daro,
aš niekados nevalgysiu skanių jų valgių.
5 Teužgauna mane teisusis: tai yra malonė;
tebara mane: tai aliejus galvai.
Nuo jo neatsisakys mano galva,
bet aš visados melsiuos jų piktumo slegiamas.
6 Buvo nuleisti šalia uolos jų kunigaikščiai
ir girdėjo, kokie švelnūs buvo mano žodžiai.
7 Kaip kad kas aria ir trupina žemę,
taip buvo išbarstyti jų kaulai prie mirusiųjų buveinės nasrų
8 Nes į tave, Viešpatie Dieve, krypsta mano akys;
prie tavęs aš bėgu, nepražudyk mano sielos.
9 Sergėk mane nuo kilpos, kurią man padėjo,
ir nuo spąstų tų, kurie daro neteisybę.
10 Tekrinta į savo tinklus bedieviai kartu,
tuo tarpu kad aš išeisiu laisvas

141 (142) psalmė. Be pagalbos likusio žmogaus maldavimas

1 Maskil. Dovido, kai jis buvo urve. Maldavimas
2 Dideliu balsu aš šaukiuos Viešpaties,
dideliu balsu maldauju Viešpatį.
3 Aš išlieju jo akivaizdoje savo susirūpinimą,
patiesiu ties juo mano suspaudimą.
4 Kai mano dvasia nerimsta manyje,
tu žinai mano kelią
Kelyje, kuriuo aš einu,
jie paslėpė man kilpą.

---

didelio dejavimo. — 4 Nevalgysiu skanių... nesiduosiu suvedžiojamas tariamos bedievių laimės. — 5 Teužgauna mane... Aš sutinku pasiduoti barimams ir plakimams teisiųjų (plg Pat 27, 6); bet mano malda nukreipta prieš jų (nusidėjėlių) piktumą. — 6, 7 Buvo nuleisti... Šitų dviejų eil šąryšis su kontekstu ir prasmė visai neaiškūs; matyti, ir jų tekstas yra gerokai sugadintas: todėl jos aiškinamos nevienaip. Vieni mano, kad čia kalbama apie atsitikimus, papasakotus 1 Kar 24, 1—16; 26, 8—20, kaip Saulius buvo Dovido paleistas gyvas ir sveikas šalia uolos (tyrumoje) su švelniais žodžiais. Kiti supranta 6 ir 7 eil apie

4 Ne inclinaveris cor meum ad rem malam,
ad impie patranda facinora;
Neque cum viris iniqua agentibus
vescar unquam lautis cibis eorum.
5 Percutiat me iustus: haec pietas est;
increpet me: oleum est capitis,
Quod non recusabit caput meum,
sed semper orabo sub malis eorum.
6 Demissi sunt iuxta petram principes eorum,
et audierunt, quam lenia essent verba mea.
7 Ut cum terram quis sulcat et findit,
sparsa sunt ossa eorum ad fauces inferni.

8 Nam ad te, Domine Deus, convertuntur oculi mei;
ad te confugio: ne perdideris animam meam.
9 Custodi me a laqueo, quem posuerunt mihi,
et a tendiculis agentium iniqua.
10 Cadant in retia sua impii simul,
dum ego salvus evadam.

Psalmus 141 (142). Hominis ab omnibus derelicti precatio

1 Maskîl. Davidis, cum esset in caverna. Precatio.
2 Voce magna ad Dominum clamo,
voce magna Dominum obsecro.
3 Effundo coram eo sollicitudinem meam,
angustiam meam coram ipso pando.
4 Cum anxiatur in me spiritus meus,
tu novisti viam meam.
In via qua incedo,
absconderunt laqueum mihi.

---

būsimą nepritelių nubaudimą arba apie vadų nužudymą, aprašytą 2 Kron 25, 12. — 10 Aš išeisiu laisvas: su Dievo pagalba

141 psalmėje Dovidas maldoje dejuoja Dievo akivaizdoje, kad jis yra labai prislėgtas ir pavojų apsuptas, be padėjėjo be paguodos (1—5); meldžia Dievą pagalbos, kad išvaduotas galėtų skelbti jo šlovę (6—8)

1 Kai jis buvo urve. Žr 1 Kar 22, 1; Ps 56, 1. — 3 Aš išlieju. Plg Ps 41, 5; 61, 9; 101, 1. — 4 Mano kelią: mano padėtį, likimą (dabartinį ir būsimą). —

5 Aš pažvelgiu į dešinę ir matau,
ir nėra, kas manimi rūpintųsi.
Nėra man, kur bėgti,
nėra, kas domėtųsi mano gyvybe
6 Aš šaukiuos tavęs, Viešpatie:
aš sakau: tu esi mano priebėga,
mano dalia gyvųjų žemėje.
7 Kreipk dėmesį į mano šauksmą,
nes aš pasidariau labai nelaimingas.
Išgelbėk mane nuo mano persekiotojų,
nes jie yra stipresni už mane.
8 Išvesk mane iš kalėjimo,
kad aš dėkočiau tavo vardui.
Teisieji apstos mane,
kai padarysi man gera

142 (143) psalmė. Atgailojančio ir esančio suspaudime žmogaus maldos

1 Psalmė. Dovido
Viešpatie, klausyk mano maldos,
būdamas ištikimas, išgirsk mano maldavimą,
būdamas teisingas, išklausyk mane.
2 Nešauk savo tarno į teismą,
nes nė vienas gyvas nėra teisus tavo akyse.
3 Nes nprietelis persekioja mano sielą:
ištiesė ant žemės mano gyvybę,
įstūmė mane į tamsybes, kaip tuos, kurie yra seniai mirę.
4 Ir mano dvasia silpsta manyje;
mano viduje sustingo mano širdis.

---

5 Pažvelgiu į dešinę: dešinėje teisme paprastai stovėdavo gynėjas (plg Ps 15, 8; 120, 5). — 6 Gyvųjų žemėje: šiame žemiškame gyvenime, čia, žemėje. — 8 Iš kalėjimo: iš urvo, kuriame Dovidas buvo uždarytas kaip kalėjime, arba iš didelės nelaimės, kuri metaforiškai vadinama kalėjimu. — Apstos mane: džiaugdamies su manimi, kai aš eisiu dėkoti Dievui į šventyklą

142 psalmėje šaukdamos į Dievą ne kaip į rūstų teisėją, bet į jo ištikimybę ir teisingumą, Dovidas aprašo savo pavojų, sielos suspaudimą ir, atsimindamas senas Dievo geradarybes, jam meldžiasi (1—6); labai prašo Dievo pasigailėti, kad būtų

5 Respicio ad dextram et video,
et non est, qui de me curet.
Non est, quo fugiam,
non est, qui prospiciat vitae meae.
6 Clamo ad te, Domine;
dico: Tu es refugium meum,
portio mea in terra viventium.
7 Attende ad clamorem meum,
quia miser factus sum valde.
Eripe me a persequentibus me,
quia me fortiores sunt.
8 De carcere educ me,
ut gratias agam nomini tuo.
Iusti circumdabunt me,
cum bene feceris mihi.

Psalmus 142 (143). Viri paenitentis in angustiis preces

1 Psalmus. Davidis.
Domine, audi orationem meam,
percipe obsecrationem meam pro fidelitate tua,
exaudi me pro tua iustitia.
2 Ne vocaveris in iudicium servum tuum,
quia nemo vivens iustus est coram te.
3 Nam inimicus persequitur animam meam:
prostravit in terram vitam meam,
collocavit me in tenebris sicut pridem defunctos.
4 Et deficit in me spiritus meus;
intra me obriguit cor meum.

---

išvaduotas ir pamokytas tiesaus ir Dievui patinkančio kelio; laukia maldos išklausymo dėl Dievo vardo garbės (7—12). — Tai septintoji atgailos psalmė

1 Būdamas ištikimas... Psalmininkas, melsdamas sau išklausymo, šaukiasi ne tik į Dievo ištikimybę, bet ir į jo teisybę, nes Dievas, suteikdamas, ką yra žadėjęs, pasirodo ne tik ištikimas, bet kartu ir teisingas; todėl ir tai, kas duodama kaip pažadėta, yra vadinama teisybe. — 2 Nešauk... Psalmininkas žino, kad jis yra vertas bausmės, jei Dievas teisdamas žiūrės vien tik teisybės; todėl jis šaukiasi į Dievo maloningumą, kadangi visi žmonės yra nusidėjėliai (plg Ps 50, 6. 7; 129, 3). — 3 Kaip tuos,

5 Aš atsimenu senąsias dienas,
aš mąstau apie visus tavo veikalus,
svarstau tavo rankų darbus.
6 Aš tiesiu savo rankas į tave;
mano siela trokšta tavęs kaip išdžiūvus žemė
7 Greitai išklausyk mane, Viešpatie,
nes mano dvasia silpsta.
Neslėpk savo veido nuo manęs,
kad nebūčiau panašus į tuos, kurie žengia į [kapą.
8 Duok man greitai gauti tavo malonę,
nes aš pasitikiu tavimi.
Duok man žinoti kelią, kuriuo turiu eiti,
nes į tave aš keliu savo sielą
9 Gelbėk mane nuo mano nepriętelių, Viešpatie;
tavyje aš turiu vilties
10 Mokyk mane vykdyti tavo valią,
nes tu esi mano Dievas.
Tavo dvasia yra gera;
tegul veda mane lygia žeme.
11 Dėl savo vardo, Viešpatie, laikyk mane gyvą;
kaip esi malonus, išvesk mano sielą iš suspaudimo.
12 Ir dėl savo malonės sunaikink mano nepriętelius,
ir pražudyk visus, kurie vargina mano sielą,
nes aš esu tavo tarnas

143 (144) psalmė. Karaliaus meldimas laimėti pergalę kovoje ir susilaukti žemiškų gėrybių gausumo

1 Dovido
Tebūna šlovinamas Viešpats, mano Uola,
kurs moko mano rankas kovos, mano, pirštus karo,

kurie... Žmogus, netekęs visai vilties ir šviesos, yra panašus į tą, kurs yra jau seniai palaidotas. — 5 Atsimenu senąsias dienas: geradarybes, kurias Dievas yra suteikęs tautai praeitais laikais. Plg Ps 76, 4. 6. 12. 13. — 6 Išdžiūvusi žemė: kaip išdžiūvusi žemė trokšta lietaus. — 7 Neslėpk: būk man malonus. — 10 Lygia žeme: kuria eidamas nebesuklupčiau ir nebebūtų pavojaus mano gyvybei. Plg Ps 25, 12; 26, 11

5 Memini dierum antiquorum,
meditor de omnibus operibus tuis,
facta manuum tuarum perpendo.
6 Expando manus meas ad te;
anima mea, ut terra arida, te sitit.
7 Velociter exaudi me, Domine
nam deficit spiritus meus.
Noli abscondere faciem tuam a me,
ne similis fiam descendentibus in foveam.
8 Fac cito percipiam gratiam tuam,
quia in te confido.
Notum fac mihi, qua via incedam,
quia ad te attollo animam meam.
9 Eripe me de inimicis meis, Domine:
in te spero.
10 Doce me facere voluntatem tuam,
quia tu es Deus meus.
Spiritus tuus bonus est:
ducat me in terra plana.
11 Propter nomen tuum, Domine, vivum me serva;
pro clementia tua educ de angustiis animam meam.
12 Et pro gratia tua destrue inimicos meos,
et perde omnes qui tribulant animam meam:
nam ego sum servus tuus.

Psalmus 143 (144). Regis pro obtinenda victoria et prosperitate preces

1 Davidis.
Benedictus Dominus, Petra mea,
qui docet manus meas proelium, digitos meos bellum,

143 psalmėje nuolankiai padėkojęs už suteiktą nugalėjimą kare, psalmininkas meldžia Dievą, kad, išblaškęs vardan savo didybės besididžiuojančius priešus, išgelbėtų nuo jų (1—8); toliau žada iškilmingą giesmę, pakartoja prašymą išlaisvinti aprašymu nepriętelių bedievystės ir jų laimės šeimose bei lobyje (9—14); baigia psalmę išpažinimu, kad tikros tautos laimės reikia ieškoti vien Dievuje (15)

2 Jis mano pasigailėjimas ir mano pilis,
mano tvirtovė ir mano vaduotojas,
Mano skydas ir mano priebėga,
kurs pavergia man tautas
3 Viešpatie, kas yra žmogus, kad tu juo rūpinies,
žmogaus sūnus, kad apie jį galvoji?
4 Žmogus yra panašus į vėjelio dvelkimą,
jo dienos — į praeinantį šešėlį.
5 Viešpatie, palenk savo dangų ir nužengk,
paliesk kalnus — ir jie smilks;
6 Žaibuok žaibais ir išblaškyk juos,
paleisk vilyčias ir padaryk juose sumišimą.
7 Ištiesk savo ranką iš augštybės,
ištrauk mane ir išlaisvink mane
iš daugelio vandenų, iš svetimtaučių rankos,
8 Kurių burna kalba melą
ir dešinė prisiekia neteisybę†
9 Dieve, aš giedosiu tau naują giesmę,
dešimčiastygiu psalteriu giedodamas skambinsiu tau,
10 Kurs duodi pergalę karaliams,
kurs išgelbėjai savo tarną Dovidą.
Nuo pikto kalavijo 11 ištrauk mane,
ir išlaisvink mane iš svetimtautaučių rankos.
Kurių burna kalba melą
ir dešinė prisiekia netiesą
12 Mūsų sūnūs tebūna panašūs į žolynus,
augančius savo jaunystėje;
Mūsų dukterys kaip kampiniai šulai,
išraižyti kaip šventnamio šulai.

1—11 Tebūna šlovinamas... Visa pirmoji psalmės dalis susideda iš žodžių, paimtų iš kitų psalmių, ypač iš Pss 8, 17, 32 ir 103. Tenai reikia žiūrėti ir paaiškinimų. — 12 Mūsų sūnūs... Dėl 12—15 eil prasmės aiškintojai tarp savęs nesutinka. Vieni, sekdami Aleksandriečių (G) ir kaikurių kitų vertimų, mano, kad čia aprašoma bedievių neprietelių laimė (žr 11 e), prieš kurią statoma tikra laimė

2 Misericordia mea et arx mea,
praesidium meum et liberator meus,
Clipeus meus et refugium meum,
qui subdit populos mihi.
3 Domine, quid est homo, quod curas de eo,
filius hominis, quod de eo cogitas?
4 Homo similis est flatui aurae,
dies eius umbrae, quae transit.
5 Domine, inclina caelos tuos et descende,
tange montes et fumabunt;
6 Fulmina fulmen et disperge eos,
emitte sagittas tuas et conturba eos;
7 Porrige manum tuam de alto,
eripe me et libera me ex aquis multis,
e manu alienigenarum,

8 Quorum os mendacium loquitur
et dextera iurat falsum.†
9 Deus, canticum novum cantabo tibi,
psalterio decachordo psallam tibi,
10 Qui das victoriam regibus,
qui eripuisti David, servum tuum.
A gladio malo 11 eripe me,
et libera me e manu alienigenarum,
Quorum os mendacium loquitur,
et dextera iurat falsum.
12 Filii nostri similes sint plantis,
crescentes in adulescentia sua;
Filiae nostrae quasi columnae angulares,
sculptae ut columnae templi.

tautos, kuri yra Dievo tauta (15 e). Anot kitų, kurie seka Ebr Masoretų, Jeron ir kitų tekstais, 12—15 eil esanti malda, kuria prašoma laimės Dievo tautai. Šitas aiškinimas, rodosi, labiau atitinka Sen Test dvasią, kuriame yra žadamos ypač žemiškos gėrybės. — Savo jaunystėje: pačiame jauno amžiaus stiprume. — Kaip kampiniai šulai... šventnamio šulai. Šitais nevisai aiškiais žodžiais,

13 Mūsų sandėliai tebūna pilni,
kupini visokių vaisių;
Mūsų avys tūkstantį kartų vaisingos,
tepadaugėja dešimtimis tūkstančių mūsų
14 Mūsų galvijai tebūna sunkūs. [ganyklose;
Tenebūna sienose jokio įtrūkimo ar ištrupėjimo.
nė klyksmo mūsų gatvėse.
15 Palaiminta tauta, kuri tai turi;
palaiminta tauta, kurios Dievas yra Viešpats

144 (145) psalmė. Dievo didybė ir gerumas

1 Šlovinimai. Dovido
Aš skelbsiu tave, mano Dieve, karaliau,
ir šlovinsiu tavo vardą per amžių amžius.
2 Kasdien aš šlovinsiu tave
ir girsiu tavo vardą per amžių amžius.
3 Didis yra Viešpats ir labai girtinas,
ir jo didybė neištiriama
4 Viena karta skelbia kitai tavo darbus
ir garsina tavo galybę.
5 Kalba apie didingą tavo didybės garbę
ir skelbia tavo stebuklus.
6 Ir sako apie baisingų tavo veikalų galybę
ir pasakoja apie tavo didumą
7 Jie garsina didelio tavo gerumo šlovę
ir džiūgauja dėl tavo teisybės †

---

rodosi, aprašoma apskritai graži, sveika mergaičių išvaizda. Karijatidų čia tikriausiai neturėta galvoje. — 13 Visokių vaisių: vaisių visokių rūšių. — 14 Sunkūs: apkrauti pjūties vaisiais, prekėmis. Apie nėštumą čia tikriausiai nekalbama. — Sienose jokio įlūžimo: miesto sienos ir namų mūrai testovi tvirtai. — Tremties: užkariauto miesto gyventojų minios, kurią priešas vedasi į nelaisvę. — 15 Palaiminta tauta: laiminga tauta, kuri visa tai turi iš Dievo palaiminimo, laiminga tauta, kurios Dievas yra Viešpats

144 psalmėje giriamas Dievas didis ir galingas darbais, geras, teisus ir gailestingas, ir skelbiama jo karalystės garbingumas (1—12). Dievas karaliauja saviesiems, ištikimai ir dosniai

13 Horrea nostra sint plena,
copiosa omnibus fructibus;
Oves nostrae, milies fecundae,
in myriadas augeantur in campis nostris;
14 iumenta nostra sint onusta.
Ne sit ruptura moenium aut exsilium,
neve planctus in plateis nostris.
15 Beatus populus cui sunt talia;
beatus populus, cuius Deus est Dominus.

Psalmus 144 (145). Magnitudo et bonitas Dei

1 Laudes. Davidis.
Praedicabo te, Deus meus, rex;
et benedicam nomini tuo in saeculum saeculi.
2 Omni die benedicam tibi,
et laudabo nomen tuum in saeculum saeculi.
3 Magnus est Dominus et laudabilis valde,
neque explorari potest magnitudo eius.
4 Generatio generationi praedicat opera tua,
et annuntiant potentiam tuam.
5 Gloriam magnificam maiestatis tuae loquuntur,
et mirabilia tua pervulgant.
6 Et potentiam terribilium operum tuorum dicunt,
et magnitudinem tuam enarrant.
7 Laudem magnae bonitatis tuae proclamant,
et de iustitia tua exsultant. †

---

aprūpindamas visus, išklausydamas jų maldas ir juos sergėdamas, o nusidėjėlius išnaikindamas; todėl reikia, kad visi jį šlovintų (13—21)

1 Šlovinimai. Ebr thehillah, žodis, kurio daugiskaita thehillim yra pavadinta ebr t visas psalmių rinkinys. Žr Įvadą . . . p. Šita ps yra alfabetinė; kiekviena jos eil prasideda nauja iš eilės einančia žydų alfabeto raide. Dabartiniame ebr t trūksta eil, prasidedančios raide nun, bet V ir G ji yra (žr 13b eil). — Per amžius. Dievo tarnų susirinkimas niekuomet nemiršta, todėl Dievas šlovinamas per amžius. — Dauguma šitos ps žodžių yra paimta iš kitų ps, o taip pat pasiskolinta iš kitų šventų knygų. — 7 Dėl tavo teisybės: kuri pasireiškė pagonių nubau-

8 Maloningas ir gailestingas yra Viešpats,
neskubus rūstintis ir pilnas malonės.
9 Geras yra Viešpats visiems
ir gailestingas visiems savo kūriniams
10 Tešlovina tave, Viešpatie, visi tavo darbai,
ir tavo šventieji tegul giria tave.
11 Tesako apie tavo karalystės garbę
ir tegul kalba apie tavo galingumą,
12 Kad padarytų žinomą žmonių vaikams tavo
ir tavo didingos karalystės garbę. [galybę
13 Tavo karalystė visų amžių karalystė,
ir tavo viešpatavimas pasilieka per visas
kartas †
Viešpats yra ištikimas visuose savo žodžiuose
ir šventas visuose savo darbuose.
14 Viešpats palaiko visus, kurie krinta,
ir pakelia visus, kurie prispausti.
15 Visų akys žiūri į tave su viltimi,
ir tu duodi jiems maisto savo metu.
16 Tu atgniauži savo ranką
ir pasotini maloningai visa, kas gyva
17 Viešpats yra teisingas visuose savo keliuose
ir šventas visuose savo darbuose.
18 Viešpats yra arti visiems, kurie jo šaukiasi,
visiems, kurie jo šaukiasi nuoširdžiai.
19 Jis vykdys valią tų, kurie jo bijo,
ir išgirs jų šauksmą, ir išgelbės juos.
20 Viešpats sergi visus, kurie jį myli,
ir jis sunaikins visus bedievius
21 Tegul kalba mano burna Viešpaties šlovę,
ir tegul šlovina kiekvienas kūnas šventą jo
vardą per amžių amžius

145 (146) psalmė. Vien Dievu reikia tikėtis

1 Aleliuja
Šlovink, mano siela, Viešpatį,

---

dimu, pažadų atitesėjimu. — 8 Maloningas... Žr Ps 102, 8. — 13 Viešpats yra... Šitų žodžių nėra dabar t ebr t MT iki eil galui; todėl ten trūksta eilutės, prasidedančios raide nun (fidelis, ištikimas, ne'eman ebr). — 18 Viešpats yra arti... Plg Jo 4, 23. — 19 Jis

8 Clemens et misericors est Dominus,
tardus ad iram et gratiae multae.
9 Bonus est Dominus universis,
et misericors erga omnia opera sua.
10 Celebrent te, Domine, omnia opera tua,
et sancti tui benedicant tibi.
11 Gloriam regni tui dicant,
et potentiam tuam loquantur,
12 Ut notam faciant filiis hominum potentiam, tuam
et gloriam magnifici regni tui.
13 Regnum tuum regnum omnium saeculorum,
et dominatio tua manet per universas gene-
rationes. †
Fidelis Dominus in omnibus verbis suis,
et sanctus in omnibus operibus suis.
14 Dominus sustinet omnes qui cadunt,
et erigit omnes depressos.
15 Oculi omnium in te sperant,
et tu das illis escam tempore suo.
16 Tu aperis manum tuam,
et satias cum benevolentia omne vivens.
17 Iustus est Dominus in omnibus viis suis,
et sanctus in omnibus operibus suis.
18 Prope est Dominus omnibus invocantibus eum,
omnibus invocantibus eum sincere.
19 Voluntatem timentium se faciet,
et clamorem eorum audiet, et salvabit eos.
20 Custodit Dominus omnes qui diligunt eum
et omnes impios disperdet.
21 Laudem Domini loquator os meum,
et omnis caro benedicat nomini sancto eius
in saeculum saeculi.

Psalmus 145 (146). Laus Dei creatoris, adiutoris omnium, regis aeterni

1 Alleluia.
Lauda, anima mea, Dominum,

---

vykdys valią: maloningai suteikdamas jiems, ko jie trokšta. — 21 Kiekvienas kūnas: visa žmonių giminė

145 psalmėje paraginęs pats save visuomet šlovinti Viešpatį, psalmininkas skelbia laimingą esant tą tautą, kuri ne silpnais žmonėmis, bet visagaliu Dievu pasitiki (1—6), kurs amžinai

2 aš šlovinsiu Viešpatį savo gyvenime,
psalteriu skambindamas giedosiu mano Die-
3 Nepasitikėkite kunigaikščiais, [vui, kolei būsiu
žmogumi, per kurį neateina išgelbėjimas.
4 Kai išeis jo dvasia, jis grįš į savo žemę;
tuomet dings visi jo sumanymai
5 Palaimintas, kieno padėjėjas yra Jokūbo Dievas,
kurio viltis yra Viešpatyje, jo Dievuje,
6 Kurs padarė dangų ir žemę
ir visa, kas juose yra.
Kurs palaiko ištikimybę per amžius,
7 daro teisybę prislėgtiesiems,
duoda duonos alkstantiems.
Viešpats paleidžia apkaltuosius,
8 Viešpats grąžina akių šviesą akliesiems.
Viešpats atitiesia sulenktuosius,
Viešpats myli teisiuosius.
9 Viešpats sergi keliaujančius,
palaiko našlaitį ir našlę,
sugadina gi nusidėjėlių kelią.
10 Per amžius karaliaus Viešpats,
tavo Dievas, Sione, per kartų kartas. Aleliuja

146. 147 (147) psalmė. Reikia šlovinti Dievas, galingas ir išmintingas Izraėlio statytojas

146 ps (147, 1—11)

1 Šlovinkite Viešpatį, nes jis geras,
psalteriu skambindami giedokite mūsų Dievui,
jam dera šlovinimas. [nes jis meilus:

---

ištikimas aprūpina visus savo tautos reikalus ir karaliauja per amžius (7—10)

1 Aleliuja. Penkios paskutinės psalmės ebr t prasideda žodžiu halelu Yah, šlovinkite Viešpatį, kurs labai gerai pasako, koks yra jų turinys. Geruose graik rankrašciuose po žodžio aleliuja yra dar pridėta: ,,Agėjo ir Zakarijo''; taigi, šita ps gal tikrai buvo sudėta įvardintųjų pranašų laikais. — Šlovink... Plg Ps 102, 1; 103, 1. — 3 Neateina išgelbėjimas: Žmonės dažnai negali padėti, nors jie ir

2 laudabo Dominum in vita mea;
psallam Deo meo quamdiu ero.
3 Nolite confidere in principibus,
in homine, per quem non est salus.
4 Cum exierit spiritus eius, revertetur in terram
tunc peribunt omnia consilia eius. [suam;
5 Beatus, cuius adiutor est Deus Iacob,
cuius spes in Domino, Deo suo,
6 Qui fecit caelum et terram,
mare, et omnia quae in eis sunt,
Qui servat fidem in aeternum,
7 reddit ius oppressis,
panem dat esurientibus.
Dominus solvit captivos,
8 Dominus aperit oculos caecorum.
Dominus erigit curvatos,
Dominus diligit iustos.
9 Dominus custodit peregrinos,
pupillum et viduam sustentat,
viam autem peccatorum perturbat.
10 Regnabit Dominus in aeternum,
Deus tuus, Sion, in generationem et generationem. Alleluia.

Psalmi 146. 147 (147). Laudes Dei, potentis et sapientis restitutoris Israel

Psalmus 146 (147, 1—11)

1 Laudate Dominum, quia bonus est,
psallite Deo nostro, quia suavis est:
decet eum laudatio.

---

norėtų; tik Dievas yra visagalis. — 4 Palaimintas, kieno... Plg ApD 14, 14; Apr 14, 7. — 6 Kurs palaiko... Žmonės dažnai nesilaiko savo žodžio, Dievas gi atitesi visus savo pažadus. Jis maloningai aprūpina visus savųjų reikalus. — 9 Sugadina: suklaidina juos, leidžia jiems klysti ir žūti

146 ir 147 psalmėse ebr t laikomos viena 147 psalme. Ir iš tikro jos yra dalis vienos ir tos pačios psalmės. Ps autorius ragina

2 Viešpats stato Jeruzalę,
surenka Izraėlio išsklaidytuosius;
3 Jis gydo tuos, kurių širdis sutrinta,
ir perriša jų žaizdas.
4 Jis nustato žvaigždžių skaičių,
vadina kiekvieną jos vardu.
5 Didis yra mūsų Viešpats ir galingas jėgomis.
jo išminčiai nėra saiko.
6 Viešpats pakelia pažemintuosius,
bedievius nuspaudžia iki žemei
7 Giedokite Viešpačiui su dėkojimu,
skambinkite gitara mūsų Dievui,
8 Kurs apdengia dangų debesimis,
kurs žemei padaro lietų;
Kurs želdina kalnuose žolę
ir augalus, kad tarnautų žmonėms;
9 Kurs duoda galvijams jų pašaro
ir varnaičiams, kurie į jį šaukiasi.
10 Ne arklio stiprumas daro jam malonumo,
ir ne vyro blauzdos jam patinka.
11 Viešpačiui patinka, kurie jo bijo,
kurie pasitiki jo gerumu

147 ps (147, 12—20)

12 Šlovink, Jeruzale, Viešpatį,
šlovink savo Dievą, Sione.
13 Nes jis sustiprino tavo vartų užkaiščius,
palaimino tavo vaikus tavyje.

šlovinti Viešpatį, aprašydamas Dievo galybę ir gerumą, pasireiškusį ypač Jeruzalės atstatymu (146, 1—6); toliau nurodydamas jo meilingos apvaizdos pasaulyje (146, 7—11) ir minėdamas kaikurias jo ypatingas geradarybes Izraėliui (147, 12—20)

2 Viešpats stato... Įvardijama Viešpaties geradarybės, visų pirma atstatymas Jeruzalės po Babelės nelaisvės. Iš to galima suprasti, kad ir pati psalmė parašyta po Babelės nelaisvės, gal Neemijo laikais. — 3 Jis gydo... Nelaisvės pėdsakos dar tebėra žymios, bet Viešpats maloningai jas šalina. — 4 Jis nustato... Nesunku padėti tam, kurs sutvėrė nesuskaitomas žvaigždes ir vadina jas savo vardais, todėl žino jų esmę. — 5 Didis yra... Dievas yra ir visagalis, ir visažinąs. — 8 Kalnuose: kur nepasiekia jokia žmogaus ranka. Plg Ps 103, 4. — 9 Varnaičiams.

2 Aedificat Ierusalem Dominus,
dispersos Israel congregat;
3 Ipse sanat fractos corde,
et alligat vulnera eorum.
4 Definit numerum stellarum,
singulas nomine vocat.
5 Magnus Dominus noster et viribus potens,
sapientiae eius non est mensura.
6 Sublevat humiles Dominus;
impios deprimit usque ad terram.
7 Cantate Domino cum gratiarum actione,
psallite cithara Deo nostro,
8 Qui caelum operit nubibus,
qui pluviam terrae parat;
Qui producit in montibus gramen,
et herbam, ut serviat homini;
9 Qui dat iumentis escam eorum,
pullis corvorum, qui clamant ad eum.
10 Non robur equi delectat eum
nec crura viri placent ei.
11 Placent Domino, qui timent eum,
qui fidunt in bonitate eius.

Psalmus 147 (147, 12—20)

12 Lauda, Ierusalem, Dominum,
lauda Deum tuum, Sion,
13 Quod firmavit seras portarum tuarum,
benedixit filiis tuis in te.

Plg Job 38, 41. Manoma, kad varnaičiai išvaromi iš lizdo labai jauni ir taip priverčiami patys ieškoti sau maisto. — Jei visi kūriniai jaučiasi priklausą nuo Dievo, tai ir žmogus turi pripažinti tą priklausymą ir nepasitikėti savimi, nes tokio perdidelio pasitikėjimo Dievas nepagiria: 10 Ne arklio stiprumas... kurio raitelis laiko save nenugalimu ir, jei bėga, nepasiekiamu. — Ir ne vyro blauzdos: ant kurių jis tariasi tvirtai stovįs ir kurios, jei reiktų trauktis, galinčios nunešti jį toli į vietą, kur nebėra pavojaus. Dievui patinka ne galybė ir stiprumas (pav didelių valstybių), bet pamaldžiųjų tikėjimas ir pasitikėjimas. Plg Ps 19, 8; 32, 16—18

147, 13 Jis sustiprino... Jeruzalės vartai buvo jau pastatyti ir aprūpinti stipriais užkaiščiais. Plg Neem 7, 1—4.

14 Davė tavo sienoms taiką,
sotina tave kviečių riebumu.
15 Siunčia savo pasakymą į žemę,
greitai bėga jo žodis.
16 Duoda sniegą kaip vilną,
beria šalną lyg pelenus.
17 Meta savo ledą kaip duonos trupinius,
nuo jo šalčio sustingsta vandenys.
18 Jis išleidžia savo žodį ir sutirpina juos;
liepia pūsti savo vėjui — ir vandenys teka.
19 Jis paskelbė savo žodį Jokūbui,
savo nuostatus ir įsakymus Izraėliui.
20 Taip jis nedarė nė vienai tautai,
neapreiškė joms savo įsakymų. Aleliuja

148 psalmė. Dangus ir žemė turi šlovinti Viešpatį

1 Aleliuja
Šlovinkite Viešpatį iš dangaus,
šlovinkite jį augštybėse.
2 Šlovinkite jį visi jo angelai,
šlovinkite jį visos jo kareivijos.
3 Šlovinkite jį, saule ir mėnuli,
šlovinkite jį visos šviečiančios žvaigždės.
4 Šlovinkite jį, dangų dangūs
ir vandenys, kurie yra viršum dangaus.
5 Tešlovina Viešpaties vardą,
nes jis liepė, ir jie buvo sutverti.
6 Jis skyrė juos būti amžius ir per amžių amžius,
davė įsakymą, kurs nepraeis

— T a v o v a i k u s: tavo gyventojus. — 14 K v i e č i ų r i e b u m u. Plg Ps 80, 17. — 15 S a v o p a s a k y m ą: lyg pasiuntinį, kurs tuojau vykdo, kas jo viešpaties įsakyta. 16—18 eil duodama pavyzdžiai to klusnumo Dievo žodžiui. — 18 S u t i r p i n a j u o s: sniegą, šalną, ledą. — V a n d e n y s t e k a: pavasario vėjui papūtus, viskas tirpsta, ir vanduo teka upeliais. — 19 J i s p a s k e l b ė . . . Tas Dievas, kurs visus dalykus valdo ir juos savo valia tvarko, yra Dievas, kurs davė Izraėliui savo apreiškimus ir suteikė jam garbingą vietą tarp tautų

148 psalmėje kviečiami visi kūriniai danguje (1—6) ir žemėje

14 Composuit fines tuos in pace,
medulla tritici satiat te.
15 Emittit eloquium suum in terram,
velociter currit verbum eius.
16 Dat nivem sicut lanam,
pruinam sicut cinerem spargit.
17 Proicit glaciem suam ut frustula panis;
coram frigore eius aquae rigescunt.
18 Emittit verbum suum et liquefacit eas;
flare iubet ventum suum et fluunt aquae.
19 Annuntiavit verbum suum Iacob,
statuta et praecepta sua Israel.
20 Non fecit ita ulli nationi:
praecepta sua non manifestavit eis. Alleluia.

Psalmus 148. Caelum et terra laudent Dominum

1 Alleluia.
Laudate Dominum de caelis,
laudate eum in excelsis.
2 Laudate eum, omnes Angeli eius,
laudate eum, omnes exercitus eius.
3 Laudate eum, sol et luna,
laudate eum, omnes stellae lucentes.
4 Laudate eum, caeli caelorum,
et aquae quae super caelos sunt:
5 Laudent nomen Domini,
nam ipse iussit et creata sunt,
6 Et statuit ea in aeternum, in saeculum:
praeceptum dedit, quod non transibit.

(7—12) šlovinti Dievą sutvėrėją, kurs išaugštino savo tautą (13. 14)

1 Š l o v i n k i t e . . . Visų pirma kviečiami šlovinti Viešpatį dangiškųjų sričių gyventojai, pradedant angelais, kaip žymiausiais jų tarpe. — 2 K a r e i v i j o s: dangaus dvasių būriai. — 4 D a n g ų d a n g ū s: augščiausias dangus, skirtinas nuo oro srities, kuri taip pat vadinama dangumi, ir todėl sakoma: dangaus paukščiai, dangaus debesys. — V a n d e n y s, k u r i e . . . Žr 1 Moš 1, 7; Ps 10, 3. — 6 J i s s k y r ė j u o s: angelus ir dangaus žiburius. Visagalio Dievo sutvėrėjo nustatyta tvarka pasiliks visuomet ta pati. — N e p r a e i s: nebus atšauktas, anot kitų: nebus peržengtas. —

7 Šlovinkite Viešpatį nuo žemės:
banginiai ir visos jūros gelmės.
8 Ugnis, kruša, sniegas, ledas,
audros vėjas, kurs vykdo jo žodį.
9 Kalnai ir visi jo kauburiai,
vaismedžiai ir visi kedrai;
10 žvėrys ir visi gyvuliai,
šliužai ir sparnuoti paukščiai.
11 Žemės karaliai ir visos tautos,
kunigaikščiai ir visi žemės teisėjai,
12 Jaunikaičiai ir taip pat mergaitės,
seniai kartu su vaikais:
13 Tegul šlovina Viešpaties vardą,
nes jo vieno vardas yra kilnus.
Jo didybė pranašesnė už dangų ir žemę
14 ir teikia jo tautai augštą ragą.
Šlovė visiems jo šventiesiems,
Izraėlio sūnums, tautai, kuri jam tokia artima. Aleliuja

149 psalmė. Paraginimas Izraėliui šlovinti Viešpatį žodžiais ir ginklais

1 Aleliuja
Giedokite Viešpačiui naują giesmę;
jo šlovė teskamba šventųjų susirinkime.
2 Tesilinksmina Izraėlis savo Sutverėju,
tedžiūgauja Siono sūnūs savo karaliu.
3 Tešlovina jo vardą šokiuose,
su būbinu ir skambinant kanklėmis tegieda [jam,
4 Nes Viešpats myli savo tautą
ir pažemintuosius papuošia pergale.

---

7 Nuo žemės: žemės kūriniai. — Banginiai: krokodilai. Plg Ps 103, 26. — 8 Ugnis: gal žaibai. — Kurs vykdo jo žodį: Dievo siunčiamas daro tai, kam siųstas. — 14 Augštą ragą: didelę galybę (plg Ps 17, 3; 74, 11 ir k). Taip nurodoma kita šlovinimo priežastis: Dievas tautą, išvaduotą iš vergijos ir iš po pagonių viešpatavimo, iškėlė į garbingą augštybę

149 psalmė. Izraėlis turi šlovinti Dievą, savo sutvėrėją ir karalių, giesmėmis ir šokiais, nes jis mylėdamas išaugština

7 Laudate Dominum de terra,
cete et omnia profunda maris,
8 Ignis et grando, nix et nebula,
ventus procellae, qui facit verbum eius.
9 Montes et omnes colles,
arbores frugiferae et omnes cedri,
10 Ferae et omnia iumenta,
reptilia et volucres pennatae,
11 Reges terrae et omnes populi,
principes et omnes iudices terrae,
12 Iuvenes et etiam virgines,
senes, una cum pueris:
13 Laudent nomen Domini,
quia excelsum est nomen eius solius;
Maiestas eius superat terram et caelum,
14 et altum tribuit cornu populo suo.
Laus est omnibus sanctis eius,
filiis Israel, populo qui propinquus est ei.
Alleluia.

Psalmus 149. Israel Dominum laudet ore et gladio

1 Alleluia.
Cantate Domino canticum novum;
laus eius sonet in coetu sanctorum.
2 Laetetur Israel de factore suo,
filii Sion exsultent de rege suo.
3 Laudent nomen eius choro,
tympano et cithara psallant ei,
4 Quia Dominus diligit populum suum,
et humiles victoria ornat.

---

savo tautą (1—5); tauta gi turi būti pasiryžus atkeršyti maištą keliančioms giminėms ir karaliams (6—9)

1 Naują giesmę. Plg Ps 32, 3; 37, 11 ir k. — Šventųjų susirinkime: tų, kurie pasilieka ištikimi Dievui ir Izraėlio tikėjimui. — 2 Savo sutvėrėju: nurodomos Dievo geradarybės Izraėliui: visų pirma jis pats, jo sutvėrėjas ir karalius. — 3 Jo vardą šokiuose: iškilmingame susirinkime, religiniuose šokiuose su muzika. Plg 2 Moš 15, 20; 2 Kar 6, 5. 14. 16 ir k. — 5 Savo pataluose: džiaug-

5 Tedžiūgauja šventieji jo garbe,
tesilinksmina savo pataluose
6 Tebūna šlovinimai Dievo jų gerklėje
ir dviašmeniai kalavijai jų rankose,
7 Kerštui daryti pagonyse,
plakimams tautose,
8 Surišti jų karalius pančiais
ir jų kilminguosius geležinėmis apyrankėmis,
9 Daryti juose iš anksto paskirtą teismą;
tai yra garbė visiems jo šventiesiems. Aleliuja!

150 psalmė. Dievą reikia šlovinti visiems ir visur visais žmogui galimais būdais

1 Aleliuja
Šlovinkite Viešpatį jo šventovėje,
šlovinkite jį jo kilnioje tvirtovėje.
2 Šlovinkite jį dėl didelių jo veikalų,
šlovinkite jį dėl jo begalinės didybės.
3 Šlovinkite jį trimito garsais,
šlovinkite jį psalteriu ir kanklėmis
4 Šlovinkite jį būbinėliu ir šokiais,
šlovinkite jį stygomis ir vamzdžiais,

---

damies poilsiu po vargų. — 6 D v i a š m e n i a i k a l a v i j a i . . . Plg Neem 4, 16—23; 2 Mak 15, 27 (kur gal šita eil cituojama). — Pergalės ir jį sekančio džiaugsmo vaizdu aprašoma lamingas likimas tų, kurie savo laiku turėjo pavergti Kristui tautas. — 7. 8 K a r a l i u s p a n č i a i s . . . Čia turėta galvoje pagonys ir karaliai, priešingi Dievui ir Mesijui (plg Ps 2, 1—3; Ez 38 . . .). — 9 I š a n k s t o n u m a t y t ą t e i s m ą: Dievo skirtą ir per pranašus paskelbtą. Žr 5 Moš 32, 41; Iz 2, 12; 13, 9; 24, 1; 65, 6. — Tas įvykdomas Dievo skirtasis teismas yra g a r b ė v i s i e m s j o š v e n t i e s i e m s, nes po to teismo karaliavimas, galybė ir karalystės didybė bus Augščiausiojo duota šventųjų tautai (Dan 7, 27)

150 psalmėje kviečiama šlovinti Dievą, dalyvaujant visokiems muzikos prietaisams, ir tai ne vien Izraėlis, bet kiekviena dvasia

1 Š l o v i n k i t e . . . Kaip keturios pirmosios psalmyno knygos baigiamos Dievo pagarbinimu, taip ir šita penktoji knyga, o kartu ir visas psalmynas baigiamas iškilmingiausiu

5 Exsultent sancti de gloria,
laetentur in cubilibus suis.
6 Praeconia Dei sint in gutture eorum,
etgladii ancipites in manibus eorum:
7 Ut faciant vindictam in gentibus,
castigationes in populis;
8 Ut alligent reges eorum compedibus,
et nobiles eorum manicis ferreis;
9 Ut faciant de eis iudicium praestitutum:
hoc gloriae est omnibus sanctis eius. Alleluia.

Psalmus 150. Sollemnis laudis Dei concentus

1 Alleluia.
Laudate Dominum in sanctuario eius,
laudate eum in augusto firmamento eius.
2 Laudate eum propter grandia opera eius,
laudate eum propter summam maiestatem eius.
3 Laudate eum clangore tubae,
laudate eum psalterio et cithara.
4 Laudate eum tympano et choro,
laudate eum chordis et organo.

---

pagarbinimu, kuriame turi dalyvauti visi. — J o š v e n t o v ė j e . . . Jo žemiškame šventnamyje ir dangaus buveinėje. Taip žmonės ir angelai abiejose Dievo šventyklose, žemėje ir danguje, kviečiami garbinti Dievą. — 2 D ė l d i d e l i ų j o . . . Nurodoma garbinimo pagrindas. Uolumas garbinant turi būti pritaikytas Dievo didybei. Reikia jis garbinti d ė l j o b e g a l i n ė s d i d y b ė s. — 3—5 T r i m i t o g a r s a i s . . . Dievo garbinimas turi būti pilnas džiaugsmo ir visuotinis, lydimas linksmos muzikos, sujungtas su šokiais. — Trimitais trimituodavo kunigai, arpa ir kanklėmis skambindavo levitai, taip pat ir kimbolais; moterys mušė būbinėlius. Muzikos prietaisų tarpe įvardijama ir vamzdžiai, kurie niekur neminimi kaip šventos muzikos instrumentas; bet ir jais buvo galima prisidėti prie Dievo garbės padidinimo. — K i m b o l a i s. Kimbolai (nauginės lėkstės) buvo vartojami dvejopi: mažesni (s k a m b i a i s k i m b o l a i s) ir didesni (č e r k š i a n č i a i s k i m b o l a i s). — V i s a, k a s k v ė p u o j a . . . visa, kas gyva, visos būtybės, kuriose yra gyvenimo kvapas. — Taip baigiama šituo kilniu paraginimu

5 Šlovinkite jį skambiais kimbolais,
šlovinkite jį čerkšiančiais kimbolais!
visa, kas kvėpuoja, tegul šlovina Viešpatį.
Aleliuja!

---

visas psalmynas. Tas paraginimas siekia laimingas pasaulio pabaigos augštybes, kuriose visi kūriniai, stodami į vieną būrį, žmonijos chorui susivienijant su angelų choru, pasidaro

5 Laudate eum cymbalis sonoris,
laudate eum cymbalis crepitantibus:
omne quod spirat, laudet Dominum! Alleluia.

---

vieni Dievo šlovinimo kimbolai ir linksmai gieda Dievui nugalėtojui pergalės giesmę (Grigalius Nisietis). Šlovinkite Viešpatį, taip sakys jie visi

ŠVENTA SAVAITĖ

	Sekma-dienis Ps	Pirma-dienis Ps	Antra-dienis Ps	Trečia-dienis Ps	Ketvirta-dienis Ps	Penkta-dienis Ps	Šešta-dienis Ps
11 nakties budynė	1, 1-6 2, 1-11 3, 2-9	13, 1-7 14, 1-5 16, 1-15	34, 1-10 34, 11-17 34, 18-28	44, 2-10 44, 11-18 45, 2-12	61, 2-12 65, 1-12 65, 13-20	77, 1-8 77, 9-16 77, 17-31	104, 1-15 104, 16-27 104, 28-45
2 nakties budynė	8, 2-10 9a, 2-11 9a, 12-21	17, 2-16 17, 17-31 17, 32-51	36, 1-15 36, 16-29 36, 30-40	47, 2-15 48, 2-13 48, 14-21	67, 2-11 67, 12-24 67, 25-36	77, 32-39 77, 40-55 77, 56-72	105, 1-18 105, 19-34 105, 35-47
3 nakties budynė	9b, 1-11 9b, 12-18 10, 1-7	19, 2-10 20, 2-14 29, 2-13	37, 2-13 37, 14-23 38, 2-14	49, 1-15 49, 16-23 50, 3-21	68, 2-13 68, 14-29 68, 30-37	78, 1-13 80, 2-17 82, 2-19	106, 1-16 106, 17-32 106, 33-43
Aušrinė	92, 1-5 99, 1-5 62, 2-12 148, 1-14	46, 2 10 5, 2-13 28, 1-11 116, 1-2	95, 1-13 42, 1-5 66, 2-8 134, 1-21	96, 1-12 64, 2-14 100, 1-8 145, 1-10	97, 1-9 89, 1-17 35, 2-13 146, 1-11	98, 1-9 142, 1-12 84, 2-14 147, 12-20	149, 1-9 91, 2-16 63, 2-11 150, 1-5
1 valanda	117, 1-29 118, 1-16 118, 17-32	23, 1-10 18, 2-7 18, 8-15	24, 1-7 24, 8-14 24, 15-22	25, 1-12 51, 3-11 52, 2-7	22, 1-6 71, 1-7 71, 8-17	21, 1-6 21, 13-22 21, 23-31	93, 1-11 93, 12-23 107, 2-14

	Sekmadienis Ps	Pirmadienis Ps	Antradienis Ps	Trečiadienis Ps	Ketvirtadienis Ps	Penktadienis Ps	Šeštadienis Ps
3 valanda	118, 33-48 118, 49-64 118, 65-80	26, 1-6 26, 7-14 27, 1-9	39, 2-9 39, 10-13 39, 14-18	53, 3-9 54, 2-13 54, 14-24	72, 1-9 72, 10-17 72, 18-28	79, 2-8 81, 1-8 81, 9-20	101, 2-12 101, 13-23 101, 24-29
6 valanda	118, 81-96 118, 97-112 118, 113-128	30, 2-9 30, 10-19 30, 20-25	40, 2-13 41, 2-7a 41, 7b-12	55, 2-14 56, 2-12 57, 2-12	73, 1-9 73, 10-17 73, 18-23	83, 2-8 83, 9-13 86, 1-7	103, 1-12 103, 13-23 103, 24-35
9 valanda	118, 129-144 118, 145-160 118, 161-176	31, 1-11 32, 1-12 32, 13-22	43, 2-9 43, 10-17 43, 18-27	58, 2-11 58, 11b-18 59, 3-14	74, 2-11 75, 2-7 75, 8-13	88, 2-19 88, 20-38 88, 39-53	108, 1-10 108, 11-19 108, 20-31
Vakarinė	109, 1-7 110, 1-10 111, 1-10 112, 1-9 113, 1-26	114, 1-9 115, 1-10 119. 1-7 120, 1-8 121, 1-9	122, 1-4 123, 1-8 124, 1-5 125, 1-6 126, 1-5	127, 1-6 128, 1-8 129, 1-8 130, 1-3 131, 1-18	138, 1-3 135, 1-9 135, 10-26 136, 1-9 137, 1-8	138, 1-12 138, 13-24 139, 2-14 140, 1-10 141, 2-8	143, 1-8 143, 9-15 144, 1-7 144, 8-13 144, 14-21
Naktinė	4, 2-9 90, 1-16 133, 1-3	6, 2-11 7, 2-10 7, 11-18	11, 2-9 12, 2-6 15, 1-11	33, 2-11 33, 12-23 60, 2-9	69, 2-6 70, 1-11 70, 12-24	76, 2-13 76, 14-21 85, 1-17	87, 1-19 102, 1-12 102, 13-22